ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ
АСТАНА ҚАЛАСЫНЫҢ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ
ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ

III бөлімде «Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім беру: тәжірибесі, жағдайы және даму перспективалары» атты республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы

Collection of materials of the republican scientific and practical conference "Modern preschool education in Kazakhstan: experience, situation and development prospects" in III parts

Сборник материалов республиканской научно-практической конференции «Современное дошкольное образование в Казахстане: опыт, состояние и перспективы развития» в III частях

Астана, 2024 ж.

УДК 373.2 (574)
ББК 74.10 (5Қаз)
Қ18
Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім беру: тәжірибесі, жағдайы және даму перспективалары атты республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы. – Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, 2024 ж.
II бөлім
ISBN 978-601-08-3968-7

Жинақ «Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім беру: тәжірибесі, жағдайы және даму перспективалары» республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарын қамтиды. Жинаққа енген білім аясындағы зерттеу жумыстар, баяндамалары мен мақалалары білім беру ұйымдарының педагогтеріне, колледж студенттеріне және ата-аналарға арналған.

Редакция алқасы
С. Дауешова, төрайымы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК басшысы

Мүшелері
1. Ракижанова Айгуль Жакановна, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің басшысы, ұялы тел.: +77750000365;
2 Көшен Құндыз Слетақызы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77058114867;
3 Смайыл Сандуғаш Серікболқызы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77711534743;
4 Әзімбай Бибігүл Кәрімбердіқызы, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77011342985.
5. Шаяхметова Анар Ермухановна, Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері, ұялы тел.: +77074189100

Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталығы» МКҚК оқу-әдістемелік кеңесінің шешімімен бекітілді және басылымға ұсынылды. Хаттама 22.01.2024 ж. №4/4

Конференция ұйымдастырушылары мен редакция алқасы мақаладағы көзқарастар мен фактілердің нақтылығы үшін, авторлардың жіберген стилистикалық және грамматикалық қателеріне жауап бермейді.

ISBN 978-601-08-3968-7

III бөлімде «Қазақстандағы қазіргі мектепке дейінгі білім беру: тәжірибесі, жағдайы және даму перспективалары» атты республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы

II бөлім

Collection of materials of the republican scientific and practical conference "Modern preschool education in Kazakhstan: experience, situation and development prospects" in III parts
Part II

Сборник материалов
республиканской научно-практической конференции
«Современное дошкольное образование в Казахстане: опыт, состояние и перспективы развития» в III частях
II часть

Мектеп жасына дейінгі балалардың эмоциялық-тұлғалық даму ерекшелігі

Түймебай А.М., Абдикаева А.К.
Астана қаласы әкімдігінің
«Әдістемелік орталығы» МКҚК,
мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бөлімінің әдіскері

Аңдатпа: Адам өмірінің мектеп жасына дейінгі кезеңі тәжірибелік және танымдық қызмет субъектісінің бастамасы болып табылады.Осы жастық кезеңді адамгершілік мінез-құлық пен психиканың әлеуметтік формаларын қалыптастыру үшін неғұрлым жағымды кезең деуге болады. Мақалада мектеп жасына дейінгі балалардың эмоциялық-тұлғалық дамуының алдағы өмірінде тигізер әсері, маңызы мен ерекшелігі қарастырылды.

Мектеп жасына дейінгі баланың қоршаған ортамен, табиғатпен, социуммен, оның мінез-құлқын түзейтін моральді нормаларды меңгеру жолымен өзара қарым-қатынасы үдерісінде тұлғаның қалыптасуы жүреді. Баланың мінез-құлқы мен қызметін басқару үдерісін ересек адамдар басқарады. Бұл баланың қоғамның материалдық және рухани құндылықтарымен танысуы нәтижесінде орын алады. Жүйелі түрде жаттықтыру арқылы қоршаған орта туралы білімі, алдағы өмір үшін қажетті дағдылар мен қабілеттер қалыптасады.

Түйінді сөздер: мінез-құлық, жеке тұлғалық қасиет, өзіндік сана, эмоция, сезім.

Аннотация: Дошкольный период жизни человека является началом субъекта экспериментальной и познавательной деятельности. Этот возрастной период можно назвать наиболее благоприятным для формирования нравственного поведения и социальных форм психики. В статье рассмотрены влияние, значение и специфика эмоционально-личностного развития дошкольников на дальнейшую жизнь.

В процессе взаимодействия дошкольника с окружающей средой, природой, социумом, путем усвоения нравственных норм, корректирующих его поведение, происходит формирование личности. Процессом управления поведением и деятельностью ребенка руководят взрослые. Это происходит в результате знакомства ребенка с материальными и духовными ценностями общества. При систематической тренировке формируются знания об окружающей среде, навыки и способности, необходимые для предстоящей жизни.

Ключевые слова: поведение, черта личности, самосознание, эмоция, чувства.

Abstract: The preschool period of a person's life is the beginning of the subject of experimental and cognitive activity. This age period can be called the most favorable for the formation of moral behavior and social forms of the psyche. The article examines the influence, significance and specificity of emotional and personal development of preschoolers on later life.

In the process of interaction of a preschooler with the environment, nature, society, through the assimilation of moral norms that correct his behavior, personality formation takes place. The process of managing a child's behavior and activities is led by adults. This happens as a result of the child's acquaintance with the material and spiritual values of society. With systematic training, knowledge about the environment, skills and abilities necessary for the coming life are formed.

Keywords: behavior, personality trait, self-awareness, emotion, feeling.

Мектеп жасына дейінгі кезеңде баланың өзіндік санасының дамуы, эмоциялық саласының қалыптасуы мен оның әлеуетті мүмкіндіктерінің ашылуы байқалады. Бала тұлғасының дамуына қатысты зерттеулер бұл процестің күрделі әрі әр тарапты екендігін көрсетеді. «Тұлға» анықтамалары мен оны зерттеу тұғырларының айырмашылығына қарамастан, көптеген зерттеушілер тұлғалық қасиеттердің қалыптасуы баланың әрқашан басқа адамдармен өзара қарым-қатынасын білдіреді деп таниды. Сондай-ақ, әр түрлі зерттеушілер мектеп жасына дейінгі шақты әр қырынан қарастырды. Мысалы, А.Н. Леонтьев [1] мектеп жасына дейінгі шақты болашақ тұлғаның нақты қалыптасу уақыты ретінде қарастырды. Бұл кезең адами қарым-қатынастар саласына неғұрлым сензитивті болады деп санайды. Бала тұлғасының әлеуметтік бағыттылығы оның психикалық дамуында анықтаушы рөл атқарады.

Баланың эмоциялық дамуын оның тұлғасының өзгеруімен байланысты бір жастық сатыдан басқасына үздіксіз ауысып отыру ретінде қарастыру қажет. Баланың мүмкіндіктері, білімі, қабілеттері, психикалық қасиеттері қалыптасқан өзара қарым-қатынастар жүйесіне, өмір салтына және қызмет түрлеріне қарама-қайшы келетін сәт туындайды. Басқаша айтқанда, баланың жаңа қажеттіліктері мен оны қанағаттандырудың ескі шарттары арасында қарама-қайшылық туындайды.

Мектепке дейінгі балалық шақта сезімдердің дамуындағы басты бағыттардың бірі – баланың ақыл-ойының дамуына байланысты келетін саналылығының арта түсуі [2, 156]. Бала қоршаған дүниені танып, өз қылықтарының салдарымен танысып, ненің жақсы және ненің жаман екенін түсіне бастайды. Бұл жаста баланың сезімі едәуір дәрежеде тереңдей және нығая түседі. Мектеп жасына дейінгі шақтың әр түрлі кезеңдерінде эмоциялық және тұлғалық дамудың жалпы заңдылықтарын зерттеу балалардың тұлғалық және зияткерлік даму механизмдерін түсінуді тереңдете түседі. Заманауи білім беру стандарттарының негізіне алынған жүйелі-әрекетті тұғыр аясында эмоциялық даму белгілі бір жастық кезеңдерде эмоциялық саланың аясындағы жаңа түзілімдердің пайда болуымен түсіндіріледі. Маңызды жаңа түзілімдер эмоциялық-экспрессивті даму, қатынас пен мінез-құлықты эмоциялық реттеу, эмоциялық өзара қарым-қатынастар мен әлеуметтік эмоциялардың дамуы аясында қалыптасады.

Л.С. Выготскийдің [3] пікірі бойынша, мектеп жасына дейінгі шақтағы барлық жаңа түзілімдер бала тұлғасының өзгеруіне әкеледі. Мектеп жасына дейінгі шақтағы жаңа түзілімдердің ерекшелігі олардың баланың болашағын, оның мүмкіндіктерін, әрі қарайғы дамуын проекциялайтындығы болып табылады. Мектеп жасына дейінгі шақтың әр түрлі кезеңдерінде эмоциялық дамудың жалпы заңдылықтарын зерттеу балалардың тұлғалық және зияткерлік даму механизмдерін түсінуді тереңдете түседі. Заманауи білім беру стандарттарының негізіне алынған жүйелі-әрекетті тұғыр аясында эмоциялық даму белгілі бір жастық кезеңдерде эмоциялық саланың аясындағы жаңа түзілімдердің пайда болуымен түсіндіріледі. Маңызды жаңа түзілімдер эмоциялық-экспрессивті даму, қатынас пен мінез-құлықты эмоциялық реттеу, эмоциялық өзара қарым-қатынастар мен әлеуметтік эмоциялардың дамуы аясында қалыптасады.

Мектеп жасына дейінгі шақта эмоциялық үдерістердің құрылымы да өзгереді: вегетативті және моторлы компоненттерден басқа, енді қабылдаудың, бейнелі ойлаудың, қиялдың күрделі нысандары кіреді. Бала осы сәтте жасап жатқан іс-әрекетімен қуанып-ренжіп қана қоймай, оның алда не жасау қажеттігін ойлана бастайды. Оның уайымдары барған сайын күрделі әрі тереңдей түседі. Баланың бейнелі көріністері эмоциялық сипатқа ие болады. Сезімдер мен эмоциялар – бұл адамның сыртқы тітіркендіргіштерге реакциясының айналы көрінісі. Егер бала эмоция

мен сезімдерін ашық көрсетсе, онда ересек адамдар саналылық призмасы арқылы өткізіп, мінез-құлқын реттеп-бақылауға мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі шақта балалар өз басының жақсы жақтары мен кемшіліктерін толықтай түсіне бастайды, өзгелер тарапынан өздеріне деген қарым-қатынасты ескереді. Адамның жеке басының бұдан арғы дамуы мен мінез-құлық нормаларын саналы игеруде, жағымды үлгілерге еліктеуде мұндай іс-әрекеттердің мәні зор. Маңайдағы адамдардың балаға қатысты мінез-құлқы балада түрліше сезімдер тудырады. Бала бір жағынан еркелетуге, мақтауға, екінші жағынан өзіне жасалған ренішке, көрсетілген әділетсіздікке қатты толғанады. Сондықтан мектеп жасына дейінгі баланың эмоциялық саласының дамуында оның өзінің эмоцияларын басқаруға үйренуі немесе мінез-құлық еріктілігі басым орын алады. Мектеп жасына дейінгі балаға ашу, қуаныш, реніш секілді базалық эмоциялар тән. Балалар ертегілер арқылы қандай да бір эмоцияны бастан кешуге және қарама-қайшы эмоцияларды анықтап-тануға үйренеді. Мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі жеке тұлғалық қасиеттеріне: қабылдау, зейін, ес, ойлау үдерістерінің, темпераменттің және ерік-жігер қасиеттерінің ерекшеліктері, мотивация жатады.

Осы шақта тұлғаның өзіндік санасы қалыптасады. Д.Б. Эльконин өзіндік сананы осы жастағы маңызды тұлғалық түзілім деп санады. М.И.Лисина [4] мектеп жасына дейінгі балалардың өзіндік санасының отбасындағы тәрбие ерекшеліктеріне байлыныста дамитынын анықтайды. Ата-аналары көп көңіл бөлетін отбасыларда өзі туралы нақты білетін балалар тәрбиеленеді. Бұл топтағы ата-аналар балаларының физикалық және ақыл-ой мүмкіндіктерін адекватты әрі жағымды бағалайды, сонымен қатар баланы өзге қатарластарымен салыстырмайды. Баланың қателігінде қатынастан бас тарту арқылы жазалайды. Ал өзі туралы пікірі төмен балалар оларға көңіл бөлмейтін, бірақ олардың тіл алғандығын талап ететін отбасыларда өседі. Мұндай отбасыда ата-аналар баланы төмен бағалайды, үнемі жазғырады, жазалайды, кей кезде бөгде адамдардың көзінше жазалайды; олардың болашақта табыс пен елеулі жетістірге жетуін күтпейді.

Мектеп жасына дейінгі шақтағы баланың өзіндік санасының даму ерекшеліктері:

– ересек адам мен құрдасының бағасына сыни қарай бастайды;

– басқа құрдастарымен өзін салыстыра отырып, өзін бағалайды;

– мектеп жасына дейінгі бала өзінің физикалық мүмкіндіктерін, қабілеттерін, адамгершілік қасиеттерін, уайымдарын және кейбір психикалық үдерістерді ұғына бастайды;

– мектеп жасына дейінгі шақтың соңына таман дұрыс дифференциалды өзін-өзі бағалау, өзін-өзі сынау қалыптасады;

– өзін-өзі бағалауды мотивациялау қабілеті дамиды;

– өзін ұғына бастайды, жеке сана пайда болады.

Тұлғалық қасиеттер ересек адамдармен ғана емес, сондай-ақ, құрдастармен қарым-қатынас барысында қалыптасады. Құрдастармен коммуникативтік іс-әрекеттер бай, алуан түрлі келеді, бала өзін көрсете біледі, бастамашылдық танытады. Мектеп жасына дейінгі бала үлкен болған сайын қатынастың осы түрі оның өзіндік санасы мен өзін-өзі бағалауына әсер етеді. Алайда, тұлғалық дамудың жетекші факторы ересек адам, оның мінез-құлқы, қоятын талаптары, балаға деген қарым-қатынасы қала береді.

Бала өзінің жасына сәйкес туындаған қиындықтарды өзі жеңіп үйрене білуі керек. Балада эмоциялардың шығуын шектеу оның психикасына теріс әсер етеді, агрессияға бейімділікті, мазасызданууды, біреуге тәуелділікті туындатады, тұйық болуы мүмкін. Мектеп жасына дейінгі балаларда мазасызданудың туындауына әкелуі мүмкін келесідей негізгі себептер қатарына мыналарды жатқызуға болады:

– ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынастың бұзылуы;

– ата-аналар, тәрбиешілер, мұғалімдер, педагогтар тарапынан жоғары талаптардың қойылуы;

– құрдастармен қарым-қатынастың бұзылуы;

– физикалық-психикалық саладағы саулықтың бұзылуы.

Балалардағы мазасыздану деңгейін зерттеу, уақытылы диагностикалау және түзету тәрбиедегі көптеген қиындықтарды болдырмауға көмектеседі. Мазасыздану деңгейі жоғары балалар агрессивті келуі мүмкін. Мектеп жасына дейінгі балалардағы агрессиясының кез келген көрінісі, агрессивті мінез-құлыққа бейімділігі баланың отбасы, оның жақын ортасы мен барлық қоғам үшін үлкен мәселе тудырады. Балалық шақтағы агрессивті мінез-құлық – қарапайым құбылыс. Баланың агрессиясы көбінесе отбасыдан тыс қоршаған ортадағы адамдарға (педагогқа, құрдастарына), жақын адамдарына, жануарларға, өз-өзіне (шашын жұлу, тырнағын тістеу, тамақ ішуден бас тарту), сыртқы объектілерге (заттарды қирату, мүлікті бүлдіру), символикалық және қиял объектілеріне (суреттер, агрессивті сипаттағы компьютерлік ойындар, қару-жарақ жинау) бағытталуы мүмкін. Сонымен қатар, мектеп жасына дейінгі балаларда өзінің мінез-құлқын басқару мен реттеудің қалыптасуы орын алады. Л.И. Божовичтің [5] жүргізген зерттеулері бойынша баланың өз мінез-құлқын басқару қабілетінің қалыптасуында іс-әрекеттердің ішкі, зияткерлік жағы маңызды рөл атқарады. Мектеп жасына дейінгі балаларда өзінің мінез-құлқын басқарудың қалыптасу мәселесін психологиялық-педагогикалық әдебиетте талдауы осы мәселені қарастыруда әр түрлі тұғырлардың болуы жағдайында баланың өзін (өзінің мінез-құлқы мен қызметін) басқару қабілеті туралы бірыңғай көзқарастың жоқтығын көрсетті. Алайда барлық зерттеушілер өзін басқару қабілетінің мектеп жасына дейінгі шақта баланың өзінің қызметі мен мінез-құлқын саналы әрі мақсатты түрде жоспарлау мен басқару және оларды бағалау қабілеті деп тұжырымдайды. Балада өзінің мінез-құлқын саналы түрде басқару мектеп жасына дейінгі шақтың барысында қалыптасады. Бірақ өзін адекватты ұстау тек мектеп жасына дейінгі шақтың соңына таман ғана қалыптасады.

Жалпы жоғарыда келтірілген аргументтерді қорытындылай келе, мектеп жасына дейінгі балалардың эмоциялық-тұлғалық дамуының ерекшеліктерін көрсетейік:

– бала эмоциялары мен сезімдерін білдірудің әлеуметтік формаларын меңгереді;

– баланың эмоциялары мен сезімдері неғұрлым саналы, оңтайлы, ерікті әрі жағдайдан тыс бола түседі;

– баланы қызметтің ықтимал нәтижелеріне қатысты уайымдауға, басқа адамдардың оның әдет-қылықтарына реакциясын алдын ала көруге итермелейтін эмоциялық сезіп қою сезімі қалыптасады,

– жоғары сезімдер – адамгершілік, зияткерлік, эстетикалық қалыптасады.

Осылайша, мектеп жасына дейінгі шақ «тұлғаның бастапқы қалыптасу» кезеңі болып саналады. Бұл кезең – баланың әрі қарай тұлғалық өсуін анықтайтын негізгі тұлғалық механизмдерінің қалыптасу кезеңі: эмоциялық өзін-өзі реттеудің бекінуі, адамгершілік өзін-өзі реттеудің дамуы, баланың тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуы. Мектеп жасына дейінгі баланың тәртіпке бағынуын, өз ісін ұйымдастыра білуі және өзінің мінез-құлқын басқаруға көмектесетін басқа да қасиеттерін қалыптастыруда ересек адамның талаптарына оның зеректігінің дәрежесі ерекше орын алады. Бұл ретте бала мен ересек адамның өзара қарым-қатынасының сипаты, ересек адамның талаптарын түсінуі де маңызды.

Әдебиеттер

1. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения в 2-х тт. М.: Педагогика, 1983, т. 1
2. Дүйсенова Ж.Қ., Нығыметова Қ.Н. Балалар психологиясы: Оқулық. – Алматы, Нур-Принт, 2015. – 333 б.
3. Выготский Л. С. Вопросы детской (возрастной) психологии // Собр. соч.: В 6 т. Т. 4. М., 1982
4. Формирование личности ребенка в общении / М.И. Лисина. – СПб.: Изд-во «Питер», 2009. – 320 с.
5. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – СПб. [и др.]: Питер, 2008. – 398 с.

Мектепке дейінгі балалардың музыка қабілетін дамыту

Ахметова Роза Кирашовна
Қызылорда облысы, Қазалы ауданы,
Қазалы қаласы №3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы

Музыкалық тәрбие берудің басты мақсаты музыка өнері арқылы баланың өмірге деген көзқарасын қалыптастырып, Отанына, еліне, жеріне деген сүйіспеншілігін арттырып, өз халқының өнерін, салт - дәстүрін жоғары бағалай білетін парасатты азамат тәрбиелеу.

Мектеп жасына дейінгі тәрбиедегі басты міндеттердің бірі – баланың музыкаға деген қызығушылықты, қабілеттілікті, эстетикалық көзқарасы, жалпы рухани - мәдени дамуына ықпал етуші музыка білімінің негізін қалыптастыру. Музыка тәрбиесінде белгілі дағдылар мен машықтарды меңгеру арқылы музыка өнеріне қызығушылығы артады.

Баланың музыкалық қабілеттерін дамытудың маңызды кезеңі-мектепке дейінгі кезең. Қазіргі уақытта музыкалық мәдениетті қалыптастыруға назар аудара отырып, ата-аналар болашақта баланың жеке басының үйлесімді дамуына негіз қалайды. Музыкалық қабілеттердің негізгі түрлерін және оларды дамыту жолдарын қарастырыңыз. Баланың ішкі белсенділігін дамытуға арналған қажетті мүмкіндіктер жасау:

- ✓ Әр балада оның жеке дара қасиеттері мен қабілеттерін ашып, олардың өмір сүруге қажетті салаларға орнығуына мүмкіндік көрсету;
- ✓ Әр баланы тұлғалық ерекшеліктерін ашып көрсетуге және оны дамытуда көмегін тигізетін жаңа жолдарды іздестіру;
- ✓ Әр баланың тұлғасына деген құрмет пен сүйіспеншілікті қамтамасыз ететін қарым - қатынасты орнату;
- ✓ Тұлғаға әсер етудегі белсенді әдістерге бағдар жасау;
- ✓ Ойын арқылы оқыту, білім беруді ізгілендіру технологиясында қарапайымдылық, кішіпейілділік, өзара түсінушілік сезімдерін баулиды.
- ✓ Оқытудың ақпараттық технологиялары арқылы мультимедиялық құралдарды пайдалану

Музыкалық тәрбиенің міндеттері:

1. Музыкаға деген сүйіспеншілік пен құштарлықты тәрбиелеу..
2. Балаларды алуан түрлі музыкалық шығармалармен таныстырып, олардың музыкалық әсерлерін байыта беру керек.
3. Балаларды музыканың ең қарапайым ұғымдарымен таныстыру

4. Эмоциялық әсер алғыштығын, сенсорлық қабілеттері мен лад-биік дыбыстарды айыра білуін, ырғақ сезуін жетілдіріп, әншілік дауыс пен қимылдарын әрлендіре түсу керек.
5. Ән айтудың қарапайым түріне және қимыл әдістеріне үйрете беру
6.Алған әсерлері мен музыка жөніндегі ұғымдары негізінде музыкалық талғамы пайда болған балалардың алғаш көрінуіне жәрдемдесу керек

. Музыка – балаға эстетикалық тәрбие беру құралы.Эстетикалық тәрбиемектеп жасына дейінгі балалардың әсемдікті қабылдап, сезіну және түсіну, жақсымен жаманды байқап, шығармашылыққа баулыған [1]

Эстетикалық тәрбиенің жарқын құралдарының бірі – музыка. Музыка осымаңызды міндетті орындау үшін балада жалпы музыкалық қабілетті дамытукерек. Ал жалпы музыкалық қабілеттің негізгі белгілері қандай?
Музыкалық қабілеттің бірінші белгісі – музыкалық шығарманың сипатын сезіну, естігеніне бірге қуану не күйіну, эмоциялық әсерін көрсету, музыкалық образды түсіну қабілеті.

Музыкалық қабілеттің екінші белгісі – тыңдау қабілеттілігі, неғұрлым жарқын және түсінікті музыкалық құбылыстарды салыстыру, оларға баға бере білу қабілеті.Музыкалық қабілеттің үшінші белгісі – музыкаға шығармашылық көзқарастың көрінісі. Бала музыканы тыңдап отырғанда, көркем бейнені әнді,ойынды, биді көз алдына елестете отырып, өзінше қабылдайды. Мәселен, бала сергек басып келе жатқан балаларға, маң-маң басқан аюға, үркек қоянға, т.б тән бейнелі қимылды іздейді. Таныс би қимылдары жаңа құрылымдар мен түрлерде қолданылады. Бала қарапайым әуендерді ойдан шығарып айта береді. [2].. Балалардың эмоциялық-бейнелік мазмұны әр түрлі шығармалармен таныстыра отырып, біз оларды қосыла әсерленуге баулимыз. Топ болып ән салу, билеу, ойнау көп ретте тәрбиелік міндеттерді шешуге көмектеседі, мұндай балалардың бәрі ортақ әсерге бөленеді.
Баланың қабілеті белсенді музыкалық оқу қызметінде дамиды. Баланың жасерекшелгін ескере отырып, музыкалық қызметтің, баланың ең жас шағынанбастап дұрыс ұйымдастырып, бағытқа салу – педагогтың міндеті. Өйтпеген күнде дамуда кенжелеп қалушылық болатыны байқалады. Мәселен балаларды музыкалық дыбыстарды биіктігіне қарай айыра білуді үйретпесе, ондай балалар 7 жасқа толғанша өзінен кіші бала әлдеқайдаоңай орындайтын тапсырманы орындай алады. [3]
Музыкалық дамудың неғұрлым елеулі ерекшеліктері мыналар:

- ✓ Есту сезімі, музыкалық есту қабілетті;
- ✓ Әр түрлі сипаттағы музыкадан эмоциялық әсер алғыштығының сапасы

мен деңгейі;

- ✓ Ән айту, музыкалық-ырғақ орындаудағы қарапайым дағдылары,қимылдары;
- ✓ Жас жағынан дамудың жалпы тенденцияларына тоқталайық

Екі жасқа толғанда.Музыканы қабылдағанда балалар жарқын контрасты эмоциялар көрсетеді: көңілді жадыраушылық немесе сабырлы күй танытады. Бала жоғарғы немесе төмендыбыстарды, қатты және бәсең үнді, тіпті тембрлік реңкті айыра біледі(металлофонда немесе барабанда ойнайды). Ең қарапайым қимылдар жасауды меңгереді: музыка әуеніне ілесіп алақанын соғады, аяғымен еденді тықылдатады, дөңгеленіп билеген болады. Үш және төрт жасқатолғанда. Балалардың сезімталдығы артады, заттармен құбылыстардың, оның ішінде музыканың қасиеттерін дәлірек айыра алатын болады. Баланың музыкамен шұғылданғысы келеді, белсенді іс-әрекеті басталады.

Төрт жасқа толар шағында балалар ересектердің азғана көмегі арқылы шағын әнді орындай алатын дәрежеге жетеді. Сондай-ақ олар билеуге, ойнауға мүмкіндік беретін түрлі қимылдар жасауға қалыптаса бастайды.

Бес жасқа толғанда. Бұл – балалардың көп нәрсені білуге құштар шағы. «Неге?», «Неліктен?» деген сұрақтарды көп қоятын шағы. Музыканың көңілді, қуанышты, сабырлы екенін; дыбыстардың жоғары, төмен, қатты ақырындығын; пьесадағы екі бөлімді (біреуі тез, екіншісі баяу), әуеннің қандай аспапта ойналып тұрғанын (рояль,скрипка,баян) ажырата біледі. Бала әнді қалай айту, қол ұстасып, ән салып жүріп билеуде қалай қимылдау керектігін, шапшаң бидің қалай орындау керектігін түсінеді.Бұл жаста дауыс ашық, құбылмалы сипат алады. Ән интонациялары тұрақтана бастайды, бірақ әлі де болса ересек адамның тұрақты демеп отыруын керек етеді. Вокальдық – есту қабілеттері үйлесе бастайды.[4]

Алты және жеті жасқа толғанда.Бұл – балаларды мектепке дарлайтын кезең. Музыка әуеніндегі әр түрлі сарындарды сезіне алады.

«Дені саудың – жаны сау» дегендей, тәні де, жаны да сау, рухани бай эстетикалық жағынан сезімтал азаматты тәрбиеленіп өсіру – ата-ана парызы, қоғамдық мекемелердің міндеті. Осы міндетті іске асыру балабақша мен мектепалды даярлық тобынан басталмақ. Музыка ең бір бай әрі әсерлі эстетикалық тәрбие құрылы, оның аса үлкен эмоциялық әсері бар, адамның сезімін тәрбиелейді, талғамын қалыптастырады.

Пайдаланылғанәдебиеттер тізімі:

1. . Э.Б. Абдулин, Е.В. Николаева Музыкалық білім берудің теориясы мен тәжірибесі - М., 2004.- 245 б.
2. Р.К. Дүйсембинова Музыкалық білім беру педагогикасы. Талдықорған, - 2006. – 213 б..
3. Г.А. Праслова Мектепке дейінгі балаларға музыкалық білім берудің теориясы мен әдістемесі. Детство-пресс, 2005. – 129 б.
4. Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы №1118 Жарлығымен бекітілген.www.Government.kz.

Мектепке дейінгі мекемелерге инновациялық технологиялар мен әдістерді енгізу

Борсанова А.С., тәрбиеші

Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатындағы басым бағыттардың бірі мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін дамыту болып табылады. Елбасымыз Н.Ә. Назарбаев мектепке дейінгі білім беруді жаңғыртуға қоғам назарын аудара отырып: «Алдыңғы қатарлы халықаралық тәжірибелер негізінде мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға оқытудың заманауи инновациялық әдістерін енгізу, ал білім беру технологиялары – жасампаз болуы қажет» – деп тапсырма берген болатын.

Мектепке дейінгі ұйым – бұл дамуға ұмтылған, жаңа мүмкіндіктерді іздеген, баланың, жанұяның, қоғамның сұраныстарын қанағаттардыруға қажетті жағдайларды жасайтын, педагогтардың шығармашылық және кәсіби жұмыстарын жағдаймен қамтамасыз ететін, заманауи талаптарға жауап беретін күрделі ағза. Демек, осы мектепке дейінгі ұйымның жұмысын жандандыруда инновациялық технологиялар мен әдістердің маңызы өте жоғары. Жалпы бүгінгі күні мектепке дейінгі ұйым жұмысына инновациялық технологиялар мен әдістерді енгізу бірқатар

шешуге болатын қиындықтарды туындатады. Олар жасалатын жұмыс ауқымының артуы, лауазымдық міндеттер шеңберінің кеңеюі, инновациялық технологиялар мен әдістердің жеткіліксіз ресурстық қамтамасыз етілуі, материалдық және моралдық ынталандырудың әлсіздігі, ал балалар үшін оқу жүктемесінің артуы орын алып отыр.

Еліміздің қоғамдық өмірінде болып жатқан әлеуметтік-экономикалық өзгерістер, білім беру жүйесіне, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға сәйкесті өзгерістер енгізуді талап етеді.

Сондықтанда, бүгінгі мектепке дейінгі білім беру жүйесіне, оның сапалы мазмұнын жаңғырту мәселелеріне айырықша көңіл бөлінуде.

Қазір мектепке дейінгі ұйымға балалармен үдемелі инновациялық технологиялар мен жаңа бағдарламалар негізінде жұмыс жасауға қабілетті педагог қажет. Ол көп білуі, өзімен тұрақты жұмыс жасауы, арнайы білік және дағдылары болуы тиіс; өз шеберлігін тұрақты түрде жетілдіруі, инновациялық технологияларды, дәстүрлі емес әдістерді меңгеруі; компьютерді білуі, Интернетті пайдалана білуі қажет. Егерде әр балабақшада осындай тәрбиеші-педагог болса, онда мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бүгінгі күн талаптарына, ата-аналар мен қоғам талаптарына жауап беретін болады.

Қазіргі таңдағы білім беру технологиясының қатарына мыналар кіреді:

-Жобалы-іс шығармашылығы
-Ізденіс-шығармашылық технологиясы
-Қатынастық-ақпараттық технология
-Жеке тұлғаға бағыттау технологиясы
-Бала мен тәрбиеші портфолио технологиясы
-Ойын технологиясы
-Триз технологиясы және т.б

Мектепке дейінгі білім беру үдерісіне енгізу үшін үлгіге мынадай әдістер мен технологиялар ұсынылады.

Дамытушы технологиялар. Дәстүрлі оқытуда балаға үйрену үшіндайын өнім мен әрекеттің үлгілері беріледі. Ал дамыта оқытуда бала өзінің әрекеттерін талдау нәтижесінде мәселені шешуге өз бетінше қол жеткізеді.

Мнемоника немесе мнемотехника – қосымша байланыстардың пайда болуымен есте сақтауды жеңілдететін және есте сақтау көлемін ұлғайтатын түрлі тәсілдердің жүйесі. Мектепке дейінгі жастағы балаларға мнемотехника тәсілдерін қолдану аса маңызды, өйткені сыртқы құралдардың әсерінен ойлап шешетін тапсырмалар ауызшаға қарағанда көрнекі материал арқылы жақсы меңгеріледі. Дамыта оқытуда балаларға тілдерін дамытуға бағытталған, олардың белсенді сөздіктерін байытатын, сөз жасау дағдыларын бекітетін, заттарды сипаттайтын, мәтіндер құрауға жәрдем беретін көрнекі үлгілер қолданылады. Сипаттау мәтіндерін құрауда мнемотехника тәсілдерін, мнемотаблицаны немесе заттарды сипаттау үшін сызба-жоспар тәсілдерін қолдану мнеможұмбақтарды құрауға жәрдем етеді. Бұл жұмбақтарды шешу барысында белгілері бойынша нысандарды анықтайды. Кіші топтарда алғашқы кезде педагог әрбір берілген суреттерді жан-жақты түсіндіреді. Ал келесі кезеңде ересек топтарда суретке қарап,онда не жасырылып тұрғанын өз бетінше тауып, түсіндіруді ұсынылады.

Пластилинография – ермексазбен жұмыс балаға түсті сезінуге, ұсақ саусақ моторикасын жүзеге асыруға және балаға жағымды көңіл күйді сезінуге мүмкіндік береді. Мүсіндеу әрекетіндегідей пластилинографияда кіші топтарда басу, сипалау,

тегістеу, жалпайту, жаю тәсілдері қолданылады, ал ересек топтарда түстер бір-бірімен араластырылып қосымша түстер алынады.

Ақпараттық технологиялар – анимацияларды, фильмдерді тұсаукесерлер слайдтарын қолдану үйретілетін құбылыстарға балалардың белсенді танымдық қызығушылықтарын танытуға мүмкіндік береді. Танымдық ертегілер балаларды қоршаған ортамен таныстыруға, айнала қоршаған шындыққа белсенді танымдық қарым-қатынасты туындатуға және құбылыстардың мәніне жетуге мүмкіндік беретін білім қорын жинақтауға бағытталған. Танымдық ертегілер балаларды бөлек деректермен таныстырады, құбылыстардың артында не жатқанын айтады. Ертегілер мынадай талаптарға сәйкес болуы керек: танымдық материалдан құрылуы, балаға бала жасына сәйкес білімнен хабар етуі, оның мазмұнын білуге дене қызығушылыққа баулуы керек. Танымдық қызығушылықты туындату үшін міндеттерді шешу басқа жағымсыз сәттермен жасырынбай кейіпкерлердің әрекетінің бел ортасында болғаны, ғылыми мазмұнға қызығушылыққа шақыруы, күрес, жанашырлық пен кейіпкерді іздеу нақты осы мазмұнмен байланысты болуы, соның айналасында шоғырлануы, сонда іске асуы қажет. Ертегі балаларды қызықтыруы үшін: ертегідегі барлық қимылдардың өрбіуі сол сауалдардың шешімі болуы, сауал мен оның шешімі бала үшін жағымды кейіпкердің тұлғасында нақтылануы, сонымен бірге ол қуанатындай, қобалжыйтындай, ойша күресе алатындай, қойылған мақсатты іздеуді және шешуді, сауалды шешу жай ғана баяндау сипатында берілмей, кейіпкердің белсенді әрекетінің нәтижесінде берілуі қажет.

Жобалау технологиялары – бала мен педагогтың бірлесіп жүзеге асыратын эксперименттік әрекетін құру. Жобалық іс-әрекет – бұл білім беру мазмұнының кез келген бағыты бойынша іздеу, зерттеу, практикалық тапсырмаларын шешу үшін белгілі бір жоспарлар, белгілі бір мақсаттары бар мақсаттылық іс-әрекет. Жобалық іс-әрекет негізінде ересектер мен балалардың белгілі бір практикалық проблеманы бірлесе жұмыс істеу үдерісінде қол жеткізілетін іс-әрекеттің нәтижеге бағыттылығы (оның барысында бала өзі үшін көптеген жаңа және бұрын білмегенді ашады) туралы идея жатыр. Бұл нәтижені шынайы практикалық іс-әрекетте көруге, зерделеуге, қолдануға болады. Кіші мектепке дейінгі жастағылармен мынадай тақырыптарда: «Пішін, түс, көлем»; «Жыл мезгілдері», «Су», «Қар», «Құм», «Жарық пен жылу» жұмыстарды өткізуге болады. Ал ересек жаста баланың бастамашылдығы, белсенділігі, мүмкіндіктері айтарлықтай арта түседі. Бұл жас кезеңі балалардың танымдық қажеттіліктерін зерттеу, іздеу әрекеті түрінде «жаңаны» ашуға,ойлаудың өнімді түрін дамытуға бағытталған дамыту үшін маңызды.

Денсаулықты сақтау технологиялары – өзінің денсаулығын қолдауға қажетті білім, білік дағдыларды қалыптастыру мен дамыту. **Фитбол-ертегілер.** Мектепке дейінгі кіші жастағы балаларға педагог ертегі мазмұнын бұрыннан таныс балалардың білетін қимылдарымен суйемелдей отырып айтады. Балалардың назары ертегінің мазмұнында болғандықтан жаттығуларды орындау қызықты және еліктірер сипатта болады. Ал ересек жастағы балалар үшін күндізгі ұйқыдан соң балаларды сергіту үшін қолдануға болады.

Анималотерапия – бұл балаларды тәрбиелеу мен оқытуда жануарларды қолдану болып табылады. Жануарлармен өзара әрекет ету арқылы балаларда айналасындағыларды түсіну, сезіну және жанашырлық таныту қабілеттері қалыптасады. Жануарларды бақылау және олармен өзара әрекет ету баланың әлеуметтік ортада табысты бейімделуі үшін қажетті интелектуалдық қабілеттерін дамытуға жағымды әсер етеді.

Күтілетін нәтижелер:

– мектепке дейінгі ұйымда әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың инновациялық үлгісіне көшу;
– мектепке дейінгі ұйымның бәсекеге қабілетілігін арттыруға бағытталған үздіксіз дамуын қалыптастыру;
– мектепке дейінгі ұйым жұмысының сапасын арттыру үшін мектепке дейінгі ұйымда инновациялық білім беру кеңістігінің үлгісін жетілдіру; – өзінің кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттырушы педагогтардың санын арттыру; – педагогтардың инновациялық педагогикалық тәжірибені аудандық, облыстық, республикалық деңгейлерде жалпылау мен таратуға белсенді қатысуы; – заманауи білім беру технологияларын меңгерген педагогтардың деңгейін арттыру.
Бағдарламаның мазмұны мектепке дейінгі ұйымдарда қолданылатын балаларды жас және жеке ерекшеліктеріне сәйкес жан-жақты дамытуға бағытталған, инновациялық технологиялардың негізгі түрлеріне негізделген.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (23.08.2012 ж. № 1080 ҚРҮҚ).
2. Ф. Жұмабекова. Мектепке дейінгі педагогика, Астана, Фолиант, 2008,336 бет
3. Программа по внедрению инновационных методик и технологий дошкольных организациях , Тусупова А.Қ. Астана, 2015

Проектный метод как способ реализации образовательной программы в детском саду

Гроза И.А., воспитатель
КГКП «Детский сад «Балдәурен» отдела образования
Бородулихинского района управления образования области Абай

Современные педагогические исследования показывают, что главная проблема дошкольного образования - потеря живости, притягательности процесса познания. Увеличивается число дошкольников, не желающих идти в детский сад; снизилась положительная мотивация к занятиям, успеваемости детей падает.
Как же поправить ситуацию?
Одним из перспективных методов, способствующих решению этой проблемы, является метод проектной деятельности. Основываясь на личностно-ориентированном подходе к обучению и воспитанию, он развивает познавательный интерес к различным областям знаний, формирует навыки сотрудничества.

С самого рождения ребенок является первооткрывателем, исследователем того мира, который его окружает. Для него все впервые: солнце и дождь, страх и радость. Всем хорошо известно, что пятилетних детей называют «почемучками». Самостоятельно ребенок не может найти ответ на все интересующие его вопросы - ему помогают педагоги.
Перед нами, педагогами, стоит задача уже в дошкольном возрасте закладывать позиции самостоятельности, активности, инициативности в поиске ответов на вопросы, сбора информации, экспериментировании и применения полученных знаний, умений и навыков в играх и практической деятельности.

Как показала педагогическая практика, такую возможность дает метод проектов.
Что такое проект? В переводе на русский язык это слово означает - «брошенный вперед».
Метод проектов позволяет расширить образовательное пространство, придать ему новые формы и дает возможность развития творческого, познавательного мышления ребенка, развития наблюдения и анализа явлений, проведения сравнения, обобщения и умения делать выводы, творческого мышления, логики познания, пытливости ума, совместной познавательно-поисковой и исследовательской деятельности, коммуникативных и рефлексивных навыков и многое другое, что является составляющими успешной личности.
Под проектом понимается самостоятельная и коллективная творческая завершенная работа, имеющая социально значимый результат. В основе проекта лежит проблема, для ее решения необходим исследовательский поиск в различных направлениях, результаты' которого обобщаются и объединяются в одно целое.
Основной целью проектного метода в детском саду является развитие свободной творческой личности ребенка, которое определяется задачами развития и задачами исследовательской деятельности детей.

В основе любого проекта лежит проблема, для решения которой требуется исследовательский поиск.
Проект - это игра всерьез, результаты ее значимы и для детей и для взрослых.
Обязательные составляющие любого проекта - это детская самостоятельность (при поддержке педагога), сотворчество ребят и взрослых, развитие коммуникативных способностей детей, познавательных и творческих навыков, применение дошкольниками полученных знаний на практике.
Любая проектная деятельность должна соответствовать программе обучения и развития дошкольников соответственно возрасту.
Приоритетный характер: обеспечение комфортного пребывания ребенка в детском саду, Формирование здорового образа жизни, повышение качества дошкольного образования.
Метод проектной деятельности я использую в работе с детьми разных возрастных групп. Каждый возрастной этап характеризуется более устойчивым вниманием, наблюдательностью, способностью к началам анализа, синтеза, самооценке, а также стремлением к совместной деятельности. В проекте можно объединись содержание образования из различных областей знаний, кроме того, открываются
большие возможности в организации совместной познавательно-поисковой
деятельности дошкольников, педагогов и родителей. Используя метод проектов в работе со старшими дошкольниками, необходимо помнить, что проект — продукт сотрудничества и сотворчества воспитателей, детей, родителей, а порой и всего персонала детского сада. Поэтому тема проекта, его форма и подробный план действия разрабатываются коллективно.
Реализация проекта осуществляется в игровой форме, включением детей в различные виды творческой и практически значимой деятельности, в непосредственном контакте с различными объектами социальной среды.

АКТУАЛЬНОСТЬ ПРОЕКТА

Школа не должна вносить резкой перемены в жизнь детей.

Пусть, став учеником, ребенок продолжает делать сегодня то, что делал вчера.

Пусть новое появляется в его жизни постепенно и не ошеломляет

лавиной впечатлений.

В. А. Сухомлинский

Поступление в школу – серьезный этап в жизни каждого ребенка. Многие дети испытывают трудности в период адаптации к школе, новому распорядку дня, коллективу, учителю. Основные проблемы, с которыми ему придется столкнуться в школе:

- смена режима дня и питания;
- смена воздушного режима дня (пребывание в помещении в течении более длительного времени, чем в детском саду;
- непривычно высокий уровень шума на перемене;
- увеличение времени, проводимого без движения, сидя за столом;
- смена стиля общения с взрослыми (учитель зачастую не ориентирован на опеку, похвалу и защиту);
- необходимость полного самообслуживания в одевании и раздевании;
- необходимость организовать свое рабочее место за партой;
- требования правильно реагировать на звонки с урока на урок, следовать правилам поведения на уроке, сдерживать и произвольно контролировать двигательную, речевую, эмоциональную реакции;
- необходимость устанавливать контакты с незнакомыми сверстниками;
- возможный неуспех в деятельности;
- увеличение объема интеллектуальной нагрузки.

Поступление в школу – качественно новый этап в развитии ребенка, связанный с изменением социальной ситуации и личностными преобразованиями, которые Л.С. Выготский назвал кризисом 7 лет.

Что такое учиться? Весело это или скучно? Трудно или легко? Прежде всего это ответственность. Главное, что необходимо ребенку, - положительная мотивация к учению. Отношение ребенка к школе формируется до того, как он в нее пойдет. И здесь важную роль играет информация о школе и способ ее передачи родителями и воспитателями детского сада.

ЦЕЛЬ ПРОЕКТА

Воспитание положительного отношения к школе у детей подготовительной группы. Повышение компетенции педагогов в вопросах успешной адаптации детей к школе.

ЗАДАЧИ

1. Знакомство детей со школой (зданием, школьной библиотекой, спортивным залом, компьютерным классом, учителем).

2. Создание предметно – развивающей среды для ознакомления воспитанников со школой (дидактические и сюжетно – ролевые игры, наглядный материал, альбомы с пословицами и поговорками, художественная литература по теме).

3. Разработка сценариев экскурсий с детьми в школу, родительских собраний, семинаров, круглых столов, устных журналов и т. д.

4.Заключение договора со школой о совместной работе, разработка плана деятельности по преемственности со школой.

УЧАСТНИКИ ПРОЕКТА

Дети старшей группы.

Родители.

Воспитатели старшей группы.

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТЬ ПРОЕКТА

Долгосрочный (учебный год).

Октябрь- май.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА

- целенаправленность процесса воспитания положительного отношения к школе;
- научно-обоснованного сочетания разных видов деятельности (игры, труда, занятий);
- единство содержания форм и методов работы;
- личностно ориентированного подхода в процессе воспитания положительного отношения к школе;
- сотрудничества детей, педагогов и родителей;
- доступности,
- системности и последовательности.

ОЖИДАЕМЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ

- приведение в систему работы по данной проблеме;
- повышение компетенции педагогов в вопросах успешной адаптации детей к школе;
- использование разнообразных форм работы с воспитанниками, их родителями и педагогами по воспитанию положительного отношения у детей подготовительной группы.
- организовать для родителей фотовыставку – отчет «Мы хотим в школу!», где можно увидеть проделанную работу по проекту.
- праздник «Скоро в школу мы пойдем!»

Циклограмма совместной деятельности в рамках проекта

Непосредственно образовательная деятельность с детьми	**Совместная деятельность ребенка со взрослыми.**	**Самостоятельная деятельность детей**	**Работа с родителями**
1.**Ознакомление с окружающим** (Коммуникация) «Экскурсия в общеобразовательную школу» (посещение музея, уроков, знакомство с учителями) **Ознакомление с окружающим** (Социум) «Кто такие первоклассники?» «Скоро в школу!» Заучивание пословиц и поговорок о школе.	**1.Общение** «Я в школе!», «Каким я буду первоклассником?»	1.**Сюжетно ролевые игры** «Школьная жизнь», «Школьная библиотека», «Урок физкультуры», «Урок математики»	1.**Памятка** «Как готовить домашнее задание!»
2. **Развитие речи** (Коммунакация) «Почему я хочу учиться в	**2.Беседы** «Школьная форма», «Какие предметы	2.**Художественное творчество**	2.Семинар-практикум для родителей “Как подготовить ребенка к

школе!»

(задание на дом)

«Каким будет мой первый день в школе?»

«Рассматривание картины «Школа»

(НОД)

помощники в школе?»,

«Правила поведения со сверстниками».

школе?”

3.**Лепка**

(Творчество)

«Лепим буквы»

Рисование

(Творчество)

«Я в школе!»

(начале проекта)

«Кем я хочу быть!

« Мой будущий портфель»

«Здание школы»

3.Ситуации:

(Здоровье)

«Телефоны помощи»

, «Я упал!», «Волшебные слова»

3.**Наглядная информация**

Папка

«Родителям будущих первоклассников!

Папка «А вы готовы к школе?»

Папка «Развивающие игры по развитию речи»

Папка «Ориентировка в пространстве и на листе»

Инструкция

«Что должен знать и уметь ребенок 5-6 лет!»

4.**Математика**

(Познание)

«Работа в тетради в клеточку»,

«Математическая викторина»

(скороговорки и пословицы о цифрах,

замысловатые вопросы)

4.Ручной труд:

(Познание)

«Закладки для книг»

«Книжки – малышки»

«Тетради», «Стаканчики для карандашей»
(оригами)

4.Встреча с учителем 1 класса

5.КВН

«Умники и умницы»

(открытый просмотр)

5.**Чтение художественной литературы**

(Социум, Коммуникация)

6.Дидактические и развивающие игры по обогащению словаря, грамматике, логике, развитию внимания и памяти.

5.Родительское собрание

« Готовность к школе родителей и детей!»

6.Консультации психолога и логопеда по вопросам подготовки к школе.

«Профилактика школьных страхов. А если Я не справлюсь…»

7.**Развитие мелкой моторики:**

«Составим цифры из счетных палочек», «Диктанты по клеточкам»«Штриховка»

8.**Развлечения** «Встреча с учеником школы»

«Просмотр мультфильмов на школьную тему»

«Презентации о школе»

«Час загадок и ребусов о школе «

Презентация канцтоваров:

«Это нужно для школы».

9.**Встречи с интересными людьми.**

Поездка в КХ «Зайтенов»;

посещение медицинского кабинета, прачки, кухни.

10.**Подвижные игры** «Кто скорее соберет портфель?», «Игровая переменка»,

«Я спортсмен!», «Звучит сигнал! », «Найди!»

11**.Экскурсия** по улицам родного села, к памятникам, мемориалам, достопри-

мечательностям

села**.**

12. Организация в группе весенних посадок на тему «Школьный огород»

7..**Выступление** «Компьютер: польза или вред

8.Совместный праздник

«Папы и дочки, мамы и сыночки».

(проводится в спортивной школе)

9.Консультация для родителей

«Как помочь ребенку сохранить здоровье»..

ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ ДЛЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА ПОСОБИЯ И ХУДОЖЕСИВЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА

1.Программа «Біз мектепке барамыз»
2.Т.Б. Анисимова «Подготовка ребенка к школе».
3.В.Бардин «Подготовка ребенка к школе».

4. Материалы Интернета (познавательная информация) и др.
5..С.В. Чиркова «Родительские собрания в детском саду».
6. Опыт других воспитателей.

. **Художественная литература:**

1. Н. Некрасов « Школьник».
2. Л. Толстой « Филиппок».
3. И. Лысцов « Как тетрадка родилась».
4. А. Барков, Р. Сурьянинов « Откуда книга пришла».
5. С. Маршак « Вчера и сегодня».
6. М.А. Панфилова «Школа».
7. А.Барто «Первоклассница»
8. Л.Толстой «Рассказы из «Азбуки».
9. Б. Заходер «Заболела эта книжка».
10. Л.Барбас «Кому нужна пятерка».

Иллюстративный и печатно-наглядный материал:

1. Подбор предметных картинок «Школьные принадлежности».
2. Подбор иллюстративного материала по теме «Школа. Прошлое и будущее».
3. Фотоматериалы

Картины художников:

Ф. Решетников. Опять двойка. 1951.

Активные формы методической работы как средство повышения профессиональной компетентности современного педагога

Казмирчук Н.А.
ТОО Ясли-сад «АЛАҚАЙ» г. Петропавловск

Повышение статуса педагога, его профессиональной компетентности, определяется базовыми ценностями и установками государственной политики в сфере образования. Методическая работа ориентирована прежде всего на достижение и поддержание высокого качества воспитательно-образовательного процесса в ДО. Как следствие, возникла необходимость использовать новые, активные формы работы.

Формы работы, педагог, компетентность.

Качество образования и его эффективность - одна из актуальных проблем современной педагогики в условиях реализации ГОСО ДО. Ведущую роль в обеспечении эффективности воспитательно-образовательного процесса играет педагог, его компетентность в вопросах обучения и воспитания подрастающего поколения.

Повышение статуса педагога, его профессиональной компетентности, определяется базовыми ценностями и установками государственной политики в сфере образования. Это обусловлено прежде всего тем, что нынешнее общество нуждается в социально активных профессионалах, имеющих фундаментальное образование, основательную практическую подготовку, высокие нравственные принципы.

Повышение уровня мастерства педагогов — приоритетное направление деятельности методической работы.

Методическая работа ориентирована прежде всего на достижение и поддержание высокого качества воспитательно-образовательного процесса в ДО.

Главным является оказание реальной, действенной и своевременной помощи педагогам, учитывающей индивидуальные особенности каждого члена коллектива и особенности коллектива в целом. Помогает ответить на вопросы, стоящие перед педагогами ДО: «Кто я как воспитатель?», «Кто такой ребенок?», «Какова цель моей деятельности?» Однако проблема повышения профессионального мастерства каждого педагога по-прежнему остается одной из самых сложных. Поэтому должен вестись постоянный поиск нового содержания, форм и методов работы с педагогическим коллективом и их внедрение.

Ни для кого не секрет, что иногда на организацию мероприятий тратится много сил, а отдача ничтожна мала. Почему? Традиционные формы методической работы, в которых главное место отводилось докладам и выступлениям, не имеющим обратной связи, утратили свое значение из-за низкой их эффективности.

Сегодня перед руководителями ДО стоит вопрос – как сделать, чтобы каждый педагог стал активным, заинтересованным участником работы различных профессиональных объединений? Как избавиться от пассивности отдельных педагогов? Как перевести их от репродуктивной деятельности к исследовательской, к формированию умения рефлексировать в процессе познания нового и освоения знакомого материала?

Как следствие, возникла необходимость использовать новые, активные формы работы, которым свойственно вовлечение всех педагогов в деятельность и диалог, предполагающий обмен мнениями, поиск решения проблем.

В чем состоит суть активных форм работы?

Процесс взаимодействия организован таким образом, что практически все педагоги оказываются вовлеченными в процесс познания, обсуждения. Они имеют возможность понимать и рефлексировать по поводу того, что они знают, понимают, о чем думают. Совместная деятельность в данном процессе означает, что каждый участник вносит свой особый индивидуальный вклад, имеет возможность обменяться знаниями, собственными идеями, способами решения проблем, услышать мнение коллег. Причем, происходит этот процесс в атмосфере доброжелательности и взаимной поддержки, что дает возможность получить не только новые знания по обсуждаемой проблеме, но и развивает саму педагогическую деятельность и переводит ее на более высокие формы сотрудничества.

Ценно то, что при организации активных форм работы педагог может не только выразить свое мнение, взгляд, дать оценку, но и, услышав доказательные аргументы коллег, отказаться от своей точки зрения или существенно изменить ее. У педагогов формируется уважение к чужому мнению, умение выслушивать другого, делать обоснованные заключения и выводы.

Каковы результаты использования активных форм работы?

Во-первых - значительно повышается компетентность педагогов, мотивация профессиональной деятельности педагогов, их социальной и познавательной активности, креативного мышления.

Во-вторых - реализуются те стороны человека, которые в повседневной, достаточно однообразной жизни, не находят применения, развития.

В-третьих, приобретается опыт коллективной деятельности, взаимного уважения, поддержки, сотрудничества, без которого невозможен труд в человеческом обществе.

Мы постоянно используем активные формы работы с педагогами как форму проведения педсоветов, как наиболее интересные и продуктивные.

Одна из эффективных форм работы с педагогами - тренинг (быстрое реагирование, быстрое обучение).Цель – отработка профессиональных навыков и умений. Педагоги-психологи регулярно проводят тренинги на сплочение коллектива.

Педагогический ринг - ориентирует педагогов на изучение новейших исследований, учит лаконичности, четкости, точности высказываний, развивает находчивость, чувство юмора.

Круглый стол - проводится с целью выработки общего мнения.

Аквариум - форма диалога, когда педагогам предлагают обсудить проблему «перед лицом общественности».

Модерация (moderator – посредник, регулятор). Позволяет «заставить» людей действовать в одной команде для разработки в кратчайшие сроки конкретных реализуемых предложений, нацеленных на решение проблемы.

Симпозиум - обсуждение, в ходе которого участники выступают с сообщениями, представляющими их точки зрения и отвечают на вопросы.

Эффективной формой, на мой взгляд, является проведение выставки - ярмарки педагогических идей, аукцион. Грамотно подготовленная и проведенная, она стимулирует педагогов к творчеству и самообразованию

Методический мост является разновидностью дискуссии. К проведению этой формы методической работы привлекаются педагоги разных организаций, города, руководители МО, родители.Целью методического моста является обмен передовым педагогическим опытом.

Методический фестиваль предполагает большую аудиторию. Во время фестиваля работает панорама методических находок и идей.

Мастер – класс. Его основная цель – знакомство с педагогическим опытом, системой работы, авторскими находками и всем тем, что помогло педагогу достичь наилучших результатов.

«Коучинг» - интерактивное общение, развивающее консультирование, дискуссия Сами педагоги находит и пути для решения проблем.

SWOT – анализа (strengths – сильные стороны, weaknesses – слабые стороны, opportunities – возможности, threats – угрозы) – это метод анализа, хорошо применять на итоговом педсовете.

Еще одна форма, которой можно пользоваться перед открытыми мероприятиями, позволяет настроить педагога на успешную работу - «Квик – настройка»

Подводя итоги, можно сказать, что грамотно построенная система внедрения активных форм в работе с педагогическими кадрами приведет к повышению профессиональной компетентности педагогов и уровня воспитательно-образовательной работы ДО в целом, а также сплотит коллектив.

Список литературы

1. Белая К.Ю.Педсовет в дошкольном образовательном учреждении. Подготовка и проведение. Москва: Творческий центр Сфера, 2004-48с.

2. Волобуева Л.М.Активные методы обучения в методической работе ДО. Управление ДО, 2012. – №6.

3. Лукина Л.И. Организационные аспекты работы с педагогическими кадрами ДО. Методическое пособие. Москва: Творческий центр Сфера, 2010-128с.

4. Майер А.А. Сопровождение профессиональной успешности педагога ДО Москва: Творческий центр Сфера, 2012-128с.

5. Сборник статей Первых Республиканских педагогических чтений работников образования «Профессиональный рост педагога как условие обеспечения нового качества образования» Алматы, 2013г
6. Образовательная социальная сеть nsportal.ru

Мектепке дейінгі білім беруде жаңа инновациялық технологияларды пайдалану-заман талабы

Кеулимжаева К.М.
Астана қ. №66 «Толағай» балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа: Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім берудегі инновацияларды ұйымдастыру, сондай-ақ оларды мектепке дейінгі мекемелерде енгізу мәселесі өте өзекті.Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін дамыту Қазақстан Республикасы мемлекеттік саясатының маңызды бағыты болып табылады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту өмір бойы білім беру жүйесінің бастапқы буыны ретінде баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуына жағдай жасайды.Қазақстан Республикасындағы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жай-күйі бойынша баланың білім алу құқығы және оның қабілеттерінің жан-жақты дамуы балалардың өмірі мен қоғамның әл-ауқаты үшін аса маңызды болып табылады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін дамыту мемлекетіміздің мемлекеттік саясатының маңызды бағыты болып табылады.

Түйінді сөздер: тәрбиеші, ата-ана, бала, тәжірибе, инновация, құндылық, мектепке дейінгі білім беру жүйесі**.**

Мектепке дейінгі білім беру жүйесін дамыту баланың физикалық және психологиялық дамуы үшін оңтайлы жағдай жасауға, балалық шақтың ішкі құндылығын тануды және мектепте оқуға сәтті көшуді қамтамасыз етуге бағытталған.Бұл процесс қатысушылардың өзара әрекеттесуінің тұлғаға бағытталған тәсілімен сипатталады. Мақсат: басты құндылық бала тұлғасы және берекелі отбасы болып табылатын жаңа мәдени-білім беру кеңістігін ұйымдастыру.Әлемнің әртүрлі елдерінде жүргізілген көптеген зерттеулер көрсеткендей, ұзақ мерзімді әлеуметтік және білім беру әсерлері тұрғысынан ең тиімдісі балалардың ерте дамуы мен мектепке дейінгі тәрбиесіне инвестициялар болып табылады.

Қазіргі кезең мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі елеулі өзгерістермен сипатталады. Бұл білім беру мазмұнының жаңаруы мен еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуымен байланысты. Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде нәтижеге жетудің ең оңтайлы жолы – мақсатқа сәйкестігі мен өзектілігі күмән тудырмайтын әдіс.

Мұны жүзеге асыру отбасылық тәрбие мен мектепке дейінгі тәрбиені біріктіруді, білім берудің сапалы жаңа мазмұнына көшуді, мектеп жасына дейінгі сынып пен отбасының өзара әрекеттесуінің стилі мен формаларын өзгертуді талап етеді, бұл сайып келгенде, отбасылық тәрбие мен мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мәселесін шешуге ықпал етеді. Келесі міндеттер: мектеп жасына дейінгі баланың жеке басын дамытудың жалпы іс-әрекет стратегиясын жасау, мектеп жасына дейінгі баланың жалпы білім беру кеңістігін қалыптастыру.

Осыған байланысты мектепке дейінгі мекеменің отбасымен жұмысына жаңа инновациялық тәсілдер мен баланың жеке басын дамытуға және оны жаңа қоғамға

табысты енгізуге бағытталған қызметтің тиісті нысандарын іздеу үдерісі жаңартылуда.

Тәрбиедегі тәрбиеші мен ата-ананың қызметтері бірдей дерлік. Бала бір жағынан ата-ана мен олардың талабы, екінші жағынан мұғалім арасында. Бұл бала мен ересек адам арасындағы екі байланыс нүктесіне әкеледі: ересектер арасындағы бала. Графикалық түрде оны келесідей көрсетуге болады (сурет-1):

Сурет 1

Мектепалды даярлық сыныбында жұмыс жасағанда ата-аналармен жұмыстың инновациялық дәстүрлі емес әртүрлі түрлерін қолданамын. Оларға мыналар жатады:

- Ақпараттық-аналитикалық сауалнама;
- «хат жәшігі»;
- Көрнекі ақпарат
- Газеттер шығару;
- Денсаулық паспорты;
- Ата-аналарға арналған ашық сабақтар;
- Шағын кітапхана ұйымдастыру;
- Ақпараттық стендтер;
- Ашық есік күндері;
- Танымдық кездесу;
- Семинарлар;
- Дәстүрлі емес ата-аналар жиналысы;
- Ауызша журналдар;
- Экскурсиялар;
- Демалыс
- Мерекелер;
- Бірлескен демалыс;
- Ата-аналардың байқаулар мен көрмелерге қатысуы.

Мектепалды сыныпта мен ақпараттық стендтер жасаймын, онда топтың өмірі, жекелеген балалардың жетістіктері, конкурстар туралы ақпарат орналастырылады.

Онда балалардың суреттері, шығармалары, ұжымдық балалар шығармашылығының өнімдері орналастырылған. Қажет болса, бұл стендтер тақырыптық стендтерге оңай айналады. Мысалы, мен «табиғатқа ұқыпты қарау» тақырыбында стенд жасадым. Оның талқылауынан кейін балалар жабық өсімдіктерді отырғызуға қатысты.

Отбасымен жұмыс істеудің ең тиімді танымдық формаларының бірі ата-аналар жиналысы болып қала береді. Алайда, мен жұмыс тәжірибесінен білемін, кездесулерді есептер мен нұсқаулық әңгімелер түрінде тікелей өткізуге ата-аналар құлықсыз жауап береді, бұл түсінікті. Мен бұл позициядан шығудың жолын

формалар мен әдістерді өзгертуден таптым. Мен қарым-қатынасты монологта емес, диалогта құруға тырыстым. Ата-аналар жиналысының тақырыбы таңдалады, мысалы, «балалардың кітапқа деген қызығушылығын қалай тәрбиелеу керек». Атақты адамдардың өмірінен мысалдар алынды, кітаптарсыз білім алу мүмкін емес, сондықтан оларды кейінгі өмірде қолдану мүмкін емес. Мұндай жиналыс оқу жылының екінші жартысында өткізілуі керек, өйткені балалар оқи бастайды. Бұл тәсіл маған мұқият және ұзақ дайындықты қажет етті, бірақ нәтиже айтарлықтай байқалды, оқушылар кітаптарға қызығушылық танытып, кітапханаға бару көбейді.

Ата-аналар жиналысына дайындық оны өткізуден көп бұрын басталады. Маңызды рөлді қысқа мерзімде тақырыптар бойынша кең және әртүрлі материалды жинауға мүмкіндік беретін сауалнамалар атқарады. Алдын ала дайындық сонымен қатар отбасы аралық жарыстар, жадынамалар жасау, жиналыстарға шақыру, алғыс хаттар беруді қамтиды. Мен пікірталас, дөңгелек үстел, кездесу, т.б. түріндегі кездесулер өткіземін. Мен балалардың іс-әрекеттерінің, сабақтардың үзінділерінің және сайыстық қойылымдардың бейне жазбаларын жиі қолданамын. Сондықтан жиындарға келу пайызы айтарлықтай жоғары.

Осылайша, мектепке дейінгі білім беру ұйымдары мен отбасының өзара әрекеттесуінің барлық нысандары мен түрлерінің негізгі мақсаты - балалар, ата-аналар және педагогтар арасында сенімді қарым-қатынас орнату, олардың проблемаларын бір-бірімен бөлісу және оларды бірлесіп шешу қажеттілігін тәрбиелеу. Отбасы мен мектепалды даярлық сыныбының өзіндік ерекше функциялары бар және бірін-бірі алмастыра алмайды. Сабақтастықтың маңызды шарты отбасы мен мектепке дейінгі сынып арасында сенімді іскерлік байланысты орнату болып табылады, оның барысында ата-аналар мен мұғалімдердің тәрбиелік ұстанымы реттеледі, бұл әсіресе балаларды мектепке дайындау кезінде қажет.

Әдебиеттер

1. Қ. Өстеміров, А.Айтбаева, Қазіргі білім беру технологиялары, Алматы, 2006
2. Педагогика жаршысы. - №4 - 2010

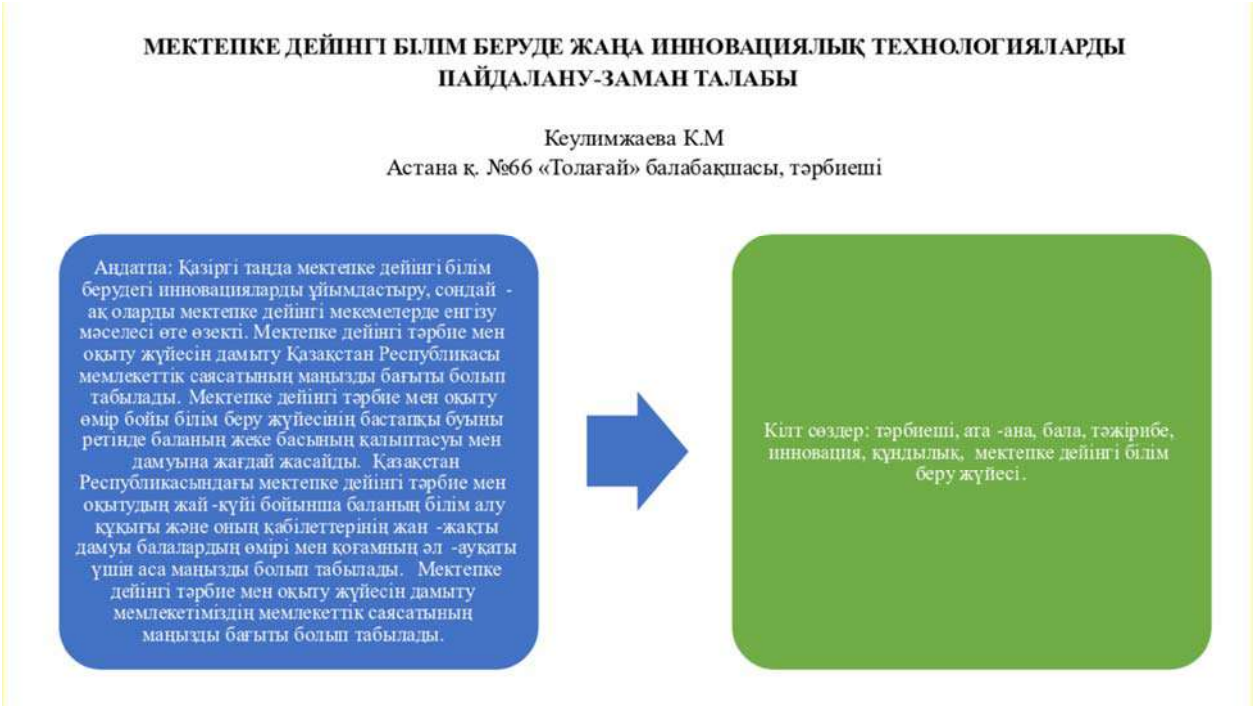

Мектепке дейінгі білім беру жүйесін дамыту баланың физикалық және психологиялық дамуы үшін оңтайлы жағдай жасауға, балалық шақтың ішкі құндылығын тануды және мектепте оқуға сәтті көшуді қамтамасыз етуге бағытталған. Бұл процесс қатысушылардың өзара әрекеттесуінің тұлғаға бағытталған тәсілімен сипатталады. Мақсат: басты құндылық бала тұлғасы және берекелі отбасы болып табылатын жаңа мәдени-білім беру кеңістігін ұйымдастыру. Әлемнің әртүрлі елдерінде жүргізілген көптеген зерттеулер көрсеткендей, ұзақ мерзімді әлеуметтік және білім беру әсерлері тұрғысынан ең тиімдісі балалардың ерте дамуы мен мектепке дейінгі тәрбиесіне инвестициялар болып табылады.

Қазіргі кезең мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі елеулі өзгерістермен сипатталады. Бұл білім беру мазмұнының жаңаруы мен еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуымен байланысты. Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде нәтижеге жетудің ең оңтайлы жолы – мақсатқа сәйкестігі мен өзектілігі күмән тудырмайтын әдіс.

Мұны жүзеге асыру отбасылық тәрбие мен мектепке дейінгі тәрбиені біріктіруді, білім берудің сапалы жаңа мазмұнына көшуді, мектеп жасына дейінгі сынып пен отбасының өзара әрекеттесуінің стилі мен формаларын өзгертуді талап етеді, бұл сайып келгенде, отбасылық тәрбие мен мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мәселесін шешуге ықпал етеді.

Келесі міндеттер: мектеп жасына дейінгі баланың жеке басын дамытудың жалпы іс-әрекет стратегиясын жасау, мектеп жасына дейінгі баланың жалпы білім беру кеңістігін қалыптастыру.

Мектепалды даярлық сыныбында жұмыс жасағанда ата-аналармен жұмыстың инновациялық дәстүрлі емес әртүрлі түрлерін қолданамын. Оларға мыналар жатады:

- Ақпараттық-аналитикалық сауалнама;
- «хат жәшігі»;
- Көрнекі ақпарат
- Газеттер шығару;
- Денсаулық паспорты;
- Ата-аналарға арналған ашық сабақтар;
- Шағын кітапхана ұйымдастыру;
- Ақпараттық стендтер;
- Ашық есік күндері;
- Танымдық кездесу;
- Семинарлар;
- Дәстүрлі емес ата-аналар жиналысы;
- Ауызша журналдар;
- Экскурсиялар;
- Демалыс
- Мерекелер;
- Бірлескен демалыс;
- Ата-аналардың байқаулар мен көрмелерге қатысуы.

Осыған байланысты мектепке дейінгі мекеменің отбасымен жұмысына жаңа инновациялық тәсілдер мен баланың жеке басын дамытуға және оны жаңа қоғамға табысты енгізуге бағытталған қызметтің тиісті нысандарын іздеу үдерісі жаңартылуда.

Тәрбиедегі тәрбиеші мен ата-ананың қызметтері бірдей дерлік. Бала бір жағынан ата-ана мен олардың талабы, екінші жағынан мұғалім арасында. Бұл бала мен ересек адам арасындағы екі байланыс нүктесіне әкеледі: ересектер арасындағы бала. Графикалық түрде оны келесідей көрсетуге болады (сурет-1):

Мектепалды сыныпта мен ақпараттық стендтер жасаймын, онда топтың өмірі, жекелеген балалардың жетістіктері, конкурстар туралы ақпарат орналастырылады.

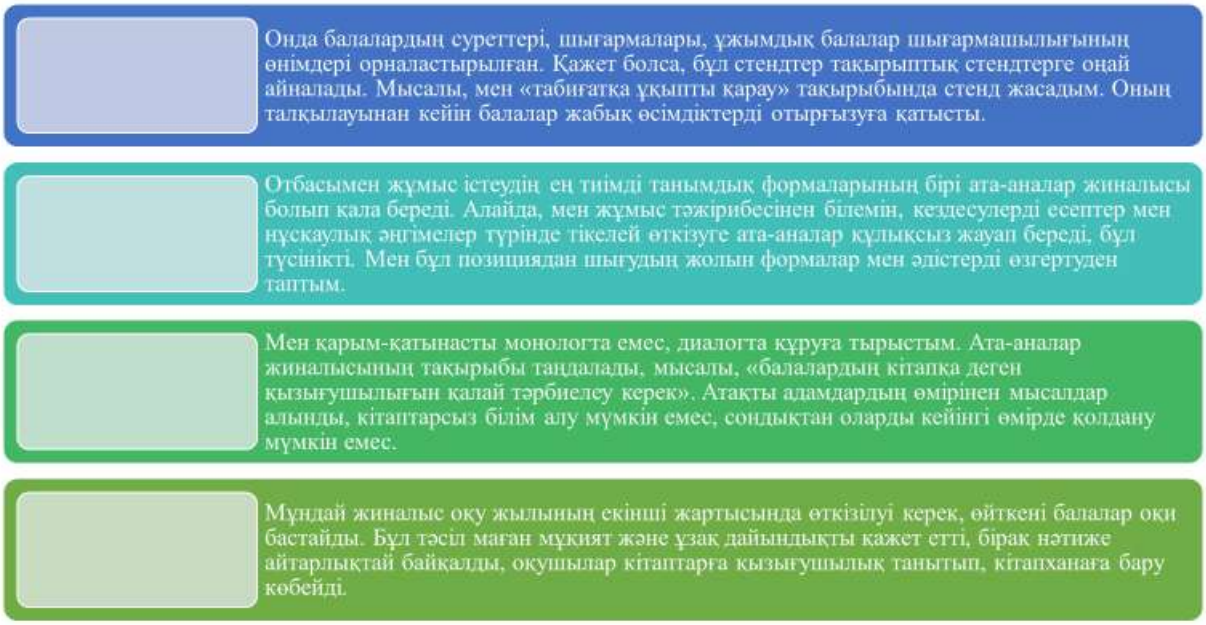

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру үрдісінде LessonStudyді қолдану

Кененбаева Жазира Ерсейітқызы, тәрбиешісі
МКҚК №66 «Толағай» балабақшасы
МАД тобы Астана қаласы

Мемлекеттің экономикалық, саяси, мәдени көрсеткіштері ақпараттың жедел, қарқынды даму үдерісімен тығыз байланысты. Сондықтан да білім

саласында оқытудың жаңа тенденциялары мен технологияларын меңгерген педагогтың болуы заңдылық.

Әлемнің көптеген дамыған елдерінде қалыптасқан дәстүрлі білім беру жүйесін түбегейлі реформалау қажеттілігі туындады. Бұл, өз кезегінде заманауи қоғамның сұраныстарын қанағаттандырмайтыны, жаңа заманның шарттарына сәйкес келмейтіндігі, қоғам дамуына кедергі болатындығы айқындалды. Сондықтан да барлық саланы жаңартудың заманауи технологияларын ойлап табу қажет болды.

Сондықтан да жаңа кезеңге аяқ басқан еліміздің бет-бейнесі білімі арқылы өлшенбек. Ұлт жоспары «100 нақты қадам» бағдарламсында еліміздің білімін дамытудың стратегиялық бағыты айқындалған болатын. Бұл бағдарламаның идеясы білімді трансляциялау және инновациялық мүмкіндіктерді білім беру үрдісіне енгізу.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев қазіргі адамзаттың жағдайы инновациялық технологиялардың дамуымен тығыз байланысты екенін айта келе, білім беру үрдісінде жаңа технологиялардың мүмкіндіктерін арттыруды тапсырды. Бұл өз кезегінде мектепке дейінгі білім беру үрдісінде «LessonStudy» әдісін қолдануды қажет етеді.

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі маңызды мәселелердің бірі - оқу үрдісіне «LessonStudy» әдісін енгізу, білім беруде командалық интеграция құру. Оның негізгі ерекшелігі – бірлескен тәрбиешілердің тобын шығармашылық жұмыспен шұғылдануға, ізденуге, өз жұмыстарының нәтижесін көруге, бірлесіп сабақ өткізуге, кеңесуге, проблеманы шешуге, жаңа әдіс-тәсілдерді қолдануға, тәжірибе алмасуға мүмкіндік береді. Бұл тәрбиешіден шығармашылық ізденісті, үлкен сұранысты талап етеді. Осы әдісті мектепке дейінгі білім беруде қолдану тұтас педагогикалық үрдісті интеграциялауға, тәжірибені модернизациялауға, білімді трансляциялауға көмектеседі.

Мектепке дейінгі білім беру - бұл жалпы мәдени, ұлттық құндылықтар негізінде балалардың үйлесімді дамуы, баланы жалпы орта білім берудің бастауыш сатысына дайындау, қоғамдық өмірге белсенді қатысу үшін қажетті жағдайлар жасау, олардың қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында құрылатын білім беру ұйымы.

Балабақша - балаларды қоғамда өмір сүруге үйретететін алғашқы әлеуметтік институт болып табылады. Дәл осы жерде баланың қоршаған адамдармен дербес байланысы жүзеге асады, ол қарым-қатынас жасауды және өзара әрекеттесуді үйренеді.

Сондықтан да мектепке дейінгі білім беру ұйымында «LessonStudy» әдісі арқылы оқу іс-әрекетін ұйымдастыру маңызды.

«LessonStudy» - бұл білім беру үрдісінде сабақты бірлесіп жоспарлау, жүргізу және талдау әдісі. Бұл әдіс тәрбиешілерге сабақтарды бірлесіп әзірлеуге, олардың орындалуын бақылауға және білім беру тәжірибесін жақсарту үшін тәжірибе мен білім алмасуға мүмкіндік береді.

LessonStudy-ді заманауи мектепке дейінгі білім беру процесінде қолданудың бірнеше артықшылығы бар. Біріншіден, бұл әдіс тәрбиешілердің кәсіби

дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Тәрбиешілер, әртүрлі оқыту әдістері арқылы оқу материалдарын талдай алады, бұл олардың дағдылары мен тәжірибесін жақсартуға көмектеседі.

Екіншіден, LessonStudy сапалы сабақтар құруға және өткізуге мүмкіндік береді. Тәрбиешілер әр баланың жеке қажеттіліктері мен топтың ерекшеліктерін ескере отырып, сабақтарды бірге жоспарлай алады. Бұл балалардың қажеттіліктерін барынша қанағаттандыратын және олардың дамуына ықпал ететін білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді.

Үшіншіден, LessonStudy білім беру процесінде ұжымдық өзара әрекеттесуді дамытуға көмектеседі. Тәрбиешілерге бірлесіп жұмыс істеуге, идеялармен, тәжірибелермен және білімдермен алмасуға мүмкіндік беріледі. LessonStudy әдісі бойынша, балабақша тәрбиешілері бірлесіп, топ құрады. Олар тақырып таңдайды. Мысалы, Коммуникация бағытына байланысты, «Балалардың сөйлеу тілін дамытудың жолдары» тақырыбын таңдап, осы тақырып бойынша сабақтың жоспары бірлесіп, жасалады. Бірнеше тәрбиешілер бірігіп, сабақ жоспарын құрады, ортақ шешімге келеді. Ол төмендегі кезеңдерден тұрады:

Зерттеу тобын құру. Балабақша тәрбиешілері бірігіп командалық топ құрады.

Тақырыппен танысу: балалардың тілін дамытуға байланысты ертегі мәтінін таңдау. Ертегі кейіпкерлерін рөлдерге бөлу. Ертегі персонаждарын суретке салып, бейнелеу.

Зерттеуді ұйымдастыру: Топ мүшелері баланың тілін дамытудың заманауи технологиялары мен әдістерін ұсынады. Тиімді әдістерді іздестіру арқылы тәжірибе алмасады.

Зерттеу уақытын белгілеу. Сабақ жоспарының кезеңін анықтау, топпен ақылдасу.

Зерттеу мәселесін талқылау. Баланың тілін қалай дамытуға болады? Тілді дамыту барысында қандай заманауи әдістер қолданылады? Осы мәселені тәрбиешілер, филологтар, бастауыш сынып мұғалімдері талқылап, шешімін табады.

Сөйлеу тілін дамытуда диалогтың маңызы ерекше. Бала мен тәрбешінің арасындағы вербальді қарым-қатынас диалог арқылы жүзеге асады. Кейсстади технологиясы арқылы сұрақтар қою баланың диалогтық қарымқатынасын дамытуға болады.

LessonStudy әдісі мектепке дейінгі білім беруде тиімді қолданылады, өйткені ол мұғалімдердің кәсіби маман ретінде дамуына ықпал етеді және білім сапасын арттырады. Педагогтердің ынтымақтастығын нығайтады.

«LessonStudy» әдісі-бұл балалармен сабақта жұмыс істеудің интерактивті түрі, оларға білім мен дағдыларды өз бетінше, белсенді және креативті түрде игеруге көмектеседі. Мектепке дейінгі білім беру үрдісінде бұл әдісті көптеген салаларда қолдануға болады. Балалармен топтық жұмыстарды ұйымдастыру арқылы осы әдісті қолдануға болады.

Мысалы, сабақтың тақырыбы: «Ұсақ моториканы дамыту». Тәрбиеші балаларға қағаз бен желімнен қолөнер жасау сияқты ұжымдық шығармашылық тапсырманы ұсынады. Балалар топтарға бөлінеді және әр топ өз қолөнерін жасайды. Содан кейін топ оқушылары «Стадиондарға» жиналып,

өз жұмыстары туралы кезекпен сөйлейді, өз ойлары мен идеяларымен бөліседі. Осылайша, олар өздерінің ұсақ моторикасын, шығармашылық ойлауын дамытады және басқалардың алдында өз ойларын тыңдауға және білдіруге үйренеді. Бұл топтық жұмыстар оқушылардың шығармашылық дағдысын дамытады және командалық жұмыс жасауға үйретеді.

Қорыта айтқанда, қазіргі мектепке дейінгі білім берудегі «LessonStudy» әдісі интерактивті технологиялар мен ойын формаларын қолдана отырып, сабақтарды ұйымдастыру және өткізу жүйесі болып табылады.

«LessonStudy» әдісін қолдану балалардың оқу процесіне белсенді қатысуына, өздерінің шығармашылық және сыни ойлауын дамытуға, әлеуметтік дағдыларын қалыптастыруға, қолайлы білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Гончарова О.В. Методика применения LessonStudy в дошкольном образоании: Методическое пособие. -Москва: Издательство, 2017
2. Казакова Н.А. Уроки LessonStudy с детьми дошкольного возраста: Методическое пособие. - Москва: Издательство, 2018

Совершенствование soft и hardskills – как фактор интеллектуального развития дошкольников

Маслова Лариса Хунтулиевна, заведующая

КГКП «Детский сад №13» отдела образования города Рудного «Управления образования акимата Костанайской области г. Рудный

дения ребенок любознателен в познании окружающего мира, приобретает знания дома в детском саду, быстрыми темпами происходит накопление знаний, происходит развитие психических процессов, речи. Ребенок с развитым интеллектом быстрее осваивает новый материал, более уверен, имеет желание все больше и больше узнать новое. Как развить интеллект, привлечь к познавательной и творческой деятельности, раскрыть способности малыша развить навыки как softskills (гибкие) так и hardskills (жесткие)

Что же такое навыки softskills (гибкие) и hardskills (жесткие).Hard **skills** (*«жесткие»* навыки) — узкоспециализированные навыки для выполнения определенных задач, чтобы эффективно заниматьсяопределенным видом деятельности. Их легко наблюдать,легко измерить, легко продемонстрировать.**В детских садах** развивают hard **skills**, навыки, которые нужны для успешной учебы, например, в математике - навыку счета, различать геометрические фигуры; в основах грамоты-выделять звуки, делить слова на слоги, в рисовании – различать цвета, правильно держать карандаш, кисть. Твердые навыки мы развиваем в детском саду на всех видах деятельности. Ребенок в детском саду должен получить базовые знания, по разделам программы, для

дальнейшего обучения в школе. Специальные, «твердые» навыки (hardskills) влияют на успех человека в конкретной деятельности. Их также нужно развивать с самого детства, особенно если у ребенка есть явные задатки и интересы. Это знания об окружающем мире, математике, грамоте, знания языков, физические навыки.

Гибкие навыки, еще их называют личностные качества — набор социальных навыков, которые помогают человеку решать задачи в жизни: коммуникация, лидерство, работа в команде, управление людьми, эмоциональный интеллект. Гибкие навыки нельзя освоить на тренинге, нельзя увидеть результат в течении короткого времени, они формируются и развиваются на фоне обычных дел и общения с окружающим миром. Гибкие навыки делятся на четыре группы — коммуникативные (общение и умение понимать других людей), интеллектуальные (критическое мышление, креативность), волевые (управление временем и эмоциями) и лидерские (умение управлять другими, работа в команде). Они **формируются в** детстве и развиваются в течение всей жизни. Это база, на которой строится будущее ребенка, его эффективность во всем: от учебы и работы до личных отношений, которые помогут ребенку быть успешным, независимо от того, какую профессию он выберет в будущем. Все эти навыки в детском саду развиваем через игры, так как это основной вид деятельности.

Какие softskills нужно развивать у дошкольников? Умение концентрироваться и сохранять внимание - это базовый навык, на котором строятся все остальные. Для развития этого навыка можно использовать самые разные упражнения, например, проводить минуты тишины (ребенку предлагают на минуту сосредоточиться на определенном предмете), искать в комнате предметы определенного цвета (формы). Японскийучитель Тору Кумон 1956 разработал тетради «KUMON», серия японских развивающих тетрадейразработанные на физиологическом уровне мозга. Тетради «Кумон» также в игровой форме позволяют детям развивать познавательные способности и концентровать внимание. В детском саду на основе тетрадей разработаны игры такие, как «Найди пару», «Сходства и различия», «Пространственное мышление», «Логика», что позволяет детям играть в паре, в команде. Работая в группе, ребенок не боится принимать правила игры, выдерживать свою роль и получать от нее удовольствие. Так как игра основной вид деятельности, подбираем игры по интересам детей, используем командные мероприятия: веселые старты, викторины, КВН, квесты; игры: «Сороконожка», «Испорченный телефон», «Собери предмет», «Нарисуй предмет», «Дракон». Например, 4 ребенка рисуют одну машину за определенное время, чья команда быстрее справиться с заданием. Детям очень нравится принимать участие в подобных играх. Развиваем гибкие навыкиумение слушать и слышать, способность видеть единую цель и находить точки соприкосновения общей идеи с личными амбициями, готовность оказать помощь другим и поддержатьв сложной ситуации, умение убеждать и находить компромисс, которые способствуют развитию навыка работать командной.

К гибким навыкам относиться лидерство. Лидерство — это уверенность в себе и своих силах. Ребенок учится брать ответственность за принятые решения и людей вокруг. Если никто не хочет играть, он сам предложит начать. Это еще раз говорит

о том, что педагог должен быть очень наблюдательным, ведь он должен суметь подобрать соответствующие игры и упражнения, динамические паузы. Например, динамическая пауза «Зеркало». Один ребенок показывает движения, остальные должны их повторять. Главная задача данного упражнения – ребенку-лидеру нужно с мотивировать детей к действиям. Одним из самых востребованных качеств является креативность. Креативный человек способен находить нестандартные, совершенно новые решения в знакомых ситуациях, он умеет придумывать и воплощать в жизнь новые идеи. Выявить креативность ребенка помогает творческая деятельность, а также игры и упражнения. Игры и упражнения на креативность: «Корзина идей», «Давай придумывать», «Сказка наоборот», «Три вопроса» и другие.

очему важно развивать критическое мышление? Собственное мнение помогает не только определить, что истина, а что нет, но и в долгосрочной перспективе дает шанс стать более интересным и счастливым человеком. Ребенка с раннего возраста нужно тренировать задавать вопросы, обсуждать разные позиции. На первых порах эти умения можно оттачивать внутри семьи — с близкими. В саду педагог для этой цели использует игры, упражнения и моделированные ситуации. «Три предмета», «Неожиданные связи», «Фокусники», «В магазин за покупками», «Что получилось», «Круги». Развивая навыки softskills у детей мы готовим детей к будущей жизни, постоянно меняющего мира, где они смогут конкурировать с другими людьми. В современном мире требования к знаниям постоянно меняются и поэтому впереди окажутся люди, которые сочетают в себе много навыков и знаний, которые умеют их комбинировать и продолжают их накапливать в течение жизни.

Таким образом, период от рождения до школы — является периодом формирования и развития hardи softskills навыков. Сейчас важно уделять внимание развитию гибких навыков у ребенка, чтобы помочь справиться с изменениями и не столкнуться с проблемами самоопределения ребенка в будущем. Некоторые из них, такие как обучаемость, любознательность, память, воображение и концентрация внимания — даны человеку от рождения. Другие, такие как: умение общаться, договариваться, разрешать конфликты, самостоятельность и ответственность, эмоциональный интеллект начинают свое формирование, благодаря движущим законам развития с одной стороны и мудрому взрослому, с другой стороны.

Литература

Алешина А., Шабанов С. «Эмоциональный интеллект. Российская практика». – М.: МИФ, 2016;

Берн Э. «Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений». – М.: 2018;

Кинг Л. «Как разговаривать с кем угодно, когда угодно и где угодно». – М.: Альпина Паблишер, 2018;

Развитие речи дошкольников в игровой деятельности

Исанова Алтын-Ай Темербековна
Воспитатель КГКП "Детский сад 13 "отдела образования города Рудного
Управления образования акимата Костанайской области
г. Рудный, Казахстан

Именно на игре словом ребенок учится тонкостям
родного языка, усваивает музыку его и то,
что филологи называют «духом языка»
М. Горький

Дошкольный возраст - это период активного усвоения ребенком разговорного языка, становления и развития всех сторон речи.

Развитие речи детей в игровой деятельности наиболее актуально, так как в дошкольном возрасте «игра» — это ведущая деятельность. Причиной острой необходимости развития речи детей является потребность общения человека с окружающими его людьми, а чтобы речь была внятна, понятна и интересна другим, нужно развивать ее, это возможно по средствам разнообразных игр, игровых методик, разработанных с учетом интересов детей данного возраста.

Считается, что речевое общение детей со взрослыми является источником познания маленьким ребенком окружающего мира. Детские игры стихийно, но закономерно возникли как отражение трудовой и общественной деятельности взрослых людей.

Основные задачи работы по развитию речи детей в детском саду: воспитания звуковой культуры речи; обогащения, закрепления и активации словаря; совершенствование грамматической правильности речи; формирования разговорной (диалогической) речи; развития связной речи; воспитания интереса к художественному слову; подготовки к обучению грамоте.Игры на занятиях и в режимных моментах необходимы для снижения психических и физических нагрузок. Невмешательство в процесс формирования детской речи влечет за собой отставание в развитии ребенка. Основная цель это развитие всех компонентов устной речи детей с помощью игры. У детей развивается культура речевого общения в широком смысле этого понятия, нравственные чувства и качества, формируются этические представления.

Игра дошкольников:

- побуждает детей к общению друг с другом;
- способствует закреплению навыков пользования инициативной речью;
- способствует совершенствованию разговорной речи;
- способствует обогащению словаря.

В дошкольном возрасте используем различные игры: сюжетно-ролевые, дидактические, театрализованные, подвижные, пальчиковые. Особую роль отводим дидактическим играм, которые подразделяются: на словесные, с игрушками и предметами, настольно-печатные,так как она имеет большое значение для развития и воспитания. Кроме речевогоразвития, в игре осуществляется познавательное развитие, так как дидактическая игра способствует расширению представлений об окружающей действительности, совершенствованию внимания, памяти, наблюдательности и мышления.Любая дидактическая игра ставит целью обогатить чувственный опыт ребенка, развить его умственные способности (умение сравнивать, обогащать, классифицировать предметы и явления окружающего мира, высказывать свои суждения, делать умозаключения).

Среди всего многообразия дидактических игр особое внимание надо уделить словесным играм. Словесные игры построены на словах и действиях играющих. В таких играх дети учатся, опираясь на имеющиеся представления о предметах, углублять знания о них, так как здесь требуется использование приобретенных ранее знаний в новых связях, в новых обстоятельствах. Дети самостоятельно решают разнообразные мыслительные задачи: описывать предметы, выделяя их характерные признаки, отгадывать по описанию, находить признаки сходства и различия, рассуждать. Именно благодаря лингвистическим играм у детей происходит формирование культуры общения и речи: правильность постановки ударений в словах, четкость произношения, способность правильно формулировать предложения и свою мысль в целом. В средних группах игры со словами направлены в основном на развитие речи, воспитание правильного звукопроизношения, уточнение, закрепление и активизация словаря, развитие правильной ориентировке в пространстве. В старшем дошкольном возрасте, когда у детей начинает активно формироваться логическое мышление, словесные игры чаще используют в целях формирования мыслительной деятельности.

Сюжетно-ролевая игра оказывает положительное влияние на развитие связной речи. В ходе игры ребенок вслух разговаривает с игрушкой, говорит и за себя, и за нее, подражает гудению самолета, голосам зверей, знакомиться с профессиями. Ребенок с хорошо развитой речью свободно может пригласить товарища в игру, передать другому соответственный замысел игры, договориться о распределении ролей, материала, самостоятельно разрешить возникающие конфликты. Таким образом, в сюжетно-ролевой игре развиваем речевую активность детей.

Большое место в жизни ребенка занимают разнообразные подвижные игры. Например - при помощи считалки дети выбирают водящего или несколько раз повторяют четверостишия. Хороводные игры и игры с пением, способствуют развитию выразительности речи и согласованности слов с движениями. Подобными играми формируем также произвольное запоминание текстов и движений. В играх ребенок учится правильно общаться со сверстниками, узнает новые слова, учится правильно строить предложения. В подвижных играх развиваются речевые и социальные навыки. Пальчиковые игры имеют развивающее значение, так как дают детям возможность «прочувствовать» свои пальцы, ладони, сформировать схему собственного тела. Пальчиковые игры:

- игры с пальчиками;
- игры с мелкими предметами;
- игры с речевым сопровождением;
- использование метода мнемотехники.

"Пальчиковые игры" как бы отображают реальность окружающего мира - предметы, животных, людей, их деятельность, явления природы. Они способствуют развитию речи, творческой деятельности.

Особое место занимают в жизни дошкольника игры – драматизации. Инсценирование сказки «Теремок», «Репка», «Лисичка со скалочкой». Они доступны и привлекательны для детей, доставляют им радость и удовольствие. Вызывают нравственно – эстетические переживания, которые, в свою очередь, создают соответствующее настроение, эмоциональный подъем, тем самым повышаем познавательную активность воспитанников и, в частности, способствуем развитию речи, т.к. возникает в игровой обстановке потребность говорить. На помощь в становлении речи нам приходят традиционные игры – потешки, скороговорки,

веселые стишки, песенки.При знакомстве с произведениями, ребенок слышит правильный образец речи, что также способствует развитию речи.

Умелое использование всех перечисленных игр будет способствовать своевременному развитию речевой активности детей, помогут ребенку подружиться со словом, научат рассказывать, отыскивать интересные слова, а в итоге сделать речь ребенка богаче и разнообразнее.

Список литературы

1. Алексеева, М.М., Яшина, В.И. Речевое развитие дошкольников. / М. М. Алексеева, - М.: Академия, 2000

2. Арушанова, А.Г. Речь и речевое общение детей: Книга для воспитателей детского сада. / А.Г. Арушанова, - М.: Мозаика-Синтез, 2000

3. Бондаренко, А.К., Матусик, А.И.Воспитание детей в игре. / А.К. Бондаренко, - М.: Просвещение, 2002

4. Пичугина, Е.А. Речевые игры в группе и на прогулке / Е.А. Пичугина, - Воспитатель ДО. - 2008. - №6

Балабақшада бейнелеу өнері арқылы жаңа технологияларды тиімді қолдану

Раисова Мақпал Ажкеновна
Астана қаласы, № 88 «Баян сұлу» балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа: Мақалада балабақшадағы бейнелеу өнері арқылы жаңа технологияларды пайдаланудың қажеттілігі қарастырылған. Қазіргі білім беру үрдісінде білім берудің әдіс- тәсілдерін түрлендіріп, жетілдіріп отыру және жаңа бейнелеу өнері технологиясын меңгеру қажеттілігі, балабақшада бейнелеу өнері жаңа технологиясын оқу әрекетінде қолданудың маңыздылығы, түрлері айқын көрініс тапқан

Қазіргі таңда қоғамда болып жатқан ауқымды өзгерістер мен заманауи балабақшалар мен мектеп жасына дейінгі оқу мен тәрбие мәселелеріне зор көңіл бөлуде. Атап айтқанда, болашақ жеткіншектерімізді мектепке дайындауда олардың денсаулығын нығайту, адамгершілік, имандылық қасиетін, эстетикалық талғамын дамыту, қоршаған ортаны тану,ондағы құбылыстарды байқау, математиканың қарапайым түсінігін, тіл байлығы мен ойлау қабілетін жетілдіру және оның сапасын арттыру көзделіп отыр. Осы орайда еліміздегі мектепке дейінгі ұйымдардың негізгі мақсаты және міндеттері бүгінгі қоғам мүддесіне лайықты, жан-жақты жетілген бойында ұлттық сана мен психологиясы қалыптасқан парасатты адамзат тәрбиелеп өсіру. Мысалға, бала ес біле бастағаннан-ақ өзі жете түсінбеген жарқын, тартымды нәрсенің бәріне ұмтыла бастайды, мәселен, жылтыраған ойыншықтарды, әдемі гүлдер мен заттарды көрсе қуанады. Осының бәрі оның рахаттану, қызығу сезімін туғызады. Жиі ән, ертегі тыңдап,суреттерді қарағаң балалардың өнері қуаныш сезімдерінің қайнар көзіне айналады. Эстетикалық тәрбие алған балалар жарқын, әсем атаулының бәріне жәй ғана ұмтылып қана қоймай, сұлулықты жандүниесімен қабылдайтын болады. Бейнелеу өнері балалардың эстетикалық сезімін, көркемдік талғамын оятып, шығармашылық қиялын дамыту үрдісін белгілі жүйеде көрсетеді. Бейнелеу әрекеті үрдісінде балалар бірқатар іскерліктер мен дағдыларды меңгереді, заттар мен қоршаған әлем құбылысын

талдауға үйренеді.
Бейнелеу өнерінде балалардың сурет салуға, өнерді қабылдауы тұрғысынан білім деңгейлерінің әр сатылы болуына байланысты сурет салуға мүмкіншіліктерін анықтай отырып, сапалы білім беру қажет. Тәрбиеші баланың сұлулықты қабылдауынан бастап, оған эмоциялық жауап қату, оны түсіну, эстетикалық ұғым, эстетикалық пікір, эстетикалық баға беру қасиетін қалыптастыруға дейін жетелеп отыруы тиіс. Көрнекті педагогтар К.Д. Ушинский, Ы. Алтынсарин, А.С. Макаренко шығармаларында қабілеттерді дамытудың жолдары қарастырылса, ал бала шығармашылығына бағыт-бағдар беруді ең алғаш білім мазмұнына енгізген М. Жұмабаев болатын. Бейнелеу өнері – көркемдік талғам қалыптастырудың өзекті құралы ретінде баланы өз халқының эстетикалық мұраларын игеруіне, халық өнерінің айшықты туындыларынан ләззат алуға, рухани дамуына және халық талантын қастерлеуге, сүйе білуге баулиды. Мектепке дейінгі кезеңнен шығармашыл тұлғаны қалыптастыруда бейнелеу өнері әрекетінің орны ерекше. Мектеп жасына дейінгі балалардың ең сүйікті әрекеттері сурет салу, мүсіндеу, жапсыру кезінде заттар мен құбылыстар туралы түсінігі қалыптасып, көркемдеп бейнелеуге және өзінің сол затқа қатынасын жаңа оймен бере білуге дағдыланады. Сонымен қатар шығармашылық қабілеттің дамуы мектеп жасына дейінгі балаларда бейнелеу өнерінде пішін және бояуды сәйкестендірудің басқа жолын іздеуі баланы көңілсіз жағдайдан шығарып, эмоционалды көңілкүй туғызады. Сондықтан балабақшада баланың басты әрекеті ретінде бейнелеу өнерін енгізген маңызды болып саналады. Бала сурет сала, қия және желімдей келе, бірінші кезекте өзі үшін субъективті жаңа бұйымды алады. Бала үшін мұның маңызы зор. Әрине, балалар суретшілер тәрізді жасамаса да, мектепке дейінгі кезеңде бірнеше көркем бейнені жасай алады. Осының өзі оның жеке тұлға болып дамуында із қалдырып, нағыз шығармашылықтың тәжірибесін меңгеріп, оны болашақта пайдалана білетіндей болады. Балалардың бейнелеу шығармашылығы – баланың қоршаған ортадағы шынайылықты суреттеуі, мүсіндеуі, құрастыруы, өзінің бақылағандарын, қиялындағыны бейнелеуі. Қоршаған ортамен таныстыру арқылы баланың түсінігі мен білімін кеңейту шығармашылығын дамытудағы негізгі қорек болып табылады.Мектеп жасына дейінгі балаларды зейін қойып бақылауға, қарауға үйрету, нақты және толық түсінік алуға көмектеседі. Мысалы: қандайда бір суретті бейнелеу кезінде оны қарау, бөліктерін ажырату, атай білуі, көре алу және сипаттай білуі керек

Әдебиеттер

1.Беспалько В.П Слогаемые педагогические технологий, М. Педагогика, 1989
2.Исаева З.А, Мынбаева А.К, Садвакасова З.М. Активные методы обучения. – Алматы, 2005
3.Бұзаубақова К.Ж. Жаңа педагогикалық технология. Тараз, ТарМУ, 2003
4.Таубаева Ш.Т., Лактионова С.Н. Педагогическая инновация как теория и практика нововведений в системе образования: научный фонд и перспективы развития. – Алматы: Ғылым, 2001

Использование мультипликации в инклюзивном пространстве

Джумагулова Ж.Н., учитель-дефектолог
ясли-сад №32 «Балдәурен» г. Астана

Аннотация: в статье рассматривается возможность мультипликационной деятельности в развитии и воспитании детей в инклюзивном образовании. На практике было выявлено положительная динамика с использованием методики мультипликации в обучении детей.
Ключевые слова: мультипликация, пескография, сюжет, MovieMaker, раскадровка, фотосъемка, монтаж.

Инклюзивное образование включает в себя использование специальных образовательных программ и методов обучения с индивидуальным подходом. Одним из них является мультипликация, которая способствует универсальному способу развития ребенка в визуальном современном мире. Благодаря новым инновационным технологиям методика мультипликации доступна для каждого, что предоставляет возможность развивать как творческое воображение так и познавательные процессы. Творческий процесс стимулирует всестороннее развитие ребенка. Формируется воображение, лепка развивает мелкую моторику, что влияет на развитие внимания, памяти, речи, мышления и восприятия. Мультипликация – это вид киноискусства, произведения которого создаются путем покадровой съемки рисунков. Создание мультипликации с помощью соединения инновационных техник изобразительного творчества и техники анимационного мультфильма. Дети учатся снимать мультипликационные фильмы, навыкам оператора, режиссера и актера. Во время создания мультфильма у ребенка формируется представление о современной технике: микрофон, компьютер, экран и т.д. Работа в группе позволяет детям учиться понимать друг друга, умению договариваться, оказывать поддержку. Ребенок может попробовать себя в роли сценариста, художника, режиссера. При создании мультфильма дети дарят друг другу положительные эмоции, настроение. И каждый ребенок вкладывает что-то свое в групповой процесс. Особенностью создания мультфильма является то, что рисунки приобретают особую ценность, так как персонаж начинает оживать, и тогда происходит настоящее волшебство.

В процессе создания мультфильмов – главные герои это выдуманные детьми персонажи, которые обладают конкретным, наглядным характером. Использую различные способы создания мультфильмов (пластилиновый, рисованный, пескография, кукольный). Для создания мультипликации создается уголок для снятия мультфильма. Далее идет сам процесс который состоит из нескольких этапов. Первый этап – это создание сценария. Можно использовать сказки, стихи либо собственный сюжет. Второй этап - раскрадровка.

Раскадровка это план из рисунков которое состоит из будущих сцен мультфильмов, чтобы проигрывать каждый сюжет и запоминать последовательность. Третий этап – это подготовка всех необходимых инструментов и оборудования. Четвертый этап – это съемочный процесс. Проводится фотосьемка. Пятый этап – монтаж мультфильма с помощью программы MovieMaker. Это программа для создания мультфильма. Шестой этап – озвучивание ролей. На данном этапе записываются голоса детей, используются фоновые мелодии. После этого начинается монтаж звука.

Таким образом, мы с детьми смогли создать мультфильмы по темам как «Теремок», «Подводный мир», «День рождение Колобка», «Золотая рыбка»и т.д. Во время создания мультфильма дети сопереживали свои героям, показывая это жестом, мимикой, движениями. Также хочу отметить, что именно с помощью мультипликации дети начали больше задавать вопросы, высказывать свое мнение, появилось самостоятельность, интерес. Создание мультфильмов повлияло на образовательную, воспитательную и развивающую ценность, что позволит детям использовать эти знания в окружающем мире. Таким образом, можно сказать что

мультипликация - это эффективная техника, которую можно использовать в обучении детей с особыми образовательными потребностями.

Список литературы

1. Березина Ю. Ю. Критерии развития познавательного интереса у детей старшего дошкольного возраста.
2. Казакова Р. Г., Мацкевич Ж. В. Смотрим и рисуем мультфильмы.
3. Красный Ю.Е., Курдюкова Л.И. Мультфильмы руками детей: книга для учителя. – М., 2016.
4. «Рекомендации по работе с детьми в студии мультипликации», Е.Р. Тихонова, Новосибирск, 2015.
5. Смирнова Е. О. Все начинается с мультиков**.**

Эксперименттеу процесінде мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық - зерттеу қызметін дамыту

Дуйсенбаева В.Б.

№20 «Арайлым» балабақшасы, тәрбиеші Астана қ.

Аңдатпа: Қазіргі заманғы білім беру процесінде, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға, өзін-өзі дамыту және өзін-өзі оқыту дағдыларын қалыптастыруға ықпал ететін жаңа, неғұрлым тиімді технологияларды іздемейінше ойластыру мүмкін емес. Танымдық-зерттеуқызметі осы талаптарға толық жауап береді. Танымдық даму білім беру саласын іске асыру есебінен қамтамасыз етілетін жұмыс нысандарының бірі эксперименттеу болып табылады.Эксперимент әдісінің өзектілігі оның балаларға зерттелетін объектінің әртүрлі аспектілері, оның басқа объектілермен және тіршілік ету ортасымен өзара қарым-қатынасытуралы нақты түсінік беруінде жатыр. Эксперимент процесінде баланың ойлау қабілеті қалыптасады, өйткені талдау, салыстыру және жіктеу, жинақтауоперацияларын жүргізу қажеттілігі үнемі туындайды. Көргендері туралы есеп беру, анықталған заңдылықтар мен қорытындыларды тұжырымдау қажеттілігі сөйлеудің дамуын ынталандырады.

Түйінді сөздер: Эксперимент әдісі,танымдық-зерттеуқызметі, ойлау қабілеті қалыптасады,талдау, салыстыру және жіктеу, жинақтау, операция.

Тәжірибеніқалыптастырушарттары: Менің жұмысымның мақсаты – күнделікті және тікелей білім беру қызметіндегі эксперимент процесіне қосу арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық қызығушылығын дамыту.

Мақсатқа қол жеткізу үшін мен мынадай міндеттер қойдым:

- балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, олардың қызығушылығы мен танымдық белсенділігін тудыратын танымдық, ойын материалдарын таңдау.

– балалардың тәжірибе нәтижелерін зерттеуге және қорытуға қатысуына ықпал ету.

- балаларда бір тұтас дүние таным негіздерін балалар тәжірибесі арқылы қалыптастыру.

– танымдық белсенділікті, құмарлықты дамытуға, өз бетінше тану мен ойлауға ұмтылуға, ақыл-ой қабілеті мен сөйлеудідамытуға ықпал ету.

- ата-аналарды эксперимент бойынша бірлескен қызметке тарту.

Мектеп жасына дейінгі бала табиғаты бойынша қоршаған ортаны тануға және объектілермен, құбылыстарымен эксперимент жасауға бағдарланған. Мектепке дейінгі жастан бастап, қоршаған әлемді тани отырып, ол затты қарап қана қоймай, оны қолымен үстауға, тілімен жалап көруге, иіскеп көруге ұмтылады.Бұл балалардың сөйлеуді дамытумен тығыз байланысты, өз ойын анық білдіре білутәжірибені өткізуді жеңілдетеді, ал білімді толықтыру тілдің дамуына ықпал етеді Эксперименттік үдерісте балалардың сөздігі табиғат сипатының, құбылысының немесе объектісінің сенсорлық белгілерін білдіретін сөздермен толықтырылады (түсі, пішіні, шамасы, жоғары - төмен, жұмсақ - қаттыжәнет.б.).

Бала бәрін өзі естігенде, көргенде және жасағанда бәрін берік және ұзақ уақыт игереді. Балалар эксперименттерін мектепке дейінгі мекемелердің жұмыс тәжірибесіне белсенді енгізу осыған негізделген.Зерттеулер балаға «қалай?» және «неге?» сұрақтарына жауап табуға мүмкіндік береді. Осы мәселе бойынша білім мен тәжірибені байыту, оны іс жүзінде қолдануға жөн көрдім. Менің педагогикалық тәжірибемді қалыптастыруға ораңғы топтағы тәрбиеленушілер қатысты. Мектеп жасына дейінгі балаларда тәжірибе жүргізу жөніндегі қызметтің негізгі әдісі ретінде мен қарапайым тәжірибелер жүргізуді таңдадым.
Бұл тәжірибелер процесінде қарапайым тұрмыстық және ойын жабдықтары (бір рет қолданылатын ыдыстар, целлофан пакеттер және т.б.) пайдаланылады.

Мен тәжірибелерді балалардың қандай да болмасын құбылыстардың себептерін, заттар мен құбылыстар арасындағы байланыстар мен қатынастарды анықтау үшін пайдаландым. Мектеп кедейінгі орта жастағы топтарда тәжірибелер балаларды өлі табиғат қасиеттерімен таныстыру үшін пайдаланылады. Тәжірибелерді жеке қызмет түрі ретінде де, ойын немесе ұйымдасқан қызметтің бір бөлігі ретінде де жүргізуге болады. Сондай-ақ тәжірибелі ққызметпен режимдік сәттер процесінде айналысуға және серуендеуде бақылаудың бір бөлігі ретінде пайдалануға болады.

Балалармен құммен, сазбен, сумен, қармен тәжірибе жасауды әртүрлі ойындар арқылы ойнадық. Ойында балалар іздену әрекетінде тәжірибе жинақтайды. Іс-әрекетте және бірлескен қызметте қолданған ойындар, құралдар, модельдер, кітаптар балаларға қол жетімді және олардың еркін пайдалануында.
Өз жұмысымда келесі ережелерді қолданамын:

- ойынға қызығушылық туғызу үшін жағдай жасау.
- балалардың қозғалыс белсенділігін дамыту.
- баланы жетістіктері үшін мақтау.

Аталған тақырыппен таныса отырып, құммен түрлі эксперименттер жүргізілді. Ұйымдастырылған «Тәтті-дәмді пісіреміз» бірлескен іс-шарасында балалар құрғақ және дымқыл құмнан жасалған «тәтті-дәмді» қолдарымен және қалыптардың көмегімен пісіруге тырысты. Іс-әрекет соңында балалармен қорытынды жасадық – ылғалды құм кез келген қажетті формаға ие болады. «Іздер» дидактикалық ойыны арқылы балалар дымқыл құмда іздер мен іздердің қалғанына көз жеткізді. Ал құммен тәжірибе жүргізу кезінде балаларға електен дымқыл құмды, содан кейін

құрғақ құмды електен өткізуді ұсынылды. Балалар құрғақ құмның електен төгілуі мүмкін деген қорытындыға келді.Бұдан басқа, балалармен табиғатта серуендеу кезінде бақылау жүргіздік.
«Ауаны ұстайық» дидактикалық ойынын өткізген кезде балалар ауаныполиэтилен пакеттерге салып, ауаның көрінбейтініне көз жеткізді. «Стақандағы дауыл» ойынында балалар сабаннан су құйылған стақанға үрлеп, судың ауаны шығаратынын көрді.Өз жұмысымда сумен де эксперимент жасадым. Балалар сумен жууға, оған түсуге және әртүрлі заттарды аулауға болатындығына көз жеткізді. Судың төгілуі мүмкін немесе шашырауы мүмкін екенін, егер заттар су мен жуылса, олар таза болатығына, судың дәмі жоқ, судың сұйық екендігі туралы түсінік алды, сондықтан ыдыстан төгілуі мүмкін, судың түсі жоқ, бірақ оны бояуға болады, су жылы және суық болуы мүмкін.

Балалар «Таза қолдар» және «Көмекшілер» дидактикалық ойындарының көмегімен қолдар мен заттар сумен жуылғанда таза болатынын білді. Балалармен бірге тағамдық бояғыштармен боядық, сабынмен көбік жасадық. Мұндай эксперименттік ойындар балалардың сенсорлық дамуына ықпал етеді, балалардың табиғи материалдардың қасиеттері туралы түсініктерін кеңейтеді және тереңдетеді.

Серуендеуде бақылау жүргізуге үлкен мән беремін. Бұл жұмыс балалардың байқаушылығын дамытып қана қоймай, олардытірі және өлі табиғатта болып жатқан қандай да бір құбылыстар туралы қорытынды жасауға итермелейді. Осындай ойындар іздестіру әрекеттері мен себеп-салдарлық байланыстарды орнату тәжірибесіне иеболады.Менің ойымша, қарапайым тәжірибелер мен зерттеулерді пайдалану балалардың қызметін шынымен де қызықты әрі алуан түрлі етуге көмектесті. Тәжірибенің нәтижелілігін талдау.

Біз тәжірибеде эксперименттік қызметін мектепке дейінгі баланың ойын, жетекші қызметімен қатар болып табылатынына көз жеткіздім. Ең бастысы, зерттеуге, жаңалықтарға деген қызығушылық уақыт өте келе өшпеуі керек. Себебі балалардың көзінде қаншама қуаныш, қызығушылық бар. Педагогтардың, балалар мен ата-аналардың ынтымақтастығы мен шығармашылығының арқасында алғақойылған мақсаттарға қол жеткізілді

Әдебиеттер

1. Ф.Б. Бөрібекова, Н.Ж. Жанатбекова Қазіргі заманғы педагогикалық Технологиялар, 2014
2.Сартаева Ж.Н. Мектепке дейінгі білім беруде, тәрбиелеу мен оқытуда мазмұнын жобалау технологиясы, 2019

Нейро ойындар арқылы балалардың танымдық құзыреттіліктерін дамыту

Сагимбекова М.Б.
Астана қ. №20 «Арайлым» балабақшасы МКҚК, әдіскер

Аңдатпа

Қазіргі кезде балалардың тілдері дамымай сөздердің бұзылысы, танымдық процесстеріниңөзгерісі, ойлау қабілетінің төмендеп бара жатқаны белгілі. Осындай мақсатта қоғам дамуының айқындайтын негізгі көрсеткіштердің бірі – нейро ойындар. Нейро ойындар дегеніміз – бұл мидың жан-жақты және екі жарты шардың жаттығуына арналған көп бағытты жаттығулар жиынтығы. Бас миыда бұлшық ет ал денедегі бұлшық еттерінізді қалай физикалық жаттығулар арқылы дамытатын болсақ бас миындағы бұлшық еттіде дамыту қажет. Бас миы екі жарты шарға бөлінеді оң жақ және сол жақ. Сол жақ жарты шарды дамыту үшін күнделікті математикалық жаттығуларды, логикалық құрастырғыштарды, сөзжұмбақ, ребустар сияқты істермен айналысу қажет. Ал, оң жақ жарты шар кеңістікті қабылдауға, шығармашылық қабілетіне жауап береді. Себебі, баланың нейралогиялық жүйесін қалыптастырады, зейінің, қабылдауын, есте сақтау, ақыл-ой қабілетін, дыбыс шығару қабілеттерін және өз денесің шынықтырады, тұлғаның танымдық, қомуникативтік құзыреттілік және эмоционалды жағдайын реттеуге тұрақтандыруға мүмкіндік береді. Ең маңызды қазіргі заманғы педагогика мен психологияның көптеген мәселелерін шешуге болады.

Кілт сөзер

Нейралогиялық жүйесін қалыптастырады, зейінің, қабылдауын, есте сақтау, ақыл-ой қабілетін дамыту,өз денесің шынықтырады, тұлғаның танымдық, қомуникативтік құзыреттілік және эмоционалды жағдайын реттеуге тұрақтандыруға мүмкіндік береді, екі жарты шардың жаттығуына арналған көп бағытты жаттығулар жиынтығы.

Балабақшамызда 2023-2026 жылдарға арналған «Нейро ойындар арқылы балалардың танымдық құзыреттіліктерін дамыту» тақырыбында эксперименттік алаң ашылды. Балабақшадағы барлық мүмкіндіктерді қарастыра келе, нейро ойындар, кинезиологиялық жаттығулар, нейрожаттығу арқылы кеңістіктік-дамытушы орта жасау көзделді. Бұл танымдық процестердің дамуына ықпал ететін арнайы ойын кешендері: есте сақтау қабілетін, назар аудару, ойлау, ұсақ және жалпы моторикасын дамыту, сөйлеуді белсендіру, кеңістікте бағдарлау, эмоционалды тұрақтылық бойынша жұмыс, зейінді дамыту және оң және сол жарты шарлардың өзара әрекеттесуін үйлесімді етуге көмектеседі. Сондай-ақ гиперактивті балаларға пайдалы және керісінше, тым баяу және пассивті балаларға тиімді.

Зерттеу объектісі: ортаңғы топ тәрбиеленушілері.

Зерттеу пәні: оқыту-тәрбиелеу процессіндегі ұйымдастырылған іс-әрекет.

Зерттеу мақсаты: Нейро ойындарды қолдану арқылы балалардың ойлауы мен сөйлеуін дамыту.

Міндеттері:

- Нейро ойындар арқылы балардың логикалық ойлауын, тілдік-танымдық процесстерін (зейін, қабылдау, ойлау, есте сақтау, қиял, жады) дамыту;
- педагогтер мен ата-аналардың бірлескен жұмысы жағдайында қолайлы орта құру;
- балабақшада нейро ойындар арқылы күн тәртібіндегі барлық оқыту-тәрбиелеу процессінде мектепке дейінгі жастағы балалардың танымдық қабілеттерін дамыту бойынша эксперименттік жұмыс жүргізу,зерттеу нәтижелерінің деректерін қорытындылау, тарату.

ЭКСПЕРИМЕНТТІ ЖҮРГІЗУДІҢ ҚАЖЕТТІ ШАРТТАРЫ

-Педагогтар кадрлардыңбілім жетілдіру курстарына қатыстыру

- Эксперимент бойынша материалдық-техникалық база қажетті құралдармен жабдықтау;
-Перспективалық жоспардың құрылуы;
-Эксперимент жүргізуде қолданатын әдістемелер болуы:
-Экспериментке қатысатын және бақылау топтарын анықтау;
-Жыл сайын бақылау мониторингтің жүргізілуі және салыстырмалы түрде көрсетуі.

ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРІ

Сауалнама, бақылау, байқау, әңгімелеу, тренинг, озық педагогикалық тәжірибені зерттеу (семинар, конференция, көрме), денсаулық сақтау технологиясы, зерделеу, лепбук технологиясы кейс әдісі, форсайт әдісі.

БАҚЫЛАУ, МОНИТОРИНГ ЖӘНЕ ЭКСПЕРИМЕНТ НӘТИЖЕЛЕРІНІҢ ДҰРЫСТЫҒЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҚҰРАЛДАРЫ

- нейро ойындар бойынша педагогтерге мониторинг жүргізу (педагогтерге арналған сауалнама);
- экспериментке қатысатын топтар бойынша диагностика жасау, нәтижелерін зерделеу және талдау;
-материалдық-техникалық қамтамасыз етудің және дидактикалық қамтамасыз етудің сәйкестік дәрежесін бағалау;
- нейро ойындар бойынша пәндік-кеңістіктік ортаны жабдықтауда инновациялық технологияны іске асыру тиімділігінің критерийі
- интернет желісінде орналастырылатын ресурстарды пайдалануды талдау;
- алынған деректерді өңдеу.

Кәзіргі таңда тәжірибелік кезеңінде жоспарға сәйкес педагогтермен эксперименттік тақырып аясында әңгімелесу, ақыл кеңес, дөңгелек үстел ұйымдастырылды. Балабақшаның пәндік - кеңістіктік даму ортасының мазмұны стандарттық талапқа безендіріп және балалардың қызығушылықтары мен білім беру қажеттіліктері бойынша өзгертіліп, толықтырып ұйымдастырудамыз. Жұмыс орындарында мамандар мен тәрбиешілерге арнайы «Нейро ойындар» атты дамыту орталығы ашылып, балалармен жан-жақты жұмыс жүзеге асырылуда. Ата-аналарды психологиялық педагогикалық сүйемелдеу барысында эксперименттік алаң топ ата-аналарымен «Нейро ойындардың маңызы» бірлескен дөңгелек үстел өткіздік. Мақсаты: - ата –аналармен бірлесіп Нейро ойындар арқылы балардың логикалық ойлауын, тілдік-танымдық процесстері (зейін, қабылдау, ойлау, есте сақтау, қиял, жады), сөйлеуін дамыту; - педагогтер мен ата-аналардың бірлескен жұмысы жағдайында қолайлы орта құру;

Дөңгелек үстел барысында ата-аналаріс-тәжірибе арқылы көптеген нейро ойындар мен жаттығулар орындап, өте белсенді және қызығушылық танытты. Олар-Тыныс алу жаттығулары шармен ойын, уқалау элементтерін ала отырып жасалатын жаттығулар «Крабик» ойыны,көру арқылы жасалатын жаттығулар, назар аударып, бақылай алуын, зейіннің, қабылдауына үстел-үсті ойындар, ақ парақты қолданып саусақ жаттығулары, заттардың көмегімен нұсқауды орындау. Мақсаттары:Екі қолдың бір мезгілде қозғалысы екі жарты шарды бірден белсендіреді. Көрнекі-кеңістіктік координацияның дамуына ықпал етеді, көзбен қолдың жұмысы синхроналды, көрнекі қабылдау дағдылары бекітіледі.Психикалық белсенділікті және өнімділікті арттыру.

Қорыта келе,егер нейро ойындар мен кинезиологиялық жаттығуларды мектеп жасына дейінгі балалармен ең ұтымдыларын қолданса, ондабалалардың логикалық ойлауы, танымдықпроцесстері (зейін, қабылдау, ойлау, есте сақтау, қиял, жады), сөйлеуі, кеңістікті бағдарлау, эмоционалдық ерік-күштері дамытылады.

Әдебиеттер

1. Балалар психологиясы: оқулық / Ж.Қ. Дүйсенова, Қ.Н. Нығыметова; ҚР Білім және ғылым министрлігі.- Алматы: Нур-Принт, 2015.- 333 б.
2. С. Ю. Танцюра, Б. М. Басангова, С. В. Мартыненко «Игровые упражнения для развития речи у неговорящих детей. Методические рекомендации»
3. «Нейротренажеры. Полезные занятия», «Проф-Пресс», 2019 ж.
4. Татьяна Кислинская: Память и мнемотехники. Веселая нейробика для детей. Феникс-2022 ж.
5. «Нейропсихология. Игры и упражнения», Праведникова И.И., 2017ж
6. Лоренс Кац, Мэннинг Рубин - Нейробика., 2014 ж.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі

Оралбай Д.К.
№20 «Айрайлым» балабақшасы,
дене шынықтыру нұсқаушы
Астана қ.

Аңдатпа: Балабақшаның негізгі эксперименталдық алаң бойынша жұмысы: **«Нейро ойындар».** Нейро ойындар мектепке дейінгі балалардың қол моторикасын, ойлау қабілетін, әлеуметтік ортаға бейімдеу үшін, қоршаған ортамен қарым қатынасты қалыптастырады. Бірге ойнау дағдыларын, еңбек әрекеті дағдыларын, тазалықты, тәртіптілікті, ұйымшылдықты, ойлауы ойын нысандарында іске асуы тиіс. Ойын – баланың негізгі әрекеті және дамытудың негігі құралы. Мақсатымыз мектеп жасына дейінгі балаларды зияткерлік, әлеуметтік және жеке тұлғалық дамытуда, инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдана отырып күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекеттерінде кіріктірілген әдістерді қолданып білімдерін кеңейту.

Түйінді сөздер: жаңашыл, инновациялық әдіс- тәсілдер Нейро ойындар, ойнау дағдылары, еңбек әрекеті, тазалықты, тәртіптілікті, ұйымшылдықты, ойлауы ойын, кіріктірілген әдістер.

Құбылмалы әлемде педагогтың үнемі даму, балаларды тыңдай білу, сұрақтар қою, дәлелдер іздеу, оларды сыни тұрғыдан талдау және шығармашылық эксперименттер жүргізу қабілеті маңызды. Педагогтер белсенді зерттеуші және балалармен жұмыс істеудің жаңа нысандарын жасаушы, жаңашыл және жауапты болуы тиіс.

Қазіргі заманауи әдіс тәсілдерді пайдаланып балаларды шаршатпай ұйымдастырылған іс-әрекетті ойын түрінде өткізу болып табылады.

Бала өмірінде ойынның маңызы зор, ол ересектедің қызметінде, жұмысында, қызмет бабында қандай мәнге ие болса, мұнда да сондай мәнге ие болады. Бала ойнағанда қандай болса, есейгенде де жұмыста да көп ретте сондай болады.

Ата-ана өз баласын балабақшаға әкелген кезде, ортаға қалыптасын, көрсін, үйренсін, барлық жағдайда қарым қатынасқа бейім болсын деп келеді. Баланы дамыту да, ортаға қалыптастыру, тілін дамыту, қимыл қозғалысын қалыптастыру осының барлығы бір педагогтың міндеті күнделікті күн тәртібін де атқаратын.

Процестің сапасы: Мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтер нені қалай жасайды, ойынға қанша уақыт бөлінеді, педагог пен балалар арасындағы маңызды өзара әрекет, күтім мен білім күнделікті практикаға қаншалықты кіріктірілген оның балаға мейірімді және ионың қажеттіліктеріне сай келуі, педагогтердің әр баланың отбасымен өзара қарым қатынасы.

Модель: мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы-баланы толыққанды дамыту, қимыл белсенділігіне жағдай жасау, физикалық, психологиялық әлеуметтік эмоционалдық денсаулығы мен қауіпсіздігі.

Өзімнің дене шынықтыру іс әрекетінде балабақшаның негізгі эксприменттік алаңда **«Нейро ойындар»** гимнастикалықжаттығуларын қолданам. Нейро ойындар мектепке дейінгі балалардың қол моторикасын, ойлау қабілетін, мінез құлқыда әлеуметтік ортаға бейімдеу үшін, қоршаған ортамен қарым қатынасты қалыптастырады, сонымен қатар бірге ойнау дағдыларын, еңбек әрекеті дағдыларын, шапшандығын, ұқыптылығын, тазалықты, тәртіптілікті, ұйымшылдықты, ойлауы ойын нысандарында іске асуы тиіс. Ойын - баланың негізгі әрекеті және дамытудың негігі құралы.

І-Зияткеркелік ойындар.

Бұл ойындарға мектеп жасындағы балаларға ең оңтайлы, әрі оңай қабылдауға көмектесетін ойын түрі **«Бестемше»** ойыны. Арнайы спорт құралдарымен ұйымдастырып ойнатуға болады. Мысалға: Шеңбер және кіші доптар көмегімен. Екі топқа бөліп, балалар улккн шеңбер ішіндегі, кіші доптарды жұп етіп жинау арқылы қарсыласқа шабуыл жасайды. Ойын **мақсаты:** Логикалық ойлау мен жылдам шешім қабылдауға көмектеседі.

ІІ-Рухани жаңғыру аясында **«Атқа міну мәдениеті»** дене шынықтыру іс-әрекетінде нейро гимнастика ойыны арқылы атқа міну әдістерін үйренді. Гимнастикалық орындық үстімен ,қамышы мен секіру, отырып жүру, аттың үстіндегі шаба білу.

ІІІ-Тілді дамыту мақсатында, қолдың саусақ моторикасын дамытуға арналған **«Жау жаңбыр»** балалар сөлей отырып, аяқ қолмен қимыл іс әрекет орындай отырып ойнау. **Мақсаты:** қолдың жылдам қимыл іс әрекетін қалыптастыру. Өз орындарын табу дағдысын а үйрету. **«Шахмат»** түстерді ажырату мен орындарын таба білу. **«Түрлі жіптер»** жинау, екі топқа бөлініп қыздар ұлдар болып, жіптерді жинау. Дүние танымды кеңейту мақсатында : **«Нысананы тап»** Дөңгелек обручқа,кішкене доптарды лақтырып, жеміс ағашын жасайды.

Бала өміріндегі мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту тәсілінің баланың жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, әр баланың әлеуетін барынша дамытуға жағдай жасау керек.

Осы ойындарды күнделікті өз тәжірбиемде оқу әрекетінде пайдаланамын. Эксперименттік топ ортаңғы топ болғандықтан, үнемі ізденіс үстінде жүріп көптеген ойындар ойнатамын. Ұйымдастырылған іс-әрекет кіріктірілген ойын түрінде өтемін.

Нәтиже сапасы: Балалар, отбасы, қоғам нақты бір мектепке дейінгі ұйымнан қандай пайда алады, бұл нәтиже балалардың эмоциялық, моральдық, психикалық, психологиялық аман саулығын, мен дамуын, әлеуметтік дағдыларын, болшақ өмірге дайындығын, балалаардың денсаулығы мен олардың дайындығын өлшеуге қалай әсер етеді.

Әдебиеттер

1.Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы)

2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2016 жылғы 12 тамыздағы №499 бұйрығына, 2022 жылғы 14 қазандағы № 422 бұйрықпен енгізілген өзгерістерімен)

3.Ә.Алдабергенов «Ойнай, ойлай біл», Алматы «Рауан», 1991

4. «Нейропсихология. Игры и упражнения», Праведникова И.И., 2017

Ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларды ерте жастан түзете-дамыту жұмыстарының маңызы

Сейдуали А.Н.
№20 «Арайлым» балабақшасы, дефектолог
Астана қ.

Аңдатпа: Ерекше білім беру қажеттілігі бар баланың өсіп, қалыптасуы барысында кездесетін қиыншылықтарды жеңе отырып, оларды өздерінің кемістіктерінен қорсынбайтын, қоршаған ортаға қиналмай ене алатын жеке тұлғаны қалыптастыру, танымдық қабілеттерін толықтыру, ерік-жігер саласындағы ақауларды жою, білім қорын толықтыру, ортаға, мектеп жағдайына бейімдеу-қазіргі таңдағы оңалту, түзету мекемелері мамандарының, яғни дефектологтардың негізгі міндеті. Қазір бала туудың азаюымен және дені сау балалардың туылуының жиілеуімен күрделене түскен жайсыз демография қалыптасып келеді. Дамуында ауытқушылықтары бар балалар саны көбеюде. Психофизикалық дамуында түрлі ауытқушылықтар жас балалар мен жасөспірімдер арасында көбейген. Мамандандырылған психологиялық-педагогикалық көмекті қажетсінетіндер тек мамандандырылған мекемелерде оқитын балалар ғана емес, сонымен қатар бұқаралық мектептер мен балабақша тәрбиеленушілері де қажетсінеді. Осындай балаларда ауытқушылықтардың өрескел емес, шамалы ғана, шекаралас түрі бар, ол назардың тапшылығы, эмоциялық аядағы бұзушылықтар, мінез-құлықтық девиация арқылы көрініс береді, осының салдарынан түрлі іс әрекеттің қалыптасып, ең алдымен баланың оқуына және әлеуметтік бейімделуіне және әлеуметтенуіне қиындық келтіріледі. Осылайша, жас баланың дамуындағы түрлі ауытқуды бір жасқа дейін ерте анықтау мен түзету бар ауытқушылықтарды түзетумен қатар, одан кейінгілердің пайда болуының алдын алуға, бала дамуында жоғары деңгейге жетуге және мүгедектіктің алдын алуға мүмкіндік береді.

Түйінді сөздер: ерекше білім беруге қажеттілігі бар балалар, ерте түзету, әлеуметтік бейімделуін көтеру, ауытқушылықтары бар балалар.

Қазіргі уақытта ҚР-да даму мүскіндігі шектеулі ерекше білім беруді қажетсінетін балалар саны өсуде. Өтпелі кезеңнің экономикалық қиындықтарын ескеріп, дамуында ауытқушылығы бар балалардың санын азайтудың және олардың әлеуметтік бейімделуін көтерудің ең тиімді және ең жарамды жолы — ерте түзету мен дамытудың әлеуметтік жүйесін ұйымдастыру.

Неғұрлым ерте түзету ықпалының маңыздылығы баланың анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктеріне байланысты. Ерте балалық кезде мектепке дейінгі балалардың, оқушылардың, жасөспірімдердің, ақыр аяғында ересектердің денсаулық дәрежесі қалыптасады. Бұл жаста ағзаның барлық қызметтері қалыптасады, ең

алғашқы әлеуметтік байланыстар жүреді. Осы кезеңде жас балалар қолайсыз және әлеуметтік ықпалдарға халықтың ең сезімтал контингенті болып табылады.
Л.С.Выготскийдің идеяларына сәйкес, дамуында ауытқушылығы бар балалардың қабілеттерін бағалаған кезде ең алдымен назарды оның сақтау қызметтеріне аудару керек, оларды белгілі бір өтемақы және әлеуметтік бейімделу жағдайына жету үшін пайдалануға болады. Ерте жастағы балалардың және бөбектердің педиатриясы, психологиясы, физиологиясы және патофизиологиясы салаларындағы заманауи көзқарастар дамудың ерте стимуляциясы методологиясының іргетасы болып табылды.
Дені сау балада толыққанды даму үшін бар жағдай жасалынған. Алайда оларға да, әсіресе қатер тобындағы балаларға да, яғни дамуда артта қалу күдігі бар балаларға да ерте түзете оқыту өте маңызды. Жас баланың дамып келе жатқан миы ересектермен салыстырғанда өте тиімді және тез дамиды, сонымен қатар дамуындағы ауытқушылықты түзетуге қабілетті екені бәріне аян, бірақ бұл ауытқушылықты түзете-дамыта оқыту көмегі арқылы ғана жеңуге болады..
Интеллект дегеніміз — білім, оны меңгеру үшін қабілетін дамыту және мәселені шешуге пайдалана білу. Баланың білім алуға көмегін тигізетін үш тәсіл бар, олар: анасымен қарым-қатынас; қадағалау;зерттеу.
Осы тәсілдерді жүзеге асыру үшін мыналар қажет: кіммен және қандай тақырыпта қарым –қатынас жасау;нені қадағалау;нені зерттеу.
Осы мақсаттарға жету үшін қажеттілердің ең бастысы – ана мен баланың берік қатынасы, олардың өзара түсіністігі, үнемі араласуы. Ғалымдар ананың қарым қатынасы – назары, қолдауы, еркелетуі — ана махаббаты дегеннің бәрі баланың дұрыс психикалық дамуына қажетті ең маңызды шарт болып табылады. Барлық қажеттіліктері өтелген, бәрінің сүйіктісі және еркесі болған, бәрі ойнататын, сөйлесетін бөбек айналасындағылармен өзін сенімді сезінеді, ол кейіннен басқаларға да ауысады. Егер бала тиісті қамқорлық көрмесе, махаббатқа толы қарым-қатынасы болмаса, онда ол балада сенімсіздік-үрейлілік және бүкіл әлемге, оның ішінде жекелеген адамдарға деген күдіктілік пайда болады, осы сенімсіздікті ол өз дамуының келесі кезеңдеріне алып өтеді.
Дамуында ауытқушылықтары бар кейбір балаларда әсіресе көзінің қылилығы бар болса, көру ауқымы тарылған болуы мүмкін. Мұндай бала тар көру ауқымын пайдалануға үйреніп кетеді. Бұндай жағдайларда ойыншықтардың көмегімен ойыншықтарды және ашық түсті заттарды ақаулы қозғалыстың бағытына қарай орналастырып және осы қозғалыстың дамуын жандандыра отырып балада көз бұлшық еттерінің жеткіліксіз қозғалыстарын ынталандыру қажет.
Ойыншық- бұл ерекше қажеттіліктері бар балаларды түзетудің және ақауын өтейтін анағұрлым ұтымды құрал. Ойыншық баланың жеке басының жалпы қалыптасуына белсенді ықпал етіп қана қоймай, онда белгілі бір психикалық үдерістердің қалыптасуына да, олардың қайта құрылуына және дамудың бұзушылықтарын түзетуге де ықпал етеді.
Сонымен қатар, дамуында ауытқушылықтары бар балалар үшін режим сақтау негізгі шарт болып табылады, әдетте олардың жұмысқа қабілеті төмен болады, сондықтан олар ұйқының жеткілікті ұзақтығын қажетсінеді. Бала 1 жастан 3-4 жасқа дейін тәулігіне 14-15 сағат ұйықтауға тиіс. Дәрігердің кеңесі бойынша ұйқының ұзақтығын созуға болады.Дамуында ауытқушылықтары бар балалар үшін тамақтанудың, ұйқының, гигиеналық және емдеу процедураларының, сонымен қатар арнайы жаттығулардың арасы қолжетімді және қызық іс — әрекетпен толтырылғаны ерекше маңызды.Заттармен әрекет ету үдерісінде балаларда тым жас кезінде қол

моторикасы дами бастайды. Ол физиологиялық және психикалық дамумен тығыз байланысты. Ең бірінші болып ұстап алу қимылы пайда болады. Бала кереуеттің жоғары жағына ілінген заттарды ұстап алады және бірте –бірте мақсатты әрекет етуді, заттың кеңістіктегі орнын (бағыты мен арақашықтығын) дұрыс анықтауды, өзінің іс-әрекеттерінде заттардың формасы мен аумағын ескеруді үйренеді.

Психофизикалық дамуында артта қалған балаларға, қалыпты дамып келе жатқан баламен салыстырғанда қимыл-әрекетті көп қайталау қажет. Оларға қолдың қимыл-қозғалыс координациясын дамыту үшін ұзақ жүйелі түзету жұмысы қажет. Мысалы: «Допты қағып ал» — үлкен затты екі қолмен ұстап алуды үйретеміз, «Ойыншықтардың орнын ауыстыр»- ұсақ заттарды шымшып алып, ыдысқа саламыз. Эмоциялық реакцияларды үйретеміз: қол шапалақтау («Алақай-алақай», «Сәлем, саусақ», т.б.), музыкалық дыбыстар шыққанда еркін қозғалыстар жасауды үйретеміз (билеген, басты шайқаған, қол шапалақтаған боламыз, т.с.с.)

Баланың өмірінің алғашқы минутынан бастап қоршаған әлем туралы ақпарат оның одан арғы дамуына елеулі ықпалын тигізеді. Өрескел ақаулары бар балалар туа салысымен айналасындағылардың-ата-аналарының, туыстарының, дәрігерлердің жағымсыз реакцияларына соқтығысады: олардың дүниеге келгенінің өзі трагедия деп қабылданады, кейіннен ересектер мұндай баланы көргенде өздерінің үрейі мен аяушылығын жасыра алмайды. Осының бәрі осы балаларда толыққанды еместік комплексінің дамуына ықпал етеді. Әрі, олардың әлеуметтік бейімделуі үшін қорщаған адамдардың оларды басқа дені сау балалар сияқты тең деп қарағаны өте маңызды. Отбасы бала үшін әлеуметтік байланыстардың ең бірінші және ең ұзақ, маңызы зор тіршілік көзі.

Әдебиеттер

1.. Волкова И.Н. «Ерте диагностиканың және түзетудің өзекті мәселелері» Лубовский В.И. Даму бұзушылығының ерте диагностикасы мен түзетуінің негізгі проблемалары. // Дефектология-1994-№1.

3. Мастюкова Е.М Московкина А.Г. «Дамуында ауытқулары бар баланы отбасында тәрбиелеу» М., 2004ж.

4. Сулейменова Р.А. «Қазақстандағы МШ балаларға ерте түзету көмек жүйесі; жарыққа шығарудың және дамуының проблемалары» Алматы,2001ж.

5. Қазақстандағы арнайы білім беру журналы №4, 2013ж.

Нейробика ойын-жаттығуларының пайдасы

Сейтмаханова А.У.

Астана қаласы №20 «Арайлым» балабақшасы, қазақ тілі мұғалімі

Аңдатпа: Нейропсихологиялық жаттығулар балаларды тәрбиелеу мен тәрбиелеу ғылымындағы жаңа сөз емес. Бірақ егер бұрын дәрігер оларды тек психофизиологиялық дамуы бұзылған балаларға тағайындаған болса, бүгінде мамандар барлық балаларға осындай жаттығулар кешенінің қажеттілігі туралы айтады. Нейробика (нейрогимнастика) көптеген маңызды дағдыларды дамытады: есте сақтау, зейін, сөйлеу. Бұл баланың шаршауын азайтады және оның өзін-өзі басқару қабілеті, керісінше, жоғарылайды.

Нейробика ойын-жаттығуларды қазақ тілі ұйымдастырылған іс-әрекетінде қолдану арқылы балалар оңтайландырылады, жұмыс қабілеттілігі молаяды, ақыл – ой белсенділігі артады, шаршау төмендейді, сөйлеу қызметі қалпына келеді, иммундық жүйе, есте сақтау, зейін және баланың ойлау қабілеті жетіледі.

Түйінді сөздер: нейробика, нейро жаттығу, гимнастика, екі жарты шар, иммундық жүйе, есте сақтау, зейін, ойлау қабілеті, жан-жақты даму,қазақ тілі, жүйке жүйесі, тыныс алу, шаршауды азайтады.

Нейробика – адамның миына арналған кешенді жаттығу жинағы. Бір сөзбен айтқанда, Нейробика – мидың ұтымды жұмыс істеуіне қолдау білдіретін аэробика. *Нейробика* мидың ауыртпалығын жеңіп, оның қосымша энергияға кенелуіне көмектеседі. Сөздің шығу тегіне қарайтын болсақ, «нейрон» + «аэробика», яғни, «нейрондарға арналған жаттығу» мағынасын береді. Лоуренс есімді американдық нейробиолог аталған терминді ғылыми айналымға енгізген. Ал «нейрон» деп мидағы жасушаларды айтамыз. Адамның бұлшықеттеріне үлкен физикалық қуатты жеткізетін жаттығулар қажет болса, миға қарапайым қимылдың өзі жеткілікті болады.

Нейробика кімге қажет? Ғалымдардың зерттеу бойынша, *нейробика* барлық жастағы адамдарға пайдалы болады екен. *Нейробиканың* жаттығулары балалардың ойын жинақтай алуына көмектеседі. Ал орта жас пен қарт кісілердің есте сақтау қабілетінің берік болуына ықпал етеді.*Нейробиканың* басты ерекшелігі онымен айналысуға арнайы орынның қажеті жоқ. Кез келген уақытта, кез келген жерде миыңызды тынықтырып алуыңызға болады.

Нейрогимнастика бала үшін тиімді. Нейро Бас миы бұл өте күрделі әрі қиын құрылым және оны дамытудың көптеген түрлері де бар. Бас миыда бұлшықет ал денедегі бұлшықеттерінізді қалай физикалық жаттығулар арқылы дамытатын болсақ бас миындағы бұлшықеттіде дамыту қажет. Бас миы екі жарты шарға бөлінеді оң жақ және сол жақ. Сол жақ жарты шар логикалық ойлауға және ойлаудың шапшаңдығына, сөйлеу тілінежауап береді. Сол жақ жарты шарды дамыту үшін күнделікті математикалық жаттығуларды, логикалық құрастырғыштарды, сөзжұмбақ, ребустар сияқты істермен айналысу қажет. Ал, оң жақ жарты шар кеңістікті қабылдауға, шығармашылық қабілетіне жауап береді. Оң жақ жарты шарды дамыту үшін әр түрлі кино филымдер, саяхаттау, денешынықтырумен айналысу қажет. Ал нейрогимнастика болса екі жарты шарды бірдей дамытуға арналған жаттығулар жиынтығы болып табылады. Мұнда бала ең бірінші ол жаттығулардың жасалып жатқандығын көреді және оны жасау үшін ойлануы керек, есте сақтау қажет және оны қимыл түрінде көрсете алуы керек. Бұл жерде тек мидың бір жарты шары ғана емес екі жарты жары да және қимылдардың үйлесулігі дамиды. Нейрогимнастиканың түрлері де және оның қолдану тәсілдері де өте көп және ол барлық қажетті жүйелерді біріктіреді. **Мен өз тәжірбиемде қазақ тілі ұйымдастырылған іс-әрекетінде** «Жұдырық-қабырға-алақан», «Көңілді нүктелер», «Ғажайып қолшатыр», «Жылдам түсін тап» т.б. ойын-жаттығуларды қолдану барысында, осы ойын-жаттығулардың бүлдіршіндерді жан-жақты дамытуда оң әсерін тигізіп жатқанын байқадым.

Қазақ тілі ұйымдастырылған іс-әрекетінде қолдануға болатын нейрожаттығулардың негізгі компаненттері олар:

- **Тыныс алу жаттығулары -** бұл баланың тыныс алуын реттейді. Егер, бала босаңсып ұйқысы келіп отырса немесе керсінше өте жылдап белсенді болып отырса тыныс алу жаттығуларын жасап баланың қабылдауымен зейіннің тұрақталуына көмектеседі.

- **Уқалау элементтерін** ала отырып жасалатын жаттығулар. Олар баланың зейініне, қабылдауына және эмоциясына, көңіл күйін бір қалыпты деңгейге түсіреді.
- **Дене жаттығулары және релаксация** – баланың бұлшықет тонустарынреттеуге көмектеседі. Егер, бала дене жаттығуларын жасамаса онда оныңшарщауы тез және эмоциясы да тұрақсыз юолуы мүмкін. Бұл жаттығуларбаланың физикалық және эмоционалды жағдайын реттеуге тұрақтандыруғамүмкіндік береді.
- **Саусақтар гимнастикасы** – бала өзінің дене мүшелерін сезінуге жәнеолардың әр түрлілігіне өз денесін орналасуын түсінеді және де баланың ұсақматорикалары дамиды. Саусақтар гимнастикасы балаға сурет салуды, жазужазуды, киініп, шешінуді, түймелер қадау сияқты ұсақ заттармен жұмысжасауға үйренеді.
- **Өз денесін бақылай алу жаттығулары**- бала өз дене мүшелеріниңорналасуын сезінуге, өз денесің еркін басқара алуға үйрету үшін қажет.
- **Көру арқылы** жасалатын жаттығулар көздің қимылын, назар аударуға, бірзатқа немесе іс- әрекеттің толықтай қарай алуына және бақылай алуын,зейіннің, қабылдауын тұрақталуына көмектеседі. Бұл жаттығудың негізгі
мақсаты бала көру арқылы қоршаған ортасындағы болып жатқан іс –әрекеттер жүйесіне, тепе – теңділік және назар аударуын жақсартуғаарналған.
Нейрогимнастиканың жаттығулары кез – келген жастағы балалар үшін тиімдіболып саналады. Нейрогимнастиканы үйде неемесе сабақтарда да қолдануғаболады және жаттығулар балалар үшін қызықты болып табылады.

Қорыта келе, нейрожаттығулардың пайдасы қандай?
Мидың оң жақ және сол жақ жарты шарлары жұмыс істеуін жақсартады. Ұсақ және ірі мотористаны дамытады. Ақпаратты тез қабылдап, қорытуға көмектеседі. Зейінді шоғырландырады. Есте сақтау қабілетін арттырады. Оқу және жазу процесстерін жеңілдетеді.
Мидың жұмыс істеу өнімділігін арттырады.
Нейрогимнастика – саусақ арқылы жасалатын ми сыңарын дамытуға арналған жаттығудың түрі. Нейрогимнастиканы жасағанда ми бұған қарсыласып, бал а алғашында жаттығуларды түсінбей, жасай алмай қиналады. Нейрогимнастиканың құдіреті өте күшті. Өйткені біздің саусақтарымыздың мидың нейрондарын, миды қозғайтын мүмкіндігі бар.

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Наумова Н.В. Нейробика как здоровьесберегающая технология в образовательном процессе. Школьная педагогика. – 2016. - № 2 (5). – С. 42 -45. –
2. Кац Рубин: Нейробика.IDтовара: 450573 ISBN: 978-985-15-2259-6 Страниц: 160

Организация экологического образования дошкольников

Абилкасымова С.А., воспитатель
КГКП ясли/сад «Кызыл телпек»
г. Сатпаев области Ұлытау

Аннотация: в докладе представлены пути экологического образования детей дошкольного возраста, обоснованы педагогические условия, формы и методы экологического образования детей в дошкольной организации.

Ключевые слова: экологическое образование, экологическое воспитание, экологическое мышление, экологические знания, экологическая культура, дошкольный возраст.

Актуальность экологического воспитания подрастающего поколения сегодня уже никем не ставится под сомнение, ведь решение присущих современному обществу экологических проблем возможно лишь при условии изменения поведения человека, его ценностных ориентиров, путем формирования у подрастающего поколения особого экологического мышления, которое предполагает понимание сути тех взаимосвязей, существующих в единстве.

Экологическое воспитание – это воспитание нравственности, духовности, интеллекта. Проблема духовно-нравственного и экологического воспитания детей дошкольного возраста стала как никогда актуальна в современном обществе. Воспитанники детского сада должны понять, что охрана природы - это наша жизнь. Задача педагога – найти формы, методы воспитания в вопросе экологии.
Цель: формирование основ экологической культуры у детей — воспитание гармоничной, грамотной, творчески активной и социально адаптированной личности, способной чувствовать и понимать внешний мир, чутко и с любовью относиться к природе, ценить и беречь ее.
Экологическое образование и воспитание осуществляется в рамках педагогически целенаправленной организации различных форм деятельности дошкольника:
1. Игровая — вовлечение ребенка в традиционные и народные игры экологического содержания, в которых он символически борется за здоровую и процветающую жизнь природы, осваивает в ролевой импровизации правила и законы экологической этики и учится отличать негативные по направленности действия, несущих разрушение гармонии.
2. Познавательная — активное участие ребенка в экологических экспериментальных проектах, экскурсиях, прогулках; формирование понимания гармонического единства и взаимодействия природы, умения видеть закономерности, ценить неповторимость и особенность каждого объекта, признавать право на существование каждого живого существа без ложного чувства собственного превосходства.
3. Трудовая — осознание потребности растений или животных в заботливом уходе и внимании, формирование ответственности за живое существо и осторожности в обращении с ним, воспитание стремления к экономии природных ресурсов, созиданию и восстановлению среды обитания.
4. Художественно-эстетическая — гуманизация отношений ребенка с природой, актуализация эмоционального восприятия в процессе творческого воплощения красоты окружающего мира в формах рисунка, песни, стихотворения.

Именно в дошкольном возрасте усвоение основ экологических знаний наиболее продуктивно, так как малыш воспринимает природу очень эмоционально, как нечто живое.

В своей работе с детьми дошкольного возраста я использовала различные формы и методы: это циклы наблюдений за растениями и животными в уголке природы и на участке, ведение различных календарей, занятия (простые и комплексные), целевые прогулки, экскурсии, игровые обучающие ситуации с

использованием игрушек и литературных произведений, эксперименты, дидактические игры, настольно-печатные игры, сюжетно-ролевые игры.
Игра остается основной деятельностью детей. В группе создана соответствующая развивающая среда. Экологический уголок, где сконцентрированы разные комнатные растения, календарь природы. Имеется соответствующий материал для поисково-исследовательской деятельности, опытов и наблюдений. Различные дидактические игры экологического содержания. Мини – библиотека, где собраны разнообразные познавательные книги, энциклопедии для детей.

Для реализации задач экологического воспитания через духовно-нравственное состояние ребенка использую следующие методы, формы и методические приемы обучения.
Формирование экологических понятий у дошкольников лучше осуществлять при помощи заданий, которые имеют экологическую направленность. Такие задания как экологические карты раскрывают не только связи организмов со средой обитания, но и ценностные нормативные и практические аспекты отношения человека к родной и социальной природной среде.

Я считаю, что в экологическом воспитании дошкольников важны не отдельные мероприятия, а хорошо продуманный непрерывный процесс деятельности по изучению, сохранению и улучшению природной среды.

Для экологического воспитания детей использую прогулки и экскурсии, на которых знакомила детей с изменениями природы по сезонам (продолжительность дня, погода, изменения в жизни растений и животных, труд людей). На прогулках организовывала игры с природным материалом (песок, вода, снег, листья, плоды).

Часто на занятиях по формированию экологических представлений использую художественную литературу о природе, которая глубоко воздействует на чувства детей.

Экологические представления формирую на тематических занятиях, праздниках, беседах, творческой и трудовой деятельности, доказывая ребятам на интересных примерах о необходимости жить в гармонии с природой.

Семья, как среда развития личности, оказывает огромное влияние на формирование основ экологического мировоззрения человека. Работу с родителями считаю постепенным и непрерывным процессом, а экологическая информация, которую предлагаю родителям, лично значимой для них.

В нашей группе в целях привлечения родителей к данной проблеме мы использовали следующие формы работы с родителями: консультации; проведение в группе выставки поделок детей из природного материала; родительское собрание «Природа в жизни ребенка и семьи; совместная подготовка к открытому занятию-прогулке «Путешествие с маленьким принцем». Проблема экологии в настоящее время очень актуальна, поэтому мы не останавливаемся на достигнутом, продолжаем свою работу с родителями далее.

Итак, практика показывает, что успешное решение проблем экологического образования детей возможно только там, где существуют взаимопонимание, взаимодействие, координация усилий родителей и педагогов. Работа с родителями по экологическому воспитанию дошкольников – одна из составляющих частей работы дошкольной организации.

Знания о природе детям системно дает педагог, но определенное отношение к природе можно воспитать только вместе с семьей ребенка. Работа с родителями должна быть постепенным и непрерывным процессом. Воспитание экологически развитого и образованного человека необходимо начинать с младшего дошкольного

возраста. Так как именно в этом возрасте ребенку легче всего показать необходимость охраны окружающей среды, вселить надежду и уверенность, что от его добрых дел зависит будущее планеты.

Литература

1. Евдокимова Е. С. Педагогическая поддержка семьи в воспитании дошкольника /Е.С. Евдокимова. — М.: ТЦ Сфера, 2005. — 96 с.
2. Егорова О. П. Экологическое воспитание детей дошкольного возраста.
3. Жерневская Т. В. Система сотрудничества с родителями как условие оптимизации экологического воспитания дошкольников /Т.В. Жерневская, Л.А. Мальтнова
4. Зверева, О.Л., Кротова Т.В. Общение педагога с родителями в ДО: Методичекий аспект /О.Л. Зверева, Т.В. Кротова. — М.: ТЦ Сфера, 2005. - 80 с.

Развитие двигательных способностей детей двух лет посредствам музыкально-ритмичных упражнений

Акишева Алия Сансызбаевна, воспитатель
ГККП «Ясли-сад «Бөбек» села Возвышенка»

Аннотация: период дошкольного возраста характеризуется активным физическим развитием ребенка. Одним из фактов, определяющих эффективное управление процессом физического восприятия дошкольников, является учет современных данных относительно развития основных движений, физических качеств и функционально-двигательных способностей.

Ключевые слова: двигательная способность, музыкально-ритмичные упражнения, физическая способность, музыкальное восприятие.

Цель исследования – определение, становления двигательных способностей детей двух лет посредствам музыкально ритмичных упражнений.

В статье представлены результаты развитие двигательных способностей дошкольников в условиях комплексного и направленного музыкально-ритмичного восприятия, определены возрастные периоды консолидации и рассогласования их развития.

Реализация направленного восприятия создает условий для своевременного формирования двигательных способностей детей. В связи с этим необходимо созданий таких внешних воздействий, при которых формирование двигательных навыков детей.

В связи с этим необходимо создание таких внешних воздействий, при которых формирование двигательных навыков детей происходит в условиях положительного переноса качества основных движений, сопряженного развития физических качеств и функционально-двигательных способностей в соответствии с возрастными особенностями их становления.

Актуальность. Во всех известных направлениях изучения психологии ребенка признается необходимость того, что у детей к двум годам складывается структуры личностных, интеллектуальных, регулярных особенностей психики характеризующих уровень и развития высших психических функций: мышления, сознание, речь.

Анализируя имеющиеся литературные данные подготовки детей к школьному обучению, развитию у дошкольников познавательных процессов, мышления, памяти интеллекта речи, ученые пришли к выводу о том, что развитие высокого уровня интеллекта связано с развитием и формированием мышления, включения процессов восприятия во внутреннюю деятельность сознания.

В современном времени все больше идет уклон на двигательную способность ребенка с раннего возраста.
Движение тела ребенка и восприятие им различных ощущений (зрительных, слуховых, вкусовых, равновесия и других) на начальных этапах развития является средством познания окружающего мира на более элементарном уровне развития ребенка.
В воспитании мы должны исходить из потребностей самого ребенка. Постоянная на связи движений с музыкой, ритмика является составной частью физического и художественного восприятия, способствует гармоническому развитию.
Эмоционально – положительное состояние на занятиях способствует развитие психики.
Малышам особенно для правильного развития и организма необходима много двигаться: ходить, бегать, прыгать, бросать. Лазать. Чувство ритма в основе своей имеет моторную, активную природу, всегда сопровождается моторными реакциями. Движение, сливаясь с музыкой, соединяет двигательные реакции с законами музыкального ритма, моторные центры восприятия через музыку, объединяется деятельность нервно – мышечных центров, слуха и восприятия, вырабатывается координация движений.
Рассматривая музыку как источник эмоционального, интеллектуального, творческого развития детей, исследователи освещают проблему развития у детей музыкального ритма и практически не затрагивают проблему развития чувства ритма как свойства и качества личности детей.
В связи с этим проблемность в создании системы физического и музыкально – ритмического восприятия для дошкольников, которая соответствовала бы всем требованиям в отношении личного развития ребенка.
Т. С. Бабаджан принадлежат такие идеи как восприятия ребенка в детском саду, как: движение – средство усвоения музыки, выявляя эмоции, связанных с музыкальным образом. До сих пор эти идеи не устарели своей актуальности и становиться отправной точкой в современных исследованиях проблем музыкального восприятия и развитие дошкольников.
Ритмика – один из видов музыкальной деятельности, в котором содержание музыки, ее характер, образы передаются в движениях. Основой является музыка, а разнообразие двигательных физических упражнений, танца, сюжетно – образные движения используются как средства более глубокого ее восприятия и понимания.
В моей работе двигательных способностей детей двух лет посредствам музыкально – ритмичных упражнений были использованы различные средства и методы развития двигательной сферы дошкольника.
Такие технологии как: Здоровьесберегающие (упражнение на дыхание, дыхательная гимнастика, пальчиковая гимнастика, музыкально – подвижные игры),
Логаритмика (по системе М.Ю. Картушиной)
Коммуникативные игры (танцы – игра с игрушками, танец с хлопками и прыжками)
Большое значение для сохранения физического и психологического здоровья детей имеет активизация их творческого потенциала, создание атмосферы поиска, радости, уверенности, удовольства, развитие детской индивидуальности, удовлетворение индивидуальных их потребностей и интересов.
Музыкально - ритмические упражнения выявляют релаксационную функцию, помогает добиться эмоциональной разрядки, снять умственную перезагрузки и утомления. Ритм, который музыка диктует головному мозгу, снимает нервное напряжение, дает определенный психотерапевтический процесс.

Литература

1. Бабаджан Т.С. «Музыкальное восприятие детей раннего возраста»
2. Тиличеева Е.Н. автор детских радиопередач «Ясочкина книжка», «Знаменитый утенок Тим» и т. д
3. Глазырина Л.Д. «Физическая культура дошкольникам»
4. Луговская Е. «Ритмические упражнения, игр и плясок»

Воспитание и обучение детей с ООП в дошкольных организациях

Алексеева Т.А., Касымова А.Б.
КГКП «ясли-сад «Балбөбек» логопед, воспитатель
п. Агадырь, Шетский район, Карагандинская область

Аннотация: для воспитания и обучения детей с ООП дошкольного возраста создается предметно-развивающая среда для обеспечения насыщенности, доступности, безопасности.

Ключевые слова: дети с ООП, педагоги, цели, задачи, преемственность и непрерывность дошкольного образования, школа.

Социально-экономические изменения, происходящие в обществе, и переход сферы образования страны в мировое образовательное пространство требуют изменений в сфере образования, в том числе дошкольного воспитания и обучения, в соответствии с требованиями времени.

Функции учебно-методического центра, оказывающего методическую помощь педагогам, работающим в образовательных учреждениях и осуществляют консультативную и психолого-педагогическую коррекционную поддержку детям сООП и их родителям.

Задача педагогов дошкольного учреждения создать условия, необходимые для выявления способностей детей с ООП, научить их общению со сверстниками, взрослыми, определить оптимальный индивидуальный образовательный маршрут для развития ребенка.

При своевременном оказании необходимой психологической, врачебной и педагогической подержки детям с ООП дошкольного возраста гарантируется исправление основных несовершенств в развитии ребенка на начальном этапе и подготовка к дальнейшему обучению в общеобразовательных учреждениях.

Трудности, с которыми сталкиваются дети с ООП :
недостаточное внимание , недостаток общения, отсутствие эмоционально-волевой регуляции, отсутствие самоконтроля,низкий уровень мотивации к учебе, общая познавательная запущенность, а также отсутствие восприятия, памяти, мышлетния, речи.Появляется это из-за несформированностиотдельных психических процессов, нарушений моторики в виде неспособности систематизировать движение, заторможенности движений, низкой работоспособности, ограниченности понимания окружающего и базы знаний, отсутствия операционных компонентов учебно-

познавательной деятельности, то есть для устранения подобных проблем мировой опыт предлагает нам инклюзивное образование.Инклюзияозначает «включение».

Инклюзия – это процесс полного включения в процесс общего образования всех детей, независимо от их пола, этнической принадлежности и вероисповедания, академических достижений, состояния здоровья, уровня развития, социально-экономического статуса родителей и иных различий,

то есть датьребенку с ООП хорошее образование. Активное вовлечение членов семьи, особая поддержка детского развития коррекционно-педагогические и социальные нужды. Этот тип обучения направлен на то, чтобы сделать учебную программу и методику системы образования гибкими, адаптированными учитывая потребности каждого ребенка с ООП.

Современная модель развития детей с ООП является создание условий на увеличение качества образовательных услуг и обеспечения их доступности.

Правовым документом инклюзивного образования является Закон Республики Казахстан от 11 июля 2002 статья 3 «О поддержке социальной и медико-педагогической коррекции» . Хотелосьбы указать на ряд актуальных вопросов, ожидающих своего решения в процессе обеспечения образования и обучения детей в условиях инклюзивного дошкольного образования это:

- создание альтернативных программ республиканского уровня и их учебно-методических комплексов для обеспечения всего педагогического процесса обучения и содержания образования в дошкольных организациях в условиях инклюзивного образования для детей с ООП, через содержимоеобразовательных программ, учитывая особенные индивидуальные потребности ребенка с ООП , уделяя особое внимание развитию его личности,
- развитию творческих способностей, интеллектуальному, художественному и эстетическому развитию, привитию всеобщих человеческих ценностей ,
- обеспечения и сохранения здоровья ребенка,
- определение содержания инклюзивного направления дошкольного воспитания и обучения, раскрытие взаимосвязи и характера основного и дополнительного образования ,создавать предметно – развивающую среду,
- преемственности дошкольных организаций и содержания начального образования в условиях инклюзивного образования;

Следует направить внимание на воспитательно - образовательный процесс в детском саду для детей с ООП обеспечить программой, методической литературой, информационно-коммуникативной сферой .

Нужна постоянная индивидуальная педагогическая, психологическая консультация, направленная методическая и диагностическая помощь семьям с детьми ООП дошкольного возраста.Вопросоказания психолого-педагогической поддержки в сфере дошкольного образования для детей с ООП, обеспечения научно-методической и информационно-экспертной деятельности и подготовки специалистов для работы с детьми ООП никогда не был более актуальным, чем

сегодня. Подготовка квалифицированных специалистов для государственных образовательных учреждений: педагога, социального педагога, психолога, логопеда, дефектолога , сурдопедагого и других работников дошкольного учреждения.

Психолого-педагогические коррекционные кабинеты не охватывают коррекционной помощью детей раннего и дошкольного возраста, недостаток развивающего оборудования, дидактических материалов, различные виды игрового инвентаря , оздоровительных методов - различные виды массажей, фитотерапию, аквапроцедуры, дорожки здоровья, различные тренажеры и т.д.

Уважение к личности ребенка с ООП которое проявляется во во многом – создании уюта, комфортной обстоновке , подборе игр и игрушек, в теплой и дружеской атмосфере, понимании и поддержке.Где ребенок с ООП сможет воплотить свое право на индивидуальное развитие в соответствии со своими потребностями, навыками и возможностями через создание организационно-педагогических условий в детском саду.

Наша задача подготовить ребенка с ООП как выпускника детского сада – уверенным, коммуникативным, обладающим набором знаний, умений и навыков в учебе, которые позволят чувствовать себя самостоятельным .

Когда данные направления будут реализованы, мы твердо убеждены, что преемственность между детским садом и школой в контексте инклюзивного образования внесет большой вклад в образование наших будущих граждан завтра.

Литература

1. Н.С. Жукова, Е.М. Мастюкова, Т.Б. Филичева «Преодоление задержки речевого развития у дошкольников» Москва «Просвещение» 1973
2. В.А.Петровский**,** «Построение развивающей среды дошкольном учреждении» М.Просвещение,1993
3. Дьяченко О.М. «Как развивается дошкольник?» Москва 2016
4. Методические рекомендации. Психолого-педагогическое сопровождение детей с ООП в общеобразовательном детском саду. Алматы 2022
5.

Мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбиеленушілердің тілін саусақ театры арқылы дамыту

Асанова С.Т.

«Алпамыс бөбекжай» КМҚК тәрбиешісі

Сәтбаев қ.

Өзектілігі:

Қазіргі уақытта балалардың мектепке дейінгі жастан жан-жақты дамуы өзекті мәселеге айналып отыр. Оны зерттеу арқылы ғалымдар балалардың сөйлеу тілінің

даму деңгейі саусақтардың ұсақ қимылдарының қалыптасу дәрежесіне тікелей байланысты екенін дәлелдеді. Бұл процестер бір-бірімен қалай байланысты?

АПН балалар мен жасөспірімдер физиологиясы институтының мамандары сөйлеуді қалыптастыру қолдардан, дәлірек айтқанда, саусақтардан берілетін кинетикалық (моторлы) импульстардың әсерінен жүреді деп санайды. Кішкентай баланың саусақтарының қимылдары неғұрлым белсенді және нақты болса, ол соғұрлым тезірек сөйлей бастайды.

Қолдың дамуы мен мидың дамуы арасындағы байланысты ресейлік физиологтардың зерттеулері де растайды. В.М.Бехтеровтың еңбектері қолмен манипуляцияның жоғары жүйке қызметі мен сөйлеуді дамытуға әсерін растайды. Қарапайым қол қимылдары қолдың өзінен ғана емес, еріннен де шиеленісті кетіруге және шаршауды басуға көмектеседі. Олар көптеген дыбыстардың айтылуын жақсарта алады, сондықтан баланың сөйлеуін дамытады.

Тәжірибенің жаңалығы

Бұл тәжірибенің жаңалығы бастауыш мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеуін саусақ ойындары арқылы дамыту бойынша жұмыс жүйесін жасауда.

Ұйымда жаңашылдық элементтерін көруге болады:

Пәндік-кеңістіктік даму ортасы (әртүрлі материалдар пайдаланылады: түймелерді, қиыршық тастарды, жаңғақтарды, тұқымдарды және т.б. жинауға арналған әртүрлі жәшіктер; мозаика (кіші және үлкен); көп тесігі бар тақталар немесе баумен «кестелеуге» арналған мозаикадан; - бекіткіштердің әртүрлі түрлері: найзағайлар, түймелер, ілмектер, баулар; түйіндерді байлау және шешуге арналған әртүрлі ұзындықтағы және ені бар арқандар жиынтығы; массаж шарлары;)

Саусақ ойындарының картотекасы

Қоғаммен ынтымақтастық (ата-аналармен: «Мектеп жасына дейінгі балалардың дыбыстық сөйлеу мәдениетін тәрбиелеу» сауалнамасы;

консультациялар: «Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеуін дамытудағы саусақ ойындарының маңызы», «Саусақ сөйлеуге көмектеседі!», «3-4 жастағы балалардың ұсақ моторикасын дамыту»)

Саусақ театрын құру (театрландырылған ойындар – олар балалардың сөйлеуін дамытудың тиімді құралы).

Теориялық негізі

Саусақ ойындары өте қызықты және балалар мен ересектер арасындағы өзара түсіністікке ықпал етеді. Саусақ ойындарының күлкілі кейіпкерлері балаларға қарапайым және түсінікті - ешкі мен қоян, жаңбыр мен күн, өрмекші мен шыбын бір жарым жастан асқан балаларды қуанышпен қабылдайды. Үлкен ынтамен олар үлкендердің барлық қимылдарын көшіріп алып, артынан рифмаларды қайталайды. Мектеп жасына дейінгі балалар үшін саусақ ойындарын қолдану оларды санауға

үйретеді, «жоғарыдан төмен», «солдан оңға» анықтамаларымен таныстырады және өзіне деген сенімділік сезімін тудырады. Балаларға ұсынылатын саусақ ойындары балалардың шығармашылығын дамытуға көмектеседі, сондықтан баланы бірінші рет бәрінде табысқа жете алмаса да, жиі мадақтау керек. Балалар әсіресе ән айтатын саусақ ойындарын ұнатады. Бұл комбинация тиімдірек жаттығуларға ықпал етеді. Ең жасы үшін алдымен алақан массажы қолданылады, ол саусақтарды сипау, бүгу және түзету, үйкелуден тұрады. Ол 3-5 минуттан аспайды.

ПРАКТИКАЛЫҚ БӨЛІМ

Балабақшада мектеп жасына дейінгі балалардың пьесаларға, театрландырылған ойындарға қатысуы сөйлеу тілін дамытуға және жетілдіруге жақсы әсер етеді. Театрландырылған ойындар барысында балалардың ұжымда сенімді қарым-қатынас жасау дағдысы қалыптасады.

Театрлық ойындар көптеген мәселелерді шешеді:

- мектеп жасына дейінгі балалардың артикуляциялық моторикасын, фонематикалық қабылдауын, сөйлеу тынысын дамыту

- сөздік қорын молайту;

-монологтық және диалогтік сөйлеуді жетілдіруге ықпал ету;

- жалпы және ұсақ мотериканы, қозғалыстарды үйлестіруді дамыту;

- бұлшықет кернеуін жеңілдетуге және дұрыс позаны қалыптастыруға көмектеседі.

Ойын бала үшін өзін-өзі көрсетудің табиғи құралы болып табылады, ал символдық материалдарды пайдалану оның проблемалық жағдайлардан алшақ болуына көмектеседі. Саусақ театры - баламен қарым-қатынас жасауда тамаша көмекші!

Ең үлкен әсерге жету үшін саусақтардың ұсақ моторикасын дамытуға арналған жаттығулар қысу, созу, босаңсу қозғалыстарын біріктіріп, бес саусақтың әрқайсысының оқшауланған қимылдарын қолдануы керек.

Театрлық іс-шаралар бірнеше кезеңнен тұрады:

1.Біріншіден, жұмыс және рөлдердің бөлінуімен таныстыру. Бұл кезеңде балалардың жасы ғана емес, сонымен қатар олардың тілектері де ескеріледі. Содан кейін белгілі бір бала үшін рөл таңдалады және мәтін осы баламен бірге оқылады. Дыбыс айтылуындағы кемшіліктерді ескере отырып, сөз тіркестерін жеңілдетіп, сөздерді ауыстыру жиі қажет.

2.Құрал-жабдықтар мен атрибуттарды дайындау: билеттер, саусақ театрының кейіпкерлері, плакаттар, декорациялар. Бұл кезеңде мен балалардың жас мүмкіндіктерін ескере отырып, ата-аналарды тартамын.

Спектакльді тікелей қоюды бастамас бұрын біз балалармен бірге аудиожазбаларды оқимыз немесе тыңдаймыз, сюжеттік желілерді, кейіпкерлердің іс-әрекетін талқылап, актерлерді анықтаймыз. Музыкалық сүйемелдеуді таңдау да маңызды.

3.Қайталау кезеңі. Балалардың шаршамауы немесе іс-әрекеттерге қызығушылығын жоғалтпауы маңызды. Алдымен жаттығулар жеке, содан кейін 3-4 адамнан тұратын шағын топтарда өткізіледі. Жаттығуда біз балаларға мәтінмен қатар мимика, ым-ишара, кейіпкерлеріміздің жүріс-тұрысын үйретеміз.

Сондықтан мотивация өте маңызды.

Ересек адам балаларды театр іс-әрекетіне қосудың барабар жолын табуы керек. Әрбір бала ересек адамның ілтипаттылығын сезінуі қажет.

Бейнелеу әрекеті кезінде балалар іс-әрекетті түрлі-түсті, түрлі формада елестетеді, оны «көріп көреді». Содан кейін ұсақ моторикасын дамыту және сөйлеуді қозғалыспен байланыстыру үшін саусақ ойындарын өткіземін.

- дикцияны дамытуға байланысты артикуляциялық гимнастика (мысалы: «Қасқырдың тістерін қалай жалаңаштағанын көрсет», «Ит қалай тыныс алады, кең тілін шығарып»);

- сөйлеудің интонациялық экспрессивтілігін дамытуға арналған жаттығулар (ономатопеямен орындалатын кіші жаста);

Ойындар ойналады:

- есте сақтау қабілетін дамыту, сөздік қорын кеңейту (балалар «Қайсысын айт», «Маған сөз бер», жұмбақтар тап ойындарын ойнайды);

- есту арқылы қабылдауды дамыту бойынша (мысалы: «Ертегі кейіпкерін сипаттау арқылы анықта);

- логикалық ойлауды дамыту бойынша: (бірінші не келеді, одан кейін не келеді);

- флексия және сөзжасам;

- ұсақ мотериканы дамыту үшін (саусақ ойындары, саусақ театры): бала қуыршақпен «жұмыс істегенде» ол ұсақ мотериканы және қозғалыстарды үйлестіруді жақсартады, оны бақылауға жауап береді және зейінді болады;

Пантомима элементтері бар мимиканы, ым-ишараны дамытуға арналған жаттығулар;

Театр эскиздері; олар психогимнастикаға ұқсас, бірақ сюжетке біріктірілген бірнеше әрекеттерді беруді талап етеді (мысалы: «Біз қайда болғанымызды айтпаймыз, бірақ біз сізге не істегенімізді көрсетеміз»).

ҚОРЫТЫНДЫ

1. Саусақ ойындары, саусақ гимнастикасы ұсақ мотористикаларын, есте сақтауды, зейінді дамытуға ықпал етеді, ептілікті дамытады және қимылдарын басқарады, мектеп жасына дейінгі балалардың ұялшақтықпен күресуге көмектеседі.

2. Театрландырылған ойындар – спектакльдік ойындар. Оларда интонация, мимика, ым-ишара, поза, нақты бейнелер сияқты экспрессивті құралдардың көмегімен жасалады.

Театрландырылған ойындардың арқасында балалар өздерінің эмоционалдық аясын дамытады, балалардың өзара әрекеттесу тәжірибесі нақты және ойдан шығарылған жағдайларда кеңейеді және байытады.

Балаларымыз әдемі сөйлей берсін! Табысты болып өсе берсін! Бірлескен іс-шаралар тек пайда ғана емес, сонымен қатар рахат әкелсін!

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Аймауытов Ж. Психология/оқу құралы/Алматы,1994

2. Выготский Л.С. Мышление и речь-М.: Просвещение, 1954

3. Аймауытов Ж.Тәрбиеші жетекші. – Орынбор, 1924

Балабақша ойындарымен ұлттық нақышты сабақтастыру

Аскарбаева С.Р.

Аңдатпа. Бұл мақалада мектеп жасына дейінгі балалардың ойындары, ойын кезіндегі рухани құндылықтармен қатынасы, бала бойына ойындар арқылы рухани сапаларды, қасиеттер мен қабілеттерді меңгерту туралы сөз қозғалады. Ерекше назар аударатын тұсы, ойын − бала дамуында үлес қосатын ең ұтымды үдеріс. Педагогтың шеберлігіне сай осы ойынды шеберлікпен, шығармашылықпен ұлттық қазына арқылы сабақтастыра үйрету мақаладағы өзекті мәселе ретінде қарастырылады.

Бабам қазақ бала тәрбиесіне ерекше көңіл бөлген. Баланы қай жастан тәрбиелеу керек, қай жастан білім беру керек секілді мәселелерді сонау ғасырларды ақ айқындап қойған. Бала тәрбиесіне қатысты, «Артында қызы қалғанның — ісі қалғаны, Ұлы қалғанның — өзі қалғаны», деп бекер айтпаған. Осы бала тәрбиесі мен біліміне отбасыдан өзге, алғашқы әлеуметтік ортасы болып саналатын балабақшада үлкен әсерін тигізеді. Бала жанының бағбаны болған педагог қауымы үлкен жауапкершілікті ескере отырып, баланың алғашқы танымдық қабілеттерін шыңдайды. Осы ретте, әрине, ойын ерекше рөл атқарады. Бала тәрбиесіндегі «ойын» тақырыбы өзекті мәселе ретінде күн тақырыбынан түскен емес. Әркезде де өз заманының талабына сай өзгеріп, күрделеніп, түрленіп отырғаны белгілі. Ойынның бала дамуының жас ерекшелігіне, бала танымының деңгейіне, баладағы өздігінен туындайтын қызығушылыққа сай, мақсатқа негізделе құрылатынын жақсы білеміз. Заманауи ғаламтор шармаған қазіргі сәт баланың барлығын дерлік смартфондарға тәуелді етуде. Ондағы ойындар өте әдемі, көзге тартымды, әрі баланың

қызығушылығын басып отыр. Осы секілді теледидардан көретін ертегілерінің өзі жаңа трендпен жасалып, XI ғасыр бүлдіршіндерінің назарын, зейінін еріксіз түрде өзіне аударуда. Бұл дегенің баланы кітап оқудан айыру, мақсатқа негізделген білім алудан зеріктіру, достарымен, құрбыластарымен қарым-қатынасының жойылуына септігін тигізуде.

Дегенмен, зерттеушілер оқу-тәрбие үрдісі шебер ұйымдастырылып, әрі баланың қызығушылығын оята алатындай болса, ойынды үстел үстінде отырып та, ойнап жүріп те білім беруге болатындығын айтуда. Бұл дегенің тәриеші маманының шығармашылығына келіп тірелері хақ. Тәрбиеші өзі білімді, өз ісінен әрдайым жаңалықтар көрсетіп отырса, бұл ойын мәселесі жылдам шешіліп, балаларымызда мақсатқа негізделген ойын түрлерін қызыға меңгере бастаушы еді.

«Заманына қарай талабы» демекші, баланың ойын арқылы алынған білім−тәрбие жүйесі, өмірлік тәжірибесінде қолдануға болатындай болса, нәтижелі әрекет болғаны.

Осы тұста ойын арқылы патриоттық, рухани тәрбие беру, мектеп жасына дейінгі балалардың бойына Отанына деген махаббатын, досына деген адалдығын, үлкенге құрмет, кішіге ізетін, иманы мен ибасын, зеректігі мен алғырлығын, еліне, жеріне деген сүйіспеншілігін, ұлттық рухани қазынаға деген патриоттық көзқарасын дамыту, зайырлы мемлекеттің бәсекеге қабілетті ұланын өсіру қазіргі педагогтардың басты міндеттерінің бірі болмақ.

Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты халыққа Жолдауында мектепке дейінгі тәрбие жұмысына ерекше назар аудару керектігін тапсырды. Шынын айту керек, елімізде идеология ақсап тұр. Осы тұста балабақшаға назар аударылып жатқаны көңіл қуантты. Себебі ұлттық идеология ұрпақ тәрбиесінен, ал білімді, отансүйгіш, жан-жақты, саналы ұрпақты тәрбиелеу балабақшадан басталады, — деді Мемлекет басшысы [1]. Демек, өзгеріс қажеттігі туындайды. Сондықтан баланы ойын арқылы оқытып, тәрбиелеу де заман талабы. Балабақша тәрбиешілерінің қолданатын ойын атрибуттары ұлттық нақышқа сай болғанда, ұлттық ойындар арқылы рухани тәрбие де беріледі. Мысалы, қандай болмасын ойын атрибутын алайық сол атрибуттың жиегі қазақы оюмен көмкерілген болса немесе үстел үсті ойындарына қажетті текшелер мультик кейіпкерлері емес қазақы ертегілердің кейіпкерлерімен болса, нұр үстіне нұр болар еді. Бала ойынды меңгере отырып, ұлттық нақышты да көзімен көріп өсер еді. Ғаламторды жаулаған барлық суреттер өзге халықтардың ертегілерімен немесе ойындарымен толып тұр. Ал, қазақы дүние іздесең не таппайсың, не бағасы қымбат, не суреттің сапасы нашар болады. Ал ол дүниені өзің жасасаң кәсіби сурет немесе дизайнер маманы жасамағандықтан көзге сүйкімсіз көрінеді де балаларға ұнамауы да мүмкін. Ұлттық рухани дүниені бала бойына дарыту бесіктен бастау алуы қажет. Ал балабақша сол бесікке ең жақын баланың әлеуметтік ортасы.

Балабақшада мектеп жасына дейінгі балаларды оқытып, тәрбиелеуде баланың ой-өрісі қалыптастыруға, нақты бейнелерге сүйенуді қажет ететіндігінен ақ көрнекіліктердің жиі қолданылатынын көруге болады. Мысалы, «А» дыбысынын айтылуымен қатар жазылуын сауат ашу әрекетінде жалаң күйде түсіндіргеннен, алманы көрсетіп тұрып, «А» дыбысының осы сөздің алдында және соңында келетінін ұғындырса, балалар тез қабылдайды. Көрнекіліктің мақсаты – сол нәрселердің өзін ұғындыру емес, белгілі материалды түсіндіруде тірек ретінде қолдануы болып отыр. Бала жай моносөзден тәрбиешінің айтқанын меңгеріп кетеді деу қиын, өйткені көрнекілікпен, атрибттармен көрсетілген әрекеттер соғаұрлым ұтымды, әрі тиянақты, қызықты болады. бстрактілік бейнеге қарағанда нақты

бейнені қабылдауға жеңіл болғандықтан, негізінде соған сүйенеді. Бұл ерекшелік ересек топта ғана емес, балабақша балаларының бәріне тән қасиет.

Балабақшада қазақ ертегілерімен, қазақы нақыштағы дүниелер өте аз, «Бауырсақ», «Қызыл Телпек», «Үш аю», «Шалқан» деп осы ертегілерді дәріптеу береміз. Өйткені атрибуттары дайын, дүкен сөрелерінен де сатып ала аласың. Саусақ театры етіп те балаға түсіндіре аласың. Ойын атрибуттары арқылы тыңдаған бала да оны, тез түсініп, қызығушылық танытады. Ал, қазақ ертегілерінен «Ұр, тоқпақ!», «Алдаркөсе», «Егінші мен қасқыр» секілді ертегілердің қуыршықтары неліктен зауыттарда тігілмейді, жасалмайды. мысалы «Мақта қыз бен мысықтың» «Қызыл Телпектен» қай тұсы кем, немесе «Тазша» баланың «Дымбілместен» секілді ой мазалайды.

Бала тәрбиесінде неліктен үй жануарлары пірлерімен бар, керемет өсиет, қандай тақпақтар бар. Осыны қуыршақ ретінде пайдаланып түсіндірсе болады. Қазақтың әр дүниесі тәрбиеге толы, қуыршақтардың киетін киімі қазақ ұлттық киімдермен болса, ол да бір тамаша дүние. Неге пазлдар қазақы нақыштағы суреттермен жасалмайды. Бұның бәрі осы өсіп келе жатқан бүлдіршінге өз елінің азаматы болып өсуіне көп үлес қосары сөзсіз.

Қазіргі таңда балалар көп дүниені тек теледидардан, «Әз, Наурыз» мейрамы қарсаңында, ұлттық маңызды мерекелерде ғана көреді. Ал бала секунд сайын өсіп, танымы секундтап қоршаған ортаның ақпаратын жинап жатыр. Осы ретте ойланатын, заманауи талаптың көлеңкесінде ұлттық рухани қазынамыз тығылып, көрінбей қалуда.

«Көрнекілік арқылы бала зат пен сөздің арасындағы байланысты табуға үйренеді», деп Константин Ушинский айтпақшы, баланы оқыту мен тәрбиелеу үрдісінде ойынды ұтымды пайдалану керектігін үлкен мәселе. Барлық ел өз баласына өз ұлтының дәмін таттырып, құндылығын дәріптеп бойына сіңіреді. Сол секілді қазақ баласы да өз ұлтының құндылығын жасынан көріп, ұстап, санасына сіңіріп өсуі тиіс. Баланы жан-жақты біліммен, ұлттық рухпен, әдемі сөздермен, мәдениет пен қазақы этикамен тәрбиелесек, болашақ буын көзқарасы кең, ұшқыр ойлы, қазақтың рухымен қаруланған ұрпақ болып өсері хақ. Осы жолда талмай, танбай қызмет ету, шығармашылықпен өз ісіне кірісу, әр баланы жеке ерекшелігін ескере отырып, ойындарға ұлттық нақыштың элементтерін пайдалана отырып, оқыту, тәрбиелеу әр педагогке парыз. Балаға ойыншық берместен бұрын, ол ойыншықтың бала тағдырына қаншалықты маңызды екендігін білуге ұмтылу керек. Қолындағы ойыншық қазақша тақпақтар айтса, қазақша өлеңдер мен ертегілер айтса, тым болмаса қазақша амандасса бұл енді азық әжептеуір.

Сонымен, қорыта келе, балабақшаның берер оқуы, білімі, тәрбиесі өз деңгейінде бала өмірінде алатын орны зор кезең. Біздің мақсат айқын, ол – жас жеткіншектің тағдырына бей-жай қарамай ұлттың болашағы деп қарап, бар адамзаттың қабілеті мен қасиетінің негізін, ұлтының бояуымен, сөзімен, ертегісімен, суретімен, ойыншығымен қалыптастырсақ деген бағдар. «Балалықтың қанына ойын азық», деп Сұлтанмахмұт Торайғыров айтқандай, бала ойынмен өсуі тиіс, ғалым боласың деп, жасынан оқу-білімге мәжбүрлі түрде назарын аудару қазіргі қоғамға сын. Өйткені баланың құқығы бар, демек, бала ойынмен, өз қалауымен, бірақ сол ойында танымын арттырардай дүниемен танысуы қажет. Баланы «үй жануарларымен» таныстыра отырып, жануарлардың пірі, киесі деген ұғымдарды берсек, жануарларға сай бабадан келе жатқан, «малды теппе», «ақты баспа» секілді тыйымдарды сіңірсек бұл біздің қызметіміздің жетістігі болары анық.

Әдебиеттер тізімі

1. «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» Қ.Тоқаев, 2022 жыл, 1 қыркүйек.

Что означает педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в детском саду?

Аскарова Н.Ж.

Ясли-сад №87 «Қадыр» г. Астана, педагог-психолог

Только вместе с родителями, общими усилиями, педагоги могут дать детям большое человеческое счастье.
В.А.Сухомлинский

Ни для кого не секрет, что с каждым годом все острее встает вопрос об обучении и воспитании детей с ООП. На сегодня проблема инклюзивного образования актуальна во всем мире. В Казахстане это явление также не оставлено без внимания. Такие дети нуждаются в коррекционной помощи.

Данная проблема требует к себе акцентированного внимания, поскольку количество детей с врожденными и приобретенными пороками развития с каждым годом растет. Для этого необходимо тесное сотрудничество всех специалистов и родителей.

Родители лучше знают своего ребенка, поэтому в решении ряда проблем педагог может получить от них ценный совет. И самое главное успехи ребенка во многом будут зависеть от того, насколько активно принимали участие в этом родители.

Сотрудничество специалистов, педагогов и родителей поможет посмотреть на ситуацию с разных сторон, а, следовательно — позволит взрослым понять индивидуальные особенности ребенка, выявить его способности и сформировать правильные жизненные ориентиры.

Включение родителей в коррекционно-развивающий процесс, своевременное решение детских проблем позволяет педагогам детского сада добиться положительных результатов. Сегодня многие родители желают обучать детей с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивных группах, в общеобразовательном детском саду, где созданы все необходимые условия. Сотрудничество с родителями проводится в форме консультаций, бесед, тренингов, анкетирования, тестирования, проведения совместного досуга.

В коррекционной работе важно сделать родителей не только своими союзниками, но и грамотными помощниками. Если эта работа правильно построена, тогда и помощь ребенку будет идти с двойной силой.

Если говорить о социально-психологической адаптации, то она у детей происходит по-разному, согласно возраста, типа высшей нервной деятельности, состояния здоровья, семейных взаимоотношений, уровня развития у ребенка игровых навыков, ее контактности, доброжелательности, эмоциональной зависимости от матери и тому подобное. Социально-психологическая работа с

«особенным ребенком» должна направляться на достижение главной цели - подготовить его к самостоятельной жизни.

Основными направлениями психологического сопровождения детей с ООП являются:

1. диагностическая работа;

2. коррекционно-развивающая работа;

3. консультативная работа с педагогами и родителями.

Диагностическое направление включает в себя первичное обследование, а также систематические этапные наблюдения за динамикой развития ребенка в процессе его прибывания в детском саду и психолого-коррекционной работы. В качестве источников диагностического инструментария используются научно-практические разработки С. Д. Забрамной, И. Ю. Левченко, М. М. Семаго и др.

Одной из важных задач является разработка адаптивной и типовой учебной программы для развития ребенка ООП.

Основными направлениями коррекционно-развивающей работы педагога-психолога с детьми с ООП, находящимися в условиях образовательной интеграции, являются:

развитие эмоционально-личностной сферы и коррекция ее недостатков;

развитие познавательной деятельности и целенаправленное формирование высших психических функций;

формирование произвольной регуляции деятельности и поведения; формирование и развитие социальных навыков и социализации.

развитие социальной компетентности, навыков общения с окружающими.

Консультативно — просветительское и профилактическое направление

Работа по данному направлению обеспечивает оказание педагогам и родителям помощи в воспитании и обучении ребенка с ООП. Разрабатываются рекомендации, памятки в соответствии с возрастными и индивидуально-типическими особенностями детей, состоянием их соматического и психического здоровья, проводятся мероприятия, способствующие включению педагогов и родителей в решение коррекционно-воспитательных задач. На индивидуальных консультациях с педагогами и родителями проводится совместное обсуждение хода и результатов коррекционной работы. Анализируются факторы положительной динамики развития ребенка, вырабатываются рекомендации, памятки по преодолению возможных проблем.

Каждый член группы психолого-педагогического сопровождения должен соблюдать профессиональную этику, не распространять сведения, полученные в результате психолого-педагогического обследования, консультативной работы или других видов деятельности, если это может нанести вред ребенку или его семье.

Таким образом, чтобы обеспечить высокий качественный уровень работы с детьми с ООП, нужно активное сотрудничество родителей с педагогами, в вопросах воспитания и развития детей.

Список использованной литературы

1. Стратегический план развития Республики Казахстан до 2025 года (Указ Президента Республики Казахстан от 15 февраля 2018 года, №636)

2. Типовые учебные программы для обучающихся с ограниченными возможностями 0-4 классов уровня начального образования по обновленному содержанию. Приказ МОН РК от 27 июля 2017 года № 352

3. Психолого-педагогическое сопровождение и оказание поддержки учащимся с особыми образовательными потребностями в школах на краткосрочной, среднесрочной и долгосрочной основе. Методические рекомендации. НАО, Астана, 2015

4. Елисеева И. Г., Чумакова О. Ф. Профессиональное сопровождение педагогов общеобразовательных школ, реализующих Методические рекомендации. Алматы, 2015

5. Айдарбекова А. А. Создание социально гуманной среды в организациях общего образования. Алматы, 2015

Балабақшадағы оқыту мен тәрбиелеу үдерісін жетілдіруде жаңа технологияларды қолдану

Аханова Ляйля Жакановна
№87 «Қадыр» балабақшасы, әдіскер
Астана қ.

Андатпа: бұл мақалада, тәрбиешінің алдына қойылатын мақсатты жүзеге асырудағы оқыту мен тәрбиелеу үдерісін жетілдірудегі технологияларды пайдалану жолдары қарастырылған. Дұрыс қолданылған технологиялар баланың психологиялық ерекшеліктері мен табиғи қабілеттерін дамытуға, ой-өрісін, логикалық ойлау дарежесін кеңейтуге, шығармашылық қабілеттерін дамытуға және экологиялық, эстетикалық, халықтық, педагогикалық тәрбие беруге ықпал ететіні туралы баяндалған.

Түйінді сөздер: үдеріс, жетілдіру, шеберлік, технологиялар, қабілет, ерекшеліктер, қалыптастыру.

Балабақшада жаңа технологияны меңгерту тәрбиешінің интеллектуалдық кәсіптік адамгершілік, рухани, азаматтық және басқа да көптеген адами келбетінің қалыптасуына игі әсерін тигізеді, өзін-өзі дамытып, оқу тәрбие үрдісін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі.

Бір технологияның өзі атқарушылардың шеберлігіне байланысты, әр қиялы жүзеге асырылуы мүмкін. Белгілі психолог Выготский: «Дұрыс ұйымдастырылған оқыту процесі ғана баланың жеке басының дамуын ілестіре алады», - дейді.

Тәрбиеші алдына қойылатын мақсат: талабына сай баланың психологиялық ерекшіліктері мен табиғи қабілеттерін ескере отырып, жаңа технологиялық әдіс-тәсілдерді тиімді қолдана отырып, балалардың ұйымдастырылған іс-әрекетке ынта-ықыласын арттыру, ой-өрісін, логикалық ойлау дәрежесін кеңейту арқылы шығармашылық қабілетін арттыру, экономикалық, экологиялық, эстетикалық, халықтық педагогикалық тәрбие беру.

Осы жұмыстарды ұйымдастыру барысында тәрбиеші үшін ең бастысы ұйымдастырылған іс-әрекетке әдіс-тәсілдерді дұрыс таңдау.

Қазіргі технологияны қолдану дегеніміз - келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау.

Педагогикалық технология оқу үрдісінің, яғни тәрбиеші мен баланың іс-әрекетімен тығыз байланысты. Оның құрамына мыналар кіреді:

а)тұжырымдық негіз,

ә)ойын түрде оқытудың мазмұндық бөлігі (оқытудың нақты және жалпы мақсаты және оқу материалының мазмұны),

б)үрдестік бөлім-технологиялық үрдіс (оқу үрдісін ұйымдастыру, балалардың оқу қызметінің әдістері мен формалары, оқытушының материалы меңгеруді басқарудағы іс-әрекеті және оқу үрдісінің диагностикасы).

Педагогикалық технологиялардың негізіне мыналар жатады:

- Әрбір баланың жеке және дара ерекшеліктерін ескеру;
- Балалардың қабілеттері мен шығармашылықтарын арттыру;
- Балалардың өз бетінше жұмыс істеу, іздену дағдыларын қалыптастыру.

Жаңа педагогикалық технологияларға ынтамақтастық педагогикасы, білім берудің ізгілендіру технологиясы, түсіндіре басқарып озат оқыту технологиясы, деңгейлік саралап оқыту технологиясы, міндетті нәтижелерге негізделген саралап оқыту, ақпараттық-қатынастық технологиясы кіреді.

Ынтымақтастық педагогикасының негізгі мақсаты талап ету педагогикасынан қарым-қатынас педагогикасына көшу.

Балаға ізгілік тұрғысынан қарау, оқыту мен тәрбиенің ажырамас бірлігі.

Ынтымақтастық педагогикасының ерекшеліктері мынадай:

Тәрбиеші – бала, бала-тәрбиеші, бала-бала, бала-субъекті, тәрбиеші –субъекті.

Бала жеке басына ізгілік қарым-қатынас.

Бала тәрбиеші арасындағы өзара түсінушілік, ынтымақтастық қарым – қатынас.

Жаңа технологияны меңгеру тәрбиешінің интеллектуалдық кәсіптік, адамгершілік, рухани, азаматтық және басқа көптеген адами келбетінің қалыптасуына игі әсерін тигізеді, өзін-өзі дамытып, оқу – тәрбие үрдісін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі.

Мәселелелік оқыту технологиясының негізгі мақсаты:

- Баланы өз бетімен ізденуге үйрету, олардың

танымдық және шығармашылық икемділіктерін дамыту.

Мәселен оқыту технологиясының ерекшеліктері мынадай:

- Баланың белсенділігін арттыру,
- Оқу материалында баланы қызықтыратындай құпия мәселе туғызу,
- Бала материалды сезім мүшелері арқылы ғана

қабылдап қоймайды, білімге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгереді.

Тірек белгілері (сызбасы, сигналы) арқылы технологиясының негізін қалаған В.Шаталов болды. Бұл технологиясы төмендегідей:

-білім, білік, дағдыны қалыптастыру;
- барлық баланы оқыту;
-оқытуды жеделдету.

Ерекшеліктері:

-үнемі қайталау, міндетті кезеңдік бақылау, жоғары деңгейдегі қиыншылық блокпен оқыту, тіректі қолдау;
-жеке бағдарлы қарым- қатынас ықпалы;
-ізгілік, еркімен оқыту;
- әр баланың жобасының жариялығын түзетуге, табысқа жетуге жағдай жасау.
- оқыту мен тәрбиенің бірлігі.
Ақпараттық – қатынастық технологиясы.

Ата-аналарының өскен ортасынан заманауи бала түбегейлі бөлініп тұрады. (қазіргі кездегі компьютерлерді қолдану технологиясы).

Қоғамдық ақпарат педагогтар мен балалар алдында келесі міндеттер қояды:

- Жаңа заманға қадам басу;
- Жаңа технология әлеміне балаға жол серік болу;
- Компьютерлік бағдарламаға тәлімгерді таңдау;
- Ақпараттық мәдениетті жеке тұлға қалыптастыру;
- Педагогтардың профессионалдық деңгейін және ата-аналардың құзыреттілігін көтеру;

Бағдарламаны жіктеу
-ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамыту
-қарапайым графикалық редактор
-ойын-саяхаттар
-оқуды, математиканы үйрену.

Ы.Алтынсарин «Маған жақсы мұғалім бәрінен де қымбат, өйткені мұғалім – мектептің жүрегі, деп бекер айтпаған».

Тәрбиеші – арнайы дайындығы бар және педагогикалық іс – әрекетпен кәсіби айналысатын адам. Оның негізгі функциясы – тәрбиелеу, ойын түрде оқыту, дамыту, қалыптастыру процестерін басқару. Осыған орай қазіргі таңда балабақша тәрбиешілеріне келесі біріңғай әдістемелік талаптар қойылады: педагогикалық және психологиялық деңгейін көтеру, оқыту мен тәрбиелеудің ең соңғы және педагогикалық технологияларын зерттеп меңгеру және оны өзінің кәсіптік жұмысында қолдана білу; өз білімін ұдайы жетілдіру, шығармашылықпен жұмыс атқаруға ынталандыру, балалар табыстары мониторингісін жасау және оны диагностика қоюдың қазіргі тәсілдерін меңгеріп, қолдана білу; авторлық бағдарламалар, курстар, құралдар, мақалалық ізденістер жасауға ұмтылдыру; тәрбиешінің педагогикалық – кәсіптік оң көзғарастарын құндылықтарының қалыптастыруына жағдай туғызу.

Педагогикалық технологияларды зерттей келе келесідей тұжырым жасауға болады. Оқу үрдісі өзінің барлық мазмұнымен, ұйымдастырылуымен, педагогтың қызметтік мінездемесімен тек қана баланы біліммен қаруландыруға ғана бағытталмай, сонымен қоса олардың жан-жақты дамуына бағытталған.

Бүгінгі күн – бәсекелестікпен жоғарғы технологияның, ғылым мен білімінің заманы. Сондықтан оқыту процесіне жаңа педагогикалық технологияларды пайдалану әрбір ұстаздың міндеті.

Пайдаланған әдебиеттер

А.К.Меңженова. Мектепке дейінгі педагогика. Алматы, 1982 ж, 1992 ж
Ф.Н.Жұмабекова. Мектепке дейінгі педагогика. Астана. Фолиант. 2014 ж
С.А.Козлова, Т.А.Куликова. Дошкольная педагогика. М., 2004 г
А.В.Мухина. Балалар психологиясы. А., 1989 ж
И.М.Аскарина. Воспитание детей раннего возраста. М. 1977 г.

Балабақшада зияткерлік ойындарды қолданудың тиімділігі

Ахбутина А.Т.

Астана қ. №5 «Ақбота» балабақшасы,қазақ тілінің оқытушысы

Аңдатпа: Мақалада ұлттық ойындар мен әлемдік ойындардың ұқсастығы оларды пайдаланудың тиімділігі туралы айтылады.
Түйінді сөздер: «Бестемше» ойыны, Әлемдік ойындар кейсі, «Мангала» ойыны, «Реверси» ойыны, «Абакус» ойыны.

Қазіргі заманда алға қойылып отырған маңызды мәселердің бірі , рухани ізденісі мол жас ұрпақ тәрбиелеу. Білім берудің алғашқы деңгейі балабақшадан басталады. Балабақшада жаңа педагогикалық технологияларды пайдаланудың басты мақсаты: оқыту мен тәрбиелеуде инновациялық ойын технологиясының элементтерін пайдалана отырып, жан-жақты білімді, құзыретті тұлға тәрбиелеу.

«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының» мақсатын ескеріп, мектеп жасына дейінгі баланы жетекші әрекеті ойын арқылы тәрбиелеу, олардың ойынға деген қызығушылықтары мен қажеттіліктерін ескеріп, қанағаттандыру арқылы баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді. Ойын — балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі. Сонымен қатар, ойын балаларға өмірде кездескен қиыншылықтарды жеңу жолын үйретіп қана қоймайды, олардың ұйымдастырушылық қабілеттерін де қалыптастырады. Ойын-әлеуметтік қызмет. Ол баланың жасына қарай өзін қоршаған ортаны танып білуге құштарлығын арттырады.

Ойында бірлескен іс–әрекеттіұйымдастыру:

- Ойын баланың психикасында сапалық өзгерістер туғызады.
- Айналасындағыларға қатыстыміндеттерді сезінеді.
- Ойын арқылы өзелерге де қатысты құқықтарға ие болады.
- Ойындарда көрсетілген шындық ойынның мазмұны болады.
- Бірлескен ойында балалар қарым-қатынасжасауды, басқалар іс-әрекетіменүйлестіруді, өзара түсінісуді, өзара көмектесуді үйренеді.
- Ойын әрекеті психикалық процестер ырықтылығының қалыптасуына әсер етеді.
- Ойын тілдің дамуын ықпал етеді.
- Ойын қиялдың дамуында анықтаушы орын алады.
- Ойын іс-әрекеті негізінде оқу іс-әрекетінде қалыптаса бастайды.
- Ойын әрекетінде баланың психикалық қасиеттері мен жеке басының

ерекшеліктері неғұрлым тез қалыптасады.Сонда бала дүниежүзілік мәдениетті танитын, өзінің төл мәдениетін білетін, сыйлайтын, рухани дүниесі бай, саналы ойлайтын, деңгейі жоғары білікті азамат болады.

Әлемдік ойындар кейсі.

Ежелгі түрік зияткерлік және стратегиялық "Мангала" ойыны

«Мангала» ойыны ЮНЕСКО-ның адамзаттың материалдық емес мәдени мұрасының тізіміне енгізілген.

Ойын ережелері қиын емес және оларды үйрену өте оңай
Бұл ойында екі адам ойнайды. Мангала ойыны 48 таспен ойналады. Әр ойыншының тақтасында 6 шұңқыр болады және оның ішінде төрт тас болады

.
Әр ойыншының өзіне тиесілі бір ғана дорбасы болады. Әр ойыншы партияны жеңу үшін көптеген тастарды алуы керек.
Ойыншының бүйіріндегі алты кішкентай тесік - ойыншының ойын алаңы, ал қарама-қарсы жағындағы алты тесік оның қарсыласына тиесілі болады.
Ойынның 4 ережесі бар
Шеруді бастаған ойыншы өзі қалаған үйдегі барлық тастарды (қорғаныс шұңқыры) алып, сол үйден бастап оң жағына бір тас қойып отырады.
Соңғы тас дорбаға сәйкес келсе, қайтадан ойнауға қақы пайда болады.
Толып жатқан тастар жаудың үйіне бірінен соң бірі орналастырылады. Егер жаудың үйіне түскен соңғы тастардың саны біркелкі болса, шеру жеңіспен аяқталады және ол осы үйдегі барлық тастарды дорбасына салады.
Егер соңғы тас жау жағында емес, бос үйге кірсе, сіз жау жағында үйді жеңесіз.
Ойыншылар өз жағында мүмкіндігінше көп тастар жинауға тырысады. Көп тастарды жинаған ойыншы жеңімпаз болып саналады.
"Мангала" ойыны логика мен дәл есептеулерді дамыту үшін өте пайдалы болып саналады, өйткені ойын барысында математикалық есеп жасау керек болады - қосу, азайту, көбейту және бөлу. Бұл ойын түркі хадықтардың мәдени мұрасын сақтай тұра, әр жастағы адамдар үшін өте пайдалы.

«Реверси» ойыны

REVERSI - 5 жастан бастап ойнауға болатын 2 адамға арналған стратегиялық ойын.Құрамы: 8*8 шаршылы тақта, 64 ойын тасынан тұрады.

Ойын арқылы дамитын қабілеттер: Бұл ойын баланың логикалық ойлау қабілетін дамытады. Ойын стратегиясын құра білу, болжау, жоспарлауға үйретеді. Қарсыласының жүрісін бағдарлай отырып, өз жүрісін жоспарлауды. Жеңіске жетелер ынтасын жақсартады, мұқияттылығын, зейінін қалыптастырады.
Ережесі: Ойын басында әр ойыншы ойын тақтасының ортасына екі-екіден бірі ақ, екіншісі қара тастар қояды. Тастар бір жағы ақ, бір жағы қара түстен тұруымен ерекшеленеді. Ойыншы қарсыласының тасын иеленуі үшін, екінші жағында өзінің тасы тұрған жолға сол түстес тас қойып, ортада қалған тастарды өз тасының түсіне аударады. Ойыншы көлденең немесе тік қана жүре алғанымен, қарсыласының көлденең, тік, қиғаш тұрған тастарын да өз тасының түсіне сай түске аудара алады. Ойын соңында кімнің тасы көп, сол жеңіске жетеді.

«Абакус» ойыны

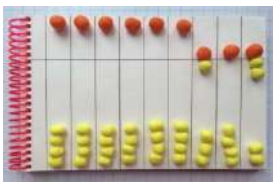

Ақпараттық кеңістіктің кеңеюімен ақпаратпен өзара әрекеттесу әдістері жаңа деңгейге көтерілді. Миды қажетсіз ақпараттан босату үшін адамдар бір қарағанда қарапайым есептеулерді жеңілдетудің жолдарын іздейді. Санада санайтындар азайып барады.
Барлығының қолында калькуляторлар мен смартфондар бар. Бірақ бұл ересектерге қатысты. Балалар ауызша есеп әдісін игеру мүмкіндігінен әлі айырылған жоқ. Тағы да психикалық арифметика сәнге айналды. Енді мектеп жасына дейінгі балаларды саусақтар мен карталарда емес, абакуста санауға үйретеді. Әдістеме Еуропаға, Америкаға, Жапонияға, Ресейге және басқа елдерге қызығушылық танытты. Абакус

дегеніміз не? Абакус сөзбе-сөз грек тілінен аударғанда "санау тақтасы"деп аударылады. Ол шотты жеңілдету үшін ойлап табылды. Қазіргі заманғы абакустар-қарапайым ағаш немесе тіпті пластикалық шоттар, қарапайым және күрделі есептеулер үшін тамаша. Бұл шоттар ежелгі мемлекеттерде заманауи калькуляторлардың функцияларын орындады және ондаған санауға көмектесті.

Олардың сыртқы түрі өте қарапайым: абак-тікбұрышты пішінді жақтау, ол оларға сүйектері бар штангалармен бөлінген. Жоғарғы жағында, бөлу жолағының үстінде бір ғана сызық бар, оның әр элементі бес дегенді білдіреді. Төменде бірлікті білдіретін төрт сүйекті жолдар бар. Сүйек сызықтары кезектесіп бірліктерді (бірінші оң жақ), ондықтарды (екінші оң жақ), жүздеген, мыңдаған білдіреді.

Шоттармен жұмыс мектеп жасына дейінгі баланың ұсақ моторикасын дамытуға көмектесіп қана қоймай, сонымен қатар оның миының екі жарты шарын бірден жаттықтырады, олардың арасында байланыс орнатуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, Әдістеменің бірнеше артықшылықтарын атап өтуге болады: қызығушылық. Ойлау өте жақсы дамиды. Сондықтан шотпен санау жылдам санауды үйренудегі ең күшті құрал болып саналады.

Ұлттық ойындар: «Бестемше», «Алаңдағы Бестемше», «Асық ату», «Бес тас» ойындары да осындай зияткерлік ойындарға жатады.

Бұл ойындарды ойнату арқылы баланы тапқырлыққа, жылдамдыққа, шапшаңдыққа, икемділікке, батылдылыққа үйрету іске асырылады.

Қазіргі қоғамға зияткерлік жағынан батыл, өздігінен білім алуға құштар, ерекше ойлайтын, шығармашыл, өз бетімен шешім қабылдай алатын адамдар қажет. Тұлғаның бұл барлық қасиеттерін мектеп жасына дейінгі кезеңінде зияткерлік ойындар арқылы қалыптастыруға болады.

Әдебиеттер

1.Ежелгі түрік зияткерлік және стратегиялық "Мангала" ойыны (интернет ресурс)
2.«Реверси» ойыны (интернет ресурс)
3.«Абакус» ойынының ережесі (интернет ресурс)
4.Төтенаев Б. « Қазақтың ұлттық ойындары ». Алматы 1994. Қазақстан мектебі №2. 2008.
5.Сағындықов Е. «Қазақтың ұлттық ойындары» Алматы: Атамұра 1997.

Мектепке дейінгі балалық шақтағы баланың дамуының психологиялық ерекшеліктері

Ахметова Данагул Куанышевна
БҚО Орал қ. №34 «Балбұлақ» бөбекжайы тәрбиешісі

Мектепке дейінгі балалық шақта (үштен жеті жасқа дейін) организмнің қарқынды жетілуі жалғаса түседі. Жалпы өсумен қатар ткандар мен мүшелердің анатомиялық қалыптасуы және функциялық дамуы жүріп жатады. Ми салмағы 1110 грамнан 1350 грамға дейін өседі. Үлкен ми сыңарлары қабықтарының реттегіш ролі мен оның ми қабығы астындағы орталықтарды бақылауы арта түседі. Шартты рефлекстердің пайда болу жылдамдығы артып, әсіресе екінші сигнал жүйесі қарқынды дамиды.

Дене дамуы баланың дербестігінің арта түсуі үшін, тәрбие мен оқыту процесінде қоғамдық тәжірибенің жаңа формаларын игеруі үшін қолайлы жағдайлар жасайды. Мектепке дейінгі жас бала дамуының жана әлеуметтік ситуациясының пайда болуымен сипатталады. Мектеп жасына дейінгі баланың айналадағы адамдар

арасынан алатын орнының ерте сәбилік шақтағы балаға қарағанда елеулі айырмашылығы болады. Баланың қарапайым міндеттер өрісі пайда болады. Баланың үлкендермен байланысы жаңа формаға ие болады, бірлескен іс-әрекет ересек адамның нұсқауларын дербес орындаумен алмасады. Тұңғыш рет баланы белгілі программа бойынша біршама жүйелі оқыту мүмкін болады. Бірақ Л.С. Выготскийдің айтып көрсеткеніндей, бұл программаның жүзеге асуы оның қаншалықты дәрежеде баланың өзіндік программасына айналуына тығыз байланысты болып келеді.

Мектепке дейінгі шақтың елеулі ерекшелігі болып баланың құрдастарымен жасайтын арнайы өзара қарым-қатынасының пайда болуы, «балалар қоғамының» құрылуы болып табылады.

Мектеп жасына дейінгі баланың басқа адамдарға қатысты өзіндік ішкі позициясы өз «менің» және ез қылықтарының маңызын анғарудын арта түсуімен, үлкендердің ішкі дүние, олардың іс-әрекеттері мен өзара іс арым-қатынасына ерекше қызығуымен сипатталады.

Мектеп жасына дейінгі бала дамуының әлеуметтік ситуация ерекшеліктері оған тән іс-әрекет түрлерінең, алдымен сюжеттік-рольдік ойындардан көрініп отырады. Үлкендер өмірімен араласу талабымен оған деген білім мен іскерліктердің болмауының ұштасып келуі баланың сол өмірді өзінің шамасы келетін ойын формасында игеруіне алып келеді. Мектеп жасына дейінгі балалардың дамуы үшін айрықша қолайлы жағдайлар мектепке дейінгі қоғамдық тәрбие жүйесі арқылы жасалынады. Мектепке дейінгі мекемелерде балаларды оқыту программасы жүзеге асып, олардың бірлескен іс-әрекеттерінің, алғашқы түрлері қалыптасып, қоғамдық пікір пайда болады. Арнайы жүргізілген зерттеулердің нәтижесі көрсетіп отырғандай, психикалық дамудың жалпы дәрежесі мен мектепте оқуға даярлықтын барысы жағынан балабақшада тәрбиеленгендігі; бақшаға бармағандардан жоғарырақ болады. Мектеп жасына дейінгі баланың іс-әрекетінің негізгі түрлері. Айтылып өтілгендей, мектепке дейінгі шақта жетекші іс-әрекет ойын болып есептеледі. Оның жетекші іс-әрекет болуы, қазіргі баланың өзінің көп уақытын ойынмен алданып, үлкендердің еңбек әрекетіне аз немесе мүлдем араласпауына байланысты емес. Ойың баланың психикасында сапалы өзгерістер туғызады: онда мектеп жетекші болатын оқу әрекетінің негіздері қаланады.

Сюжеттік ойында роль атқару дегеннің, өзі рольде көрсетілген міндетті орындау және ойынның басқа қатысушыларына байланысты. Белгілі рольдерді жүйелі орындау ойнаушы балаларды тәртіптендіріп отырады. Бірлескең іс-әрекекет үстінде олар оз іс-әрекеттерін үйлестіруді үйренеді. Балалар тобының басқа мүшелерімен жасалынатын мұндай өзара қарым-қатынастар коллективтік сапаларды ғана қалыптастырып қоймай, сонымен бірге баланың өзіндік санасын да жоғары көтереді.

Сонымен, егер ойынның сюжеті балаға үлкендердің іс-әрекетімен және өзара қарым-қатынасымен таныстыруға мүмкіндік берсе, шынайы өзара қарым-қатынас оны балалар ойындарында байқалатын түрлі жағдайларда өзін ұстай білуге үйретеді. Мұның өзінде әр бала өзін ойынның жалпы жағдайына, балалардың, осы тобының талаптарына және өзінің жеке-дара қабілеттеріне сай ұстауға үйренеді.

Мектепке дейінгі шақта, балалардың құрбыларымен өзара іс-әрекет процесінде дамып отырған өзін таныту қажеттігі құрдастар тобындағы барлық балалар үшін маңызды орынға талаптануынан көрініп отырады. Талаптану әлеуметтік

белсенділіктің табиғи түрі жеке адамның дұрыс дамуының шарты болып есептеледі. Алайда, бұл құбылыс сырттай көріне бермейді, өйткені бала маңызды орынға талаптануын көбінесе аса бір ерекше, өзі үшін қолайлы жағдайларда ғана жарыққа шығарады.

Құрбыларымен бірлесіп іс-әрекет жасау жағдайында баланың басқаларға өзін таныту қажеттілігі байқалады. Өзін таныту қажеттілігі ойындағы статустық ролые талаптанудан көрінген кезде жеңімпазбен эмоциялық теңесу («идентификация») күрделенеді. Әлеуметтік және талаптанушы тіршілік иесі ретінде балаға танылған баламен бірге тебірену, жеңімпаздың шаттығына қуану қиындау болады. Әдетте сезімнің шарықтауы роль бөліскенде және рольдер бөлінгеннен кейінгі ойынға кіріскен сәтте күшейе түседі. Танылу, қажеттілігі және бірге тебірену қабілеттерінің өзара әсері бірлескен іс-әрекетпен шұғылданушы құрдастар тобындағы қарым-қатынастардан туындайды. Осы айтылғанның бәрі балалардың ойнаушы тобын мінез-құлықтың әлеуметтік түрлері үнемі жобаланып және нығайып отыратын қайсібір әлеуметтік қарым-қатынастар мектебі деп түсінуге мүмкіндік береді. Ойнап жүріп балалар адамдардың ынтымақтасу қабілетін үйренеді.

Ойын үстінде бала шынайы затты ойыншықпен немесе кездейсоқ нәрсемен алмастыруға болатынын тез аңғарады. Шынайы заттарды алмастыруды бала үлкендерден үйренеді. Балдырған тасты нан, таяқшаны адам ретінде ауыстырып қолдана алады. Ол бір затты екінші заттың орнына қолданып қана қоймай, зат, жануар, басқа адамдар орнына өзін де қолданады. Мысалы, мылтықтан атып жібереді де өлтірілген қасқырдың орнына өзі құлап түседі.

Мынадай жайтты да атап өткен маңызды: бала затқа өзі ат қойған соң енді онымен бастапқы қасиеттеріне сай іс-әрекет жасамай, оның жаңа атына сай әрекет жасай бастайды. Егер таяқ мылтыққа айналса, ол одан атады, атқа айналса, оған мініп шабады; пароходқа айналса, ол жүзіп отырып жағаға келуі тиіс.

Ойын іс-әрекеті ырықты зейін мен ырықты естің дамуына көмектеседі. Ойын жағдайларында балалар лабораториялық тәжірибелер жағдайларындағыдан зейінін жақсы жинақтайды және көбірек есте сақтайды.

Тілдің дамуына ойын өте үлкен әсер етеді. Ойын жағдайы оған енген әр баладан белгілі қатынас жасау қабілетін талап етеді. Егер бала ойын барысына қатысты өзгілектерін түсінікті етіп айта алмаса, егер ойын үстіндегі жолдастарының сөздік нұсқауларын ұқпайтын болса, онда құрбылары оны жақтырмайды. Психологиялық әдебиетте құрбылармен қарым-қатынас жасау мүмкіндіктерінен айрылған егіз ұлдардың психикалық нашар даму оқиғасы суреттелген. Өзара қарым-қатынас жасауда бұл егіздерде өздерінің екеуіне ғана түсінікті автономиялық тілі қалыптасқан. Егіздерді белгілі уақыт ажыратып, басқа балалар коллективіне қосқан жағдайда ғана олар дұрыс тілдік қарым-қатынас жасау қабілетіне ие бола бастаған. Жалпылама мағынасын қолдануды т.б. үйренеді. Ойын жағдайына ену баланың акыл-ой әрекетінің түрлі формаларының шарты болып табылады. Мәселен, затпен қимылдар жасай отырып, ойлаудан елестете ойлауға бала затқа оның тиісті өз атын бермей (тіпті бала оны жақсы біліп турса да) қазіргі ойын жағдайына кажетті заттын атын беруден бастап ауысады. Бұл жағдайда, тандалынған нәрсе, біріншіден,

жобаланған зат туралы ойлаудың өзгеше бір сыртқы тірегі және, екіншіден, осы заттын жасалынатын шынайы іс-әрекеттер тірегі ретінде көрінеді. Балаларды психологиялық даярлауда балабақшаның ересек және даярлық тобында жүргізілетін арнайы тәрбие жұмысының ролі аз емес. Бірақ, ол жеңіл жәрдем жасауға тырысу түрінде болмай, психикалық дамудың бұған дейінгі бүкіл жетістіктеріне сүйенуі тиіс. Балалардың есін өте көп шашыранды мағлұматтармен толтырып немесе оқу, есеп шығару дағдыларын бағытсыз қолдана беруден зиянды нәрсе жоқ. Балалар жалпылама және жүйелі білім алып, олар болмыстың жаңа салаларында бағдар алуға үйретіліп (бұйымдардың сандық қатынастарын, тілдің дыбыстық материясын), осындай кең негізде дағдыларды игерту ұйымдастырылса, жағдай мүлдем басқаша болады. Осындай оқыту процесінде балаларға болашақта кез келген білімді саналы игеруге мүмкіндік беретін болмысқа теоргиялық көзқарастың бастамасы жасалады.

Әдебиеттер

1. Балалар психологиясы: оқулық / Ж.Қ. Дүйсенова, Қ.Н. Нығметова / — 2012

2. Детская психология: учебное пособие /Д.Б.Эльконин; ред.сост. Б.Д.Эльконин .-6-е изд., стер..- / — 2011

3. Возрастная психология: учебник для бакалавров / Л.Ф. Обухова / — 2014

4. Психология детей младшего школьного возраста: учебник и практикум для бакалавров / [Айгумова З.И., Васильева Н.Н., Вачков И.В. и др.]; под общ. ред. А.С.Обухова / — 2014

4К моделі сыни ойлауды, шығармашылықты, қарым-қатынасты және ынтымақтастықты дамыту құралы ретінде

Байдуллаева Кенжегүл Жанайдарқызы
«Мерей» мектепалды тобының тәрбиешісі

Анотация: мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласындағы жаңартылған мазмұнындағы басым қасиеттері ретінде жұмыс үшін қазіргі уақытта 4К моделі алға қойылады. Қазақстанның балабақшаларындағы біліктілік талаптары мен оқыту әдістерін қайта қарастыру қажет. Баланы креативті, дербес, көпшіл, өзгелерді тыңдауға және командада жұмыс істеуге үйрету үшін: креативтілікті, сыни ойлауды, коммуникативтік дағыдыларды дамыту, командада жұмыс істей білу сияқты 4К моделіндегі білім берудің заманауи моделінің принциптерін пайдалануымыз керек.

Түйінді сөздер: креативтілік, сыни ойлауды, коммуникативтік және командада жұмыс істей білуді дамыту.

Білім беру саласы қазіргі күндегі дамыған және дамушы мемлекеттердің идеялогиялық жағынан аса маңызды мән беретін тақырыбына айналды. Білім сапасының мемлекеттің болашағына жол ашатын, тұрақтылығына негіз болатындай қуатты күші бар екенін барша сауатты адамдар жақсы біледі. Әр аға буынның жинаған білімі мен тәжірибесін келесі буынға жеткізу жолдарын іздеген әдіс-

тәсілдері оқу мен оқытудың сан түрлі жолдары мен құралдарын дамыта түсті. Білім қаламмен жазылып, қағазға түсірілген кезде ғана мәңгілік сипатқа ие болады. Білімді жалпы халыққа тарату ісі – ізгілік атаулының қайнар көзі.

Сыни ойлау (Критическое мышление)— ақпараттар ағынын бағдарлай алу мүмкіндігі, себеп-салдарлық байланыстарды көре алуы, қажетсіз ақпараттарды електен өткізіп қорытындылауы. Сәтсіздікке жолыққан жағдайда шешім шығарып, өзінің жетістіктері мен сәтсіздіктерінің себептерін түсінуі.

Шығармашылық (Креативность) – өзгермелі жағдайларда өзін сенімді ұстап, дәстүрлі емес шешімдерді қабылдай алуға, жағдаятты әр тұрғыдан бағалауға мүмкіндік береді. Шығармашылығы дамыған адам жасап шығарушы болып табылады. Ол басқа адамдардың бастамаларын дамытып, жетілдіре алады. Қиындықтарды жеңу ол үшін қызықты басқатырғышқа айналады.

Қарым-қатынас (Коммуникация) - Қазіргі кезде әрбір адам қоңырау шалынатын немесе хабарламалар тәулік бойы жеткізілетін қашықтықта орналасқан. Келіссөздер жүргізу және байланыс орнату, әңгімелесушіні тыңдау және өз көзқарасын жеткізу қабілеті өмірлік дағдыға айналады.

Ынтымақтастық (Үйлестіруші) (Координация)(сотрудничество) - кәсіби салаға қарасты құзыреттілікпен тығыз байланысты. Жалпы мақсатты және оған жету жолындағы рольдерді айқындай отырып, оның нәтижесін бағалай алу қабілеті.

Осы бағыттардың әрқайсысына тоқталып өтейік. Қазіргі қоғам мектеп жасына дейінгі балалардың жеке тұлғасына талаптарды көбірек қояды. Шығармашылық сияқты жеке тұлғаның сапасы жиі ерекшеленеді. Үлкен энциклопедиялық сөздік шығармашылықты (латын creatio – жасампаздық) шығармашылық және инновациялық қызмет ретінде түсіндіреді.

Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытудың үнемі жаңартылып отыратын үлгілік бағдарламасы мектепке дейінгі білім беру жүйесінен мектепте оқуға көшу кезінде баланың шығармашылық ойлау, қиялы дамыған, бастамашылық, қызығушылық және басқа да маңызды қасиеттері болуы керек деп болжайды. Баланы шығармашылықпен тәрбиелеу үшін мұғалім балаларды оқыту мен тәрбиелеудегі инерцияны, заңдылықтар мен формалдылықты үнемі жеңіп отыруы керек.

Педагог өзін-өзі кәсіби жетілдіру барысында балаларға өз идеяларының маңыздылығы мен қызығушылығына сенімді болуға көмектесетін сындарлы жеке көзқарасты дамытуы керек. Осы мақсатта біздің мектепке дейінгі ұйымда педагогтер мынадай қызмет түрлері арқылы креативтілікті дамытады: тастанды материалмен өнімді іс-әрекет, рефлексивтік ойын жаттығулар, ертегілер мен өлеңдер ойлап табу, табиғи материалымен эксперимент.

Біздің топта осы бағыттағы балалардың ең сүйікті іс-әрекеті бұл ойындар: «Лабиринттер», «Не көрінеді?», «Фигураны аяқта» және басқалары. Сонымен қатар, бұл жұмыстың ең тиімді нысандарының бірі-ТРИЗ технологиясының элементтері және оның әдістері болып табылады, мысалға, «Ертегілер салаты», «Егер де…не болар еді?», «Ертегі ойлап тап». Сыни тұрғыдан ойлау бүгінгі таңда білім беруді дамытудың негізгі басымдығы оның жеке тұлғаға бағытталған бағыты болып табылады. Тәрбиешінің міндеті-дайын білім мен дағдыларды беру емес, баланың жан-жақты дамуына жағдай жасау. Бұл технология тәртібінде жұмыс жүргізу өте маңызды, тәрбиеші ақпараттың негізгі көзі болуды тоқтатады және осы технологияның әдістерін қолдана отырып, оқуды қызықты жұмысқа айналдырады.

Сыни ойлау әдістері қолданылатын ойындарды қолданамыз, атап айтсақ: «Дұрыс және бұрыс ойлау», «Иидеялар қоржыны», «Мінсіз» «Алты қалпақ». Тәрбиеленушілер үшін ерекше есте қалатын «Қазақстан бойынша саяхат»

ұйымдастырылған оқу қызметі болды, онда балалар «Қазақстан – бұл...» кластерін жинады.

Коммуникативтілік. Қазіргі замандағы қарым-қатынас электронды коммуникациямен алмастырылған кезде, көптеген балалар электронды гаджеттерді екі жасқа жетпей-ақ игереді. Демек, нәтиже - көптеген балалардың басқалармен қарым-қатынаста әлеуметтік-психологиялық проблемалары бар: олар қарым-қатынас жасауды қаламайды және білмейді. Бұл қазірдің өзінде педагогтер мен психологтар арасында үлкен алаңдаушылық тудырады, өйткені қарым – қатынас кез-келген адамның дамуының міндетті атрибуты болып табылады.

Біздің мектепке дейінгі ұйымның жұмыс тәжірибесінде коммуникацияны дамытудың үш негізгі әдісі – көрнекі, ауызша және практикалық – мектеп жасына дейінгі балаларда қарым-қатынасты дамытуға болатындығын көрсетеді. Бұған «Дос табу», «Жер, Ауа, ай», «Айна», «Соқыр және бағыттаушы», «Керісінше жаса» сияқты ойын әдістері арқылы қол жеткізуге болады. Командада жұмыс істей білу тимбилдинг – ағылшын тілінде «команда құру». Негізгі әдістер қарым-қатынас дағдыларын дамытуға және командада жұмыс істеуге, балалар тобын біріктіруге және өзін еркін сезінуге бағытталған. Команда құрудың өнімді маңыздылығы - бұл балалар командасындағы қарым-қатынасты шығармашылық және сындарлы етуге мүмкіндік беретін өзіндік вектор. Тимбилдинг технологиясын белсенді қолдана отырып, біз балаларға достық қарым-қатынас орнатуға, бір-бірінің пікірімен санасуға және ортақ істе жетістікке жету үшін әрқайсысының артықшылықтарын пайдалануға үйретеміз. Командада жұмыс істеу дағдыларын дамытуға ықпал ететін келесі ойындарды қолдануға болады: «Тізбек», «Сиқырлы фортепиано», «Шатасу», «Киіз үй», «Арқан». Бұл ойындар тек ұйымдастырылған оқу қызметінен тыс уақытта өткізіліп қана қоймай, сонымен қатар музыка мен дене шынықтыру сабақтарында бекітіледі. Мектеп жасына дейінгі кезден бастап балалардың жеке дамуын қалыптастырудың негізгі дағдыларын, әсіресе баланың бәсекеге қабілетті тұлғасын құру үшін қарым-қатынасты, сыни ойлауды, командада жұмыс істеуді, шығармашылықты дамыту қажет.

Пайдаланылған әдебиет

1. Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы № 1118 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 – 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы;
2. Ахметова Г.К., Қараев Ж.А., Мұханбетжанова С.Т. Электрондық оқытуды енгізу жағдайында педагогтердің біліктілігін арттыруды ұйымдастыру әдістемесі. Алматы: АҚ «БАҰО «Өрлеу», 2012.
3. Интернет ресурстар

Использование инновационных технологий в работе музыкального руководителя

Ворвуль Наталья Евгеньевна, музыкальный руководитель
КГКП «Ясли сад «Дельфинчик» отдела образования
города Лисаковска» УОАКО

Современные педагогические технологии в дошкольном образовании направлены на реализацию государственных стандартов дошкольного образования, на сохранение и поддержку индивидуальности, развитие индивидуальных способностей и творческого потенциала каждого ребенка; формирование общей культуры воспитанников.

Современное дошкольное образование требует от музыкального руководителя использовать такие методы, которые направлены на активизацию познавательного развития ребенка, а именно развитие творческих и интеллектуальных способностей, коррекции эмоционально-волевой и двигательной сфер.

Какие же инновационные технологии необходимо применять в своей работе музыкальному руководителю .

1. Здоровьесберегающие технологии. Формами работы на музыкальных занятиях являются: музыкально-валеологический аспект (исполнение песен, распевок о здоровом образе жизни, дыхательная и артикуляционная гимнастика, пальчиковые игры, музыкотерапия, физкультминутки, ритмопластика и др).
2. Игровые технологии. К игровым технологиям относятся музыкальные и музыкально-дидактические игры.
3. Технология «Синтез искусств». Целью этой технологии является восприятие музыки через привлечение других видов искусств (изобразительное искусство, театр, литература, хореография).
4. Проектная деятельность. Позволяет решать комплекс задач, подчиненных одной теме, разнообразными приемами и методами, постепенно и в системе.
5. Информационно-коммуникационные технологии. Современное образование невозможно себе представить без использования информационных ресурсов. При применении в работе ИКТ необходимо помнить о том, что использование технических средств ограничивается временными рамками, соответствующими возрастным особенностям детей.

В основе инновационных технологий музыкального воспитания детей лежит коллективная деятельность, объединяющая пение, ритмизированную речь, игру на детских музыкальных инструментах, танец, импровизированное движение под музыку, озвучивание стихов и сказок, импровизированную театрализацию.

Использование данных инновационных технологий и методических форм на практике позволяет добиться следующих результатов:

- музыкальный руководитель находится в постоянном творческом поиске;
- процесс создания новых вариантов моделей
- радостный и эмоциональный отклик ребенка приносят удовольствие и ощущение «отдачи».

Инновационные технологии на музыкальных занятиях способствуют развитию эмоциональной отзывчивости у детей, музыка для ребенка становится его миром радостных переживаний. Использование всех видов музыкальной деятельности, доступных дошкольному возрасту, а также творческих возможностей ребенка, достигает решения главной цели моей работы и музыкального воспитания в детском саду – научить детей любить, эмоционально отзываться и понимать музыку.

Использование ИКТ в деятельности музыкального руководителя играет важную роль.

Для сохранения и поддержки индивидуальности ребенка, формирования общей культуры воспитанников, способных адаптироваться к условиям современной жизни нужно ставить следующие задачи:

- повышать мотивационную готовность детей к музыкально-художественной деятельности, гармонично сочетая традиционные средства обучения с применением ИКТ;
- активизировать заинтересованность детей с помощью ИКТ с целью повышения результативности музыкально-художественной деятельности.

Компьютерные технологии расширяют возможности музыкального руководителя в преподнесении музыкального и дидактического материала, предусмотренного образовательной программой дошкольного учреждения. Очень важно, что музыкальный руководитель, используя ИКТ, имеет дополнительную возможность передачи детям визуальной информации. Музыкальные занятия с применением ИКТ усиливают познавательный интерес дошкольников к музыке, активизируют детское внимание, так как появляются новые мотивы к усвоению предложенного материала. На таких занятиях дети более активны в совместном обсуждении музыкального произведения. Музыкальное занятие становится более содержательным, гармоничным и результативным.

Практическое использование перечисленных технологий дает возможность получить следующие результаты:

- создание позитивной атмосферы на музыкальных занятиях и мероприятиях;
- создание хорошего настроения у детей и раскрепощенности на занятиях, постепенное исчезновение неуверенности и страха;
- заинтересованность детей в изучаемом материале, отсутствие принуждения;
- успешное получение детьми начальных музыкальных знаний, развитие музыкально-творческих способностей, познание себя и окружающего мира в ходе естественного «общения» с музыкой;
- нахождение музыкального руководителя в постоянном творческом поиске, процессе создания новых методов обучения.

Для соединения различных видов музыкальной, художественной и театрализованной деятельности в дошкольном образовании музыкальные руководители используют различные видео, аудио-программы. На просторах интернета их большое множество, которые имеют различные преимущества.

Таким образом, использование ИКТ в деятельности музыкального руководителя помогает разнообразить процесс знакомства детей с музыкальным искусством, делает встречу с музыкой более яркой, интересной, а музыкальный материал - доступным для восприятия не только через слуховые анализаторы, но и через зрительные и кинестетические. Использование средств информационных технологий стало базой для формирования музыкального вкуса, развития творческого потенциала ребенка и гармоничного развития личности в целом, что позволило сделать процесс приобщения дошкольников к музыкальному искусству достаточно эффективным и открыл новые возможности музыкального образования не только для самого ребенка, но и педагога.

По результатам работы с использованием ИКТ у детей повысился уровень эмоционального восприятия музыки, память у детей, развитие мышления, воображения, внимания, любознательности.

Список литературы

1. Атемаскина Ю. В. Современные педагогические технологии в ДО. – М. : Детство-Пресс, 2011. – 112 с.

2. Баренбойм Л. А. Система музыкального воспитания К. Орфа. М. -Л., 1970
3. Боровик Т. А. Пути педагогического творчества. Музыкальный руководитель. — М. : ООО Издательский дом *«Воспитание дошкольника»*. 2004 №1 с. 9-25, №2 с. 18-33, №4 с. 29-41, №5 с. 23-28, №6 с. 9-14
4. Ветлугина Н. А., Кенеман А. В. Теория и методика музыкального воспитания в детском саду. – М: Просвещение. 1983
5. Дебердеева Т. Х. Новые ценности образования в условиях информационного общества/ Т. Х. Дебердеева// Инновации в образовании. — 2010. — № 3. – с. 79
6. Радынова О. П. «Дошкольный возраст: как формировать основы музыкальной культуры» // *«Музыкальный руководитель»*2005.-№1.- с. 3
7. Тарасова К. В. «Развитие музыкальных способностей в дошкольном детстве» // *«Музыкальный руководитель»* 2010.-№1. - с. 10
8. Тютюнникова Т. Элементарное музицирование *– «знакомая незнакомка»*. Дошкольное воспитание. 1997г. №8 с. 116-120, 2000г. №5 с. 133-141

Психопрофилактика дезадаптации детей с оop к условиям детского сада

Гладко П.А.
КГКП ясли/сад «Кызыл телпек» г. Сатпаев, психолог

Аннотация: Проблема психопрофилактики дезадаптации детей с ООП к условиям детского сада актуальна на сегодняшний день. Решение этой проблемы требует разработки новых технологий работы с детьми, педагогических принципов, методов, составной частью которых является разработка системы комплексной психолого-педагогической помощи сопровождения адаптации ребенка к дошкольному учреждению. Проводя анализ деятельности в период адаптации выявлено, что проблема адаптации детей с ООП насущна и актуальна, т. к. педагоги не всегда готовы оказывать вновь поступившим детям квалифицированную помощь и психолого-педагогическую поддержку, так же испытывают трудности при построении взаимоотношений с родителями. Не все родители относятся к периоду адаптации достаточно серьезно.

Ключевые слова: Психопрофилактика, адаптация, дезадаптация, стрессовое состояние, эмоциональные нагрузки, стресс, психофизическое развитие, социальная ситуация.

Поступление ребенка в детский сад – важное событие в жизни ребенка. Но оно не всегда проходит ровно и спокойно. Многие дети переживают адаптационный стресс. Поэтому, основная задача в период адаптации, над которой я работаю – помочь детям преодолеть стресс поступления и успешно адаптироваться в детском саду.

В период адаптации возможности у детей с ООП ограничены и резкий переход ребенка в новую социальную среду может привести к эмоциональным нагрузкам или замедлению темпа психофизического развития.

Учитывая эти особенности детей, с целью профилактики дезадаптации детей к детскому саду, я составила адаптационно-психологическую программу «Вместе весело живется».

Цель программы: Создание психолого-педагогических условий для полноценного развития и воспитания личности ребенка с ООП в рамках его возрастных и индивидуальных возможностей.

Задачи:

1. Оказать помощь детям в адаптации к условиям дошкольной организации в преодолении стрессового состояния в период адаптации к детскому саду.

2. Обучить воспитателей методам проведения групповых занятий в период адаптации.

3. Формировать активную позицию родителей по отношению к процессу адаптации детей.

Задачи комплексного развития детей:

1. Снять психо-мышечное и эмоциональное напряжение.

2. Снизить импульсивность и чрезмерную двигательную активность, тревожность, агрессию.

3. Развивать игровые навыки взаимодействия детей друг с другом, произвольное поведение.

4. Развивать познавательные психические процессы: внимание, восприятие, память, мышление, речь, воображение.

5. Развивать общую и мелкую моторику, чувства ритма, координацию движения.

Для снижения дезадаптации и успешной адаптации ребенка с ООП, продумала и включила в программу структурные компоненты психологической адаптации ребенка в дошкольной организации:

1. Контроль и регулирование психоэмоциональных и физических нагрузок.
2. Предоставление максимально возможной самостоятельности и свободы.
3. Развитие предметно-развивающей среды, расширение возможных контактов ребенка с другими детьми и взрослыми.
4. Контроль самочувствия и настроения детей, а также их своевременная коррекция.
5. Аромо и физиотерапия, способствующие снятию напряжения.
6. Песочная терапия, Арттерапия (игры с песком, водой, рисование, лепка, аппликация).
7. Музыкальная терапия.
8. Сказкотерапия.
9. Игротерапия: все виды детской деятельности, проводимые через игры детей.

В психолого-адаптационную программу «Вместе весело живется» внесены разнообразные игры с речевым содержанием, песенки, потешки, стихи, ладушки, хороводы, догонялки, подвижные игры, игры малой подвижности. Эти игры способствуют вовлечению детей в свой ритм, переключают их с плача на хлопанье в ладоши, топанье ногами, задают положительный эмоциональный настрой. Дети постепенно преодолевают внутренний барьер и идут на контакт со взрослыми и сверстниками. Все игры и упражнения, входящие в состав занятия, объединены игровыми сказочными сюжетами. Занятия провожу 2 раза в неделю, длительность - 20 минут.

С целью уменьшения воздействия стрессирующих факторов, первые занятия провожу с родителями. Это очень важно для того, чтобы первый опыт своего пребывания в детском саду ребенок приобрел при поддержке близкого человека. Результаты психолого-адаптационной программы «Вместе весело живется» следующие:

1. Преодоление стресса и успешная адаптация ребенка к детскому саду.
2. Снятие психоэмоционального напряжения, снижение импульсивности, тревоги и агрессии.
3. Совершенствование коммуникативных, игровых и двигательных навыков.
4. Своевременная коррекция развития познавательных психических процессов: внимание, память, мышление, воображение.

5. Оказание помощи педагогам, работающим с детьми с ЗПР и ЗРР.
6. Оптимизация детско-родительских отношений.

Литература

1.Ватутина Н.Д. Ребенок поступает в детский сад: Пособие для воспитателей дет сада/ - М.: Просвещение, 2003.-№3.-104с, ил.
2.Ковальчук Я.И. Индивидуальный подход в воспитании ребенка - М.: Просвешение,1985.- 112
3.Панфилова М.А. «Игротерапия общения» тесты и коррекционные игры. Москва Издательство ГНОМ и Д 2008 год -155с
4.Погудкина И.С. «Работа психолога с проблемными дошкольниками» издательство книголюб 2007год -65с
5.Роньжина А.С. Занятия психолога с детьми 2-4 лет в период адаптации к дошкольному учреждению - М.: Книголюб, 2000. – 72с.
6.Сакович Н.А. «Практика сказкотерапии» сборник сказок, игр и терапевтических программ Издательство Речь 2005год -217с
7.Семенака С.И. «Социально-психологическая адаптация ребенка в обществе». АРКТИ 2006год Москва -67с.

Мектепке дейінгі білім беру мекемелерініде дене шынықтыру-сауықтыру жұмыстарындағы заманауи инновациялық технологиялар

Кали П.С.
Қарағанды облысы Теміртау қ.
КГКП «Ясли-сад «Жұлдыз»
Дене шынықтыру нұсқаушысы

Қазіргі заманда білім беру парадигмасы өзгерді, білім берудің мазмұны жаңарып, жаңа көзқарас жаңаша қарым-қатынас пайда болды. Жаңа ғасыр жаңа білім беруді жүктеп отыр. Білім беру – жекелеген құбылыс немесе дағды емес, ол оқушылырдың оқуға қабілетін жақсартуға мүмкіндік беретін педагогикалық тетіктердің біртұтас кешені деп айқындалған. Бағдарлама жалпы алғанда әлемдік дәрежеге жету мақсатын көздей отырып, жаңаша қырда қолданылатын технологияларды тиімді пайдалану.

Педагогтердің алдында қойп отырған басты міндеттерінің бірі- оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру және жаңа педагогикалық инновациялық технологияны меңгеру.

Ұрпағы білімді халықтың болашағы бұлыңғыр болмайды. Бәсекеге қабілетті білім кеңістігін құруға бағытталған қазақстандық білім беру реформасының басты мақсаттарының бірі- инновациялық технологияларға сүйене отырып, баланың бойында шығармашылық ойлауды дамытуға мүмкіндік жасау болып отыр. Мұндай күрделі мәселелерді шешуде мектепке дейінгі мекемелердің алатын орны ерекше.

Еліміздің білім беру ұйымдарында оқыту процесін ізгілендіру үшін көптеген жұмыстар жасалуда. Оларды ғылыми тілмен айтқанда инновациалық процесс деп айтады. Инноватика ұғымы латының «In- novus» деген сөзден шыққан, «жаңарту, өзгерту, жаңашылдық» деген мағынаны білдіреді. Яғни педагогика ғылымында жаңа әдістері, құралдарды бағдарламаларды пайдалануды айтады.

Инновациялық білім беру құралдарына; аудио, видео құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультемедиалық құралдар элктрондық оқулықтар мен

оқу әдістемеліккешен,инновациялық ақпараттық банк, инновациалық сайт және тағы басқалары жатады.

Ал технология дегеніміз- педагогикалық білім, біліктілік, интеллектуалдық кәсіптік әдіс-тәсілдер жүесін қолдану үрдісі.

Балалар фитнес

Қазіргі заманғы балалар «қозғалтқыш тапшылығын» сезінеді, уақытының көп бөлігін статикалық күйде (үстелде, теледидарда, компьютерде) өткізеді. Бұл белгілі бір бұлшық ет топтарының шаршауын тудырады, нәтижесінде дене тұрқысының нашарлауы, омыртқаның қисаюы, жалпақ табан және негізгі физикалық қасиеттердің: жылдамдық,ептілік, қозғалыстарды үйлестіру, төзімділік дамуының кешігуі. Бірақ балалық шақ – «формада болу» әдетін қалыптастырудың ең жақсы уақыты.

Ересектердің басты міндеті - балаларда осындай әдетті дамыту, «моторлық аштықты» қанағаттандыру үшін барлық қажетті жағдайларды жасау және мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесі мен денсаулығын жақсартудың жаңа тәсілдерін табу. Бұған белгілі бір дәрежеде балалардың дене шынықтыруы көмектеседі.

Сіздердің қаншаңыз балалардың дене шынықтыруын анықтай аласыз?

Балалардың дайындығы – денсаулықты сақтауға және нығайтуға, қалыпты дене және психикалық денсаулықты сақтауға және оның әлеуметтік бейімделуіне бағытталған іс-әрекеттер жүйесі. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында (дене шынықтыру сабақтарында, қосымша білім беру аясында) балалардың дене шынықтыру элементтерін пайдалану қозғалыс белсенділігінің көлемін, дене дайындығы деңгейін арттыруға мүмкіндік береді, дене мүмкіндіктерімен таныстырады, үйретеді. қозғалыстар мен дене жаттығуларынан ләззат алу және сенімділік, дене шынықтыру жаттығуларына қызығушылықты арттырады және нәтижесінде балалардың денсаулығын жақсартады.

Мен мұндай сабақтарда еркін атмосфера, қозғалыс еркіндігі, спорттық және ойын құралдарымен шексіз вариациялар қолданамын. Фитнес сабақтары мектеп жасына дейінгі балалардың физикалық ғана емес, психомоторлы дамуына да қолайлы жағдай жасайды. Балалар белсенділікті, дербестікті, шығармашылықты және дене тәрбиесіне қызығушылықты дамытатын барлық тапсырмаларды орындауға қуанышты.

Сабақ жүйелі болуы керек, оны ғылыми негізделген сабақтар жүйесі, құрастырылған бағдарлама және білікті мұғалімсіз өткізу мүмкін емес.

Қосымша сабақтардың мазмұны ретінде мыналарды пайдалану ұсынылады:

– «Sa-Fi-Dance» – мектепке дейінгі білім беру ұйымдарына арналған би және ойын гимнастикасы бойынша сауықтыру және дамыту бағдарламасы (авторлары Ж.Е. Фирилева және Е.Г. Сайкина)

– балаларға арналған «Ритмикалық мозаика» ырғақты пластика бағдарламасы (авторы А.И. Буренина)

– «Ритмика және музыка, қозғалыс және денсаулық» технологиялық бағдарламасы (авторы Т.Ф. Корнеева)

– көркем гимнастика, созылу, фитбол және т.б.

Соңғы жылдары балалармен жұмыс істеуде қолданылатын фитнес технологияларының ауқымы айтарлықтай кеңейді:

1. тренажерлар бойынша оқыту;
2. созылу ойыны;
3. қадамдық аэробика;

4. Пилатес.
5. фитбол-гимнастика;
6. Бестемше қазақтың ұлыттық ойыны;

1.Мектеп жасына дейінгі балалармен дене шынықтыру-сауықтыру жұмыстарының кең тараған және заманауи түрлерінің бірі – тренажерларды пайдаланатын сабақтар. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс істеу кезінде қарапайым да, күрделі де құрылғылар қолданылады: қадамдық төсемдер, фитболдар, сауықтыру дискілері, гимнастикалық роликтер, балаларға арналған резеңке экспандерлер, ішке арналған орындықтар, тренажерлар, жүгіру жолдары, шағын батуттар, есу машиналары.

Шартты түрде жаттығу жабдықтарына сонымен қатар 0,5 кг-ға дейінгі пластикалық гантельдер мен гантельдер, дәрілік шарлар, қабырға штангалары, үлкен диаметрлі түзету шарлары және массаж төсеніштері кіреді.

2.Ойынның созылу жаттығулары барлық бұлшықет топтарын қамтиды, балалар түсінетін атаулары бар (жануарлар немесе еліктеу әрекеттері) және ертегі сценарийі бойынша рөлдік ойын кезінде орындалады. Сабақта балалар әртүрлі жануарларға, жәндіктерге және т.б., дене жаттығуларын осы пішінде орындайтын ертегі ойыны ұсынылады. Бейнеге еліктеу арқылы балалар спорттық және би қимылдарының техникасын меңгереді, шығармашылық қозғалыс белсенділігін, реакция жылдамдығын, кеңістікті бағдарлауды, зейінді және т.б.

Имитациялық қозғалыстардың тиімділігі сонымен қатар бейнелер арқылы әртүрлі бастапқы позициялардан қозғалыс белсенділігін жиі өзгертуге болады, бұл барлық бұлшықет топтары үшін жақсы физикалық белсенділікті қамтамасыз етеді. Ойын созылу әдісі дене бұлшықеттерінің және қолдың, аяқтың және омыртқаның буын-байланыс аппаратының статикалық созылуына негізделген, бұл позаның бұзылуының алдын алуға және түзетуге бүкіл денеге терең емдік әсер етуге мүмкіндік береді.

3.Степ – аэробика – арнайы аласа платформаларды – қадамдарды (биіктігі – 10 см, ұзындығы – 40, ені – 20; аяқтың биіктігі – 7 және ені – 4 см) пайдалана отырып билеу аэробикасы. Бұл стандартты емес нұсқаулық 4-7 жас аралығындағы балалармен жұмыс істеуге арналған, дене қалпын, тірек-қимыл аппаратын, тұрақты тепе-теңдікті қалыптастыруға ықпал етеді, жүрек-тамыр және тыныс алу жүйелерін нығайтады, зат алмасуды жақсартады, қозғалыстардың дәлдігін жақсартады, үйлестіруді, сенімділікті және кеңістікті дамытады. бағдарлау , баланың психологиялық және эмоционалдық жағдайын жақсартады.

4.Балаларға арналған пилатес – әртүрлі жастағы балаларға бейімделген, негізгі Пилатес жаттығуларына негізделген арнайы әзірленген бағдарлама. 5-6 жастағы оқушылар үшін сабақ ойын түрінде өткізіледі. Сиқырлы кейіпкерлердің соңынан олар жаттығулар жасайды, дене бұлшықеттерін тыныштандырады, күш, икемділік пен созылуды дамытады. Мұндай іс-шаралар үшін спорттық жабдықтардың барлық түрлері пайдаланылады, қолайлы атмосфераны құру үшін арнайы музыка таңдалады. Пилатестің ерекшелігі - жаттығулар біркелкі, баяу орындалады және назардың толық шоғырлануын, оларды орындау техникасын бақылауды және дұрыс тыныс алуды талап етеді.

5.Дене тәрбиесінің жаңа технологияларының бірі фитбол гимнастикасы. Фитбол – ойын-сауық мақсатында қолданылатын тірек доп. Қазіргі уақытта әртүрлі икемділіктегі, өлшемдегі және салмақтағы шарлар спортта, педагогикада және медицинада қолданылады. Фитбол ойыны баланың ұсақ моторикасын дамытады, бұл интеллектінің дамуына тікелей байланысты. Фитболда жаттығу тепе-теңдік сезімін керемет дамытады, арқа және іш бұлшықеттерін нығайтады, жақсы бұлшықет

корсетін жасайды, дұрыс тыныс алудың қалыптасуына ықпал етеді және қалыпты жағдайда ұзақ уақытқа созылатын дұрыс поза дағдыларын қалыптастырады.
6.Бестемшенің басты маңызы – ойлау жүйесін дамытады
Бестемше ойыны – математикалық есеп ойыны. Жүрістерді алдын-ала ойлау, есептеу, қиялдау – оның негізгі өзегі. Сондықтан оқушы ойынды үйрену барысында оның бойында стратегиялық және жүйелі ойлау қабілеті қалыптасады. Бұл кез-келген салада болашақта керек болады. Өйткені өмірде де болашақ істеріңді алдын-ала ойлау – негізгі мәнге ие.

Бестемше ойынында ұсақ шарларды ұстау кезінде қолқозғалысы арқылы ми және жүйке талшықтарына әсер етеді. Сонымен қатар,ойын барысында қол қозғалысының жылдамдығы сағатты басу кезінде ойын тағдырына да әсер етеді. Қол моторикасын дамыту – өз саулығыңызды үнемі зияткер ретінде сезінуге мүмкіндік береді.

Осы жоғарыдағы қабілеттердің дамуының арқасында болашақта бала жан-жақты жетілген тұлға боп қалыптасады. Оқу үлгерімінің артуы, ақыл-ой белсенділігінің дамуы, бәсекеге қабілеттілікке бейімделуі, имидж қалыптасуы барлығы ұлттық ойынның беретін маңызы болып табылады.

Әдебиеттер

1. «Са-Фи-Дансе» – оздоровительно-развивающую программу по танцевально-игровой гимнастике для ДО (авторы Ж.Е. Фирилева и Е.Г. Сайкина)
2.Программу по ритмической пластике для детей «Ритмическая мозаика» (автор А.И. Буренина)
3.Программу-технологию «Ритмика и музыка, движение и здоровье» (автор Т.Ф. Корнеева)

Танцевально-игровая гимнастика для детей. Учебно-методическое пособие для педагогических детских и школьных учреждений. СПб.: 2000

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен заманауи технологиялар мен әдіс-тәсілдерді пайдалана отырып жұмыс жасаудың тиімділігі

Ертай Перизат Ертайқызы, педагог-логопед
«Қызылорда облысы білім басқармасының «Қазалы ауданы бойынша білім бөлімінің №3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы, логопед-дефектолог

Әрбір адам кішкентай кезінен бастап айналасындағы адамдармен пікрлеседі,өзінің күнбе-күнгі сөйлеу тәжірибесінде тілдің мағыналық жағын меңгереді, біртіндеп оның сөздік қоры молайып отырады.Бала алғашқы кезде көптеген дыбыстарды, жекелеген сөздерді үлкендерден еліктеу арқылы үйренеді. Ол өсе келе өз ана тілінің негізгі сөздік қорын, сөйлеу тілінің заңдылықтарын саналылықпен үйрене бастайды.

Логопедтік тәжірибедегі инновациялық технологиялар:

— бұл жалпы қабылданған, уақытпен тексерілген технологиялар (диагностика технологиясы, дыбысты тоқтату технологиясы, сөйлеу тілдік бұзылыстар кезіндегі тыныс алуын қалыптастыру технологиясы және т. б.);

әсер ету құралдары бойынша:

— ақпараттық-коммуникациялық технологиялар;

Мектепке дейінгі балалардың сөйлеу тілінің лексикалық-грамматикалық құрылымын түзетуде қолданылатын инновациялық логопедиялық технологиялар түрлерінің тиімділігі.

Жадыны, зейінді, көрнекі-бейнелі ойлауды түзету мақсатында:

— ақпараттық-коммуникативтік технологиялар (көрнекілік, қол жетімділік, оқу материалын жүйелеуді, балалардың дамуы мен қызметін объективті бақылаудың ыңғайлылығын қамтамасыз етеді);

Қазіргі кезде логопедтік кабинет жабдықталуы да үлкен маңызға ие. Биылғы оқу жылында заманауи ақпараттық құралдардың көмегімен мектепке дейінгі білім беру мекемесінің заттық-кеңістіктік ортасын кеңейтуге мүмкіндік алдық. Осы құралдардың бірі интерактивті үстел болып табылады, ол оқытуды креативті және қызықты етеді. Интерактивті үстел тәрбиелік функцияларды орындайды және сонымен бірге мектеп жасына дейінгі балалардың жетекші іс-әрекеті ретінде ойынды қолдайды, ол жарқын және көрнекі, бұл оны мектепке дейінгі білім беру ортасында пайдалануда маңызын зор етеді.Балаларды ойын іс-әрекеті арқылы дамыту, зейінін шоғырландыру, сөйлеу қабілетін дамыту, дыбыстық дұрыс тыныс алуын реттеу үшін АКТ технологиясы мен заманауи логопедиялық жаттығу құралдарының (логомер) септігі мол. Бұл логоөлшеуіш кешенді құралы маманға үлкен таңдау мен мүмкіндіктер береді, оны баламен танысу кезінде, диагностикалау кезеңінде, жеке немесе топтық іс-әрекет кезінде қолдануға болады.«Логоөлшеуіштің» мазмұндық компонентін ретімен қарастырайық. Біріншісі – интерактивті артикуляциялық гимнастика. Ол 27 негізгі жаттығулармен ұсынылған, олардың әрқайсысында сипаттама, сонымен қатар автор оқыған өлең бар.Ойынның қосымша параметрлері диктордың даусын өшіруге, сондай-ақ белгілі бір дыбыстарды түзетуге арналған жаттығулар кешенін таңдауға мүмкіндік береді - ысқырықты дыбыстарға арналған кешендер бар.

Бағдарламалық-дидактикалық кешенді логоөлшеуіш дегеніміз не?

Диагностикаға арналған 60 интерактивті ойыны бар дискі, сонымен қатар, интерактивті артикуляциялық гимнастиканы және «Сурет құрастырушы» интерактивті бағдарламасын пайдалана отырып, жеке және топтық сабақтарға арналған рубрикалары бар.

Логопедиялық кабинет жабдықтарына арналған баспа материалдары

Білім беру ұйымында «Логомер» бағдарламалық-дидактикалық кешенін пайдалануға лицензия нысаны.«Логомер» бағдарламалық-дидактикалық кешенімен жұмыс істеу мүмкіндіктерін сипаттайтын буклет.

Мен сіздерге балабақша логопедиялық тобында, сондай-ақ кіші логопедиялық топта балаларыммен бірге меңгерген ойындар туралы тәжірибеммен бөлісемін.

Бірінші бөлімде тыныс алу және ауа ағынына арналған ойындар.

Микрофонның көмегімен тыныс алу жаттығуларды орындауға «шырақты сөндір» , «от тұтатайық» қызықты әрі ыңғайлы болса, дыбыстық тыныс алу үшін «тікұшақ көтеріледі» және «қайықты жеткіз» ойындары балаларға анимация арқылы тапсырмаларды зор ынтасымен қызығушылықпен орындауға ықпалын тигізеді,көңілді әрі пайдалы!

Екінші блок - фонематикалық естуді дамытуға және дыбыс-әріпті талдауға арналған ойындар. Бұл ойындардың кейіпкерлері балаға дауысты дыбыстарды анықтауға, сөздегі екпінді табуға, дыбыстың сөздегі орнын анықтауға, сөздің дыбыстық әріптік құрамына талдау жасауға үйретеді. Параметрлерде қажетті әріпті таңдау арқылы әр сабақта ойын мазмұнын өзгертуге болады.

Мысалы, «Екі ханшайым» немесе «Пойыздар». Қыздар біріншісін, екіншісін жақсы көреді. Ойындардың бірнеше қиындық деңгейлері бар. Ойын дыбыстардың, буындардың және сөздердің арасынан дауысты дыбыстарды табуға және ажыратуға үйретеді.

ұлдар -

Сөздік емес дыбыстарды есту қабілетін дамытуға арналған ойындар. Бұл блоктағы ойындар балалардың жабайы және үй жануарлары мен музыкалық аспаптардың дыбыстарын ажырата білу қабілетін дамытуға бағытталған.Бұл ойындарды жұмыстың бастапқы кезеңінде, диагностика кезінде, балалармен қарым-қатынас орнату кезінде, сондай-ақ ойын барысында қолдануға болады. лексикалық тақырыптар бойынша фронтальды әрекеттер. Біз бұл ойындарды балалармен сабақта жиі қолданамыз.

Сондай-ақ дыбысты айтуға арналған ойындар бар (ең қарапайым дыбысты айтуға арналған, мектеп жасына дейінгі балалар айта алатын күрделі шытырман оқиғалы ойындарға дейін). Сөздердің буындық құрылымына арналған ойындар, сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамытуға арналған ойындар бар.

Қозғалыс дағдылары

Келесі блок ұсақ және жалпы мотриканы дамытуға арналған ойындар.

Ойындар тікелей ойын іс-әрекетінде жеке және топтық логопедиялық ойын арасында үзіліс өткізу үшін жақсы.

Барлық ойындар дауысты, мультфильм кейіпкері барлық қозғалыстарды көрсетеді. Балаларға әсіресе «қол көлеңкесі» ойыны ұнайды.

Логика және зейін

Менің тәжірибемдегі балалар ақыл-ой қабілеттерін дамытуға арналған ойынды жақсы көреді. Бұл ойындар есте сақтауды, зейінді, ойлауды, логиканы дамытады. Бұл блокта біз барлық ойындарды ойнаймыз десем болады.

«Сурет құрастырушы» интерактивті бағдарламасында бес жүзден астам кескіндер, сонымен қатар фон, әріптер мен сандар жиынтығы бар. Ол экранда кез келген маманның педагогикалық міндетіне сәйкес келетін кез келген суреттерді, әңгімелер мен ойындарды жасауға мүмкіндік береді.

Осылайша, заман талабына, сондай-ақ мемлекеттік білім стандартына сәйкес «Логоөлшеуіш» бағдарламалық-дидактикалық кешенінің интерактивті ойындары:

- балаға қатысты компьютерлік ортаның элементі болып табылады;
-ересек адамның қатысуын, бірлескен іс-әрекеттерді талап етеді;
- сауатты эстетикалық дизайн мен мазмұнды қамтамасыз етеді;
- балалардың жас ерекшеліктеріне байланысты даму стандарттарына қажетті қабілеттер мен дағдыларды қалыптастыру;
- сөйлеу бұзылыстарын түзету кезінде мотивацияны арттыруға және өнімділікті арттыруға мүмкіндік береді;
- табыс пен мақсатқа жету жағдайын жасау, сабақта психологиялық жайлылықты қамтамасыз етуге мүмкіндік беру;

- балалардың танымдық дамуын ынталандыру, мүмкіндігі шектеулі балаларға білім беру сапасын арттыру;

Бұл қосымшаның мазмұны заман талабына және қазіргі логопедтер мен дефектологтардың жұмыс жағдайларына мол көмек береді.

Әдебиеттер

1. Бектурганова Г.К. Мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивті білім беру/ Курмангожина С.К – Астана, 2023.
2. Асқаров С.Қ. Педагогикалық ізденіс.-2023-1-2.

Мектеп жасына дейінгі балалардың инновациялық технологияларды қолдану арқылы тәрбиелеу

Астана қаласы әкімдігінің
№68 «Балбұлақ» балабақшасы МКҚК
Жаксыбергенова Лаура
Тәрбиеші

«Еліміздің ертені бүгінгі жас ұрпақтың қолында,
ал жас ұрпақтың тағдыры ұстаздардың қолында»
Н.Ә. Назарбаев

Еліктеу – ең жеңіл жол;
Тәжірибе жолы – ең ауыр жол.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияны ендіруге көптеп күш жұмсалады. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс тәсілдерді дұрыс таңдау,жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу,жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау. Мектепке дейінгі білім беру орындарында, педагогикалық технологиялар мектепке дейінгі білім беру үлгілік стандартын жүзеге асыруға бағытталған.

Педагогикалық технологияда ең маңызды жағы білім беру мен тәрбие жүйесінде ересектер мен балалардың қарым-қатынасы болып табылады. Қарым-қатынас жасауда үлкендер жағынан балаға мынадай жағдай туғызу қажет: «Бала біздің болашағымыз, қоғамыздың азаматы».

Оның мақсаты: Баланы жеке тұлға етіп қалыптастыру. Қоғамда болып жатқан әлеуметтік-экономикалық өзгерістер мен еліміздің білім беру саласының әлемдік білім кеңістігіне өтуі білім беру саласында, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға уақыт талабына сай өзгерістер енгізуді талап етіп отыр.

Қазіргі кезеңде білім ғылым саласында инновациялық педагогикалық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеуде де педагогикалық технологиялар ұғымы кеңінен қолданылатын ұғымдардың біріне айналды.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып отыр. Сондықтан мектепке дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеудің

негізгі мақсаты–баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуы болып отыр. Жаңа заман баласы ертеңгі еліміздің болашағы. Жаңа заман баласын қалыптастырып, дамыту үшін, тұлғаның ішкі дүниесі мен оның қыр сырын анықтап, мүмкіншіліктері мен қабілетінің дамуына жағдай туғызу қажет. Әрине, ол үшін мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде балалардың жеке басының қалыптасуы мен дамуында педагогтардың педагогикалық технологияларды қолдана білу сауаттылығынада байланысты. Яғни, педагогикалық технологияны қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау қазіргі таңдағы әрбір педагогтың міндеті. Қоғамдағы қазіргі даму кезеңіндемектепке дейінгі мекемелердегі білім беру жүйесінде оқыту, тәрбие беру үрдісін технологияландыру - басты мәселенің бірі. Осыған орай мектепке дейінгі мекемелердің тәжірибесіне оқыту мен тәрбиелеудің әр түрлі технологиялары жасалып енгізілуде.Әрине мұндайда педагогикалық технологияға анықтама берген ғалымдардың бірін атап өтсек те болады. Олар: В.П.Беспалько, В.М.Монахов, В.М.Кларин, П.И.Третьчков, И.П.Сенновский, Г.А.Монахова, М.А.Чошанов т.б. өз еңбектерінде қарастырып өткен.

Білім беру жүйесінде педагогикалық технологияны қолдану келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау әрбір педагогтың міндеті болып табылады. Білім беру жүйесінде қолданылып жүрген педагогикалық технологиялар: ынтымақтастық педагогикасы, білім беруді ізгілендіру, ойын арқылы оқыту, проблемалық оқыту, модульдік оқыту, тірек сигналдары арқылы оқыту, дамыта оқыту, түсіндіре басқарып оза оқыту, өздігінен оқыту, сын тұрғысынан ойлауды дамыту, оқытудың компьютерлік технологиясы, бағдарламалап оқыту, деңгейлеп оқытут.б.

Білім берудің алғашқы деңгейлері балабақшадан басталмақ. Мақсаты - мектепке дейінгі білім балалардың білім алуына бірдей бастапқы мүмкіндіктерді қамтамасыз ету. Кез келген оқыту технологиясы тәрбиешіден терең теориялық, психологиялық, педагогикалық әдістемелік білімді, педагогикалық шеберлікті, бабалардың жан дүниесіне терең үңіліп оны ұғына білуді талап етеді.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде қолданылатын педагогикалық технологиялардың бірнеше түріне тоқталайық.

Ойын арқылы оқыту технологиясының мақсаты дидактикалық, тәрбиелік, дамытушылық, әлеуметтендірушілік мақсатқа жету. Ойын технологиясының ерекшелігі ойындық іс-әрекеттің психологиялық механизмі жеке бастың өзіндік талап-талғамдарына сүйенеді. Баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді. Ойын - балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі. Сонымен қатар, ойын балаларға өмірде кездескен қиыншылықтарды жеңу жолын үйретіп қана қоймайды, олардың ұйымдастырушылық қабілеттерін де қалыптастырады. Ойын-әлеуметтік қызмет. Ол баланың жасына қарай өзін қоршаған ортаны танып білуге құштарлығын арттырады.

Дамыта оқыту технологиясы - баланы оқыта отырып, дамыту. Бала бойында

еркіндік, мақсаткерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік т.б. қасиеттер дамыту.

Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар, мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивтік бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып, қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі-мультимедиялық оқулықтарды балабақшаларда кеңінен пайдалану. Бұл жағдайда тәрбиеші әр оқу іс-әрекеттерін бастар алдында жиі көрнекіліктер ауыстырмаған болар еді. Ал, мультимедиялық оқулықтар арқылы тәрбиеші уақытты тиімді және ұтымды пайдаланар еді.
Бала бақша баласына мультимедиялық оқулықтар біріншіден, балалардың қызығушылығын арттырады, екіншіден, зейін қойып көрумен қатар түсінбеген жерлерін қайта көруге мүмкіндік алады. Мультимедиялық оқулықтар балабақшада балаларға арналған таптырмас құрал болып табылады. Өйткені, балалардың зейіні әр түрлі әдемі түстерге, ойыншықтарға, әдемі суреттерге, әсемдікке әуес болады. Мультимедиялық электронды оқулықтар бала үшін де, тәрбиеші үшін де күнде дамытылып отыратын анық түрдегі әдістемелік жүйе болып табылады.
Мектепке дейінгі мекемелерде ақпараттық қатынастық технология құралдарын қолданудағы мақсаты - баланың танымдық қызығушылығын қалыптастыру. Балада танымдық қызығушылықтың болуы олардың оқу іс-әрекеттерге белсенді, білімінің сапалы болуына, жағымды мінез құлықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Интерактивті тақтаның жетістіктерінің кіші жастағы балаларда оқуға, жаңа білім алуға деген құштарлық туғызады.
Интерактивті тақта ақпаратты кеңінен ұсыну құралы болып келеді және баланың мотивациясын күшейтеді. Мультимедиалық технологияларды пайдалану арқылы (түс, графика, дыбыс, замануи видеотехникалық құралдар) түрлі жағдайлар мен ортаны моделдеуге болады. Мультимедиалық бағдарламаларға еңгізілген ойын компоненттері үйренушінің таңымдық әрекетін белсендіреді және материалды ұғынуды күшейтеді.
Оқытуда пайдаланатын интерактивті құралдар: тақта, компьютерлер балаларды диагностикалауда жақсы көмекші болып келеді:

- Зейінің дамытуда
- Есте сақтау қабілетін дамытуда
- Ойлау қабілетін дамытуда
- Тілің
- Жеке тұлғасың дамытуда
- Іс- әрекетінің дағдыларын қалыптастыруда

Ақпараттық мәдениетке бейімдеу – ол тек ғана компьютерлік сауаттылық емес, сонымен қатар этикалық, эстетикалық және интеллектуальдық сезімін меңгеруі

болып табылады. Балалардың онай түрде түрлі электронды, компьютерлік жаңалықтармен жұмыстана білу тәсілдерін меңгеруі сөзсіз. Бала бір минутта 1 мыңға дейін шартты бірлік ақпаратты қабылдап өндей алады, ал көру органдары «қосылғанда» 100 мың шартты бірлік ақпаратты қабылды деген эксперимент арқылы дәлелденген. Мектепке дейінгі ересек жастағы балада ырықсыз зейіні жақсы дамығаны белгілі, бірақ балаға ақпарат қызықты, көрнекілік болғанда зейіні жинақталатыны, жағымды эмоциялар туғызатыны да белгілі. Компьютерді біріккен және өзбетімен әрекеттенуде қолдану баланың мотивациясын көтеру және оқуға деген жекелендіруінің бір тиімді тәсілі болып келеді, шығармашылық қабілеттерін дамытады және жағымды эмоциялық фон туғызады. Осы, мектепке дейінгі балаларды саналы білім алуға әкеледі. Интерактивті оқу іс-әрекеттерін өткізу бөлмесі келесі міндеттерді орындайды:

- балаларды жаңа технологиялары арқылы оқыту;
- сауық және ойын орталығы;
- мұнда көлемді білімдендіру және сауықтыру міндеттер орындалады;
- балаларға және тәрбиешілерге жұмыстануға өте жағымды жағдайлар туғызады;
- балаларды компьютерлік технологияның мүмкіндіктері мен дағдыларымен таныстырады.

Интерактивті тақтаны пайдалану

Оқытуда интерактивті кешендерді пайдалану сапалы, қызықты және оңтайлы болып келеді. Электрондық мультимедиялық бағдарламаларды дәстүрлі оқыту және педагогикалық инновациялармен қатар, оқыту үрдісінде үнемі қолдану дайындығы әртүрлі деңгейдегі балаларды оқыту тиімділігін көтереді. Бірнеше технологиялардың пайдаланудың әсері, оқыту нәтижесінін сапасын күшейтеді. Электрондық жүйеде оқытуда мультимедияны пайдалану, балаларға ақпаратты беру жылдамдығын, оны түсінуді көтеріп ғана қоймай, соңымен қатар мынандай маңызды сапаларды интуиция, образдық ойлауын дамытады. Мектепке дейінгі мекемеде интерактивті тақтаны пайдалану тәсілдері өте көп. Бұлар презентациялар, интерактивті оқыту бағдарламалары, графикалық, бағдарламалық орталықтарда жобалар құрастыру.

Өздігінен даму технологиясы (Монтессории мектебі) - бұл баланы жан-жақты дамыту, дербестікке тәрбиелеу, бала санасында нәрселер әлемі мен ойлау әрекетінің бірігуіне, мұнда оқыту бала дамуына сәйкес болуы керек, сонда ғана бала өзін дамыта алады. Итальян психологі М. Монтесори түсіндіруінше баланың туғаннан азамат болғанға дейін барлық өмірі - оның еркіндігі мен дербестігінің дамуы болып табылады.

Бұл технологияның ерекшелігі оқытудың бірыңғай бағдарламасы болмайды, әркім табиғат берген даму жолымен жүреді. Балабақшада сабақ болмайды әр күн жалпы жиыннан басталады және жиыннан кейін әркім өз еркімен қалаған жұмысымен айналысады. Әр баланың іс-әрекеті өз еңбегіне қарай үлкендермен бағаланады. Мұндағы басты мәселе, бала өз-өзін бағалайды. Балалар, әртүрлі жастағы топ болып жұмыстанады, мысалы 2 жастағы баланың қасында 4 жасар бала жұмыстанады, олар бір-біріне кедергі келтірмейді, керісінше бір-біріне көмектеседі. Монтессори – топ көп орталықтардан тұрады:

Бала сезімін дамыту орталығы

Баланың сезім тәрбиесі, баланың қабылдауын дамыту және қоршаған әлемдегі заттардың қасиеттері туралы түсініктерін қалыптастыру: пішіні, көлемі, түсі, салмағы, кеңістіктегі орны, иісі, шығаратын дыбысы, т.б. болып табылады.

Іс-әрекет жасау орталығы

Бұл орталықта балалар өздерін күтуге арналған заттар орналасады. М.Монтессори балаға өзбетімен жұмыстануға үйрету, баланың интелектуальдық қабілеттерін дамыту, өз-өзін тәрбиелеу және жоғарғы баға беру күшті түрткіш болып келеді деп тұжырымдайды. Сонымен қатар практикалық жаттығулар орындау арқылы бала өзінің қимылын жетілдіреді.

Тіл дамыту және жазу орталығы

Материалдар баланың дұрыс тілін дамытуға көмектеседі, сөздік қорын байытады, қолын жазуға дайындайды, фонематикалық есту қабілетін дамытады, оқуға және жазуға үйретеді.

Математика орталығы

Математика орталығында балалар 10-ға дейін сандармен, жиынтықтармен, арифметикалық операциялармен танысады.

Осы орталықтың Монтессори-материалы балаға қиын абстрактылық математикалық түсініктерді және операцияларды түсінуге көмектеседі.

Ғарыш орталығы

Осы орталық балаларды қоршаған ортамен таныстырады. Осы орталық материалы ботаника, зоология, анатомия, география, физика, астрономия негіздерін меңгеруге көмектеседі.

Бала орталықты және Монтессори-материалын өзі тандайды. Монтессори- тәрбиеші бала әрекетіне қажет болғанда қатысады.

Өсе келе бала қажетті дағды мен іскерлікті меңгереді, сонымен қатар балада тәуелсіздік, өзіне деген сенімділік сезім қалыптасады.

М. Монтессори әдісі балада өзінің мүмкіндіктеріне сай дамуға деген қызығушылық, жаңа білімді тануға деген құштарлығын оятады. Бала не істегісі келеді емес, неге дайын соны істейді. Ересектер ереже ұсынады, балалар өз бағытымен сол ережелерді орындап, дамиды. Сонымен бала өз әрекетінің нәтижесіне жауапкершілік сезіммен қарайды.

Модульдік оқыту технологиясы-оқытудың тұтас технологиясын жобалау, алға қойған мақсатқа жетуді көздейтін педагогикалық процесті ұйымдастыру, тәрбиешіге нәтижені талдап, түсіндіріп бере алатындай жүйені таңдау және құру. Балалармен жүргізілетін жұмыстарда кездесетін қиыншылықтардың алдын-алу және түзету жұмыситарының жүйесін құру.

Қорыта келіп айтатын болсақ аталған педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктеріне сай пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн. Тәрбиеші – бала бойына білім нәрін себетін басты тұлға. Жаңашыл тәрбиеші даярлауға қойылатын талаптар студенттерді оқытудың жаңа

түрлерімен қаруландыра отырып, қазіргі уақыттағы кәсіптік дағдыларын игеруге бағытталған оқытудың жаңа жолдарын енгізуді көздейді.

Ерекше білімді қажет ететін балаларды әлеуметтік ортаға бейімдеу

Жанабатырова А.А.
Ұлытау облысы, Сәтбаев қаласы.
КМҚК «Балапан» бөбекжай балабақшасы, тәрбиеші

Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие беру керек,
тәрбиесіз берілген білім,
адамзаттың қас жауы,
Тәрбиесіз берілген білім,адамзатқа апат әкеледі деген
Әбу Насыр Әл-Фараби

Егемен еліміз ерекше өркениетке бет бұрған тұста, бүлдіршіндеріміз заман талабына сай, ел тізгінін ұстауға лайықты, халық мүдесін ойлайтын жоғары рухты адамзат ретінде бейімделуі әрқайсымыздың басты парызымыз деп ойлаймын.
Бейімделу- бұл жеке тұлғаның әлеуметтік құрылымдарға енуі. Ерекше білімді қажет ететін балаларды әлеуметтік ортаны еңгізудің негізгі бір факторы, ортаны ерекше білімді қажет ететін баланы қабылдауға дайындау.
Әр адам қайталанбас тұлға болып есептеледі, сондықтан адам, адамгершілік тұрғылық қарым –қатынасқа құқылы.

Мектепке дейінгі мекемеде жеке тұлғаны әлеуметтік бейімделу күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекеттерде , экскурссияларда өткізіледі. Сабақтар барысында ойын арқылы арнайы құрылған жағдаяттар бойынша балалар қажетті тұрмыстық икемдерді, қоғамдық тәртіп ережелерін игереді. Ол үшін сабақтан тыс уақыттарда « Дүкенде», «Шаштаразда», «Автобуста», «Дәрігер» және тағы басқада осы сияқты сюжетті-рольді ойындар жиі өткізіп отырамын.

Балаларға белгілі бір жағдайда ойын ойнау керектігін бірнеше рет қайтара үйрету арқылы көрсету керектігін талап етемін. Бірнеше қайтара жаттығу, жүйелі қойылған талаптар балаларда қоршаған ортаға икемделуге көмектесетін жағымды әрекеттерді шыңдайды.

Ал, танымдық әрекеттерін дамыту олардың жеке бас қасиеттеріне әсер етеді. Жас ерекшіліктеріне сай балалар еңбек әрекеттерін сәйкес бағалай алады, орындаған жұмысымның сапасы да жәй қарамайды.

Күнделікті өзімнің жұмысымда ерекше білімді қажет ететін балаларға экскурция, сюжетті рольді ойындар, қимылды ойындар, ертегі қойылымдар, театрландырылған қойылымдар барысында сыртқы ортаның қасиеттерімен,

құбылыстарымен танысады, ортаға бейімделу қызығушылығы артады.

Осындай жұмыстар барысында дамуында проблемасы бар балалар белсенділік көрсетіп, өз беттерінше жұмыс істей алуға , түрлі жағдаяттар барысына сай әрекет етуге , өзін өзгелердің бағалауына парапар ұстауға үйренеді.

Ерекше балалардың қоғамдық өмірге араласулары үшін әлеуметтік –тұрмыстық біліммен икемдерін күнделікті ұйымдастыру іс-шаралары арқылы қоғамдық орындарда өздерін ұстай алуға балалар талпынады.

Мысалы, жаяу жүргіншілерге арналған белгілер, жақын жердегі асхана, емхана бар екені туралы айтатын белгілерді көріп,керегіне жарата алу, кез-келген жағдаяттан шығатын жол болатынын түсіндіру әрине білім беру барысында алатын біліммен байланысты.

Сондықтан, бұл балаларды өмірге бейімдеу түрлі ойындар түрлі формасында ұйымдастырылып, бала дамуында жетекші роль атқарады.

Мысалы: « Түстерді ойластыру» ойыны

Ойын барысы: Помпондарды бөліктеріне , түстеріне қарай орналастырамыз.

2. «Пластикалық шыныаяқтар» ойыны

Мақсаты: Бададардың есте сақтауын, ойлау қабілетін, қабылдауын, ұсақ қол моторикасын дамыту.

Ойын барысы: Бұл ойында балалар помпондарды шыны аяқтарды пайдалана үлгі бойынша жинауға арналған ойынның тағы бір нұсқасы. Бұл ойында бір минутта дайындауға болады.

3. «Қояндар ойын»

Мақсаты: Балалардың есте сақтау зейінің, ойлау қабілетін, қабылдауын, ұсақ қол моторикасын дамыту.

Ойын барысы: Қояндарға түсіне қарай помпондарды орналастырамыз. Помпондар қарапайым желіммен қағазға жеңіл оңай жабыстырылады.

4. «Қысқышпен» ойын

Мақсата: Баладардың есте сақтауын,ойлау қабілетін, қабылдауын, ұсақ қол моторикасын дамыту.

Ойын барысы: Өзіміз жасайтың мөрлер, үлкен диаметрі помпондарды киім қысқышына ілеміз және мөрлер дайын. Сен жасай аласын, деп балаларды мақтап отырамын.

Балаларға қатысты біздің алдымызда тұрған негізі міндетіміз-олардың әлеуметтік ахуалы бейімделуіне, қоғамдағы толыққан өмірге дайындалуына жағдайларын жасау.

Ерекше білім беру оқыту процесінде балаға жеке көмек көрсету мен психологиялық –педагогикалық қолдауын қамтамасыз ете отырып, балабақшада мүмкіндігі шектеулі балаларға кедергісіз аймақ құру ғана емес, баланың психофизикалық мүмкіндігін ескере отырып,құрылатын оқу тәрбие үдерісінің ерекшілігінде ескергеніміз жөн.

Ал бұл үдерісті жүзеге асыру үшін балабақшада бала психологиялық педагогикалық қолдау қызметі ұйымдастырылуы қажет екенін түсініп, сонымен өзіміз жұмыс жүргізуіміз керек.

Күнделікті ұйымдастырылған оқу іс-әрекетімде ерекше білімді қажет ететін балаларға да, дені сау қалыпты балаларға да, бұл әдістерді қолдану тиімділігі өте

жоғары. Сондықтан жаңа әдістерді іс-тәжірибемде тиімді қолдану арқылы баланы жан-жақты дамыта аламын деп ойлаймын.

Мен жұмыс жүргізіп отырған тобымызда балалар түзете-дамыту жұмысыма қызығушылықпен қатысады. Мұның өзі өте жоғары көрсеткіш деп ойлаймын.

Алдағы уақытта ерекше білімді қажет ететін балаларды оқыту барысында жаңа әдіс-тәсілдерді әлі де кеңінен қолданып, өз іс-тәжірибемде пайдаланамын деп сеніммен айта аламын.

Әдебиеттер

1. «Бала мен балабақша» журналы (мәселеге кіріспе) Култаева Л.А Алипкалиева Г.Б № 1. 2023ж
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) «Білім туралы» Қазақстан Республикасы Заңының «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы»

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Жылқыбай Салтанат Спандиярқызы
Астана қаласы №5 «Ақбота»балабақшасы тәрбиеші

Еліміздің өркендеп шарықтауына себепкер – болашақ ұрпағымыздың дені сау, саналы, сауатты, білімді де ілімді болып өсуі. Сондықтан да отбасынан бастап, қоғам болып қолдағы бар алтынның қадір-қасиетін ұғынып, өз салт-дәстүрімізді, баға жетпес рухани байлығымызды бағалауымыз керек.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамытып, өсіру мәселесі ұлттық даму стратегиясымен тығыз байланысты мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып табылады. Бала – біздің болашағымыз. Олай болса, балабақшадағы тәрбиелеу мен оқыту баланың ғана емес, еліміздің де жарқын болашағының кепілі. Ол – үздіксіз білім берудің алғашқы деңгейі. Сондықтан мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың негізігі мақсаты – баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуы болуы тиіс. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту үздіксіз білім беру жүйесінің алғашқы бастамасы ретінде қазіргі тұрақты өзгеріп тұрған әлемде табысты бейімделуге қабілетті бала тұлғасының қалыптасуы мен дамуы үшін жағдайлар жасалынуы өзекті мәселе.

Қазіргі сәтте адамзат қоғамына ғылыми жаңалықтар мен инновациялық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу мен оқыту саласын заман талабына сай дамыту соншалықты уақыт сұранысын қанағаттандыратын жаңа бағдарламалармен, технологиялармен қамтамасыз ету болып отыр. Жетекші ғалымдар мен практиктер жүргізген көптеген психологиялық-педагогикалық зерттеулер нақты мектепке дейінгі жасты зияткерлік, тұлғалық әлеуметтік, эмоционалдық дамуын стратегиясымен үздіксіз байланысты екендігін және мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып табылатындығын ескере отырып, Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім беру жүйесін жаңғырту, дамыту ісіне ерекше көңіл бөлініп келеді. Ата-ана баласын балабақшаға әкелгенде үлкен ортаға үйренеді, бейімделеді деп үміттенеді. Ол – педагогтың басты

мақсатының бірі. Баланың ойлау және шығармашылық қабілетін дамыту, сөйлеу мәдениетін қалыптастыру, оқу, жазу, сызуға ойын арқылы үйрету басты назарда болатыны анық.

Осыған байланысты еліміздің сеніп тапсыратын мәртебелі азаматты қалыптастыратын отбасы және мектепке дейінгі тәрбие мекемесінің қызметкерлері заман талабына сай білімді, мамандығының қыр-сырын игерген педагог-тәрбиешілерді даярлауда оқу-тәрбие ісін тәжірибемен үйлестіру, кәсіптік білім беруді жетілдіру, жаңа оқу жоспары, жаңа бағдарламаға сай курстар мен түрлі семинарлар өткізудің маңызы зор. Мұның өзі педагогтың жұмысына деген қызғушылығын, шығармашылық қабілетін шыңдауына, бала тәрбиесіне деген түсінігінің кеңеюіне бірден-бір себеп болып табылады.

Білім – теңіз, оның тереңіне құпиясын ашатындар ғана бойлай алмақ. Ондай адамдарды дайындайтын, білім, тәрбие беретін бала жанының бағбаны – тәрбиеші. Ал ұстаз білімді бала санасына сабақ арқылы жеткізеді. Ол – ұстаздың бір-біріне ұқсамайтын жан-жақты өткізген сабақтары. Білім беру – табиғат пен қоғам жайында ғылымды жинақталған білім жүйесін жеке адамның меңгеруі және оны өмірде тиімді етіп қолдана білу. Ұрпаққа қоғам талабына сай тәрбие беруде мұғалімдердің инновациялық іс-әрекетінің ғылыми-педагогикалық негіздерін меңгеруі-маңызды мәселелердің бірі.

Жас ұрпақты рухани-адамгершілікке тәрбиелеу, олардың біртұтас дүние танымының қалыптасуына, әлемдік сапа деңгейіндегі білім, білік негіздерін меңгеруіне ықпал ететін жаңаша білім мазмұнын құру – жалпы білім беру жүйесіндегі өзекті мәселенің бірі.

Қазіргі уақытта модельді жүзеге асырудың кешенді жоспары әзірленіп, талқылануда. Жоспар келесі 10 бөлімнен тұрады:

1. 2-6 жастағы балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамту;
2. Нормативтік құқықтық қамтамасыз ету;
3. Мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін әдістемелік қолдау;
4. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту мазмұнын жетілдіру;
5. Мектепке дейінгі және бастауыш білім берудің сабақтастығы мен үздіксіздігін қамтамасыз ету;
6. Педагогтер мен мектепке дейінгі ұйымдардың сапалық деңгейін бағалаудың жаңартылған жүйесін енгізу;
7. Педагог кәсібінің жоғары мәртебесін қамтамасыз ету, педагогикалық білім беруді жаңғырту;
8. Мектепке дейінгі сапалы білім беруге қолжетімділікті қамтамасыз ету;
9. Тәрбиелеу мен оқытудың қауіпсіз және жайлы ортасын құру;
10. Мектепке дейінгі білім беруді қаржыландыруды дербестендіру.

Қазақстанның бүгінгі білім беру жүйесінде жаңа инновациялық бағытты игерген, нақты тәжірибелік іс-әрекетте өзіндік даңғыл жол салуға икемді, шығармашыл, зерттеуші педагогтер өте қажет.

Дәл осы сипаттағы педагогтың ең алдымен инновация туралы түсінігі болуы тиіс. Қазіргі педагогикадағы инновация – білім беру, тәрбиелеу жұмысына жаңалықты енгізу, яғни жаңа әдіс-тәсілдерді амалдарды, құралдарды, жаңа тұжырымдарды жасап, оларды қолдану ретінде анықталады. Инновация құрал мен процесс ретінде қандай да бір жаңалық ендіру жұмыстарын көздейді.

Мысалға алатын болсақ, бала тұлғасы жалпыадамзаттық құндылық ретінде қарастырылатын, ізгілікті педагогика теориясында «жеке бағытталған оқыту», «жеке бағытталған тәрбие», «жеке көзқарас» сияқты түсініктер бар. Жеке бағытталған

педагогика балалардың жеке тәжірибе жинақтап, олардың жеке қызығушылықтары мен қажеттіліктері іске асырылатындай оқыту ортасын жасайды.

Білім беру процесін іске асырудың инновациялық тәсілі мақсатында балалардың шығармашылық және интелектуалдық қабілеттерін арттыратын, эмоционалды-күштік саласын дамытатын, баланың танымдық қабілеттерін белсендіретін мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жаңа, заманауи технологиялары мен әдістері енгізіледі.

Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың мазмұны мектеп жасына дейінгі балаларға арналған үйретуші және дамытушы бағдарламалардан тұратын ресурстары бар интерактивтік жабдықтан тұрады.

Аталған технологиялар электронды контент ресурстары мен дидактикалық үлестірме материалдарды үйлестіреді, бұл логиканың, ойлаудың, сенсорлық қабілеттердің дамуына мүмкіндік береді.

Инновациялық технологиялардың ерекшеліктері бір уақыттағы әрекет барысында бірнеше әрекеттің қатар жүргізілуінен тұрады:

- мәтінді кәсіби дикторлардың айтуы;
-мультимедиялық анимациялық материалдарды көрсету;
- балалардың білім беру әрекетіне қатысуында.

Осындай модулдік, инновациялық жаң заманның жаңа жолымен өз бағытымызды бағдарласақ еліміз көркейіп, жаңа өмірдің жол торабынан қалмай үлкен шыңдарды бағындыратынымыз сөзсіз.

Мектепке дейінгі ұйымдардың инновациялық жобалау технологиясын қолдану, ою-өрнектер арқылы мектепке дейінгі жастағы балалардың танымын дамыту

Астана қаласы әкімдігінің
№68 «Балбұлақ» балабақшасы МКҚК
Изтаева Гулмира Амангелдіқызы,
тәрбиеші

Қазақтың ұлттық өрнектермен әшекейленген қолөнердің түрлері де, атаулары да көп. Солардың ішінде халық арасында көбірек тараған ою-өрнек.Ою-өрнектің қалыптасуы мен дамуы халықтың сан ғасырлық тарихымен, тыныс-тіршілігімен салтымен және мәдениетімен тығыз байланысты. Өнер арқылы адам өмірді көреді, басқа жағдайларды ұға қарап білуді үйренеді. Жеке тұлғаның дамуының алғашқы баспалдағы мектеп жасына дейінгі кезенде қалыптасатындықтан дүниетанымдық негізі де осы жаста қаланады.

Өнер жайында қазақтың аса көрнекті жазушы, ғалым М.Әуезов «Ешбір өнерді құрғақ тілек бұйрық туғызбайды. Көркем өнердің міндеті табиғатқа еліктеу емес, оның сырын ашу. Көркем өнер біздің ішкі дүниеміз бен жан-жүйемізге әсер етіп, адамдық қалпымызды тәрбиелейді» деген. Сол өнердің бірі бейнелеу өнері.Бейнелеу өнері ерте заманда пайда болып, барлық дәуірде өмір сүрген. Заман толқыны тарих теңізінің жағалауында көркем өнердің бағы жетпес меруерт маржандарын қалдырады.Сол құнды асылдардың бірі ою-өрнек. Өнердегі әр ұлттың өзіне тән ерекшелігін сезіне білуге, шеберлердің қолынан шыққан бұйымдар арқылы халық өмірінің сипатын, ақыл мен ойластырылған еңбектің нәтижесін көре білуге, қоршаған дүниеге үңіле қарауға, ой-қиялының

ұшталуына әсер етіп, оның жан-жақты үйлесімді ізгі қасиеттерді бала бойына өнер арқылы сіңіре тәрбиелеу оны дамытудың басты құралы болмақ. Өнер арқылы баланың бойындағы көркемдік сезім-ізгілік негізі, адамгершілік қасиеттер қалыптасады.

Халқымыздың баға жетпес мұралары ою-өрнек оқу-тәрбиелеу үрдісіне қолданылып келеді. Бірақ әліде болса зерттеп, игілікті іске асырар мұраларымыз балабақша бағдарламасын толық қамтыған жоқ.

Халық шеберлері өз өнерлерін халық игілігіне жұмсай отырып, ою-өрнек қолданбалы өнерінде небір ғажайып дүниелер тудырудың небір ғаламат сырларын ұрпағына мирас етіп қалдырды. Қазақ халқының қолөнері: ою-өрнек жайында көптеген ғалымдардың еңбектері жарық көрді. «Қазақ оюы», «Қазақ халқының қолөнері», «Қазақтың ою-өрнектерінің жасалу жолдары», «Қазақтың ою-өрнектері», «Балабақшадағы тұрмыстық талғам», «Балабақшадағы көркемдік тәрбие», «Қағазбен жұмыс жасау», «Бейнелеу өнері», «Қазақ халқының дәстүрлі өнері», С.Арғынбаев, С. Төленбаев, М. Өмірбекова, Ф.Н.Жұмабекова, М.И.Нүсіпбекова, т.б ғалымдардың еңбектері мектеп жасына дейінгі балаларды бейнелеу өнерінде оқыту мен тәрбиелеуге өзіндік үлесін қосып келеді. Өзіңді өз халқыңның оның мәдениетінің, біте қайнасқан бір бөлігі ретінде сезінбейінше, рухани дамудың белгілі еместігі ақиқат. Солай десек, жылдар бойы қолөнер саласында оның тұрмыстық түрлеріне, мектеп жасына дейінгі балаларды баулу жұмысын жүйелі түрде жүргізудің маңыздылығына ден қою керек. Қазақ халқының салт-дәстүрлеріне, әдет-ғұрыптарына негізделген қолөнердің бір түрі ою-өрнектер мектепке дейінгі бала тәрбиесінде ерекше орын алады.

Өнердің басқа да түрлері секілді, ою-өрнекте ой-өрісі мен балалардың жан-жақты дамуына әсері мол. Балалар ою- техникасын ғана меңгермей, осы өнерге қатысты қолөнер саласында ұмыт болған сөздермен танысады.

Ою-өрнекті тек сурет, қол өнер, оқу іс-әрекетімен байланыстырып оқытылуы тиіс. Елімізде археологиялық қазба жұмыстары кезінде табылған көне қолөнер туындыларының барлығында дерлік ою-өрнек бейнеленген. Әр кезеңнің даму процесіне орай, шеберлердің қолөнер бұйымдарын бейнелеуде стильдік ерекшеліктері өзгеріп отырған. Бүгінгі таңдағы біздің міндетіміз жас жеткіншіектерге халқымыздың өнерін, өнер шеберлерінің қолынан шыққан әртүрлі заттар мен бұйымдарын айтып, олардың бізге қалдырған мұрасын құрметтеуге және ұлттық өнерге деген сүйіспеншілігін қалыптастыру қалыптасады.

Этнограф ғалымдардың Ә. Марғұлан, Х. Арғынбаев, Ә. Тәжмұратов, М. Мұқанов ғылыми зерттеулерін сұрыптай келе, ою-өрнекті дизайн әлемі туралы еңбектері жарық көрген.

Халқымыздың жалпы мәдениет деңгейін жоғары сатыға көтерудің және балалардың эстетикалық көзқарасы мен талғамын дамытудың тиімді жолдарының бірі көркем өнер болып табылады. Халықтың салт-дәстүрін сақтаған, ғасырлар тарих сынынан өткен қолөнердің бір саласы «ою-өрнек» қызықты болу үшін;

-біз бала ұғымына, жас даму деңгейіне сәйкес келетін бірнеше түрін байқау тәжірибемізде пайдаландық.

Ою-өрнекке байланысты, көркемдік талғамын қалыптастыратын ойындар жоқтын қасы.

Баланың көркемдік талғамын қалыптастыруға:

-бала мен педагогтың көркем құндылықты қабылдауда өнімді іс-әрекетке деген шығармашылық қабілеттері, әлеуметтік, табиғи заттың ортаға деген сапалы қарым-қатынастарды дамыту жөніндегі бірлескен іс-әрекеті жатады. Балалардың көркемдік талғамын қалыптастыруда бейнелеу өнеріне жұмыстарды дұрыс ұйымдастыру үшін балалардың жас ерекшеліктеріне сай бейнелеу іс-әрекетін үйретудің әдістемелік және жалпы міндетттеріне сәйкес мазмұның белгілеп, нақтылы қойылатын талаптарды анықтап алу.
-жұмыстарды жоспарлау;
-материалды белгілеп бір ізге түсіру, түпкі нәтижесіне жету, көруге ұмтылу.
-өнер құралдары арқылы көркемдік талғамын өнерге деген сүйіспеншілігін шығармашылығын дамыту:
-эстетикалық қабылдануын, бағалауын, талғамының бастапқы көріністерін дамытуға бағыттта;
-қоршаған ортаны көркемдеуге және мінез-құлық мәдениетті дағдыларын жаттықтыру;
-шығармашылық және тәжірибелік іс-әрекетттерге итермелейтін проблемалық ситуацияны шешу;
-іс-әрекет мазмұнына қарай, мақал-мәтелдер, санамақтар, жұмбақтар, жаңылтпаштар, тақпақтар қолдану.
Үнемі баланы тыңдай, көре, бағалай білуге, оның назарын түрлі пішіндегі табиғат әсемдік көріністеріне аударған жөн.
Әдемі ою-өрнектермен безендірілген қолөнер түрлері:
Зергерлік бұйымдар, ағаштан жасалған бұйымдар, қазақтың ұлттық киімдері.
-жасау жиһаздың, тәрбиелеу мен білім беруге арналған құрал-жабдықтардың ұлттық салт-дәстүрімізге сай келуі.
-көркем өнер туындыларын тиімді әрі талғамға сай пайдалануы.
-тәрбиешілер мен тәрбиеленушілер және ата-аналар арасындағы тығыз шығармашылық байланыс.
Қазіргі кезде халқымыздың мәдени асыл қазынасының өзекті бір саласына айналған ою-өрнек қайта түлеп бай мазмұнға, жаңа түрге ие болды. Дей тұрған мен бүгінде кейбір шешімін күтіп тұрған мәселелер бар.
Атап айтқанда:
-ою-өрнектер жайлы баланың түсініктерін және қызығушылығын дамыту жолдары нақты қарастырылмағандығы байқалады;
-ою-өрнектермен ойналатын ойындар өте аз;
-Ою-өрнектермен таныстырудың тиімді әдіс-тәсілдері нақтылауды қажет етеді;
балаларды жан-жақты дамыту мақсатында ою-өрнекке деген қызығушылығын, дидактикалық ойындар: «құрақ»-ою ойыны,, үстел үсті ойыны «ою-өрнектер сыр шертеде», «қиықша» ою-өрнек ойыны, «қазыңа» қисынды дамыту ойыны, мектепке дейінгі бала тәрбиесінде ерекше орын алады.
Болашақ зергер мүсінші және суретшілер де алғашқы әліпппесін балабақшадан бастайды. Балабақшадан алған білімін мектеп қабырғасында жалғастырады.
М. Жұмабаев «Педагогика» атты еңбегінде: «Бала тәрбиесі бір өнер, өнер болғанда ауыр өнер, жеке бір ғылым иесі болуды тілейтін өнер...» деген.
Халықтық салт-дәстүрін сақтаған, ғасырлар тарих сынынын өткен қолөнердін бір саласы ою-өрнек балаларға қызықты болу үшін, балалардың көркемдік талғамының табысты болуы, балабақшада баланы қоршаған бүкіл орта-мазмұнды, жаңалығы мол, тартымды, түсінікті болуы қажет.

Қолданылған әдебиеттер

1.«Қағазбен жұмыс жасау»Ф.Н.Жұмабекова /Алматыкітап.2008.

2.«Қазақтың ою-өрнектері»С. Төленбаев / Алматыкітап. 2002

Использование инновационных технологий в развитии речи у детей с ОНР

Ильина Н.Ю.
Детский сад «Кызыл Телпек» г. Сатпаев, логопед

В последнее время все чаще поднимается вопрос о применении инновационных технологий в ДО, так как внедрение инноваций в работу образовательного учреждения – важнейшее условие совершенствования и реформирования системы дошкольного образования. Инновационные подходы к обучению и воспитанию детей с речевыми нарушения получили широкое распространение и в логопедической работе. Я полагаю, что наиболее ценным является идея многофункционального дидактического комплекса, созданного на основе обыкновенных игр. Такое пособие может найти применение в оборудовании не только логопедического кабинета, но и речевого уголка любой дошкольной группы.

Ключевые слова: ОНР – общее недоразвитие речи, Су-джок терапия, лэпбук, нейропсихологическая коррекция.

Одна из задач моей работы автоматизировать звуки и развить речь ребенка. Сделать это возможно лишь в том случае, когда ребенку интересно, он увлечен и играет. И я решила оформить игры и речевой материал по развитию речи в виде **лэпбука**. Он представляет собой папку или другую прочную картонную основу, на которую наклеены маленькие книжки (мини книжки — простые и фигурные, в виде кармашков, гармошек, белочек, стрелочек в которых организован и записан изучаемый материал.

Такая интерактивная папка позволяет не только ускорить и сделать более привлекательным процесс автоматизации звуков, но и пополнять словарь детей и расширять семантические поля значений слов, формировать грамматические категории, развивать связную речь, совершенствовать мелкую моторику. Так же лэпбук - эффективное средство для привлечения родителей к сотрудничеству.

Для поддержания интереса детей на занятиях и в совместной деятельности я придумываю и воплощаю в своей работе авторские разработки и игры. Игры для детей придумываю с каждым днем все более интересные и яркие, а **штучки-липучки** – это не только яркие детальки и красивые картинки, но и еще очень плотный материал, которому не страшны вода и изгибы. Игры для детей, связанные с играми на липучках, – это всегда весело и интересно благодаря цепким деталькам, которые интересно приклеивать и отрывать снова и снова. Ребенок, играя с липучками, всегда будет занят чем-то интересным и ярким для своего воображения, не испортив любимые игры. Дети могут часами с увлечением прилеплять и снова отлеплять яркие картинки, проговаривая слова и отрабатывая сложные звуки.

Процесс приклеивания завораживает, а интерес – в разы повышает результативность! Незаметно для ребенка происходит развитие моторики, сенсорики, речи, звуковой культуры, фонетики

По счастливой случайности на глаза попались **"Игры с фонариком"**. Идея использовать фонарик в качестве подсветки обратной стороны картинки оказалась просто волшебной! Ничего сложного, а эффект сногсшибательный. Дети как на чудо-чудесное реагируют на такую игру. Процесс автоматизации и дифференциации звуков, закрепление пройденного лексического материала, отработка предлогов, и еще много каких педагогических задач можно с интересом решать при помощи этой серии игр.

В качестве эффективного средства по совершенствованию речи дошкольников, я использую игровое пособие **«Речевой куб»**. На гранях кубов располагаются различные картинки и схемы, которые меняются по мере усвоения данного материала. Использование «Речевых кубов» позволяют достичь успехов в развитии импрессивной стороны речи детей, побуждая к активному участию каждого ребенка. Дети могут высказывать свое мнение, сравнивать, обобщать. У них значительно обогащается словарный запас, закрепляются навыки словообразования и словоизменения, умение использовать в речи различные конструкции предложений, связно, последовательно составлять рассказы.

В своей работе я использую нетрадиционную технологию **Су –Джок терапия,** основанную на традиционной восточной медицине. Су-Джок терапия позволяет повысить потенциальный энергетический уровень ребенка, развивает тактильную чувствительность, мелкую моторику пальцев рук, тем самым, способствуя развитию речи. В коррекционной работе используется массажный шарик Су-Джок и два металлических массажных эластичных кольца.о

Одной из эффективных форм работы по формированию у дошкольников навыков самоконтроля, является создание **«Звукового Чудо – дерева»**, на котором дети могут осознанно фиксировать и наглядно видеть свои достижения в логопедической работе. Как показывает практика, зафиксированный результат легче воспринимается и запоминается. Каждый ребенок выбрал и поместил на веточке «Чудо - дерева» деревянное плоскостное изображение животного и осознанно отмечал свои успехи, прикрепляя рядом со своим значком - любимцем наклейки звездочки или смайлики в случае правильного и безошибочного выполнения логопедического задания. Для этого необходимо научить детей определять и отмечать собственные достижения в речи, стремиться к их улучшению. Вместе с детьми установили правила, с помощью которых дети могли осознать и оценить свои действия.

В ходе использования данного авторского пособия, дети учатся оценивать свою речь, слышать речь других детей, выявлять причины трудностей, помогать своим друзьям при необходимости.

Литература

1. Филечева Т.Б. Устроение общего недоразвитие речи у детей дошкольного возроста : Айрис – Пресс, 2007.
2. Репина З.А. Нейропсихологическое изучение детей с тяжелыми нарушениями речи. Учеб. Пособие (Текст) З.А. Репина – М Эксмо, 2006.
3. Лынская М.И. Формирование речевой деятельности у неговорящих детей с использованием инновационных технологий. Пособие для учителей дефектологов.
4. Закондырина, Э.Г. Наглядное моделирование как средство обучения словообразованию дошкольников с ОНР [Текст] / Э.Г. Закондырина // Логопед. - 2014. - №4. - С. 32-33.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Карабалина Шаттыгуль Бериковна

БҚО, Орал қаласы №34 «Балбұлақ» бөбекжайы МКҚК, тәрбиеші

АНДАТПА: Білім беру жүйесінің алғашқы қадамы мектепке дейінгі ұйым, балабақша болғандықтан тәрбиешілер мен жетекшілерге жауапкершілік жүктелед

ТҮЙІНДІ СӨЗДЕР: Мәдениет; Тәрбие; Мектеп; Модель; Педагог; Міндет; Қазақстан Республикасы; Инновация;Білім; Даму; Технология;

Мәдениетті,ұқыпты,білімді ұрпақ тәрбиелеу үшін тәрбиешінің өзі тәрбиелі,білімді болу қажет.Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Болашақ еңбек етіп, өмір сүретіндер- бүгінгі жас ұрпақ,ұстаздар оларды қалай тәрбиелесе,Қазақстан сол деңгейде болады.Сондықтан ұстазға жүктелетін міндет ауыр» деген болатын.Және де халыққа жолдаған жолдауында «Біздің міндет — жаңа технологияларды,идеялар мен көзқарастарды пайдалана отырып білім мен бәсекеге қабілетті ұрпақ тәрбиелеу»деп ұстаздарға жаңа міндет қойған болатын.Сондықтанда әр педагог өзінің білімін жетілдіріп,іздену қажет.Заманауи педагог – үнемі дамып отыратын, өзін-өзі тәрбиелейтін, балаларды дамыту мен тәрбиелеудің жаңа жолдарын іздейтін адам.Мұның бәрі оның белсенді позициясы мен шығармашылық компонентінің арқасында мүмкін болады.Ал жоғарыда атап өткен жаңа технологияларға келетін болсақ, жаңа технологияларды енгізу бірқатар себептерге байланысты болуы мүмкін. Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық технологиялар ең алдымен өзекті мәселелерді шешуге, көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыруға, ата-аналардың өсіп келе жатқан сұраныстарын қанағаттандыруға пайдаланылады. Инновациялар тек жаңа бағдарламалар түрінде ғана емес, сонымен бірге мектепке дейінгі мекеменің үйлесімді жұмысын қамтамасыз ететін бірқатар басқа салаларда да көрінуі мүмкін. Бұған басқарушылық қызмет, персоналмен жұмыс және ата-аналармен жұмыс кіреді.Ал балабақшадағы балалармен жасалатын бірқатар маңызды жұмыстарға тоқталар болсақ,мысалы сатылы түрде ең алдымен жаңашыл білім беру технологияларға үйрету сынды мәселелер кіреді.Сондай-ақ маңызды этап ол -зерттеу әрекетін үйрету яғни балаға өзекті мәселені анықтауға және оны бірқатар әрекеттер арқылы шешуге көмектеседі.

Сонымен бірге бала да ғалым сияқты зерттеулер мен тәжірибелер жүргізеді.Сапалы маңызды өзара іс-қимыл педагогтің әр баламен жеке қарым- қатынасы, баланың іс-әрекетіне және оның пікіріне шынайы қызығушылықпен қарау, тыңдау, қолдау көрсету, балаға жылы қарым-қатынас көрсету. Ал дамушы орта дегеніміз заттар мен ойыншықтарға еркін қолжетімділікті және немен айналысатынын өз бетінше таңдауын, күні бойы өз идеяларын іске асыру мүмкіндігін қамтамасыз ететін, балалардың бастамасын қолдау үшін жоспарланған әртүрлі материалдары бар орта. Осы тақырыптағы ағымға тоқтайтын болсақ білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидаттары «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған.Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту білім беру жүйесінің бірінші деңгейі ретінде отбасында немесе бір жастан бастап бірінші сыныпқа қабылданғанға дейін меншік нысанына қарамастан мектепке дейінгі ұйымдарда жүзеге асырылады.Кейбір тіпті әр мектепте тәрбиелеу мен оқытуды дамыту бойынша жүйелі шаралар кешені іске асырылуда. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту жүйесіндегі мемлекеттік саясат халықтың әртүрлі әлеуметтік топтарынан шыққан балалардың сапалы білім алуы үшін тең бастапқы мүмкіндіктер жасауға және қолжетімділікті қамтамасыз етуге бағытталған. Қазіргі таңда мемлекеттік бағдарламада мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту деңгейінде білім беру байланысты индикаторлардың шектеулі саны айқындалған, олар- балалардың сауаттылық дағдылары, мектепке дейінгі ұйымдармен қамту, педагогтердің білім деңгейі, ал халықаралық практикада мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту сапасы - көптеген компоненттерді қамтитын және жергілікті контексті көрсететін ауқымды ұғым.Сапа көрсеткіштерінің үш тобы бар, балаларды оқыту және күтім жасау саласында қызмет көрсететін ұйымдардың сапасын бағалаудың әрбір халықаралық құралы осы көрсеткіштердің өзіндік теңгеріміне ие. Модель-мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы.Ал баланың толыққанды дамыту қимыл белсенділігіне жағдай жасау, пайдалы және құнарлы тамақтандыру, достық қарым-қатынас орнату және дамытушы ортаны ұйымдастыру арқылы қамтамасыз етілетін баланың физикалық, психологиялық, әлеуметтік, эмоционалдық денсаулығы мен қауіпсіздігі болып табылады. Ал педагогикалық немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білімі бар және білім алушыларды және тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, білім беру қызметін әдістемелік қолдау немесе ұйымдастыру бойынша педагогтің кәсіптік қызметін жүзеге асыратын адам.

Осымен қорытындылай айта кететін болсақ мектепте тәрбиені оқып дамытуымыз керек, және де соны дамыту үшін яғни іске асыру үшін педагогтың инновациялық қызметін қамтамасыз етуді түсіндік.

Әдебиеттер

1. А. Исмаилов , Қ. С. Амангелді, Қадырбекова, Шымкент// 2017
2. А. И. Рустембеков, М. Алимова, С. Ибрагимов, Алматы//2019
3.

Баланы тәрбиелеуде ата аналармен серіктестіктің ұтымдылығы

Астана қаласы әкімдігінің
№66 «Толағай» балабақшасы МКҚК меңгерушісі
Э.Д. Усембаева

Өзектілігі: Балабақша ұжымы мен ата – аналар арасындығы ынтымақтастықты арттыру маңызды болып отыр. Ата-аналардың жауапкершілігі туралы мәселе соншалықты өзекті, ол халықаралық деңгейге шығып, бұған 1989 жылғы БҰҰ Бас Ассамблеясы қабылданған Бала құқықтары туралы Конвенция дәлел бола алады.

Аннотация: Бұл жұмыста бүгінгі таңда біздің өміріміздегі жаһандық өзгерістерге байланысты тәрбиешілер мен ата-аналардың бала тәрбиесіндегі жауапкершілігі, қарым қатынас ережелері тәрбиешілердің жасаған бірқатар жалпы қателіктерікөрсетілген. Балаларды оқыту мен тәрбиелеуде отбасы басты рөл атқаратынын атап көрсете отырып, бірге жұмыс істеу қажеттілігі түсіндірілген. Егер әр тәрбиеші ата-аналармен қарым-қатынаста әртүрлі тәсілдерді, заманауи жаңа технологияларды қолдана отырып, ата-аналардың қызығушылығын арттыру мақсатында жұмыс жасаса, онда ата-аналардың балабақшаға, тәрбиешіге деген көзқарасы өзгеретіні егжей-тегжейлі жазылған. Оның тиімді тұстарына тоқталып, серіктестіктің оң нәтижелеріне талдау жасайды.

Аннотация: В данной статье отражена ответственность воспитателей и родителей в воспитании детей, правила общения в связи с глобальными изменениями в нашей жизни на сегодняшний день, ряд распространенных ошибок, совершаемых воспитателями. Разъясняется необходимость совместной работы, подчеркивая, что семья играет ключевую роль в обучении и воспитании детей. Если каждый воспитатель работает с целью повышения интереса родителей, используя разные подходы в общении с родителями, современные новые технологии, то подробно прописано, что отношение родителей к школе, воспитателю меняется. Остановится на его эффективности и проанализирует положительные результаты партнерства.

Түйін сөздер: Ата-ана, отбасы, тәрбие, серіктестік, қарым-қатынас, балабақша.

Ключевые слова: Родители, семья, воспитание, партнерство, отношения.

Жаңашыл мұғалім А.С.Макаренко отбасылық тәрбиенің жауапкершілік деңгейі туралы былай деп жазды: «Балаларды тәрбиелей отырып, қазіргі ата-аналар елдің келешек тарихын, демек – әлем тарихын тәрбиелейді».

Жақсы ата-аналар отбасылық тәрбие міндеттерін орындау үшін жауапкершілікті сезінуі керек. Ең бастысы-олардың:

-баланың үйлесімді дамуын қамтамасыз ету: оның дене, интеллектуалдық, рухани-адамгершілік және жалпы мәдени дамуына қамқорлық жасау;

- оның талаптарын, мүдделерін және икемділігін дамыту;

- оқу процесіне көмек көрсету;

- әлеуметтенуге көмектесу-қоғамда өмір сүру және жұмыс істеу;

- еңбек тәрбиесі;

- мамандық таңдауға көмектесу,

- бала тұлғасында шығармашылық әлеуетті дамыту;

- қоршаған адамдармен адамгершілік, эмоционалды, толерантты қарым-қатынас орнату және қолдау;

- жыныстық тәрбие; болашақ отбасылық өмірге дайындық;

- жауапкершілікті қалыптастыру, патриотизм мен ұйымшылдық құндылықтарына бағдарлану, Отан үшін белсенді жұмысқа дайын болу;

- ересектерде өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі дамытуға дайындық[1].

Отбасылық қатынастардың барлық кешені баланың жеке басының қалыптасуына, оның физикалық, рухани, әлеуметтік, психикалық және зияткерлік қасиеттерінің толық дамуына жақсы жағдай жасауға ықпал етуі керек.

Сонымен қатар, кез-келген жақсы ата-ана отбасылық тәрбиенің негізгі тәрбиелік факторлары ата-аналардың жеке басы, олардың өмірге әсері, жұмысқа деген көзқарасы, олардың өмірлік басымдықтары мен құндылықтарының жүйесі, жауапкершілік, жүйелілік, тұрақтылық екенін ұмытпауы керек[2].

Балабақша пен отбасының ынтымақтастығындағы рөлді тәрбиешілер атқарады. Олардың жұмысынан отбасының балабақша тарапынан бала тәрбиесі мен тұлғаның дамуына қатысты саясатты түсінетіндігі, оны жүзеге асыруда қаншалықты белсенді қатысатындығы байланысты болады. Ата-аналар мен педагогтардың талпыныстарын біріктіру бала үшін қолайлы жағдайды жасау ретінде танылуы қажет.

Ата- ана мен білім беру мекемелері мамандарының бірлескен өзара іс-қимылы негізінде өзара қызығушылық, бір-біріне сенім, қолдау және көмек, шыдамдылық және бір-біріне шыдай білу принципі болуы керек. Қарым-қатынас, ынтымақтастық теңдестірілген түрде жүзеге асырылуы керек- тәрбиешілермен ата-аналардың бірде-бір жағы мұндай бірлескен қызметті басқаруға немесе бақылау құқығына ие бола алмайды.

Ата-аналармен сындарлы өзара әрекеттесу тәрбиешілердің ата-аналармен қарым-қатынаста келесі ережелерді сақтауына ықпал етеді:

- Ата-аналарға түсінікті тілде сөйлеу - арнайы терминологияны қолданбай;
- Нақты болу, қойылған сұрақтарға толық жауап беру;
- Белсенді болу, онымен диалогты ата-ана бастамасынсыз бастау: ата-аналар мұғалімнен сұхбат алмауы керек;
- Ата-аналардың эмоционалды жағдайын есепке алу;
- Үйретуден, ақыл-ой әрекетінен, амбициядан бас тарту;
- Серіктестік контекстіндегі қарым-қатынас;
- Ата-аналармен әңгімелесу мазмұнын алдын ала дайындау;
- Мейірімді болу;
- Әкімшілік тарапынан ата-аналардың мүдделері мен ата-аналардың басымдығын қорғау құралына айналмау;
- Ата-аналардан немесе басқа туыстардан алынған ақпаратты құпия сақтау.

Ата-аналардың тәрбиешілермен қарым-қатынас тәжірибесі көрсеткендей, балабақшаға баратын ата-аналардың балаларын үлгілі деп атауға болмайды.Қарым-қатынас сипаты қатысушылардың жеке қасиеттеріне байланысты болса да, тәрбиешілердің жасаған бірқатар жалпы қателіктер деп атауға болады:

- Келіспеушіліктерсіз тиімді қарым-қатынас техникасын білмеу;
- Жұмсақтықтың болмауы, ата-аналарға қатысты қатаң күтіпалу;
- Ата-аналардың бағасы;
- Ата-аналарға қатысты директивалық ұстаным;
- Ата-аналардың сөздері мен әрекеттеріне жауап ретінде қобалжу, шамадан тыс эмоционалдылық;
- Қарым-қатынасты қиындататын стереотиптер мен ұстанымдарды қолдану;
- Ата-аналарға олар күткен жағдайларды жабыстыру;
- Агрессивтілік, әдепсіздік;
- Немқұрайлылық, жабырқаулық[3].

Тәрбиешілердіңата-аналармен әңгімесінің жалпы мақсаты ортақ(бір нәрсе туралы хабарлау) немесе нақты (сыныптың алдыңғы күндердегі саяхат жайында әкесін шақыру). Ең бастысы-ата-аналармен тек қажет уақытта сөйлесу.

Ата – аналармен жұмыс модельдері үнемі өзгеріп отырады: кейбіреулері тиімділіктің болмауына байланысты маңыздылығын жоғалтады, ал басқалары пайда бола бастайды: ата-аналарды оқыту мен тәрбиелеу процесіне тиімді тартуға ықпал ететін кең интерактивті жұмыс әдістері қолданылады.

Ата-аналарды бала тәртіпті бұзған немесе нашар оқи бастаған кезде ғана балабақшаға шақыруға болмайды. Кейде оқушы өзін жаман ұстамайды, жақсы

оқиды, бірақ сынып жетекшісі ата-анасымен оның сыныптан тыс оқуын ұйымдастыру, оны кез-келген әлеуметтік пайдалы жұмысқа тарту, белгілі бір салада өзінің талантын дамыту үшін қажетті жағдайлар жасау туралы ата-аналармен келісуі керек.

Ата-аналар мен балабақшатәрбиешілерінің кездесуі пайдалы ғана емес, сонымен бірге аса қажетті серіктестіктің болуы. Бұл кездесулер балабақша мен отбасы арасында тығыз байланыс орнатуға, оқудағы және оқушылардың мінез-құлқындағы кемшіліктерге жол бермеу үшін уақтылы шаралар қабылдауға мүмкіндік береді. Әңгімелер мен дәрістер белгілі бір бағдарлама бойынша үнемі өткізіліп тұратын жағдайда ғана өз мақсаттарына жете алады. Мысалы: «ата-аналардың бала тәрбиесіндегі жауапкершілігі туралы», «Балаларды ұқыпты ұстауға үйрету», «үлкендерді құрметтеуге үйрету», «Баланың мінез-құлқын тәрбиелеу туралы», «Сыныптан тыс оқуды қалай басқаруға болады» және т.б.

Әсіресе, ата -аналардың өлең шумақтарын жаттату барысында да маңыздылығы зор. Біріншіден, мектепке дейінгі білім беру ұйымында топтағы бала саны көп, оған қоса уақыт жағынан шектеу болғандықтан, бұл міндет ата -аналарға жүктеледі. Тәрбиешілердің берген тақпақтарын таңдайлары тақылдап тұрып айтуы, олардың есте сақтау қабілеттері, көпшілік алдында ұялмау, білімге деген көзқарастарын қалыптастырады. Сол себепті ата -аналамен тығыз қырым -қатынас ортану әсте қажет-ақ.

Отбасы мен педагогикалық ынтымақтастық – бүлдіршіндердің дағдысын арттырып, тәрбиешілердің жұмыс сапасын жақсартады. Әлемге деген көзқарас енді қалыптасып, өмірге бейімделіп келе жатқан кішкентай балалар үшін, өзара сыйластық, өзара сапалы қарым – қатынас орнату өз сапасын береді. Баланы жеке тұлға ретінде қалыптастырудың маңызы зор. Сол себепті ата – аналарға да педагогикалық білім беру артық етпейді. Өйткені, тәрбиешінің берген нұсқаулығын толық түсінбеген ата – ана , өз баласының дұрыс дамуына кедергі болуы мүмкін. Осы тұрғыда, балабақша ұжымы, біз, тәрбиешілер ата -аналарды бірлескен әрекетке үнемі тартуды басты назарға аламыз.

Тәрбиешілердің ата-ананың жауапкершілігін арттырудағы жұмысының сәтті немесе сәтсіз болуы оның өзі таңдаған ұстанымына, қарым-қатынас стиліне, педагогикалық шеберлігі мен кәсіби құзыреттілігіне байланысты екенін есте ұстаған жөн. Қазіргі кезде оқушылардың тәрбие жұмысын одан әрі жетілдіру отбасы мен балабақшаның бірлескен жұмысын дамыту және нығайту арқылы жүзеге асырылады.

Отбасы мен балабақша немесе тәрбиешілер мен ата-аналар бірлесе отырып, XXI ғасырға жаңашыл, креативті, көп мәдениетті, саяси сауатты тұлға қалыптастырады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Б.Б. Баймұратова, М.С. Сәтімбекова, Ф.Н. Жұмабекова, т.б. Балбөбек бағдарламасы. — Алматы: Шартарап, 2000.
2. В.С. Мухина. Мектепжасынадейінгібалаларпсихологиясы. — А.:Мектеп, 1986.
3. О. Сатқанов. Балалардысәндік-қолданбалыөнергеүйретуәдістемесі. — Алматы: Рауан, 1993.

Патриотическое воспитание детей средствами краеведо-туристкой деятельности

Каюмова К.Р., инструктор по физической культуре
Ясли-сад №13 «Тұлпар», г. Астана

Аннотация: Данная статья показывает важную задачу воспитания подрастающего поколения через патриотизм и гражданственность, так как именно в этом основа жизнеспособности любого общества и государства, преемственности поколений.
Ключевые слова: туризм, турист, поход.

Все начинается с детства. Истина величайшая. Тысячу раз прав В.А. Сухомлинский, сказавший эти слова. Не случайно все, кто оценил воспитательные возможности краеведения и туризма, все больше и больше обращаются к этой деятельности, и не только в начальной школе, но и в детских садах. Перед нами стоит ответственная задача – в маленьком человеке заложить основы личности высоконравственной, интеллигентной. В связи с этим весьма актуально создание и использование в дошкольном образовательном учреждении новых форм и методов работы с детьми, способствующих эффективному формированию качеств такой личности. Чтобы помочь детям дошкольного возраста познавать огромный неизведанный мир, в нашем детском саду большое место отводится технологии краеведо -туристкой деятельности.

Краеведение и туризм - два взаимодополняющих способа постижения ребенком особенностей среды проживания, восприятия окружающей действительности. В истории педагогики всегда уделялось большое вниманиекраеведческой работе как условию успешного воспитания у дошкольниковгражданско-патриотических качеств. Еще в прошлом веке выдающийся деятель в области дошкольного образования А.С. Симонович в своей книге писала: «Собственно краеведение начинается в детском садике. Это ряд систематических бесед, наблюдений, прогулок, предварительно хорошо обдуманных воспитателем, которые приводят к сознательному ознакомлению с родиной и готовят ребенка к дальнейшему пониманию живой и неживой природы, а также географии, экологии и др. Краеведение не следует понимать так, будто оно просто знакомит ребенка с окружающей средой. Краеведение выбирает только те предметы из жизни людей, которые могут дать ребенку определенные моральные и умственные силы».

М.Монтессори отмечала, что «местные» черты поведения человека есть таинственное отражение того, что запечатлелось в нем в годы его детства. Она считала, что в словах «Я люблю свой край» нет ничего поверхностного или искусственного, напротив, они отражают весьма существенные человеческие качества.

Дошкольный возраст детей тем и уникален, что именно в этот период происходит закладка маленьких кирпичиков будущего фундамента в области познания мира и самого себя, знакомства с окружающей средой, с природными явлениями, растительным и животным миром, каждодневными открытиями: «Я открыл!», «Я познал!», «Я сумел!». Детский сад для детей является первым опытом коллективного сосуществования, со своими первыми законами и правилами, со стремлением утвердиться в глазах товарищей, быть лучшим, познать как можно больше, задавая бесконечные вопросы и очень важно, чтобы в этот момент рядом находился мудрый наставник, который смог бы дать на них ответы и своевременно откорректировать складывающиеся отношения. Детей дошкольного возраста чаще всего называют «почемучками». У них велика потребность в познании, желании открывать мир,

людей,,природу. В силу своих возрастных особенностей они всегда готовы откликнуться (прежде всего эмоционально) на все окружающее, новое в жизни.
Именно краеведо - туристская деятельность дает дошкольнику возможность контакта с окружающим миром, убедительные, яркие, наглядные ответы на возникающие вопросы, формирует образ Родины. Эта деятельность удовлетворяет и естественную потребность дошкольников в движении, позволяя им быть на свежем воздухе в любое время дня и года. Включение ребенка в процесс освоения ближайшего природного и социального окружения в ходе краеведо - туристской деятельности позволяет обогащать жизненный опыт ребенка; формировать его представления, понятия; развивать самостоятельность, наблюдательность, накапливать первоначальный багаж навыков, умений, знаний, закалить его организм.
Краеведо - туристская деятельность позволяет в комплексе решать образовательные, воспитательные, оздоровительные задачи, развивая ребенка в целом, интеллектуально, нравственно, физически.
Успех введения и функционирования краеведо - туристской деятельности зависит от осознания педагогами значимости краеведо - туристской деятельности в развитии детей, от готовности их к совместной работе, творческим контактам друг с другом.
Что помогает дошкольнику полюбить свою малую Родину, а в дальнейшем и большую Родину - свой Казахстан?
А что еще, как не прогулки и экскурсии в природу, туристические походы к природным объектам родного края, что в целом и составляет туристско-краеведческую деятельность детей дошкольного возраста. Туристические походы, путешествия, экспедиции являются самой доступной и эффективной формой краеведческой работы.
В процессе ознакомления дошкольников с родной природой воспитываем бережное отношение к ней. С самого раннего детства ребенка приучаем беречь зеленые насаждения на своем участке, на улице, в парке, заботиться о животных, о птицах.
Игры в лесу, на лугу, на берегу пруда, реки, собирание ягод, цветов, уход и наблюдение за животными и растениями дают детям много радостных переживаний. Эти коллективные прогулки способствуют формированию детского коллектива, в котором все связаны одной целью, где ребенок чувствует причастность к общему делу, видит, какую пользу он приносит, прогулки воспитывают у детей важнейшие нравственные качества, учат налаживать взаимоотношения между членами группы, развивают в каждом ребенке организованность, отзывчивость, щедрость, доброжелательность. Целенаправленная систематическая работа по охране природы позволяет подключить наших детей к улучшению экологической проблемы родного города и его окрестностей. В детском саду систематически проводятся акции «Помоги птицам», «Птичья столовая», «Сад в саду», «Цветочные фантазии», «Во саду ли во огороде», «Аптека рядом».
Основываясь на региональный компонент программы, работа по ознакомлению детей с историей родного края, является обязательной составной частью наших туристических прогулок. Ребенок получает жизненный опыт в процессе восприятия различных предметов и явлений общественной жизни. У ребенка расширяется кругозор, развивается любознательность, закладываются основы национального самопознания, формируются первичные представления о традициях и культуре народа.
В нашем детском саду оборудован уголок юного туриста, где размещено туристическое снаряжение, а также методический и дидактический материал.

Материалы уголка помогают воспитателям в организации краеведо-туристкой деятельности.
Работа по данному направлению вызывает интерес как среди детей, так и их родителей. Родители воспитанников принимали активное участие в организованных прогулках, походах, туриадах, что наполнило их новым содержанием, позволило использовать личный пример взрослых в физическом воспитании дошкольников. Традицией в нашем детском саду стало проведение совместных физкультурных досугов, туристических походов. Эти мероприятия способствуют повышению их активности в участие спортивных мероприятиях.
Мы не останавливаемся на достигнутом, продолжаем искать новые пути в работе с детьми, сотрудничестве с родителями. Ведь у нас одна цель -воспитывать будущих созидателей жизни. Каков человек - таков мир, который он создает вокруг себя. Хочется верить, что наши дети, когда вырастут, будут любить и оберегать своих близких, свою Родину.

Литература:

1. Шаяхметова Г.М. «Программа кружка «Малый туризм» г.Астана 2006г
2. Остапец А.А. «На маршруте туристы-следопыты» г.Москва 1987г
3. Журнал «Соқпақ-тропинка»

Балалардың тілдік дағдыларын қалыптастырудағы lego-құрастырудың маңызы

Кожамкулова А.Е.
Сәтбаев қ. «Ақбота» бөбекжайы, тәрбиеші

Аңдатпа:Мектеп жасына дейінгі баланың тілдік құзыреттілігін қалыптастыруда LEGO-құрастырудың маңызы.

Түйін сөздер: монтессори материалдары,икемділік, сөйлеу тілі.

Балабақшадағы лего-конструктор мектепке дейінгі мекемелер жұмысында жаңа бағыт болып табылады. Бұл тек қана құрастыру ғана емес, сонымен қатар мектепке дейінгі жастағы балалардың техникалық болжаудағы дағдыларын, мақсатқа жету үшін жұмысты құру қабілеті және ұжымда жұмыс істей алу іскерлігін дамыту болып табылады.
Жұмысында жаңашылдықты пайдаланбаған педагог балаларға тиісті деңгейде қазіргі заман талабына сай білім бере алмайды.

Мектеп жасына дейінгі педагогтардың көпшілігі балаларға мүсіндеу, сурет салу, салу немесе кез келген әрекетті орындау кезінде сөйлеуге тыйым салынбауы керек деп санайды, өйткені мектеп жасына дейінгі балалардың үнсіз жұмыс істеуі өте қиын. Өз іс-әрекетін ауызша сүйемелдеу баланың сөйлеуі мен психикалық дамуы үшін өте маңызды екеніне сенімдімін.
Балабақшаларда жасалған ерекше дамытушылық орта тәрбиеленушілердің сөйлеу қабілетін барынша дамытуға ықпал етеді. LEGO конструкторларымен жұмыс істеу

балаларға білім беру ойыны түрінде көптеген маңызды нәрселерді білуге және кейінгі өмірге қажетті дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттерде сөйлеу дағдысын арттыру және балалардың сөйлеуін белсендіру бойынша жұмыс жасаймын. Сұрақтарым арқылы мен балаларды өз әрекеттерін ауызша түсіндірумен сүйемелдеуге шақырамын. «Құрылысты қай жерден бастадыңыз, қазір не істеп жатырсыз, ғимаратыңыздың үлгіден айырмашылығы неде екенін айтыңыз». Бұл сұрақтар баланы сөйлеуді жоспарлауға итермелейді, келесі кезеңдерінде олар өз мәлімдемесін жасайды.

Балалармен Лего құрастыру кезінде мен сөйлеу жұмысында белгілі бір алгоритмді қолданамын: жаңа материалды енгізу (құрылыс материалының бөлшектері). Балаларды құрылыс материалының таныс бөліктерін атауға шақырамын. Үлгіні көрсету (егер құрылыс күрделі болса, оны кезең-кезеңімен көрсетіңіз). Балалардың өз бетінше жүзеге асыруы (көмек). Үлгі арқылы сәйкестендіру. Құрылыммен ойнату (нәтижеге қарап қорытындылау).

Бақылау процесінде мен толық жауапты қажет ететін сұрақтар қоюға тырысамын. Сұрақтарға жауап беру барысында балалардың айналасындағы заттар туралы түсініктері нақтыланып, байытады, белсенді сөйлеуі дамиды. Ойындар кезінде балаларды үйде кім тұрады немесе бұл үйді кім салды деп сұрап сөйлесуге шақырамын. Балаларды әңгімеге тарта отырып, диалог жүргізуге, қойылған сұрақты түсініп, нақты жауап беруге үйретемін. Құрылыс материалдарын жинастыру кезінде балаларды салыстыруға, бөлшектерді түсіне, пішініне, өлшеміне қарай атауға, сын есімдерді зат есімдермен үйлестіруге, жекеше және көпше түрдегі зат есімдерді қолдануға (үлкен кірпіш, қызыл текше, кішкентай текше, жасыл призмалар) үйретемін.

Баланың «дыбыс» терминін түсінуін жеңілдету үшін біз оның түс схемасына негізделген LEGO пайдаланамыз. Қызыл түстегі бөлшектер – дауысты дыбыстар, көк – қатты дауыссыз дыбыстар, жасыл – жұмсақ дауыссыз дыбыстар. Балаларды сөзге дыбыстық талдау жасауға шақырамыз. Қысқа және ұзын кірпіштерді пайдалана отырып, балалар сөйлемге талдау жасайды (қысқа, ұзын сөздер). Сонымен қатар «LEGO кішкентай адамдар» жиынтығы балалардың сөйлеу дағдыларын дамыту үшін және сауат ашу сабағында қолдану өте ыңғайлы. Себебі қызыл киімдегі ер адамдар дауысты дыбыстарды, ал көк киімдегі адамдар дауыссыз дыбыстарды білдіреді. Қызыл және көк кірпіштің орнына біз сөздер мен сөйлемдердің сызбасын жасай аламыз.

Балалардың құрастыру белсенділігін қалыптастыру үшін педагог пен балалардың бірлесе ойнауы барысында бала өзін еркін сезінуге жағдай жасау керек. Сонымен қатар баланың жас ерекшелігімен тұлғалық қасиеттеріне сай таңдалуы керек. ЛЕГО балалардың ойын, зейінін дамытады. Сонымен қатар бұл құрастырмамен кез келген сюжет желісіне сай ойын ойнауға болады. Мәселен, қыз балалар қуыршақтарына ас пісірсе, ер балалар сол үйді құрастыра алады. Сондай-ақ, ашық оқу қызметінде оқу іс-әрекетінде балалар әртүрлі биіктікті мұнаралар құрастыра алады.

Лего құрастыруда ұсақ және жалпы моториканы, кеңістіктік бағдарлауды дамыту, диалогтік және монологиялық сөйлеуді дамыту, сөздік қорын толықтыру, жұптарда, топтарда жұмыс істеу, міндеттерді бөлу кезінде балалардың коммуникативтік дағдыларын жетілдіру сынды істер жүзеге асады.

Осылайша, лего конструкторы балалардың психикалық және физикалық мүмкіндіктерін жақсартуға, олардың бақылау, талдау, салыстыру дағдыларын

дамытуға жалпы ең қолайлы болып табылатын технология ретінде ашылды. мектеп жасына дейінгі балалардың үйлесімді сөйлеуінің дамуына әсері мол.

Әдебиеттер

1. Теория и методика творческого конструирования в детском саду. Парамонова Л.А.- М., 2002.
2. Г.Наменгенова. «Ойынбалалардытәрбиелеужәнедамытуқұралы» Бала мен балабақша. 2013ж. Б: 3-4.

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Койбасова Г.М.
Жетісу облысы Панфилов ауданы Коктал ауылы «Балдырған» балабақшасы, тәрбиеші

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту және жетілдіру - барлық үздіксіз білім беру жүйесінің алғашқы сатысы. Білім берудің мазмұны жаңарып, жаңаша көзқарас пайда болды. Міне осыған байланысты тәрбиешілер алдында оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жаңартып отыру және жаңа технологияларды меңгеру, оны тиімді қолдана білу міндеттелді. Жаңартылған білім берудің маңыздылығы балаға үйлесімді, қолайлы білім беру ортасын құра отырып, сыни тұрғыдан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, тәжірибе жасау, бақылау, саралау, баламен жеке, топтық, ұжымдық жұмыс жасай білу. Мектепке дейінгі білім беру ұйымында тұлғаны дамытудың білім беру ортасын қалыптастыратын педагогтер болса, жүзеге асыратындар бала болып табылады. Бала шығармашылығының бастауын, қайнар көзін ашып, оны тұлғалық тұғырға көтеру мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін іске асыру аясында мектепке дейінгі білім беру жүйесінің негізгі бағыттарының бірі болмақ. Әр баланың жеке қабілеті мен қажеттіліктерін ескере отырып, дамытушы қауіпсіз білім беру ортасын, оның ішінде инклюзивті орта құру; қызықты ойын түрінде балаларды тәрбиелеу, оқыту және дамыту (шаршауды болдырмау үшін); баланы білім беру процесіне толыққанды қатысушы (субъектісі) деп тану; ерекше білім берілуіне қажеттіліктері бар балаларға қоғамның оң көзқарасын қалыптастыру.

Ойын әрекеті балалар үшін маңызды, ойын арқылы тәрбиеленушілердің танымы кеңейеді, мен тәрбиеші ретінде өз тәжірбиемнене тәрбиелеу- білім беру процесін ойын түрінде ұйымдастырған ойын іс-әрекетімді ұсынамын.

Тақырыбы: «Достық» ертегісі
Мақсаты: әдеби шығармалар, ертегілер бойынша қарапайым қойылымдарды ойнауға, таныс кейіпкерлердің образын өздігінен сомдауға үйрету, жәндіктер туралы ұғымдарын кеңейту, 5-ке дейін реттік санау дағдыларын дамыту.
Әдіс-тәсілдер: ойын,«Миға шабуыл» әдісі, «Әткеншек» ойыны.
Ресурстар: жәндіктердің суреті, фетрдан жасалған гүлдер, көбелектер, ертегі кейіпкерлері.

Миға шабуыл әдісі:
Ызыңдап ән салады
Жұп – жұқа қанаты

Тәттіге тамсанып
Қоқысқа қонады
Ол не? (Шыбын)

Гүлдерге қонады.
Шырынын сорады,
Түр – түсі сары – ала
Бұл не? (Ара)

Қылдай белі бүгілген
Өзінен де жүгі үлкен.
Ол не? (Құмырсқа)

Гүл ұшып, гүлге қонды,
Гүл бақшам гүлге толды.
Ол не? (Көбелек)

«Әткеншек» ойыны

Мақсаты: диалогты сөйлеуге үйрету, жәндіктермен таныстыру. Балалардың белсенді болуына тек өзінің таңдауымен ғана емес, әртүрлі серіктерімен бір мезгілде араласуына мүмкіндік беру.

Шарты: балалар екі топқа бөлініп, ішкі және сыртқы қосарлы шеңберге бір-біріне бетпе-бет қарап, екі шеңбер құрады. Ішкі шеңбер – қозғалмайтын шеңбер, шеңбер ортасына олар арқасын қаратып тұрады. Сыртқы шеңбер – қозғалмалы, шеңбер ортасына бетін қаратып тұрады. Ішкі шеңбердегі балалар қолдарына жәндіктердің суретін ұстап тұрады. Сыртқы шеңбердегі балалар айнала отырып әрбір баланың қолындағы суретке (құмырсқа, көбелек, шыбын, ара, инелік, маса, шегіртке) тоқталып суреттегі жәндік туралы сипаттама береді. Ішкі шеңбердегі балалар мен сыртқы шеңбердегі балалар ауыса отырып ойын жалғаса береді.

«Достық» ертегісі (сахналау)

Ерте заманда құмырсқа мен бал арасы дос болыпты. Олар таң ата бір-бірімен жылы жүздесіп, өзара көмектесіп тұрады екен. Бір күні екеуі күнделікті күйбең тіршілікпен келе жатқанда жол үстінде шегіртке мен қара шыбын ұшырасады.

-Ау, құмырсқа! Күні бойы бір тыным таппайсың, сәл тыныстап, бізбенен аз-кем тіл қатыссаңшы, - дейді олар жол кесіп. Екеуі амалсыз бөгеледі.

- Жақсы. Сөйлесейік, шаруаларыңды айтыңдар, -дейді құмырсқа.

-Біздің сендермен дос болғымыз келеді, - дейді бір-бірімен жарыса сөйлеген шегіртке мен қара шыбын.

-Жақсы. Онда былай істейік. Қазір күн бұлттанып тұр. Жаңбыр жауып кетсе, мына дән су болып қалады. Одан кейін ұяма жеткізе алмай қалам, маған көмектесіңдер, -дейді қатты желмен арпалысып, азығын сүйреп келе жатқан құмырсқа.

-Жоқ. Біз шаршап тұрмыз, саған көмектесе алмаймыз, -дейді шегіртке мен қара шыбын жарысып.

Мұны естіп олардың алдына ұшып келген бал арасы былай дейді:

-Басқаларға қол ұшын беру, көмектесу – достықтың белгісі. Сендер дос болуға лайық жандар емес екенсіңдер. Еңбек еткен жақсылыққа жетеді. Адал еңбектің жемісі тәтті болады. Мен де еңбектеніп, адам баласына пайдамды тигізіп жүрмін. Ал құмырсқа болса ала жаздай дамыл таппай, жерге түскен нан қоқымын, түрлі

дақылдың дәндерін жинап, қыстай жейтін азығын қамдайды. Ал сендердің адамға да, табиғатқа да еш пайдаларың жоқ. Тіпті көмек беруге де ұмтылмайсыңдар. Сендермен кім дос болады?! Оны былай қойғанда, бойларыңда жақсы қасиет жоқ. Қара шыбын, сен көрінген лас жерді ластайсың. Неше түрлі ауру таратасың. Ал сен, шегіртке, егіншінің еңбегін бағаламай, егінін бүлдіресің. Осы қылықтарыңды қоймай, сендер ешкіммен де дос бола алмайсыңдар. Ойланыңдар!

Бұл сөзге қатты намыстанған қара шыбын тұрған жерінде ызыңдап бірнеше аунап алады да, әлдеқайда ұшып кетеді. Шегіртке шөп арасына кіріп, жасырынады.

Ал құмырсқа мен бал арасы бір-біріне жымия қарап, өздерінің достығына риза болып, жолдарына түседі.

«Балдырған»журналы №4 2015 ж.

«Көбелекті гүлге қондыр»ойыны.

Мақсаты: түстерді ажырата отырып, топтастыруға үйрету.

Шарты: гүлдер бір орында тұрады, көбелектер ұшып жүреді. Сылдырмақ қағылған кезде көбелектер гүлдердің түсіне сәйкес өз түстеріне (ақ көбелек ақ гүлге, көк көбелек көк гүлге, сары көбелек сары гүлге, жасыл көбелек жасыл гүлге, қызыл көбелек қызыл гүлге) қонуы тиіс. (1,2,3,4,5)

Күтілетін нәтижелер:

сахналық қойылымдарға қатысады;

жәндіктер туралы ұғымдарға ие;

5 көлемінде санай алады, сандарды ретімен атайды;

(көркем әдебиет, қоршаған орта, математика негіздері)

Привлечение родителей к совместной работе с дошкольной организацией через нравственно-патриотическое воспитание в детском саду

Крутякова Г.В., Остроухова Н.В.
КГКП «Детский сад№13» отдела образования города Рудного» Управления образования акимата Костанайской области.
ГУ «Отдел образования города Рудного» Управления образования акимата Костанайской области

Аннотация: Автор данной статьи исследует методы укрепления сотрудничества между педагогами и родителями в контексте развития нравственных и патриотических ценностей у дошкольников. Предлагает практические подходы, такие как тематические мероприятия, мастер-классы, тематические дни, экскурсии и проекты, которые способствуют активному участию родителей в воспитательном процессе. Подчеркивает важность взаимодействия между организацией образования и семьей для формирования у детей позитивных нравственных принципов и любви к родной стране.

Ключевые слова: патриотизм, семья, совместная работа: родители-дети.

В современном педагогическом процессе в условиях детского сада педагоги должны строить свою работу с опорой на актуальные, инновационные современные методы и формы работы, которые помогут привлечь родителей к взаимодействию с садом и группой.

Безусловно, мы считаем активную деятельность родителей важным показателем сотрудничества в воспитательной работе с детьми и хотели бы

поделиться с вами конкретными результатами такой работы, через нравственно-патриотическое воспитание. Данный вид деятельности позволил нам разработать план работы с детьми опираясь на взаимодействие с их родителями и подбирать для организации деятельности практические методы для игрового погружения в историю и культуру нашего города Рудного. Постепенно исследуя историю происхождения нашего города, изучая названия улиц, разработать игровые модели и совместные проекты детей и родителей.

Работу по нравственно-патриотическому воспитанию дошкольников мы ведем по педагогическому принципу «от частного к общему», начиная с акцента на семью, город, а потом переходя к родному краю и родной стране. В соответствие с этим вся работа разделена на кейсы:

1 кейс. «Моя семья»

2. кейс «Мой город»

и продолжается в старшей группе

3.кейс «Родной край»

4. кейс «Родная страна»

Каждый кейс заполняется в течении всего периода дошкольного детства не только материалами, но и живыми эмоциями детей и их родителей.

Структура каждого кейса может быть разной, но для заполнения полного багажа мы опирались на такие формы работы как:

-совместное проектирование исследований

-занятия

-организация семейного чтения произведений и их обсуждение в детском саду

-просмотр фильмов и обсуждение увиденного.

-Организация посещения краеведческого музея, памятников города, стел.

Стоит особо акцентировать внимание на творческо-совместную работу с родителями, так как, дети должны видеть наглядные результаты собственной исследовательской работы, видеть себя и своих родителей на фотографиях и гордится ими. Поэтому родители активно учувствуют в заполнении отдела кейса, собирая фотоматериалы, делая фотоотчеты посещения музеи и памятники города вместе с детьми, выпускают стенгазеты «Я и мой город».

Еще одним направлением для заполнения багажа была проектно-макетная работа, которая заключалась в создании мини города и карьера, как его неотъемлемой части. Изготовлением занимались родители, дети, и сад совместно. Также практическими результатами совместной работы с родителями и детьми стала подготовка лэпбука г Рудный, куда вошли достопримечательности нашего города, описание происхождений названий улиц, собраны стихи, загадки про наш город, подготовлена дидактическая игра «Путешествие по родному городу»

Кроме того, регулярно проводились выставки рисунков детей по вопросу нравственно-патриотического воспитания, расширялось наполнение предметно-пространственной среды в группе, за счет организации выставочной зоны, посвященной нашему городу Рудный, где можно увидеть семейные гербы, макеты мини-карьеров, альбомы «Знаменитые люди г Рудного» и «Наши достопримечательности», «Природа нашего края.

Все это позволило наладить сотрудничество между взрослыми и детьми в общеобразовательном учреждении,ведь только совместными усилиями детского сада и семьи можно правильно построить работу над воспитанием ребенка как личности, и повысить социальный интеллект.

Литература

1. Аксарина Н.М. Воспитание детей раннего возраста. – М., 1977
2. Жұмабаев М. Педагогика. – Алматы, 2004 -280 бет
3. Красницкая Г.С., Борщанская Б.Р. и др. Практикум по дошкольной педагогике. –М.,2006.
4. Куликова Т.А. Семейная педагогика и домашнее воспитание. – М., 2009.
5. Кулмагамбетова С. С Воспитание через формирование патриотизма2012
6. Усова А.П. Обучение в детском саду. –М., 2004.

Мультфильм жасау – балабақша тәжірибесінде

Байбатырова Ж.А.
Сәтбаев қ. «Ақбота» бөбекжайы, меңгеруші
Кунпеисова Ж.А.
Сәтбаев қ. «Ақбота» бөбекжайы, әдіскер

Аңдатпа: Тәжірибе алмасу барысында мультфильм жасау кезінде балалардың шығармашылық қабілеттерін жүзеге асыруға, олардың танымдық қызығушылығын арттыруға, балалардың белсенді сөйлеуін дамытуға мүмкіндік береді, бұл әр баланың табысты дамуына ықпал етеді, олардың өмірге деген көркемдік көзқарастарын қалыптастыруда ерекше рөл атқаратындылығы туралы мәселелер қозғалды. Мультфильм әр балаға қуаныш, қызық, ұмытылмас әсер сыйлайды.
Кілт сөздер: мультьфильм жасау, тәжірибе алмасу, тиімділік.

Қазіргі кезде мектепке дейінгі білім беру процесін жаңарта алатын инновациялық әзірлемелер көптеп саналады. Балалардыңшығармашылық,зияткерлік, әлеуметтік дағдыларын және тұлғасын дамытуға бағытталған жаңа әдістерді, формаларды, құралдарды, технологияларды қолдануға болады. 21 ғасырдағы баланы қалай қызықтыруға, оларды қалай ынталандыруға болатын жол іздеу қажет. Қандай әдістер мен тәсілдерді қолдану керек, бүгінгі таңда ең қызықты, шығармашылық әлеуетке ие - "STEM" технологиясы. Соның ішіндегі «Мультстудия» шеберханасын жүргізуде педагогтардың қызығушылығын тудырды.

Егер біздің балаларымызға гаджеттер өте қызықты болса, оларға заманауи компьютерлік технологиялардың мүмкіндіктерін түсінуге көмектесу керек. Осы қызығушылықтарын ескере отырып, балабақшаның мектепалды және ересек топ балаларымен өз мультфильмімізді жасау идеясы қолға алынды.

Біздің мектеп жасына дейінгі балаларымыз тәрбиешімен бірге мультфильм студиясындағы жұмыста әртүрлі іс-әрекеттерді қамтиды: сурет салу, жапсыру, әдеби шығармашылық, мультфильмдерді түсіру, өңдеу. Жұмысқа қатысу арқылы балалар өздері мультфильм кейіпкерлерін жасайды және топта жұмыс істеу дағдыларын меңгереді, өйткені мультфильмнің авторы тек суретші немесе мүсінші ғана емес, сонымен қатар сценарист, режиссер, актер, тіпті драматург және музыкант. Мультфильм жасау процесі балалар үшін өте қызықты және маңызды.

Сарапшылар өз анимациялық өнімдерін жасауда балалардың эмоционалды сезімталдықтарын көрсетуге, қиялдауды, ойлауды, өз сезімдерін өнер арқылы көрсетуді дамытуға көмектесетініне назар аударған.

Ең бастысы-үлкен ләззат алып, мультфильмдер жасауда тәжірибе жинақтайды. Қазірдің өзінде мектепалды топтың балалары көруге арналған бірнеше

мультфильмдер дайындады: «Саңырауқұлақ астында», «Мақта қыз бен мысық», «Бауырсақ», «Менің достарым», «Қоянды құтқарайық» т.б

Балалар мультфильмін жасау процесін қысқаша келесі кезеңдерде көрсетуге болады:

1. *Мультфильм туралы әңгіме.* Мультфильмді көрсете отырып, балалармен мультфильмдер туралы, қандай мультфильмдер ұнайтыны, оны кімдер жасайтыны туралы әңгіме құру. Балалар жаңа қызмет түріне, анимацияға қызығушылық таныта бастайды, мультфильм жасауға қатысатын мамандықтармен танысады: сценарист, режиссер, аниматор, суретші, оператор және актер.Мультфильм студиясы пайдалы ақпаратты есте сақтау қабілетін арттырып, білімін кеңейтеді, бұл мектепке дайындыққа да көмектеседі (мысалы, қоршаған әлем немесе қауіпсіздік негіздері туралы) оны бала өмірде тікелей қолдана алады. Студиядағы кейбір сәттерде баланың ерекше мінез-құлқына әсер етеді, ұялшақ балалар құрдастарымен қарым-қатынасқа түсе алады, өз ойын жеткізуге тырысады.

2. *Сюжетті таңдау.* Балалармен бірге мультфильм сюжетін таңдау өте қызықты, өздеріне ұнайтын кейіпкерлерді біріктіріп сюжет құрастырады,шабыттану үшін біз кітаптарға жүгінеміз: суреттері бар ертегілер, оларда кейіпкерлеріміздің қалай болғанын қалайтынымызды, қандай киім киетінін көруге болады, балабақшадағы мобильді кітапхана көмекке келеді, онда көптеген ертегілер түрлері жинақталған. Ересектердің көмегімен сюжетті құрып, негізгі ойды дұрыс тұжырымдайды, өз пікірін айтуға жаттығады, бала өзін жасаушы ретінде сезініп, дарындылығын аша алады, ізденімпаздығы артады.

3. *Рөлдерді таңдау, кейіпкерлерді дайындау.* Педагог режисер және бүкіл процесті басқарады, балалар болса бір-бірімен рөлдерді бөледі: оператордың рөлін, аниматор, декоратор және т.б. Мультфильм кейіпкерлерін ермексазды немесе бояғышты, жұмсақ маталарды қолданып жасауға болады. Өйткені ол икемді және балалар кейіпкерлерді оңай жасай алады. Мысалы, мектепалды топта балалармен «Мақта қыз бен мысық» ертегісін мульфильм етіп түсірді. Ол үшін осы ертегінің кейіпкерлерін сұлбасын салып, фетр матадан қиып кейіпкерлерге реңін беру үшін оның көзін, аузын, шашын, киімін әсемдеп, құлағына сырғасын, аяғына аяқ киімдерін жасап, жапсырды, осылай мультфильмнің кейіпкерлері дайын болды. Кейіпкерлер дайын болған соң, рөлдерді бөліп алып әр бала кейіпкерді қозғалта отырып, рөлге еніп, сөздерін айтып шықты.

4. *Кейіпкерлерді дыбыстау.*Кейіпкерлерді дауыстауда балалар өздерінің барлық актерлік жақтарын көрсетеді, бұл өте қызықты және көңілді процесс. Мәтінді мәнерлеп, әр түрлі интонациямен оқиды, фильм кейіпкерлерінің мінезін дауыспен жеткізеді. Сөйлеу тілін дамыту үшін балалармен арнайы жаттығулар жасалып, анық, түсінікті сөйлеуге ықпал етеді. Сөздер мен дыбыстардың дұрыс айтылуына да мән беріп, сөйлеу ақауларын анықтай алады. мұны логопед-психологтың сабақтары арқылы түзетуге болады, яғни балалардың сөйлеу тілі жетілдіріледі. Кейіпкердің ерекшеліктерін жеткізу үшін мәнерлілік құралдарын қолданады, кейіпкердің жай-күйін ескере отырып, даусын өзгерту ескеріледі.Балаларға өзін-өзі көрсетуге және таланттарын ашуға тамаша мүмкіндік беріледі.

5. *Мультфильмді монтаждау,оны тамашалау.* Барлық кадрларды компьютерге жүктеп және арнайы бағдарламаның көмегімен фильмді орындау ғана қалады. Міне, осы кезеңдерден кейін мультфильм дайын болады. Балалар үшін ең маңызды және қызықты сәт-экранда өз қолымен жасалған мультфильмнің алғашқы кадрларының пайда болуы. Дайын мультфильмді балаларға әкеліп көрсеткенде, оны көрген балалар бір-біріне қарап, таң қалып, қуанып, көтеріңкі көңіл-күйде болып, шынайы

эмоцияларын көрсетті. Ата-аналарда балалар шығармашылығына қуанып, ризашылықтарын білдірді.

«Ақбота» бөбекжайында балардың жас ерекшеліктерін ескере отырып бірнеше болашақта әлі де балалармен бірлесе отырып мультфильм жасау жоспарлануда. Осылайша, мультистудия балалардың шығармашылық қабілеттерін жүзеге асыруға, олардың танымдық қызығушылығын арттыруға, балалардың белсенді сөйлеуін дамытуға мүмкіндік береді, бұл әр баланың табысты дамуына ықпал етеді.

Әдебиеттер

1. Г.Ногайбаева, С.Жумажанова. «Развитие STEM-образования в мире и Казахстане». «Білімді ел – Образованная страна» №20 (57) 2016 ж.
2. Хламова Н. А. Новикова Н. А. Растим будущих инженеров в детском саду. Молодой ученый.2018 г.

Алаңдағы бестемше ұлттық ойыны

Жолбарысова Мөлдір Айткалиевна,
Астана қаласы,
№5 «Ақбота» балабақшасының
меңгерушісі

Аңдатпа. Бұл мақалада мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында қайта жаңғырып ойнатылып жүрген «Алаңдағы бестемше» ұлттық ойыны туралы айтылады.

Түйін сөздер: ұлттық ойындар, «Бестемше» ұлттық ойыны, «Алаңдағы бестемше» ойыны, ойынының тәрбиелік маңызы.

Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің міндетті бірі баланың дене, зияткерлік және эмоционалдық қажеттіліктерін қанағаттандыру, оның әлеуметтік дамуын қамтамасыз ету, тиісті мінез-құлықтарын қалыптастыру болып табылады. Осы орайда мемлекеттік стандарттар мен бағдарламаларда «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру, бала ерте жастан бастап елжандылыққа тәрбиелеу шеңберінде адами құндылықтарға негізделген ұлттық дүниетанымдық сипаттағы іс-шаралар ұйымдастыру мақсатты түрде қамтылады. Тәрбиеленушілердің жеке және жас ерекшеліктерін ескеріп, күн тәртібін құруда олардың үнемі қозғалыста болуы, қимылқозғалысын меңгеруі, үйлесімді қарымқатынасқа түсуі жоспарланады. М. Жұмабаевтың пікірінше, ойын – ұлттық мәдениеттің қайнар көзі, дене шынықтыру тәрбиесінің негізгі элементі. Баланың қиялы ойын барысында байқалады. Айналасындағы тұрмыстан нені көрсе, соны істеуге тырысады. Бала үшін ойын шын мәніндегі бір жұмыс. Ойында бала жанындағы заттарды пайдалану, ойынның мәнін, бала өмірінде алатын орнын аша түседі. Сонымен, балаларға арналған ойындарда, әсіресе, ұлттық ойындарда баланың жас ерекшелігі, оның физиологиялық дамуына үйлесімді қимыл-қозғалысқа жаттықтыру, сөздік қорын молайту жағынан өте бай және педагогикалық заңдылықтар үйлесімді қиыстырылған. Қазақ ұлттық ойындарының өзіндік ерекшелігі балалардың ой-өрісін, ойлау жылдамдығын дамыту, баланың қиялын байыту және шығармашылық өзін-өзі көрсету мүмкіндіктерінің болуы болып табылады [5].

Қазіргі таңда елордалық мектепке дейінгі ұйымдарында «Бестемше» инновациялық жобасы 2022 жылдан бастап 38 елордалық мектепке дейінгі ұйымдар арасында жүргізіліп келеді. Сонымен қатар, Астана қаласының білім басқармасы тұрақты түрде балабақшалар арасында қалалық жарыстар, олимпиадалардың қалалық кезеңін ұйымдастырып отырады. Қазіргі таңда ұлттық ойынымызға деген қызығушылық кеңінен артуда. Атап кетсек, «Бестемше» ұлттық ойыны мектепке дейінгі жастағы балалардың танымдық, логикалық және зияткерлік дағдыларының дамуына үлкен үлес қосуда. Ұлттық ойынымызды шетелдік әріптестеріміз Түркия мемлекетінің Анталия қаласындағы әріптестерімізге «Зияткерлік ойындардың жасөспірімнің когнитивтік қасиеттерін дамытудағы маңызы» атты халықаралық семинарда таныстырып, елордалық балабақшалар халықаралық ісшарада «Бестемше» және «Алаңдағы бестемше» ойынының ережесі мен маңыздылығы бойынша шетелдік әріптестермен іс- тәжірибе алмасты.

Баланың креативтілікті, коммуникативтілікті, сыни ойлауды және командада жұмыс істей білу дағдыларын яғни стандарт талаптарына сай барлық бес дағдыны дамытуға бағытталған және әлеуметтіктұлғалық қасиеттерді қалыптастыруға ықпал ететін ойындардың бірі – «Алаңдағы бестемше» ұлттық ойыны. Ұлттық ойынға Астана қаласының №5 «Ақбота» балабақшасы кейбір ерекшеліктер енгізіп, «Алаңдағы бестемше» ретінде қолданысқа ұсынуда.

«Алаңдағы бестемше» ойынының негізі «Бестемше» ойынынаналынған.Бестемше ойыны қазақ халқының ақыл-ой ойындарының бірі. Оның пайда болу мерзімі 4 мың жылдық мерзімді қамтиды. Бұл ойынға ұқсас ойындар Қырғызстан, Индонезия, Вьетнам, Малазия, Марокко және Түркияда кездеседі. Бестемше туралы мәліметтер өте аз. Ойын туралы «Қазақ тілінің түсіндірме» сөздігінде былай делінеді: «Тоғызқұмалақ ойынының бірнеше түрі бар. Оның балаларға арналған қарапайым, түрін
«б е с т е м ш е» деп атайды. Ойын алғашқыда ашық аспан астында тас үстінде ойналған [3].

1-сурет - «Бестемше» ойыны тақтасының
ең алғашқы нұсқасы

Тоғызқұмалақ ойынның тарихы 4 мыңжылдық кезеңді қамтығаны туралы мәліметтер бар, бестемше туралы жоқ. Ең алғашқы жазба әдебиет үлгісі ретінде Махмуд Қашғаридің «Диуани лұғат ат - түрік»жазбасында кездеседі, нақты жазба деректерінің болмауы кесірінен ойынның хронологиялық кезеңдері бірізді емес. Ауыз әдебиеті үлгілері мен аңыз-эпсаналарда ғана тоғызқұмалақ ғармасын айтуға болады. Шығарма XI ғасырда жазылған. Осы еңбекте Бестемше ойынына ұқсас ойын – «көшүрме» деген атпен ұшырайды [2].

Бестем немесе бестемше аталатын ойынның қазақ халқында барын іздеп тауып, ережесін қалпына келтірген зияткер ойындарды зерттеуші,
ҚР еңбегі сіңірген жаттықтырушы, спорт шебері, математик Серікбай Тілеубаев екенін атаған абзал. Қазіргі таңда зияткерлік ойынды зерттеуші, ғалым Мақсат

Шотаев елордалық мектепке дейінгі ұйымдар арасында кеңінен таралуына өз үлесін қосып отыр. Мектепке дейінгі жастағы балаларға ойынның барынша қарапайым әрі тоғызқұмалаққа қарағанда тақтасы да мейлінше шағын отау саны екі есе аз болғандықтан, бұл ойынды тарату мен дамытудың мүмкіндігі де, маңызы да зор. Ойынды балабақшада кеңінен таратып ойнату арқылы баланың арифметикалық есепке жүйрік болу қабілетін ашып, зердесін шыңдауға мүмкіндік береді [1].

«Бестемше» ойыны – математикалық есеп ойыны. Жүрістерді алдын-ала ойлау, есептеу, қиялдау – оның негізгі өзегі. Сондықтан бала ойынды үйрену барысында оның бойында стратегиялық және жүйелі ойлау қабілеті қалыптасады. Бұл кез-келген салада болашақта керек болады. Өйткені өмірде де болашақ істеріңді алдын-ала ойлау, жоспарлау – негізгі мәнге ие. Бестемше ойынында арнайы тақтада екі адам арасында ойналады. Ойын тақтасы – 2 орда, 10 отау, 50 шардан тұрады.

2-сурет - «Бестемше» ойыны тақтасының
қазіргі нұсқасы

Ойын басында әр ойыншыға бір орда, бес отау және 25 шардан тиесілі. Шарлар әр отауға бес-бестен салынады. Алғашқы жүріс жасаған ойыншыны – бастаушы, қарымта жүріс жасаған ойыншыны – қостаушы деп атайды [4]. Бұл ойын тарихында белгілі болғандай ерте кезде «Бестемше» деген атаумен танылып, балалардың сүйікті ойыны болған. Бірақ, ойынға екі бала қатысуымен ғана шектерген. Қазіргі уақытта балабақша тобындағы балалардың санының өсуіне байланысты ойынға кейбір ерекшеліктер енгізіліп, «Алаңдағы бестемше» ретінде қоланысқа ұсынылуда. Заманауи тұрғыда бейімделген «Алаңдағы бестемше» ойынына қатысатын баланың саны 10-ға дейін артады. Сонымен қатар, төмендегідей артықшылықтар да бар:

- ойнау құралы ретінде құмалақтардың көлемі үлкейтілген, мектепке дейінгі жастағы баланың қауіпсіздік нормасына сәйкестендірілген;
- балаларды қимыл-қозғалысқа түсіріп, ептілекке баулиды;
- топтағы балалар ұжымда бірігіп жұмыс мүмкіндік алады;
- балалардың коммуникациялық дағдыларын қалыптастыруға мүмкіндігі мол;
- ойын арқылы ұжымдық мақсатқа бірігу дағдылары қалыптасады;
- ойынға қатысушы топтағы балалардың топтасып эмоционалдық қанағат алуға жағдай жасалады.

Ойынның мақсаты: Мектеп жасына дейінгі балалардың ақыл-ойын, қимылқозғалыс дағдыларын қалыптастыру арқылы мектепке дайындау. Ойынның міндеттері:

- ойын барысында зейінділік, есте сақтау, бақылау, шұғыл шешім қабылдау, талдау, келісу, қырағылық және т.б. дағдылардың қалыптасуына психологиялық дайындық жасау;

- мектеп жасына дейінгі балалардың ұлттық танымын қалыптастыруға ықпал ету;

- ойын ережелерін сақтау арқылы топта жұмыс жасау, тәртіп сақтау, эмоциясын басқару, әлеуметтену дағдыларын қалыптастыру;

- санау, кеңістікті бағдарлау, сөздік қорды молайту негізінде сыни ойлауға үйрету;

- қимыл-қозғалысын жетілдіру, ептілік және шапшаңдыққа баулу негізінде денсаулығын жетілдіру [6].

«Алаңдағы бестемше» ойынының тәрбиелік маңыздылығы:

«Алаңдағы бестемше» ойынын адамзат мәдениетінің феномені, оның қайнар көзі ретінде қарастыруға тұрарлық. Ойынның кейбір нұсқалары әлемде ойналады. Мәдениет феномені ретінде ол үйрету, дамыту және тәрбиелеу міндеттерін де толық атқарады. Сондықтан да баланы жан жақты дамытып, мектепке дайындау үшін «Алаңдағы бестемше» ойынының ролі ерекше. Ойын кезінде баланың психологиялық күйі арта түседі. Себебі, бала ойнайды, эмоциялық әсер алады, белсенді қозғалады, ерік-жігері мен еркіндігі өріс алады, қиялға беріліп, елестету, жобалауға ұмтылады. Мұның барлығы баланың жасампаздық қабілеті мен дарынын ұштайды.

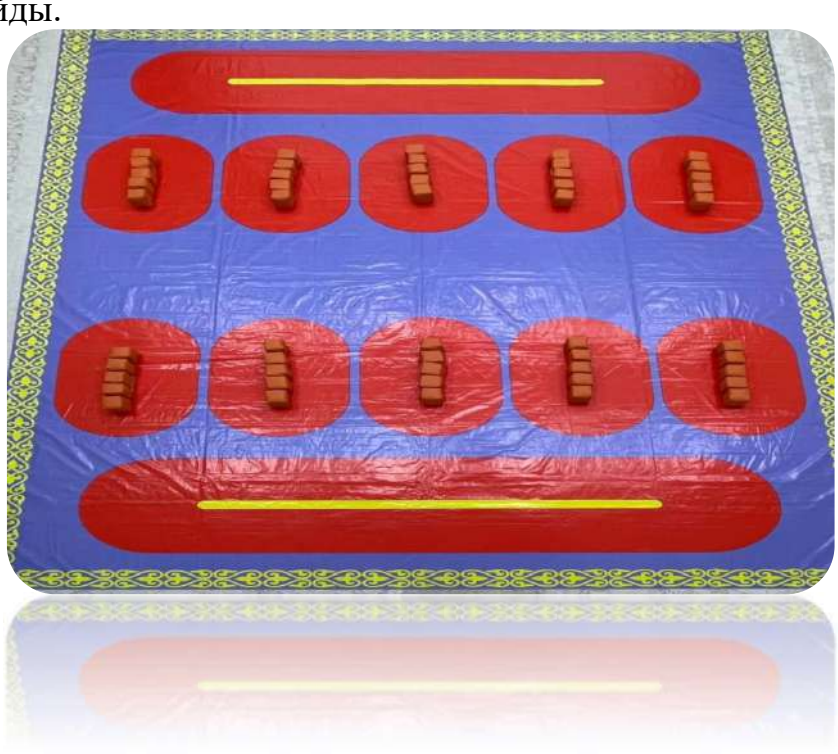

3-сурет - «Алаңдағы бестемше» ойыны

Ойынды дидактикалық ойын, қимыл-қозғалыс ойыны ретінде де қарастыруға болады. Өйткені, ойын барысында білімдік міндеттермен қатар баланы қозғалысқа түсіретін, оның моторикасын икемдейтін элементтер де бар. Қимыл – қозғалыс арқылы балалардың ептілігі, қимылдың әдемілігі, тәртіпке бағыну, жолдастық көмек, ойын ережесін басшылыққа алу сияқты адамгершілік сапалары тәрбеленеді. Ойын үстінде бала бейне өмірдің қуаныш, реніш сезіміне бөленеді. Ол ойнау арқылы өмір құбылыстарын, адам бойында кездесетін мінез-құлық ерекшеліктерін көріп, таниды да адамды өз ерекшелігімен қабылдай бастайды. Бұл бала бойында қалыптасуға тиісті әлеуметтік-эмоционалдық мәні бар сапа [5]. Ата-аналар мен тәрбиешілердің міндеті ойынды ойнату барысында бала бойына жас кезінен бастап ізгілік, адалдық, мейірімділік, инабаттылық, шыншылдық сезімдерін қалыптастыру. Дұрыс та әділ

ұйымдастырылған ойын еліміздің ертеңін, ұлтымыздың болашағын ойлайтын ой-өрісі кең, рухани болмысы жетілген азаматтарының қалыптасуына зор ықпал етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:
1. Ә. Ақшораев «Тоғызқұмалақ даналығы»- Тараз, 2000ж;
2. З. Есмағамбетов «Дене тәрбиесі ілімі мен әдістемесінің негіздері» - 2011ж; 3. М. Ноғайбаев «Ұлттық өнеріміз тоғызқұмалақ мектеп бағдарламасында» - Тараз, 1999 ж;
4. С. Тілеубаев, С.Бизақов «Тоғызқұмалақ әліппесі» - А.Қанағат, 2000ж;
5. М. Шотаев, Н.Жумабаев, С.Ақназаров «Таңғажайып тоғызқұмалақ» - Түркістан, 2004 ж;
6. М. Шотаев «Тоғызқұмалақ есептері мен этюдтері» - 2014ж.

Развитие мелкой моторики у дошкольников посредством продуктивной деятельности

Макарова Л.А.
КГКП «Детский сад №13»отдела образования города Рудного" Управления образования акимата Костанайской области

Аннотация: Статья "Развитие мелкой моторики детей дошкольного возраста через продуктивную деятельность" исследует влияние различных видов продуктивной деятельности на формирование и совершенствование мелкой моторики у детей в возрасте дошкольного периода. Автор рассматривает эффективность различных методов и подходов, таких как рисование, лепка и другие творческие занятия, в контексте их воздействия на координацию движений, точность жестов и общую ловкость рук.

Ключевые слова: Развитие, моторика, дошкольный возраст, продуктивная, деятельность.

Введение

Каждый этап развития у ребенка играет важную роль в формировании его навыков и способностей. Особенно значимо развитие мелкой моторики, которое становится фундаментом для овладения навыками письма, рисования, а также для облегчения повседневных задач. Важно понимать, что эти навыки не развиваются сами по себе, требуя внимательного и целенаправленного вмешательства. В данной статье внимание обращено на значимость продуктивной деятельности в развитии мелкой моторики детей дошкольного возраста.

Развитие моторики через продуктивные занятия

Лепка из пластилина - это не только занятие, но и целый процесс, способствующий развитию моторики рук, воображения и творческого мышления у детей дошкольного возраста. Данная методика позволяет детям использовать свои руки для создания форм, фигур и объектов, что стимулирует точность движений, координацию и творческое мышление.

Создание фигур и персонажей: Предложите детям создать своих собственных персонажей, животных или героев из пластилина. Это стимулирует их воображение, а также развивает мелкую моторику при моделировании различных форм.

Игра "Угадай, что я сделал": Один ребенок создает что-то из пластилина, а другие должны угадать, что это. Это улучшает моторику и способствует развитию творческого мышления.

Создание целой сцены или истории: Предложите детям создать целую сцену из пластилина, например, лес, дом или целую историю с персонажами. Это способствует развитию моторики и стимулирует воображение.

Важно помнить, что данная методика требует свободы выражения и не должна быть ограничена жесткими правилами. Позволяя детям экспериментировать и творить, мы способствуем их развитию, как физически, так и эмоционально.

Рисование с различными материалами

Точечное рисование: Использование точек для создания изображений способствует развитию мелкой моторики и улучшает точность движений руки. Пример: Рисование картин на фоне из точек разной плотности.

Рисование кругами и волнистыми линиями: Это упражнение помогает улучшить контроль над ручкой и узнавание форм. Пример: Рисование кругов или волн на бумаге, объединение их в изображения.

Рисование в песке или соли: Этот способ рисования, который включает использование пальцев или пинцета для создания изображений, улучшает мелкую моторику и чувствительность пальцев. Пример: Рисование по песочной поверхности с помощью пальцев.

Эти разнообразные методы рисования способствуют развитию моторики у детей, улучшая их управление движениями руки, точность и координацию. Важно предоставлять детям возможность экспериментировать с различными стилями рисования для оптимального развития их навыков.

Практические советы для педагогов.

Разнообразие материалов: Обеспечьте доступ к разнообразным материалам для развития моторики, таким как пластилин, карандаши, пазлы, конструкторы, мелкие игрушки, аппликации и т.д. Разнообразие материалов разнообразит опыт и развитие у детей.

Индивидуальный подход: Учитывайте индивидуальные потребности каждого ребенка. Некоторым могут быть интересны игры с пластилином, другим – рисование или сортировка мелких предметов. Предоставление выбора помогает удовлетворить потребности каждого ребенка.

Поощрение самостоятельности: Поощряйте детей самостоятельно проводить упражнения по развитию моторики. Например, дать возможность выбрать задание или игру, которую они хотели бы провести.

Интеграция в повседневные занятия: Используйте развивающие игры и упражнения в повседневной деятельности, включая их в образовательные планы и режим дня, чтобы обеспечить постоянную практику развития моторики.

Игровые центры: Создайте уголки или центры с различными играми для развития моторики, где дети могут свободно выбирать активности по своему усмотрению.

Разнообразие материалов и игр в уголках развития моторики позволяет детям свободно выбирать активности в соответствии с их интересами, развивая при этом моторику и творческие способности.

Заключение

В развитии моторики у дошкольников играют ключевую роль продуктивные занятия, такие как лепка, рисование, игры с конструкторами, пазлы и другие творческие методики. Важно осознать, что эти методики не просто развивают моторику, но и формируют фундамент для усвоения знаний в будущем. Продуктивные занятия способствуют развитию у детей устойчивости руки, координации движений и улучшению точности движений пальцев, что является критическими навыками для успешного освоения навыков письма и чтения.

Список использованных источников

1. Андрианова, Д. В. Развитие речи детей дошкольного возраста через лего-конструирование / Д. В. Андрианова // Дошкольная педагогика. – 2017. – № 9. – С. 9–10.– ISSN 1726-0973.

2. Афонина, Н. Массаж карандашом: Приемы для развития мелкой моторики рук /Н. Афонина // Дошкольное воспитание. – 2019. – № 8. – С. 26–31. – ISSN 0012-561X.

3. Баранюк, И. В. Песочная терапия в работе с современными дошкольниками /И. В. Баранюк // Воспитатель ДО. – 2018. – № 10. – С. 6–11. – ISSN 2220-1459.

4. Жукова, О. Развитие руки: просто, интересно, эффективно / О. Жукова // Дошкольное воспитание. – 2006. – № 11. – С. 14–16.

Инклюзивное образование в детском саду

Макишева Клара Баранбаевна

Ясли-сад №79 «Шабыт», заведующая г. Астана

Аннотация.Практико-ориентированнаястатьянацеленанапсихологическоесопровождениеобразовательногопроцессавинклюзивныхгруппахдошкольных организациях. Статья из опыта работы дошкольной организаций, которое уделяет большое внимание психологическомусопровождениюдетейсограниченнымивозможностями здоровья.

Ключевые слова. Инклюзивное образование – инклюзивті білім беру, дети с особыми образовательными потребностями – ерекше білімі беруді қажет ететін балалар, дошкольное образование – мектепке дейінгі білім беру, сотрудничество – серіктестік.

При инклюзивном образовании в дошкольных организациях (далее ДО) обязательным условием должно стать создание единого образовательного пространства для здоровых детей и детей с особыми образовательными потребностями (далее ООП). Необходимо создание определенных благоприятных условий для этого.

Именно в инклюзивных группах нашего детского сада дети независимо от их физических, психических, интеллектуальных и иных особенностей, включены в образовательный процесс вместе со своими сверстниками. Воспитатели, работающие с этими детьми, учитывают их особые индивидуальные образовательные потребности и оказывают своим воспитанникам необходимую психолого-педагогическуюподдержку.

В обычные группы мы принимали по 1-2 ребенка с ограниченными возможностямиздоровья, которые посещают ДО в режиме полного пребывания со сверстниками присопровождении психолога ДО и других узких специалистов. Эти группы называются инклюзивными. В инклюзивных группах создается возможность для формирования различных типов взаимоотношений между взрослымиидетьми,развитияпроцессовиндивидуализациивсоответствиисегоинтересамиинаклонностями.Системувзаимоотношений в ДО мы считаем очень важным компонентом интеграции. «Нашагруппа» — это не просто название, мы стараемся, чтобы отношения внутри группымежду детьми и педагогами были похожи на отношения в семье, строились на доверии,заинтересованностиивзаимопомощи.Поэтомуовладениесоциально-желательнымиформамиповедениядетей,развитиесоциальноговзаимодействия у воспитанниковвинклюзивныхгруппахДОявляетсяприоритетнымнаправлениемвсей психолого-педагогической икоррекционно-развивающейработы.

Положительнуюдинамикувовладенииспособамисоциальноговзаимодействияможно получить при условии, если образовательная среда создана с учетом спецификиихразвитияибудетвключатьсодержание,прямонаправленноенаразвитиеунихкоммуникативныхикоммуникативно-речевыхумений,восприятиясверстникавкачестве объекта взаимодействия и будет включать не только индивидуальное, но исовместноевыполнение.

Взаимопониманиевинклюзивнойгруппе–этосотрудничество«взрослый–ребенок», но и «ребенок – ребенок». Это обеспечивает развитие здорового ребенка иребенка с ограниченнымивозможностямиздоровья;поддержку взаимногоуважения,толерантности;взаимопомощивдеятельности;возможностиучитьсядругудруга;возможностипомочьсамимсебеидругимдетям.Вотпочему,нанашвзгляд,инклюзивное образовательное пространство ДО «Радость общения» - это позитивнаяатмосферапринятия иподдержки.

Задачамиинклюзивнойгруппыявляются:

1. Созданиеобщностидетейивзрослых(вместемыгруппа),основаннойнауважении

иинтересекличностикаждогочленагруппы,кегоиндивидуальнымособенностям;

2. Формированиеумения устанавливатьиподдерживатьотношениясразнымилюдьми (младшими, сверстниками, старшими,взрослыми);
3. Развитиекоммуникативныхнавыковикультурыобщения,созданиепозитивногоэмоционального настроя;
4. Формированиеумения поддерживатьдругдруга;
5. Активизацияспособностивыбирать,планироватьсобственнуюдеятельность,договариватьсясдругимиосовместной деятельности,распределятьролииобязанности;
6. Развитие умений и навыков игровой, познавательной,исследовательскойдеятельности;
7. Формированиенавыковсаморегуляциии самообслуживания.

Основными принципами психологическогосопровожденияпедагогическогопроцессаипринципамиинклюзивногообразованиявинклюзивных группах являются:

- Учетвозрастныхпсихофизическихвозможностейдетейдошкольноговозрастаисензитивныхпериодовформированияпсихическихфункций.
- ПриобщениедетейсООПковсему,чтодоступноихнормальноразвивающимсясверстникам,стираниеграниц,реализацияконцепциинормализации.
- Создание условий для дифференциации обучения сэлементамииндивидуализации вкаждойвозрастнойгруппе.
- Равномерноераспределениепсихофизическойнагрузки входеОД.
- Опоранасохранныеикомпенсаторныемеханизмыцельюповышениярезультативности проводимой психолого-педагогическойдеятельности.

Программно-методическое обеспечение деятельности,согласнообщеобразовательнойпрограммеДО.Всепрограммыреализуютвсестороннееразвитие психических и физических качеств личности, физкультурно-оздоровительное,социально-личностное, познавательно-речевое и художественно-эстетическое развитиевоспитанников.

Наши воспитатели широко используют в своей работе народные традиции. Например, традицией в ДО стала ежегодное проведение соревнований понастольным играм «Бестемше», «Кокпар», «Кыз куу». Проведение таких соревнованийформирует у ребенка внимательность, ловкость, выносливость, терпимость; прививаетлюбовьknародным традициям, обычаямиигрaм.

Такимобразом,комплексноевоздействиенаразвитиеребенкасучетомегоиндивидуальныхособенностейипсихолого-педагогическоесопровождениедеятельности коллектива ДО обеспечивают не только педагог – психолог, логопед,медицинскоесопровождениемедицинскийработник,ноивоспитатели.Психологическому сопровождению детей поддержку осуществляет администрация ДОсовместнос методическим центром,родительскимкомитетом.Активноеучастиевосуществлении целей принимают и родители здоровых детей и детей с ограниченнымивозможностями здоровья, которые поддержали идею интеграционного и инклюзивногоподхода,были заинтересованывповышенииуровнясвоейпедагогической культуры.

Литература

1. Баенская Е.Р. Помощь в воспитании детей с особым эмоциональным развитием:младший дошкольный возраст // Альманах института коррекционной педагогики РАО.Книжноеприложение№4. – М.: ИКПРАО,

2001.
2. Интегрированноеобучениедетейсограниченнымивозможностямивобществезд оровыхдетей/Ф.Л.Ратнер,А.Ю.Юсупов.-М.:ВЛАДОС,2006.
3. Ребеноквинклюзивномдошкольномучреждении:методическоепособие/Подред .Т.В.Волосовец,Е.Н.Кутеповой.–М.:РУДН,2010.
4. Социальная эксклюзия и инклюзия в образовании.Учебно-методическоепособие.– М., 2006.Шмидт В.Р.
5. Ярская-СмирноваЕ.Р.,ЛошаковаИ.И.Инклюзивноеобразованиедетей-инвалидов//Социологическиеисследования. –2003. –№5.

Мектепке дейінгі ұйымдағы инновациялық қызметті ұйымдастыру

Елешова А.И.
БҚО, Орал қаласы, №34 «Балбұлақ» бөбекжайының әдіскері

Аңдатпа
Мақалада мектепке дейінгі ұйымда инновациялық қызметті тиімді пайдалану маңызы және педагогтердің цифрлық сауаттылығын арттыру тәсілдері қарастырылған.
Кілт сөздер
Модель, инновациялық қызмет, тәжірибелік алаң, АКТ

Мемлекет басшысының Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы ұлттық қоғамдық сенім кеңесінің 2020 жылғы 27 мамырдағы үшінші отырысында берген тапсырмаларын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының 1-тармағын орындау үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 23 наурыздағы №137 қаулысымен Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі ұсынылды. Бүгінгі күні жаңа Моделді іске асыру шеңберінде Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарлары, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны қайта қаралып бекітілген болатын.

Модельде айқындалған басты міндеттердің бірі – жетекші әрекет ойын арқылы, бірлескен ойын, еңбек дағдыларын, балалардың ойлауын, қабылдауын дамыту дағдыларын игерту болып табылады.

Мектепке дейінгі білім беру жүйесін жаңғыртудамектепке дейінгі ұйым қызметтерінің сапасын, оның ішінде педагогикалық ұжымның ақпараттық-коммуникациялық құзыреттіліктерін арттыруға бағытталған тиімді әдістемелік жұмысты ұйымдастыру қажет деп есептеймін.

Батыс Қазақстан облысы Білім басқармасы Білім беруді дамыту орталығының «Бәрін білгім келеді!» дамыту зертханасы аясында ашылған бөбекжайымыздағы тәжірибелік алаң жұмысы аясында бөбекжай педагогтерінің цифрлық сауаттылықтарын арттыру мақсатындағы семинар-практикумдер, бейнеконсультациялар, вебинарлар, оқыту тәжірибелері (педагогикалық кеңесте), АКТ бойынша шеберлік сыныптар (компьютерлік сауаттылыққа үйрету апталығы аясында) ұйымдастыруды жоспарлаймын. Сонымен қатар, педагогтерді мектепке дейінгі ұйымның интернет-кеңістігінде тиімді жұмысқа тартамын: - әлеуметтік желілерде парақша ашуға, сайттар құруға, өз Ютуб каналын ашуға, ҰІӘ және ойын әрекеттерін түрлі электрондық бағдарламалар арқылы түсіріп монтаждауға, интернет-байқауларға, вебинарларға қатысуларын қамтамасыз етемін.

«Инновациялық технологиялар – интеллектуалды дамыту» тақырыбындағы облыстық тәжірибелік алаң жұмысына бөбекжайымыздың барлық тобы қатысады. Тәрбтелеу мен оқыту үрдісінде ақпараттық коммуникативтік технологиялар мен инновациялық білім беру құралдары кеңінен қолданылады. Педагогтеріміз инновациялық қызмет бойынша түрлі деңгейдегі педагогикалық жұмыстарда, байқауларда өз жұмыстарымен бөлісіп, тәжірибе алмасуда. Тәжірибе алаңы жоспарына сай, өткен оқу жылы «Мектепке дейінгі жастағы балалардың дамуындағы инновациялық трендтер» тақырыбындағы облыстық семинары жұмысын және «Инновациялық ойын технологиясы арқылы балалар шығармашылығын дамыту» тақырыбындағы қалалық семинар жұмысы ұйымдастырып, мектепке дейінгі ұйым педагогтерімен тәжірибе алмасқан болатынбыз. Ағымдағы оқу жылы «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы» АҚ «Батыс Қазақстан облысы бойынша Кәсіби даму институты» филиалы ұйымдастырған «Digital-білім: тәжірибе және перспективалар» тақырыбындағы облыстық ғылыми-тәжірибелік конференцияға“Интерактивті тапсырмалар орындауда онлайн сайттарды пайдалану жолдары” шеберлік сыныбын әріптестерім – тәрбиеші және компьютерлік сауаттылыққа үйрету мұғалімімен бірге өткізген болатынмын.

Бөбекжай тәрбиешісі А.А.Куспанова дәстүрлі «Педагогикалық идеялар панорамасы» байқауына «Бөгдеғаламшарлық Марсианин бізде қонақта» бейнематериалын дайындап, облыстық кезеңнен жүлделі I орын иеленген болатын. Республикалық кезеңге жолданған үздік жұмыс мазмұнында балалармен виртуалды көзілдірік, интеративті тақта, LCD планшеттермен,Quiver 3D қосымшасымен жұмыс жасалынды. Ұйымдастырылған іс-әрекет флипчарт-сабақ түрінде өтіп, балалар интеративті тақтамен жұмыстың бірнеше әдістерін «лупа әдісі, сәйкестендіру, бояу) қолдана алатындығын көрсетті. Осы нәтиженің өзінен педагогтеріміздің заманауи инновациялық технологияларды күнелікті жұмыстарында кеңінен пайдаланып, мектепке дейінгі жастағы балалардың дамытуда функионалдық сауаттылықтарының артқанын байқаймыз.

Педагогтардың АКТ-ны меңгеруі олардың кәсіби құзыреттілігін арттырудың басым бағыттарының бірі болып табылады. «Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларына» сәйкес мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың педагогтері компьютерлік сауаттылықты, ақпараттық-коммуникациялық құзыретті меңгерген болуы тиіс деп айқындалған.Педагогикалық процестің негізгі бағыты әрбір жеке тұлғаның мәдениетін тәрбиелеу, әрбір баланың жеке дара ерекшелігін ескере отырып, педагогикалық процестің алдына қойылған міндеттерін іске асырудың ең тиімді әдіс, тәсілдерді, ұйымдастыруға қойылған міндеттерді іске асыруда жеке тұлғаны жан — жақты етіп қалыптастыру болып табылады.Заманауи инновациялық әдістерді мектеп жасына дейінгі балалардың дамуында қолдану арқылы, балаларды шаршатпай, жалықтырмай, жан-жақты дамуына тигізер үлесі өте зор.

Әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 қаулысымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі;
2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;
3. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы №422 бұйрығымен Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы.

Цифрлық білім беру – қазіргі заман талабы

Муфтуллина Э.К.

БҚО, Орал қаласы, №34 «Балбұлақ» бөбекжайының тәрбиешісі

Аңдатпа

Мақалада цифрлық технологиялардың білім беру үдерісіне енгізілуі, цифрлық білім беру ерекшеліктері қарастырылған.

Кілт сөздер

Цифрлық трансформация, ақпараттандыру, білім беру ресурстары

Цифрлық трансформациялау идеясын әлемдік тренд деуге болады. Цифрлық технологиялар көптеген елдердің экономикасын дамытуда маңызды рөлге ие. XXI ғасыр – ақпараттандыру ғасыры екені белгілі. Ақпараттандыру технологиясы дамыған заманда мемлекетіміздің болашағы – жас ұрпаққа заман талабына сай білім беріп, жан-жақты дамуына ықпал ету мұғалімнен шығармашылық ізденісті, үлкен сұранысты талап етеді. Компьютер және ақпараттық технологиялар арқылы жасалып жатқан оқыту процесі оқушының жаңаша ойлау қабілетін қалыптастырып, оларды жүйелік байланыстар мен заңдылықтарды табуға итеріп, нәтижесінде – өздерінің кәсіби потенциалдарының қалыптасуына жол ашады. Бүгінгі таңдағы ақпараттық қоғам аймағындағы оқушылардың ойлау қабілетін қалыптастыратын және компьютерлік оқыту ісін дамытатын жалпы заңдылықтардан тарайды [1, б.1].

Цифрландырудағы негізгі мақсат – бәсекеге қабілеттілікті арттыру, халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, оқу-тәрбие процесін жеделдету және жеңілдету, балаларға, ұстаздарға, ата-аналарға жүктемені азайту. Ең бастысы – білім беру сапасын арттыру. Біздің балаларымыз халықаралық деңгейде әртүрлі салаларда, оның ішінде жасанды интеллект және ауқымды деректер жасау саласында бәсекеге қабілетті болуға тиіс. Мемлекет басшысы атап көрсеткендей, елді цифрландыру – бұл мақсат емес, бұл – Қазақстанның абсолюттік артықшылыққа қол жеткізу құралы. Сондықтан қазіргі цифрлық білім беру – заманауи оқыту кілті деп есептеймін.

Жалпы білім берудің барлық сатыларында цифрлық сауаттылықты арттыру үшін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды жетік меңгеру, электрондық оқыту жүйесінің компонеттерін терең түсіну, оқу процесінде аудио, видео материалдармен қатар қосымша білім беру контенттерін тиімді пайдалана алу мәселесі өзекті болып отыр. Бұл цифрлық білім беру ресурстарын дайындай алу, пайдалана білу дағдыларымен де тығыз байланысты.

Жаңа ақпараттық технологияны пайдалану білім мазмұнын жаңартумен, ақпараттық ортаны қалыптастыруымен, сондай-ақ сапалы білім беру мүмкіндігінің жоғары болуымен ерекшеленеді. Соңғы кезеңде қазіргі заманғы педагогикалық ғылым мен практика түбегейлі өзгерістерге ұшырауда. Соның ішінде оқыту үрдісі ақпараттық – коммуникациялық жағдайларда жаңа көрініс алу жолында басқаша жаңалаған жолмен XXI ғасыр талаптарына сай білгір, уақытты үнемдей алатын тұлғаны қалыптастыруға бағытталады.

Ақпараттандыру технологиясы дамыған заманда мемлекетіміздің болашағы – жас ұрпаққа заман талабына сай білім беріп, жан-жақты дамуына ықпал ету мұғалімнен шығармашылық ізденісті, үлкен сұранысты талап етеді. Компьютер және

ақпараттық технологиялар арқылы жасалып жатқан оқыту процесі студенттің жаңаша ойлау қабілетін қалыптастырып, оларды жүйелік байланыстар мен заңдылықтарды табуға итеріп, нәтижесінде – өздерінің кәсіби потенциалдарының қалыптасуына жол ашады. Бүгінгі таңдағы ақпараттық қоғам аймағындағы студенттердің ойлау қабілетін қалыптастыратын және компьютерлік оқыту ісін дамытатын жалпы заңдылықтардан тарайды.

Қазіргі білім беру жүйесінің ажырамас бөлігі дамыған цифрлық инфрақұрылым болып табылады. Сондықтан білім беру ұйымдарында IT-инфрақұрылымды, цифрлық білім беру ресурстарын, ашық онлайн-курстардың желілері мен платформаларын дамыту, мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді автоматтандыру жұмыстары іске асырылуда [2, б.2].

Цифрлық технологиялар балалардың сыртқы әлеммен қарым- қатынасында балабақшадан бастап төңкеріс жасады десек болады. Соңғы жылдары тәрбиешілер даярлық топ балаларының оқуын жақсарту үшін топтарға цифрлық технологияларды енгізді және зерттеулер бұл балалардың білімге деген құштарлығына оң әсер етуі мүмкін екенін көрсетті.

Қазіргі таңда цифрлық білім беру ерекшеліктері:

- ақпараттарды экранда ойын түрінде көрсетеді, бұл балалардың жоғары қызығушылығын туғызады, өйткені ол мектепке дейінгі жастағылардың негізгі қызметі - ойынға жауап береді.

- мектепке дейінгі жастағы балалардың ойлау қабілетіне сәйкес материалды көрнекті, түсінікті етіп қолжетімді түрде ұсынады;

- материалды көп мөлшерде жүктемей, қозғалысымен, дауысымен және мультипликациясымен балалардың назарын өзіне аударады;

- мектепке дейінгі жастағы балалардың зерттеушілік қабілеттерін, танымдық белсенділіктерін, дағдылары мен таланттарын дамытуға мүмкіндік береді;

- балаларды есептің шешімін тапқанда, қиындықтарды жеңген кезде марапаттап отырады.

Мектепке дейінгі білім беруде ақпараттық - коммуникативтік технологияларды қолдану педагогтың шығармашылық мүмкіндіктерін кеңейтуге жол ашып, мектепке дейінгі жастағы балалардың психикалық дамуының әртүрлі жақтарының дамуына оң әсерін тигізеді. Оқу іс - әрекетінің жоғарғы динамикасы балалардың материалды тиімді меңгеруіне, есте сақтауларын, қиялдауын және шығармашылығының дамуына септігін тигізеді. Слайд- шоулар мен бейнефильмдер қоршаған ортадан бақылауларды: гүлдің өсуі, планеталардың Күнді айналуы, толқынның қозғалысы, жаңбырдың жаууы сияқты мезеттерді көруіне мүмкіндік береді [3, б.57].

Мектепке дейінгі ұйымды цифрландыру осы үрдіске қатысатын барлық объектілерге: балаларға, олардың ата-аналарына, тәрбиешілеріне, білім беру жүйесінің әкімшіліктеріне ыңғайлы және тиімді құралдарды жасауды білдіреді. Сонымен қатар, оқу үдерісін цифрландыру, адамның адамдық қарым-қатынасының оңтайлы теңгерімі және виртуалды ортада нақты және цифрлы әлемді синтездеудің бір түрі болып табылатыны маңызды.

Цифрлық білім ресурсы тәрбиешіі алмастыра алмайды, бірақ тәрбиешіге қосымша материалдарды ұсынады, яғни сабақ мазмұнын ақпараттық

коммуникациялық технологиялардың жаңа мультимедиялық мүмкіндіктерімен толықтыруға, тәрбиеленушілердің назарын аса маңызды оқу
тақырыптарына аударуға, қажет болған жағдайда тәрбиеленушілердің назарын зерделенген көріністердің ерекшеліктеріне шоғырландыруға, оны көрнекі түрде көрсетуге, сабақтың мазмұнын қоғамда болып жатқан өзгерістермен, өмірлік тәжірибелермен, тәрбиеленушілердің пәнге деген қызығушылықтарымен және т. б. құбылыстармен байланыстыруын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

1. Д.Кенжебаева. «Цифрлық білім беру – заманауи оқытудың кілті», 3 бет
2. Жұмасатов Нұрлыбек «Цифрлықлық білім беру-заманауи оқытудың кілті», 3 бет
3. Елеубай С. Білім беру технологиясының қазіргі проблемалары. Алматы, 2001.[2706.]

Заманауи бала тұлғасын дамыту тәсілдері

Ташаева Н.Қ.
БҚО, Орал қаласы, №34 «Балбұлақ» бөбекжайының тәрбиешісі

Аңдатпа: Мақалада мектепке дейінгі ұйымда инновациялық қызметті тиімді пайдалану маңызы және педагогтің мектеп жасына дейінгі балалармен жұмысындағы әдіс-тәсілдер қарастырылған.

Кілт сөздер: модель, инновациялық қызмет, тәжірибелік алаң, ойын, тәжірибе

Бүгінгі күні елімізде балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеумен және оқытумен қамтамасыз ету барысында мектепке дейінгі ұйымдар қызметінің сапасын арттыратын кешенді шаралар қабылдануда. Солардың бірі және бірегейі - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 қаулысымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі. Аталған Модельдің мазмұны балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оқу жоспарлары мен бағдарламаларының икемділігін қамтамасыз ету арқылы педагогикалық процесті жетілдіру болып табылады. Педагогтің рөлі – күні бойы балалармен әңгімелесуде денсаулық, қарым-қатынас, математика негіздері және білімнің басқа да салалары туралы білімді бойларына дарыту болса, осы педагогикалық үдерісте заманауи педагогикалық технологияларды, инновациялық қызметті тиімді ұйымдастыра білудің маңызы өте зор.

Мен сарапшы-педагог ретінде, №34 «Балбұлақ» бөбекжайында БҚО Білім басқармасы Білім беруді дамыту орталығының «Бәрін білгім келеді!» дамыту зертханасы аясында 2021-2022 оқу жылынан бастап ашылған «Инновациялық технологиялар – интеллектуалды дамыту» тақырыбындағы тәжірибелік алаңда жұмыстанамын. Соңғы қорытынды кезеңнен өтіп жатырған тәжірибелік алаңды ұйымдастырудағы мақсат – тәрбиелеу мен оқыту үрдісінде инновациялық

технологияларды тиімді пайдалана отырып, балалардың интеллектуалдық қабілеттерін дамыту, мектепке толыққанды дайындау болып табылады.

Бөбекжайымызда тәжірибе алаңының жүзеге асуына үлкен мүмкіндіктер жасалған. Яғни, тәрбиелеу-оқыту үрдісінде дәстүрлі технологиялардан өзге, АКТ, ТРИЗ, Монтессори әдістемесінің элементтері, SMART технологиясы қолданылуда. Өз тобымдағы балалармен жұмыс барысында «Ақылды балапан» интерактивті оқу-танымдық кешенін, «Крошка кролик» интерактивті кешенін, «Фантазеры МУЛЬТИтворчество» бағдарламалы–әдістемелік кешенін, «Графика» аспабын, «Электронды қазақ үйі» инновациялық білім беру құралдарын қолданамын.

Педагогтердің кәсіби құзыреттілігін арттыру барысында бөбекжайдың әдістемелік орталығы түрлі ресурстармен (әдістемелік кітаптар, балалар әдебиеттері, демонстрациялық материалдар, т.б.) қамтамасыз етіліп, проектор, ноутбук, теледидар құрылғыларымен жабдықталды. Осы әдістемелік орталықтағы цифрлық ресурстарды үнемі пайдалануға тырысамын.

Сонымен қатар, күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекеттер, ойын, дербес әрекеттер барысында тегін онлайн сайттарды өткізген жұмысымды қорытындылауға қолданып жүрмін. «Ақылды көжек» тақырыбындағы сурет салу ұйымдастырылған іс-әрекетінде балаларға үлгіге сай, көжек суретін салғыза отырып, Animated Drawings сайты арқылы, салған суреттерін «жандандырып», балалардың қуанышқа толы эмоцияларына куә болдым. Ата-аналармен өткізілетін топтық жиналыстарды да ерекше, қызықты етуге күш салып, QR код штрих-коды арқылы сауалнама ұйымдастырамын. Бұл тәсіл бойынша сауалнама қорытындысы сол мезетте дайын болады әрі, ата-аналардың да уақытын үнемдеуге пайдасы зор.

Бөбекжайымыздың ортаңғы топтарында SMART board тақтасы орнатылып, күнделікті оқу қызметтеріне қажетті материалдар, логикалық ойындар онлайн түрде ұйымдастырылып отырады. Компьютер кабинетіндетәрбиеленушілерім компьютерлік сауаттылыққа үйрету мұғалімінің ұйымдастыруымен интерактивті тақта арқылы флипчарт-сабақтар өткізіп, компьютерден танымдық, логикалық ойындар ойнап танымын арттырады.

Заман талабына сай оқыту мен тәрбиенің соңғы түрлерін игеріп, кәсіби шеберлікті ұштап отыру- әр педагогтың парызы. Бүлдіршіндердің болашағы үшін мектепке дейінгі ұйым жұмысын тиімді де, жаңаша ұйымдастыра білсек, егеменді еліміздің өркендеуіне тамшыдай үлесімізді қосқан болар едік.

Әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 қаулысымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі;
2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;
3. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы №422 бұйрығымен Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы.

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі

Марткамалова Р.С.
Ұлытау обылысы Жезқазған қаласы
«№ 3 жалпы білім беретін мектебі» КММ
Мектепалды даярлық сынып мұғалімі

Тәрбиесіз алынған білім – адамзаттың қас жауы.
Әл-Фараби

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі – бала құқықтары нормалары ескеріліп және балаларды дамыту мен оқыту талаптарының өзгеруіне және өзекті ғылыми деректерге сәйкес мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды трансформациялау үшін қажетті өзгерістер бағытын айқындайды. Модель – мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы. Осы модельде пайдаланылатын негізгі ұғымдар: мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру, пайдалы және құнарлы тамақтандыру, достық қарым-қатынас орнату, дамытушы ортаны ұйымдастыру, баланың ойынға, қимыл-қозғалысқа, таңдауға, өз өмірін бақылауға, пайдалы іс-әрекетке, жақын жылы қарым-қатынас жасауға, араласуға, жаңа нәрсе жасауға, зерттеуге, дамытушы орта – заттар мен ойыншықтарға еркін қолжетімділікті және немен айналысатынын өз бетінше таңдауын, баланы ынталандыруы, әр баланың жеке басын құрметтеуі, балаға қиын сәттерде қолдау көрсетуі; педагогтің әр баламен жеке қарым-қатынасы, баланың іс-әрекетіне және оның пікіріне шынайы қызығушылықпен қарау, тыңдау, қолдау көрсету, балаға жылы қарым-қатынас көрсету болып табылады.

Модель ұлттық құндылықтарды балаларды ерте жастан толыққанды дамытудың заманауи теорияларымен үйлестіруге бағытталған.

Модельдің мақсаты – дені сау, дербес, білуге құмар, көпшіл, сын тұрғысынан ойлайтын балаларды қалыптастыру мен әлеуметтендіруге бағытталған тәрбиелеу мен оқыту жүйесін өзгерту арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамытудың бағыттары мен қағидаттарын айқындау.

Модельдің міндеттері:

- оқу жоспарлары мен бағдарламаларының икемділігін қамтамасыз ету арқылы педагогикалық процесті ғылыми негізде жетілдіру;
- мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мазмұнындағы өзгерістерді нормативтік құқықтық сүйемелдеуді қамтамасыз ету;
- сапа өлшемшарттарын айқындау арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың сапасын арттыру және білім берудің сапасын бағалау;
- қазіргі заманғы теорияларды ұлттық ерекшеліктермен үйлесімді ұштастыру негізінде баланы ерте дамыту процесінің тұтастығын қамтамасыз ету;
- педагогтердің кәсіби өсуінің үздіксіздігін қамтамасыз ету;
- өзара әріптестік іс-қимыл орнату арқылы ата-аналардың білім беру қызметтеріне қанағаттануын қамтамасыз ету.

Қазіргі әлемде білімге деген көзқарас балалар өмір сүріп, өсіп жатқан, жылдам өзгеріп отыратын болмыспен бірге өзгеруде. Өзіміздің елімізде мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту бойынша жүйелі іс-шаралар кешені іске асырылуда. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесіндегі мемлекеттік саясат халықтың әртүрлі әлеуметтік топтарынан шыққан балалардың сапалы білім алуы үшін мүмкіндіктер жасауға және қолжетімділікті қамтамасыз етуге бағытталған.

Жаңа қоғамға лайықты тұлғаны қалыптастыруда баланың жасын, даму ерекшелігін, айрықша қабілетін ескере отырып, ақыл-ой, еңбек, дене, эстетикалық тәрбие, сапасын жақсарту қажет. Баланың тұлғалық дамуына бағытталған жаңа технологиялар қызықтырады. Бала тәрбиесінде жаңа технологияны қолдану – баланы жан− жақты терең ашуға, оған бағыт бағдар беріп жағымды әсер етуге, зейінін

көтеруге, белсенділігін арттыруға септігін тигізеді. Мектеп жасына дейінгі балалар білуге тиісті қарапайым білім негіздерін неғұрлым тереңірек меңгеріп отырып олардың ой− өрісін, білім дағдысы деңгейін,кеңейту, сана сезімін, таным қабылдау әрекетін дамыту, білімге қызығушылыққа баулып, баланың өздігінен еңбектену белсенділігін қалыптастыру қажет. Осындай мақсатта қоғам дамуының айқындайтын негізгі көрсеткіштердің бірі ақпараттану болғандықтан, бүгінгі адамзаттың шығармашылық әрекетінің нәтижесі компьютердің де маңызы зор. Оқу іс-әрекеттерінде интербелсенді тақтаның мүмкіндіктерін пайдалана отырып, қызықты өткізуге тырысамын. Инновациялық технологиялардың ерекшелігі – білімді жатқа меңгеру, есту, көру қабілеттерін арттыруға, сөздік қорын ауызша дамытуға бағытталады. Жаңа технологияларды пайдалана отырып оқыту арқылы балаларды мынадай жетістіктерге қол жеткіздім. Әр бала өз бетімен жұмыс істеуге дағдыланды, әр баланың жеке қабілеті анықталды; бір-бірімен бәсекеге түсе алады, өзін-өзі бағалай алады, қорытынды жасай алады.

Тәрбие мен білімнің алғашқы дәні – мектепке дейінгі тәрбие ошағында беріледі. Тәрбиелеу дегеніміз – алға белгілі мақсат қоя отырып, баланың психикасына жүйелі әсер ету, бойына адамгершілік қасиеттерді сіңіру, өмірге, еңбекке дұрыс көзқарасын қалыптастыру. Тәрбиелеу мен дамыту ерте балалық шақтан басталады. Балаларды тәрбиелеуде отбасындағы жайлы жағдай, ата-аналардың моральдық қасиеттері балаларды дамыту мен тәрбиелеу үшін отбасы мен мектепке дейінгі ұйымның күш-жігерін біріктіру маңызды.

Оқыту дегеніміз - белгілі жоспар мен бағдарлама бойынша жүйелі түрде балаларға қарапайым білім беру икемділігі мен жағымды әдет – дағдыларын қалыптастыру, олардың танымдық қабілетін, қызығушылығын дамыту. Мектеп жасына дейінгі баланы оқыту оларды бастапқы қарапайым біліммен қаруландыру, ұнамды әдет – дағдылардың алғашқы нышандарына баулу, ақыл – ой қабілетін, білуге деген құштарлығын дамыту. Балалардың зейін, ес, қиялдау, ойлау, сөйлеу, ойнау сияқты дүние – танымдық қабілеттерін, мақсаттылық, белсенділік, қиыншылықты жеңе білу сияқты қасиеттерін тәрбиелейді. Мектепке дейінгі балалардың жан-жақты дамуы үшін ойынның ролі ерекше. Ойын – баланың негізгі әрекеті және дамытудың негізгі құралы.Ойын – жалпы адамзат мәдениетінің бірегей феномені, оның қайнар көзі мен шыңы. «Ойнай білмеген, ойлай да білмейді» − деген аталы сөздің сырына жүгінсек, мектепке дейінгі кезеңдегі баланың ойынға деген ынтасы, қарым-қатынасы, мінез-құлық көріністері − олар өсіп есейгенде де жалғаса беретіні сөзсіз. Әрбір сабақта тиімді әдіс-тәсілдерді пайдалануға, түрлендіріп ұйымдастыруға тырысуымыз қажет. Сөздік-қимылды ойындар, мақал-мәтелдер, жұмбақтар, санамақтар, тақпақтар, ертегілер және суретті кітапшалар қолдану балалардың қиялын дамытады. Бірге ойнау дағдыларын, еңбек әрекеті дағдыларын, тазалықты, тәртіптілікті, ұйымшылдықты, ойлауды, қабылдауды, сурет салуды және басқа дағдыларды меңгерту ойын нысанында іске асырылады. Заманауи әлемдік үрдістер педагогтердің әр баланың толыққанды дамуы үшін жағдай жасауға баса назар аударатынын көрсетеді, яғни баланы дамыту, тәрбиелеу мен оқыту процестеріне жеке тәсілді қалыптастыруға бағытталған бағдарламаларға басымдық беру қажет.

Педагогтің рөлі – күні бойы балалармен әңгімелесуде денсаулық, қарым-қатынас, математика негіздері және білімнің басқа да салалары туралы білімді бойларына дарыту. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерекшелігі – олар белсенді әрекеттер мен практика арқылы үйренеді. Сондықтан ұйымдастырылған оқу қызметі тек ойын түрінде өткізіледі.

Білім беру салаларының міндеттері бала сол сәтте өзіне қызықты білімді өз бетінше таңдай алатын қолжетімді заттық-кеңістіктік ортаны ұйымдастыру арқылы іске асырылады. Педагогтің міндеті – балалардың қызығушылықтарын атап өту, оқу әрекеті барысында әр баламен сөйлесу.

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара іс-қимылы арқылы бақытты, дені сау, дербес, білуге құмар, тіл табысқыш, сын тұрғысынан ойлайтын балалардың толыққанды дамуы үшін жағдай жасау, ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке қасиеттерін қалыптастыру.

Әдебиеттер

1. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының жұмыстарына заманауи білім беру бағдарламалары мен технологияларын енгізу: әдістемелік нұсқаулық. Астана, 2013 ж.
2. Балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз ету жөніндегі 2010-2020 жылдарға арналған «Балапан» бағдарламасы, 2014ж.
3. Оқыту ізденіс ретінде, ізденіс оқыту ретінде. С.Мирсеитова.

Хэппенинг:мектепке дейінгі білім берудегі инновациялар бірі

Накышбекова К.М.
Сатпаев қ. «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК ,тәрбиеші

Аңдатпа: Мақалақазіргі таңда мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияның әдіс тәсілдерін дұрыс таңдау,жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу,жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау. Мектепке дейінгі білім беру орындарында, педагогикалық технологиялар мектепке дейінгі білім беру стандартын жүзеге асыруға бағытталған. Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор.Инновациялық технологиялардың түрлерін қарастыру.Мектепке дейінгі мекемелерде оларды қолданудың тиімділігін көрсету туралы баяндалады.

Кілт сөздер: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар, мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады.

«Мектепке дейінгі білім берудегі инновациялар: Ерте балалық шақ – адам баласының пайда болуының басы. Бұл баланың денсаулығы мен ақыл-ойының негізін қалау кезеңі. Бұл психикалық даму әсіресе нәрестенің физикалық жағдайы мен көңіл-күйіне байланысты болатын кезең. Білім берудің Федералдық мемлекеттік білім беру стандарты балалық кезеңнің ішкі құндылығын атап көрсетеді және оны баланың одан әрі дамуының негізгі негізі ретінде таниды. Соңғы жылдары мектепке дейінгі тәрбиенің қалай жетілдіріліп жатқанын көрдік: жаңа бағдарламалар жасалып, әдістемелер қалыптасып, инновациялық технологиялар пайда болуда. Соңғысына тоқталайық. Инновациялық технологиялар – бұл мектеп жасына дейінгі балалардың тұлғалық дамуындағы динамикалық өзгерістерді белсендіру арқылы оң нәтижеге

жетуді көздейтін әдістер, әдістер, оқыту әдістерінің жүйесі. Тұлғаға бағытталған технологиялар тобын қарастырайық, олардың мәні баланың жеке басының маңыздылығын, оның өзіндік ерекшелігін және өзін-өзі бағалауын тану болып табылады. Олардың мақсаты – бұрын алған өмірлік дағдыларды пайдалану негізінде баланың жеке қабілеттерін барынша дамыту. тәжірибе. Тұлғаға бағытталған технологияның бір саласы – «болып жатқан жағдай» - сурет салудың дәстүрлі емес әдісі. Болу - қазіргі заманның бір түрі әрекеттерді, оқиғаларды немесе бейнелейтін өнер қатысуымен болатын жағдайлар суретшілер, бірақ олар толығымен бақыланбайды. Әдетте, оқиға импровизация болып табылады, бұл әдісті қолдана отырып кескіндерді жасаудың нақты сценарийі жоқ. Нәтижесі қандай болатынын ешкім білмейді. Бұл әсіресе мектепке дейінгі мекемелерде байқалады. өзекті, өйткені барлық суреттер өз нәтижелерінде априори сәтті. Бұл балалардың бейнелеу өнеріне деген қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді. Шараның басты мақсаты – балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту. Неге бұлай маңызды?

Шығармашылық мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының толық, үйлесімді және жан-жақты дамуына оң әсер етеді. Бұл процесс көптеген жағымды эмоциялармен байланысты: оқудан және өзін-өзі жүзеге асырудан қуаныш пен қуаныш. Кішкентай балалардың шығармашылық қабілетін дамытуда анықтаушы күш әрекеттің нәтижесі емес, процестің өзі екенін атап өтейік. 1-3 жастағы балаларға қол жетімді оқиғалардың кейбір түрлерін қарастырайық. Саусақпен сурет салу. Бұл саусақтарыңызды қағазға басып шығару арқылы суретті алу тәсілі: саусақ ұшымен нүктелер қоюға, олармен сызықтар салуға, саусақ ізін бүкіл ұзындығы бойынша қолдануға немесе оларды бір топта жинауға болады. Осылайша сіз снежинкаларды, шөп пышақтарын, күн сәулелерін, жолдарды және т.б. бейнелей аласыз. Жұдырықпен сурет салу. Саусақтарыңызды жұдырыққа әртүрлі тәсілдермен бүгу, Сіз гүлдердің, ұлулардың, раковиналардың суреттерін ала аласыз. Жартылай ашық жұдырық кемпірқосақты немесе, мысалы, бананды оңай салуға мүмкіндік береді. Пальма суреті. Егер сіз бояуды әртүрлі бағытта жағыңыз, түрлі-түсті абстракциялар мен қарапайым сюжеттер алсаңыз, алақан жабайы рахат тудырады. Мәселеге неғұрлым ақылды түрде қарайтын болсақ, біз әдемі көбелектер, сегіздіктер, үйеңкі жапырақтарын аламыз, ал егер сіз бас бармақты бүйірге жылжытсаңыз - кез келген төрт аяқты жануарлар. Жетіспейтін мәліметтерді қосу және ең жабайы идеяларды жүзеге асыру үшін алақанның шетін пайдалануға болады. Науаға сурет салу. Мұны істеу үшін науаға кішкене жарма қабатын құйып, оны тегістеңіз. Мұндай кенепте сіз шексіз жасай аласыз. Мұнда сіз бояусыз бір қоспағанда, жоғарыда аталған барлық әдістерді пайдалана аласыз

Басып шығару немесе штамптау. Бұл кез келген нысанды пайдаланып кескінді алу тәсілі. Сіз шарап тығындарын, мыжылған қағазды, пластилинді, LEGO текшелерін, үрленген пластик пакеттерді және бояуға оңай малып, із қалдыруға болатын тағы басқаларды пайдалана аласыз. Аяқпен сурет салу. Суретті алудың бұл түрі аяқта орналасқан нерв ұштарын белсендіреді, бұл да емдік әсерге ие. Сіз жай ғана түсті іздерді қалдырып, тұсқағаздың жайылған орамында жүре аласыз немесе техниканы пальма бояуымен біріктірсеңіз, мысалы, крабты мақсатты түрде бейнелей аласыз. Қорытындылай келе, дәстүрлі емес әдіспен сурет салу балалардың өзіне сенуіне

мүмкіндік береді, оларға процестің өзінен де, алынған нәтижеден де қуаныш сыйлайды, қиял мен шығармашылық қиялды дамытатынын атап өтеміз. Бірақ бейнені жасауда ең бастысы бала дамиды: жаңа білім алады, заттар мен олардың қасиеттері туралы бұрыннан бар идеяларды нақтылайды және тереңдетеді, бейнелеу дағдылары мен дағдыларын меңгереді, олар туралы саналы түрде біледі. пайдалану. Мұғалімнің міндеті – бұл процесті сауатты басқару, балалардың бастамасы мен дербестігін ояту, шығармашылық білімге құштарлық пен өзін-өзі жүзеге асыру. Осылайша, тұлғаға бағытталған технологиялар жас баланың даралығын дамытуға жағдай жасайды, жеке дамуын барынша арттыру жас баланың өмір тәжірибесіне негізделген танымдық қабілеттері.

Әдебиеттер

1.Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (23.08.2012 ж. № 1080 ҚРҮҚ).

2.Ф.Жұмабекова. Мектепке дейінгі педагогика, Астана, Фолиант, 2008,336 бет

3.Программа по внедрению инновационных методик и технологий дошкольных организациях , Тусупова А.Қ. Астана, 2015ж.

Ы. Алтынсариннің шығармалары арқылы мектепке дейінгі балаларды көркем әдебиетке баулу

Нарымбетова Шакризат Аралбаевна-әдіскер
№3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы КМҚК
Қызылорда облысы, Қазалы ауданы, Қазалы қаласы

Бір Аллаға сыйынып,
Кел, балалар , оқылық.
Оқығанды көңілге,
Ықыласпен тоқылық,- деп қазақ даласында алғаш рет қазақ мектебінің қоңырауын сыңғырлатқан, бүкіл қазақ баласын оқу-білімге шақырған тұңғыш ағартушы-педагог, жазушы, ғалым, этнограф –Ыбырай Алтынсарин бүкіл саналы өмірін ағарту ісіне арнап, халықтың жүрегінде тұңғыш педагог ретінде орын алған ұлы тұлға. Ол өзінің қайрат-жігерін, жан-жақты терең білімі мен шығармашылығын, педагогикалық зор талантын кездескен кедергілерге қарамастан қазақ баласының оқып, көзі ашық болуына арнап, алғашқы мектептер ашып, қазақ балаларын оқытты. Балаларға білім берумен қатар олардың адамгершілігі мол, халқына пайдасы тиетін мәдениетті, білімді, өнерлі ұрпақ болуын мақсат тұтты.
Өз ісін табандылықпен жалғастыра отырып, өзге халықтардың педагогикалық тәжірибесін зерттей жүріп қазақ елінде бала оқыту жүйесін біртіндеп дамытып, жақсартып отырды.Ұстаздың әрбір ісінен, ағарту саласындағы ізденісі мен қызметінен оның нағыз ұлт патриоты болғанын көреміз.Ы.Алтынсариннің ағартушылық қызметінің нәтижесінде қазақ халқының оқу-білімге, мәдениет пен

өнерге, ғылымға деген ұмтылысы күшейді.Сол кездегі қазақ ұлтының көзі ашық, көкірегі ояу тұлғаларын ұлт мүддесі үшін қызмет жасауына бағыт берді.

Қазақ балаларына білім мен тәрбие берудің басты құралы оқулық екенін, балалардың оқулықтар арқылы ана тілін таза және ұқыптылықпен үйренетінін жақсы білген ұстаз, қазақ тілінде оқу құралдарды жасауды қолға алды.

Осы мақсатқа1879 жылы Қазан қаласында жарық көрген тұңғыш «Қазақ хрестоматиясы» кітабын шағын көркем шығармалар мен өлеңдер жинағынан құрастырды. Хрестоматияға қазақтың халық әдебиетінің үлгілерін іріктеп кіргізді. Сондай-ақ өзінің ағартушылық идеясына негіздей отырып, өзі жазған көркем шығармалары мен өлеңдерін енгізді. Хрестоматиядағы шығармалар мағынасы жағынан жас жеткіншектерді адал еңбекке тәрбиелеу, белгілі бір кәсіпке, өнерге баулу, адам бойындағы адалдық, достық, мейірімділік секілді асыл қасиеттерді ардақтау, үлкенді, ата-ананы қадірлеу, өнер-білімді байлық-дәулеттен жоғары қою мәселесіне арналған. «Хрестоматияға» енген 40-тан астам әңгімелері мен аудармаларының тілі шұрайлы, балалар ұғымына сай, қиялын кеңейтетін, көлемі шағын, тәрбиелік-танымдық мәні жоғары шығармалар еді.

Ы.Алтынсарин қазақ балалар әдебиетінің негізін қалады деуге толық негіз бар. Ол әдебиетті бала санасына әсер ететін, оны жақсы, өнегелі істерге үйретін мықты құрал деп атап көрсетті. Ыбырай әңгімелерінің негізін халық тұрмысынан ала отырып, әңгімелерінің кейіпкерлерін шынайы өмірге тән әрекеттері арқылы бейнелеуді мақсат тұтты.

Ы.Алтынсариннің әңгімелері – тәрбиенің қайнар көзі, шығармалары қысқа мазмұнды болса да, олардың тәрбие берер терең мағыналы болуы, әр әңгіменің тағылымдық мәніне ерекше көңіл аударуы ұлы ағартушының шебер тәрбиеші екенін аңғартады.

Оның білімнің әнұраны іспеттес «Кел, балалар оқылық» өлеңі, сол сияқты «Өнер білім бар жұрттар», «Біз болмасақ, сіз барсыз» және тағы басқа өлеңдері балаларды өнер білімге баулып, үлгілі істерге үйретуде әлі де қызмет етіп келеді.

Қазақ баласын оқуға, өнер, білім –ғылымға үндеуде, еңбекқорлыққа, адамгершілік қасиеттерге тәрбиелеуде «Қыпшақ Сейіт», «Әке мен бала», «Бай баласы мен жарлы баласы», «Таза бұлақ», «Асыл шөп», «Киіз үй мен ағаш үй» сияқты көптеген әңгімелері қай уақытта да құндылығы жоғары таптырмас шығармалар.

Ы.Алтынсариннің тәрбие саласындағы мұраларын жас ұрпаққа үлгі ету, тәрбие жұмысында пайдалану баршамыздың парызымыз.Осы орайда қазіргі уақыттта оның тәрбиелік мақсатта жазылған көптеген шығармаларын мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудада кеңінен қолданып келеміз. Балалардың жас ерекшеліктеріне сай көптеген еңбек пен өнерге баулитын, адамгершілікке тәрбиелейтін шығармаларын күнделікті оқу –тәрбие жұмыстарында пайдаланып отырамыз. Ол шығармалар балалардың ұғымына сай, ойға қонымды, тілі жеңіл, балалардың қабылдауына оңай, мағынасы мол, мазмұны қызықты шығармалар.

Ересектер тобында коммуникативтік дағдыларын дамыту бойынша «Сөйлеуді дамыту» ұйымдастырылған іс-әрекетінде балаларға өлеңді жаттап, мәнерлеп айтуға үйрету мақсатында «Кел, балалар, оқылық!», «Өнер, білім бар жұрттар», «Ананың сүюі» өлеңін, шағын әңгімелерді мазмұны бойынша бірізділікпен әңгімелеп беруге үйретуде «Бақша ағаштары», «Өрмекші, құмырсқа, қарлығаш» әңгімелерін, балалардың диалогтік сөйлеу тілін дамытуға, суреттер бойынша әңгімелерді, ертегілерді айтып беруге үйретуде «Баланың айласы» ертегісін, «Үш ана» шығармаларымен таныстырдым.Көркем әдебиет ұйымдастырылған іс-әрекетінде кейіпкерлерге және олардың іс-әрекеттеріне баға беруге, мазмұн желісін сақтап

әңгімелеп беруге, әңгімелер мен ертегілерді сахналауға үйрету мақсатында «Мақта қыз бен мысық», «Жан-жануарлардың айтысы», «Алтын шеттеуік» ертегілерін, «Әке мен бала», «Бір уыс мақта» әңгімелерін үйретіп отырамын.Бұл шығармалар арқылы балаларды еңбекке, адамгершілікке, әлеуметтік қарым-қатынасқа, рухани құндылықтарға баулып, қарапайым экономикалық, экологиялық тәрбие беріп, шығармашылық қабілеттерін арттырамын.

Көркем әдебиет ұйымдастырылған іс-әрекетінде «Мақта қыз бен мысық» ертегісін кинометфора әдісі арқылы тамашалап, «Ғажайып алаң» дидактикалық ойыны арқылы Ы.Алтынсариннің әңгімелері мен ертегілерін кейіпкерлер арқылы тауып, еске түсірді.«Ертегі айтып беремін» ойыны арқылы бір топ ертегіні желісі бойынша ретімен орналастырып әңгімелесе, екінші топ ертегіні сахналады.Бұл ертегі арқылы балаларды достыққа, өзара қарым-қатынасқа баулып, әр заттың құндылығына, табиғатта барлық нәрсе бір-бірімен байланысты болатынын үйреттім.

Ыбырай шығармаларын оқу қызметінен тыс тәрбие жұмыстарында да тиімді қолданамын. Мысалы балалардың коммуникативтік дағдыларын қалыптастыру мақсатында балалар "Баланың айласы"» ертегісін үстел үсті театры арқылы, жазғы сауықтыру мезгілінде «Хайуанаттардың айтысы» ертегілерін сахналады. Ертөстік тобы ата-аналарымен өткізілген «Отбасы-бақыт мекені» дөңгелек үстелінде балалар «Әке мен бала», «Үш ана» әңгімелерін сахналады, Ыбырай аталарының тәлімді әңгімелері арқылы ата-аналарға да бала тәрбиесіндегі өзіндік ой қалыптастырдық.

Балаларды ұлттың ұлы тұлғасы, аса көрнекті ағартушы Ы.Алтынсариннің өмірі мен қызметі, еңбектері жайлы таныстыру мақсатында ересек «Ертөстік» тобы тәрбиеленушілерімен Қазалы қалалық балалар кітапханасымен бірлесе отырып, «Кел,балалар, оқылық» атты іс-шара ұйымдастырдым.Онда кітапхана қызметкерлері балаларды тұңғыш ағартушының өмірімен, қызметімен, шығармаларымен таныстырды, электронды кітаптан «Бай баласы мен жары баласы» әңгімесін аудиодан тыңдатты. Балалар Ыбырай аталарының «Кел, балалар, оқылық», «Өнер, білім бар жұрттар», өлеңдерін мәнерлеп оқып, «Мақта қыз бен мысық» ертегісін сурет бойынша әңгімелеп берді және «Бір уыс мақта» әңгімесін сахналады.

Ы.Алтынсарин өз заманының озық әдістемелерін оқу ағарту жұмыстарында қолдана отырып жазған оқу құралдары, өлеңдері мен ғибратты әңгімелері, көркем шығармалары ұрпақтарға рухани мол тәрбие беруде қызмет ете береді.

Ұлы ұстаздың қазақ халқына сіңірген ағартушылық еңбегі, қазақ әдебиетінің қалыптасуына зор ықпал еткен көркем еңбектері, ұстаздық тәрбиелік ой пікірлері қазақтың таусылмас қазынасы.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Р.Қ. Аралбаева «Мектепке дейінгі педагогика», Алматы, 2012 ж
2. Бастауыш мектеп №1, 2004 ж 22-23 бет
3. Ж. Әбиев, С.Бабаев, А. Құдиярова «Педагогика», Алматы, 2004
4. Егемен Қазақстан.2021ж.2 маусым.11 бет
5. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспары.

Мектепке дейінгі мекемеде дене тәрбиесін

ұйымдастыру формалары

Нуржанова Ж.К.

Астана қ. №87 "Қадыр" балабақшасы, дене шынықтыру нұсқаушысы

Дұрыс жолға қойылған дене шынықтыру ойындары
оқу-білім алуға бөгет емес, қайта бойды сергітіп,
ойына жәрдем ететін нәрсе.
Ғ. Мүсірепов

Мектепке дейінгі ұйымдарда бала тәрбиесіне қажетті алуан түрлі жұмыстар атқарылады, соның ішіндегі маңызды бір саласы дене тәрбиесі болып табылады. Дене тәрбиесі бойынша жұмыс түрлерінің балалардың денсаулығына, дене бітіміне, ойлай білу қабілетін дамытуда маңызы ерекше.

Басты міндет, балалардың қозғалыстарын жетілдіру, қимылдық дағдыларын және дененің икемділік, шапшаңдық, күштілік, төзімділік сияқты қасиеттерін қалыптастыру болып табылады.Мектеп жасына дейінгі балаларға дене тәрбиесін берудің мақсаты – балалардың денсаулығын нығайту, денесінің дұрыс дамуын қамтамасыз ету, өйткені бұл кезде баланың дамуына қолайлы жағдай жасалса, бала денесі тез жетіліп өседі. Мектепке дейінгі шақта бала ағзасы әлсіз, әр түрлі жұқпалы ауруларға қарсы тұра алмайды, сондықтан оны аурудан сақтап, денсаулығын нығайтуда, қимыл әрекетін дамытуда, мәдени-гигеналық дағдысын, әдетін қалыптастыруда дене тәрбиесінің мәні ерекше. Міне, осындай мақсат көздейтін дене тәрбиесінің негізгі міндеттері:

1) баланың денсаулығын сақтау және нығайту;

2) мәдени-гигеналық дағдылар мен әдеттерді қалыптастыру;

3) бала денесін шынықтыру;

4) балалардың жүру, жүгіру, секіру, өрмелеу, лақтыру сияқты негізгі қимыл әрекеттерін дамыту.

Дене шынықтыру ұйымдастырылған оқу іс-әрекеті - балаларға дене тәрбиесі жаттығуларын жүйелі түрде үйретудің негізгі формасы. Ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің арнаулы міндеті барлық жастағы топтардың балаларын дұрыс қимыл-қозғалысқа үйрету мен дене қасиетін тәрбиелеу болып табылады.

Қимылды дамытуды жоспарлағанда мынадай жалпы қағидаларды ескеру керек:

1) жаттығуларды, ойындарды, еңбек тапсырмаларын таңдағанда баланың қолынан келетін, оларды қызықтыратын, бүкіл ағзасының дамуына түгел ықпал жасайтын, бұлшық еттердің қимыл әрекетіне әсері барын сұрыптап алу;

2) ойындар мен жаттығулар еңбек тапсырмаларын орындауға, жүру, жүгіру, лақтыру, секіру, өрмелеу сияқты қимылдардың дамуына ықпал ететін, дұрыс дағдыны қалыптастыратын болуы керек;

3) физиологиялық жағынан әлсіз бұлшық еттерді нығайту, баланың тұлғасын дұрыс қалыптастыруға себепкер болуы керек;

4) ұжымда жұмыс істей білуге жетілуін қамтамасыз етуге тиіс.

Дене тәрбиесін ұйымдастыру формалары балалардың сан алуын іс-әрекетінің тәрбие-білім беру комплексі болып табылады, бұл іс-әрекетің негізі баланың қимыл белсенділігінен құралады. Бұл формалардыңжиынтығын балалардың толық дәрежеде денесін дамыту және денсаулығын нығайту үшін қажетті белгілі бір қимыл режимін құрайды.Балалардың дене тәрбиесін ұйымдастыру формаларына мыналар жатады:

1) дене шынықтыру ҰОҚ;

2) дене шынықтыру-сауықтыру шаралары (ертеңгілік гимнастика, сергіту сәті, дене жаттығуларымен ұштастырылған шынықтыру процедураллары);

3) балалардың дене тәрбиесіжөніндегі күнделікті жұмыс (қимыл - қозғалыс ойындары, серуендер, жекелеген балалармен және шағын топтармен дербес жұмыс істеу, дене жаттығуларының сан алуан түрлерімен өз беттерінше айналысу, мейрамдар).

Бұл формалардың барлығы бәрі дене тәрбиесінің жалпы міндеттеріне және баланың жан-жақты дамуына жауап бере отырып, өзара байланысты болады: олардың әрбірінің өзіндік арнаулы міндеттері бар, олар мектепке дейінгі мекеменің күн режиміндегі міндеттің орнын анықтайды. Балабақшаның түрлі топтарындағы дене тәрбиесін ұйымдастыру формаларының арақатынасы балалардың жасын және жеке басты-типологиялық ерекшелігін олардың дене дайындығы дәрежесін, сондай-ақ белгілі бір топтың және бүкіл мекеменің нақты жағдайын ескере отырып, тәрбие-білім беру міндетімен анықталады.

Дене жаттығуларымен ұштастырылған процедуралар неғұрлым тиімді болады. Бұлшық еттердің ширақ жұмыс істеуі жылжу ретеу процесін жетілдіруге және сол арқылы организмнің қоршаған сырттқы ортаға бейімделуіне көмектеседі. Шынықтыру процесінде организмнің терең өзгеруі іске асады, ал егер бала ширақ болса, ол өзгеріс табиғи әрі қарапайым жүзеге асады.

Балабақшада дене бітімінің жан-жақты дамыту жағдайы.

Дене тәрбиесі балалардың ақыл-ой, адамгершілік, еңбек және эстетикалық жағынан тәрбиелеу жұмысын жүзеге асыруға, олардың сергек, шат көңілді және белсенді болуларына мүмкіндік тудырады.

Балалар мекемелерінде дене тәрбиесінің мазмұны жүргізілуіне, дене жаттығулары, табиғаттың сауықтырушы күші, гигиеналық және әлеуметтік-тұрмыстық факторлар қолданылады. Дене жаттығуы-дене тәрбиесінің негізгі және ерекше құралы, ол педагогтың арнайы іріктеп алған, әдістемелік дұрыс ұйымдастырылған және басқаруға болатын қозғалыс пен қозғалыс қызметінің күрделі түрлерін қамтиды. Дене жаттығуы еркінді сипаттағы белсенді қимыл-әрекеттеріне негізделген. Дене жаттығуы баланың жан-жақты жетілуіне ықпал етеді. Дене тәрбиесінің негізгі мазмұны денені жаттықтыру болып табылады. Ол мынадай түрлерге бөлінеді.

Балабақшаға таңертеңгі келген уақыттан бастап күн тәртібі бойынша сауықтыру шараларын (Таңғы жаттығу, қимылдық ойындар, сергіту сәттері, серуен кезіндегі спорттық ойындар мен жаттығулар, спорттық мерекелер, ойын-сауықтар) өткізуге тиіспіс. Дене шынықтыру оқу іс-әрекеті балаларды қимылға үйретудің негізгі қалыбы болып табылады. Ол әрбір жас топтарында аптасына 3 рет өткізіледі.

Оқу іс-әрекет мынадай құрылымда өтіледі. Кіріспе бөлімде жүру, жүгіру түрлері, секіру жаттығулары, сапқа тұру орындалады. Жүру, жүгіру

түрлері кезектесіп тұруы керек 3-4 минут. Негізгі бөлімде жалпы жетілдіруші жаттығулар орындалып, негізгі қимылға дайындық жұмысы жүргізіледі 3 негізгі қимыл жоспарланады. Оның 2-уі бұрынғы жаттығулар қайталанса, 1- жаттығулар жанадан жоспарланады. Жаңа оқу іс-әрекет тақырыбы жылдық жоспардан алынады. Дене шынықтыру негізгі оқу іс-әрекеті болғандықтан ертеңгілік мезгілде өткізіледі. Дене шынықтыру өткізілетін орын ауа-райы жылы кезде ауада, қыс мезгілдерінде залда өтіледі. Дене шынықтыру басталардан бұрын залдың едені сүртіліп, құрал-жабдықтар дайындалады. Негізгі бөлімнің бір бөлшегі қимылдық ойын.

Таза ауадағы дене шынықтыру 5-бөлікке бөлінген жүгіруден, жеке және топталған әдістерден тұратын ерекше қозғалыстардан таңдалған спорттық ойындар мен эстафеталардан тұратын қимыл-қозғалыстың белсенділігімен өткізіледі. Таза ауадағы дене шынықтыруда балалардың жаттығуларға деген белсенділігін төмендетпес үшін оларға көп ауыртпалық түсірмеуге, дұрыс демалуларына көңіл бөлеміз. Таза ауадағы дене шынықтыру балалардың тек қана денесін шынықтырып емес, сондай-ақ тәрбиелік мәні бар білімін ұштастыруға септігін тигізеді. Бірін-бірі сыйлау, ұйымшылдыққа, адамгершілікке тәрбиелеуде мәні зор.

Әдебиеттер

1. З.Есмағамбетов. Дене тәрбиесі теориясы мен әдістемесі. Қарағанды, 2005. -192 б.

2. А.Тайжанов, А.Қарақов. Дене тәрбиесі. – Алматы, 2009. -189 б.

3. Е.Уаңбаев. Дене тәрбиесінің негіздері. – Алматы: Санат, 2000. -72 б.

Музыкально-дидактические игры для развития чувства ритма у детей дошкольного возраста «веселый pop it»

Окаманчук Елена Валерьевна

Коммунальное государственное казенное предприятие
«Ясли-сад «Болашақ» отдела образования города Лисаковска
Управления образования акимата Костанайской области.

Дошкольный возраст является периодом, когда закладываются основные способности ребенка, начинают проявляться его скрытые таланты, идет активное развитие личности. Можно сказать, что ребенок в этом возрасте наиболее восприимчив к информации и способен реализовать себя практически в любой сфере. Музыка открывает для ребенка дорогу в творчество, позволяет избавиться от комплексов, «открыть» себя миру, также оказывает влияние не только на развитие непосредственно музыкальных способностей детей, но и способствует социализации ребенка, подготавливает его к «миру взрослых», а также формирует его духовную культуру.

Музыкальные занятия занимают не последнее место в воспитании детей дошкольного возраста. Это объясняется спецификой этого вида искусства, и психологическими особенностями дошкольников. Практика показывает, что полноценное развитие музыкальности детей зависит от психолого-педагогических условий и, конечно, от грамотно организованной, богатой предметно - пространственной развивающей среды. Ни один вид музыкальной деятельности не может осуществляться на чисто вербальном уровне. Именно предметно - пространственная развивающая среда позволяет детям, действуя со знакомыми и малознакомыми предметами, исследовать, размышлять, сравнивать, моделировать и творить.

Проблема повышения интереса детей к **музыкальному творчеству меня**, как **музыкального руководителя**, интересует давно, поэтому на основе **музыкально – дидактических игр** такие **игры как**:«Простучи и произнеси», «Угадай – ка», «Ритмический кубик» (игра для детей старшего дошкольного возраста), мною было разработано **музыкально – дидактическая игра «Веселый** Pop it»

Актуальность

Является повышеный интерес детей к **музыкальному творчеству по развитию чувства ритма с применением** Pop it.

Использование данной игрушки в музыкальной деятельности, доступна дошкольному возрасту, достигает решение главной цели моей работы и музыкального воспитания в детском саду – научить детей различать **ритм по длительностям.**

Новизна

Современные дети требуют нового подхода в работе. Новые подходы к музыкальному образованию требуют и использования абсолютно иных, наиболее эффективных педагогических технологий в развитии музыкальности детей.

Видя то, как дети увлеченно играют с Pop it - Поп-итом, у меня возникла идея использовать данную игрушку в своей педагогической деятельности.

Применив эту игрушку в индивидуальной работе с детьми, заметила, что дети стали быстрее и с удовольствием выполнять музыкальные задания, стали успешнее усваивать требования программы по развитию музыкальных способностей.

Таким образом, я внедрила данный метод в работу с детьми для развития чувства ритма с помощью игр с поп-итом.

Я считаю, что предложенные игры могут использовать музыкальные руководители, воспитатели в индивидуальной работе с детьми, а также родители дома. Идея игр не новая, но я их интерпретирую по-своему.

Дети начинают различать, зрительно выделять и запоминать расположение длительностей нот, на поп-ите.

Применение музыкально-дидактических игр на занятии дает возможность провести его наиболее содержательно, увлеченно и интересно.

Ожидаемый результат:

В результате индивидуальной работы с детьми, дети:

Воспроизводит: составляют собственные ритмические рисунки по образцу и самостоятельно их простукивают на поп-ите.

Понимает: представление о долгих и коротких звуках; схему выкладывания ритмического рисунка.

Применяет: свои знания в самостоятельных играх на попитах.

Цель: развитие чувство **ритма**.

Задачи:

- знакомство с музыкальными длительностями
- развивать ритмическое восприятие и музыкальную память
- Закреплять у детей представление о долгих и коротких звуках.
- Развивать возможности творческого музицирования, воображения.
- Составлять собственные ритмические рисунки по образцу и самостоятельно.
- Передавать ритмический рисунок знакомых попевок и узнавать их по изображению ритмического рисунка.

Материал: Поп-Ит; ритмические карточки знакомых детям распевок в соответствующей цветовой гамме; разноцветные круги двух размеров (большого и маленького); кубик **с изображением животных, птиц, насекомых, растений и т.д.**

Организация игры.

1 вариант: «Простучи и произнеси»

Цель: развивать ритмическое восприятие и музыкальную память.

Дети сидят за столами. На столе лежат попиты и карточки с ритмическим рисунком. Педагог поочередно показывает **ритмические карточки**, дети прохлопывают в ладоши с проговариванием звуков на «ти» и «ТА».

Затем простукивают с проговариванием звуков на поп-ите **ритмический рисунок**, отмечая долгие и короткие звуки.

2 Вариант:«Угадай-ка»

Цель: развивать слуховое внимание, чувство ритма.

Педагог предлагает детям прослушать распевку, узнать ее и выбрать карточку с ритмическим рисунком данной распевки.

Простучать данный ритмический рисунок на поп-ите и пропеть распевку.

Ребенок, взяв **карточку**, угадывает распевку, пропевает ипростукивает на поп-ите**ритмический** рисунок по схеме.

3Вариант:«Ритмический кубик»

Цель: развитие у детей чувства ритма и зрительного внимания.

Педагог предлагает детям перейти к более сложному заданию. Ребенок бросает кубик на котором изображены **животные, птицы, насекомые, растения и т.д. Изображение, которое выпадет на кубике, ребенок должен по картинке вспомнить распевку и выложить ритмический рисунок на столе. Затем простучать на поп-ите и пропеть этот ритмический рисунок на звуки «ТА»-«ти» или со словами распевки.**

4 Вариант «Придумай ритм»

Цель: развивать ритмическое восприятие и музыкальную память

Педагог предлагает детям самостоятельно придумать свой ритмический рисунок, затем его разложить на столе и простучать на поп-ите.

ПРИМЕЧАНИЕ: Прежде чем дети начнут сочинять и выкладывать свои ритмические рисунки, они должны усвоить ритмические фигуры, которые в ней используются. Для этого они предварительно прорабатываются по карточкам.

Для игры можно использовать вместо разноцветных кружков также капельки, цветы, ягоды и пр.

Список литературы

1. Аникин, В. П., Русские народные пословицы, поговорки, загадки и детский фольклор. - М., 2008.
2. Бакланова, Т.И., Новикова, Г.П. Музыкальный мир / Т.И. Бакланова, Г.П. Новикова. - Москва: «Вентана - Граф», 2008
3. Ветлугина, Н.А., Музыкально-игровое творчество у детей 5-7 лет. Песенное творчество детей 5-7 лет //
4. Зимина, А.Н., Большой хоровод. Музыкально-дидактические игры, - М., 1993.
5. Зимина, А.Н., Образные упражнения и игры в музыкально-ритмическом развитии детей 4-8 лет. - М., 2011.
6. Сборник музыкальных игр для детей старшего дошкольного возраста /сост.: Пензина А. Д. – Камышлов: ГБПОУ СО «Камышловский педагогический колледж», 2019 г.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Омарова А.И.
Қарағанды обылысы,Шет ауданы,Ақадыр кенті
«Нұршуақ» бөбекжайы» КМҚК,тәрбиеші

Аңдатпа: «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін іске асыру Бағдарламаның өзектілігі «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі», «Білімді ұлт», «Сапалы білім беру» ұлттық жобаларында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың қолжетімділігі мен сапасын қамтамасыз етуді басты міндет ретінде қарастырылған. Процесс инновациялық сапасы – мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтердің балалардың даму үдерісін ұйымдастыруы, педагог пен балалар арасындағы маңызды өзара байланысы, күнделікті практикада күтім мен білім берудің бірлігі, балаға достық ниет және баланың қажеттіліктерін ескеру, әр баланың отбасымен коммуникативтік өзара қарым-қатынас жасау, ата-аналарды мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтердің күнделікті практикасына тарту.

Кілт сөздері: инновациялық әдістемелік қызмет,инновациялық әдістемеліктің даму қызметтің даму модельдің құрамдас бөліктері;мақсатты мазмұнды ұйымдастырушылық-әрекет және нәтиже.

Қазіргі уақытта бір орында тұру мүмкін емес, сондықтан мектепке дейінгі мекемелердің білім беру процесіне берік енді. Жақында жалпы білім беруде белсенді түрде енгізілген компьютерлік технологиялар мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде де қолданыла бастады. Білім беру жүйесін ақпараттандыру педагогке және оның кәсіби құзыреттілігіне жаңа талаптар қойды. Мектепке дейінгі білім беру

мекемесінің мұғалімі компьютерді, заманауи мультимедиялық жабдықты қолдана білуі керек . Соңғы жылдары ақпараттық-қатынастық технологиялардың қарқынды дамуы және олардың адам өмірінің барлық салаларына таралуы болды. Білім беру жүйесінде білім беру процесінің жаңа моделін құру және қазіргі қоғамның сұраныстарына сәйкес келетін білім беру ортасын құру мәселесі туындады. Баланың алғашқы және негізгі мұғалімі –ата аналары. Біздің еліміздің қалыптасқан әлеуметтік, мәдени және экономикалық жағдайында отбасымен өзара әрекеттесу мектепке дейінгі білім беру мекемесі қызметінің стратегиялық бағыты ретінде қарастырылуы маңызды. Қазіргі ата аналар көздері ашық яғни, сауатты, ақпараттандырылған бірақ сонымен бірге олардың уақыты мүлдем жоқ. Ата аналардың уақыты болмауынанбалабақшаның отбасымен өзара әрекеттесе алмауы, негізгі мәселе болып табылады. Біздің күнделікті өмірімізді ақпараттық-қатынастық технологияларсыз елестету мүмкін емес. Ақпараттық-қатынастық технологиялар-бұл нақты нәтижеге қол жеткізуге бағытталған әртүрлі ақпараттық көздерге (электрондық, баспа, аспаптық) және бірлескен қызмет құралдарына қол жеткізу технологиялары. АҚТ-ны білім беру процесінде қолдану-бұл мектепке дейінгі білім берудің заманауи бағыттарының бірі. Ақпараттық-қатынастық қолдау нысандарын әртараптандыруға, тәрбиеленушілердің ата-аналарымен жұмыс сапасын арттыруға, сондай-ақ топ тәрбиешісінің және жалпы балабақшаның қызметін танымал етуге көмектеседі. Мұнда біз кейбір ұғымдарға назар аударуымыз керек: Қолдаушы өзара іс-қимыл-бұл тәрбиеленуші ересектердің өзара дайындығы кезінде балаларды тәрбиелеудің өзекті мәселелерін шешуге арналған өзара іс-қимыл. Ақпараттық-қатынастық технологиялар. Ақпарат – кез-келген деректердің, білімнің жиынтығы. Қатынас -хабарлама жолы, байланыс нысаны, байланыс актісі, бір адамның екіншісіне немесе бірқатар адамдарға ақпарат беру.

Технология-қажетті нәтижеге жету үшін әдістер мен құралдардың жиынтығы, оны қажеттілікке айналдыру әдісі.Ата-аналар мен мұғалім-тәрбиешінің өзара әрекеттесуінің жаңа әлеуеті балабақша сайтын құруды қамтиды. Мектепке дейінгі сайтта кез-келген ата-ана мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі білім беру процесінің ерекшеліктерімен танысуға, соңғы жаңалықтарды білуге және осылайша балабақшада болып жатқан барлық оқиғалардан үнемі хабардар болуға мүмкіндік алады. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің сайтында ата-аналарды қызықтыратын мәселелер мен оларды қалай шешуге болатындығы туралы парақ құру. Әр ата-ананың тәрбиешінің ұялы телефон нөмірі бар, сонымен қатар топта ата-аналардың барлық телефондарының тізімі бар (әкелер де, аналар да). Балалардың ата-аналары кез-келген уақытта тәрбиешіге қоңырау шалып, оларды қызықтыратын кез-келген сұрақ қою немесе мәселе туралы хабарлау арқылы SMS-хабарлама жібере алатындығын біледі. Білім беру процесіне оны ұйымдастырудың кешенді тақырыптық принципін енгізе отырып, ата — аналарға баланың жетістіктері немесе қиындықтары туралы жеке-жеке хабарлауға, мектеп жасына дейінгі баланы дамыту бойынша қысқа ұсыныстар беруге, хабарландыру жасауға және т.б. ұялы телефонды пайдаланудың артықшылығы-ата-аналармен тікелей диалогты жүзеге асыру, ақпараттың жеделдігі.

1."Редактор бағаны" - ата-аналарға үндеу, өзекті ресми ақпарат, ата-аналарға арналған хабарландырулар.

2. "Оқыту және тәрбиелеу" - тәрбиешілер мен мамандар дайындаған тәрбие мен оқытудың өзекті мәселелеріне арналған мақалалар, балабақша жұмысының ерекшеліктері (бағдарламалар мен технологиялар, даму бағыттары, педагогтың инновациялық қызметі) туралы ақпарат орналастырылады.

3. "Топ жаңалықтары" - топтың оқиғалары, мерекелері, экскурсиялары туралы ақпарат бар.
4. "Назар аударыңыз! Байқау!"- ата-аналар үшін фотосуреттер, қолөнер, шығармашылық жұмыстар конкурстары, қорытындылау туралы ақпарат орналастырылады.
5."Пошта жәшігі" – ата-аналардың ақпараты орналастырылады. Электрондық пошта тәрбиеленушілердің отбасыларымен байланысу үшін кең мүмкіндіктер береді. Электрондық поштаны пайдаланудың артықшылығы-ата-аналардың назарына үлкен көлемдегі ақпаратты жеткізуге, отбасымен жеке қарым-қатынас жасауға болады. Интернеттегі тәрбиешінің жеке веб-парағында негізінен балалардың дамуындағы әртүрлі бағыттар бойынша кеңес беру материалдары орналастырылған: жас ерекшеліктері, мамандардың кеңестері, тәрбиешінің ұсыныстары және т. б. веб-парақты ата-аналардың бұрышында көрнекі материалды оқуға әр түрлі себептермен жеткілікті көңіл бөлмейтін ата-аналар жиі пайдаланады.Осылайша, бүгінгі таңда мектепке дейінгі мекеме мен отбасының педагогикалық өзара әрекеттесуінің сәттілігі мұғалім-тәрбиешінің өз жұмысында ата-аналарды қызықтыруға және олардың қазіргі білім беру мекемесінің оқу-тәрбие процесіне белсенді қатысуына жағдай жасауға арналған үлкен әлеуеті бар жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қаншалықты қолданатындығына байланысты.

Қазіргі қоғам үнемі дамып келеді және бұл даму ғылыми-техникалықпрогреспен тығыз байланысты. XXI ғасыр-бұл біздің өміріміздің барлық салаларына, соның ішінде білім беру ортасына енетін жаңа электрондық технологиялар ғасыры. Білім беруді ақпараттандыру бағыттардың ішіндегі ең өзектілігіне айналды. Неліктен біз балабақшадан бастап білім беру мекемесінде цифрлық білім беру ортасын құру қажеттілігі туралы жиі айтамыз? Білім беру саласындағы, оның ішінде мектепке дейінгі білім беру саласындағы негізгі нормативтік құжаттарда білім берудің сапасы мен қолжетімділігін арттыру басты міндет болып табылады. Балаларды дамыту, тәрбиелеу және оқыту мәселелерін шешу басқару жүйесін жетілдірумен, білім беру мекемелері басшыларының кәсіби деңгейінің жоғары болуымен, педагогикалық процесті өзгертумен мүмкін болады. Инновациялық мәдениеті дамыған мектепке дейінгі білім беру ұйымының басшысы басқару қызметінің мазмұны мен әдістеріне өзгерістер енгізеді және дәйекті түрде дамытады.

Жеке тұлға мен қоғамның инновациялық мәдениеті әлеуметтік прогреске ықпал ететін ғасырымыздың ең маңызды әлеуеті ретінде қарастырылады. Ал ол өмірдің барлық саласында жаңалықтарды дамытып, енгізуге қабілетті, жаңа идеяларды тез қабылдайтын, мотивтерге, білімдерге, дағдыларға, бейнелер мен мінез-құлық нормаларына сіңген жеке тұлғаның тұтас бағдары ретінде ұсынылады.

Әдебиеттер

1. А.Меңжанова Мектепке дейінгі педагогика
2. А.Меңжанова Мектепке дейінгі педагогика-Алматы;Рауан, 1992
3. Республикалық педагогикалық журнал «Бала мен балабақша» - 2010 - №3.
4. Республикалық педагогикалық журнал. «Бала мен балабақша» - 2010 - №6.
5. Н. Жумабекова «Мектепке дейінгі педагогика» - Астана

Фолиант - 2007

Ұлттық ою-өрнек түрлерін балабақшада қолдану

Ақмола облысы Қосшы қаласы
«Алтын дән» балабақшасы, тәрбиеші-
Оспанова Камчат Кенесовна

Қазақтың сәндік – қолданбалы ою — өрнегі жайлы сөз қозғағанда, көз алдыңызға әсемдік пен сұлулық әлемі еріксіз елестейді. Оны бір қасиетті сөздер өнердің қай саласы болмасын сазгерлік, әдебиет, бейнелеу және т. б. өнердің барлық салаларына ортақ дүниелер. Қазақ халқының ежелгі замандардан — ақ қалыптасып, үнемі дамумен, жетілдірумен келе жатқан ою — өрнегі – сол сұлулық әлемінің ішіндегі ерекше бір саласы.

Ою — өрнек – тарихы тереңде жатқан, теориясы күрделі әсемдік өнері.Ою-өрнек өнері ғасырлар бойы қазақ халқының бейнелеу өнерінің жеке түрі болып келеді. Үй ішінің тұрмысына қажетті заттарды, ұлттық киімдерді, бұйымдарды әшекейлеу үшін қолданған.

Әр ою -өрнектің астарында мағына болады. Мысалы: «қошқар мүйіз» оюы молшылықты меңзейді, «ағаш» оюы ынтымақ бірлікті, «ирек» оюы адамның өмір жолы, судың белгісі, «шеңбер» оюы жарық өмір жолы дегенді білдіреді. Сан түрлі ою-өрнектер әрбір қолөнер туындысында жаңа түрге ие болады және қолданыста бірін-бірі қайталамайды. Ою — өрнек өнері — қазақ халқының ауыз әдебиеті секілді мәдени шежіре.

Жобаның мақсаты:

Мектеп жасына дейінгі балаларға ою - өрнек туралы түсінік беру.Ою - өрнек түрлеріне сипаттама беру. сырына мән беру арқылы балалардың ой-өрісін жан-жақты дамыту.Халқымыздың асыл мұраларын, салт - дәстүрін, өнерін құрметтеуге, еңбексүйгіштікке,жұмыс үстінде ұқыптылыққа, сұлулыққа жинақылыққа назар аудара отырып, эстетикалық тәрбие беру.

Жетекші идеясы: қазақ халқының бейнелеу өнерінің жеке түрін ұмытпай жалғастырып, зерттеу.

Жобаның гипотезасы Болашақ ұрпақтарымызға ұмыт болып бара жатқан осы өнерді таныстырып қана қоймай, оны қолөнер, сурет,шығармашылықсаласындақолдана отырып, осы өнерді қайта жаңғырту.Ою-өрнек жұмыс жасау кезінде –балалардың сөздік қорларын байыту,шығармашылық ,салыстыру,беттестіру,қайшымен жұмыс,ұсақ қол моторикасын,түстерді,пішіндерді ажырата білу,құрастыру қабілеттерін даму міндеттері жүзеге асады.Жұмыс барысында балалар сабырлы, жүйке жүйесі тыныштанады,тыянақтылыққа,ойлары жинақы, әсіресе қыз балаларда әсемділікке, тұла бойларында нәзіктік қасиеттері қалыптасады.

Ою-өрнек -латынның орнамент – әсемдеу, сәндеу деген сөзінен шыққан.

.

Ою -өрнектің тарихы Қазақтың ою -өрнектерінің өзінше даму жолдары мен тарихы бар. Ол тарих сонау көне заманнан, сақ, Андронов мәдениетінен басталады.Андронов мәдениеті-біздің заманымыздан бұрын екі мыңжылдықтың соңғы жартысы мен бір мыңжылдықтың басында Батыс Сібір мен Қазақстанды мекендеген тайпалар мәдениеті. Ал біздің заманымыздан бұрын VIII-III ғ. Сақтар негізінен Оңтүстік Шығыс және Орталық Қазақстан жерлерін мекен еткен. Бұдан елімізде ұзақ жылдар жүргізілген археологиялық зерттеулердің нәтижесінде

анықталған ежелгі мәдениеттің үлгілері дәлел бола алады. Қазақ халқының тұрмыс-тіршілігінде ою-өрнектің ізі сайрап жатыр. Ою-өрнектің элементтерін біз қазақтың үй жиһаздары мен киімдерінен, зергерлік бұйымдарынан, ер-тұрман әбзелдері мен қару-жарақтарынан да жиі кездестіреміз.Ою-өрнектің даму жолын, тарихын зерттей келе, оның әсіресе Қазан төңкерісіне дейін жақсы дамығанын атап айтқан жөн. Кеңес дәуірі кезеңінде қолөнер туындыларын- кілем, қайыс өру, былғары өңдеу, ши ору, мүйіз өңдеу, ағаш, зергерлік бұйымдарын мұражайдан ғана көруге болатын еді. Әрі шебердің өз қолтаңбасы болған. Осының негізінде «Ұлы жүздің үлгісі», «Орта жүздің үлгісі», «Кіші жүздің үлгісі» деген үлгілер пайда болған немесе «найманның ері», «арғын пышақ», «адай бөрік», «дулат тымақ», «қызай комзол». Бұдан көретініміз,ою-өрнектің даму тарихы әр аймақта әр түрлі дамыған және әр рудың, жүздің өнер ерекшеліктері мен дәстүрі сақталған.

Жобаның жаңашылдығы

Мектеп жасына дейінгі балалармен ою-өрнек бейнелеуде бірнеше әдістерді және түрлі материалдармен жұмыс жасау.Ұлттық құндылықты балалар санасына сінірсек, ол біз үшін үлкен жетістік.Ұлттықсалт-дәстүріміздің алшақтамауға,құрметтеуге жаңартуға шақырамын.

Жобаның практикалық қолдану салалары:Тақырыпты ашу барысында тарих қойнауын зерттей отырып қосымша ауыз әдебиеті үлгілеріне шолу жасалды,өзіндік тұжырым жасай отырып,салыстыру әдісінде қолданып,жұмысты тек жоба үшін емес,сонымен қатар балабақша ішіндегі жұмыстарда да қолдану. Қазақ халқының бейнелеу өнерінің жеке түрін ұмытпай жалғастырып, зерттеу.

Жобаны жазу үшін кітапханаларға , мұражайға саяхат жасап, сұхбаттастым. Сонымен қатар әр алуан әдебиеттерді зерттедім.Зерттеген жұмысымның нәтижесінде Ұлттық ою – өрнектердің төрт топқа бөлінетінің анықтадым.– Зооморфтық – жануарларға, малдың денесіне, ізіне байланысты өрнектер;– Өсімдік бейнелі – жапырақты гүлдер, ағаш, шыршық, жетігүл өрнектер;

–Космогониялық – ай, күн, жұлдыз және аспан әлеміне байланысты өрнектер;– Геометриялық – ромбылар, иректер, жұлдызшалар, үшбұрыштар және

көпбұрыштар.

Қорытынды

Зерттеу жұмысымды қорыта келгенде осындай

ойды түйіндедім – сан түрлі ою-өрнектер әрбір

қолөнер туындысында жаңа түрге ие болады және

қолданыста бірін-бірі қайталамайды . Болашақта қазақ халқының сай-дәстүрін ұмытпай, әр адам жалғастырып, өз үлесін қоса алады деген ойдамын.

Мектеп жасына дейінгі балаларды қазақтың ою-өрнегімен таныстыру , салуға, бастырып суреттеуге үйрету және оны теориялық-әдістемелік тұрғысынан жұмыстар жүргізу кезінде, көптеген қиындықтар туындады, дегенмен осындай жұмыстар кезінде балалардың ең алдымен ойлау қабілеттері, көру қасиеттері, ұсақ қол моторикасы,эстетикалық талғамдары, сөздік қорлары, қайшымен жұмыс қабілеттері арта түсті.Бастысы ою-өрнекке , ұлттық құндылықтарға деген қызығушылықтары арта түсті.

Бұл жұмыс түрін тоқтатпай әрі талай жсалу түрлері көзделуде. Болашақта осындай теориялық жұмыстарды көп қолданысқа енгізу жоспарда.

Речевые коррекционно-развивающие игры и упражнения в работе с неговорящими дошкольниками РАС

Самойлюк Н.А.
Государственное коммунальное казенное предприятие ясли-сад №8 «Сказка»,
город Уральск, учитель-дефектолог «педагог-исследователь»

Аннотация. Статья посвящена особенностям коррекционной-развивающей работы с неговорящими дошкольниками с расстройствами аутистического спектра посредством речевых игр, основным направлениям логопедической коррекции при РАС.

Ключевые слова: расстройства аутистического спектра, речевые игры, аутизм, игровая деятельность, работа, коррекционно-развивающая работа.

Число выявленных случаев детей с расстройствами аутистического спектра (РАС) у детей в Республике Казахстан увеличивается, показатели возросли примерно в пять раз за последние 7 лет. На сегодняшний день в Казахстане функционируютобщественные фонды, различные специальные организации образования, которые оказывают психологическую и коррекционно-развивающую поддержку детям и их родителям с расстройствами аутистического спектра.

Расстройства аутистического спектра (РАС) - это группа неврологических расстройств, характеризующаяся повторяющимися действиями (стереотипиями), нарушается социальное взаимодействие, способности к установлению коммуникативных навыков, узость тех или иных интересов. Такие дети, обладают достаточными интеллектуальными возможностями и речевыми, не стремятся использовать их в реальной действительности, когда взаимодействуют с окружающими их людьми, дети нуждаются в постоянной психолого-педагогической поддержке.

Основные направления коррекционно-развивающей работы:

Развитие понимания речи (эмоционально-смысловой комментарий). На этом этапе использую минимальное количество речевых инструкций: «Возьми», «Дай», «Положи». На первоначальных этапах помогаю ребенку, помощь в виде жеста, направления движения и помощь «рука в руке». Четкость их выполнения важна для дальнейшего обучения. Желательно, чтобы ребенок фиксировал взгляд на

предмете до момента ее передачи в его руки. Обучение выполнению инструкций проводится: а) на простых движениях; б) с предметами;в) по картинкам.

Во время повседневной или игровой деятельности использую указательные жесты «да», «нет». На своих занятиях регулярно задаю ребенку вопросы: «Ты взял стул?», «Ты собрал картинки?», и побуждая тем самым ребенка кивнуть головой. В случае затруднения слегка нажимаю ладонью на затылочную область его головы. Когда у ребенка начал получаться жест «да», необходимо вводить жест «нет». Затем жесты «да», «нет» употребляются в качестве ответов на различные вопросы. Совместно с этими жестами отрабатывается указательный жест. Если первоначально я использовала инструкции «Положи», «Возьми», то помимо этим добавляю инструкцию «Покажи». Необходимо зафиксировать кисть ребенка в этом положении и учить четко устанавливать палец на определенном объекте, картинке, предмете. Фиксируем кисть ребенка в положении жеста и учим четко устанавливать палец на нужном предмете или картинке.

Следующим этапом коррекционно-развивающей работы по развитию речи является развитие возможности активно пользоваться речью (растормаживание внешней речи) которое осуществляется в следующих направлениях:

1. Провоцирование непроизвольного подражания мимике, интонации действию взрослого. Если у ребенка осуществилось непроизвольное подражание в игре, то это возможно предпосылка подражания произвольного – звукового, а затем и словесного.Такого подобного подражания я добиваюсь, используя с помощью различный упражнений: я прошу ребенка подуть на вертушку, ребенок дует на вертушку, я пытаюсь уловить его взгляд и сосредоточить внимание ребенка на своем лице, например, строю гримасу удивления с подходящим комментарием: «ого», «да», оооо» и т.п. Добиваюсь того, что ребенок, с которым я играю, как можно чаще смотрел на мое лицо, на мой рот, в тот момент, когда я что-то произношу.

2. Провоцирование ребенка на непроизвольные словесные реакции и эхолалии. Этого я добиваюсь с помощью физических ритмов, ритмов движения ребенка. Например, когда крутим руль, проговариваем: «Би-би-би, машина едет…». Крутим руль и проговариваем в такт: «Как машина едет: Би-би-би. Как стучат колеса? Тук-тук-тук». С помощью стихотворных ритмов, с помощью рифмы и мелодии также стимулирую вокализацию, словесные реакции аутичного ребенка. Когда я читаю ребенку стихотворный текст, песни, потешки, то всегда оставляю паузу, наталкивая тем самым ребенка договорить слог, слово. В случае затруднения договариваю сама.

3. Повторение за ребенком и обыгрывание его звуковых реакций, в том числе и вокальной аутостимуляции. Одно из важных направлений коррекционной работы по растормаживанию речи неговорящего аутичного ребенка. Состоит эта работа в том, чтобы и на занятиях, и в игре, по возможности, в течение всего дня, родители и специалисты, работающие с ребенком, подхватывают его вокализации, повторяют их с его интонацией, а затем обыгрывают и превращают их в реальные слова, связывая с ситуацией (ПА – падает, ША – шарики, Е – едет).

В своей коррекционно-развивающей работе с неговорящими дошкольниками с расстройствами аутистического спектра использую различные речевые игры. С помощью таких игр у детей развиваются не только речевые навыки: совершенствование речевой инструкции и речевых действий, но и психические процессы, такие как зрительное и тактильное восприятие, внимание, память, сенсорные эталоны, мелкая моторика, мышление.

Например, использую такое *игровое упражнение «Полянка».* В данной игре предлагаю ребенку рассмотреть полянку с разноцветными цветочками (резинки для волос) и ежиком. Покажи, где красный цветок, дай красную бабочку (заколочки для волос). Предлагаю выполнить различные инструкции и осуществляю с ребенком речевое взаимодействие: возьми в руки, дай мне, на, покажи и т.д. *Пройди по дорожке»* (дорожки из шнурков разной текстуры, наклеенные на диски разной конфигурации), предлагаю ребенку дойти до теленка (щенка, ягненка) по дорожке, при этом звукоподражая. *«Разноцветные дорожки»* - предлагаю ребенку пошагать по пуговицам, при этом произнося стихотворный текст: Зайка прыг-прыг. Зайка скок-скок-скок, повтори, или звукоподражая животному. *«Разложи по образцу»*- предлагаю ребенку образец (разноцветные заколочки прикрепленные к доске вместе с животными (у коровы желтая заколочка и т.д.). *«Ленточки»* (баночка с ленточками) – предлагаю ребенку открыть крышку банки и поместить, например собаку, закрыть ее. Необходимо вытягивать ленточку, произнося звукоподражание собаки и т.д. *«Покорми свинью»* (бутылка с фасолью) – предлагаю ребенку открыть крышку бутылки и накормить свинью фасолью. *«Найди, чей хвост» (*туловища и хвосты животных, сшитые из фетра). Необходимо найти и прикрепить с помощью липучки хвост тому или иному животному. *«Поймай животного»* (животное прикрепленное с помощью нитки к палочке), необходимо накручивать нитку и поймать того или иного животного. Также предлагаю поиграть в *игровое упражнение«Тактильный слон»,* с помощью этой игры у детей развивается речевое развитие: ребенок на ощупь определяет тот или иной предмет, достает его и говорит, что это, также развивается, память, ощущение. «*Загадочная прищепка»* - ребенку предлагаю раскрыть прищепку и, например определи, что съела рыбка, кто сидит на дереве и т.д. *«Шубка»* - предлагаю ребенку потрогать ту или иную шубку животного, определить чья она. Основные приемы развивающего воздействия в игре: учим ждать в игре аутичного ребенка; выдерживаем паузу; игнорируем нежелательное поведение и закрепляем желательное; неоднократно выполняем повторяющиеся действия; комментируем речь простыми словами, связывающее слово и действие, стимулируя тем самым речевую активность; даем ребенку «право выбора»; взаимодействуем с ребенком в игре, имитируя его действия. Формирование игровой деятельности у неговорящих дошкольников с расстройствами аутистического спектра является длительной, кропотливой работой. Самым важным результатом является способность к взаимодействию.

Список литературы

1. Морозова Т.И. Характеристика и основные принципы коррекции речевых нарушений при раннем детской аутизме // Дефектология. – 1990. № 5.

2. Никольская О.С. Аутичный ребенок. Пути помощи / Никольская О. С., Баенская Е. Р., Либлинг М.М. — М.: Теревинф, 2005.

3. Нуриева Л.Г. Развитие речи у аутичных детей. — М.: Теревинф, 2006.

4. Лебединская К.С., Никольская О.С. Дефектологические проблемы раннего детского аутизма. Сообщение I // Дефектология. – 1987. — № 2. – С. 10-16.

Инновационные технологии в работе воспитателя
(из опыта самообразования)

Самосенко Татьяна Анатольевна
КГКП «Детский сад № 13» г. Рудного, воспитатель

Аннотация: В данной статье представлены игры «Насекомые» с применением инновационных технологий в условиях современного воспитательно-образовательного процесса, которые можно применять как в свободной деятельности, так и при планировании ОД с детьми старшего дошкольного возраста.
Ключевые слова: насекомые, игровая деятельность, инновационные технологии, воспитательно-образовательный процесс.

Инновационные технологии в работе воспитателей — это приемы организации воспитательно-образовательного процесса, которые положительно влияют на обучаемость, способствуют повышению эффективности методик воспитания и обучения детей, интенсивному развитию интеллекта в дошкольном возрасте. А так как сейчас в приоритете игра, то возможности педагога безграничны, но не стоит забывать о том, что применяемый материал должен соответствовать условиям современного образования: быть многофункциональным, расположенным к вариативности, содержать элементы инновационных технологий, но в первую очередь он должен нести свою основную задачу – развивать и обучать.

Так как мной в качестве самообразования была выбрана тема «Использование инновационных технологий в работе с детьми дошкольного возраста», поэтому приходится быть всегда в поиске новых и удобных форм работы с детьми. В данной статье хочется привести несколько примеров игр на тему «Насекомые», условия которых можно изменять на усмотрение педагога. Применение данных игр возможно как в рамках ОД, так и в свободной деятельности, а также их можно включать при планировании индивидуальной работы.

Интерактивная технология «Мозговой штурм».

- У жука крылья короткие, а у стрекозы….
- Майский жук - большой, а божья коровка …
- Шмель жужжит, а комар …
- Кузнечик прыгает, а гусеница …
- Муравьи живут в …
- Пчелы живут в …
- У птиц 2 лапки, а у насекомых …
- Тело насекомых состоит из 3 частей…
- Стрекоза откладывает яйца в …
- Кузнечик стрекочет днем, а сверчок …
- У бабочки 4 крыла, а у мухи …
- Пчелы из нектара делают …
- Паук не относится к насекомым, потому что у него …

«Мозговой штурм» можно проводить с мячом, с указкой-лазером, мягкой игрушкой и т.д. Проводить можно как со всей группой, так и подгруппой детей. Возможности технологии «мозговой штурм» безграничны:помогает детям «расковать» сознание и подсознание, стимулирует воображение, чтобы получить наибольшее количество необычных, оригинальных идей.

Упражнение «Дополнялки»

Задание: Нужно отгадать загадку и дополнить сведениями про отгаданное насекомое.

Шевелились у цветка
Все четыре лепестка,

Я сорвать его хотел,
Он вспорхнул и улетел. (Бабочка)
- Как вы догадались, что это бабочка?
Целый день в траве стрекочет
Отковать колечко хочет.
А потом как полетит
И стрекочет, и шумит. (Кузнечик).
- Как вы догадались, что это кузнечик?

У нее четыре крыла,
Тело тонкое, словно стрела.
И большие, большие глаза,
Называют ее…(Стрекоза).
- Какие слова помогли найти отгадку?

Он работник настоящий
Очень, очень работящий.
Под сосной в лесу густом
Из хвоинок строит дом.
(Муравей).
- Какие слова помогли вам догадаться, что это муравей?

Сок цветов душистых пьет,
Дарит нам и воск, и мед.
Людям всем она мила
А зовут ее... (пчела).
- Как вы догадались, что это пчела?

Всех жучков она милей,
Спинка алая на ней.
А на ней кружочки
Черненькие точки (Божья коровка).
- А в этой загадке, какие слова подсказали, что это божья коровка?

Данная игра помогает развивать внимание, память, речь, логическое мышление. Ответы-отгадки можно открывать на интерактивной доске, либо выбирать картинки по принципу «Найди то или иное насекомое».

Игра «Кто, чем питается»

Задание: На игровое поле нужно рассадить насекомых в зависимости от их пропитания.

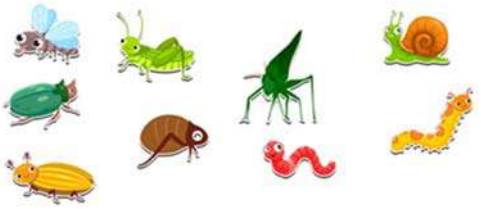

Игру «Кто, чем питается» можно планировать как групповую или парную, но возможен вариант индивидуального проведения данной игры. Это может быть игра на липучках либо магнитах. Данная игра развивает логическое мышление, внимание, память.

Игра «Распредели по банкам»

Задание: Нужно распределить по «банкам» летающих, ползающих и прыгающих насекомых.

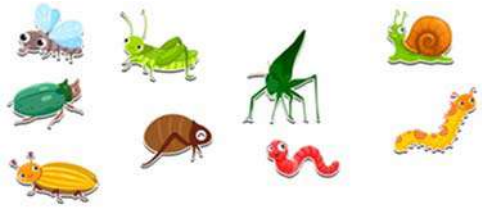

Игра может проводиться как в парах, так и индивидуально. Но возможен вариант командной работы: одна команда выделяет летающих насекомых, вторая – прыгающих, а третья – ползающих. Можно проводить с применением интерактивной доски, а также у доски либо за столами.

Игра «Четвертый лишний»

Задание: Посмотрите на картинки и скажите, какая картинка здесь лишняя и почему вы так думаете?

- Стрекоза, гусеница, жук, божья коровка

(Лишняя гусеница, потому что она не летает, а остальные насекомые летают).

- Бабочка, кузнечик, пчела, муравей.

(Лишний кузнечик, потому что он относятся к хищным насекомым, а остальные нет).

- комар, шмель, сверчок, паук.

(Лишний паук, потому что он не насекомое).

Проведение данной игры также можно планировать как индивидуальную, парную, групповую (командную).

Игра «Фотография» (с использованием элементов Дары Фребеля)

Задание: Нужно выложить по образцу из материала 1 насекомое.

1 группа «фотографирует» бабочку, 2 группа – стрекозу, а третья – жука.

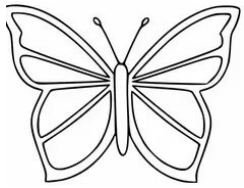

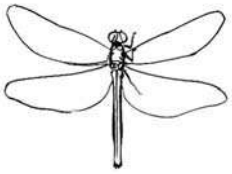

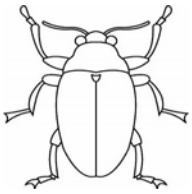

Вариантов проведения данной игры много:

- в парах либо индивидуально;
- для выполнения задания использовать время;
- выполнение без опоры на образцы.

Игра «Фотография» позволяет развивать творчество, воображение, креативность, логическое мышление, внимание, память.

Игра «Найди тень»

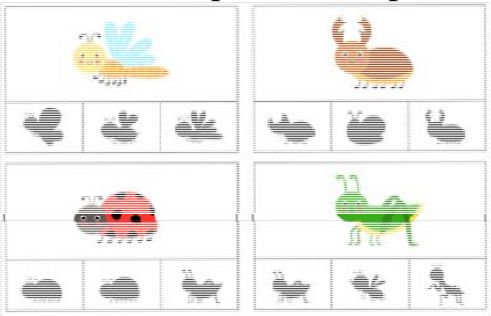

Задание: По изображению насекомого нужно найти его тень из предложенных вариантов ниже.

Данную игру можно использовать в работе с детьми младшего дошкольного возраста. Она позволяет развивать внимание, логику, учит

выстраивать рассуждения. Игровое поле может быть в бумажном варианте, а может быть перенесено на интерактивную доску, планшет, ноутбук в зависимости от условий оснащения рабочего пространства педагога ИКТ. Количество участников также определяется педагогом: это может быть парное распределение либо индивидуальное выполнение задания. Игру можно использовать и при планировании индивидуальной работы при восполнении пробелов детей.

Инновационная деятельность является находкой для современных педагогов ДО, т.к. она открывает безграничные возможности для всех участников процесса. Каждый воспитатель и ребенок выступает в роли творца. Новые приемы и методы воспитания, современные технологии обеспечивают саморазвитие личности ребенка, а также профессиональную самореализацию педагогов.

Список используемой литературы

1. ИМП «Оборганизации воспитательно образовательного процессавдошкольныхорганизацияхипредшкольных классахРеспубликиКазахстан на2022-2023учебныйгод»
2. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. - М.: АСТ, 2008.
3. Педсовет: идеи, методики, формы. - М.: «Педагогический поиск», 2011.
4. Интернет-ресурсы

Инновационная деятельность воспитателя в контексте реализации модели развития образования и обучения до школы

Сергазинова А.Е.

Город Семей, Детский сад «Бәйшешек», воспитатель

Внедрение инновационных технологий в воспитательно-образовательную деятельность ДО является важным условием для осуществления совершенствования и реформирования отечественной системы. В настоящее время каждый воспитатель стремиться организовать воспитательно-образовательный процесс так, чтобы он был максимально результативным для детей, но и способствует личностному развитию. Этому способствует использование разнообразных инновационных технологий.

Виды технологий

На сегодняшний день образовательных технологий, применяемых в детских садах, насчитывается более сотни. Среди них пристальное внимание следует уделить:

-здоровьесберегающим технологиям;

-технологиям, относящимся к проектной деятельности;

-информационно-коммуникативным технологиям;

-технологиям, ориентированным на каждую отдельную личность;

-так называемым игровым технологиям.

Цель здоровьесберегающих технологий – обеспечение высокого уровня реального здоровья воспитанников детского сада, воспитание валеологической культуры, т.е. осознанного отношения ребенка к здоровью и жизни человека, знаний о здоровье и умений оберегать, поддерживать и сохранять его, валеологической компетентности, позволяющей дошкольнику самостоятельно и эффективно решать задачи здорового образа жизни и безопасного поведения, задачи, связанные с оказанием элементарной медицинской и психологической самопомощи и помощи.

Формы организации здоровьесберегающей работы: физкультурные занятия, самостоятельная деятельность детей, подвижные игры, утренняя гимнастика, двигательно-оздоровительные физкультминутки, физические упражнения после дневного сна, физкультурные прогулки, спортивные праздники, оздоровительные процедуры в водной среде

Проектная деятельность в детском саду имеет право рассматриваться как педагогическая инновация, так как в основу метода проектов заложена идея о направленности познавательной деятельности дошкольников на результат, который достигается в процессе совместной работы педагога, детей над определенной практической проблемой (темой). Особенностью проектной деятельности в дошкольной системе образования является то, что ребенок еще не может самостоятельно найти противоречия в окружающем, сформулировать проблему, определить цель (замысел). Поэтому в воспитательно - образовательном ДО проектная деятельность носит характер сотрудничества, в котором принимают участие дети и педагоги ДО, а также вовлекаются родители. Родители становятся непосредственными участниками образовательного процесса, обогащая свой педагогический опыт, испытывая чувство сопричастности и удовлетворение от своих успехов и успехов ребенка.

Использование информационно-компьютерные технологии активно используются как в воспитательно-образовательной, так и в методической работе дошкольного учреждения. Такие занятия позволяют интегрировать аудиовизуальную информацию, представленную в различной форме (видеофильм, слайды, музыка), активизирует внимание детей благодаря возможности демонстрации явлений и объектов в динамике. Педагогам – активным пользователям интернета, компьютер помогает получить дополнительную информацию, которой нет в печатном виде, а также разнообразить иллюстративный материал при подборе наглядного материала к занятиям. По сравнению с традиционными формами обучения дошкольников компьютер обладает рядом преимуществ:

-предъявления информации на экране компьютера в игровой форме вызывает у детей огромный интерес;

-несет в себе новый тип информаций, понятный дошкольникам;

-движения, звук, мультипликация надолго привлекает внимание;

-проблемные задачи, поощрение ребенка при их правильном решение самим компьютером является стимулом познавательной активности детей;

-предоставляет возможность индивидуализации обучения;

- ребенок сам регулирует темп и количество решаемых игровых обучающих задач;

- в процессе своей деятельности за компьютером дошкольник приобретает уверенность в себе, в том, что он многое может;

--позволяет моделировать такие жизненные ситуации, которые нельзя увидеть в повседневной жизни, неожиданные и необычные эффекты;

-компьютер привлекателен для детей, как любая новая игрушка, компьютер очень «терпелив», никогда не ругает за ошибки, а ждет, пока он сам исправит их.

Познавательно-исследовательная деятельность.

В ходе экспериментирования ребенок познает объект. В практической деятельности осуществляет и выполняет познавательную, ориентировочно-исследовательскую функцию, создавая условия, в которых раскрывается содержание данного объекта. Например : в ходе реализации образовательного проекта «Осень» при знакомстве с овощами детей младшей группы воспитатель проводит с детьми опыт «тонет, не тонет»: картошка, лук, помидор. В ходе этого опыта дети узнали, что картошка тонет, а помидор и лук плавают. «Что я слышу – забываю. Что я вижу – я помню. Что я делаю – я понимаю».

Личностно-ориентированные технологии делают акцент на предоставление ребенку свободы выбора и самостоятельности в большей или меньшей сфере его жизнедеятельности. Воспитатель и ребенок совместно вырабатывают цели. Содержание, дают оценки, находясь в состоянии сотрудничества, сотворчества. Итак, все вышеизложенные технологии направлены на повышение качества образования. Однако само понятие «качество» образовательного процесса характеризуется по-разному с точки зрения каждого его участника. Для детей – это обучение в интересной для них игровой форме. Для родителей - это эффективное обучение.

Подводя итог можно с уверенностью сказать, что данная инновационная технология качественно влияет на результаты образовательной деятельности в целом.

Литература

1. Александрова Н.С. Инновационная деятельность в дошкольном образовании.
2. Башкиров А.А. Режим инновационного развития

Балалардың ұсақ қол қозғалыстарын дамытудың маңыздылығы

№66 «Толағай» балабақшасы МКҚК
Сулейменова Гульсара Багдатбековна
Ересек топ тәрбиешісі

Психологиялық-педагогикалық тұрғыдан алғанда, бір жастан үш жасқа дейінгі ерте балалық шақ баланың өміріндегі ең маңызды кезеңдердің бірі болып табылады және оның болашақ психологиялық дамуын анықтайды. Бұл жастың ерекше маңыздылығы оның баланың үш негізгі өмірлік жетістіктерімен тікелей байланысты екендігімен түсіндіріледі: жүру, сөйлеу қарым-қатынасы және пәндік іс-әрекет. Бірақ ең бастысы, бұл жаста бала өзінің кейінгі мінез-құлқына, интеллектуалды және жеке

дамуына, атап айтқанда адамдармен қарым-қатынаста тілді түсіну және белсенді қолдану қабілетіне айтарлықтай әсер ететін шеберлікті игереді.

Осы кезеңде балалар сөйлеу арқылы, адамның материалдық және рухани мәдениетінің маңызды жетістіктеріне тікелей қол жеткізе алады. Сөйлеуді дамыту процесі қолдың ажырамас ұсақ моторикасын дамыту құбылысын тікелей байланысты. Саусақтардың кішкентай қимылдарын орындау кезінде жұмыс істеп тұрған саусақтардың ұштарына және ми қыртысына қысым пайда болады, олар баланың сөйлеуін қалыптастыруға жауап беретін жетілмеген ми қыртысының жасушаларын белсендіреді. Сондықтан саусақтарыңызбен әр түрлі әрекеттерді орындау кезінде сөйлеу, демек ойлау қабілеті дамиды.

Қолдың ұсақ моторикасын дамыта отырып, біз баланың ақыл-ойының дамуына жағымды әсер етеміз. Сондықтан сабақтарда өнімді іс-шараларға ерекше назар аудару керек. Ұсақ моторика – қолдар мен саусақтардың дәл және ұсақ қозғалыстарын орындау мүмкіндігі. Оның дамуы бірден бірнеше жүйенің – бұлшықет, жүйке және сүйектің үйлестірілген әрекеттеріне байланысты. Ұсақ моторика саласы әртүрлі қозғалыстарды қамтиды – қарапайымнан (ойыншықты ұстау) күрделіге дейін (сурет салу және жазу). Кішкентай балалары бар кез-келген адам нәрестелерде ұстау рефлексі жақсы дамығанын байқады, яғни бала ересек адамның саусағын мықтап ұстап, оны бірнеше секундқа жібермеуі мүмкін. Сондықтан қолдың кішкентай бұлшықеттерімен жұмысты сәби кезінен бастауға болады. Ұсақ мотормканың дамуы баланың жалпы дағдыларына жағымды әсер етеді. Бұл жүйелердің өзара әрекеттесу процесінде нейрондар арасындағы байланыстардың тез қалыптасуымен түсіндіріледі. Бұған келесі салалар қатысады:

• Қиял. Ғалымдар суреттерді қарау мидың жұмысы тұрғысынан ойластырылған суреттермен жұмыс жасаудан өзгеше емес екенін дәлелдеді. Қиял кеңістіктік ойлау мен шығармашылықтың дамуына ықпал етеді.

• Жоспарлау. Бала заттармен өзара әрекеттесу кезінде не істеп жатқанының ықтимал салдарын бағалауды үйренеді. Балалар қажетті нәтижеге жету үшін не істеу керектігін түсінеді.

• Сөйлеуді дамыту. Нәресте заттарды сезінгенде, жүйке импульстары миға енеді, нәтижесінде көрші орталықтар (соның ішінде сөйлеу) қатысады.

• Табандылық. Ойындар мен жаттығулар балаларды табанды және шыдамды етеді. Олар мақсатқа жету үшін белгілі бір тапсырмаға шоғырлануды үйренеді.

• Есте сақтау. Сабақтан кейін көрнекі бейнелер жақсы есте қалады. Балалардағы ұсақ мотормканың дамуы біртіндеп жүреді, өйткені бұл жеке процесс және әр нәрестеде ол өз қарқынымен өтеді. Бастапқыда қозғалыстар ұқыпсыз және ыңғайсыз болады, бірақ арнайы ойындар балаларға осы дағдыларды қалыптастыруға көмектеседі.

Балалардың ұсақ қол икемділігін дамытудың бірнеше түрлері бар:

• Алақан массажы. Ең қарапайымы-алақанға сағат тілімен жеңіл сипау массажы. Алақанның ортасында өте маңызды нүкте - сөйлеуді дамыту орталығы

орналасқан. Сонымен қатар, саусақтарыңызды ұштардан білекке қарай уқалаңыз, оларды барлық жағынан ысқылаңыз, содан кейін әрқайсысының жастықшасына оңай басыңыз. Содан кейін әр саусақты бірнеше рет бүгіп, созыңыз. Мұндай массажды күн сайын 2-3 минут жасау керек. Бұл ми қыртысымен байланысты белсенді нүктелерге әсер етуге көмектеседі.Бұл кез-келген жастағы ұсақ моториканы дамытудың ең қарапайым және әмбебап тәсілі.

• Саусақ ойындары. Алақандар мен аяқтарда барлық ішкі органдардың проекциялары бар. Саусақ ойындары балаларды ептілікке ғана емес, сонымен қатар ішкі ағзалардың дұрыс жұмысын реттеуге, эмоционалды фонды жақсартуға көмектеседі (өйткені, әдетте, барлық балалар оларды қуана ойнайды).

• Қағазды жырту. Бұл жаттығу 7 айдан бастап балаларға жарамды. Тәрбиешілер балаларға ескі газеттерді немесе жұмсақ түсті қағаз парақтарды береді. Балалар алдымен жаңа материалды сезіне бастайды, қолдарында бұралып, содан кейін жыртады. Бұл жаттығу сезім қабілеттерін дамытуда тиімді әдістердің бірі болып саналды.

• Моншақтар. Балалар ұсақ заттарды сұрыптағанды ұнатады және бұл өте пайдалы. Сондықтан сіз әртүрлі мөлшердегі және пішіндегі ойыншықтарды берген дұрыс. Бала оларды саусақтарымен қызығушылықпен сұрыптайды. Бұл сондай-ақ моториканы дамытумен қатар, балада заттардың пішіні туралы ұғымды қалыптастыратын кірістіру жақтаулары және балада заттардың мөлшері туралы ұғымды қалыптастырады.

• Жарма, құм және т. б. Оларды сұрыптауға, себуге, қолмен, қасықпен ауыстыруға болады. Жарма ойындары ұсақ моториканы және тактильді сезімдерді жақсы дамытады. Ыдысқа әр түрлі дәнді дақылдарды салып, балаға кезекпен әр ыдысқа қолын түсіруге мүмкіндік беруге болады. Осылайша ол әртүрлі дәндерді сезіп, оларды саусақтарымен ала алады.

• Қақпақтар, кілттер, құлыптар, ажыратқыштар .... банкалардың, бөтелкелердің, көпіршіктердің қақпақтарын бұрау және бұрау сияқты қарапайым әрекет саусақтардың ептілігін дамытады.

• Түймелеу және байлау. Бұл жаттығу үшін қосымша ойыншықтар қажет емес. Баланы киіну процесіне біртіндеп қосыңыз. Түймелерді өзі бекітіп, шешсін. Бұл қолдың қозғалысын дамытып қана қоймай, баланы тәуелсіздікке үйретеді.

• Модельдеу. Модельдеу әр түрлі жастағы балаларға жарамды. Бұл жерде бала пластилиннен, саздан, қамырдан мүсін жасайды, өз қиялына еріп беріп, түрлі заттар жасайды.

• Сурет салу және бояу. Қарапайымнан күрделіге дейін түрлі-түсті қарындаштар мен бояулармен сурет салуды үйрену арқылы балалардың қол машықтары жаттығады, жазуға үйренеді.

• Қолөнерге үйрету. Балаға қайшыны, желім таяқшасын, түрлі-түсті қағазды және картонды қолдану арқылы түрлі пішіндер, жеміс-жидектер формаларын қиып, жапсыруға жаттықтыру арқылы бала бойындағы кеңістіктік қиял мен

шығармашылық ойлауды дамытуға болады. Осылайша, балабақшадағы балалардың тәрбиешілермен және үйдегі ата-аналармен жұмыс жасауда қолданылатын әр түрлі іс-шаралар оларды мақсатты түрде қолдану арқылы ұсақ моториканың дамуына, саусақтардың қозғалысын үйлестіруге ықпал етеді. Ұсақ моториканы дамытуға арналған жаттығулар балаға үш есе пайда әкеледі: қолдар жақсы ұтқырлыққа, икемділікке ие болады, қол қимылдарының қаттылығы жоғалады, жазуды игеруге дайындалады, олар кез-келген жаста пайдалы болатын көркемдік талғамды қалыптастырады, үшіншіден, қолдың дамуы баланың сөйлеуі мен ойлауының дамуымен байланысты екендігі дәлелденді

Мектепке дейінгі балалардың ойын әрекеті

Сулешова Мариям Кокеновна, қазақ тілі мұғалімі
«Spectrum Kindergarten» ЖСС

«Ойын – бала үшін өмірлік тәжірибе»
М. Жұмабаев

Ойын – балалар үшін айналадағы алған әсерді іске асыратын әрекеттің ең қолайлы түрі. Ойында баланың ойлауы мен қиялының ерекшелігі, қарым- қатысты талап ететін эмоциясы, белсенділігі байқалады.

«Ой – ойыннан басталады» - дегендей, баланың ойын жетілдіріп, сабаққа қызығуын, белсенділігін арттыру үшін әр педагог қолында ең басты әдіс ойын болуы керек. Сонда ғана, яғни ойын барысында балалар өзін еркін сезінеді, іздемпаздық, тапқырлық әрекетін байқатады. Сезіну, қабылдау, ойлау, қиялдау, зейін қою, ерік арқылы, түрлі психололгиялық түйсік пен сезім әлеміне сүңгиді.

Бала ойын арқылы өзін толқытқан қуанышы мен ренішін, асқақ арманын, мұрат - мүддесін бейнелесе, күні ертең сол арман - қиялын өмірде жүзеге асыруға мүмкіндік алады.

Ойын кезінде баланың психологиялық ерекшеліктері мынадай: олар ойланады, эмоциялық әсері ұшқындайды, белсенділігі артады, ерік қасиеті, қиял елестері дамиды, мұның бәрі баланың шығармашылық қабілеті мен дарынын ұштайды.

Ойын-тәрбие құралы, ақыл – ойды, тілді ұстартады, сөздік қорды байытады, өмірді танытып, сезімді кеңейтеді, әрі тәрбиелейді.

Демек, ойын баланы жан-жақты жарасымды тәрбиелеудің психологиялық және физиологиялық негіздері болып табылады.

Ойын – балалардың көңілін өсіріп, бойын сергітіп қана қоймай, оның өмір құбылыстары жайлы таным-түсінігіне де әсер етеді. Балалар ойын арқылы тез тіл табысып, жақсы ұғысады.

Баланың алғашқы түсінігі, іс - әрекеті ойыннан басталып, оның негізі болашақ өмірінде, оқу, еңбек іс - әрекетімен жалғастырылады

Сондай - ақ халқымыздың ұлы ойшыл да дана, дара да данышпан ақын – жазушымыз - Абай Құнанбаев: «Ойын ойнап ән салмай, өсер бала бола ма?» - деп ой қозғаса, Мұхтар Әуезов атамыз: «Біздің халқымыздың өмір кешкен ұзақ жолдарында өздері қызықтаған алуан түрлі ойын өнері бар ғой. Ойын деген менің түсінуімше көңіл көтеру, жұрттың көзін қуанту, көңілін шаттандыру ғана емес, ойынның өзінше бір ерекше мағыналары болады», - деп түйіндеген. А.Макаренконың айтуынша, ойынға бір

жақты көзқарас қате. Педагогикалық үрдісте ойынды дұрыс пайдалану сабақтың тиімділігін арттырады, балаларға қуаныш сыйлайды. Ойын бала үшін жаңа ортаға тезірек бейімделуіне мүмкіндік береді. Жаңа ортаға, оқу үрдісіне өту үйреншікті өмір сүру әдістерін өзгертуді қажет етеді, - деп өз сөзінде тілге тиек етеді. Демек, әр ойынға зер салып қарап, оны өмірдің – бастауы, өнердің – айнасы деп ұғынып, әрі ойынмен ұйымдастырылған іс-әрекеті балаларға көңілді, әрі жеңіл болуы керек. Мысалы, әрбір сабақ әр түрлі ойынды талап етеді емес пе? Сондықтан да сабақтың мақсатына, құрлымына және жүру барысына ерекше назар аударып, әр ойында нақтылы іріктеп алуға мұқият болған абзал.

Балалық шақ – баланың тұлға ретінде қалыптасуында қысқа, бірақ, өте маңызды кезең. Осы жасында балада айнала туралы алғашқы түсініктері, адамдарға, еңбекке және басқа құбылыстарға оның өзіне тән қарым-қатынасы, дағдысы мен әдеті қалыптаса бастайды, мінез пайда болады. Осы мектепке дейінгі жасында әрекеттің ең маңызды рөл ойынға беріледі. Ойын баланың моралдік-жігерлік қабілеттерімен тұлға ретінде қалыптасуында тиімді құрал. Танымал педагог А.С. Макаренко бала ойының былай сипаттайды "Ересек адам үшін жұмыс, әрекет, қызмет қандай маңызды болса, бала өмірінде ойынның да нақ сондай маңызы бар. Бала ойында өзін қалай көрсетеді, көп жағынан болашақта да сондай болады.Ойын балалардың қызығушылықтарын артады, интелектуалдық қабілеттері мен шығармашылығы дамиды, ақыл-ой қызметін игереді, білуге қызығушылығы оянады, ой-өрісі кеңейеді, артады, сөздік қоры молаяды. Оның ойлау қабілеті жетіліп, қарым-қатынас жасау мүмкіндігі артады. Әр бала өзін ойын желісі мен ережесіне сәйкес ұстауды, ойын үдерісінде достарымен оң қарым-қатынасқа түсуді, олармен санаса білуді, көмекке келуді, ойын материалын қолдануда келісім жасауды, дауларды әділ шешуді, ойын материалдарына қамқорлықпен қарауды, ауызекі сөйлеуі сияты қасиеттері қалыптасады.

Ойында баланыңдербес әрекеті шексіз, ол бұрын болған оқиғаларды болашақпен араластыруы, қайта-қайта қайталауы және де сол әрекеті оған өзін күшті, маңызды, барлығына қажетті сияқты сезімдер сыйлауы мүмкін. Ойында бала өмір сүруге үйренбейді, ол сол ойында нақты өмір сүреді. Тұлға ретінде баланың қалыптасуында ойынның рөлі өте жоғары. Л. С. Выготский «Ойынды баланың дамуында тоңызыншы вал», - деген.

Ойынның түрлері өте көп: дидактикалық, сюжетті-рөлдік, қимыл-қозғалыс ойындары. Дидактикалық ойындар балалардың ақыл - ойын дамытады, сабаққа деген қызығушылықтарын арттырады. Кішкене балаларға мейлінше тән оқыту формасы болып табылады, оның арғы тегі ойынды өлең мен қимылмен ұштастыру негізінде көп нәрсені үйретететін ойындарды жасаған халық педагогикасында жатыр. Мысалы: «Сиқырлы қара жәшік»- ойынды ересек топтарда тәрбиеші балаларды зат туралы айта білуге үйрету, олардың жүйелі сөйлеу қабілетін дамыту міндетін алға қояды. Ойын міндеті – жәшіктің ішінде не бар екенін білу. Дидактикалық ойындар айналамен танысу, тіл дамыту, көркем әдебиет ұйымдастырылған іс-әрекеттерінде қолданады. Мектепке дейінгі балалардың зейіні импульсивті, тұрақсыз болғанымен, қабылдау есте сақтау қабілеттері жақсы дамыған. Әр сабақта тақырыпқа байланысты дидактикалық ойындарды пайдаланған абзал.

Сюжетті-рөлдік ойындар мектепке дейінгі балалардың өмірінде елеулі орын алады. Бұл ойындар өзінің сипаты жағынан көбінесе еліктеу, шындықты көрсету болып табылады. Мысалы: «Балабақша» ойынында тәрбиеші мен тәрбиеленушінің әрекетіне еліктейді. «Отбасы» ойындары арқылы айналадағы өмірді бақылауға, күнделікті өз өмірлерінен алған білімдерін ойын сюжетіне пайдалануға төселдіруге болады.

«Ұлттық қазақ ойындары: «Асықтар», «Қыз қуу», «Орамал тастау, «Бәйге»

ойындары балаларды керемет қызықтырады. «Асықтар» ойыны баланың ұсақ моторикасын, көз өткірлігін, зейінін дамытуға мүмкіндік береді. Бала өмірінің кезеңі ойын арқылы жетіледі. Ойындар әр топта жас ерекшелігіне сай жүргізіледі. Баланың тілін жетілдіру, байланысты сөйлеуге үйрету үшін оны әңгімеге тарта отырып, баланың сөздік қорын жаңа сөздермен толықтырып, түсінігін молайту қажет. Барлық балалар ертегіні, әңгімелерді жақсы көреді, ертегі немесе әңгіме айтып берсең бар ынтасымен тыңдайды. Ертегі балалардың ой - қиялын, сөздік қорын дамытады.

Құрылыс-құрылымдық ойындар – балалар қимыл-қозғалыс әрекетінің бір түрі. Балалар ойын үстінде көпірлер, темір жолдар т. б. ірі құрлыстар салады. Ол ойнағанда бөлме теңіз де, ұшақ та темір жол вагоны да болуы мүмкін. Балалар ойын кезінде тыныш отыра алмайды. Тіпті жалғыз баланың өзінде де сөйлесіп жүреді.. Сондықтан, ойын барысында тілдесім үлгісі қалыптасады.

Бала тәрбиесіне жауапкершілікпен келуіміз керек. Ұрпағымыздың тәрбиесі қоғамнан тыс, оқшау тұрған емес. Заманымызға сай бағыт - бағдармен, тыныс - тіршілігімен бірге жүріп отырады. Қазіргі уақытта осы ұрпағымыз саналы, мәдениетті, адамгершілігі мол, мейірімді, жан - жақты дамыған, оның тілін, сөз байлығын және айналадағы өмір құбылысын ұғыну үшін ойнатып үйретуіміздің маңызы зор.

Белгілі педагог Сухомлинский айтқандай: «Ойынсыз, музыкасыз, ертегісіз, шығармашылықсыз, фантазиясыз толық мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды». Сондықтан, баланы ойынатып үйрету арқылы онда ойыны қайсы, үйретуі қайсы екенін балалар айырмастай ұйымдастырылған іс-әрекетін өткізу ұтымды.

Литература

Бастауыш мектеп, №3, 2003, А.Әбішева «Ойын элементтерін пайдаланудың педагогикалық ерекшеліктері.»

Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1986.

Венгер Л.А., Дьяченко О.М. Игры и упражнения по развитию умственных способностей у детей дошкольного возраста. - М.: Просвещение, 1989.

Воспитание детей в игре: Пособие для воспитателя дет.сада / Сост. Бондаренко А. К., Матусик А. И. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1983.

Коротаева Е. Творческая педагогика для дошкольника// Дошкольное воспитание. – 2006. - №6. – 32-34

Никитин Б. П. Ступеньки творчества или развивающие игры. - М.: Просвещение, 1991.

Смоленцева А.А. Сюжетно-дидактические игры. - М.: Просвещение, 1987.

Тілдерді оқыту үрдісінде инновациялық технологияларды қолдану. Алматы, 2010ж.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі педагогтың инновациялық қызметі – заманауи білім беруді дамытудың негізі

Тапишова Т.У.
Жезқазған қ. № жалпыбілім беретін мектебінің
мектепалды даярлық сынып тәрбиешісі

Педагогтің инновациялық дайындығын қалыптастыру біріншіден, педагогтің инновациялық белсенділігінен басталады. Педагогтің инновациялық белсенділігі – жаңаны білсем, үйренсем, қолдансам деген инновациялық іс-әрекеттерді білдіреді. Инновациялық іс-әрекет дегеніміз, педагогтің жаңашыл идеяларын, жаңашыл әдіс-тәсілдерін оқу-тәрбие үрдісіне, өз кәсіби тәжірибесіне, оқу орны жағдайына, білім алушылардың дәрежесіне байланысты енгізуін айтамыз. Инновацияны «жаңалық», «жаңа әдіс», «әдістеме», «өзгеріс», «жаңашылдық», ал инновациялық үрдісті «жаңа әдістеме құралы» деп атауға болады. Инновациялық үрдістің негізі – жаңалықтарды қалыптастыру, қолдану және жаңа технологиялар арқылы жүзеге асыру. Осы жағдайда мұғалім жаңа технологияның қыры мен сырын меңгереді, инновациялық іс-әрекеттерін жоспарлап, жүзеге асыру механизмін қолданады. Бұл педагогтің өзін-өзі дамытып, оқу-тәрбие үрдісін жаңаша құруды көздейді.

Педагогикалық шеберлік – тәрбиеші еңбегінде, адамды оқыту, тәрбиелеу, дамыту өнерін үнемі жетілдіріп отыруда көрінетін педагогикалық іс-әрекеттің ең жоғарғы деңгейі. Педагогикалық шығармашылық оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруда, ғылыми-практикалық мәселелерді шешуде түбегейлі жаңалық жасауда жүзеге асырылатын педагогикалық қызметтің күйі ретінде қарастырылады.

Педагогикалық шеберліктің ең маңызды бөлігі – кәсіби білім мен дағды. Үнемі өз бетінше еңбектену, өзіндік өсуге ұмтылу, өзін-өзі тәрбиелеу – ұстаз өмірінің бірден-бір жолы. Л. Толстойдың идеясында адамдар өзін-өзі тәрбиелемей, басқаларды да оқытқысы келетіндіктен, білім беру мәселесі қиын болып көрінеді. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогтары барлық жаңалықты жақсы қабылдайды. Жалпы білім беру тәжірибесін дамыту мектепке дейінгі білім беру жүйесінің барлық қызметкерлерінің шығармашылық, инновациялық әлеуетінің көрінуіне ықпал етеді.

Педагогикалық шеберлік негіздерінің маңызды құрамдас бөліктері – тәрбиешінің кәсіби білімі, оның кәсіби-гуманистік бағыттылығы, педагогикалық қабілеттерінен көрінеді. Ал, педагогикалық техникасы мен педагогикалық технологиясы оның халықтық тәрбие дәстүрлеріне негізделген рухани-адамгершілік ұстанымдарымен сипатталады.

Әрбір жеке жағдайда тәрбиешінің шеберлігі – шығармашылық. Тәрбиеші балаларға деген көзқараста, балаларға әсер ету құралдарын таңдауда шығармашылық шешімдер іздейді және табады. Балаларға оқылатын шығарма мазмұнында, балаларға әсер етудің құралдары мен әдістерін таңдауда шаблон мен бір сарындылық болмауы керек. Шығармашылық жоқ, монотонды жұмыс педагогты кәсіби әлсіреуге, интеллектуалдық өсудің тоқтауына әкеледі.

Педагогикалық іс-әрекеттің шығармашылық сипаты тәрбиешіні әріптестерінің озық тәжірибесін зерделеуге және алуға итермелейді, білім беру саласындағы жаңалықтарды игеруге ықпал етеді. Тәрбиешінің шығармашылық қабілетінің жоқтығы балалардың дамуына кері әсерін тигізеді.

Педагогтердің алдына қойған міндет – оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіру. Өмір талабы бойынша оқушы қазіргі кездегі сабақта қонақ болып отырмай, оның негізгі кейіпкері болу керек. Осыған қарай нәтижеге жеткізсе, әр технология тиімді.Жаңартылған білім берудің маңыздылығы. Яғни балаға үйлесімді, қолайлы білім беру ортасын құра отырып, сыни тұрғыдан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, тәжірибе жасау, бақылау, саралау, баламен жеке, топтық, ұжымдық жұмыс жасай білу, оның ішінде инклюзивті орта құру; қызықты ойын түрінде балаларды тәрбиелеу.Ойын – мектеп жасына дейінгі балалардың ең сүйікті және табиғи кәсібі. Педагогтің мақсаты – ойынды балалар өмірінің мазмұнына

айналдыру. Оқу құралы ретінде дидактикалық ойын ұйымдастырылғаніс-әрекеттің ажырамас бөлігі болып табыла алады. Бұл білімді игеруге, шоғырландыруға және танымдық іс-әрекет әдістерін игеруге көмектеседі. Мектепке дейінгі ұйымдарда инновациялық іс-әрекет шығармашылық белсенділікті, дербестікті оятуға бағытталған, ал педагог оқу-тәрбие процесінде көмекші рөл атқарып, «жанында емес, жоғарыда емес, бірге» ұстанымын ұстанады. Инновациялық қызметтің негізгі мақсаты: мекемеде оқу процесінің тиімділігін арттыру және сапалы нәтиже алу болып табылады. Ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде медиатехнологияларды пайдалану мектеп жасына дейінгі балалардың назарын аударады, педагогке оқу-тәрбие мәселелерін шешуге көмектеседі. Медиатехнологиялар оқу процесін көру, есту, тактильді қабылдау негізінде құруға мүмкіндік береді. Интербелсенді (интерактивті) тақтаны әртүрлі жұмыстарда пайдалану балалардың оқуының тиімділігін айтарлықтай арттырады.

Бүгінгі ғылым мен техниканың қапрыштап дамып жатқан кезінде дәстүрліоқу технологиясы тәрбиеленушілердің білім деңгейін стандарт деңгейінде толық меңгеруне кепілдік бермей отырғандығы тәрбиеленушілердің білім деңгейінен көрінуде. Мектепке дейінгі тәрбие және оқытудағы педагог өз қызметін шығармашылық бағытта ұйымдастыра алу үшін, ең алдымен педагог өз қызметінің мәнін түсінуі басты шарт. Педагогтің негізгі қызметінің мәні-баланы ойын арқылы оқыту, тәрбиелеу, дамыту ғана емес, сол үрдістерді басқаруды шығармашылықпен ұйымдастыра білу. Өйткені, педагог еңбегінің нәтижесі қандай болса, қоғамның ертеңі, болашағы сондай болмақ.

Әдебиеттер

1. К.Бұзаубақова. «Қазақстан мектебі» журналы
2. Реджерс Э. Инновация туралы түсінік
3. «Білім шапағаты» Республикалық апталық газеті.
4. «Didaktika журналы» Республиклалық ғылыми-педагогикалық әдістемелік журналы.

Балабақшадағы бесік жыры: денсаулыққа пайдасы мен маңызы. QR КОД арқылы заманауи бесік жырлары

Тастанбекова У.Е.

Астана қаласы №86 «Зияткер» балабақшасы, тәрбиеші

Бесік жыры арқылы сәбиді ұлттық әуенге, қазақтың ән өнеріне деген қызығушылығын арттырып, кішкентайынан ұлттық нақыштағы үнге баулып өсіру сынды астар жатқан. Осы орайда бүгінгі мақалада бесік жырының ең көп таралған әрі тез жатталатын нұсқасын назарларыңызға ұсынбақпыз. Әлемнің көптеген елі сияқты қазақ халқында да бесік жырына ерекше мән берілген. Елімізде бесік жырын алғаш рет Ә. Диваев хатқа түсіріп, 1905 жариялаған екен. Басылым солардың ішіне халық арасында кең таралған нұсқасы ретінде төмендесі бесік жырын мысалға келтіреді:

...Айыр қалпақ киісіп,

Ақырып жауға тиісіп,

Батыр болар ма екенсің!

Бармақтары майысып,

Ою-өрнек ойысып,

Ұста болар ма екенсің!

Таңдайларың тақылдап,

Шешен болар ма екенсің!...

Құрығыңды майырып,

Түнде жылқы қайырып,

Қызмет қылар ма екенсің?!

Қолымыздан іс алып,

Бақытымызға жан балам,

Бізді бағар ма екенсің?! деп баласының болашағын, ел мүддесін, өз арман-мұраттарымен аттастыра жырға қосады. Ал суырып салма бесік жырларында айтушы жанрлық түрді пайдалана отырып, кезеңдік жағдайларды, өзінің ішкі мұң-сырын өлеңге қосады. Мәселен Г.Н.Потанин хатқа түсірген Бесік жырының бір үлгісінде:
«Таудан Тоғас түскен жоқ,
Секемен тары піскен жоқ.
Тоғас түссе етекке,
Қой жүреді жетекке.
Жылама, бөпем, жылама» деп жарты құрсақ жатақтар өмірінің ауыр тірлігі суреттеледі.
Бұл ретте қазақ халқы бесік жырымен болашағын ұрпағын әлдилеп, ол арқылы атадан балаға мирас болып келе жатқан айрықша дәстүрді аманат еткен. Сол себепті сәби дүниеге келген соң да, балабақшада да әлдилеп бесік жырын айтуды ұмытпаңыз. Сонда сәбиіңіз кішкентайынан ұлттық құндылықтарға сусындап өсіп, анасының әлдиіне ерекше құрметпен қарайтын болады.
Мамандар балалардың түстен кейін ұйықтағаны денсаулықтарына өте пайдалы екенін айтады. Олардың айтуынша, ұйқы мидың жұмысын жақсартады екен. Соған сәйкес жас балалардың оқу үлгерімі де жақсы болады. Түскі ұйқы 3-5 жастағы бүлдіршіндердің есте сақтау қабілетін арттырады.

Бесік жырын тыңдап өскен баланың тілі тез шығады. Ең бастысы – есте сақтау қабілеті дамиды. Бүгінгі ұрпақ шешендігінен, әншілігінен, ақындығынан, сабырлығынан, парасаттылығынан ажырап барады. Бұл да алаңдатарлық жай. Қазақта «түйе мінген қазақ төрт ауыз өлең біледі» деген сөз бар, сөйте тұра бүгінде өзге мамандық иелері ән айтса,бір түрлі тосырқап қараймыз. Тәрбиеші бесік жырын әндететіп айтса қандай керемет?! Ендеше әншілік өнер қазаққа неге жат болуы керек?! Әлемде бесік жырын айтпайтын халық жоқ. Халық педагогикасының мәйегіне айналған Бесік жырында халықтың төл тарихының, дәстүрлі мәдениетінің, ежелгі наным-сенімінің, дүниетанымының көрінісі бар. Бесік жырын барша халық ұлттық тәрбиенің кәусар бұлағы деп таниды. Біз бұл құндылығымызды балабақшада жалғастырып, балалардың түскі ұйқы уақытын қолайлы, пайдалы ұйымдастыруымыз қажет. Қазір де бесік жырын QR код арқылы қосып қоюымызға болады. Бесік жырын түрлі программалар арқылы өз даусымызды жазып, ютуб платформасына салып, QR бот программасы арқылы шығарып алып, балалар жатын бөлмесіне іліп, біреуін таңдап қосып қойсаңыз құба-құп.

Массачусет университетінің ғалымдары 40 балаға зерттеу жүргізген. Зерттеу нәтижесінде олар ұйқының жағымды әсерлері келесі күнге дейін сақталатын көрген. Бұл дегеніңіз ұйқы еске түсіру және алған біліміңді есте сақтап қалу үшін маңызды деген сөз. Осылайша күндіз бір сағат ұйықтаған балалар ұйықтамаған топқа қарағанда ақпаратты 10%-ға артық еске түсіретін болған.Миға жүргізілген зерттеу барысында ұйқы кезінде оқыту және жаңа ақпаратты интегралдауға жауап беретін ми аймақтары белсенді жұмыс істейтіні анықталды. Жалпы кішкентай балалар күніне шамамен 11-13 сағаттан ұйықтауы керек.

Сырлы сөз бен сазды әуен астасып келетін Бесік жыры халық педагогикаының бастау бұлағы ғана емес, біздің жан дүниемізді танытатын, кезеңдік ел тұрмысынан мол мағлұмат беретін шалқары кең жанр.

Әдебиеттер

1. «Қазақстан»: Ұлттық энциклопедия. Бас редактор Ә.Нысанбаев-Алматы
2. «Бесік жыры: ең кең таралған және оңай нұсқасы» Ә.Найманқызы

Мектеп жасына дейінгі балалардың тілдерін халық ауыз әдебиеті арқылы дамыту

Г.Е. Умбетова, тәрбиеші
№87 «Қадыр» балабақшасы
Астана қаласы

Қазіргі таңда білім саласына енгізіліп отырған жаңартылған оқу бағдарламаларының басымдықтарын негізге ала отырып, балалардың бойына қажетті дағдыларды қалыптастыру мен ұлттық маңызды құндылықтарды игертуде мектепке дейінгі тәрбиенің де үлесі өте зор.

Халық ауыз әдебиеті – талай ғасырлардан келе жатқан мұра, сарқылмас бай асыл қазына. Қазақтың мақал-мәтелдері болсын, жұмбақ-жаңылтпаштары мен ертегілері болсын, бәрі де балаларды Отанын сүюге, ерлікке, елін қорғауға үйретететіні белгілі.

Мектепке дейінгі балаларды ауыз әдебиетінің үлгілерімен таныстырып, олардың өмірін байыта түсу тәрбиешілердің міндеті болып саналады.

Қиял дүниесінен туған ғажайып оқиғалы ертегілер, батырлар жыры, өмір тәжірибесінің қысқаша қорытындысы – мақал-мәтелдер, ойға түртқі салатын сыр сандықты жұмбақтар, қиыннан қиыстырылған тақпақ жаңылтпаштар бәрі дебалалар бақшасында кең пайдаланылатын дүниелер.

Қазақ халқының тұрмыс-салтын, арман үмітін, қиялын, өткен өмірін кеңінен танытатын ауыз әдебиеті үлгілерінің көлемді саласының бірі – ертегілер. Ертегілер өте ерте заманда, тіпті жазу-сызу болмаған кездің өзінде-ақ туған. Бұларды халқымыз күні бүгінге дейін ұрпақтан-ұрпаққа ауызша жеткізіп келеді.*Ертегілер,*халық ауыз әдебиетінің басқа түрлері сияқты адам баласының еңбекке, тұрмыс-тіршілік жағдайына байланысты туған. Жаратылыс құбылыстарын, табиғат сырын жетік білмеген, олардың неліктен болатынын толық түсінбеген ертедегі адамдар әр нәрсені қиял еткен, өздерінің ауыр еңбектерін жеңілдету жайын қарастырған.

Қазақ ауыз әдебиетінде айрықша орын алатын *мақал-мәтелдер* –адамның бүкіл тыныс-тіршілігінен, әдет-ғұрпынан, түсінік-болмысынан туындаған байлаулы ой түйіндері. Балаларға мақалдарды үйрете отырып, мағыналарын ашқызу, түсіндіру

талап етіледі. Мұнда балаға беретін тәрбие тілін дамытатын нәрсе терең ойды аядай қалыпқа сыйғызып, мағынасын ашады.

Халық балалар мен жастардың адамгершілік тәрбиесін қалыптастыруда ауыз әдебиетінің елеулі туындысының бірі – **жұмбаққа** көп мән берген. Қиялдай білу арқылы ой-өрісі, дүниетанымы арқылы балаларды тапқырлыққа, тілін дамытуда басты құрал болып табылады.

Халықтық шығармалар ішінде баланы дұрыс, айқын сөйлеуге үйретететін, тілін дамытатын жанрлардың маңыздысы – *жаңылтпаштар.* Ол баланың сөйлегенде кекештенбей, тұтықпай, жаңылмай, дұрыс, еркін сөйлеуіне, сөйтіп, ана тілін игеруіне үйретеді. Халықтық жаңылтпаштар қаншалықты айтуға күрделі, тілге күрмелеулі, шатастырғыш шытырман ұйқасты болып келседе, мазмұнында бір мән, халықтың тұрмыс-салтына үйлесімді ой жатады.

Мектепке дейінгі жастағы балалардың ой өрістерін дамыту, қиялын шарықтату, тіл байлығын молайту мақсатында, сөйлеу дағдыларын дамытудың негізгі әдіс-құралдарымен қатар, халықтың ауызша шығармашылығының осы бай материалдарын өз тәжірибемізде кеңінен қолданамыз. Жұмысымыздың барысында байқағанымыз балалардың сөйлеу мәдениеті мен қатар, ұсақ моторикасы дамуына байланысты дыбыстық мәдениетіде дами түсуде(саусақтарымен ұсақ жұмыс жасау барысыда санамақтар, жаңылтпаштар, өлеңдер қолданылды).

Сонымен қатар жұмысымызда, балалар, ертегілер кейіпкерлерін жасау барысында, командалық жұмыстарға үйренді.

Қорыта келе, айтайын дегеніміз,халық ауыз әдебиетімен таныстыру кешенді, жүйелі және балабақшадағы барлық іс-әрекеттер барысында қолданылып жүргізілу керек. Фольклор балалардың дамуындағы бастапқы кезеңінде тәрбиелеудің, халық даналығын игерудің бірегей құралы болып табылады. Балалар шығармашылығы, баланың сөйлеу дамуының маңызды факторы болып табылатын, имитацияға негізделген.

Мектепке дейінгі білім беру сапасын түбегейлі жақсарту керек**.** Ойлау негіздері, ақыл-ой мен шығармашылық қабілеттер, жаңа дағдылар сонау бала кезден қалыптасады. Білім беру ісінде 4К моделіне: креативтілікті, сыни ойлауды, коммуникативтілікті дамытуға және командада жұмыс істей білуге басты назар аударылуда...» - деген болатын.

Осыған байланысты қазіргі заманғы Қ.Р. мектепке дейінгі білім беру жүйесінің мақсаты жан-жақты, моральдық тұрғыдан тұрақты, коммуникативтік, құзыретті, функционалдық сауаттылыққа ие, әр түрлі жағдайларда тәуелсіз шешім қабылдауға қабілетті, құндылықтар жиынтығы бар жеке тұлғаны қалыптастыру болып отыр.

Мектепке дейінгі балалардың дамуы әр жақтылығымен және қарқындылығымен ерекшеленеді. Мектепке дейінгі кезеңде балалар дамуының түрлі бағыттарында маңызды өзгерістер орын алады – іс-әрекет түрлері жетіледі, тұлға дамуында өзгерістер байқалып, танымдық іс-әрекет мазмұны тереңдей түседі.

Сөйлеуді дамыту мәселелерін көптеген зерттеушілер түрлі аспектілерде зерттеді. Мысалы, Ф. А. Сохиннің айтуынша, сөйлеу «бір-бірімен тығыз байланысты сөздердің реті ғана емес, нақты сөзбен және жақсы қалыптасқан сөйлемдермен көрінеді. Мағыналы, байланысы бар сөйлеу, баланың өз ана тілін игерудегі барлық жетістіктерін, оның дыбыстық жағынан, сөздік қорын және грамматикалық құрылымын сіңіреді».

Сонымен қатар, мектепке дейінгі жастағы балалардың дамуының әр түрлі аспектілерін зерттеген қазақстандық психологтарды айта кету керек. Оларды атап

шықсақ: А.К. Меңжанова, М.С. Сатимбекова, А.С. Амирова , Ф.Н. Жұмабекова, К.Т. Шерьязданова, У.И. Ауталипова.

Баланың мектепке дейінгі өмірі көбінесетікелей ересектерге байланысты. Ересектер - баланың ата-анасы, жақындары, тәрбиешілер оның өмірін мейірім мен шуаққа толтыруы, ол өмір сүріп жатқан ортаны рухани байтуы керек.Бала өмірінің бірінші жастарындағы тәрбиелеуіне ерекше көңіл бөлінеді, себебі мектепке дейінгі балалық кезеңде тәрбиелеудің маңызды мәселелерінің бірі баланың *сөйлеуін дамыту болып табылады*.

Егер баланың сөйлеуі жеткілікті деңгейде қалыптаспаса, оның толыққанды дамуы туралы айтуы мүмкін емес. Сөйлеудің дамуы қазіргі әлемде ерекше орын алады. Жақсы меңгерілген сөйлеу, балалардың толыққанды қарым-қатынас пен коммуникативті жағдайларына оңтайлы ықпал етеді.

Дұрыс, жақсы қалыптасқан сөйлеу мектепке дайын болудың маңызды шарты болып қарастырылады. Қазіргі заманғы мектепке дейінгі білім беруде сөйлеуді дамыту процесі балаларды тәрбиелеу және оқытудың негізі ретінде қарастырылады.

Көркем сөз ана тілінің сұлулығын түсінуге көмектеседі, қоршаған ортаны эстетикалық тұрғыдан қабылдауға үйретеді және сонымен бірге этикалық (адамгершілік) түсініктерін қалыптастырады. Ғылым үлкен қадамдармен дамып келе жатқан уақытта, ауызша сөйлеу өзінің сұлулығын және эмоционалдылығын жоғалтуда. Оның себебі неде? Бұл сұрақтың жауабы *өте өзекті мәселелердің бірі* деп қарастыруға болады. Біздің ойымызша оның себебі, ата-аналар балалармен қарым-қатынасында халық ауыз әдебиетінің шығармаларын, мысалы мақал-мәтелдерді өте аз қолданады. Ал олардың түбінде кез келген мәселенің шешімі болуы мүмкін.

Уақыт өте келе балалардың бойында халық әдебиетінің шығармаларын терең қабылдау қабілеті мен, лексика, ана тілін меңгеру қабілеті байытылып, кеңейтіледі.

Влияние игровых технологий на формирование социальных ценностей дошкольников

Филюк Л.В.
Мини-центр при КГУ ОСШ №64 г. Караганды, воспитатель

Аннотация. В данной статье раскрывается важность формирования социальных ценностей у детей дошкольного возраста, важность приобретения ими навыков общения со взрослыми и сверстниками через игры различного характера и содержания.

Ключевые слова: социальные ценности, дошкольники, развитие, общение, взрослые, сверстники, игра, игровые действия.

Процесс социализации у каждого человека начинается в дошкольном детстве. Социальные ценности дошкольников благоприятно формируются, если ребенок удовлетворен в положительных эмоциональных контактах с окружающими, если он чувствует любовь и поддержку взрослых, если он активно познает мир, имеет возможность самостоятельно заниматься по своим интересам, если он самоутверждается, самореализовывается и чувствует признание своих достижений со стороны окружающих.Детская деятельность чем полнее и разнообразней, чем более значима для ребенка и отвечает его природе, тем успешнее идет развитие малыша. Игрынаиболее близки и естественны для дошкольника, а еще важно активное общение с окружающими - со взрослыми и сверстниками.

Термин «социальное развитие» или «социализация» означает процесс, при котором ребенок перенимает ценности, традиции, культуру общества, в котором живет. Иными словами у малыша происходит первоначальное формирование культуры поведения. Общаясь, ребенок начинает жить по правилам, стараясь учитывать не только свои интересы, но и параллельно интересы окружающих его людей. Очень важна среда, в которой растет ребенок. Среда включает в себя прежде всего окружающих людей, их слова и поступки, но также немаловажны: родительский дом, детский сад, окружающие предметы и окружающая природа. Итак, любой человек, который встречается в жизни малыша, привносит в его жизнь что-то свое прямо или косвенно. Ребенок, в свою очередь унаследует, или копирует поведение взрослых и сверстников.

Бесспорно, что главным источником коммукативного развития малыша является его семья, которая становится проводником в мир знаний, традиций, ценностей и опыта современного общества. От родителей можно узнать правила общения с окружающими, научиться свободно общаться. Если в семье царит позитивный социально-психологический климат, а также теплая домашняя атмосфера любви, доверия и взаимопонимания, то все это, безусловно, поможет ребенку быстро приспособиться к жизни и чувствовать себя уверенно. Что еще влияет на социализацию дошкольника, кроме семьи? Это – детский сад с его сотрудниками, развивающие центры, кружки, студии, секции, непосредственная деятельность самого ребенка, телевидение, литература, музыка и интернет, к которому необходимо допускать детей дозированно, строго контролируя информацию, для просмотра или прослушивания. Воспитывая малыша, нельзя забывать о гармоничном сочетании различных средств. А основными средствами социального и психологического воспитания являются: игра, общение с детьми, беседа, обсуждение поведения и поступков малышей, чтение, упражнения для развития кругозора.

Главное и действенное средство социального воспитания-это сюжетно-ролевая игра, в которой ребенок осмысливает отношения между людьми, осознает смысл их труда. В своих играх малыш чаще повторяет поведение взрослых. В играх создаются ситуации, в которых ребенок примеряет на себе роль мамы, папы, водителя, строителя, парикмахера, кондитера, кассира, бизнесмена. Имитируя, он учится выполнять действия, согласовывая их с нравственными нормами, существующими в социуме. Таким образом, малыш готовит себя к жизни в мире взрослых. А мир взрослых постоянно меняется. На помощь человеку приходит все новая и усовершенствованная техника, с течением времени появляется новый вид деятельности, а соответственно и новые профессии. Так, например, на смену обычным магазинам пришли супер и гипермаркеты, в которых работают не обычные продавцы, а продавцы-консультанты, менеджеры, кассиры.

Важными показателями развитости социальных и психологических качеств являются: общая воспитанность, которая проявляется в хороших манерах, умении легко общаться с людьми, умении понимать другого человека и сопереживать ему, сочувствовать, помогать. В обществе еще бытует мнение, что не столь важно посещать детский сад, достаточно подготовить ребенка к обучению в школе, развить мелкую моторику, научить основам грамоты и математических представлений. Но ребенку, который не имеет опыта общения со взрослыми и сверстниками, будет очень сложно войти в новый коллектив, адаптироваться, почувствовать себя неотъемлемой частичкой целого класса и включиться в интенсивную познавательную и творческую деятельность. Именно детский сад становится для

ребенка той важной платформой, на которой рождаются основы культуры поведения человека в его дальнейшей жизни. В детском саду создана специальная социально-формирующая среда. Эта среда включает в себя: организованное общение детей со взрослыми и сверстниками, игровую, трудовую и познавательную деятельность, гражданско-патриотическую деятельность, взаимодействие дошкольной организации с семьями воспитанников, внедрение принципов социального партнерства.

Игра - это основной вид деятельности дошкольников, а еще это искра, зажигающая огонек пытливости и любознательности. Для организации и проведения сюжетно-ролевых игр, таких как «Супермаркет», «Туристическое агенство», «Аукцион картин» и т.д. необходимо заранее приготовить то, чем будут оперировать дети во время игры. Например-маркеры роли (бейджики, галстучки, шарфики), маркеры действий (карточки, деньги, муляжи продуктов, кассовый аппарат, ценники, кошельки), маркеры пространства (надписи вход, выход, «касса»).

Одна из главных задач социально-личностного развития ребенка- это умение педагога организовать и создавать различные жизненные ситуации и обстоятельства. Ситуации строятся в форме игры. Смысл игровых ситуаций должен быть понятен каждому ребенку, вызывать интерес и побуждать к решению данной ситуации.

Игры на развитие социально - нравственной сферы

«Назови себя»

Цель: учить представлять себя коллективу сверстников.

Ход: педагог предлагает ребенку представить себя, назвать свое имя так, как ему больше нравится, как называют его дома или как он хотел бы, чтобы его называли в группе.

«Позови ласково»

Цель: воспитывать доброжелательное отношение детей друг к другу.

Ход: ребенку предлагают бросить мяч или передать игрушку любому сверстнику (по желанию), ласково назвав его по имени.

«Волшебный стул»

Цель: воспитывать умение быть ласковым, активизировать в речи детей нежные, ласковые слова.

Ход: один ребенок садится в центр на «волшебный» стул, остальные говорят о нем добрые, ласковые слова, комплименты. Можно погладить сидящего, обнять.

«Передача чувств»

Цель: учить передавать различные эмоциональные состояния невербальным способом.

Ход: ребенку дается задание передать «по цепочке» определенное чувство с помощью мимики, жестов, прикосновений. Затем дети обсуждают, что они чувствовали при этом.

Литература

2. Общая психология. Словарь. А. В. Петровский. – М.: Издательство «ПЕР СЭ», 2005.

5. Фопель, К. Как научить детей сотрудничать? Психологические игры и упражнения. К. Фопель, пер. с нем.; Т. 2.— М: Генезис, 1998. — 160 с.

6. Практикум по детской коррекции: игры, упражнения, техники. [Текст] / О.Н. Истратова. – Ростов Н/Д.: Феникс, 2007. – 350 с.

Развитие интеллектуальных способностей детей предшкольной подготовки через загадки

Хохлова Е.Г.
КГКП я/с «Колобок» г. Сарань, воспитатель

Аннотация:В данной статье рассматривается процесс отгадывания загадок дошкольниками как творческое развитие, а саму загадку - как творческую задачу.

Ключевые слова: шарады, метаграммы, анаграммы.

Загадка - катализатор воображения.
Д.Д. Абрамс.

Среди интеллектуальных развивающих игр на поиск логических закономерностей для дошкольников предлагаются игры-головоломки. Старшие дошкольники любят отгадывать загадки. Им интересен сам процесс и последствия этого загадочного интеллектуального соревнования. Расширяя кругозор детей, знакомя их с окружающим миром, явлениями природы; развивая и обогащая загадками речь, очень важна для формирования логического мышления. По словам Ушинского, загадки "дают полезное упражнение уму ребенка". Процесс угадывания - это своего рода гимнастика, которая тренирует детский ум и учит детей прояснять логику, рассуждения и доказательства. Целенаправленное развитие интеллектуальных способностей к творчеству предполагает знание воспитателем механизмов, из которых состоят загадки, поскольку характер умственных заданий, которые будут выполнять дети, определяется типом композиции логических заданий, методом шифрования спрятанных предметов.

Предлагаю...

а) Жест - это слова-загадки, в которых несколько букв, слогов или частей слова выделяются и описываются независимо друг от друга. Согласно этому описанию, следует разгадать все слово целиком. Например:

Мой первый слог - предлог,
И во втором мы проживем все лето,
А целое от нас и вас
Давно уж ждет ответа. (Задача.)

б) Метаграммы - загадки, в которых из загаданного слова путем замены одной буквы другой получается новое слово. Например:

С «ч» над морем я летаю,
С «г» в машинах я бываю. (Чайка-гайка.)

в) Анаграммы - это слова, получающиеся из других слов при обратном чтении (кот - ток) или при перестановке слогов и букв (сосна - насос)

Легко дыша в моей тени,
Меня ты летом часто хвалишь,
Но буквы переставь мои –
И целый лес ты мно свалишь. (Липа-пила.)

г) Логографы - слова-загадки, меняющие свое значение при отнимании или прибавлении букв (гроза – роза). Например:

Известное я - блюдо,
когда прибавишь "м",
летать, жужжать я буду,
надоедая всем.(Уха - муха.)

Обладая внутренними механизмами, из которых состоят загадки, педагоги могут научить детей отгадывать загадки: понимать содержание, находить оптимальное решение, развивать навыки отгадывания, объяснять и доказывать правильность загадок, учить учащихся самим придумывать загадки. Как составлять загадки, учителя могут помочь детям определить порядок мыслительных действий в процессе отгадывания.

Вот алгоритм поиска догадок, разработанный детьми под руководством педагога:

а) определите, что и где нужно найти;

б) определите и объедините возможные признаки;

в) представьте предполагаемые догадки;

г) докажите правильность догадок.

Формы загадок, которые обычно используются для внеклассных занятий с детьми, могут быть самыми разнообразными. Чаще всего воспитатель работает непосредственно с детьми: он придумывает загадки для всех детей по заранее подготовленному им списку.

Мы обращаем внимание читателя на методику проведения индивидуальных и групповых логических игр.

Загадки-трафаретки. На плотном листе или картоне (вырезанном методом раскроя) вырезаются круглые или прямоугольные отверстия соответственно от ячейки, в которую должны поместиться буквы угаданного слова. Найдя букву, игрок помещает ее в отверстие в листе бумаги под ней. Следующий игрок должен подложить под трафарет чистый лист бумаги и закрепить его, например, скрепками. За каждое правильно угаданное слово начисляется определенное количество очков (выдаются жетоны, фишки). Например, существует два варианта трафаретных головоломок. Ответы на загадки отображаются на контрольной карточке.

Чайнворд загадок. Это игра, в которой слова-отгадки должны следовать одно за другим в виде цепочки слов. Последняя буква первого слова является первой буквой следующего слова. 1. Красный, сахарный, кафтан зеленый, бархатный. (Арбуз.) 2. Сторож плохой, не тронешь -молчит а тронешь - кричит. (Звонок.) 3. Мордочка усатая, шубка полосатая, часто умывается, а с водой не знается. (Кот.) 4. Кланяется, кланяется, придет домой, растянется. (Топор.) 5. Без тела живет, без языка кричит. (Радио.) 6. На зеленой хрупкой ножке вырос шарик у дорожки, ветерочек прошуршал и развеял этот шар. (Одуванчик.)

Рассыпанные загадки. Из слов, которые написаны на отдельных карточках, необходимо сложить загадку и разгадать ее. Игра начинается с чтения стихотворения-зачина:

Со страницы книжки в гости к вам я шла,
Чтобы разгадали вы меня, друзья.
Очень торопилась, и случилось так, что
На куски разбилась, не собрать никак.
Помогите, помогите! Из кусков меня сложите!
Образец карточки к загадке:
Меня частенько просят, ждут,
А только появлюсь, и прятаться начнут. (Дождь.)

Индивидуальные формы игры описаны выше. Однако, организуя соревнования между детьми, вы также можете ускорить разгадывание загадок: трафареты, кроссворды, цепочки слов в группах. Чтобы зафиксировать время, мы рекомендуем использовать песочные часы.

А теперь несколько групповых игр в загадки.

Лото загадок. Это самая простая игра-головоломка, потому что у игрока есть ответ, и ему нужно только найти его в головоломке. Игра основана на принципах игры в лото: текст загадки пишется на отдельной карточке, самой картинке или слове, а ответ на эту загадку помещается в ячейку большой карточки.

Лотерея загадок. Игра состоит из разгадывания или придумывания загадок. Загадка, или предмет, или слово, необходимое для ее решения, выбирается лотереей. Для этого загадки и задания пишутся на отдельном листе, складываются в пакет и передаются игроку.

Вот образец лотерейных карточек. Игровые задания состоят из выбранных слов и новелл. Слова для шарад: волосы, столяр, парад, грибочки, фантазия, осадок, фасоль, залежи.

Вертолина загадок. Игра начинается с персонажа, который упал на вертолете, для ответа на задание нужно выбрать или придумать загадку.

Устройство игры. На щите свободно вращается шестиугольник с маленьким окошком. Под ним находится неподвижный, приклеенный круг. На нем написаны все буквы алфавита. За исключением букв, некоторые слова редко начинаются.

Игрок переворачивает шестиугольник. Для букв, которые появляются в окне, игрок должен придумать слово, которое отвечает на загадку, чтобы запомнить. Например, когда в окошечке показалась буква «И», раздалось слово «Игла». В ответ - загадка: У вострушки хвостик в ушке.

Логические игры - полезная форма досуга детей в пионерском лагере. Для проведения таких игр нужна собственная смекалка, сообразительность и креативность педагога.

Литература:

1.Ушинский К.Д. "Родное слово" 1949г.
2. Илларионова Ю.Г. "Учите детей отгадывать загадки" 1985г.

Мектепке дейінгі ұйымдағы марблс тастардың тиімділігі

Шайкемелова Л.М.
Сәтбаев қ. «Ақбота» бөбекжайы, тәрбиеші

Аңдатпа: Тәжірибе алмасу балаларда қолдың ұсақ моторикасын дамыту, баланың сөйлеуі мен психикалық дамуына таптырмас әдіс туралы қозғалды.Марблс тастары - бұл инновациялық, әмбебап материал. Мен балабақшаларда жұмыста қолдануды ұсынамын.

Кілт сөздер: Марблс тастарын пайдалану, тәжірибе алмасу, тиімділік.

Қазіргі жағдайда білім беру процесінде ақпаратты кең көлемде игеруге ықпал ететін әдістер, баланың қабілеттерін дамытуға бағытталған бағдарламалар өзекті бола түсуде. Мектеп жасына дейінгі баланың жақсы дамып, сөйлеуі мектепте жақсы оқудың негізі болып табылады. Балалардағы ұсақ мориканы дамыту, сөйлеуді дамыту құралдарының бірі. Қолдар мен саусақтарға арналған ойындар ақыл-ой мен ми жүйелерін қарқынды дамытады. Атақты философ Канттың пікірінше: «Қол — адамның алға ұмтылған миы». Алға қойған мақсаттар мен міндеттерге жету үшін қол моторикасының дамуына ықпал ететін әдістердің бірі - бұл «Марблс» түрлі түсті қиыршық тастары.

Marbles-батыстағы ең танымал балалар ойындарының бірі. Мраморлар шақпақ тастан және күйдірілген саздан жасалған. Балаларда қолдың ұсақ моторикасын дамыту,баланың сөйлеуі мен психикалық дамуына таптырмас әдіс. Мамандар баланың кішкентай кезінен бастап қолдың ұсақ моторикасын дамытуды ұсынады. Өйткені саусақтар қозғалысына жауап беретін ми бөлімдерінің орталықтарын ынталандыру арқылы сөйлеуге жауап беретін нүктелер белсендіріледі. Ұсақ моторикамен бірге сөйлеу, зейін, байқау, ойлау жады да дамиды. Марблс тастарын пайдалану бұл балаларға арналған инновациялық, дәстүрлі емес оқыту әдістерінің бірі.

Білім беру процесіне ұқсас тәсіл бұл баланың белсенді іс әрекетін,жаңа білім алуға деген қызығушылығын арттырады. Баланың өз ұстанымын дәлелдеуге, өз бетінше жұмыс істеуіне, жауапты болуына мүмкіндік береді. Өз бетінше әрекет ете отырып, қателік арқылы білім мен тәжірибие алады. Мектеп жасына дейінгі бала өз ойларын жеткізе алу дағдысына ие болады. Сөйлеуінде проблемалары бар балалармен де осындай жұмыстарды жүргізуге болады .Сыртқы қарапайымдылығы мен қол жетімділігіне қарамастан сәндік Марблс тастары барлық білім беру салаларында: коммуникативтік даму, танымдық даму, көркемдік эстетикалық дамуда, сөйлеуді дамытуда қолданылады. Сенсорлық дағдыларын дамыту; сөздерге дыбыстық талдау жасау; өлшем, түс, мөлшер ұғымдарын бекітуде; кеңістікте ,қағаз бетінде бағдарлауды дамытуда қолданылады. Ең бастысы, баланың дербестігі мен бастамашылығын дамытуға ықпал етеді.

Мен өз жұмысымды балалармен қауіпсіздік техникасын таныстырудан бастадым: тастарды ауызға салуға болмайды, оларды лақтыруға болмайды .
Марблс тастарын үлкендердің қатысуынсыз пайдалануға болмайтыны,жеуге жарамсыз екендігі ескертілді. Мектеп жасына дейінгі балалармен бірлескен іс-әрекетте олар шарларды қарастырады, қолдарында ұстайды, алақандарында домалатып, түстерді бекітеді, тәжірибе жасайды: қайсысы ауыр, қайсысы жеңіл екенін анықтайды.

Марблс тастарының қарапайым сұрыпталуы, қарап шығу, ең әдемісін табу баланы сабырлы және байсалды етеді. Ұйымдастырылған іс-әрекеттерде, баланың бос уақытында «Түс бойынша таңда», «Үлгі бойынша жина», «Ғажайып дорба» , «Көңілді жылан» ойындарын пайдаландым.
Мектепалды топтары үшін зейінді дамытуда «Әріппен танысу», «Санды бейнелеу» , «Пішіндерді орналастыр», «Геометриялық фигураны құрастыру » сияқты ойындардың көмегімен тапсырмаларды қиындата бастадым. Коммуникативтік даму саласы бойынша «Жақсы ма, жаман ба?» ойынын қолдандым. Берілген суреттер бойынша марблс тастарының көмегімен жақсы, жаман екенін атайды.

Марблс тастары таным білім саласында да кеңінен қолданылады. Мысалы: заттардың сыртқы қасиеттері туралы қабілеттерін қалыптастыруда «Мозайка» ойыны ұсынылады. Осы мақсатта мен қиыршық тастарды белгілі бір ретпен орналастыруды ұсындым: оларды кішкентайдан үлкенге дейін немесе керісінше орналастыру немесе күрделі қатарлар жасауды ұсыну. Сол сияқты, қағазға фигураның контурын салуға болады, бала контурды марблс тастарымен қайталайды.

Марблс тастары - бұл инновациялық, әмбебап материал. Мен балабақшаларда жұмыста қолдануды ұсынамын. Марблс тастары білім процесін оңай ұйымдастыруға, балаларға рахат пен шығармашылықпен айналысуға көмектеседі. Оларды қолданған кезде балаларда шығармашылық қиял дамиды, сұлулық сезімі оянады. Менің тәжірибиемде Марблс тастарымен ойындар балаларға ұнайды әрі шабыт береді.Сондай-ақ бұл ойындар балалар психологтары үшін де пайдалы.

Марблс тастарымен жүргізілген жұмыстар жеке және топтық арт-терапияға, шаршауды,шиеленісті жеңілдетуге,жағымсыз эмоцияналды тәжірибелерді шешуге мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

1.Ә.Әмірова «Мектепке дейінгі ойындар»Алматы кітап 2010ж.
2.С.А.Қалиев «Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту жолдары»Алматы кітап 1974ж
3.Е.А Черногузова «Камушки Марблс и их применение»статья
4.Б.Баймұратова «Балабақшада оқыту және тәрбиелеу программасы»Алматы 1989
5. «Ғажайып тапсырмалар»Аруна баспасы

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту

Шамшитова А.Ц.

«Батыс Қазақстан облысы әкімдігі білім басқармасының Бәйтерек ауданы білім беру бөлімінің «Жұлдыз-ай» бөбекжайы» МКҚК, тәрбиеші

Аңдатпа: Сапалы маңызды өзара іс-қимыл- тәрбиешінің әр баламен жеке қарым-қатынасы , баланың іс-әрекетіне және пікірлеріне шынайы қызығушылықтарын таңыту.Оларға қолдау көрсету,балаға жылы қарым-қатынас көрсету.

Кілт сөздер: Ы. Алтынсарин мен тәрбие беру ісінде маңызды балаларға білім мен тәрбие беру ісінде маңызды роль атқарды.Оқу тәрбие ісінде дұрыс қолданған тәсіл жемісін берері хақ дейді.

Бала тәрбиесі - баршаға ортақ. Баланы бұзуға, түзеуге себеп болатын бір шарт - жас күнде көрген өнеге. Ж. Аймауытов

Білім беру жүйесінің алғашқы қадамы мектепке дейінгі ұйым , балабақаша болғандықтан тәрбиешілерге үлкен жауапкершілік жүктеледі. Мәдениеті, ұқыпты , білімді ұрпақ тәрбиелеу үшін тәрбиешінің өзі тәрбиелі, білімді болу қажет.Еліміздің болашағы – жас ұрпақты тәрбиелуде бірінші бесік – отбасы, ата-ана тәрбиесі болса, екінші бесік – білім беру мекемесі.Мектепке дейінгі кезеңдегі тәрбие – адам қалыптасуының алғашқы баспалдағы.Балабақшада тәрбие бала табиғатына ерекше әсер етіп, оған өмір бойы өшпестей із қалдырады.Заман талабына лайық тәрбие мен білім беру жұмысын кешенді ұйымдастыру жаңа технологияларды, идеялар мен шығармашылық , инновациялық жаңашылдыққа қажет етеді.

«Болашақ еңбек етіп,өмір сүретіндер -бүгінгі жас ұрпақ, тәрбиешілер оларды қалай тәрбиелейді.Сондықтан тәрбиешіге жүктелетін міндет ауыр деген болатын.Сондықтанда әр тәрбиеші өзінің білімін жетілдіру, іздену қажет.Дарынды, білімді, тәрбиелі тұлға қалыптасытуда біздің бөбекжайымыз білім берудің әдіс-тәсілдерін түрлендіріп , жетілдіріп және жаңа инновациялық білім технологиясын меңгертудеміз.Шығармашылық қабілетін дамытуға бағытталған болатынбыз.

«Ойын технологияларды» : дидактикалық , тәрбиелік , дамытушылық ойндар . Моторикасы мен сенсорикасын дамытатын «М.Монтессори» әдістемесінің әлеметтерін қолданудамыз. «Quiver»цифрлық бағдарламаны қолдана отырып , балалардың заманауи технология арқылы жанашылдығын арттыру мақсатында қолданады. Бұл бағдарлама арқылы балалар жаңа форматта – зерттеуге, жобалауға , сезінуге үйренеді. Балалармен жұмыс жасау- үлкен бақыт. Еш нәрсеге алаңдамай мейірімділіке сенеді. Осы сенімнің болуы – тәрбиеші бақыты яғни менің бақытым.Балаға тәрбиені өзінің шамасына , жаратылысына қарай беру керек. Халықта «Баланды өз тәрбиесімен тәрбиелеме, өз ұлтының тәрбиесімен тәрбиеле» деген мақалды айта келе, бөбекжайымызда барша сапалы білім мен ұлағатты тәрбие беру , өміріне жолдама алуына барлық жағдай жасаудың маңызы зор.Педагог кәсібей шеберлікке жету,өз мамандығының дұшпаны болу бір күнде пайда болатын дүние еместігін түсіну қажет.

Соңдықтан өскелең ұрпақтың болашағын жарқын етіп, өміріне жолдама алуға жағдай жасағысы келсе ізденісті тоқтатпай , кәсібей шеберлік пен білім деңгейін арттыра түссе толық нәтижеге жететінің анық айтамын.Менің алдыма қойған мақсатым: Барлық тәрбиелік істе әрбір баланы жеке тұлға деп танып біліп жан-жақты қалыптастыру.

Менің мақсатым орындалып, нәтижеге қол жеткізуге тырысамын.Педагогтардың мектепке дейінгі білім беруде жаңа технологияларды игеру бала тұлғаның табысты дамуының кепілі.

Тәрбиеші технологияларды оқып ,үйрену , меңгерту кезінде арнайы курыстарға барып «Орал қаласындағы «Педагогиккалық шеберлік орталығында» цифрлфқ құзыреттелігін дамыту мақсатында , кәсіптік біліктерімізді арттырдым. Педагогтармен жұмыс жасау барысында көптеген іс-шаралар өткізіліп, жақсы деңгейде бағаланып отырады.Тәрбиешінің еңбегі-нағыз шығармашылық еңбек.Педагогикалық ұжымның қызыметіндегі бұл бағыт педагогты шығармашылық еңбекке деген құштарлығын арттыру. Бірінші кезеңде тәрбиеші жағалықтың қажеттілігін дәлелдеу арқылы жаңалық туралы ақпарат жинайды.

Тәрбиеші инновациялық іс- әрекеттінің екінші кезеңіне көшеді, яғыни іске асыру кезендерін зерттеп, енгізу жоспарын құрып, жаңалықты қолданады.

Бұл кезенде педагог оқу-тәрбие процесіне, жаңалықты енгізуіне кедергі жасап отырған факторларды ескере отырып, өзгерістер енгізеді, жаңалықты уақыты мерзіміне байланысты жұмыстарды өткізеді.

Жаңалықты енгізу уақыты аяқталғаннан кейін инновациялық іс-әрекетүшінші кезенен өтеді.Бұл кезеңде тәрбиеші жаңашыл тұрғыда ұйымдастырылған оқу- тәрбие жұмысының нәтежиесін енгізуге бағыталған.Оқудың инновациялық жүйесі білім , оқыту процесінде жаңа технологияларды пайдалана отырып қалыптастыру керек.Жаңа инновациялық технологиялар мектеп жасына дейінгі баланың коммуникативтік қабілеттерін қалыптастыруға және жалпы дамуына кең мүмкіндіктер жасайды, балалардың жаңа білім алуға және игеруге деген ынтасын арттырады, сондықтан оның сәтті әлеуметтенуіне ықпал етеді.

Нәтижесі: Инновациялық (жаңашылдық) – әлеуметтік -психологиялық әлеуметтік тәжірбиеде маңызды өзгерістер тудыратын әр түрлі жаңалықтарды еңгіздім.Педагогтың міндеті- әр баланың жеке ерекшеліктерін , оның психологиялық дайындығын ескере отырып , топтың бірлескен іс-әрекетіне қатысуына мотивация жасадық.Инновациялық педагогогикалық технологиялардың ықпалы.Ойын іс - әрекетін және тәрбиелеу сапасын арттырады.Танымдық қызығушылығын артырдық.Коммуникативтік қарым- қатынасын қалыптастырадым.Топпен топтық жұмысқа дағдыландырады.Жеңіске жету жолдарын іздейді сыни тұрғыда ойлау, креативтілік жүзеге асырылып отырады.Алған білімдерін модельдеу дегеніміз - зерттелетін обьектінің маңызды қасиеттерін жаңарту, оны құру және жұмыс жасау.Көрнекі модельдеу әдісі балаға дерексіз ұғымдары (дыбыс,сөз,сөйлем,мәтін)көрнекі түрде ұсынуға , олармен жұмыс істеуді үйренуге көмектеседі.Баланың материялмен есте сақтау және игеру процесін жеңілдетеді және тездетеді,жадпен жұмыс істеу әдістерін қалыптастырады.Өмір талабына сай жаңа технологияларды оқу процесі мен тәрбие аясында шеңбер қолдана білу тәрбиешінің міндеті болса, ертегілерді ойын іс- әреккетінде өз ретімен қолдана ал.

Әдебиеттер

1.Қазақстан Республикасы Оқу ағарту министірінің 2022 жылғы 3 тамызындағы №348 бұйрығы,Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың,бастауыш, негізгі орта, жалпы орта,техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемілекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы

2.Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Укіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 қаулысы. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі

3. «Мектепке дейінгі балаларды потриоттық сезімге тәрбиелеу» тақырыбы бойынша әдістемелік жиынтығы Переметное 2022 ж

Синквейн технологиясы арқылы бала тілін дамыту

Байганышева Ж.С.
Сарқан қ.«Балдырған»бөбекжай-бақшасы, логопед

Инновация- білім беру әдістемелерінің ішінде сынтұрғысынан ойлау технологиясы – тәрбиеленушілерменжұмыс жасауда балалардың сөйлеуін дамытудың және мысалдар мен дидактикалық материалдар пайдаланудың инновациялық әдісі.

Синквейн француздың «бес»деген сөзінен шыққан, яғни бес жолды өлең жазу әдісі. Ой толғау кезінде қолданылады.

Сын тұрғысынан ойлауды дамыту бағдарламасы әлемнің түкпір-түкпірінен жиылған білім берушілердің бірлескен еңбегі. Тәжірибені жүйеге келтірген Джинни Л. Ситл, Куртис С. Мередит, Чарльз Темпл. Жобаның негізгі Ж. Пиаже, Л.С. Выготский теорияларын басшылыққа алады .

Қазіргі таңдаерекше білімді қажет ететін балалармен, сондай-ақ жалпы сөйлеу тілінің дамымауықөкейтесті мәселелерінің бірі, жас ұрпақтың тұлғалық дамуына қолайлы жағдай жасау, мемлекеттік тілдің мәртебесін көтеру. Осыған сәйкес бүгінгі күн талабы — баланың ақыл-ойын дамыту, ойлау қабілетін жетілдіру, өзіндік іскерлік қасиеттерін қалыптастыру, тілін дамыту, қоршаған ортаға бейімдеу.

Сөйлеу тілін дамыту мәселесіншешу - мектепке дейінгі жастағы өзекті тақырып.

Мен логопед маманы өзімнің түзете-дамыту жеке сабақтарындажаңа тиімді технологиялардыіздестіріп, тәжірибедепайдалануды іске асырып отырамын. Жаңа технология - жаңа мүмкіндіктерге жол ашады. Бүгінгі күні мен өз тәжірибемде қолданып жүрген «Синквейн» әдісі жайлы толық ақпарат берсем. Дидактикалық синквейнді логопедиялық түзету сабақтарында сонымен қатар тәрбиеші мамандар өз сабақтарыңызда сөйлеу тілін дамытуда қолдануға болады. Өйткені қазіргі уақытта балалаларымыз өз ана тілінде және жалпы сөйлеу тілінде сұрақтарға толық жауап бере алмайтыны байқалады.

Логопедиялықтүзетусабақтарындадидактикалықсинквейнді пайдаланудыңөзектілігін қарастырсақ:

Бұлбалалардыңсөздікқорышектеулі, сөйлемдесөздердідұрысбайланыстыра алмайтын, өз ойын анық жәнедәл жеткізе алмайтын. Тәжірибе көрсеткендей жалпы сөйлеу тілінің дамуы тежелгенбалалармен түзету жұмысын жүргізгеннен кейін де, олар өз ойын жеткізуде ұзақ ойлануды қажет етеді. Сондықтан, сөздік қорынбайытумен қатар,баланыңбелсендісөйлеуінемүмкіндікберумаңызды.Бұл бағытта түзету сабақтарында дидактикалық синквейнді пайдалану жақсы нәтиже беріпкеледі.Жалпысөйлеутілітежелгенбалалардыңсөздікқоры,лексика-

грамматикалық жағықалыпты дамыған өз құрдастарынанмеңгерген лексиканың сандық және сапалық жағынан да қалыс қалады.

*Синквейнбаланыңталдауқабілетінқалыптастырудакөппайдасызор;

*Баланыңзиятын,шығармашылыққабілеттеріндамытуғамүмкіндікбереді;

*Баланыөзойынқысқа,әрідәлайтуғаүйретеді;

*Сөздікқорынбайытуғасебептігінтигізеді;

*Синквейнбаланыңсөйлемдегісөздердібайланыстырабілудіүйренеді;

*Сөзмағынасындұрыстүсініп,сұраққоябілудіүйренеді;

*Тақырыпбойыншасөздікқорыкеңейеді.

Өткен лексикалық тақырып бойынша қорытындылау үшін сонымен қатар диагностикалау үшін де тиімді әдіс.

Тәжірибе көрсеткендей, оқу жылының аяғында жалпы сөйлеу тілінің дамымағантәрбиеленушінің көбісинквейнәдісіарқылы және жетелеушісұрақтар қою арқылы сөздік қоры дамиды, дағдыланады, сонымен қатар, сөздерді мағынасына қарай жинақтайалады. Синквейн әдісін қолдану барысындатек тіл байлығына ғана емес, баланың дамуына кешенді түрдеесте сақтау қабілетінің, зейінінің, ойлау қабілетінің дамуына әсерін тигізетіні байқалды.

Баланың еркін де терең ойлауына, үздіксіз жұмыс жасауына жол ашады. Баланы педагогпен, қатарластарымен еркін сөйлесуге, пікір таластыруға, бір-біріңіңойын тыңдауға,құрметтеуге,өзектімәселенішешужолдарын іздейотырып, қиындықты жеңуге баулитын бағдарлама.

Сынтұрғысынанойлаудыүйретуүшінмынатөменгішараларорындалуы шарт:

Біріншіжол–синквейнтақырыбы,талқыланатыннысанмензаттыңатауыбір сөзден тұратын (затесім немесе есімдік).

Екіншіжол–екісөз(көбінесынесім),тақырыптаталқылайтыннысанмензатты сипаттайтын болуы керек.

Үшіншіжол–үшетістіктентұратын,автордыңтақырыпқаөзкөзқарасын көрсететін фраза.

Төртіншіжол–төртсөздентұратын,автордыңтақырыпқаөзкөзқарасын көрсететін фраза.

Бесіншіжол–тақырыптағызат,нысанныңмәнінсипаттайтынбірсөз.Синоним сөз.

Қуыршақ

• Әдемі,қымбаттым.
• Тұрады,отырады,күледі.

• Меніңқуыршағыменәдемі
• Ойыншық

Сарғалдақ

•Әдемі,хошиісті
•Өседі,құлпырады,солады
•Көктемдесарығалдақтарөтеәдемі.
•Гүл

Қоян

• Ақ,үлпілдек.
• Секіреді,тығылады,қорқады.
• Менқояндыаяймын
• Жабайыжануар

Қорыта келе, сыни тұрғыдан ойлау технологиясын пайдаланудың оқу қызметінің сапасына әсері мол. Оқу қызметінде жаңа технология элементтерін тиімді пайдалану тәрбиеленушілердің сөйлеу тілін, танымдық әрекеттерін, белсенділігін дамытып, оларды шығармашылыққа жетелейді. Баланың логикалық ойлау қабілеті дамып, сабақтың сапасын артады. Ізденушілігін арттырып, өз ісіне сенімінныгайтады. Жекетүзете-дамытуоқуқызметіне қызығушылығынарттырып, белсенділігі күшейтеді. Егер де жаңа технология элементтерін оқу қызметінде өз дәрежесінде ұйымдастыра білсек, өз нәтижесін береді. Ең бастысы оқу үрдісін жаңаша ұйымдастыру, ойлау дағдыларын жетілдіру, өз бетінше білім алу, әрекет ету, мақсатқа жету тәрбиеленушінің өзі арқылы іске асады.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Агранович, З.Е. В помощь логопедам и родителям. Сборник домашних заданийдляпреодолениянедоразвитияфонематическойстороныречи у старшихдошкольников/З.Е.Агранович.-М.:Детство-Пресс,2015.-381с.
2. Акименко,В.М.Вашдомашнийлогопед.Развитиеречидетейдошкольногои школьного возраста / В.М. Акименко. - М.: Феникс, 2006. - 256 с.
3. Взаимодействиевработевоспитателяиучителя-логопеда.Картотеказаданий для детей 5-7 лет с общим недоразвитием речи. - М.: Каро, 2009. – 256 с.
4. ВасильевВ.Дистанционноеобучение:деятельностныйподхо

д// Дистанционное и виртуальное обучение. – 2004 - N 2 - С. 6-7.

Құм терапиясы – тіл түзету жұмысындағы көмегі

Серкебаева Айдана Мұратбекқызы
МКҚК №47 "Ақ желкен" балабақшасының логопеді

Аннотация: Қазіргі уақытта жалпы сөйлеу қабілеті дамымаған (сөйлеу тілінің жалпы дамымауы) ересек мектеп жасына дейінгі балалар сөздік қорын дамытуда өткір проблемаларға тап болады. Сөздікті кеңейту – олардың дамуындағы маңызды міндеттердің бірі. Белсенді және пассивті сөздікті жетілдіру және кеңейту логикалық ойлауды дамытуда маңызды рөл атқарады: баланың сөздігі неғұрлым әр түрлі болса, соғұрлым ол дәлірек ойлана алады және оның сөйлеуі соғұрлым жақсы дамиды. Жалпы, сөйлеу тілінің жалпы дамымауы бар мектеп жасына дейінгі баланың жеке сөздігін дамыту логопедтің осы санаттағы балалармен жұмысының маңызды міндеті болып табылады.

Қазіргі таңда бүкіл әлем жұртшылығының назарын аударып отырған мәселе балалардың жеке сұраныстары мен ерекшеліктеріне ортаның, отбасының қатысуымен білім беру үрдісіне толық қосуды қарастыратын инклюзивті білім беру. Дефектология ғылымда жаңадан тұсауын кескен сәбидей алғашқы қадамын елімізде енді бастап келеді. Осы бағыт балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру жағдайын қалыптастырады. Қазіргі уақытта даму мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс жасаудағы өзекті мәселе-инклюзивтік білім беру болып табылады. Инклюзивті білім беру мүмкіндігі шектеулі балаларға балабақша,мектеп, институт, мектепке дейінгі және мектеп өміріне толық көлемде қатысуына мүмкіндік береді.Мектепке дейінгі балалардың танымдық белсенділігін дамыту әсіресе қазіргі кезеңде маңызды, өйткені бұл балалардың қызығушылығын, ақыл-ойдың қызығушылығын дамытатын, қалыптастыратын танымдық белсенділік қызметі. Күн сайын балалар жаңа нәрселерді үйренеді, олардың аттарын ғана емес, ерекшеліктерін де білуге тырысады, ұқсастықтар байқалған құбылыстардың қарапайым себептері туралы ойланады. Баланың өзі қашан нысандармен жұмыс істейді, ол қоршаған әлемді жақсы біледі, сондықтан балалармен жұмыс істеуде практикалық оқыту әдістеріне басымдық беру керек: эксперименттер, жобалар, тәжірибелер.

Баланың сөйлеу тілін жетілдіруде саусақтарды жаттықтыра отырып бас миының жұмыс істеу қабілетіне күшті ықпал етеміз. Сондай-ақ қолдың жазуға икемділігін арттырамыз. Балалардың дыбысты дұрыс айтуын түзету жұмыстарына кіріспес бұрын, оның жеке тұлғалық белгілерін міндетті түрде білу қажет. Кейбір балалардың сөйлеу тілінің бұзылуымен қатар, нервті-психология саласында да психологиялық ауытқушылықтар болатына да назар аудару қажет. Сол себепті де балалармен күнделікті жұмыста әр баланың жеке

қабілетін ескере отырып, жалпы және арнайы моторикасын дамыту үшін ойындар мен тапсырмалар беріп отыру қажет.

Тіл кемістігі бар балалардың ұсақ қол моторикасын дамытуда әртүрлі массаж қолданады. Оның негізгісі сылау, сипау, қысу, сілкілеу, қозғалту, дірілдету арқылы босаңсыту және қатайту массаждары. Сондай-ақ биологиялық активті нүктелерге әртүрлі вибро-массажер, зонд, дөңгелек, массаж доптар, спанжер және өз-өзіне массаж түрлері жасалады. Біз өз тәжірибемізде алақанға Су-Джок массажері мен саусақ буындарына сақиналары пайдаланамыз. Жалпы массаж жасауға қажетті ұсыныстар.

Құм терапиясы балаларға өтпелі дағдарыс кезеңдерін жеңуге көмектеседі, сөйлеудегі кішкене қиындықтар, агрессия деңгейінің жоғарылауы, өзін-өзі бағалаудың төмендігі және басқа мәселелер. Құмды терапия сабақтары баланың итермелейді ішкі проблемалардан арылуға, баланың өзін-өзі бағалауын дамытады және олар оған қоғамда өзін-өзі көрсетуге көмектеседі. Құм терапиясы мақсат қоймайды баланы қайта жасаңыз, бірақ ойын арқылы өзіңіз болуды үйренуге мүмкіндік береді1.

Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың ең тиімді әдісі, ол практикалық және ойын әрекеттері. Құм терапия ойындары - табиғи әрекеттің бір түрі. Сондықтан оны дамыту және оқыту сабақтарында емес, баланың тілін дамытуға, кол мориякасын дамытуға логопед – дефектолог мамандарда жиі қолданады.

Құм терапиясы - балабақшадағы балалармен логопедтің түзету жұмыстарының ең тиімді және танымал әдістерінің бірі. Ол бала еркін ойнай алатын, тәжірибе жасай алатын және өз ойлары мен сезімдерін білдіре алатын құрылымдалмаған ортаны құру үшін құм мен басқа материалдарды пайдалануға негізделген.

Құм терапиясының артықшылықтары:

1. Көптеген балалар үшін қауіпсіз және қол жетімді. Құм терапиясы көптеген балалар үшін қауіпсіз және қол жетімді, өйткені ол арнайы дағдыларды немесе жабдықты қажет етпейді. Ол сондай-ақ жеке немесе топта жасалуы мүмкін, бұл әр баланың жеке қажеттіліктерін қанағаттандыруға мүмкіндік береді.

2. Шығармашылық ойлауды және сезім білдіруді ынталандырады. Құм терапиясы балалардың шығармашылық ойлауы мен сезімдерін білдіруге көмектеседі. Құм терапиясы жағдайында балалар көбінесе еркін күйде болады, бұл оларға ойын арқылы өз ойлары мен сезімдерін білдіруге мүмкіндік береді.

3. Баланың позитивті бейнесін қолдайды. Құм терапиясы сезімдер мен ойларды білдіру еркіндігін қолдайтындықтан, баланың позитивті дамуына және позитивті бейнесін сақтауға көмектеседі.

4. Мотрикаиы дамытады. Құм терапиясы балалардың моторикасын дамытуға көмектеседі, өйткені ол материалдармен ойын әрекеттерін, ауысуды, құмды айналдыруды және т.б. қамтиды.

5. Әлеуметтік сипаттағы мәселелерді түзетуге көмектеседі. Құм терапиясы балалардың әлеуметтік құзыреттілігін арттыруға, мазасыздық деңгейін төмендетуге және сенімділік деңгейін арттыруға көмектеседі.

Құмды терапия процесі дұрыс материалдарды таңдаудан басталады. Негізгі құрал - бұл құм-жақсырақ табиғи және үлкен, сондықтан бала жұмыс істеуге ыңғайлы болады. Сондай-ақ, тастарды, бұтақтарды, ұсақ фигураларды, пластилинді, әйнекті және т.б. қолдануға болады. Барлық материалдардың қауіпсіз және белгілі бір жастағы балаларға жарамды болуы маңызды.

Әрі қарай, логопед баланың өзін жайлы сезінуі және өз ойлары мен сезімдерін еркін білдіруі үшін тыныш және босаңсытатын атмосфера құруы керек. Логопед ойын ережелерін түсіндіреді, содан кейін балаларға құм терапиясында еркін ойнауға мүмкіндік береді. Маңыздысы, құм терапиясы логопедтің артикуляциялық жаттығулар түзету әдістерін алмастырмайды, ол әр балаға жеке көзқарасты және жалпы түзету бағдарламасына интеграцияны қажет етеді.

Қорытындылай келе, құм терапиясы балабақшадағы балалармен логопедтің түзету жұмыстарының тиімді әдісі болып табылады. Бұл балалардың моторикасын, шығармашылық ойлауын және әлеуметтік құзыреттілігін дамытуға көмектеседі, сонымен қатар сезімдер мен ойларды білдіруге көмектеседі. Сонымен қатар, құм терапиясы көптеген балалар үшін қауіпсіз және қол жетімді және оны жеке де, топта да жасауға болады.

Қолданылған әдебиет тізімі

1. Логопедия. Л. С. Волкованың ред.-М., 2007

2. Основы теории и практики логопедии. Р.Е. Левинаның ред. – М., 1968

3. Қ.Қ. Өмірбекова, Қ. Серкебаев. Логопедия. - Алматы, 1996

4. Григоренко Н. В., Синяева М.Л. Логопедические и медицинские аспекты органической дислалии и способы ее коррекции. Дефектология, 2000, №4

Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ебқ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері

Бекбауова Жанерке Жұмаділлақызы
Астана қ., №71 «Мөлдір» балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа: Бұл мақала мектеп жасына дейінгі балалардың психикалық тұрғыдан дамуы, әлеуметтенуі жайлы жазылған. Кей ата-аналар балаларының бойындағы теріс мінездері мен жағымсыз әдеттері жайлы айтып, тәрбиешіге шағымданады. Ал ондай жағымсыз әдеттер бірден пайда болмайтынын, ол ата-ана мен баланың өміріндегі өзге де адамдар жасаған белгілі бір әрекеттердің «жемісі» екенін осы мақалада түсіндіруге тырыстық. Сонымен қатар, баланың жүрегіне түскен дақты, психикасындағы келеңсіз дүниелерді тазалаудың оңтайлы жолдарын да қарастырдық. Мұнымен қоса ерекше білім беруді қажет ететін балалардың әлеуметтенуіндегі қиындықтарды, жалпы балалар үшін ортаның маңызын сараладық.Даму дағдарысына өмірдегі кез келген ірілі-ұсақ

жағдай сеп болуы мүмкін. Мәселен үйдегі ұрыс-керіс, ата-ананың баланы өзге балалармен салыстыруы, олардың белгілі бір қабілеті мен қасиеттері өз баласынан артық екенін айту, кейбір «кемшіліктерін» бетіне басу, баламен әңгімелеспеу, ой-пікірін сұрамау, санаспау, үйдегі уақытын балаға емес, жұмысқа арнау, баламен бірге ойнамау, сұрақтарына жауап бермеу – мектеп жасына дейінгі балалардың тікелей даму дағдарысына алып келетін факторлар. Бұл ата-ана тарапынан болатын қателіктер.

Түйінді сөздер: психикалық даму, даму дағдарысы, әлеуметтену, таным ынтасы, инклюзивті білім, ерекше балалар.

Мектепке дейінгі балалық шақ. Осы бір кезең адамның психикалық даму процесі қарқынды жүретін кез. Онымен қоса ересектермен, қатарластарымен қарым-қатынас және ойын арқылы баланың танымдық қабілеттері айқындала түседі. 3-7 жас аралығындағы балалардың дамуындағы психологиялық құрылымның кез-келген байланысын немесе тетіктерін бұзу баланың одан әрі дамуына шешуші әсер ететінін көбі біледі, бірақ жете түсіне бермейтін секілді [1].

Алдымен нақты проблемаға ой жүгіртейік. Күнделікті жұмыс процесінде ата-аналар балаларының тілазарлығы мен қыңырлығын, есте сақтау қабілетінің нашарлығын, ұқыпсыздығы мен тәртіпсіздігін, тым ұялшақтығы мен ұяңдығын, жалқаулығын, ерік-жігерінің әлсіздігін айтып шағымданады. Осы сәтте балалардың мінез-құлқындағы қиындықтар оның жас ерекшелігіне және даму дағдарыстарын бастан өткеруіне байланысты екенін ұмытпаған жөн. Мектеп жасына дейінгі балалардың мінез-құлқы мен психикасына үйдегі атмосфера тікелей әсер ететіні түсінікті. Ал әлеуметтену процесі балабақшада, ауладағы өзге балалармен, ересектермен қарым-қатынас кезінде құрылады. Мұнда да баланы даму дағдарысына түсіретін жайттар болмай қоймайды. Мысалы ойыншығын өзге баланың тартып алуы, қатарластарының итеріп немесе ұрып жіберуі, өзге баланың ата-анасы тарапынан болатын агрессия, тәрбиеші тарапынан әр балаға әртүрлі деңгейде көңіл бөлу секілді факторлар. Баланың басынан осы немесе осыған ұқсас жайттар өткен кезде психикасына түскен дақты немесе «жараны» дереу емдемесе, жоғарыда айтқан ата-аналардың шағымы көбейе береді. Ал психикасы сау бала қоғамның бір мүшесіне айналғанда өзіне де өзгеге де пайдасын тигізетін, өз ортасында сыйлы, өз саласында жетістікке тез жететін, жұмыста да отбасында да табысты азамат болар сөзсіз.

Әлемде Джон Уатсон, В. Штерн, К. Бюлер, К. Кофка, К. Левин, А. Валлон, З. Фрейд, Э. Шпрангер, Ж. Пиаже, В. Бехтерев, Д. Узнадзе, С. Рубейнштейн, Л. Выготский, Р. Лурия, А. Лентьев, П. Гальперин сынды психологиялық проблемаларды зерттеген психологтар бала психологиясымен айналысты [2, 70]. Олардың барлығы дерлік баланың құрдастарымен қарым-қатынасы оның тұлға ретінде дамуына өте қатты әсер ететінін айтқан. Баланың өзін қаншалықты байсалды, сабырлы ұстауы құрдастарының ортасындағы жағдайға, қарым-қатынас стиліне тікелей байланысты. Бір сөзбен айтқанда, құрдастармен қарым қатынас – әлеуметтенудің ең қатал мектебі.

Менің осы кезге дейінгі тәжірибемде түйгенім – баланың психикасы сау болу үшін және әлеуметтену процесінде қиындықтарды оңай еңсеру үшін тәрбие мекемесі басшысы мен тәрбиеші педагогтер кәсіби шеберлігін үнемі шыңдап, білімін жетілдіруге үнемі көңіл бөліп, ұжымның шығармашылық бағыт-бағдарын айқындап, оны жүзеге асыруға белсенді ат салысуы және жағымды психологиялық ахуалдың тұрақтануына ықпал етуі қажет. Сонымен қатар отбасының талап-тілектері мен сұранысын қанағаттандыру үшін білім мен тәрбие жұмысына қатысты ата-анамен үнемі бірлесіп жұмыс істеу маңызды. Ал білім беру жүйесінің негізгі мақсаты – оқыту, тәрбиелеу, дамыту. Осы мақсаттар өзара тығыз байланысты болғанда ғана нәтижелі болмақ. Баланы дамыту үшін арнайы кезеңдерге бөліп қарастырған жөн. Мысалы мынадай:

1. Зердесін дамыту
2. Эмоциясы мен сезімдерін дамыту
3. Қиындықтарға төтеп беру қабілетін дамыту
4. Өзіне сенімділігін, өзін қабылдауы мен жақсы көру қабілетін дамыту
5. Танымдық үрдісін дамыту
6. Өзін өзі алып жүре алуын, дербестігін дамыту
7. Өзін жетілдіруге ынтасын дамыту [3, 165].

Мектеп жасына дейінгі баланы бірдеңені білуге деген ұмтылысы таным ынтасы деп аталады. Балалар өзіне түсініксіз оқиғалар мен құбылыстардың сырын білуге құмартады. Сондықтан күн сайын олардың санасында жаңа сұрақтар пайда болады. Ол сұрақтардың жауабын ересектерден күтеді. Өйткені олардың түсінігінде ересектер білмейтін нәрсе болмайды. Сондықтан ата-ана болсын, балабақшадағы тәрбиеші болсын немесе өзге де ересек адамдар баланың сұрағын жауапсыз қалдырмағаны жөн. Бұл балалық шақтан бастап таным көкжиегінің кеңеюіне, қиялының дамуына ерекше әсер етеді. Ал ересектерден жауап ала алмаса, баланың сұрақ қоюдан меселі қайтып қалады, сұрақ қоюға жасқаншақтайды. Бұл таным ынтасына өте қатты кері әсер етеді. [4, 145]

Мектеп жасына дейінгі кезең – қиялдың тез дамитын уақыты. Е. Кварцов өз зерттеуінде қиялды дамыту үшін көрнекілік қолдану, өткен іс әрекеттерді еске түсіру, ішкі позицияны қолдану сынды тәсілдерді ұсынады [3, 125]. Ал бұл тәсілдер қазақтың қиял-ғажайып ертегілерімен үйлесімді болар еді. Өз тәжірибемде ертегінің балардың қиялын дамытуда көп пайдасы бар екенін анық аңғардым.

Бізді қоршаған ортада түрлі адамдар өмір сүреді. Осы орайда ерекше балаларға тоқталмай кету мүмкін емес. Олардың даму сатысы мен әлеуметтенуі мүлдем басқаша, қатардағы балаларға қарағанда күрделірек болып келеді. Бұл мәселе мемлекеттік деңгейде көтеріп, ҚР білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған бағдарламасында инклюзивті білім беру жүйесін дамыту жан-жақты қарастырылғанынан көпшілік хабардар. Инклюзивті білімнің негізгі мақсаты ерекше білім беруді қажет ететін баларды денсаулығында кінәраты жоқ балалармен бірге әлеуметтендіру және интеграция үдерістерін жеңілдету.

Ерекше балалар басқа балалар жасаған дүниені жасай алмағанда, солар секілді жүгіріп-секіре алмағанда, кез келген дүниеден қалыс қалғанда, басқа балалар тарапынан кемсітушілік көргенде өзін психикасына орасан зор зиян келеді, даму қарқыны тежеледі. Сондықтан ерекше балаларға өміріндегі әр адамнан дұрыс қарым-қатынас пен қолдау қажет.

В. А. Сухомлинский «Педагогтер тек ата-аналармен күш біріктіргенде ғана балаларға адами қасиеттерді дарыта алады» деген. Сондықтан кейінгі кезде ата-аналар тарапынан баланың тәрбиесіндегі бар жауапкершілікті балабақша мен мектептегі педагогтерге артып қоюы өте қисынсыз дүние. Ана мен әке үйдегі ахуалды дұрыстап, баласына жете көңіл бөлгенде ғана, балабақша тәриешісінің жұмысы жемісті болмақ.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Ж. Шманова. Мектеп жасына дейінгі балалардың сана сезімі (мәселеге кіріспе) / «Ақмешіт жастары» газеті – 14.12.2020.
2. Н. Хмель, Г. Хайруллин, Б. Муканова. Педагогика: Оқулық/ Абай ат. ҚазҰПУ Педагогика кафедрасының авторлар ұжымы. Алматы, 2004 – 420 б.
3. Педагогика. Дәріс курсы. Алматы: Нұр әлемі – 2003.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті ортада оқытудың технологиясы

Абусагитова А.А.
№25 «Таңшолпан» балабақшасы, тәрбиеші
Астана қ.

Әдебиеттер

1.Мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивті білім беру. Әдістемелік ұстаным. «Мектепке дейінгі балалық шақ» Республикалық орталығы. Астана 2014 ж.
2.Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері. Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы. Астана. 2015 ж

Аңдатпа:
Мемлекетіміздің әрбір азаматы – ұлттық құндылықтарымыз, әр баласы еліміздің ертеңі екенін ескерсек әрбір мүмкіндігі шектеулі балалардың сапалы білім алып, азамат болып қалыптасуына жағдай жасау біздің міндетіміз.
Инклюзивті білім беру — мүмкіндігі және түрлі қажеттілігі бар біржастан алты жасқа дейінгі балаларға мектепке дейінгі білім беру және дамыту процесі. Кешенді медико-педагогикалық, әлеуметтік психологиялық арнаулы білім беру түрлерінің бірі болып табылады.
Инклюзивті білім беру қайырымдылық пен адамгершіліктің бастауы.
Инклюзивті оқыту- ерекше мұқтаждықтары бар балалардың білім беретін ұйымдардағы оқыту үрдісін сипаттауда қолданылады. Инклюзивті оқыту негізінде балалардың қандай да бір дискриминациясын жоққа шығару, барлық адамдарға деген теңдікқатынасты қамтамасыз ету, сонымен бірге

оқытудың ерекше қажеттілігі бар балаларға арнайы жағдай қалыптастыру идеологиясы жатыр. Осы бағыт балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру жағдайын қалыптастырады.
Жалпы инклюзивті білім беру – мүмкіндігі шектеулі балаларды оқытып-үйретудің бір формасы. Нағыз инклюзия білім берудің 2 жүйесін: жалпы және арнаулы жүйелерді бір-біріне қарама-қайшы қоймай, қайта жақындатады.
Инклюзивті оқыту негізінде балалар құқығын кемсітпеу, адамдарға деген теңдік қатынасты қамтамасыз ету, оларға арнайы жағдай қалыптастыру негізі жатыр. Бала – біздің болашағымыз. Балаларға бәріміз жауаптымыз.
Инклюзивті білім берудің мақсаты: мүмкіндігі шектеулі балаларды психологтық-дәрігерлік-педагогикалық қолдауды іске асыру және инклюзивті білім беруді орындау арқылы тең құқылы тұлға болуға мүмкіндік жасау.
Инклюзивті білім берудің міндеттері:
- мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивті ортаны бейімдеу;
- әлеуметтік бейімделу, тәрбиелеу, оқыту қызметіне барлық қатысушылармен ерекше сұранысқа ие балалардың жағымды, өзара қарым-қатынасын қалыптастыру;
- олардың сұраныстары мен мүмкіндіктерін ескере отырып, жан-жақты дамуына жағдай туғызу керек және әлеуметтік тұрғыда дұрыс мінез-құлық қалыптастыру;
- мектепке дейінгі ұйымдарда мүмкіндігі шектеулі балаларға қажетті құралдармен қамтамасыз ету;
- баланың даму деңгейіне таңдап алынған бағдарламаның жеткен жетістіктеріне үнемі бақылау жүргізіп отыру;
- көңіл-күйі, тұлғалық дамуының кемшіліктеріне, жоғары деңгейдегі түзетулер жасау.
Инклюзивті оқытудың негізгі принциптері:
- адам құндылығы оның мүмкіндігіне қарай қабілеттілігімен, жеткен жетістіктерімен анықталады;
- әрбір адам сезуге және ойлауға қабілетті;
- әбір адам қарым-қатынасқа құқылы;
- барлық адам бір-біріне қажет;
- білім шынайы қарым-қатынас шеңберінде жүзеге асады;
- барлық адамдар құрбы-құрдастарының қолдауы мен достығын қажет етеді;
- әрбір оқушы үшін жетістікке жету – өзінің мүмкіндігіне қарай орындай алатын әрекетін жүзеге асыру;
- жан-жақтылық адам өмірінің даму аясын кеңейтеді.
Инклюзивті білім беруді ұйымдастыру 4 кезеңде жүргізіледі:
1. Мектепке дейінгі ұйымда балаға консилиум мамандары кешенді динамикалық бақылау жасау арқылы қамтамасыз етіледі. Консилиум құрамына мектепке дейінгі ұйым меңгерушісінің бұйрығымен дефектолог, логопед, әлеуметтік педагог, психолог, медбике, дене шынықтыру нұсқаушысы, топ тәрбиешісі енгізіледі. Мамандар мектепке дейінгі ұйымға қабылданған мүмкіндігі шектеулі балаларға 2 апта мерзімінде жеке бақылау жүргізеді.

2. Жұмыстың түзетушілік-дамытушылық кезеңінде балаға әсер ететін шаралар кешенін қарастырады. Жетекші әрекет түрін қалыпқа келтіру және жетілдіру, жеке даму кемшіліктерін түзету, яғни мүмкіндігі шектеулі баламен жеке дамыту, түзету жұмыстарын жүргізу.
3. Жұмыстың мектепке дейінгі білім берушілік кезеңі. Балаларды мектепке дейінгі ұйымда оқу іс-әрекетін меңгеру тәсілдеріне үйретуді, әрбір жас кезеңіне тән олардың танымдық белсенділігін дамытуды, сондай-ақ баланың жеке басының мүмкіндіктері мен ерекшеліктерін ескере отырып, топ тәрбиешілері мектепке оқуға даярлауды қарастырады.
4. Әлеуметтік тәрбие жұмысы. Әлеуметтік педагог мүмкіндігі шектеулі балалардың үйіне барып, ата-анасымен пікірлесіп отбасының әлеуметтік жағдайын анықтайды, яғни бала мен отбасының дербестігін арттыруға, дамуында ауытқушылығы бар тәрбиеленушілердің қалыпты дамыған құрдастары арасында арте, толыққанды әлеуметтік кіріктіруге, мектепалды баланың әрекеті мен мінезіндегі адамершілік бағыттарының қалыптасуына, мүмкіндігі шектеулі баланың жеке басының қасиеттеріне бақылау жүргізеді.
Инклюзивті білім беру саласын дамытуға арналған бағыттар:
▪ Қоғамның, жалпы білім беретін мектепке дейінгі ұйымдардың мүмкіндігі шектеулі балаларды қабылдауға дайын болуы.
▪ Инклюзивті білім беру идеясын таратуда, шектеулі мүмкіндіктері бар балаларға толерантты, дұрыс қарым-қатынастың қалыптасуына бұқаралық ақпарат құралдарының қатысуын қамтамасыз ету.
▪ Мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс істейтін мамандар арасында тәжірибе алмасушылықты қамтамасыз ету, дұрыс тәжірибелерді баспалар, бұқаралық ақпарат құралдары арқылы тарату.
▪ Аймақтарда инклюзивті білім беру мәселесі бойынша Үйлестіру кеңесін құру.
▪ Ата-аналар қоғамдастығының мүмкіндігі шектеулі балалардың білім алуға құқығын және мүдделерін іске асыруға және оны қорғауға қатысуы, оқыту процесіне және түзету көмегін іске асыруға қатысуы.
▪ Инклюзивті білім берудің көп аспектілік мәселесіне ғылыми зерттеулер өткізу.
▪ Мектепке дейінгі ұйымда инклюзивті оқыту бағытында жұмыс істеу мақсатында педагог қызметкерлерін даярлау.
▪ Педагогикалық жоғары оқу орындарында және колледждерде мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс істеу мақсатында мамандарды даярлау жүйесін жасау.
▪ Арнайы (түзету) мекемелері мен жалпы білім беру мекемелерінің өзара сабақтастықта жұмыс жасауы.
▪ Мүмкіндігі шектеулі балаларды ерте кезден бастап түзетуді қолға алу жүйесінің басымдылығын қолдау.
▪ Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту қызметі жүйесі жұмыстарының нормативтік-құқықтық және ғылыми-практикалық негізін жасау.
▪ Мектепке дейінгі ұйымдарда мүмкіндігі шектеулі балаларды дамыту үрдісінің мониторингін жасау.

▪ Жүйке және дене дамуы бұзылған тәрбиеленушілерге, жанұясына кеңестік көмек көрсету, баласының оқу және тәрбие үрдісіне ата-анасын қатыстыру, өйткені, оларда даму ерекшелігіне деген оң қарым-қатынас қалыптастыру.
Инклюзивтік білім беруді шешу жолдары:
▪ мүгедектік мәселені қоғамда түсіну;
▪ қатарластарымен қарым-қатынас;
▪ толыққанды білім беру;
▪ қоғамға кіріктіру және бейімделу;
▪ мүгедек емес балаларды түсінуге, пікірлесуге тәрбиелеу;
▪ даму мүмкіндігі шектеулі балаларды ерте тексеру және түзету-педагогикалық қолдау көрсету мекемелерінің көптеп ашылуы;
▪ балаға міндетті психологтық-педагогикалық жетелеу жүргізіп, жалпы білім беру процесімен кіріктіру;
▪ әр бала үшін кіріктірудің мүмкін және қажетті түрін анықтау;
▪ даму мүмкіндігі шектеулі балаларды ерте анықтап, кешенді көмек көрсету;
▪ даму мүмкіндігі шектеулі балаларды мектепке даярлау;
▪ ерекше сұранысқа ие балаларды қанағаттандыру мақсатында жалпы типте білім беру мекемелерін техникалық құрал жабдықтармен толықтыру;
▪ инклюзивті білім беруді дамыту үрдісінде қоғамдық мекемелерде ата-аналарды қатыстыру.
Мектепке дейінгі ұйымдардың білім беру ортасы баланың білім беру процесіне қосылуын және әр тәрбиеленушінің мүмкіндігіне қарай пайдалы таңдауына мүмкіндік жасайды.
Мүмкіндігі шектеулі балалар инклюзивтік білім алуда логопед, дефектолог, дене шынықтыру нұсқаушысы, психологтың жылдық жоспарларына сәйкес күннің II жартысында өзімен жасты балалармен қатысады (сурет салу, жапсыту т.б.) және мамандардан оқу-тәрбие және танымдық-педагогикалық көмек алады.
Даму мүмкіндігі шектеулі балалар жалпы топта тәрбиешілердің ұйымдастырған оқу іс-әрекеттеріне қатысып үлгілік оқу бағдарламасы бойынша білім алады.
Даму мүмкіндігі шектеулі балалар мектепке дейінгі ұйымның өміріне белсене қатысады: іс-шаралар мен ойын-сауықтарға өзге балалармен бірігіп қатысуы, ертегілер мен концерттерді ұжыммен көруі олар үшін шынайы мереке. Осындай шараларға қатыстыру арқылы балалар ұжымда өмір сүріп, құрбыларымен қарым-қатынасқа түсуге үйренеді. Егер бала осы сатыдан өтсе, мектепте оған едәуір оңайырақ болады. Ең бастысы, бұл балалар болашақта жалғызсырамай, өздерімен жасты балалармен бірге тәлім-тәрбие алуды жалғастырады.
Қорыта айтқанда , инклюзивті оқыту мектеп жасына дейінгі балаларды оқуда, түрлі салаларда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру мүмкіншілігін қалыптастырады. Инклюзивті оқыту – барлық балаларға мектепке дейінгі оқу орындарында, мектеп өміріне белсене қатысуға мүмкіндік береді. Инклюзивті оқыту – балалардың тең құқығын анықтайды және ұжым іс-әрекетіне қатысуға мүмкіндік береді. Адамдармен қарым-қатынасына қажетті қабілеттілікті

дамытуға мүмкіндік береді. Инклюзивті оқыту – барлық балалардың мұқтаждықтарын ескеретін ерекше қажеттілігі
бар балалардың білім алуын қамтамасыз ететін жалпы білім үрдісінің дамуы. Инклюзивті оқыту балалардың оқу процесіндегі қажеттіліктерін қанағаттандырып, оқытудың жаңа бағытын өңдеуге талпынады. Әр балаға жеке тұлға ретінде қарап, саналы тәрбие-сапалы білім беру өмір талабы болып табылады.

Эбру – бейнелеу өнеріндегі жаңа технология

Арбабаева Айғаным Тулеуовна

Астана қ. "Spectrum Kindergarten" Халықаралық балабақшасы, бейнелеу өнері мұғалімі

Ғажайып құбылысты суретшілер суда ерімейтін арнайы майлы бояулар арқылы жасайды. Нәтижесінде, мата немесе қағаз бетіне көшіріп алуға болатын өрнек пайда болады. Осылай эбру сабағы бар балалар үшін өте пайдалы. Себебі ол когнитивтік белсенділікті дамытады, сөйлеу түсінігін жақсартады, сондай ақ бала тәуелсіз сөйлеуді бастайды. Түс қабылдауды, кеңістікті қабылдауды, дерексіз ойлауды, есте сақтау қабілетін жақсартады. Сонымен қатар қол маторикасын, бұлшық ет жадысын, шыдамдылық пен төзімділікке дамытады. Көзді қолмен үйлестіруді жақсартады. Материалдардың бірегейлігі қуаныш сыйлайды, балалар түстердің сиқырына қатысады.

Ebru- бұл ескі графикалық технология, бізге су бетінде бар түрлі түсті әсер алуға мүмкіндік беретін өнер түрі. Нәтижесінде матаның бетіндегі немесе қағаз бірегей үлгісі болып табылады. Су дәстүрлі түрінің кескіндеме жабдықтарды және толықтыратын элементтер мен іздерге тән кескіндеме техникасын біріктіреді.

Эбру түрлері:

Қазіргі заманғы суретшілер кеңінен суға сурет салу әдістерін түрлі тәжірибеде қолданады.

1.Akkase ebru. Қағаз парағында кезекпен, бояу бірнеше қабатын қолданылады.

2.Толқындар немесе Гель-Git. Техникасы қарапайым : су шашатын бояу дайындалған бетінде, ол AWL немесе қайырылған бамбук таяқша өзара паралель сызықтар жүзеге асырылады.

3.Баттал Ebru суретшіге ғана су бетінде бояуы қажет, одан басқа өзгерістер енгізу талап етілмейді, бұнда ең қарапайым техника қолданылады.

4.Ebru техникасы Хатиб, XVIII ғасырдың басында ислам уағызшысы Мехмет Эфенди ойлап тапқан. Бұл әдіс Баттал кескінінде, реферат сызбаларда

қолданылған. Сонымен қатар , су туралы Хатиб эбру кескіндеме арқасында ою жасау мүмкіндігіне ие болады.

5.Ebru Nejmeddin , жақсы өнер тапқыштың атындағы белгілі кескіннің түсі. Бұл әдістің негізі түрлі өлшемдегі концентрлік шеңбер бойынша AWL жұмыс жасайды.

Қазіргі суретшілер арасында эбру өнері қашан, қайда пайда болды деген пікірталастар әлі де тууда, алайда эбру ежелгі шығыс халықтары өнері.

Эбру – ежелгі түріктерден бастау алған су бетіне салынатын сурет өнері. Әрине қазіргі таңда эбру – бейнелеу өнеріндегі жаңа технология. Эбру өнерінде сурет арнайы жазықтың ыдыс бетіне су құйылып, сол судың бетіне табиғи шөптер сығындысынан жасалған арнайы бояулармен сурет салынады.Боялар бір бірімен және сумен араласпайды, су бетінде пленка түзеді. Нәтижесінде ерекше әдемі, бір-бірінен қайталанбайтын өрнектер пайда болады. Өрнектер мата немесе қағаз бетіне көшіріліп алынады.

Бір жағынан судың бетіне сурет салу оңай көрінгенмен, бұл олай емес. Судың бетіне сызықтар, өрнектер салу күрделі, үлкен шыдамдылықты талап етеді.Алайда онымен қоса эбру – су бетіндегі бояулар қанық, ашық өрнектер – адамның сезімін толқытып, керемет көңіл сыйлайды.

Ал балалар судың бетіне сурет салғанда қиял әлеміне кіріп кеткендей сезімде болады. Эбру техникасы балаларымызға өте пайдалы, өйткені ол балаларымыздың ұсақ моторикасын, ойлау қабілетінің дамытады және шыдамдылық, төзімділікке тәрбиелейді. Бұл нағыз арт терапия. Баланың көңіл күйінің көтерілуіне, бар болғаны бірнеше минут сумен сурет салғаны жетіп жатыр.

Балалар құлшыныспен су бетіне сурет салады. 4-5 жасар балалар эбру техникасын қолдана отырып, әр-түрлі өрнектер салу арқылы, түстер табады. Нәтижесінде керемет, қайталанбайтын суреттер шығады.

Су бетіндегі балаларымыздың сурет салып жатқандағы және дайын өрнектерді қағаз бетіне шығарып көргендегі сезімдерін айтып жеткізу мүмкін емес. Балаларымыздың әрбір алған әсерлері, шынайы сезімдеріне, қуаныштарына ештеңе жетпейді.

Әдебиеттер

1. «Уроки рисунка » Аква Эксперт.Ру/htt:graphic.org.ru.
2. Техника эбру/http://ru.dokusu.com/ebru-sanati-teknikieri

Мектеп жасына дейінгі мекемеде «марблс» тастарын қолдану жолдары

Аскарова Саяра Ершатовна
"Павлодар қаласының № 30 сәбилер бақшасы"КМҚК, әдіскер

Қазіргі таңда мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияны ендіруге көптеп күш жұмсалады. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау.

Осындай әдістердің бірі – «Марблс» тастарын пайдалану болып табылады.

Мектепке дейінгі білімге қойылатын заманауи талаптар педагогтарды жұмыстың жаңа әдістері мен нысандарын іздеуге және қолдануға мәжбүрлейді. «Марблс» тастарын қолдану балалар үшін қызықты және әртүрлі бағытта жұмыс істеуге мүмкіндік беретін дәстүрлі емес оқыту әдістерінің бірі болып табылады.

«Марблс» тастары талаптарға сәйкес келеді, барлық білім беру салаларында қолданылатын көп функциялы құрал болып табылады, өйткені бұл материалды ұйымдастырылған білім беру қызметінде (топтық, кіші топтық, жеке) және балалардың тәуелсіз іс-әрекетінде де қолдануға болады.

Ұйымдастырылған іс-әрекетте суретке тастарды салу қажет болған түрлі шаблондарды қолданған кезде көзшолу-моторлы үйлестіру жетілдіріледі, көру өткірлігі артады, назарды бекіту тұрақты болады, қолдың қозғалысымен байланысты көз қозғалтқыш функциялар – үйлесімді болады, тұтас көзбен қабылдау жақсарады, пәндік көріністер неғұрлым толық болады.

Кішкене шарлармен ойындар есте сақтау, ойлау, сөйлеу, қиял, шығармашылық белсенділік, танымдық белсенділікті дамытуға ықпал етеді.

Марблс тастарын іс жүзінде қолдану келесі мәселелерді шешеді:

1. Ұсақ мотериканы, көру-қимыл үйлесімін дамыту.
2. Шарды қолмен дұрыс ұстауды қалыптастыру.
3. Саусақтар мен қолдардың күрделі үйлесімді қозғалысын дамыту.
4. Жанасу түйсіктерін дамыту
5. Кеңістіктік көріністерді дамыту
6. Көру зейінін, есте сақтауды, ойлауды дамыту
7. Баланың қиялын дамыту.

Марблс тастарымен жұмыс назарды, сенсорлық қабылдауды, ұсақ мотрикаңы, мектеп жасына дейінгі балалардың қиялын белсендіреді және дамытады. Балалардың сөйлеу белсенділігін арттырады.

Ойын барысында бала босайды, эмоциялық күш алады, түрлі дағдыларға үйренеді. Балаларда марблс тастарымен ойнай отырып, есте сақтау, ойлау, сөйлеу, назар, қиял дамиды.

Марблс тастарды топтарыңызда ашуланатын, тез жылайтын, қызғаншақ, ойын кезінде басқа балаларға кедергі жасайтын тәрбиеленушіге беруге болады. Ойын түрінде, санамақ түрінде немесе түсін ажырату ойындарын ойнатуға болады. Марблс тастары көп сөйлемейтін түйық сөз қоры аз балаларыңа қажеттілігі жоғары.

Марблс таспен ойынды шағын топтарда (3–5 адамнан аспайтын, егер бала жасы 3-тен 5 жасқа дейін болса) немесе жекелей өткізген дұрыс.

Марблс тастарымен жұмыс істеу кезендері: **І кезең.** «Тас жинау»

Марблс тастарымен жұмыс істеуді бастау үшін әртүрлі түстегі, пішіндегі, текстурадағы тастар жинау керек. Бұл мектеп жасына дейінгі балаларға арналған ойындар мен жаттығулардың көп түрін әзірлеуге және қолдануға мүмкіндік береді. Мысалы: «Сипаттамасы бойыншпа табу», «Ұстап көріп тану», «Тақырып бойынша бөлу», «Түсі бойынша бөлу», «Пішіні бойынша бөлу», «Өлшемі бойынша бөлу», «Мөлдір-мөлдәр емес», «Қара - ашық»,

«Тегіс-тегіс емес» ойындарын ойнауға ұсынамыз. Бұл ойындар мен жаттығулар балалардың заттардың белгілеріне қарай жіктеулі туралы түсініктерін қалыптастыруға, ұсақ мотрикаңы дамытуға, сөздік қорларын байытуға, сөйлеу тілін дамытуға, дербестікке, алғырлыққа ықпал етеді.

ІІ кезең. Иллюстрациялар картотекасын құру.

Марблс тастарынан сурет құрау үшін иллюстрациялардан картотека жасау – жұмыстың келесі кезеңі. Мұндай жұмыс көркемдік және эстетикалық қабілеттердің дамуына ықпал етеді. Арнайы иллюстрациялар болмағандықтан, ермексазбен сурет салу үшін дайын иллюстрациялар қолданады. Иллюстрациялар картотекасы «Жануарлар», «Көлік», «Ертегілер», «Ойыншықтар» тақырыптарын қамтуы мүмкін.

Марблс тастарымен берілген тапсырмаларды орындау процесінде балалар сезімінің барлық түрі дамиды, әлемді сезімдік тануы жетіледі, ынтасы, санасы, қызығушылығы артады, дербестікке деген ынтасы қалыптасады. Тастардың түстік үйлесімінің алуан түрлілігіне, пішіндері мен өлшеміне байланысты балалардың ынталы қызметіне, эмоционалды және эстетикалық тәрбиесіне деген алғышарттар қалыптасады.

«Марблс» тастарын пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелеріне ерекше назар аударылады! Балаға «Марблс» тастары мен шарларының жеуге жарамсыз, дәмі жоқ екенін және оларды ауызға салуға болмайтынын бірнеше рет түсіндіру керек! Оларды лақтыруға болмайды, өйткені олар шыны және сынуы мүмкін.

Аталған технологияны балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескерген, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктерін ескерген жағдайда ғана пайдалануға болады. Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті

әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді. Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн. Сондықтан оқыту процесінде жаңа педагогикалық технологияларды пайдалану әрбір педагогтың міндеті.

Әдебиеттер

1. Афанасьева М.А. Использование камешков «Марблс» в коррекционно-развивающей работес детьми дошкольного возраста // Научный форум: Педагогика и психология: сб. ст. поматериалам XXV междунар. науч.-практ. конф. – No 1(25) – М., Изд. «МЦНО», 2019. – с.137-140.
2. Климанова, Г.Б. Учебно-методическая технология использования камешков Марблс в работе с детьми дошкольного возраста // журнал Дошкольная педагогика. 2015.-No8(113)-С.28-37
3. Статья О.В. Бурнашовой МБДО No133 Новокузнецк. «Использование камешков «Марблс» в преодолении речевых нарушений у детей дошкольного возраста»
4. Статья Черногузовой Е.А. «Камушки марблс и их применение» недоразвития речи у дошкольников. М.: Просвещение 1990.

АКТ-ны мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыста қолдану

КМҚК «Гауһар» бөбекжайының
зерттеуші педагог-психологі
Аханова Маржан Тлеубековна
Тәрбиеші : Исина Ж.Р.

Қазіргі мектепке дейінгі білім беруде ақпараттық технологияларды қолданудың өзектілігі ақпараттық қоғамның қарқынды дамуымен, мультимедиялық технологиялардың, электрондық ақпараттық ресурстардың, желілік технологиялардың оқыту мен тәрбиелеу құралы ретінде кеңінен қолданылуымен байланысты. Білім берудегі ақпараттық-коммуникациялық технологиялар – оқу-әдістемелік материалдардың, компьютерлік технологияның оқу процесіндегі техникалық және аспаптық құралдарының, білім беру ұйымдарындағы мамандардың (басшылық, тәрбиешілер, мамандар) қызметін жетілдіру мақсатында оларды қолданудың нысандары мен әдістерінің жиынтығы. сондай-ақ балаларды тәрбиелеу (дамыту, диагностика, түзету) үшін.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгеру мұғалімнің жаңа әлеуметтік-экономикалық жағдайда өзін жайлы сезінуіне, ал оқу орнының ашық білім беру жүйесі ретінде жұмыс істеу және даму режиміне өтуіне көмектеседі.

Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде АКТ қолдану.

Іс-әрекет жүйесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану бағыттары бойынша мектепке дейінгі білім беру мекемелерін мыналарды бөлуге болады:
• балалармен оқу процесін ұйымдастыруда АКТ-ны қолдану;
• мектепке дейінгі білім беру мекемесі (педагог) мен ата-ананың өзара әрекеттесу процесінде АКТ-ны қолдану;
• үдерісінде АКТ-ны қолдану және педагогикалық ұжыммен әдістемелік жұмысты ұйымдастыру.
Балабақшадағы сабақтарды дыбыс және бейне жазбаларды пайдалана отырып, үлкен иллюстрациялық материалды тарта отырып, эмоционалды, жарқын етуге болады. Мұның барлығын бізге компьютерлік технология өзінің мультимедиялық мүмкіндіктерімен қамтамасыз ете алады. Бұл жағдайда компьютер тәрбиешінің орнын толтырмай, оны толықтыруы керек.
Мектепке дейінгі жас – тұлға дамуының ерекше кезеңі екені сөзсіз. Дәл осы кезеңде баланың қоршаған әлем туралы түсініктері қалыптасады, оның интеллектуалды және психикалық дамуы жүзеге асады. Ойын және оқу мүмкіндіктерінің зор әлеуеті бар компьютер балаға айтарлықтай әсер етеді, бірақ кез келген технология сияқты ол өз алдына құнды емес, тек мұғалім, бала және компьютер арасындағы сәйкес ұйымдастырылған өзара әрекеттесу арқылы оң нәтижеге қол жеткізуге болады.
Дұрыс таңдалған тапсырмалар мен мультимедиялық технологияның көмегімен көрсетілген бейнематериалдар балалардың оқуға деген ынтасын арттыруға көмектеседі. ДК-мен қарым-қатынас балаларда алдымен ойын әрекеті, содан кейін оқу әрекеті ретінде үлкен қызығушылықты оятады. Бұл қызығушылық танымдық мотивация, ерікті есте сақтау және зейін, логикалық ойлауды дамытудың алғышарттары сияқты маңызды құрылымдардың қалыптасуының негізінде жатыр.
Мектепке дейінгі білім беру мекемесіне ақпараттық технологияны енгізудің негізгі шарттарының бірі – компьютердің техникалық мүмкіндіктерін білетін, олармен жұмыс істеу дағдысы бар, компьютерді пайдаланудың санитарлық нормалары мен ережелерін қатаң сақтайтын, техниканы меңгерген мамандардың болуы. мектеп жасына дейінгі балаларды жаңа ақпараттық технологиялармен таныстыру үшін балалармен жұмыс жасау керек. Осыны ескере отырып, қазіргі кездегі басты міндет – мұғалімдердің компьютерлік сауаттылығын арттыру, олардың бағдарламалық оқу кешендерімен, Интернет ғаламдық компьютерлік желісінің ресурстарымен жұмыс істеуін игеріп, келешекте олардың әрқайсысы қазіргі заманғы компьютерлік технологияларды пайдалана алатындай етіп дайындап, балалармен сабақты жоғары сапалы деңгейде өткізу.жаңа деңгейде.
Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде сабақта ақпараттық технологияларды қолдану балалардың сабақтағы интеллектуалдық енжарлығын жеңуге мүмкіндік береді, мектепке дейінгі білім беру мекемесі педагогының оқу-тәрбие қызметінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.
Мультимедиялық презентацияларды пайдалану сабақты эмоционалды, қызықты өткізуге мүмкіндік береді, олар тамаша көрнекі құрал және

демонстрациялық материал болып табылады, бұл сабақтың жақсы нәтижелі болуына ықпал етеді.
Мультимедиялық презентациялардың көмегімен балалармен көрнекі гимнастика кешендері, көру шаршауын жою жаттығулары оқытылады. Мультимедиялық презентациялар оқу және дамыту материалын алгоритмдік түрде жан-жақты құрылымдық ақпаратпен толтырылған жарқын анықтамалық бейнелер жүйесі ретінде ұсынуға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда қабылдаудың әртүрлі арналары қатысады, бұл ақпаратты тек фактографиялық емес, сонымен қатар балалардың жадында ассоциативті түрде сақтауға мүмкіндік береді. Балабақшада интерактивті кестені пайдалану балалардың қоршаған әлемнің ақпараттық ағындарын бағдарлау қабілетін дамытуға, ақпаратпен жұмыс істеудің практикалық дағдыларын меңгеруге, мектеп жасына дейінгі балалардың білімді саналы түрде меңгеруіне ықпал ететін жан-жақты дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. баланың мектепке дайындығы. Интерактивті кестемен жұмыс оқу іс-әрекетінде дидактикалық ойындар мен жаттығуларды, коммуникативті ойындарды, проблемалық жағдаяттарды, шығармашылық тапсырмаларды жаңаша қолдануға мүмкіндік береді. Мультимедиялық технологияларды (графика, түсті, дыбыс, бейнематериалдар) пайдалана отырып интерактивті кестені пайдалану сабақтағы әртүрлі жағдайларды имитациялауға мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

1. Новицкая Н. Управление инновационными процессами в ДО. – М., Сфера, 2008.
2. Горвиц Ю., Поздняк Л. Кому работать с компьютером в детском саду. Дошкольное воспитание № 5. – М., 1991 г.
3. Калинина Т.В. Управление ДО. Новые информационные технологии в дошкольном детстве. – М.: Сфера, 2008.
4. Ксензова Г.Ю. Перспективные школьные технологии: учебно-методическое пособие. – М.: Педагогическое общество России, 2000.
5. Моторин В. Воспитательные возможности компьютерных игр. Дошкольное воспитание № 11. – М., 2000 г.
6. Новоселова С.Л. Компьютерный мир дошкольника. – М.: Новая школа, 1997.
7. Интернет–ресурс: http://sad-berezka.ru/index.php/stati/92-interaktivnaya-doska-v-dou

Мектепке дейінгі балалардың музыка қабілетін дамыту

Ахметова Роза Кирашовна
Қызылорда облысы, Қазалы ауданы,
Қазалы қаласы №3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы

Музыкалық тәрбие берудің басты мақсаты музыка өнері арқылы баланың өмірге деген көзқарасын қалыптастырып, Отанына, еліне, жеріне деген

сүйіспеншілігін арттырып, өз халқының өнерін, салт - дәстүрін жоғары бағалай білетін парасатты азамат тәрбиелеу.

Мектеп жасына дейінгі тәрбиедегі басты міндеттердің бірі – баланың музыкаға деген қызығушылықты, қабілеттілікті, эстетикалық көзқарасы, жалпы рухани - мәдени дамуына ықпал етуші музыка білімінің негізін қалыптастыру. Музыка тәрбиесінде белгілі дағдылар мен машықтарды меңгеру арқылы музыка өнеріне қызығушылығы артады.

Баланың музыкалық қабілеттерін дамытудың маңызды кезеңі-мектепке дейінгі кезең. Қазіргі уақытта музыкалық мәдениетті қалыптастыруға назар аудара отырып, ата-аналар болашақта баланың жеке басының үйлесімді дамуына негіз қалайды. Музыкалық қабілеттердің негізгі түрлерін және оларды дамыту жолдарын қарастырыңыз. Баланың ішкі белсенділігін дамытуға арналған қажетті мүмкіндіктер жасау:

- ✓ Әр балада оның жеке дара қасиеттері мен қабілеттерін ашып, олардың өмір сүруге қажетті салаларға орныгуына мүмкіндік көрсету;
- ✓ Әр баланы тұлғалық ерекшеліктерін ашып көрсетуге және оны дамытуда көмегін тигізетін жаңа жолдарды іздестіру;
- ✓ Әр баланың тұлғасына деген құрмет пен сүйіспеншілікті қамтамасыз ететін қарым - қатынасты орнату;
- ✓ Тұлғаға әсер етудегі белсенді әдістерге бағдар жасау;
- ✓ Ойын арқылы оқыту, білім беруді ізгілендіру технологиясында қарапайымдылық, кішіпейілділік, өзара түсінушілік сезімдерін баулиды.
- ✓ Оқытудың ақпараттық технологиялары арқылы мультимедиялық құралдарды пайдалану

Музыкалық тәрбиенің міндеттері:

1. Музыкаға деген сүйіспеншілік пен құштарлықты тәрбиелеу..
2. Балаларды алуан түрлі музыкалық шығармалармен таныстырып, олардың музыкалық әсерлерін байыта беру керек.
3. Балаларды музыканың ең қарапайым ұғымдарымен таныстыру
4. Эмоциялық әсер алғыштығын, сенсорлық қабілеттері мен лад-биік дыбыстарды айыра білуін, ырғақ сезуін жетілдіріп, әншілік дауыс пен қимылдарын әрлендіре түсу керек.
5. Ән айтудың қарапайым түріне және қимыл әдістеріне үйрете беру
6.Алған әсерлері мен музыка жөніндегі ұғымдары негізінде музыкалық талғамы пайда болған балалардың алғаш көрінуіне жәрдемдесу керек

. Музыка – балаға эстетикалық тәрбие беру құралы.Эстетикалық тәрбиемектеп жасына дейінгі балалардың әсемдікті қабылдап, сезіну және түсіну, жақсымен жаманды байқап, шығармашылыққа баулыған [1]

Эстетикалық тәрбиенің жарқын құралдарының бірі – музыка. Музыка осымаңызды міндетті орындау үшін балада жалпы музыкалық қабілетті дамытукерек. Ал жалпы музыкалық қабілеттің негізгі белгілері қандай?

Музыкалық қабілеттің бірінші белгісі – музыкалық шығарманың сипатын сезіну, естігеніне бірге қуану не күйіну, эмоциялық әсерін көрсету, музыкалық образды түсіну қабілеті.

Музыкалық қабілеттің екінші белгісі – тыңдау қабілеттілігі, неғұрлым жарқын және түсінікті музыкалық құбылыстарды салыстыру, оларға баға бере білу қабілеті.Музыкалық қабілеттің үшінші белгісі – музыкаға шығармашылық көзқарастың көрінісі. Бала музыканы тыңдап отырғанда, көркем бейнені әнді,ойынды, биді көз алдына елестете отырып, өзінше қабылдайды. Мәселен, бала сергек басып келе жатқан балаларға, маң-маң басқан аюға, үркек қоянға, т.б тән бейнелі қимылды іздейді. Таныс би қимылдары жаңа құрылымдар мен түрлерде қолданылады. Бала қарапайым әуендерді ойдан шығарып айта береді. [2].. Балалардың эмоциялық-бейнелік мазмұны әр түрлі шығармалармен таныстыра отырып, біз оларды қосыла әсерленуге баулимыз. Топ болып ән салу, билеу, ойнау көп ретте тәрбиелік міндеттерді шешуге көмектеседі, мұндай балалардың бәрі ортақ әсерге бөленеді.

Баланың қабілеті белсенді музыкалық оқу қызметінде дамиды. Баланың жасерекшелгін ескере отырып, музыкалық қызметтің, баланың ең жас шағынанбастап дұрыс ұйымдастырып, бағытқа салу – педагогтың міндеті. Өйтпеген күнде дамуда кенжелеп қалушылық болатыны байқалады. Мәселен балаларды музыкалық дыбыстарды биіктігіне қарай айыра білуді үйретпесе, ондай балалар 7 жасқа толғанша өзінен кіші бала әлдеқайдаоңай орындайтын тапсырманы орындай алады. [3]

Музыкалық дамудың неғұрлым елеулі ерекшеліктері мыналар:

- ✓ Есту сезімі, музыкалық есту қабілетті;
- ✓ Әр түрлі сипаттағы музыкадан эмоциялық әсер алғыштығының сапасы мен деңгейі;
- ✓ Ән айту, музыкалық-ырғақ орындаудағы қарапайым дағдылары,қимылдары;
- ✓ Жас жағынан дамудың жалпы тенденцияларына тоқталайық

Екі жасқа толғанда.Музыканы қабылдағанда балалар жарқын контрасты эмоциялар көрсетеді: көңілді жадыраушылық немесе сабырлы күй танытады. Бала жоғарғы немесе төмендыбыстарды, қатты және бәсең үнді, тіпті тембрлік реңкті айыра біледі(металлофонда немесе барабанда ойнайды). Ең қарапайым қимылдар жасауды меңгереді: музыка әуеніне ілесіп алақанын соғады, аяғымен еденді тықылдатады, дөңгеленіп билеген болады. Үш және төрт жасқатолғанда. Балалардың сезімталдығы артады, заттармен құбылыстардың, оның ішінде музыканың қасиеттерін дәлірек айыра алатын болады. Баланың музыкамен шұғылданғысы келеді, белсенді іс-әрекеті басталады.

Төрт жасқа толар шағында балалар ересектердің азғана көмегі арқылы шағын әнді орындай алатын дәрежеге жетеді. Сондай-ақ олар билеуге, ойнауға мүмкіндік беретін түрлі қимылдар жасауға қалыптаса бастайды.

Бес жасқа толғанда. Бұл – балалардың көп нәрсені білуге құштар шағы. «Неге?», «Неліктен?» деген сұрақтарды көп қоятын шағы. Музыканың көңілді, қуанышты, сабырлы екенін; дыбыстардың жоғары, төмен, қатты ақырындығын; пьесадағы екі бөлімді (біреуі тез, екіншісі баяу), әуеннің қандай аспапта ойналып тұрғанын (рояль,скрипка,баян) ажырата біледі. Бала әнді қалай айту, қол ұстасып, ән салып жүріп билеуде қалай қимылдау керектігін, шапшаң бидің қалай орындау керектігін түсінеді.Бұл жаста дауыс ашық, құбылмалы

сипат алады. Ән интонациялары тұрақтана бастайды, бірақ әлі де болса ересек адамның тұрақты демеп отыруын керек етеді. Вокальдық – есту қабілеттері үйлесе бастайды.[4]

Алты және жеті жасқа толғанда.Бұл – балаларды мектепке дарлайтын кезең. Музыка әуеніндегі әр түрлі сарындарды сезіне алады.

«Дені саудың – жаны сау» дегендей, тәні де, жаны да сау, рухани бай эстетикалық жағынан сезімтал азаматты тәрбиеленіп өсіру – ата-ана парызы, қоғамдық мекемелердің міндеті. Осы міндетті іске асыру балабақша мен мектепалды даярлық тобынан басталмақ. Музыка ең бір бай әрі әсерлі эстетикалық тәрбие құрылы, оның аса үлкен эмоциялық әсері бар, адамның сезімін тәрбиелейді, талғамын қалыптастырады.

Пайдаланылғанәдебиеттер тізімі:

5. . Э.Б. Абдулин, Е.В. Николаева Музыкалық білім берудің теориясы мен тәжірибесі - М., 2004.- 245 б.
6. Р.К. Дүйсембинова Музыкалық білім беру педагогикасы. Талдықорған, - 2006. – 213 б..
7. Г.А. Праслова Мектепке дейінгі балаларға музыкалық білім берудің теориясы мен әдістемесі. Детство-пресс, 2005. – 129 б.
8. Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсандағы №1118 Жарлығымен бекітілген.www.Government.kz.

Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын нығайтуда психо–гимнастиканың рөлі

Б.А. Өтебалиева, педагог-психолог,
№21 «Гүлдер» балабақшасы, Астана қ.

Аңдатпа: Мақала мектепке дейінгі балалардың эмоционалдық – ерік жігерін психо-гимнастикалық жаттығулар арқылы реттеп, психо-гимнастикалық жаттығулар арқылы балалардың психикалық денсаулығын сақтау және эмоционалдық бұзылулардың алдын алу. Сондықтан да, психофизикалық жаттығулар дені сау балалармен психопрофилактикалық жұмыста психо-гимнастика құралын зерттеу және пайдалану қажеттілігі маңызды.

Кілт сөздер: мектепке дейінгі кезең, психо-гимнастика, эмоционалды-ерік жігер, ойын, жатттығу, белсенді.

Адам денесінің жетілуі – оның денсаулығы; егер денің сау болса, онда оны сақтамақ керек, ал егер сау болмаса, онда денсаулықты жетілдіру керек.

Әл-Фараби

Мектеп жасына дейінгі балалар іс-әрекеттінде өзін-өзі реттей алмайтындықтан, баланың тұлғалық дамуы жағдайында эмоционалды-ерікті саласының мақсатты қалыптасуы болмайды. Эмоционалды-ерікті саласы дамымаған балаларда тұрақсыздық пен белсенділіктің әлсіздігі, алаңдаушылықтың жоғарылауы, импульсивтілік, гиперактивтілік байқалады. Соңғы жылдары тәрбиешінің жұмысы күрделене түсті, өйткені жанжал мен агрессияға бейім, құрдастарынан аулақ, тұйық және т. б. балалар көбейіп келеді. Мұндай қиындықтардың пайда болуында баланың эмоционалды өмірінің құлдырауына маңызды рөл атқарады, мұның бәрі балалардың жалпы эмоционалды дисфункциясының дамуына ықпал етуі мүмкін. Сондықтан түзету бағдарламасын уақтылы жүргізу мазасыздықты азайтуға және мектеп жасына дейінгі балалардың уақыт өте келе мінез-құлқын қалыптастыруға ықпал етеді. Ол үшін психофизикалық жаттығулар дені сау балалармен психопрофилактикалық жұмыста психо-гимнастика құралын зерттеу және пайдалану қажеттілігі маңызды. Мектеп жасына дейінгі балалардың эмоционалды және ерікті қасиеттеріне әсер ететін әртүрлі зерттеулерді, ойындарды, жаттығуларды, бұлшықет жаттығуларды қолданыңыз. Психо-гимнастиканың жалпы міндеті-балалардың психикалық денсаулығын сақтау және эмоционалдық бұзылулардың алдын алу. Осылайша, психогимнастика-бұл баланың психикасының әртүрлі жақтарын (оның танымдық және эмоционалды-жеке саласын) дамытуға және түзетуге бағытталған арнайы сабақтар курсы (этюдтер, жаттығулар мен ойындар).

Балаларға арналған психогимнастика – бұл қазіргі таңдағы жаңалық емес, мектепке дейінгі мекемелер бағдарламасының маңызды компаненттернің бірі. Қарапайым тілмен айтқанда, бұл жаттығу арнайы жаттығулар түрінде вербальды емес қарым –қатынасты (қимылдар, мимика) баланың жалпы дамуына және оның кейбір психологиялық мәселелерін шешуге арналған.

Психогимнастика - бұл баланың коммуникативті дағдыларын дамытуға және қоғамда өз орнын таба білуге бағытталған, сөзсіз сөйлеу кезінді оның санасын іс жүзінде түзету. Психогимнастикалық жаттығуларды жүргізуде максималды нәтижеге жету үшін төрт кезеңде жүзеге асырылады.

Олардың *біріншісі* пантомима, мимика өнерін, сонымен қатар есте сақтау мен зейінді дамытуға бағытталуы керек. *Екінші* кезең баланың жеке қасиеттерін зерттеуді қамтиды. *Үшінші* кезеңде суреттермен жұмыс жасауды, сондай-ақ олардағы бейнелерге енуді қамтиды. Мектепке дейінгі жастағы балаларға арналған психл – гимнастиканың соңғы кезеңі – балалардығы эмоционалды стресстен босату. Міне осы *төртінші* кезеңда балаларға релаксациялық жаттығуларды қолдану өте тиімді болып табылады. "Сәлемдесу" релаксация жаттығуы.

Мақсаттары: тұлғааралық байланыс орнату; топта қолайлы микроклимат құру; Ойынның мазмұны: қатысушылар жұптарға бөлінеді. Бірінші сандар ішкі шеңберге, екіншісі сыртқы шеңберге айналады.

- Сәлем досым! Олар қолдарымен амандасады.
- Мұнда қалай? Бір-бірінің иығына соғыңыз.
- Сіз қайда болдыңыз? Бір-біріне көздерін қысады.
- Мен сағындым! Қолдарыңызды жүрегіңізге қойыңыз.
- Сіз келдіңіз! Қолдарын екі жаққа жайыңыз.
- Жарайды! Құшақтайды.

Негізгі қимыл – қозғалыс белсендіруге арналған жаттығулар:

«Мен сияқты жаса» ойыны. Бұл өте қарапайым тапсырма балаларда өте жағымды эмоциялар тудырады. Балалар өз еріктерімен маймыл, түлкі және басқа жануарларды бейнелейді. Қимыл-қозғалысты белсендіру үшін «Егін алқабы», «Доптар» және т.б. ойындар мен койылымдарды қоюға болады. Бұл кезеңде балаларға түрлі карточкаларда бейнеленген жануарлар мен заттар, жемістерді, қимыл-қозғалысқа арналған «Мені қайтала» деп аталатын баланың миының дамуына арналған жаттығуларды да қолдануға да болады.

Эмоционалды қарым-қатынасқа арналған жаттығулар:

«Маған көрсетші» бала өзінің көрген кез келшег бейнесін қайталағанды жақсы көреді. Алайда бала қоршаға әлем туралы кеңірек түсінік қалыптастыруы керек. Сондықтан да балаға әдемі ханшайымның қалай күліп тұрғанын сөзсіз бейнелеуге шақыра аласыз (бұлт, қатал дәрігерлер және теңіздегі толқындар қабағын түйеді; ашуланған балалардың бейнесі; қорқақ қояндар мен мысықтар иттерді көргенде қорқады).

«Батырлардың суретін сал» ойыны. Бала өз сезімін білдіру үшін оларды дұрыс көрсетуді үйренуі керек. Психолог оларға берілген жағдайларды сөзсіз бейнелеуге шақырылуы керек. Балаларға түсінікті болуы үшін олар білетін ертегінің келесі эпизодын келтіруге болады. Қызыл телпек орманнан әжесіне жүгіріп келеді (қуаныш), жолда ол көптеген орман тұрғындарымен кездеседі (қызығушылық пен күлімсіреу). Қыз кенеттен қасқырды көрді (қорқу) және т.б. ертегіні эмоционалды қабылдау арқылы балалар мимиканы ғана емес, қимыл-қозғалысты да қолдануы керек.

Адамның мінез-құлқы мен іс-әрекетін байқауға арналған жаттығулар: «Доп» ойыны, тақтаптармен жұмыс. Осы ойын-сауық кезінде топ мүшелері кейіпкерлерді бағалаудың келесі нұсқаларын ұсынуы қажет. Мыстан кемпір – жауыз, түлкі – айлакер және т.б. бұл жағдайда балалар кім туралы сөйлесетіндерін нақты білгені жөн. Өтінішпен келісе отырып балаға мимика мен қимылдар көмегімен кейіпкерге өзінің рекциясын көрсетіп, допты келесі ойыншыға беру керек. Осылайша әр бір жас ерекшелігіне қарай балаларға ойындар мен жаттығулар іріктеп алынады. Психо-гимнастиканың соңғы кезеңінде балалармен релаксациялық жаттығулармен аяқталады. Релаксациялық жатты,улар айтпас бұрын ең алдымен релаксация ұғымына тоқталып өтейік.

Релаксация – XX ғасырдың 30-40 жылдарында шетелде пайда болған ерекше әдіс. Э. Джейкобсонның бұлшық еттерін босаңсыту әдісі бұлшықеттің

қатты керілуінен кейін олар қатты босаңсиды деген қағидаға негізделген. Релаксация арнайы таңдалған ойын тәсілдерінен туындайды.

Балалармен релаксация жаттығуларын қолданғанда релаксация жағдайына біртіндеп көшу техникасын ұсынамыз. Алдымен біз релаксация көңіл – күйін, содан кейін жаттығулар жасаймыз. Релаксациялық жаттағулардың барлығын тынығу позасынан бастау тиімді. Балалар қол, аяқ, мойын, іш бұлшықеттерін босаңсытуды үйренеді. Біз бұл күйден баяу және ақырын шығамыз: алдымен ұйқыдан оянған секілді созылып, содан кейін көзімізді ашып, жай отырамыз. Топтық релаксациялық жаттығулардың көмегімен жағымды эмоционалды қатынас қалыптасады, оқшаулау жойылады, шаршау басылады. Осы жаттығулардың көмегімен балалар шоғырлану, икемділік, қимылдарды үйлестіру дағдыларын дамытады. Балаларға жаттығуларды белгілі бір бейнені жақсы елестетуге, оған кіруге көмектесетін түрлі мәтіндермен бірге береміз.

Балаларға өзен жағасына барғанда шөпте жатып, күн сәулесінің жылуын сезінгенін, күнге қыздырынғанын, күннің батқанын еске түсіруге шақырамыз. Қиял арқылы демалу баланы уақыт өте келе өзі босаңсып, тыныштала алатындығына, яғни өзін-өзі реттеу мүмкіндігіне жетелейді.

Осы мақсатты біз өз жұмысымызда дененің белгілі бір бөліктерін және бүкіл дененің босаңсуы үшін арнайы таңдалған жаттығуларды қолданамыз.

«Жазғы күн» - балалар бұлшық еттерін босаңсытып, көздерін жұмып, арқаларымен жатады. Релаксация тыныш әуеннің үнімен орын алады.

«Құстар» - балалар өздерінің кішкентай құстар екенін елестетеді. Олар хош иісиі жазға орман арқылы ұшып, оның хош иістерімен тыныс алып, оның әдемілігіне сүйсінеді. Сондықтан олар әдемі дала гүліне отырып, гүлдеген ағаштың тәтті иісін сезінді. Жаздың жылы самалы соғып, құстар оның екпінімен бірге күңкілдеген орман ағынына қарай ұмтылды. Ағынның шетінде отырып олар қауырсындарын тұмсығымен тазартып, таза, салқын су ішіп, шашырап, тағы да жоғары көтеріледі. Енді біз орман алқабындағы ең жайлы ұяға қонамыз.

Релаксациялық жаттығулардың түрлері өте көп, балалармен «Тыныштық», «Мұз бөліктері», «Мөлдір бұлақ» және т.б. көптеген түрлі жаттығуларды жүргізуге болады. Оны балалармен жүргізу педагог, психологтың, сондай-ақ кез келген маманның шеберлігіне байланысты.

Жұмыс барысында психо-гимнастикалық және редаксациялық жаттығуларды қолданы нәтижесінде балалардың қол моторикасының және жүйке жүйесінің дамуына, эмоционалдық, қимыл-қозғалыс белсенділігін және вервалды, вербалды емес қимылдардың дамуына, баланың танымдық псицестернің дамуына да үлкен әсер етеді. Балалар өз әрекеттерін ұйымдастыру қабілеттері өсті. Сонымен қатар, бұлшықетке арналған релаксациялық жаттығулардың әсерінен балалардың ұйқылары да реттеліп, эмоционалды босаңсу мен өнімділіктің артқаны байқалады. Бұл жүйелік жұмыс баланың

денесіне артық стресті босатуға және тепе – теңдікті қалпына келтіруге, сол арқылы сақтауға мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Алямовская В.Г. Новые подходы к планированию образовательной работы в детском саду. - //Управление ДО, N3, 2002г., с.. 21-27.
2. Агапова А. И., Давыдова М. А. “Веселая психогимнастика или Как научить ребенка управлять собой”.
3. Чистякова М.И. «Психогимнастика»
4. Намазбаева Ж.И. Психология. А., 2005ж.

Сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балаларды оқытудағы заманауи әдіс-тәсілдері

Байтокова Г.С.
№17 «Ер-Төстік» балабақшасы, логопед-мұғалімі
Астана қаласы

*Аңдатпа:*Сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балалармен жүргізілетін түзету жұмысындаартикуляциялар жаттығулар, саусақтарға арналған ойын жаттығулар, нейрожаттығулар түрлеріұсынылған. Ұсынылған ойын жаттығуларды қолданғанда балалардың сөйлеу мүшелерінің қимылдары жетіліп, дыбыстарды анық айтады, ұсақ саусақ қимыл-қозғалыстары артады.

*Түйін сөздер:*сөйлеу тіліндегі бұзылыстары, артикуляциялық сөйлеу мүшелері, артикуляциялық жаттығулар, нейрожаттығулар, биоэнергопластика.

Бала дүниеге келісімен, онықөптеген дыбыстар қоршайды. Олар: ән-әуендер, құстардың дыбысы, иттің үруі, ыдыстың сылдыры, адамдардың сөйлеуі. Бала түрлі дыбыстарды естісе де, ең бастысы сөйлеу тілі қарым-қатынас үшін қажет. Сөздерді түсініп, айту үшін бала сөз мәнеріне мән береді. Егер балаға сүйсіне қарап, жылы сөздер айтсақ, ол сөздерге мән беріп күлімсірейді. Егер айқайлап, қатты сөйлесең, бала қорқады, ренжиді. Біртіндеп бала сөздерді тыңдап, салыстырып, оларды қайталауға тырысады, сөздердің дыбыстық құрамына көңіл бөле бастайды, дыбыстарды қайталап, ойнайды. Мынадай жағдайлар тууы мүмкін, бала үндемейді, дұрыс сөйлемейді. Бұл жағдайға ата-аналар әр түрлі көзқараспен қарайды.

Бала сәби кезінен бастап, ана тілінде еркін сөйлей бастауға дағдыланады, ал тіл мүкістігі бар балалар еркін сөйлей алмай, айналамен қарым-қатынаста көптеген қиыншылықтарға кез болады. Сөйлеу тілінде бұзылыстары бар

балаларқазіргі уақытта ең үлкен мәселе болып отыр. Оның пайда болу себептері әр түрлі. Егер сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балалар уақытында мектепке дейін түземесе, балалардың айналамен қарым-қатынасы қиынға түседі. Көп жылдық тәжірибе бойынша мектепке дейінгі жастағы сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балалармен күнделікті түзету жұмыстар жүргізілсе, сөйлеу тілінің жақсаратыны дәлелденген. Сондықтан дер кезіндегі логопедиялық көмек, ықпал қажет.

Дыбыстарды дұрыс, анық айту үшін, алдымен түрлі дайындық жұмыстары, артикуляциялық жаттығулар, ауа ағынын дұрыс шығару үшін арнайы жаттығулар орындалады. Дыбысты дұрыс айтқызғаннан кейін, дыбыстың айтылу артикуляциясыеске түсіріледі. Дыбысты бекіту жұмыстары сөздер, сөйлемдер, өлең жолдары, мақал-мәтелдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, шағын әңгімелер қолдану арқылы жүреді.

Сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балалар психологиялық ерекшеліктерібар. Балалардың сөздік қоры аз, жас мөлшеріне сәйкес емес, есте сақтау қабілеттері баяу дамыған, тез ұмытады, зейінділігі тұрақсыз, жалпы қимыл-қозғалыстары, ұсақ қозғалыстарының қимылдары жеткіліксіз. Фонематикалық есту қабілеті баяу жетілген.

Тілге, ерінге арналған артикуляциялық жаттығулар орындалады. Артикуляция жаттығуларының мақсаты - дыбыстарды дұрыс айту үшін, артикуляциялықаппарат мүшелерінің қимылдарын дамытып, тиісті мүшелерін жаттықтыру. Ең қимылды мүше - тіл болып есептеледі. Тіл бірнеше бөліктен тұрады. Олар тілдің ұшы, ортасы, түбірі, жан-жағы. Тілдің ұшы астыңғы тістердің астына түседі. («с», «з», «у» дыбыстарында), жоғарғы тістердің артына көтеріледі («д», «н» дыбыстарында), ауаның қысымымен дірілдейді («р» дыбысында). Түрлі артикуляциялық жаттығулар бар. Мысалы: «Күрекше», «Ине», «Шәшке», «Сағат» т.б. Дыбыстардың дұрыс айтылуына көп әсерін еріндер де тигізеді. Ерін «дүрбі» сияқты дөңгеленеді. («у» дыбысында), домалақтай дөңгеленеді, («о» дыбысында), алға қарай созылады. («ш», «ж»). Еріндердің бұлшық еттерінің қозғалысының дамуына «Дүрбі», «Тоқаш», «Жасырынбақ» жаттығуларын орындауға болады. Иек пен жұмсақ таңдай да қатысады, олар бірде көтеріліп, бірде төмен түседі. Жұмсақ таңдай төмен түскенде, ауа мұрыннан шығып, содан «м», «н», «ң» - дыбыстары пайда болады. «Жөтелу», «Есінеу» жаттығулары жұмсақ таңдайды дамытуға арналған. Сонымен дыбыстар пайда болғанда, айтылғанда еріндер тіл тиісті орында болу керек.

*БЭП-Логопедиялық жаңа технология***.**Биоэнергопластика Логопедиядағы жаңа технологиялардың бірі. БЭП -артикуляциялық жаттығулармен ұсақ қозғалыстың саусақтардың қимыл қозғалыстарын сәйкес келтіру. Дыбыстарды айту үшін сөйлеу мүшелері бір қалыпқа келеді. Артикуляциялық аппараттың

құрылысы дұрыс болмаса,тістенуі дұрыс емес, таңдайы биік, тар, таңдайында жырық болса дыбыстар дұрыс айтылмайды. Артикуляциялық жаттығулар сөйлеу мүшелерінің тілдің еріндердің қимылдарын,бұлшық еттерін дамыту үшін орындалады. Артикуляциялық жаттығулар 2түрлі болады. Статикалық және динамикалық жаттығулар. Кейде артикуляциялық жаттығулардан балалар жалығады, қызығушылық төмендейді. БЭП элементтерін қолданғанда балалардың қызығушылығы белсенділігі артады. Себебі, ұсақ қозғалыспен артикуляциялық қозғалыс орталықтары ми қыртыстарында жақын орналасқан,олар бір бірімен байланысты. Балалардың белсенділігі қызығушылығы артып,нәтиже жақсы шығады.

Саусақтарға арналған ойындар. Нейрожаттығулар.

1. Саусақтардың ырғақты қимыл қозғалыстарымидағы сөйлеу зоналарын тітіркендереді, сөйлеу тілін белсендетеді.
2. Саусақтармен ойындар жағымды көңіл-күй тудырады,балалар үлкендерге еліктейді, сөйлеу тілінің мағынасын тыңдайды, баланың белсенділігі арттырылады.
3. Бала зейін қойып тыңдайды, зейінділігі тұрақтандырылады.
4. Баланың сөйлеу тілі анық, түсінікті болады, бала өзінің қимыл-қозғалыстарын бақылап, дұрыс орындауға тырысады.
5. Қимыл-қозғалыстарды өлең жолдарымен сәйкес келтіре отыра, баланың есте сақтауы дамиды.
6. Баланың қиялы, елесі жетіледі.
7. Жаттығулар арқылы ептілік,шапшаңдық пайда болады.

Саусақтардың қимылдарының дамуы дыбыстардың дұрыс, сапалы айтылуына әсерін тигізеді. Ми қыртысандағы орталықтар саусақтардың және сөйлеу мүшелерінің бұлшық еттерін нервттендіреді. Сонымен қатар, оң және сол жақ жартышардың синхрондауына ықпал етеді.

1. “Жұдырақтар – саусақтар”. Екі қолдың саусақтарын жұдырықтау және ашу.
2. “Жалаушалар”. Екі қолдың саусақтарын жоғару көтеру, төмен түсіру.
3. “Қайшылар”. Алақандар бірге қосылған, біріккен саусақтардың арасын ашу және жабу.
4. “Құлып”. Алақандарды бірге қатты қосу, саусақтарды бірге айқастырып қысу.
5. “Күн шуақтары”. Алақандар бірге, екі қолдың саусақтарының араларын ашып, екі жаққа бұру.
6. “Гүл”. Алақандар біріккен, екі қолдың саусақтарын екі жаққа шалқайту.
7. “Шамдар”. Қол білектерін қосып, саусақтарды бүгіп айналдыру.

Екі қолға арналған екі түрлі жаттығулар бір мезетте орындалады:

- “Құлақ-мұрын”. Оң жақ қолмен мұрынды, сол жақ қолмен құлақты ұстау, алмастыру.
- “Алмаға тығылған құрт”. Екі қолды жұдырақтау, бас бармақты кезекпен көтеру.
- “Құймақтар”. Бір қолдың алақаны төменде, екінші қолдың алақаны жоғарыда, екі қолды алмастырып отырып жасау.
- “Тоқаш-нан”. Тоқаш – тесігі бар жұдырық, нан – тығыз жұдырық, екі қолды алмастырып отырып жасау.
- “Сұқ саусақ – бас бармақ”. Сұқ саусақпен бас бармақты екі қолда алмастыру.

Берілген логопедиялық ойындар балалардың есту зейінділігін, есту қабілетін, ой -өрісін, ұсақ және жалпы қозғалысын, сөйлеу тілін жетілдіреді.

Әдебиеттер

1. Өмірбекова Қ.Қ., Өмірбекова С. Ж. «Ш, р, л, с дыбыстарын түзетуге арналған жұмыс дәптерлері». - Алматы, «Алматы кітап», 2002.

2. Мырза ӘлиҚ.«Менің алғашқы әліппем». - Алматы, «Алматы кітап», 2001.

3. Байтокова Г.С.«Әсем сөйлеп үйренейік». - Астана, 2003.

4. ӘбуоваҒ.Қ., ЕсеноваС.М., Байтокова Г.С. «Тіл түзету жұмысының дидактикалық материалдары». - Астана, 2006.

5. Байтокова Г.С. «Ғажайып дыбыстар әлемінде» - Астана, 2013.

Использование интерактивной доски в дошкольном учреждении

Балтабаева А.Т. Детский сад №30 «Кайнар».
г. Астана, воспитатель

Дошкольное воспитание и обучение как первый уровень системы непрерывного образования создает условия для формирования и развития личности ребенка, способного успешно адаптироваться в современном постоянно меняющемся мире. Государственный Стандарт задает правила организации педагогического процесса, определяет роль и место его участников, регулирует отношения системы дошкольного воспитания и обучения с семьей и обществом. Принятый новый Госстандарт, позволяет воспитателям применять разные подходы обучения и воспитания, организовать игровые и обучающие занятия детей в течении всего дня без привязки к строгому расписанию по минутам. Новый стандарт возвращает нас к основной методике раннего развития детей по принципу «обучение через игру». В стандарте также обозначены подходы и методы для того, чтобы прививать детям ценности. Это национальные, семейные ценности, патриотизм, любовь к Родине, трудолюбие и др. Учитывая все эти изменения, инновационные процессы являются закономерностью развития современного дошкольного образования. Реализация инновационной деятельности в детском саду обеспечивает большие результаты работы с детьми. Применение нестандартных приемов и видов образовательной деятельности с детьми, новых методов и форм организации воспитания и обучения детей, современных

образовательных технологий дает возможность достичь этого, для того чтобы в свой работе использовать более эффективные методы, а также саморазвитие личности воспитанников. Инновационные технологии в дошкольном образовании применяются, в первую очередь, для решения актуальных проблем, для повышения качества предоставляемых услуг, для реализации возрастающих запросов родителей. Движущей силой развития дошкольного учреждения становится креативный потенциал педагогов: их профессиональный рост, подход к работе, обнаружить потенциальные способности своих воспитанников. Вместе с тем инновационный характер преобразования обозначает исследовательский подход к достигнутым результатам в деятельности ДО, соответствуя потребностям современного информационного общества в максимальном развитии возможностей ребенка. Познавательное развитие предполагает формирование интересов дошкольников, любознательности и познавательной мотивации, формирование познавательных действий, становление сознания; развитие воображения и творческой активности; формирование изначальных представлений о себе, других людях, объектах окружающего мира, о свойствах и связях объектов окружающего мира, о малой Родине и Отечестве, о традициях, о планете Земля, о свойствах ее природы, многообразия народов мира. В процессе воспитания и обучения могут быть организованы такие виды деятельности как:

– сюжетно-ролевая игра, отражающая различные события в жизни людей;

-труд в природе на участке детского сада, детское творчество, чтение художественной литературы, рассматривание картин, показ фильмов слайдов, видео роликов;

-проектно-исследовательская деятельность, развивающая познавательный интерес, любознательность в во всех образовательных процессах.

И поэтому для осуществление этих задач, будет целесообразным использование инновационных методов. Воспитание и обучение в детском саду станет действенным в случае, если у воспитатели будут готовы осуществлять инновационную деятельность во взаимодействии с детьми и родителями. Нововведение – своеобразный носитель новшества, способ его распространения, донесение до воспитанников более интересном и познавательном процессе. Инновационные методы в практике несет в себе новшество, обновляет практику, делая ее более результативной. В настоящее время, дошкольников мало чем удивишь, наличие дома компьютера, планшетов, телефонов, стала частью жизни детей. И приходя в детский сад, малыша заинтересовать можно при желании. Используя интерактивную доску в детском саду, дети с удовольствием погружаются в познавательный процесс и с вниманием следят за педагогом. А педагог тем временем разрабатывает эффективный наглядный, познавательный и развивающий материал. Можно с легкостью создать проблемную ситуацию и обыгрывать персонаж с помощью интерактивной доски, у детей развивается познавательная и творческая активность, любознательность, воображение, образное мышление, а также готовит детей с компьютерными технологиями, овладение навыками работы и интерактивной доской. И одно из главных задач, следует родителям объяснить

и разъяснить, для чего и зачем можно использовать интерактивную доску. Так как у родителей не правильное восприятие, либо педагог использует не по назначению доску. (зачастую дети просто просматривают мультфильмы). Ведь их использование во время занятия позволяет задействовать все основные сенсорные системы человека – визуальную. Слуховую и кинестетическую, что делает занятие более успешным. На занятии по основам математики дети с легкостью усваивают всевозможные понятия, числа, формы, цвета; пополняется запас новых слов. Ребенок вникает в принципы логического мышления и построения различных комбинаций. С помощью устройства позволяет реализовать принцип наглядности, особенно для дошкольного возраста, ведь их внимание трудно удержать. А также обеспечивает экономию времени при подготовке организованной деятельности. Значительно облегчает объяснение сложного материала за счет яркого эффективного и динамичного изложения. Инновационный потенциал ДО – способность создавать, воспринимать, реализовывать нововведения и вовремя избавляться от устаревшего педагогически нецелесообразного. Интерактивная доска для детей стали неотъемлемым элементом, что позволяет совершенно по-новому построить обучения дошкольников, где вместо стандартных дидактических материалов используется интерактивные разработки. Педагог использует доску, чтобы проводить групповые занятия, изучая цифры, слова, понятия и даже правила дорожного движения. Очень удобно также использовании ИКТ для индивидуального занятия с учетом возрастных особенностей, можно проводить учебные викторины, интерактивные тесты с выбором правильных ответов, предлагать логические задачи и математические упражнения в яркой игровой форме. Но и это не все. Основные функции интерактивной доски можно дополнить новыми с помощью специальных приложений. Доступны программы по рисованию. С помощью интерактивной доски в ДО дети смогут вращать и управлять объектами, наглядно изучая принципы работы гравитации. Чем хорош еще в использование интерактивная доска, позволяет не только сделать организованную деятельность продуктивной. Но и увлекательным и адаптированными под современную реальность. Надо заметить, что на экране дети и воспитатель могут взаимодействовать со всеми интерактивными элементами. Для удобства работы с ИКТ можно создать медиатеку, туда могут войти презентации по всем образовательным разделам. И еще одно преимущество интерактивной доски это возможность совершать виртуальные путешествия. Использование интерактивной доски — это ценный инструмент для организованной деятельности, а также повышения уровня педагога в области овладения ИКТ.

Литература

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения. от 3 августа 2022года №348 приказ.
2. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения от 14 октября 2022 года №422

3. Бороненко Т.А. Использование ЭОР в учебном процессе, Санкт- Петербург, Издательство РГПУ им. А.И. Герцена, 2007
4. Интерактивные технологии в образовании// учебно – методический комплекс// Российский государственный университет. - Москва, 2005.-21с.
5. Осин А.В. «Электронные образовательные ресурсы нового поколения», М, Агенство «Социальный проект», 2007
6. «Интерактивная доска: выбор, применение и рекомендации» П.Гнесюк.
7. Интерактивная доска – обучение дошкольников. // ULR:https://ihfourokuok. rustatya-interktivnaya-doska-obuchenie-dosholnikov-3946635. html

Мектепке дейінгі мекемеде педагогтардың кәсіби құзыреттіліктерін жаңаша әдістемелік жұмыстарды ұйымдастыру арқылы көтеру

Бекенова Меруерт Джексенбековна
Ақмола облысы білім басқармасының Бурабай ауданы бойынша білім бөлімінің жанындағы Щучинск қаласының «Ақбота» бөбекжайы» әдіскер

Жақсыдан жадыңа алған бір ауыз сөз,
Асықпа түспеді деп қолыма тез.
Дамылсыз іздеуіңе ерінбесең,
Керегің өміріңе болады кез.

Бүгінгі күнгі бөбекжай - болашақтың бөбекжайы, мәдени саналы, жеке басының дамуына педагогикалық жағдай жасайтын және өзін-өзі тануына көмек көрсететін, физикалық және рухани жағынан биік, қоршаған ортамен жүйелі байланысқан, әлеуметтік өмірге бейімделген, бәсекеге қабілетті жаңа ұрпақ өсіріп, дамытатын, жетілдіретін бөбекжай. Сондықтан, мектепке дейінгі мекеме педагогі - шығармашылықпен жұмыс істей алатын, педагогикалық қызметтің барлық келеңді-келеңсіз жақтарын зерттеп, меңгеруге ынталы, өзінің ісін жетік меңгерген, кез келген жағдайда өзінің білімділігі, парасаттылығы, ақылдылығы, мәдениетілігі, іскерлігі, шеберлігі арқасында шеше алатын, педагогикалық үрдістің нәтижесін жақсартуға ұмтылатын тұлға болуға тиісті.

Кәсіби шеберлік, білімділік деңгей, шығармашылық туралы Ы.Алтынсарин, Ж.Аймауытов, А.Байтұрсынов т.б. ұлы педагогтар өз еңбектерінде «шебер педагог ғылыми ізденіс мәдениетімен қарулану керек» дейді. Педагогтың кәсіби шеберлігі зерттеушілік қызмет жұмысына дайындық барысында, іс-тәжірибеде және қайта даярлау кезінде қалыптасып, тәрбиеленеді. Ол балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, олардың қалау (ұжымға сіңісу, бір нәрсеге қызығу, жолдастарымен қарым-қатынасқа түсу т.б.) түрлерін қанағаттандырады. Мектепке дейінгі мекемедегі әдістемелік қызмет - мектеп жасына дейінгі бүлдіршіннің дамуына жағдай жасаушы құзыретті педагогты қолдауға, жаңа бағытқа қарай кәсіби шеберлігін күнделікті ұштауға бағытталған. Әдістемелік қызмет - бұл оқу-тәрбие жұмысының әдіс-тәсілдерін игерту, оқыту мен тәрбиелеу үрдісін ұйымдастыру мен қамтамасыз етудің неғұрлым оңтайлы және тиімді түрлері мен әдістерін іздеп табу, оларды шығармашылықпен қолдану мақсаттарын көздейтін, іс-шараларды үйрететін

педагогикалық әрекеттің негізгі түрі. Әдістемелік қызметтің қозғаушы күші - педагогтардың кәсіби құзыреттілігін көтеру. Ал, МДМ педагогі - бала құзыреттілігін көтеру мақсатын шешуде басты рөлді орындаушы. Оқу-тәрие үрдісінде кәсіби білім, білік, дағдылары дамыған педагог – кәсіби құзыреттілігі қалыптасқан педагогтың бейнесі болмақ.

Мектепке дейінгі мекеме жұмысының табысты болуы әдістемелік жұмысты ұйымдастырудан басталады. Әдістемелік жұмыстар жоспарлы, жүйелі өткенде ғана нәтижеге жетуге болады. Педагогтармен ұйымдастырылатын жұмыстың барысы алдымен қызметіне деген сүйіспеншіліктен басталуға тиісті. Еліміздің дүниежүзілік білім беру кеңістігіне ену кезеңінде мектепке дейінгі мекемелердің алдында елеулі жауапкершіліктер қойылды. Қоғам алдында тұрған өзекті мәселе, бұл жан-жақты құзыреттілігі дамыған, мәдениетті, әлеуметке бейімделген тұлға қалыптастыру болса, ал педагогикалық үрдістегі басты тұлға – педагог, сондықтан оған қойылатын талап та жоғары. Жаңа формация педагогі - шығармашыл, жаңашыл, озық ойлы, кәсіби шебер маман. Сондықтан, жұмыс барысында педагогтардан шағармашылық ізденістерді, әдістемелік жетістіктерге қол жеткізуіне баса назар аударылады. Оқу-тәрбие үрдісінде педагогтардың кәсіптік шеберлігі мен педагогикалық құзырлығы үздіксіз жетілу үшін, өздігінен кәсіби деңгейлерін жоғарлатып, мамандықтарына деген қызығушылықтарын арттыруда, шығармашылықпен еңбек етуге бағыт-бағдар беруде әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың инновациялық түрлерін қолдану тиімді. Әдістемелік жұмыстың инновациялық түрлері: іскерлік ойын, коучинг, тренингтер, семинар-практикум, сауалнама, «дөңгелек үстел», көңілді тапқырлар сайысы, интеллектуалды ойын, жобалау қызметі, кәсіби байқаулар, педагогикалық ақыл-кеңестерді оқу жылы бойы тақырыпты таңдай отырып өткізу, педагогтардың кәсіби құзыреттілігін көтеруде ерекше орын алады. Мәселен, тәжірибелік семинар - педагогтарға тақырып бойынша теориялық білімді бере отырып, тәжірибелік істерді қатар орындатуға өте ыңғайлы әдістемелік жұмыстың түрі. Тәжірибелік семинарға қатысушылар алдын ала немесе өтілу кезінде түрлі тапсырмалар орындау арқылы өздеріне қажетті ақпарат алып, өз тәжірибесінде пайдалануға мүмкіншілік алады. Іскерлік ойындарды өткізуде таңдалып алынған тақырыпты ашатын нақты міндеттер қойылады. Мұндай іскерлік ойындар барысында қолданылған әдіс-тәсілдер педагогтардың белсенділігін арттырады, кәсіби білімін тәжірибелік сәттерде қолдану машықтарын жаттықтырады. Мамандармен жүргізілетін кең тараған жаңа жұмыс түрі - тренингтер. Тренинг жүргізудегі мақсат педагог өзінің іс-әрекетіне сырт көзден баға алады және басқалардың іс-әрекетін бағалайды, әрі қобалжу, сенімсіздіктен арылады. Өткізілген сауалнамалар үлгілері арқылы педагогтардың өз мамандығына деген қанағаттанушылығы анықталады. Көңілді тапқырлар сайысында берілетін тапсырмалар құрылған топ мүшелерінің ұйымшылдықпен, шығармашылықпен орындауына бағытталады. Әдістемелік жұмыстар жоспарлы, жүйелі өткенде ғана нәтижеге жетуге болады. Педагогтармен ұйымдастырылатын жұмыстың барысы алдымен қызметіне деген сүйіспеншіліктен басталады. Соған сәйкес, жаңа формация педагогі - шығармашыл, жаңашыл, озық ойлы, кәсіби шебер

маман иесі. Жұмыс барысында педагогтардан шығармашылық ізденістерді, әдістемелік жетістіктерге қол жеткізуіне баса назар аударылды. Үнемі ізденіп, педагогтарға өз қызметінің қыр-сырын ұқтырып, жаңашыл түрде жұмыс түрлерін ұйымдастыруға көмек берілуде. Данышпан Сократтың «Біреуді бір нәрсеге иландырғың келсе, құр сөзбен уағыздама, одан да ғылым жолына түсір»,- деген қағидасы басшылыққа алынды. «Педагогтарды нәтижеге қалай жеткізуге болады?» деген ойды жүзеге асыруда, педагогтың әрекеттерін негізгі мақсатқа жетелеу, өздігінен ізденуге, зерттеуге, салыстыруға, ұмтылуға, қорытындылай білуге, нәтижеге біртіндеп қол жеткізуге нұсқаушы, бағыттаушы. Бұл бағытта өткізілетін әдістемелік іс-шаралардың алдын ала тапсырмасын беру арқылы педагогтың іздену, зерделеу, зерттеушілігіне жол ашуға болатынына көз жеткізілді.

Педагог - зерттеуші	Мақсат көздейді	Қозғаушы күш	Түйсіну,іздену,зерделеу, зерттеу, салыстыру	Қорытын-дылау	Нәтиже шығару

Жеңілден қиынға, қарапайымнан күрделіге қарай сатылы түрде орындалатын жұмыстар жүйесін ұйымдастыру қолайлы.

Әдістемелік жұмыс түрлері оның мазмұнына, мамандардың мүмкіншіліктеріне, білім беру қажеттіліктеріне және тәрбиешілердің қызығушылықтарына қарай жоспарланып өтіліп отырылды. Берілетін әдістемелік көмек – жедел, үздіксіз, болжау түрінде педагогикалық ұжым мен жеке мамандардың сұраныстарын, қажеттіліктерін қанағаттандыру барысында орындалды.

Әдістемелік қызмет күтілетін көрсеткіштері:

- Байқауларда жетістіктерге жетуі;Педагогтардың ұжымдық іс-шараларға белсенді араласуы;
- Қайта даярлау курстарына, біліктілік санаттардың пайыз көрсеткішінің өсуі; Тәрбиешілердің кәсіби «Үздік тәрбиеші» байқауларында жоғары орын иегерлері болуы; Кәсіби әдістемелік сырттай байқауларға қатысуы;
- «Үздік педагог» байқауында жеңімпаз атануы; Оқулықтарды, әдістемелік құралдар мен әдебиеттерді, көрнекіліктерді, техникалық құралдарды қажеттілігіне қарай қолдана алады, жинақтайды, құрайды;
- Тәжірибелік-зерттеушілік қызметті баланы дамыту мүддесіне қарай ұйымдастыра біледі;Педтехнология, халық педагогикасының бағыттарын баланың жас ерекшелігін ескере отырып жоспарлайды;
- Оқу-тәрбие үрдісіне қажетті ақпараттың негізін анықтайды, ата-анамен талқыланатын тақырып бойынша тұжырым айтады, дәлелдейді, талдау кестелерін құрады. Мәселеге қатысты сұрақтарға пікір алмасып, ой-түйіндер жасайды.

Педагогтардың жаңа заман талабына сай оқыту мен тәрбиелеуге, жұмыс жүргізудің жаңа тәсілдерін таңдауға, өздігінен кәсіби деңгейлерін жоғарылатуға, мамандығына деген сүйіспеншілігін арттыруға, шығармашылықпен жұмыс істеуге барлық мүмкіндіктер жасалуда.

Әрбір қызметкерге Жүсіпбек Аймауытовтың: *Оқу, білім – жанған шырақ ойласаң,Үйренерсің, ізден көрсең – қалмассың,* - деген нақыл жолдары өнеге. Болашақта өзекті мәселелерді педагогтарға үйрете отырып, сол арқылы мамандықтарын құрмет тұтатын, жоғары нәтижелерге жететін қызметкерлер тәрбиелеу – міндет.

Қолданылған әдебиеттер

1. Жайтапова А.Ә., Шамина Г.А. Әдіскер қызметінің мазмұны білім беруді жаңарту тұрғысынан. – Алматы, 2007 ж.
2. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде білім беруді арттыру бойынша жұмыстың әдістемелік аспектілері. – Көкшетау, 2013 ж.
3. «Мектепке дейінгі білім» журналы

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Бектаева А.Қ.
Қарағанды обылысы, Шет ауданы, Ақадыр кенті
«Нұршуақ» бөбекжайы» КМҚК, тәрбиеші

Аңдатпа:«Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін іске асыру Бағдарламаның өзектілігі «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі», «Білімді ұлт», «Сапалы білім беру» ұлттық жобаларында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың қолжетімділігі мен сапасын қамтамасыз етуді басты міндет ретінде қарастырылған. Процесс инновациялық сапасы – мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтердің балалардың даму үдерісін ұйымдастыруы, педагог пен балалар арасындағы маңызды өзара байланысы, күнделікті практикада күтім мен білім берудің бірлігі, балаға достық ниет және баланың қажеттіліктерін ескеру, әр баланың отбасымен коммуникативтік өзара қарым-қатынас жасау, ата-аналарды мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтердің күнделікті практикасына тарту.

Кілт сөздері:инновациялық әдістемелік қызмет,инновациялық әдістемеліктің даму қызметтің даму модельдің құрамдас бөліктері;мақсатты мазмұнды ұйымдастырушылық-әрекет және нәтиже.

Қазіргі уақытта бір орында тұру мүмкін емес, сондықтан мектепке дейінгі мекемелердің білім беру процесіне берік енді. Жақында жалпы білім беруде белсенді түрде енгізілген компьютерлік технологиялар мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде де қолданыла бастады. Білім беру жүйесін ақпараттандыру педагогке және оның кәсіби құзыреттілігіне жаңа талаптар қойды. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің мұғалімі компьютерді, заманауи мультимедиялық жабдықты қолдана білуі керек . Соңғы жылдары ақпараттық-қатынастық технологиялардың қарқынды дамуы және олардың адам өмірінің барлық салаларына таралуы болды. Білім беру жүйесінде білім беру процесінің жаңа моделін құру және қазіргі қоғамның сұраныстарына сәйкес келетін білім беру ортасын құру мәселесі туындады. Баланың алғашқы және негізгі мұғалімі – ата аналары. Біздің еліміздің қалыптасқан әлеуметтік, мәдени және

экономикалық жағдайында отбасымен өзара әрекеттесу мектепке дейінгі білім беру мекемесі қызметінің стратегиялық бағыты ретінде қарастырылуы маңызды. Қазіргі ата аналар көздері ашық яғни, сауатты, ақпараттандырылған бірақ сонымен бірге олардың уақыты мүлдем жоқ. Ата аналардың уақыты болмауынан балабақшаның отбасымен өзара әрекеттесе алмауы, негізгі мәселе болып табылады. Біздің күнделікті өмірімізді ақпараттық-қатынастық технологияларсыз елестету мүмкін емес. Ақпараттық-қатынастық технологиялар - бұл нақты нәтижеге қол жеткізуге бағытталған әртүрлі ақпараттық көздерге (электрондық, баспа, аспаптық) және бірлескен қызмет құралдарына қол жеткізу технологиялары. АҚТ-ны білім беру процесінде қолдану-бұл мектепке дейінгі білім берудің заманауи бағыттарының бірі. Ақпараттық-қатынастық қолдау нысандарын әртараптандыруға, тәрбиеленушілердің ата-аналарымен жұмыс сапасын арттыруға, сондай-ақ топ тәрбиешісінің және жалпы балабақшаның қызметін танымал етуге көмектеседі. Мұнда біз кейбір ұғымдарға назар аударуымыз керек: Қолдаушы өзара іс-қимыл-бұл тәрбиеленуші ересектердің өзара дайындығы кезінде балаларды тәрбиелеудің өзекті мәселелерін шешуге арналған өзара іс-қимыл. Ақпараттық-қатынастық технологиялар. Ақпарат – кез-келген деректердің, білімнің жиынтығы. Қатынас -хабарлама жолы, байланыс нысаны, байланыс актісі, бір адамның екіншісіне немесе бірқатар адамдарға ақпарат беру.

Технология - қажетті нәтижеге жету үшін әдістер мен құралдардың жиынтығы, оны қажеттілікке айналдыру әдісі.Ата-аналар мен мұғалім-тәрбиешінің өзара әрекеттесуінің жаңа әлеуеті балабақша сайтын құруды қамтиды. Мектепке дейінгі сайтта кез-келген ата-ана мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі білім беру процесінің ерекшеліктерімен танысуға, соңғы жаңалықтарды білуге және осылайша балабақшада болып жатқан барлық оқиғалардан үнемі хабардар болуға мүмкіндік алады. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің сайтында ата-аналарды қызықтыратын мәселелер мен оларды қалай шешуге болатындығы туралы парақ құру. Әр ата-ананың тәрбиешінің ұялы телефон нөмірі бар, сонымен қатар топта ата-аналардың барлық телефондарының тізімі бар (әкелер де, аналар да). Балалардың ата-аналары кез-келген уақытта тәрбиешіге қоңырау шалып, оларды қызықтыратын кез-келген сұрақ қою немесе мәселе туралы хабарлау арқылы SMS-хабарлама жібере алатындығын біледі. Білім беру процесіне оны ұйымдастырудың кешенді тақырыптық принципін енгізе отырып, ата — аналарға баланың жетістіктері немесе қиындықтары туралы жеке-жеке хабарлауға, мектеп жасына дейінгі баланы дамыту бойынша қысқа ұсыныстар беруге, хабарландыру жасауға және т.б. ұялы телефонды пайдаланудың артықшылығы-ата-аналармен тікелей диалогты жүзеге асыру, ақпараттың жеделдігі.

1."Редактор бағаны" - ата-аналарға үндеу, өзекті ресми ақпарат, ата-аналарға арналған хабарландырулар.
2. "Оқыту және тәрбиелеу" - тәрбиешілер мен мамандар дайындаған тәрбие мен оқытудың өзекті мәселелеріне арналған мақалалар, балабақша жұмысының ерекшеліктері (бағдарламалар мен технологиялар, даму бағыттары, педагогтың

инновациялық қызметі) туралы ақпарат орналастырылады.
3. "Топ жаңалықтары" - топтың оқиғалары, мерекелері, экскурсиялары туралы ақпарат бар.
4. "Назар аударыңыз! Байқау!"- ата-аналар үшін фотосуреттер, қолөнер, шығармашылық жұмыстар конкурстары, қорытындылау туралы ақпарат орналастырылады.
5."Пошта жәшігі"—ата-аналардың ақпараты орналастырылады. Электрондық пошта тәрбиеленушілердің отбасыларымен байланысу үшін кең мүмкіндіктер береді. Электрондық поштаны пайдаланудың артықшылығы-ата-аналардың назарына үлкен көлемдегі ақпаратты жеткізуге, отбасымен жеке қарым-қатынас жасауға болады. Интернеттегі тәрбиешінің жеке веб-парағында негізінен балалардың дамуындағы әртүрлі бағыттар бойынша кеңес беру материалдары орналастырылған: жас ерекшеліктері, мамандардың кеңестері, тәрбиешінің ұсыныстары және т. б. веб-парақты ата-аналардың бұрышында көрнекі материалды оқуға әр түрлі себептермен жеткілікті көңіл бөлмейтін ата-аналар жиі пайдаланады.Осылайша, бүгінгі таңда мектепке дейінгі мекеме мен отбасының педагогикалық өзара әрекеттесуінің сәттілігі мұғалім-тәрбиешінің өз жұмысында ата-аналарды қызықтыруға және олардың қазіргі білім беру мекемесінің оқу-тәрбие процесіне белсенді қатысуына жағдай жасауға арналған үлкен әлеуеті бар жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қаншалықты қолданатындығына байланысты.

Қазіргі қоғам үнемі дамып келеді және бұл даму ғылыми-техникалықпрогреспен тығыз байланысты. XXI ғасыр-бұл біздің өміріміздің барлық салаларына, соның ішінде білім беру ортасына енетін жаңа электрондық технологиялар ғасыры. Білім беруді ақпараттандыру бағыттардың ішіндегі ең өзектілігіне айналды. Неліктен біз балабақшадан бастап білім беру мекемесінде цифрлық білім беру ортасын құру қажеттілігі туралы жиі айтамыз? Білім беру саласындағы, оның ішінде мектепке дейінгі білім беру саласындағы негізгі нормативтік құжаттарда білім берудің сапасы мен қолжетімділігін арттыру басты міндет болып табылады. Балаларды дамыту, тәрбиелеу және оқыту мәселелерін шешу басқару жүйесін жетілдірумен, білім беру мекемелері басшыларының кәсіби деңгейінің жоғары болуымен, педагогикалық процесті өзгертумен мүмкін болады. Инновациялық мәдениеті дамыған мектепке дейінгі білім беру ұйымының басшысы басқару қызметінің мазмұны мен әдістеріне өзгерістер енгізеді және дәйекті түрде дамытады.

Жеке тұлға мен қоғамның инновациялық мәдениеті әлеуметтік прогреске ықпал ететін ғасырымыздың ең маңызды әлеуеті ретінде қарастырылады. Ал ол өмірдің барлық саласында жаңалықтарды дамытып, енгізуге қабілетті, жаңа идеяларды тез қабылдайтын, мотивтерге, білімдерге, дағдыларға, бейнелер мен мінез-құлық нормаларына сіңген жеке тұлғаның тұтас бағдары ретінде ұсынылады.

Әдебиеттер

1. А.Меңжанова Мектепке дейінгі педагогика
2. А.Меңжанова Мектепке дейінгі педагогика-Алматы;Рауан, 1992

3. Республикалық педагогикалық журнал «Бала мен балабақша» - 2010 - №3.
4. Республикалық педагогикалық журнал. «Бала мен балабақша» - 2010 - №6.
5.Н. Жумабекова «Мектепке дейінгі педагогика» - Астана
Фолиант - 2007

Мектеп жасына дейінгі балалардыңмузыка оқу іс-әрекетін ұйымдастыруда инновациялық технологияларды қолдану

Бердыгалиева Г.М., Зайнеденова К.М.
БҚО, Орал қ. №34 «Балбұлақ» бөбекжайы, музыка жетекшілері

Аңдатпа: Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымдардың музыка оқу іс-әрекетін ұйымдастыру және инновациялық технологияларды тиімді пайдалану туралы айтылады.

Кілт сөздер: «Инновациялық сөйлейтін қалам», «Инновациялық киіз үй», «Smart технология», «Нейробум», «Музыкаграмма», «Wordwall», «Educaplay», «Genially», «Инновациялық тақта»

Қазіргі мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі жұмыс, музыкалық жетекшіден қазіргі қоғамның адамын қалыптастыруға ықпал ететін мемлекеттік білім беру стандарттары жағдайында балалардың білім беру бағдарламаларының мазмұнын тиімді игеруге бағытталған жаңа технологияларды қолдануды талап етеді.

Музыкалық іс-әрекет бала өмірінде ерекше орын алады. Өйткені музыка балалардың қуанышының, жағымды эмоцияларының, танымының және өзін-өзі көрсету мүмкіндігінің қайнар көзі болып табылады. Балаға оқуды қызықты және мазмұнды ету, балалардың оқу және шығармашылық процесіне белсенді қатысуына мүмкіндік беру үшін қазіргі заманғы балалардың қажеттіліктерін қанағаттандыратын әдістерді қолдану қажет. Айналадағы өмірдің өзгеруі заманауи әдістер мен жаңа технологиялар негізінде оқыту мен тәрбиелеудің тиімді құралдарын таңдау қажеттілігін талап етеді.Сондықтан біздің музыкалық жетекші ретіндегі мақсатымыздың бірі-музыкалық-ойын кеңістігін құру мен ұйымдастыруда инновациялық әдіс-тәсілдерді табу, бағдарламалық материалды игеру үшін балаларға қолайлы жағдай жасау.

Мектеп жасына дейінгі балалардың музыкалық тәрбиесін дамытудың негізгі міндетін шешу үшін біз өз жұмысымызда музыкалық қызметтің әртүрлі түрлерінде жаңа бағдарламалар мен технологияларды қолданамыз.

Мектепке дейінгі мекемеде компьютерді пайдалану музыка жетекшілеріне балалармен бірлескен оқу іс-әрекетін айтарлықтай жандандыруға мүмкіндік береді. Инновациялық технологиялар музыка жетекшісінің мектепке дейінгі мекеменің білім беру бағдарламасында қарастырылған музыкалық-дидактикалық материалды көрсетудегі мүмкіндіктерін кеңейтеді. Музыка жетекшісінің АКТ пайдалана отырып, балаларға көрнекі ақпаратты берудің қосымша мүмкіндігі болуы өте маңызды. АКТ пайдаланатын музыкалық оқу іс-әрекеттері мектеп жасына дейінгі балалардың музыкаға деген танымдық қызығушылығын арттырады және балалардың зейінін белсендіреді. Өйткені

ұсынылған материалды меңгерудің жаңа мотивтері пайда болады. Мұндай оқу іс-әрекеттерінде балалар музыкалық шығарманы бірлесіп талқылауда белсендірек болады. Музыка оқу іс-әрекеттері мазмұнды, үйлесімді және нәтижелі болады.

Музыкалық тәрбиенің міндеттері музыкалық іс-әрекеттің бірнеше түрлері арқылы жүзеге асады: музыка тыңдау, ән айту, музыкалық-ырғақты қимылдар, музыкалық-дидактикалық ойындар, балалар музыкалық аспаптарында ойнау. Сонымен «музыка тыңдау» бөлімінде «Инновациялық киіз үй» мен «Инновациялық сөйлейтін қаламды» қолданамыз. Олар балаларға музыкалық шығарманы қайта-қайта тыңдауға құштарлықты оятады, тыңдауға ұсынылған музыкалық шығарманы ұзақ уақыт есте сақтауға көмектеседі және әсерлі болады.

Мектеп жасына дейінгі балаларға музыкалық-эстетикалық тәрбие беру жүйесінде ән айту жетекші орын алады. Қызметтің бұл түрі жаңа ақпараттық технологияларды қолдануды да қамтиды. Олай болса, жақсы дикция мен мәнерлі ән айтудың шарты – сөздің мағынасы мен әннің музыкалық бейнесін түсіну үшін «Мнемо технология» әдісін қолданамыз. Яғни бұл технология - бала әннің мәтінінде айтылып жатырған сөздерді презентацияда көрсетілген суреттер арқылы көреді және тез жаттауға ықпал етеді.

Музыка оқу іс-әрекетінде балаларды дамытудың тағы бір түрі ол музыкалық-ырғақты қимылдар. Ырғақты сезінген баланың жүйке жүйесі жақсы дамып, сырттан келген ақпаратты тез қабылдағыш болады. Біздің тәжірибемізде бірнеше музыкалық-ырғақты қимылдардың дамытудың әдістерін қолданып жүрміз. Соның ішінде «нейробум», «музыкаграмма», «ырғақты би» және т.б әдіс-тәсілдер балалардың музыкаға деген қызуғушылықтарын оятады.

Балалардың өзіндік музыкалық іс-әрекетін дамытудың маңызды құралдарының бірі - музыкалық-дидактикалық ойындар болып табылады. Музыкалық дидактикалық ойындарды біздер бірнеше интернет сайттарын қолдану арқылы жүзеге асырамыз. «Wordwall», «Educaplay», «Genially» сайттарын қолдана отырып, «Инновациялық тақтаның» көмегімен музыкалық аспаптарды және олардың дыбысын ажыратуды, ертегілерді әңгімелеп беруді, музыкалық жанрларды тануды және т.б ойындарды үйренеді. Бұл ойындар музыка оқу іс-әрекетін түрлендіріп, мазмұнын байытып, көркемдей түседі. Ойындар балалардың бойындағы музыкаға деген қызығушылығы мен құмарлығын оятады, балалық қиялдарын қозғап, түсініктерін кеңейте түседі. Балалардың шығармашылық қабілетерін дамытып, оларды әдемілікке, музыкалық үндестікке баулиды.

Балалардың музыкалық шығармашылықтарын оятудың тағы бір түрі ол музыкалық аспаптарда ойнау. Музыкалық аспаптарда ойнау барысында балалардың эстетикалық және қабылдау сезімдері жетілдіріледі. Балаларға арналған музыкалық аспаптарда ойнаған жағдайда баланың қол саусақ моторикасы дамиды. Музыкалық аспаптардың дыбыстары балалардыңой өрісі мен қиялын, шығармашылық қабілеттерін дамытады және музыканы түсініп оны сүюге үйретеді. Балаларға музыкалық аспапта ойнап үйретудің тиімді тәсілдерінің бірі оларға экраннан сол аспаптарды көрсете отырып ойнатсақ бала

аспаптарды ажырата отырып берілген шығарманың бөлімдеріне сай әрбір аспаптың ойнау ретін біледі.

Қорыта келгенде осы инновациялық технологияларды қолдану мектеп жасына дейінгі балалардың музыкалық қабілеттерін дамытуда маңызды рөл атқарады. Музыкалық сабақтарда, мерекелерде, қуанышты қарым-қатынас, көтеріңкі көңіл-күй және үйлесімді өзін-өзі сезіну атмосферасын құрады. Балалар қарапайым музыкалық білімді игереді, музыкалық-шығармашылық қабілеттерін дамытады, оқу-тәрбие процесін сапалы жақсартуға ықпал етеді, музыкалық іс-әрекеттің барлық кезеңдерін қамтиды.

Әдебиеттер

1. А.В.Бояринцева, Т.В.Ермолина. Хрестоматия по кинезиологии на основе ритма и музыки. Москва, 2015 г.
2. А.В.Белошистая. Развитие логического мышления у дошкольников. ИНФРА-М, 2019 г.
3. Т.Ермолина. Динамическое сольфеджио. Методическое приложение к Программе Музыкального воспитания в Монтессори-группах. Москва, 2007г.
4. Т.С.Комарова. Информационно-коммуникационные технологии в дошкольном образовании. Москва. Мозаика-Синтез. **2012**г.
5. 2. Михеева Е. В. Здоровьесберегающие технологии в ДО. Методические рекомендации. Москва, 2009 г.
6. С.Н.Томчикова. Игровые технологии в ДО. Москва, Флинта, 2015 г.

Мектепке дейінгі музыкалық тәрбиеде инновациялық технологияларды қолдану

Бижанова Л.Ж.

Астана қ. №30 «Қайнар» балабақшасы, музыка жетекшісі педагогика ғылымдарының магистрі

Аңдатпа: Инновациялық технологиялар негізінде баланың шығармашылық тұлғасын дамыту. Білім беру процесінің тиімділігін және балалардың білім беру бағдарламасының материалын игеру сапасын арттыру үшін музыкалық тәрбиеде инновациялық технологияларды белсенді енгізу және қолдану.

Аннотация: Развитие творческой личности ребенка на основе инновационных технологий. Активное внедрение и применение инновационных технологий в музыкальном воспитании для повышения эффективности образовательного процесса и качества усвоения материала образовательной программы детей.

Abstract: The development of a child's creative personality based on innovative technologies. My work is the active introduction and application of innovative technologies in music education to improve the effectiveness of the educational process and the quality of assimilation of the material of the educational program of children.

Түйінді сөздер: Компьютерлік технология, презентация, артикуляция,квист.

Музыкалық ұйымдастырылған іс-әрекетте оқытудың тиімділігі мен сапасын арттыруға, психикалық функцияларды қалыптастыруға, сөйлеуді дамытуға, қоршаған әлем туралы білім жинауға мүмкіндік беретін әртүрлі технологияларды қолданылады.

Қазіргі уақытта инновациялық технологиялар жиі қолданамыз. АКТ (ақпараттық-коммуникациялық технологияларды) пайдалану қазіргі білім берудің басымдықтарының бірі болып табылады. Ақпараттық технологиялар, бұл компьютерлер мен олардың бағдарламалық жасақтамасы ғана емес. АКТ дегеніміз-интернетті, теледидарды, бейнені, DVD, CD, мультимедиа, аудиовизуалды жабдықты, яғни байланыс үшін кең мүмкіндіктерді ұсынатын барлық нәрсені пайдаланамыз.

Музыкалық білім берудің жаңа тәсілдері балалардың музыкалық қабілетін дамытуда мүлдем басқа, тиімді педагогикалық технологияларды қолдануды талап етеді. Адам ойлауының белгілі бір түрі ретінде әрекет ете отырып, музыка негізгі функцияны – қарым-қатынас функциясын атқарады. Өнермен таныстыру, музыкалық тәрбие – бұл жеке тұлғаның өзін-өзі анықтауымен байланысты.

Қазіргі кезде заманауи технологияларды қолданылады:

- Денсаулықсақтау технологиясы;
- Музыкалық импровизацияның қарапайым формалары;
- Музыкалық-сөйлеу және саусақ гимнастикасы;
- Анимациялық би және флешмобтар;
- Тапсырмалар;
- Құралдармен ойындар;
- АКТ қолдану.
- Денсаулық сақтау технологиясын қолдану міндеттері:
- Әр баланың жасына және жеке мүмкіндіктеріне сүйене отырып, денсаулықсақтау әдістемесін қолдана отырып, музыкалық іс-әрекеттің әртүрлі түрлерінде балалардың музыкалық және шығармашылық қабілеттерін дамыту.
- Физикалық және психикалық денсаулықты сақтау және нығайту
- Әр баланың эмоционалды әл-ауқатын қамтамасыз ететін жағдайлар жасау.
- Баланың қоршаған әлемге, отбасына, достарына, өзіне деген оң көзқарасын қалыптастыру.

Денсаулық сақтау технологиясындағы жұмыстың негізгі әдістері: әндер, дауыс жаттығулары. Дауысты ән айтуға және белгілі бір интервалдардың таза интонациясында жаттығуға дайындау үшін қолданылады.

Тыныс алу гимнастикасы. Балаларды тыныс алу ауруларының алдын алу үшін мұрынмен тыныс алуға үйретеді, тыныс алу бұлшықеттерін жаттықтырады, өкпенің жұмысын жақсартады, қанның оттегімен қанығуын арттырады, жүрек-тамыр жүйесін жаттықтырады, гипоксияға төзімділікті арттырады (оттегінің жетіспеушілігі).

Алдыңғы тыныс алу гимнастикасымен ән айту балаларға психотерапиялық, емдік әсер алуды қалпына келтіреді.

- артикуляциялық гимнастика-артикуляция органдарының сапалы қозғалыстарын дамыту, фонемаларды дұрыс айтуға дайындық, сөйлеу аппараттарының бұлшықеттерін жаттықтыру, музыкалық есте сақтау қабілетін дамыту. Нәтижесінде балалардың сөйлеу тілінің даму деңгейінің көрсеткіштері, ән айту дағдылары, музыкалық есте сақтау, зейін жақсарады.

- саусақ ойындары сөйлеудің дамуына әсер ететін, баланы сурет салуға, жазуға дайындайтын қолдың ұсақ моторикасын дамытады. Барлық балаларға, әсіресе сөйлеу проблемалары бар балаларға ұсынылады.

- сөйлеу ойындары шиеленісті жеңілдетеді, еріксіз назар аудару қабілетін арттырады, байқауды күшейтеді. Музыкалық есту сөйлеу есту қабілетімен тығыз байланысты дамиды. Мұғалім дыбысқа музыкалық аспаптарды, дыбыстық қимылдарды қосады.

- музыкалық терапия-музыканы эмоционалды қабылдауға негізделген психотерапия әдісі. Дұрыс таңдалған музыканы тыңдау балалардың иммунитетін арттырады, тітіркену мен шиеленісті жеңілдетеді, тыныс алуды қалпына келтіреді.

Музыкалық білім беру тәжірибесіндегі инновациялық формалардың бірі-музыкалық импровизацияның қарапайым формалары. Бұл технологияның негізінде ән айтуды,анықсөйлеуді,балалар музыкалық аспаптарында ойнауды, биді, музыкаға импровизацияланған қозғалысты, өлеңдер мен ертегілерді айтуды,импровизацияланған театрландыруды біріктіретін ұжымдық әрекет болады.

Белсенді қолданатын музыкалық дамудың бір түрі-коммуникативті би.
Баланы музыка жасау процесіне тарту бір-бірін қабылдау атмосферасын құру және эмоционалды-психологиялық босату арқылы жүзеге асырылады. Коммуникативті би шешетін міндеттер:

- Коммуникативтік дағдыларды дамыту.
- Пішінді форманы сезіну бойынша жұмыстану.
- Қозғалтқышты үйлестіруді дамыту.
- Ырғақ сезімін дамыту.

Саусақ ойындары (музыкалық және сөйлеу). Балалардың-бұл орындаушылық өнердің алғашқы тәжірибелері, сипаты іс жүзінде интонацияланып, ауызекі сөйлеудің дыбыстық модуляцияларымен байытылған.

Квест-бұл шытырман оқиғалы ойын, онда сюжетті алға жылжыту үшін мәселелерді шешу қажет. Әдетте, сіз оған жете алатын белгілі бір тізбек бар. Жұмбақтарды дәйекті түрде шешу. Әрбір анықтама келесі нүкте мен келесі тапсырманың кілті болып табылады. Тапсырмалар шығармашылық және интеллектуалды болуы мүмкін. Квесттер үй-жайда да, алаңда да өткізуге болады. Әр бала оқиғалардың тікелей қатысушысы бола алады.Кез-келген сценарийді негіз ретінде ала аласыз. Квестті қолдану бірқатар міндеттерді шешеді: төзімділікке, белгілі бір тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілікке тәрбиелеу, шығармашылық қабілеттерін, қиялын, іздеу

белсенділігін дамыту, зерттеу іс-әрекетінің дағдыларын қалыптастыру, жаңалыққа ұмтылу, әр баланы белсенді шығармашылық баулиды.

Музыкалық аспаптармен ойындар. Балалармен музыкалық іс-әрекетте балалардың музыкалық аспаптардың ішінде шулы аспаптармен, ең алдымен шуды зерттеуді қажет деп санаймыз, өйткені дәл осы аспаптар балаларға қарапайым және қол жетімді.

Қазіргі музыкалық әдістемеде бұл дыбысты зерттеу және балалардың дыбыс арқылы әлемді тануы, әртүрлі тұрмыстық заттардың басқа бейнесін жасау барған сайын дамып келеді. Олар таңғажайып оркестрдің шулы аспапта ойнайтын мүшелері болғысы келеді. Балалардың музыкалық аспаптармен қарым-қатынасы дамиды: музыкалық, тембрлік есту, қабылдаудың нәзіктігі, ассоциативтілік, көркемдік әсерін сезінеді.

Музыкалық-педагогикалық тәжірибеде анимациялық билер мен флешмобтарды белсенді қолданамыз. Мұндай билердің артықшылығы - бұл жерде арнайы дайындық қажет емес, балалар бәрін шоуда орындайды және оларға өте ұнайды. Ата-аналар балалармен билеуге қуанышты. Анимациялық би мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық және моторикасын дамытады. Ең бастысы-көңілді болу және барлық қатысушылар оларды орындай алады. Қиындық балаларды қимылдарды синхронды түрде, кешікпей орындауға үйрету, бірақ бұл олардың үйлесімдігі мен назарын дамытады. Балабақшадағы музыкалық ұйымдастылған іс-әрекетінде АКТ-ны білім беру іс-шараларында, музыкалық мерекелерде, ойын-сауықта, бос уақытта үнемі пайдалану. Тәрбиелеу және оқыту процесінде компьютерді пайдалану, біріншіден, қосымша оқу ақпаратын береді, екіншіден, бұл динамикалық (слайдтар, анимациялар, бейнематериалдар) әртүрлі иллюстрациялық материалдар қолданамыз.

Балаларға музыкалық аспаптарында ойнауды үйрете отырып, пернетақты, оркестрді жақсы түсіну үшін презентация арқылы балалардың музыкалық аспапта ойнау техникасын дамыту.

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде әртүрлі жобалар жасау (Жеңіс күні, Аналар күні, Жаңа жыл және т.б.) АКТ-ны қолданамаз, бұл дизайнға, костюмдерге, презентацияларға, музыкаға, бейнематериалдарға және презентацияға қатысты).

Мерекелерде мектепке дейінгі білім беру мекемесімен барлық іс-шараларды құруға барлық педагогикалық ұжым белсенді қатысады. Тәрбиешілер залды безендіруге,көрнекілік жасауға көмектеседі.

Компьютерлік технологиялар, презентациялар, мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі барлық іс-шараларды үнемі сүйемелдейді ертеңгіліктер, концерттер, педагогикалық кеңестер, шығармашылық іс шара т.б. біздің мектепке дейінгі білім беру мекемесінде бақша жаңалықтары мен ата-аналарға қажет барлық ақпарат көрсетілген өз сайты бар.

Осылайша, инновациялық технологияларды қолдану мектеп жасына дейінгі балалардың музыкалық қабілеттерін дамытуда маңызды рөл атқарады, тәрбиелеу-оқыту процесін сапалы жақсартуға ықпал етеді, оны балалар мен

мамандар үшін қызықтыжәне ыңғайлы етеді, музыкалық іс-әрекеттің барлық кезеңдерін қамтиды.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Боровик Т. А. "Педагогикалық шығармашылықтың жолдары", "Мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу" баспа үйі ЖШҚ, 2004 ж.

2. Белов Г.Г., Горбунова И.И., Горельченко А.В. Музыкалық компьютер (музыканттың жаңа құралы). Санкт-Петербург: SMIO Press 2010г.

3. Буренина А. "Балаларға арналған коммуникативті би", Санкт-Петербург, 2004г.

4. Богодяж О. "Мектеп жасына дейінгі балалардың музыкалық дамуындағы инновациялық технологиялар" 2008ж.

5. Ветлугина Н. А., Кенеман А. "Балабақшадағы музыкалық тәрбие теориясы мен әдістемесі", М: ағарту, 1983ж.

6. Радынова, О.П. "Мектепке дейінгі жас: музыкалық мәдениеттің негіздерін қалай қалыптастыру керек" //"Музыкалық жетекші" 2005 ж. №1. – 3б.

7. Гизатов Б. Музыкальное образование в Казахстане / – Алма-Ата : Мектеп, 1975г. - 81 с.

8. К.Д.Ушинский, Баланың білімін қалыптастыру жолдары. Алматы, 1989.

9. Қазиева Б. Музыка сауатынан практикалық көмек / - Алматы: РБК, 1995ж - 110 бет.

Балаларға қосымша білім беру жүйесіндегі инклюзивті білім беру

Дербисова Жадыра Санияз овна, тәрбиеші

№17 «Ер Төстік» балабақшасы, Астанақаласы

Түйіндеме

Бұл мақалада инклюзивті білім берудің тиімді,ұтымды тұстарын анықтау, баланың дамуы үшін қандай әдіс тәсілдер қолдану қажеттілігі туралы мәселелер қарастырылған.

Түйінді сөздер: білім беру кеңістігі, ойын терапиясы . өзара әрекеттесу ортасы.

Инклюзивті білім беру дамуында сәл ерекшеліктері бар балалардың дені сау балалармен бірге оларды әлеуметтендіру және интеграция процестерін жеңілдету мақсатындағы бірлескен оқыту. Инклюзивті білім беру жалпы білім беру кеңістігінде ерекше білім беруді қажеттіліктері бар балаларды оқыту дегенді білдіреді.

Инклюзивті оқыту және тәрбиелеу бұл жалпы білім беру жүйесінің қызметін ұйымдастырудағы жүйелі тәсіл ретінде қарастырылатын ұзақ мерзімді стратегия. Инклюзивті білім беруді тиімді жүзеге асыру үшін барлық балалардың , олардың қабілеттері мен мүмкіндіктеріне тәуелсіз білім алу сұраныстарын қанағаттандыруға икемді білім беру ортасын құру қажет.

Ал енді ақыл ой дамуы кешеуілдеген баланың есте сақтау зейінін қалыптастыру үшін не істеу қажет ? Бұл сұраққа төмендегідей жауап беруге болады: Мектепке дейінгі жас дамуында ауытқуы бар балаларды сауу құрдастарының тобына біріктіру үшін қолайлы кезең. Тәрбиеші жұмысындағы мағызды бағыттардың бірі бейімделу кезеңінде және одан әрі мектепке дейінгі білім беру мекемесінде болу кезінде жайлылықты құру.Мектеп жасына дейінгі балалар өте эмоционалды және әсерлі. Сондықтан бейімделу кезінде біз ойын терапиясы әдісін қолданамыз. Ойын терапиясының құралдары ашық аспан астындағы ойындар ,имитациялық ойындар,психоэмоционалды стресстен арылтуға арналған ойындар,құм ойындары, дөңгелек би ойындары. Ойын оқу үдерісіндегі оқытудың әрі формасы, әрі әдісі ретінде дербес дидактикалық категория. Сонымен бірге ойынды бірлескен оқу іс әрекетінің өзара байланысты технологиясы ретінде де қоладануға болады.Ойлау қабілетін дамытуда түрлі дидактикалық, қозғалмалы,, сюжеттік рөлдік ойындар, сюжетті сурет бойынша әңгіме желісін құрау, құрастыру ойындары тағы басқа жұмыстардың маңызы зор. Ойын үстінде баланың сана сезімі ,психикалық процестері қалыптасып,сөйлеу тілі дамиды.Түзету сабақтарында мынадай ойындарды қолдануға болады: «Кілтті ал» , «Пойыз, «Ұқсас,ұқсас емес», «Қате суреттер» .Бұл ойындар арқылы «ерекше» балалардың ынтасы ,қызығушылығы артады, ойлау ,есте сақтау қабілеттері дами түседі.

Бүгінгі күн талабы тек қалыпты балалар емес , сондай ақ психикалық ,дамуы тежелген баланың ақыл ойын дамыту, ойлау қабілетін жетілдіру, өзіндік іскерлік қасиеттерін қалыптастыру, заман талабына сай ойы жүйрік етіп тәрбиелеу. Сондықтан да баланың танымын алғашқы күннен бастап дамытудың , бойында оқыту мен тәрбиелеудің негізін қалыптастырудың құралы ойын әрекеті, яғни ойын баланың жетекші әрекеті.Бірақ, ойын тек қана балаларды қызықтырып, уақыт өткізудің құралы болмай , балаға берілетін білім мен тәрбиенің құнды негізі болуы керек.Яғни ,оқыту тәрбиелеу жұмысын бағдарлама талаптарына сәйкес ойын түрінде ұйымдастыра

отырып , баланың логикалық ойлау қабілетін арттыруға жағдай жасау негізгі міндет. Бала ойын барысында айнала құбылыс сырын танып сезінеді,себеп салдарлық байланысты тәуелділікті анықтауға тырысады.Айналадағы өмір құбылыстарын , ерекшеліктерін байқай отырып,,білуге деген қызығушылығы туындайды,осы сезім оны талпыныстарға жетелейді.[2, 223 б]

Қазіргі заманауи жаңа ақпараттық технологиялардың бірі интерактивті тақта білім беру ісіндегі бұрын шешімін таппай келген жаңа ,тың дидактикалық мүмкіндіктерді шешуге мүмкіндік беретін аса маңызды құрал. Интерактивті құралдардың көмегімен тәрбиеші мен баланың шығармашылықпен жұмыс істеуіне жол ашылып отыр.Тек интерактивті құрал қолдану мен шектелмей ,электронды оқулықтарды да қолданған жөн. Электрондық оқулықтар арқылы түрлі суреттер,видиокөріністер, дыбыс және музыка тыңдап көрсетуге болады. Сондықтанда инклюзивті білім беруде ақпараттық коммуникациялық технологияларды мүмкіндігі шектеулі балалардың жас ерекшелігіне сай дайындап пайдаланып, түзете дамыту жұмыстарын жүргізсе ,мүмкіндігі шектеулі жандардың заман талабына сай тұлға қалыптастыруға септігі зор.Инклюзивті оқытуда тәрбиеші жаңа технологияларды игеріп, оқушы танымы мен қызығушылығын арттыруда ақпараттық технологияларды қолданудың тиімділігі зор. [1,88 б]

Инклюзивті оқыту барлық балалардың мұқтаждығын ескеретін ерекше қажетілігі бар балалардың білім алуына қамтамасыз ететін жалпы білім үрдісінің дамуы.

Жалпы ойымызды түйіндей келе,инклюзивті білім беру идеясы барлық балалар денсаулығына немесе ерекше білім беру қажеттіліктеріне қарамастан ,балалар арасындағы өзара іс әрекетті ұйымдастыру және құрдастарымен қарым қатынаста проблемалары бар балаларды қолдау болып табылады. Сондықтан әрбір ұстаздың ізденгіш болуы , жағымды ойлай білуі, қандай істі болсын бар ынтасымен атқаруы және баланы риясыз сүйіспеншілікпен жақсы көріп ,шабыттандыра білуі маңызды.

Библиографиялық тізім:

1. Қазақстан Республикасындағы Білім беруді дамытудың 2011- 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. Астана 2010 ж
2. Инклюзивті білім беру жағдайында даму мүмкіндігі шектеулі балаларды психологиялық педагогикалық қолдау қызметінің ұйымдастырылуы. «Открытая школа» журналы № 7 (128) 09.2020 ж

Қазақ ұлттық ойындарының балаларды тәрбиелеудегі ролі

Есенгулова Жумагул Сериковна
Астана қ. №25 «Таңшолпан» балабақшасы,
спорт нұсқаушысы

І.Кіріспе бөлім:

Халық ұрпақтан-ұрпаққа өзінің қоғамдық әлеуметтік тәжірибелері мен рухани байлығын қалдыра отырып, сол арқылы қоғамның материалдық және рухани мәдениетінің тарихын да жасайды.

Мұндай сабақтастық және ұрпақтың өзіне дейінгі адамзат жасаған игіліктерден өзіне қажеттісін іріктеп алып, ұлттық тәрбиеміздің қайнар бұлағының тереңіне бойлап, сол бұлақтан бойға қуат алу жаңа уақыт талабына сай тарихи құндылықтарды жан-жақты байыта түсуіне мүмкіндік береді. Халық үшін тәрбие – тұтас дүние. Оның мақсаты: адам тәрбиелеу. Балаларға ұлтымыздың әдет- ғұрпын, салт-дәстүрін оның сәбилік шағынан бойына сіңіріп, ойына ұялату, сол арқылы ізгілікке тәрбиелеу қай күннің болмасын басты өзекті мәселесі.

Ерте заманнан бүгінгі күнге дейін дене тәрбиесі тәрбие жүйесіндегі адамның денсаулығын нығайтып, күш-жігерін арттыруға бағытталған маңызды сала екені белгілі. Бала денсаулығын нығайту, оның организмінің толықанды дамуы бүгінгі күннің кезек күттірмес мәселесі екені де белгілі. Сондықтан балалардың дене дамуы жағдайына ерекше назар аударып, қимылдық-танымдық белсенділіктерін ояту мақсатында қимыл-қозғалыс әрекеттерді орындай білу дағдыларын қалыптастыру қажет. Баланың мектепке жақсы дайындығының бірі баланың денсаулығы, оның жұмысқа қабілеттілігі, яғни, бала мектепте ойдағыдай оқу үшін оның тек ақыл-ой, өнегелі еркін дайындығы ғана емес, сондай-ақ дене дайындығы да қажет. Денсаулығы ойдағыдай болмаса оның жұмыс қабілеттілігі төмен болады, ол өз ретінде баланың жан-жақты дамуына кедергі жасайды, оның қызығушылығы, төзімділігі, белсенділігі, қабылдау қабілеті басқа құрбы-құрдастарымен салыстырғанда төмен болады. Бұл жағдайлар биологиялық, әлеуметтік, гигиеналық және басқа факторлармен байланысты болғандықтан, әр баланың жеке басының даму ерекшелігін ескеру негізінде, оның өмірге қуанышын, сергектігін, өз күшіне сенімділігін арттыру, психологиялық тұрақтылығы мен ақыл-ой парасатының дамуына жан-жақты жағдай жасаудың жолы – дене тәрбиесі сабағына қазақтың ұлттық ойындарын көбірек кіріктіру.

ІІ . Негізгі бөлім: 2.1 Ұлттық ойындардың тәрбиелік мәні

Педагогика ғылымында дене тәрбиесінің халықтық түрліше құралдарын қолдану проблемаларына арналған ғылыми-практикалық тұрғыдан негізделген

ұлттық, халықтық ойындарды пайдалану арқасында білім берудің қазіргі жүйесінде оқу-тәрбие процесінің тиімділігін арттыру мүмкін екендігін көрсетеді. Халқымыз материалдық мұраларға қоса мәдени қазыналарға да бай. Солардың қай-қайсысы да адамға, соның игілігіне қызмет етуге бағытталған. Сондай қомақты дүниелер қатарында ұлттық ойындар да жатады. Бала өзін қоршаған дүние туралы алғашқы түсінікті ойын үстінде алады, ол дүние сырларын түйсініп аңғарады, тәжірибе жинақтайды. Ұлттық ойындар- ата-бабамыздан бірге жеткен өткен мен бүгінгіні байланыстыратын баға жетпес байлығымыз, асыл қазынамыз. Сондықтан оны үйренудің, күнделікті тұрмысқа пайдаланудың заманымызға сай ұрпақ тәрбиелеуге пайдасы мол. Ойын үстінде бала еш нәрсеге тәуелсіз, өзін еркін ұстайды. Ал еркіндік дегеніміз-барлық дамудың баспалдағы. Тәрбиенің баға жетпес құралы ретінде ойынның айтарлықтай алатын ролі бар. Ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып, оның шығармашылық қабілетін оятып, бүкіл өміріне ұштаса береді. Ойын дегеніміз-тынысы кең, алысқа меңзейтін, ойдан-ойға жетелейтін, адамға қиял мен қанат бітіретін ғажайып нәрсе, ақыл-ой жетекшісі, денсаулық кепілі, өмір тынысы. «Бала ойынмен өседі»,-деп халық бекер айтпаған. Ұлттық ойындарды күнделікті іс жүзінде пайдаланудың маңызы зор. Өйткені ойындарда түрліше қозғалыстар бар екендігін, өсіп келе жатқан ағзаға жағымды әсер ететін барлық ет топтарының жұмысқа қосылатындығын көрсетеді.

Әр халықтың өз ұрпағын өмірге әзірлеуде, баулып тәрбиелеуде, өзіне ғана тән ерекшеліктері болады . Ол ерекшеліктері ең алдымен сол халықтың әдет ғұрпы, салт-санасы, тұрмысы мен дәстүрлеріне байланысты қалыптасады. Ал, сол ұлттық ерекшеліктерді көрсететін әдет - ғұрып пен салт-сана, дәстүрлер сайып келгенде, сол ұлттың географиялық орнына, соған байланысты қалыптасқан шаруашылық, экономикалық , тұрмыс жағдайларына байланысты бір емес, әлде бірнеше ғасырлар бойы кайталанып сыннан өтіп, сандаған ұрпақтың тәрбие құралы ретінде өмір қажетін өтеуге негізделген сол халықтың өзіне тән асыл қазынасы болып табылады. Осы ұғымдардың жиынтығы халықтың жан дүниесін құрап, оның психологиялық ерекшеліктерін, өзіне тән ойлау жүйелерін анықтап, өзіндік ерекшеліктерін белгілейді. Сондықтан осы ұғымдарды өз бойына жинақтаған барлық тәрбие құралдарын, біз бүгінде халық педагогикасы деп атап жүрміз. Халық педагогикасының бір саласы - ұлттық ойындар. Ұлттық ойындар әр халықтың өзіне тән ерекшеліктерін айнытпай дәл көрсете білетін өте құнды мәдени мұраларының бірі. Әр халықтың өзіне тән тұрмыс - тіршілігіне байланысты шаруашылық - экономикалық ерекшеліктері ұлттық ойынның негізгі мазмұнын құрайды. Қазақ халқының ұлттық ойындарының өзіне тән бір ерекшелігі сол, ол тек көңіл аулап, қызық қуып, уақыт өткізу үшін ғана емес, белгілі бір білімділік, дидактикалық мақсаттарға арналып жасалғандай. Себебі шаруашылық-экономикалық жағдайына байланысты бүгінгідей бүкіл елге жалпақ жайылған мектебі болмаған кезде, өз ұрпағына қоршаған ортаның сыр-сипатын, өмір

тіршілігінің жай-күйін білдіретін, өмірге келген жас сәбиді күнбе-күнгі өмірмен тікелей араластырып, байланыстыратын жас организимнің қимыл - қозғалысы ғана емес, оның тілі мен дінінің, ақыл-ойы мен дүние танымының, адамгершілік, инабаттылық түсінігін қалыптастыратын өнер атты асыл қазынаға бастап апаратын, бірден-бір тура жолы осы ұлттық ойындар деп атау артық емес. Оның да өзіндік мәнісі бар. Өйткені аға ұрпақ өкілдері өздері өмір сүрген дәуірдің тәжірибесін жинақтаудың нәтижесінде туып қалыптасқан тәрбие құралдары арқылы, келешек ұрпаққа өз өмір тәжірибесін жинақтап қалдыруға тырысады. Сондықтан болар қазақ халқының ұлттық ойындары нақты тәжірибелік, білімділік, тәрбиелік негізде құрылып, халық өмірімен тығыз байланысып, ұштасып келеді. Олай дейтініміз ұланғайыр қазақ даласында, ешқандай техникалық қатынас құралы болмай тұрған кездің өзінде, қазақ халқының тіл тұтастығын сақтауға бірден-бір себеп болған ауыз әдебиет туындылары десек, соны әр адамға жеткізіп, ауыздан-ауызға айтқызып отыруда негізгі қызмет атқарған да ұлттық ойындар мен ойын-сауығы, салт-дәстүрлері болды деп айта аламыз. Олай болатын себебі қазақ халқының бірде-бір ұлттық ойыны ән-күйсіз, өнер жарысынсыз өтпейді. Сондықтан әрбір ойынның бойында өнерге, білімге, білуге деген құштарлық отын жағар дидактика адамды өмірге шыңдап шығарар педагогикалық - психологиялық негіз бар. Осы тұрғыдан алып қарайтын болсақ, қазақ халқының ұлттық ойындары негізінен үш саладан тұрады. Атап айтқанда: ойын - сауық ойындары, оймен келетін ойындар, дене тәрбиесі мен спорттық ойындар. Бұл үш саладағы ойындардың бәрі де негізінен жас ұрпаққа өзін қоршаған өмірден қажетті білім, тәжірибе жинақтауға негізделген. Олардың әрқайсысының өзіндік мүмкіншіліктері бар. Кейбір ойындар сабақтың барысында бірден дидактикалық материал ретінде қолданылуға мүмкіншілік берсе, ал кейбіреулерінің тек негізгі идеялары мен оны жеткізу формаларын оқушылардың ұғымын жеделдетуге лайықтап сабақтың тиімділігін арттыру құралына айналдырамыз. Ойын дегеніміз жаттығу, ол арқылы бала өмірге әзірленеді. Дене тәрбиесі сабағында халық ойындарын пайдалану жас өспірімдердің тек дене тәрбиесіне ғана әсерін тигізіп коймай, олардың жан-жақты дамуына, сана-сезімінің өсіп жетілуіне, оқу үлгеріміне де айтарлықтай әсер тигізеді. Мектептегі оқушылардың әр түрлі пән сабақтарының үстінде алатын білімін, тәрбиесін жалғастыратын кезең сабақтан тыс уақытта ойналатын ойын түрлері болып табылады. Оқу-тәрбие кездерінде бір-бірімен ұштасатын дәнекерлердің бірі- ұлттық ойындар. Іс-әрекеттен тыс уақытта ойналатын ұлттық ойын барысында балалар тыныгады, өмір танымын кеңейтеді, бірлеседі, ұйымшылдыққа үйренеді. Төзімділік, шыдамдылық пен ұстамдылық, өзін-өзі тежеу сияқты қасиеттердің қажеттігін алғаш сезіну осы ұлттық ойындардан басталады. Мысалы, балалармен ойнауға мынадай қазақтың ұлттық ойындарын ұсынуға болады. «Айгөлек», «Арқан тарту», «Белбеу тастау», «Қойыңа қасқыр шапты», «Жаяу көкпар», «Жалау алу», «Сақина жинау», «Күзетшілер» т.б. Ойындарды өткізу арқылы педагог

балаларды қазақ халқының дәстүрі мен әдет ғұрпын жоғалтпай, оны ары қарай дамытуға, өз ұлтына деген сүйіспеншілікке жастайынан баулып, оны құрметтеуге тәрбиелейді. Қазақтың ұлттық ойындарын іс-әрекетте үзбей өткізу балалардың қозғалыс белсенділігін арттырады, денсаулығын нығайтып, денесінің шынығу деңгейін көтереді, баланың бойында ұйымдастырушылық, белсенділік, ойлау, тапқырлық, шыдамдылық қасиеттерін қалыптастырады. «Ойын дегеніміз жаттығу, ол арқылы бала өмірге әзірленеді»,-деген П.Ф. Лесгафтың пікіріне көңіл бөле отырып, балада ұлттық ойындар арқылы адамгершілік қасиеттерінің қалыптасатынын байқадық. Ойын арқылы баланың бойына түрлі адамгершілік қасиеттермен қатар білімге, өнерге деген құштарлығын оятып, сабаққа деген ынтасын қалыптастыруға, ойын элементтерін пайдалану арқылы оқу процесін жандандырып, сабаққа деген белсенділігін көтеріп, сүйіспеншілігін арттырумен бірге логикалық жүйелі ойлауды қамтамасыз етеді. Сондай-ақ ұлттық ойындарды кеңінен пайдалану, балалардың еркін сөйлеуін, тіл байлығын жетілдіре түсуді, халықтың еркін сөйлеу әдісі мен логикалық ой жүйелерін дамыту тәсілдерінің ерекшеліктерін, тапқырлық пен дәлділікті тез ойлап, дәл шешу мен сөзді дәл өз мағынасында қолдануды бағдарлай білу қасиеттерін жетілдіре беру болып табылады. «Бала сөзбен де ойнайды. Осы сөзбен ойнағанда, өз ана тілінің нәзік қасиеттерін үйренеді, тілдің музыкасын ұғынады», - деген А.М. Горькийдің ойларын біз өз тәжірибемізде сынап, күнбе - күн жұмысымызда балалар қауымымен араласып, олардың ойын үстіндегі тіл өнерін меңгеру белсенділігіне байланысты өте дұрыс және орынды айтылған пікір екеніне көзіміз әбден жетті. Ұлттық ойындары мен элементтерін сабақ барысында деректерден дерексізге, жеңілден ауырға, күрделіден қарапайымға, жақыннан алысқа деген принциптерді негізге ала отырып жүргізген сабақ балаларға әсерлі болып, олардың білуге деген құмарлығын оятып, оқушылардың жалпы үлгеруі мен білім сапасын арттырары сөзсіз.

III. Қортынды бөлім:

Қорытындылай келе «Тәні саудың-жаны сау»,- демекші тәннің сау болуы үшін бала жанының жақсы, жылы сезімдерге, эмоцияларға толы болуы да әсер етеді. Оңды эмоциялар, көтеріңкі көңіл- күй салауатты өмір салтының құрамдас бөлігі. Баланы ынталандырып, оған қуанышты көңіл-күй сыйлай отырып, денсаулығын да жақсарта түсеміз. Өйткені дені сау, жаны сау, рухы мықты жас ұрпақ еліміздің ертеңі екені белгілі.

Осындай бірігіп жасалған жұмыстар нәтижесінде төмендегідей жетістіктерге қол жеткіздік:

- Дене тәрбиесі жұмысының перспективалық жоспары жазылып, сабақ үлгілері жинақталады;
- Әдіс-тәсілдер үйлесімді қолданылып, дене тәрбиесі мен жеке көмек көрсету жұмыстары жақсы қалыптасады;

- Дәрігер, психолог , дене тәрбиесі жетекшісінің біріккен жұмысы негізінде балалардың дамушылық деңгейін жақсарту талаптары мен жолдары айқындалады;
- Топтардығы оқыту-тәрбиелеу жұмыстарының валеологизациялау қалыптасады;
- Жиі ауыратын балалар саны азаяды;
- Ата-аналарды балабақшадағы тәлімдік-тәрбиелік жұмыстарға бейімдеу сапасы арттырылуда.
- Ойынды сабақта қолдану оқушылардың ой - өрісін жетілдірумен бірге өз халқының асыл мұраларын бойына сіңіріп, кейінгі ұрпаққа жеткізе білу құралы болып саналады.
- Ұлттық ойын-баланың жастайынан жүйке жүйелерін шыңдап, оларды дәлдікке, ұстамдылыққа, байсалдылыққа тәрбиелейді.

Қорыта айтар болсақ, балабақшада бала денсаулығымен жүйелі, жан-жақты, ауқымды түрде айналысқанда ғана осындай жақсы нәтижелерге қол жеткізе аламыз.

Әдебиеттер

Дене тәрбиесі. Тұрыскелдина М.Т.
Салауатты өмір салтын сақтау туралы сынып сағаты. Ахаев А.В.
Физическая подготовка. Кенеман А.В.
Дене тәрбиесі. Әдістемелік құрал. Батибаева С.Г

Инновационные формы повышения методической компетентности педагогов дошкольной организации как основа профессионального и личностного саморазвития

Жданова О.И.
КГКП "Ясли-сад "Алтын бесік" отдела образования Костанайскогорайона»Управления образованияакимата Костанайской области

Концепция модернизации казахстанского образования ставит задачу достижения нового, современного качества дошкольного образования, связанного с созданием условий для развития личности ребенка, способной реализовать себя как часть социума. В связи с этим, предполагается новое содержание профессионально - педагогической деятельности педагогов дошкольной организации (далее – ДО), их готовность осваивать и внедрять инновации, которые востребованы новой образовательной ситуацией.

Годовая тема ясли-сада «Алтын бесік" на 2023-2024 учебный год «Модернизация нравственно-патриотического воспитания через реализацию Единой программы воспитания»

Цель:создание благоприятных условий для полноценного проживания ребенком дошкольного детства, формирования основ базовой культуры личности, всестороннее развитие психических и физических качеств в

соответствии с возрастными и индивидуальными особенностями, подготовка ребенка к жизни в современном обществе через нравственно-патриотического воспитание.

Задачи:

- в рамках реализации Единой программы воспитания продолжить работу по развитию у дошкольников общечеловеческих и национальных ценностей, гуманизма, патриотизма и гражданственности;
- продолжить обобщение и распространение работы в международном эксперименте по научно-методической системе «Детский сад – дом радости» Крыловой Н.М.
- продолжить проект областной экспериментальной площадки «Балабақшадан бизнеске»;
- способствовать построению образовательной деятельности на основе взаимодействия педагогов дошкольной организации и родителей с детьми, ориентированной на развитие индивидуальных способностей каждого ребенка, обеспечение качественной подготовки к обучению в школе;
- повышать педагогическую компетентность, профессиональный уровень педагогов через использование инновационных технологий.

Для обеспечения активного участия педагогов ясли-сада «Алтын бесік" в инновационной методической работе необходимым стало проектирование продуктивных форм.

Остановились на комплексе необходимых педагогических условий:

-отбор и экспертиза (оценивание) инновационного содержания дошкольного образования;

-проектирование продуктивных форм методической работы, активизирующих педагогов на повышение профессиональной компетенции.

В ясли-саду «Алтын бесік" инновационная методическая работа - часть профессионально - управленческой, педагогической деятельности.

Для работы по повышению профессионального мастерства педагогов, методическая служба выделила отдельное направление и придерживается следующих основных требований:

-иметь практико-ориентированный характер;

-интегрировать повышение квалификации и внедрение результатов научных исследований и инновационного педагогического опыта;

-обеспечивать индивидуально-дифференцированный подход, учитывающий возможности педагогов и их профессиональные интересы;

-оценивать результативность повышения квалификации и своевременно вносить коррективы в этот процесс;

-обеспечивать системный и комплексный подход к повышению профессионального мастерства педагогов.

Помочь педагогу добиться высоких результатов в обучении и воспитании детей можно только при условии всестороннего учета не только задач дальнейшего совершенствования, но и реальных возможностей каждого воспитателя.

Из множества форм и методов, рекомендуемых в настоящее время для использования в работе с педагогами, мы остановились на некоторых из них:

Работа в кластерах - так называется графический метод организации информации, в которой выделяются главные смысловые единицы, фиксирующиеся в виде схемы с пояснением всех связей между ними. Образовательный кластер – это изображение, которое способствует систематизации и обобщению учебного материала. Он служит наглядной схемой-подспорьем для педагогов. Прием «кластер» развивает умение формирования собственного мнения на основе опыта и наблюдений. У педагогов есть возможность вносить исправления в готовые схемы.

Конференция - это собрание, совещание представителей каких-либо организаций, групп, а также отдельных лиц, ученых для обсуждения опре деленных вопросов.15-19 января 2020 года в Санкт-Петербурге состоялась Международная научно-практическая конференция по теме «Дошкольное образование: новые смыслы и пути развития на примере основной общеобразовательной программы «Детский сад – Дом радости». Данную конференцию посетили руководитель, методист и два воспитателя ясли-сада «Алтын бесік", делились опытом.

Zoom - это новая современная программа, которая позволила педагогам ясли-сада «Алтын бесік» проводить видеоконференции с возможностью вести запись. Удобство этого сервиса связано еще с тем, что для видеоконференций можно использовать планшеты и смартфоны. Например, в состоянии массового нахождения под домашним карантином, это приложение удобно именно этими функциями для педагогов. Таким же образом могут проходить совещания, родительские собрания, где помимо того, что нужно слушать, важно вести обсуждение.

Используются и такие формы и методы, как коллективное решение проблемных ситуаций, групповая дискуссия, или мозговая атака; тренинги в малых группах по совершенствованию профессиональных умений; методы самообразовательной работы, научно-практические конференции по итогам инновационной деятельности ДО. Популярным стал для нас SWOT-анализ, где предполагает заполнение определенной матрицы в соответствующие ячейки вносим сильные и слабые стороны дошкольной организации, а также ее возможности и угрозы. При заполнении подобной матрицы, например, руководитель сада, видит слабые (над которыми необходимо работать) и сильные (которые целесообразно развивать) стороны функционирования ясли-сада, определяет стратегию развития на ближайшие годы, что особенно важно в современных условиях.

Решать основные практические и исследовательские задачи, интегрировать образовательные формы обучения для педагогов в инновационной организации, в ясли-саду «Алтын бесік" помогает методический совет. В работу методического совета включена творческая группа педагогов, педагоги экспериментальной площадки, директор и методист. В компетенцию его деятельности входит создание коллектива единомышленников для развития ясли-сада, который разрабатывает стратегию,

конструктивно-методические схемы реализации общей концепции, модель организации и его основные структуры, методики изучения культурно-образовательных и профессиональных потребностей всех участников педагогического процесса. Важное место в содержании работы методического совета занимает анализ деятельности ясли, результаты использования новых педагогических технологий, рассмотрение прогностических программ и проектов, анализ и утверждение дидактических, методических материалов, обобщение опыта.

Актуальным и востребованным в образовательной деятельности педагогов является эффективная реализация информационно-коммуникационных технологий . Использование ИКТ в своей практике стало возможно не только для интеграции образовательного процесса, средства повышения квалификации, но и применения в повседневной жизни.

Таким образом, использование в процессе повышения профессионального мастерства педагогов ДО указанных и других активных форм и методов обучения обеспечивает практико-ориентированный характер организованного процесса, способствует включению в инновационную деятельность, формированию потребности в непрерывном профессиональном совершенствовании.

Литература

1.Концепции модернизации педагогического образования Республики Казахстан-Алматы, 2022 .

Использование кинезиологии в развитии детей дошкольного возраста

Педагог-психолог Иманбекова Г.С. Ясли-сад № 30 «Кайнар»

Создание оптимальных условий, обеспечивающих физическое, интеллектуальное и личностное развитие воспитанников, в том числе с особыми образовательными потребностями и индивидуальными возможностями. Движение для детей – это лекарство, которое помогает развитию и становлению жизненно важных систем организма. Движение составляет основу любой детской деятельности. Всем родителям хотелось бы видеть своего кроху внимательным, обладающим хорошей памятью, логикой, сообразительностью. А современная жизнь с появлением компьютерных технологий и недостаток внимания ведет к снижению двигательной и познавательной активности у детей, приводят к сужению восприятия. У детей начинает проявляться двигательная расторможенность, суетливость, чрезмерная двигательная активность, шаловливость, плохая обучаемость, низкая дисциплина и неорганизованность. Периодически появляются вспышки гнева, или наоборот, отмечается замедленность, грубое искажение, снижение скорости выполняемых действий. Постоянно растущее число детей с нарушениями в физическом и психическом развитии ставит перед педагогом задачу поиска эффективных форм и приемов профилактики и укрепления здоровья малышей в условиях дошкольного образовательного учреждения.

Кинезиология – является новизной нового метода в развитии нашего головного мозга посредством движений. Ее методики можно назвать универсальными для развития умственных способностей с помощью специальных двигательных упражнений, направленных на синхронизацию работы обоих полушарий мозга. Здесь задействованы не только механические, но и психофизиологические законы развития человека.

Формами такой работы, могут стать комплексы кинезиологической и дыхательной гимнастик, точечного массажа, растяжки, дыхательные упражнения, глазодвигательные упражнения, телесные упражнения, упражнения для развития мелкой моторики, упражнения на релаксацию и массаж. Они помогут предупредить возникновение простудных заболеваний, повысить общий жизненный тонус, укрепить психофизиологическое здоровье детей 3-7 лет, а в целом обеспечить полноценное и гармоничноеразвитиедошкольников.

Данное направление в системе здоровьесберегшающих технологий выбрано нами не случайно, т. к. считаем важным уделять большое внимание пальчиковым играм в различных видах деятельности, тем самым способствовать гармоничному развитию детей дошкольного возраста.

По исследованиям физиологов **правое полушарие головного мозга** – гуманитарное, образное, творческое – отвечает за тело, координацию движений, пространственное зрительное и кинестетическое восприятие. **Левое полушарие головного мозга** – математическое, знаковое, речевое, логическое, аналитическое – отвечает за восприятие – слуховой информации, постановку целей и построений программ. Единство мозга складывается из деятельности двух полушарий.

Значительную часть коры больших полушарий мозга человека занимают клетки, связанные с деятельностью кисти рук, в особенности ее большого пальца, который, у человека противопоставлен всем остальным пальцам.

Кинезиологические упражнения-это комплекс движений, позволяющих активизировать межполушарное воздействие.

Кинезиологические упражнения синхронизируют работу полушарий, улучшают мыслительную деятельность, способствуют улучшению памяти и внимания, облегчают процесс чтения и письма, способствуют развитию физических качеств.

Развитие тонкой ручной моторики ребенка начинается с раннего детства. Сначала упражнения носят пассивный характер. Уже начиная с полугода, ребенок производит осторожное сгибание и разгибание пальчиков рук.

В более позднем возрасте основная задача тренировочных упражнений будет состоять в том, чтобы сделать все эти упражнения доступными и легко выполнимыми для ребенка. Достигнуть этого можно будет лишь путем постепенного развития ручной умелости, достигаемого в результате перехода к все более и более сложным для ребенка заданиям по мере овладения менее сложными.

Любые приемы — постукивания подушечками пальцев, растирание, поглаживание основания пальцев, круговые движения по ладоням, легкий

массаж предплечья — несут ребенку только здоровье. Они увлекают малышей и приносят им радость.

Необходимо, чтобы любая пальчиковая игра проходила весело, чтобы дети могли представить себя, например, в роли маленькой хрюшки, или веселой серенькой мышкой и т. д. Не стоит забывать, что все дети — фантазеры. Они легко перевоплощаются и свободно принимают все условности театрального действа. На основе своих собственных, еще небогатых, познаний о жизни малыши начинают судить о достоинствах и недостатках героев маленьких стихотворений, и это доставляет им удовольствие.

Упражнения проводятся ежедневно. Сначала детей младшего возраста мы учим выполнять пальчиковые игры от простого к сложному. После того как дети научились выполнять пальчиковые игры с пяти лет даем комплекс пальчиковых кинезиологических упражнений, состоящих из трех положений рук, последовательно сменяющих друг друга. Ребенок выполняет их вместе со взрослым, затем самостоятельно по памяти. Упражнение выполняется сначала правой рукой, затем левой, затем двумя руками вместе. При затруднениях взрослый предлагает ребенку помогать себе командами (“гусь-курица-петух”), произносимыми вслух или про себя.

В пальчиковых играх одним из основных массажных приемов является поглаживание. Его следует выполнять ритмично, спокойно, свободно и легко скользя по коже кончиками пальцев или ладонью. Поглаживания могут быть прямолинейными, спиралевидными, зигзагообразными, попеременными, продольными,кругообразными и комбинированными. Кроме того, применяютсящипцеобразные, гребнеобразные поглаживания и просто глажение.

Другим основным массажным приемом в пальчиковых играх считается растирание. В отличие от поглаживания при этом производится определенное давление на поверхность, и рука не скользит по ней, а как бы немного сдвигает кожу, образуя впереди складку. Растирание выполняется подушечками пальцев или ладонью и также бывает зигзагообразным, спиралевидным и прямолинейным.

Так же носят оздоровительный эффект и благоприятно влияют на развитие головного мозга следующие виды упражнений:

- растяжки,
- дыхательные упражнения,
- глазодвигательные упражнения,
- телесные упражнения,
- упражнения на релаксацию.

Практическая значимость опыта работы заключается в том, что разработанная система кинезиологических упражнений, направленных на формирование у старших дошкольников полноценной речи, интеллектуальных способностей, может быть использована в работе с детьми как учителем-логопедом, педагогом-психологом, воспитателями групп и родителями. При таком тесном

сотрудничестве всех участников педагогического процесса возможно полноценное развитие детей.

Библиографический список:
1.Деннисон П., Деннисон Г. Гимнастика мозга. Книга для учителей и родителей. СПб.: Весь, 2017г.
2.Трясорукова Т.П. Развитие межполушарного взаимодействия у детей. Ростов н/Д: Феникс, 2018г.
3.Семенова М.А. Левое и правое. М.: Карапуз, 2018.
4.Инструктивно-методическое письмо по организации воспитательно-образовательного процесса в дошкольных организациях и предшкольных классах РК на 2023-2024 учебный год.

Жас мамандармен жүргізілетін әдістемелік жұмыс түрлері

Ищанова Р.Т.
Астана қ. №30 «Қайнар» балабақшасы, әдіскер

Мектепке дейінгі білім беру сапасының деңгейі жоғары елдерде саладағы ағымдағы проблемаларды қадағалауға және тиісті ұсынымдар әзірлеуге мүмкіндік беретін эмпирикалық және қолданбалы зерттеулер тұрақты негізде жүргізіледі, ал педагогтер қызметін өзекті ғылыми деректерге сәйкес құрады, өз әрекеттеріне зерттеу жүргізе отырып, практикаларды, балалардың пікірлерін ескереді және кері байланыс орнатады, зерттеу қызметімен тұрақты түрде айналысады. Бұл үшін педагог шеберлігінің тиісті деңгейі және үнемі даму мен оқуға деген ұмтылыс қажет.Балабақшада жүргізілетін сан – салалы жұмыстар білім сапасының өсуіне және де тәрбиешілердің шыңдалуына ықпалын тигізеді. Жас педагогтарды жаңа заман талабына сай жолдармен оқытуға бағытталған әдістемелік жұмыс, олардың білімдерінің жоғарлауына, балалармен жұмыс жүргізу барысында жаңа тәсілдер таңдауға, зерттеу және шығармашылақ потенциалдарын анықтауға мүмкіндік туғызды, ал ең маңыздысы өздігімен кәсіби деңгейлерін жоғарлатып, мамандықтарына деген қызығушылықтарын арттыру.

Балабақшада жұмыс істейтін жас педагогтар жаңа ұжымға бейімделу қиындықтарына тап болады, тәрбие-білім беру қызметін ұйымдастыруда, әртүрлі жоспарларды, тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасын құрастыруда, баланың және өз қызметін рефлексиялауда, білімін практикада сауатты қолдануда қиналады. Сондықтан кәсіптік және тұлғалық әлсіздікке қатысты күмән туындамас үшін педагогқа уақытылы қолдау мен көмек көрсеткен маңызды.
Педагогтармен әдістемелік жұмысты **3 кезеңге** бөлуге болады:

- диагностикалық;
- іске асырушылық;
- аналитикалық.

Бірінші кезеңде –жас педагогтың тұлғасы зерттеледі, сауалнама, тестілеу, әңгімелесу және қадағалау жүргізіледі. Бұл кезең жас маманға қатысты іс-қимылдар стратегиясы мен тактикасын анықтауға мүмкіндік береді.
Екінші кезеңде – кәсіптік қызметті жетілдіру мен қиындықтарды түзетуде көмек көрсетіледі.
Үшінші кезеңде – қолданылған әдіс-тәсілдердің динамикасы мен нәтижелілігін қадағалаймыз, тіркейміз, өзіндік талдау жүргіземіз, ал жас педагог ашық ұйымдастырылған іс-әрекетте, режимдік сәттерде, іс-шараларда, әртүрлі деңгейлік конкурстарда өзінің педагогикалық біліктілігін дәлелдейді.
Диагностикалық кезеңнің қорытындылары бойынша кәсіби біліктілікті арттыруға ықпал етуші әртүрлі жұмыс түрлері мен әдістері таңдалады және қолданылады.
Әдіскер жас мамандарға арнап әдістемелік көмектің бірнеше түрін ұйымдастырады. Олар кеңестер, тақырыптық әңгімелесу, семинар-практикумдар, іскерлік ойындар, шебер сынып, тренингтер, дөңгелек үстел, коучинг, кейс зерттеу т.б. Қазіргі уақытта педагогтарға кеңес беру емес, олармен белгілі бір мәселе бойынша ақылдасқан әлдеқайда ұнайды. Сонымен қатар мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесі инновациясыз дами алмайды. Туындаған мәселелерді шешу үшін әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың жаңа түрлері мен әдістері қажет. Әрбір педагогтың кәсіби шеберлігін арттыруға, жеке тұлғалық өсуіне, шығармашылық мүмкіндіктерінің ашылуына мүмкіндік туғызатын модель келесі топтардан тұрады:
1) әдістемелік кеңес;
2) педагогтардың шығармашылық тобы;
3) тәлімгер педагогтар тобы;
4) ақпараттық қолдау тобы;
5) жас педагог мектебі.
Әдістемелік кеңес жылына 4-рет өткізіледі. Әдістемелік кеңес жұмысына әдіскер басшылық жасайды. Әдістемелік отырыстар жоспарға сәйкес өткізіліп тұрады, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың өзекті мәселелері зерделеніп, жұмыс тәжірибесіне енгізілу ұсынылады, дәрістер оқылып, материалдар жинақталады, құралдар әзірленіп, жұмыс тәжірибесін түрлі конкурстарға ұсыну туралы шешім қабылданады.
Шығармашылық топ құрамына 5 және одан жоғары педагогикалық жұмыс өтілі бар педагогтар енеді. Бұл топ жаңа бағдарламалар мен технологиларды педагогикалық процеске енгізуге және қолдануға жауап береді. Топ жұмысының қорытындысы ретінде семинарлар, дөңгелек үстел, кеңестер, шеберлік топтары, іскерлік ойындар, пікірталастар өткізіледі.
Тәлімгерпедагогтар тобы оқу жылының басында ағымдағы жылы жас мамандармен жүргізілетін жұмыс жоспарын дайындайды. Сондай-ақ әрбір тәлімгер педагог жас маманның жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктеріне сәйкес жеке жұмыс жоспарын әзірлейді. Іс-тәжірбиелік жұмыстар жүргізіледі.
Тәлімгердің мақсаты жас маманға кәсіби тұрғыдан тәжірибе жинақтауға көмектесу.
Міндеттері: - жас мамандардың педагогикалық қызметке ынта-ықыласын ояту, оларды білім беру мекемесіне тұрақтату;

- кәсіптік қызмет пен педагогикалық ұстаным деңгейін қалыптастыруда психологиялық-педагогикалық қолдау және көмек көрсету;
- корпоративтік мәдениетке бейімдеу: балабақша ұжымының үздік дәстүрлерін, тәртіп ережелерін сақтауға, ұстаздық міндетті саналы түрде және шығармашылық тұрғыдан орындауға баулу.

Ақпараттық талдаутобы білім беру процесін ақпараттандыру алуан түрлі ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың көмегімен жүзеге асырылады, компьютерлік технологияларды жеткілікті меңгерген педагогтар әдістемелік жұмысты ұйымдастыруға көмектеседі, мектепке дейінгі ұйымның әкімшілігімен және басқа топтармен тығыз байланыста жұмыс жүргізеді.

Ақпараттық талдау тобының жұмыс бағыттары:

-электрондық құжат айналымын ұйымдастырады;
-мәліметтер базасын қалыптастырады және жүргізеді;
-дикактикалық материалдар әзірлейді;
-аттестациядан өтетін педагогтарға портфолионы рәсімдеуге көмектеседі;
-интернет материалдарын кеңінен қолданады. т.б.

Әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың жаңа әдісі - қазіргі заманауи технологиялардың бірі – Case study әдісі , (яғни кейс зерттеу әдісі).Педагогтың эмоционалды тұрақтылығы – Case study әдісі.Осы тұрғыда Case study әдісі қызықты, ол балалармен жұмыста ғана емес, сонымен бірге педагогтармен, ата-аналармен жұмыста қолданылады.

Case study-нақты міндеттерді, яғни жағдаяттарды (кейстерді шешу) шешу жолымен оқытуға негізделген нақты жағдайлар әдісі немесе белсенді мәселелік-жағдаяттық талдау әдісі. Ол қойылған сұрақтың біржақты жауабы жоқ қызмет бойынша білім алуға арналған. Керісінше шынайылық деңгейі бойынша бәсекелесе алатын бірнеше жауап бар. **Әдіс технологиясы мынадан құралады:** белгілі қағидалар бойынша нақты жағдай үлгісі әзірленеді және меңгерілуі тиіс білім мен практикалық дағдылар кешені көрсетіледі. Педагогпен жұмыс барысында кездесетін әртүрлі мәселелі жағдайлар қарастырылады. Педагог әртүрлі кейстерді, яғни жағдаяттарды шеше отырып, өткір мәселелі жағдайды елеуді, өзін бірқалыпты ұстауды, эмоционалды тұрақты болуды үйренеді, бұл балалармен жұмыс барысында аса маңызды.

Сонымен қатар келесі жұмыс түрі: «Жас педагог мектебін» құру.

Жаңа үйреніп жүрген педагогтың кәсіпке кірігу кезеңі қобалжулылықпен, оның жеке басы мен кәсіби дамуының маңыздылығымен ерекшеленеді. Маманның дайындығы қаншалықты жақсы болғанмен де, оның шеберлігінің қалыптасуы тәжірибеден өту кезінде жүзеге асады. Жұмысының дәл сол алғашқы жылдарында, нәтижесінде педагогтың өз қызметінде қаншалықты құзыретке ие болатынын айқындайтын қасиеттер қарқынды түрде қалыптасады. «Жас педагог мектебі» жаңадан бастаушы педагогтарға олардың жеке басы мен кәсіби дамуын қалыптастыруда демеу болу және көмек көрсету, алдағы уақытта жас мамандарды қолдау және кәсіптік дамыту жүйесін жасау мақсатында құрылған.

Міндеттері:

- білім беру үдерісін, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқыту жағдайларын оңтайландыру жөніндегі ұйымдастырушылық-педагогикалық ұсынымдарды әзірлеу;
- барлық жаңадан бастаушы педагогтарға білім беру қызметіндегі қажетті білім мен икемдерді иеленуде ықпал көрсету;
-кәсіптік біліктілігін арттыруға деген қажеттілігін іске асыруды қамтамасыз ету;
-мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқыту мәселелері бойынша кеңестік көмектер көрсету.

«Жас педагог мектебінің» функциясы жұмыс жоспарын талқылайды және бекітеді. Мектепке дейінгі оқытудың жалпы білім беру бағдарламаларын, нормативтік құжаттарын, тәрбие және білім беру мәселелері бойынша әдістемелік әдебиеттерді зерделейді. Семинарлар, тренингтер, мамандарға кеңес берулер, тәжірибелік ҰІӘ және іс-әрекетке өзара қатысу арқылы кеңес беру көмегін көрсетеді. Пәндік-дамытушы орта мен білім беру үдерісінің тәрбиеленушілердің жас айырмашылығы мен дербес ерекшеліктеріне, мектепке дейінгі оқытудың білім беру бағдарламаларына сәйкес келуін айқындайды. Балаларды оқыту мен тәрбиелеу табыстылығының қорытындысын, олардың денсаулық жағдайын қадағалайды. Жас педагогтармен жұмыс істеу олардың қызметінің үш аспектісін ескере отырып жасалады **"Әдіскер–жас маман"**- жас маманның жұмысқа жеңіл түрде бейімделуіне жағдай жасау, оны қажетті біліммен, икеммен, дағдымен қамтамасыз ету. **"Жас маман – бала және оның ата-анасы"**-педагогтың беделін, балалар мен олардың ата-аналарының оған деген сый-құрметі мен қызығушылығын қалыптастыру. **"Жас маман-әріптес"**-әріптестері тарапынан барынша қолдау көрсету. Жас педагог мектебі жұмысының бағыты қызметіндегі, кәсіптік деңгейіндегі және т.б. қиындықтарды диагностикалау; ағарту қызметі (педагогика, психология, әдістеме салаларындағы танымдары); жоспарлау кезінде, құжаттамамен жұмыс істеуде және т.б. тәжірибелік көмек көрсету; тәлімгерлік; кәсіпқойлығын арттыру үшін конкурстарға, түрлі деңгейдегі конференцияларға қатысу арқылы белсенді қызметтерге тарту. Жас педагогтармен жұмыс істеу түрлері мен әдістері: теориялық семинарлар (баяндамалар, хабарламалар); кеңес берулер; семинар-практикумдар; рөлдік ойындар, іскерлік ойындар; пікірсайыстар, пікірталастар; ашық шараларды талқылау; педагогикалық шеберлік конкурстары; педагогикалық кеңестер; алдыңғы қатарлы педагогикалық тәжірибені талқылау және оны енгізу мен тарату жөніндегі ұсынымдар; түрлі көрмелер, өздігінен білім алу туралы есептер; педагогикалық оқулар, ғылыми-тәжірибелік конференциялар; шығармашылық топтар; әдістемелік бірлестіктер; жеке кеңес берулер; педагогикалық фестиваль; стендтік қорғау және т.б.

Әдістемелік жұмыстың түрлері мен әдістерін дұрыс жүргізіп, нақты бағыт берудің нәтижесі- жас мамандардың балабақшаға табысты бейімделуі және бекітілуі. Жас педагогтардың кәсіптік өсуінің оң динамикасы. Жас педагогтардың нормативтік талаптарға сәйкес бағдарламалармен жұмыс істеуге әзір екендігі болып саналады.

Әдебиеттер:

1.Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі. 2021ж.
2. Мектепке дейінгі ұйымда әдістемелік жұмысты ұйымдастыру. Әдістемелік құрал, Астана 2014ж.
3. Мектепке дейінгі білім беру мекемесіне арналған көмекші құрал. Астана 2016ж
4.Мектепке дейінгі әдістемелік жұмысты ұйымдастыру түрлері. https://ust.kz/word/mektepke_deiingi_uiymdagy_adistemelik_jumystyng_turleri-303836.html 2022ж.

Патриотическое воспитание детей средствами краеведо-туристкой деятельности

Каюмова К.Р.
Ясли-сад №13 «Тұлпар», г.Астана, инструктор по физической культуре

Аннотация: Данная статья показывает важную задачу воспитания подрастающего поколения через патриотизм и гражданственность, так как именно в этом основа жизнеспособности любого общества и государства, преемственности поколений.

Ключевые слова: туризм, турист, поход.

Все начинается с детства. Истина величайшая. Тысячу раз прав В.А.Сухомлинский, сказавший эти слова. Не случайно все, кто оценил воспитательные возможности краеведения и туризма, все больше и больше обращаются к этой деятельности, и не только в начальной школе, но и в детских садах. Перед нами стоит ответственная задача - в маленьком человеке заложить основы личности высоконравственной, интеллигентной. В связи с этим весьма актуально создание и использование в дошкольном образовательном учреждении новых форм и методов работы с детьми, способствующих эффективному формированию качеств такой личности. Чтобы помочь детям дошкольного возраста познавать огромный неизведанный мир, в нашем детском саду большое место отводится технологии краеведо -туристкой деятельности.

Краеведение и туризм - два взаимодополняющих способа постижения ребенком особенностей среды проживания, восприятия окружающей действительности. В истории педагогики всегда уделялось большое внимание краеведческой работе как условию успешного воспитания у дошкольников гражданско-патриотических качеств. Еще в прошлом веке выдающийся деятель в области дошкольного образования А.С.Симонович в своей книге писала: «Собственно краеведение начинается в детском садике. Это ряд систематических бесед, наблюдений, прогулок, предварительно хорошо обдуманных воспитателем, которые приводят к сознательному ознакомлению с родиной и готовят ребенка к дальнейшему пониманию живой и неживой природы, а также географии, экологии и др. Краеведение не следует понимать так, будто оно просто знакомит ребенка с окружающей средой. Краеведение

выбирает только те предметы из жизни людей, которые могут дать ребенку определенные моральные и умственные силы».

М.Монтессори отмечала, что «местные» черты поведения человека есть таинственное отражение того, что запечатлелось в нем в годы его детства. Она считала, что в словах «Я люблю свой край» нет ничего поверхностного или искусственного, напротив, они отражают весьма существенные человеческие качества.

Дошкольный возраст детей тем и уникален, что именно в этот период происходит закладка маленьких кирпичиков будущего фундамента в области познания мира и самого себя, знакомства с окружающей средой, с природными явлениями, растительным и животным миром, каждодневными открытиями: «Я открыл!», «Я познал!», «Я сумел!». Детский сад для детей является первым опытом коллективного сосуществования, со своими первыми законами и правилами, со стремлением утвердиться в глазах товарищей, быть лучшим, познать как можно больше, задавая бесконечные вопросы и очень важно, чтобы в этот момент рядом находился мудрый наставник, который смог бы дать на них ответы и своевременно откорректировать складывающиеся отношения. Детей дошкольного возраста чаще всего называют «почемучками». У них велика потребность в познании, желании открывать мир, людей,,природу. В силу своих возрастных особенностей они всегда готовы откликнуться (прежде всего эмоционально) на все окружающее, новое в жизни.

Именно краеведо - туристская деятельность дает дошкольнику возможность контакта с окружающим миром, убедительные, яркие, наглядные ответы на возникающие вопросы, формирует образ Родины. Эта деятельность удовлетворяет и естественную потребность дошкольников в движении, позволяя им быть на свежем воздухе в любое время дня и года. Включение ребенка в процесс освоения ближайшего природного и социального окружения в ходе краеведо - туристской деятельности позволяет обогащать жизненный опыт ребенка; формировать его представления, понятия; развивать самостоятельность, наблюдательность, накапливать первоначальный багаж навыков, умений, знаний, закалить его организм.

Краеведо - туристская деятельность позволяет в комплексе решать образовательные, воспитательные, оздоровительные задачи, развивая ребенка в целом, интеллектуально, нравственно, физически.

Успех введения и функционирования краеведо - туристской деятельности зависит от осознания педагогами значимости краеведо - туристской деятельности в развитии детей, от готовности их к совместной работе, творческим контактам друг с другом.

Что помогает дошкольнику полюбить свою малую Родину, а в дальнейшем и большую Родину - свой Казахстан?

А что еще, как не прогулки и экскурсии в природу, туристические походы к природным объектам родного края, что в целом и составляет туристско-краеведческую деятельность детей дошкольного возраста. Туристические походы, путешествия, экспедиции являются самой доступной и эффективной формой краеведческой работы.

В процессе ознакомления дошкольников с родной природой воспитываем бережное отношение к ней. С самого раннего детства ребенка приучаем беречь зеленые насаждения на своем участке, на улице, в парке, заботиться о животных, о птицах.

Игры в лесу, на лугу, на берегу пруда, реки, собирание ягод, цветов, уход и наблюдение за животными и растениями дают детям много радостных переживаний. Эти коллективные прогулки способствуют формированию детского коллектива, в котором все связаны одной целью, где ребенок чувствует причастность к общему делу, видит, какую пользу он приносит, прогулки воспитывают у детей важнейшие нравственные качества, учат налаживать взаимоотношения между членами группы, развивают в каждом ребенке организованность, отзывчивость, щедрость, доброжелательность. Целенаправленная систематическая работа по охране природы позволяет подключить наших детей к улучшению экологической проблемы родного города и его окрестностей. В детском саду систематически проводятся акции «Помоги птицам», «Птичья столовая», «Сад в саду», «Цветочные фантазии», «Во саду ли во огороде», «Аптека рядом».

Основываясь на региональный компонент программы, работа по ознакомлению детей с историей родного края, является обязательной составной частью наших туристических прогулок. Ребенок получает жизненный опыт в процессе восприятия различных предметов и явлений общественной жизни. У ребенка расширяется кругозор, развивается любознательность, закладываются основы национального самопознания, формируются первичные представления о традициях и культуре народа.

В нашем детском саду оборудован уголок юного туриста, где размещено туристическое снаряжение, а также методический и дидактический материал. Материалы уголка помогают воспитателям в организации краеведо-туристкой деятельности.

Работа по данному направлению вызывает интерес как среди детей, так и их родителей. Родители воспитанников принимали активное участие в организованных прогулках, походах, туриадах, что наполнило их новым содержанием, позволило использовать личный пример взрослых в физическом воспитании дошкольников. Традицией в нашем детском саду стало проведение совместных физкультурных досугов, туристических походов. Эти мероприятия способствуют повышению их активности в участие спортивных мероприятиях.

Мы не останавливаемся на достигнутом, продолжаем искать новые пути в работе с детьми, сотрудничестве с родителями. Ведь у нас одна цель - воспитывать будущих созидателей жизни. Каков человек - таков мир, который он создает вокруг себя. Хочется верить, что наши дети, когда вырастут, будут любить и оберегать своих близких, свою Родину.

Литература:

4. Шаяхметова Г.М. «Программа кружка «Малый туризм» г.Астана 2006г

5. Остапец А.А. «На маршруте туристы-следопыты» г.Москва 1987г

6. Журнал «Соқпақ-тропинка»

Формирование конструкторской деятельности у детей дошкольного возраста

Кужинова А.Б.
КГКП Ясли-сад «Алтын бесік»

В основу инновационного проекта легла идея расширить содержание конструкторской деятельности дошкольников за счет реализации образовательного проекта более детального внедрения напольного конструктора «Дом радости».

В реальной практике дошкольных организаций остро ощущается необходимость в организации работы по вызыванию интереса к техническому творчеству и развитию первоначальных технических навыков.

Конструктивная деятельность – это практическая деятельность, направленная на получение определенного, заранее задуманного реального продукта, соответствующего его функциональному назначению.

Конструктивная деятельность, как особый вид психической деятельности, вносит значительный вклад в развитие детей дошкольного возраста, о чем свидетельствуют исследования А.Н. Леонтьева (1995), Л.А. Парамоновой (1979). Н.Н. Поддъякова (1974). Э.А. Фарапоновой (1970) и др. В то же время, известно, что у детей четвертого года жизни конструктивные навыки и умения развиты еще недостаточно, они находятся на пером этапе формирования.

Данной проблеме посвящали свои научные труды Д. Абдурасулов (1974), Б.И Пинский (1962), Е.А. Стребелева (1982, 1992), В.Т. Хохрина (1971), В.А. Шинкаренко (1983) и др. Необходимо отметить, что в отечественной психологической литературе рассматривались преимущественно отдельные стороны конструктивной деятельности в рамках игровой, учебной или трудовой деятельности. В центре внимания нейропсихологических исследований находились отдельные элементы или общий план мотивационных факторов конструктивной деятельности.

Психолого-педагогические исследования (Л.С. Выготский, А.В. Запорожец, Л.А. Венгер, Н.Н. Поддъяков, Л.А. Парамонова и др.) показывают, что наиболее эффективным способом развития склонности у детей к техническому творчеству, зарождения творческой личности в технической сфере, является практическое изучение, проектирование и изготовление объектов техники. Самостоятельное создание детьми технических объектов, обладающих признаками полезности или субъективной новизны, развитие которых происходит в процессе специально организованного обучения.

Детские мультфильмы стали для виртуального мира вдохновителями на игровые продукты. Когда появляется очередной интересный сюжет, скоро по

его мотивам выходят виртуальные последователи. Не остаются невостребованными и старые добрые мультики отечественного и зарубежного производства. Так игры Боб строитель играть стало возможно благодаря английскому мультсериалу 1999 года, который по демонстрации в других странах (а их не менее 100), побил все рекорды. Анимационный фильм стал популярным на родине и покорил дошкольников Австралии, Германии, Японии. Такой ажиотаж нельзя было игнорировать, и в 2001 г. вышел уже полнометражный мультфильм, а знаменитый Элтон Джон участвовал в озвучивании одного из героев.

Флеш игры завоевали большую популярность из-за своего удобства использования, но не смотря на всю современность конструктивно-творческие способности могу развивать только строительные игры.

Цель: развить детскую творческую фантазию, конструкторское и пространственное мышление, индивидуальные и коллективные навыки и начало архитектурного формообразования

Задачи:

- Формирование самостоятельности, активности мышления, развитие работоспособности, конструктивно-творческих способностей, правильных отношений в дружном коллективе.
- Развитие координации движений и глазомера. Конструирование построек по фото.

Строительная игра — это такая деятельность ребенка, основным содержанием которой является созидание. Строительная игра многообразна: иногда в ней ребенок подражает строительной деятельности взрослых, тогда он берет на себя роль «рабочего-строителя», но чаще всего он просто сооружает известные ему постройки, предметы, а иногда пытается реализовать и неясные еще творческие замыслы.
Строительные игры детей — увлекательная творческая деятельность, в которой дети выражают свои впечатления о строительстве, транспорте, о труде взрослых людей. Строительные игры открывают широкие возможности для проявления инициативы, умственной и двигательной активности детей. В строительной игре дети включаются в разнообразные взаимоотношения: договариваются об общем замысле, распределяют между собой роли, помогают друг другу, советуются, а иногда и ссорятся, не поделив между собой игрушки, не сумев убедить, друг друга в преимуществе своего замысла.

Детское строительство само по себе носит игровой характер, поэтому мы употребляем понятие строительная игра. С ролевой игрой ее сближает активная деятельность воображения, игровой замысел, его свободное развитие, эмоции радости, сопровождающие игру.

Строительные игры содержат в себе значительный познавательный элемент. Познание качеств предметов (величины, формы, цвета) осуществляется наиболее успешно в содержательной строительной игре при условии, если развертывание ее и получение результата зависят от выделения этих качеств и осознания их на основе сравнения и отбора деталей, одинаковых по цвету, форме, величине, а иногда отбора контрастных деталей — в

зависимости от замысла постройки. В этих сравнениях дети накапливают богатый сенсорный опыт, имеющий значение в их интеллектуальном и художественном развитии. Использование деталей строительного материала, отбор их по величине, по форме, цвету, необходимость соразмерять расстояния между частями постройки, находить масштаб постройки в целом и соотносить с ним отдельные части — все это совершенствует зрительное восприятие. Значителен в этой игре и элемент движения. Сооружение постройки позволяет удовлетворить растущую потребность ребенка в движениях. Начиная строить, дети переносят строительный материал к месту стройки, затрачивают известные физические усилия, размещают его на полу; при этом активно действуют их руки; дети переходят с места на место, наклоняются. Производимые движения требуют активной деятельности различных мышц.

Развитие умения строить, предвидя необходимые условия и результаты игры, — одна из важных педагогических задач. Ее решение поможет воспитывать у детей инициативу, умение, практически, своими руками, добиваться результата. В игре открывается возможность применить полученный опыт строительных умений тех построек, которые были показаны воспитателем на экране и фото и в осуществлении возникающего у детей под влиянием разнообразных жизненных впечатлений, рассматривая достопримечательности.

Организация строительных игр детей с учетом их опыта, полученного на занятиях, позволяет успешно разрешать задачи воспитания инициативы, активности, находчивости и развития их художественного вкуса. Освоив на занятиях приемы сооружения элементарных построек, дети в строительной игре легко создают многообразные варианты построек, приспособленных к конкретным условиям развертывания игры. В этих вариантах построек и зарождаются начала детского творчества, поиски нового решения художественного оформления постройки. Создание новых вариантов построек заставляет ребенка активно и сознательно отбирать детали по их качествам, что повышает культуру восприятия, совершенствует глазомер.

Литература

1. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения Астана 2016 с. 61-63

2. Лесенка успеха, или Три грани научно-методической системы детского сада Крылова Н.М. Санкт-Петербург 2017
3. Учебно-методические пособия для работников детских дошкольных учреждений. Крылова Н.М. В.Т. Иванова Пермь 2002 Рабочие планы-сценарии сентябрь-май средняя группа
4. Детский сад – дом радости «Методические комментарии к примерной основной общеобразовательной программе дошкольного образования» с. 40-45

Нейрогимнастика-мектеп жасына дейінгі балалардың ойлауын дамытуға бағытталған құрал ретінде

Курманбаева Жанар Спановна
Астана қ. №47 «Ақ желкен» балабақшасы, дефектолог

Аңдатпа: Мақалада нейрогимнастика ұғымы, оның шығу тарихы, түрлері және жиі қолданыстан беретін әсері қарастырылған. Автор күнделікті жұмыста мектеп жасына дейінгі балалардың ойлауы мен моторикасын дамытуда қызықты тәсіл ретінде нейрогимнастика әдісін ұсынды.

Түйінді сөздер: Нейрогимнастика, Вестибулярлық аппарат, ойын, қолдың ұсақ моторикасы, нейродинамика.

Нейрогимнастика- бұл дене қимылдары арқылы ми құрылымдарына әсер етуге және қозғалыс пен ойды біріктіруге мүмкіндік беретін денеге бағытталған жаттығулар жиынтығы.

Нейродинамикалық гимнастика XX ғасырдың соңында инновациялық және сол кездегі танымал бағыттардың бірі болып, білім беру кинезиологиясы аясында құрылған. Оның негізін қалаушы Пол Деннисон болып саналады. 1980 жылдардың басында доктор Пол Деннисон және оның әйелі бірлесіп, білім беру кинезиологиясын құрды – қозғалыс арқылы кеңейтілген оқыту. Барлық нейрогимнастика жаттығулары төрт топқа бөлінеді. Мектеп жасына дейінгі балаларды жаттығуды қызықты ету үшін біз әр кешенге бірнеше ойын сәттерін қостық.

Бүгінгі таңда бұл әдіс білім беру мекемелерінде белсенді қолданылады. Мақалада мектеп жасына дейінгі балаларда нейрогимнастиканы қолдану тәжірибесі көрсетілген. Барлық жаттығуларды біз 3-5 жас аралығындағы балаларға бейімдей отырып, ойын іс-әрекеті ретінде қолдандық. Жаттығулар негізгі екі топтан тұрады, қолдың нейрогимнастикасы және кешенді нейрогимнастика.

Нейрогимнастикалық жаттығулар арқылы мидың функционалдылығын арттыруға болады.

Жаттығуларды үнемі орындау арқылы біз қандай әсер аламыз:

- Ұзақ мерзімді жад функцияларын жақсартады;
- Қоршаған әлемнен келетін ақпаратты жылдам қабылдауды, өңдеуді қамтамасыз етеді;
- Физикалық және психикалық өнімділікті арттырады;
- Оқу күнінің соңында пайда болатын шаршауды азайтады;
- Шығармашылық қабілетін дамытады;
- Ұсақ және үлкен моторикасының дамуын ынталандырады;
- Асимметриялық және симметриялық қозғалыстарды орындау үшін физиологиялық қабілеттердің даму процесін жеделдетеді;
- Вестибулярлық аппараттың жұмысын жақсартады;
- Жүйке кернеуі мен бұлшықет жүйесінің шаршауын жеңілдетеді;

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде қолданылатын нейрогимнастикалық ойындардың барлығы, баланың қиялын, ой-өрісін, есте сақтау қабілетін және

т.б. танымдық, психикалық процестерінің дамуына септігін тигізетіні анық.

Жаттығулардың бірінші тобы қолдың нейрогимнастикасы.

«Лабираинт» ойыны.

Балалар оны өте жақсы көреді, әрі қуана орындайды. Қағаз бетіне түсірілген, екі жақты симетриялы лабиринт жолдар беріледі. Ойын шарты бойынша, бала саусақтың ұшын тигізе отырып, жолды мәреге дейін жүріп өтуі керек. Тапсырма екі қолмен қатар орындалады. Ойынды күрделендіре түсуде оң және сол жақ қолдың көмегімен лабиринт жолдарына қызыл және ақ түсті бұршақтарымен орындауды ұсынуға болады. Мұндай техника ұсақ мотериканы дамытуға бағытталған, ол өз кезегінде сөйлеуге, қиялға, бақылауға, зейінге, есте сақтауға әсер етеді және ойлауды жақсартады

«Қызықты нүктелер»

Бұл керемет ойын, балалармен жеке жұмыстар үшін өте пайдалы. Ойын балаларда зейінін, бейнелі және логикалық ойлауын, түстерді қабылдауын, есте сақтауын, ұсақ моторикасын дамытады. Ойын шарты бойынша, бала нүкте санына сәйкес саусақтарын нүкте үстіне қояды, тапсырма жоғарыдан төмен қарай, әрі жылдамдыққа орындалады.

«Жұдырық-алақан» ойыны .

Геометриялық фигураларды қолдану – бұл баланы қызықтырудың, қолдың ұсақ моторикасын дамытудың және есте сақтау қабілетін дамытудың тамаша тәсілі. Қарапайым түрлі-түсті пішіндерді пайдалана отырып, ойлауды дамытамыз. Ойын шарты бойынша дөңгелек- жұдырық, тіктөртбұрыш- қолдың қырын қояды. Ойын жылдамдықты, тез ойлауды талап етеді.

Жаттығулардың екінші тобы кешенді нейрогимнастика.

«Қызықты сандар» ойыны.

Бұл ойын құралы мотериканы, қозғалыстар мен әрекеттер тізбегін үйлестіруге ықпал ете отырып, балаларды сандарды тануын, есте сақтауын қалыптастырады. Ойын шарты бойынша бала шеңбердің ортасында тұрады, мұғалім сан айтқан кезде, бала тиісті санды тауып, қос аяқтап үстіне секіріп және шеңбер ортасына қайтып оралады. Жаттығу тез ойлауды және жылдамдықты талап етеді.

«Қызықты түстер» ойыны.

Бұл ойынның шарты бойынша бала шеңбердің ортасында тұрады, мұғалім түсті айтқан кезде, бала тиісті түсті тауып, бір аяқтың ұшымен көрсетеді. Екінші аяқ орынынан қозғалмауы тиіс. «Қызықты түстер» ойыны арқылы балалардың қабылдауын, есте сақтауын, ойлау қабілеттерін, қыймыл-қозғалысын үйлестірумен қатар дамыта аламыз.

«Қайтала, секір» ойыны.

Бұл ойынның шарты бойынша екі бала бетпе-бет, арнайы дайындалған сурет үстіне тұрады. Біріншісі екі аяқпен қатар секіріп, түрлі-түсті нүкте үстін басады, екіншісі қайталайды. Бұл нейрогимнастикалық ойын жаттығуы арқылы балалардың қабылдауын, есте сақтауын, тез ойлану қабілетін, қимыл-қозғалысын дамыта аламыз.

Әдебиеттер тізімі:

1.Семенович А.В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском

возрасте. - М.: Академия, 2002.
2.Хомская С.Д. Нейропсихология. 1987. 27.Цветкова Л.С. Методика нейропсихологической диагностики детей. М., 2000.
3.Основы нейропсихологии. Т.Г.Визель. М., 2005.
4. Актуальные проблемы нейропсихологии детского возраста. М., 2006.
5.Хрестоматия по нейропсихологии. (Под ред. Е.Д.Хомской). М., 2004.
6.А.Л.Сиротюк. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения. М., 2003.

Инклюзивное образование на пути становления

Макажанова Ж.Г.
Область Абай Бородулихинский район, село Бородулиха
КГКП «Детский сад «Балдәурен»

«Детство-фундамент жизни. Без полноценного переживания его, последующая жизнь ребенка может быть ущербной» Я.Корчак

Аннотация: в данной статье рассматривается актуальная проблема нарушений исполнения нормативно-правовых актов в инклюзивном дошкольном образовании.

Ключевые слова: Дошкольная образовательная организация(ДОО), Нормативно-правовые акты(НПА), Особые образовательные потребности (ООП),инклюзивное образование.

Важнейшим институтом социализации личности ребенка дошкольного возраста является семья.

Дошкольное детство, это уникальный период в жизни человека, когда формируется здоровье, осуществляется развитие личности ребенка. В этом возрасте ребенок находится в полной зависимости от окружающих взрослых : родителей и педагогов. От того, какие условия будут созданы для развития малыша в окружающем социуме, зависит его дальнейшая гражданская позиция. Поэтому следующим институтом социализации для дошкольника является детский сад.

В дошкольной образовательной организации ребенок получает первый опыт общения с чужими взрослыми, учиться взаимодействовать со сверстниками. Одна из основных задач для педагогов данной организации, это создание социально-благополучной среды для каждого воспитанника и успешная социализация ребенка.

В нашем государстве деятельность дошкольных образовательных организаций регламентируется: «Типовыми правилами деятельности дошкольных организаций» и «Государственным общеобязательным стандартом дошкольного воспитания и обучения» (далее – стандарт), разработанные в соответствии со статьей ЗаконаРеспублики Казахстан "Об образовании".

В своем докладе хочу отметить три основные задачи, которые являются основными для обеспечения полноценного развития каждого воспитанника. Это: 1)охрана жизни и здоровья воспитанников дошкольного возраста;

2)создание оптимальных условий, обеспечивающих физическое, интеллектуальное и личностное развитие воспитанников, в том числе для воспитанников с особыми образовательными потребностями и индивидуальными возможностями;
3)создание инклюзивной развивающей среды, трансформируемые игровые и тематические зоны, ориентированные на поддержку индивидуальности и субъектности ребенка.

Все цели и задачи, предусмотренные нормативно-правовыми актами(НПА) ДОО в РК, направлены на :
создание благоприятных условий для целостного развития и раскрытия потенциала каждого ребенка;
создание социально-психологических и педагогических условий для воспитания и обучения детей, в том числе специальных условий для детей с особыми образовательными потребностями и ограниченными возможностями;
создание развивающей предметно-пространственной среды, в том числе специальной среды, ориентированной на поддержку индивидуальности и субъектности ребенка;
организацию воспитательно-образовательного процесса для воспитания и обучения детей.

Из многочисленных докладов на семинарах, конференциях своих коллег, я отметила, что задачи выполняются в полном объеме. Но, какие существуют проблемы для реализации этих задач, зачастую умалчиваются.

Я считаю, что на таких конференциях, мы должны озвучивать все проблемы, которые влияют на социальную и психологическую ценность дошкольного детства каждого дошкольника в ДОО.

В рамках воспитательно-образовательного процесса в воспитании и обучении детей с образовательными потребностями(ООП) в обычных ДОО, не учитывается комфорт каждого ребенка.

Из собственного опыта хочу выделить самые актуальные проблемы, с которыми сталкиваются многие педагоги-дошкольники.

Согласно Государственной программе развития образования и науки Республики Казахстан на 2020–2025 годы, должны создаваться условия для инклюзивного образования. Для детей с ООП разрабатываются специальные учебные программы, но не все педагоги их используют. Это проблема неготовности педагогов к инклюзивному образованию. Слабая форма работы методических кабинетов отделов образования на местах, недопущение педагогов к курсам повышения квалификации в области инклюзивного образования.

Стандартом предусмотрено направление на создание развивающей предметно-пространственной среды, в том числе специальной среды, ориентированной на поддержку индивидуальности и субъектности ребенка.
Типовыми правилами деятельности дошкольных организаций в задачах отмечено создание инклюзивной развивающей среды, трансформируемые игровые и тематические зоны, ориентированные на поддержку индивидуальности и субъектности ребенка.

Здесь нужно отметить, что прослеживается неподготовленность материально-технической базы дошкольных организаций.

На своем опыте хочу отметить, что несмотря на действующий **Закон «О статусе педагога», Статья 6.** Обеспечение профессиональной деятельности **педагога Пункт 2.** При осуществлении педагогом профессиональной деятельности не допускаются: 4) возложение на него обязанности по приобретению товаров и услуг.

Но в жизни происходит совершенно все по-другому. Воспитатели и родители воспитанников покрывают большую часть расходов по приобретению товаров для воспитательно-образоватеельного процесса в ДОО. Родители полностью обеспечивают игрушками, развивающими пособиями. Воспитатели на свои средства приобретают весь материал для дидактических игр, наглядностей разного рода и мелкий инвентарь в центры развития для детей.

Целостное развитие и раскрытие потенциала каждого ребенка на основе общечеловеческих и национальных ценностей с учетом его интересов, особенностей и потребностей зависит от создания благоприятных безопасных образовательных условий для воспитания и обучения детей дошкольного возраста, создания развивающей предметно-пространственной среды, специальной среды, ориентированных на поддержку индивидуальности ребенка, формирование умений и навыков в соответствии с их возрастными особенностями.

На сегодняшний день есть только требования и рекомендации по организации предметно-развивающей среды, с учетом ориентирования на поддержку индивидуальности ребенка. Но нет средств для реализации этих требований.

Не менее значимая актуальная проблема в инклюзивном образовании, это кадровое обеспечение. Психологи, медицинские работники не имеют достаточной информационной базы для сопровождения работы с детьми с ООП, что увеличивает нагрузку на долю воспитателей и детей.

Когда ребенок с заключением ПМПК прибывает в обычном детском саду, должны соблюдаться все нормы, которые прописаны в нормативно-правовых актах(НПА). Но в силу многих правонарушений, эти нормы не учитываются.

Если в законе прописано, что в дошкольной возрастной группе не должно превышать более трех детей с ООП, и наполняемость детей меняется из расчета 1 к 3, то в моей практике было пять детей с ООП, с наполняемостью 23 ребенка в группе предшкольной подготовки.

Дети с ООП прибывают в дошкольные группы обычных детских садов с разными заключениями от ПМПК. Из собственной практики могу отметить, что из-за отсутствия условий предметно-развивающей среды, зоны комфорта для особенных детей, и без поддержки и содействия со стороны профессионалов (врача, при возможности включить в штатное расписание, психолога, логопеда, дефектолога),приводит к заметным проблемам в социальной адаптации и является препятствием к успешному включению в общеобразовательный процесс.

Слишком большая нагрузка выпадает и на долю каждого обычного ребенка. Сейчас у нас ребенок аутист стяжелыми аутистическими расстройствами. Дети весь день наблюдают, психическую нестабильность в поведении. Это может быть агрессивная атака на любого из них(укусы, избиение, бросание предмета, причем любой тяжести), это бесконечные громкие различные звуки, лазанье по мебели, порча методических пособий, игрушек и т.д.

Мое мнение, мы пришли к инклюзивному образованию неподготовленными. Нужно создавать для детей с ООП коррекционные группы, с необходимой предметно-развивающей средой, с созданием комплексной системы психолого-педагогических условий, способствующих успешной адаптации, реабилитации и личностному росту детей в социуме. Мы, педагоги дошкольного образования, должны обеспечить комфортную среду для каждого ребенка, учитывая его индивидуальность и возможности.

Литература :

1. «Типовые правила деятельности дошкольных организаций»
2. «Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания
3. и обучения»
4. Закон Республики Казахстан "Об образовании".
5. Закон «О статусе педагога»
6. «Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2020–2025 годы»
7.

Мектепке дейінгі ұйымдағы әдістемелік жұмыс және болашақ педагогтерді даярлау

Тлеубаева А.С.
Семей қ. «Бәйшешек» балабақшасы, тәрбиеші

Президентіміз Қасым-Жомарт Тоқаев I республикалық педагогтар съезінде, ел дамуының ең негізгі басымдықтарының бірі -сапалы білім беру саласына баса назар аударып, оқу жоспарын заман талабына сай және ұстаздардың біліктілігін арттыру керектігі жөнінде атап өткен болатын. Сондықтанда адал азамат және тұғырлы тұлға болудың негізгі көзі балабақшадан қалыптасады. Бала жүрегінде жылулық ұялатып,қабілеті мен дарынын ашу -тәрбиешінің алдына қойған ең басты міндеті болып табылатынын айтты.Қазіргі заман талабына сай қосымша білім беру оның теориясы мен әдістемелік жұмысты жетілдірмей балалардың болашағын елестету мүмкін емес еді. Өйткені осы процесте әдістемелік жұмыстың түрі маңызды рөл атқарады. Мектепке дейінгі ұйымдағы әдістемелік жұмыстың түрлері педагогикалық шеберлік деңгейін, жұмыс тәжірибесіне байланысты болады. Әр бір әдістемелік жұмыстың басты міндеттердің бірі ол педагог – тәрбиешінің кәсібей шеберлік білімін көтеру болып табылады. Балабақшадағы әдістемелік жұмысқа жетекшілік ететін адам, ол — әдіскер болып саналады. Жетекшілік ететін қызметінің негізгі мақсат, міндеттері, күтілетін нәтежелер

мен заңдылықтарын білместен әдістемелік жұмысты сауатты ұйымдастырып оны жүзеге асыру мүмкін емес. Сондықтанда педагогикалық үрдістің тиімділігінін ерекшелігі ол әдіскердің барлық басқару қызметтерін бірдей дәрежеде сапалы орындауымен ерекшеленеді. Өйткені әдіскер мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту, тәрбие және дамыту әдістемелері және бір ізділік басқару мәселелерінде білікті болуы керек. Педагог өз мамандығын ғылыми негізде теориялық тұрғыда сауатты жүргізе алса, онда практикада жүйелілік, бірізділік қалыптасып жетістігі жоғары болмақ. Осы орайда әдіскер болашақ педагогтерге арнап әдістемеліктің нұсқаулықтарына сүйеніп бір неше бағыттарға қарай топтастырып, салыстырып қарастырды. Оларды атап өтетін болсам кеңестер, семинарлар, ашық ұйымдастырыған ойын түрлері, әңгімелесу түрлерін айтуға болады. Осы талаптарға қарай мектепке дейінгі ұйымдағы әдістемелік жұмыс – әр педагогтың кәсіби шеберлігін арттыруға, ұжымның шығармашылық әлеуетін жалпылауға және жетілдіруге, балаларды тәрбиелеу мен оқытуда тиімді нәтижелерге қол жеткізуге бағытталған, ғылым жетістіктеріне, озат тәжірибеге және педагогтардың жұмысын талдауға негізделген.Бүгінгі таңда мектепке дейінгі ұйымдардағы әдістемелік құрылымдардың негізгі іс әрекеті педагог тұлғасына, білім беру қызметінде тиімді нәтижелерге жетуге қажетті оның шығармашылығын, мектепке дейінгі балаларды білікті дамытуға әр педагог осы бағытта бағытталуы қажет. Өйткені қазіргі таңда мектепке дейінгі ұйымның ерекше қабілеттілігі, әлеуметтік тапсырыс, инновацияларды игеру мен енгізу біздің өміріміздің шыңдығына айналғандай. Әр уақыт талабы ғана емес, сонымен қатар мектепке дейінгі білім беруді жаңарту мен дамытудың маңыздылығы. Заманауи педагог нақты жағдайда педагогикалық үдерісті ұйымдастырудың заманауи технологияларға сонымен бірге қазақтың құндылықтарына ие кәсіптік міндеттерді шешуге мүмкіндік беретін бірқатар қасиеттерді меңгеруі керек. Осыған орай болашақ педагог бектілген жоспар бойынша нақты белгіленген мерзімділігімен оқу жылы бойы жүргізіліп үйретіліп көрсетіледі. Болашақ педагогтарды даярлау үшін тәлімгерлікті, тағылымдамалық практиканы өзінің кәсіптік білімдерімен және машықтарымен бөлісікісі келетін тәжірибелі педагогтар арқылы іске асырылып жүргізіледі. Әр бір педагогарды білімдерін жетілдіруге жағдай жасай отырып, балалармен жұмыста озық тәсілдер мен амалдарды меңгеруіне, тәрбиелеудің сырларын түсінуге ерекше көңіл бөле отырып. Тәжірибелі тәлімгерлерді болашақ педагогтерге тағайымдайды. Болашақ педагогтер олар сауатты маман, бағдарламаны және әдістемелік жұмыстарды анықтай білетін,өз мамандығына деген сүйіспеншілігі бар педагог болуы тиіс.Тәжірибелі тәлімгерлер болашақ педагогтерге балалармен және ата –анасымен тіл табыса алатын, қиын ситуациялардан шыға білетін, ерекше балалармен қалай жұмыс жасау керектігін үйрете білуі қажет. Болашақ педагогтер әдістемелік нұсқаулықпен толықтай таныстырып, ондағы әр топтың өзіндік ерекшеліктерін атап, соған орай мақсат, міндеттерді құра білуге бағыттап үйрету қажет. Болашақ педагогтерге өзінің мамандығының қиындығымен қызығығы мол мамандық екенің түсіндіре отырып, тек бірлескен еңбек етуге әрқашанда ізденісті, жаңа әдіс жолдарын ізденуге құштар, және жақсы жетілген

педагогикалық тәжірибені өз ісіне еңгізе білетін оны дамытуды қажет ететін маман екенің түсіндіру. Біз болашақ педагогтерді тәрбиелей отырып болашақ балаларға дұрыс білім мен тәрбие берудің дұрыс бағыттарын көздей отыра, еліміздің болашағын құрамыз. Болашақ педагогтар даярлау кезінде оларға міндетті түрде педагог тек балаға белгілі бір дағдыларды қарапайым үйретуші ғана емес, сонымен бірге ол баланы жақсы көре білу, олар қуанса бірге қуану, мұңайса себебін таба білетін мықты маман иесі екенің тәжірибе барысында көрсеу. Әр тәжірибе арқылы баланың мінез-құлқының ерешеліктерін аңғаруға, әр ата-ана баласының жетістіктерімен мінезі ғана емес ол бала қандай ойында кім болып ойнайды, құрдастарымен қарым-қатынасы, жеке даму саласындағы жетістіктерімен кемшіліктері байқай алуы керек.

Тәрбиеші – балабақшадағы басты тұлға екені белгілі. Сондықтанда балалар тобындағы психологиялық ахуал, балалардың бір бірімен тығыз қарым-қатынасы мен балабақшаға келуінің белсенділігі, көптеген басқа да жәйттер тәрбиеші жұмысымен тығыз байланыста. Педагог ата-аналармен бірге баланың дұрыс өсіп жетілуін, қалыптасуын белгілі нысанда жүргізетін ықпалды тұлға. Мектепке дейінгі мекеме жүйесін қайта құру ісіне педагогтардың қатысуына жағдай жасау үшін шығарымпаздығын, жаңашылдығын, заманауи үдісінде өзін іс жүзінде көрсете алу ерекшелігін таныта білуі қажет.

«Баланы ең әуелі мейірім–шапағатқа, одан соң ақыл парасатқа, ақырында нағыз ғылымға,еңбекке баулы» -дейді ғұлама А.Құнанбаев.

Шыңында да кішкентай бүлдіршінді мейірімге бөлеп, мәпелеп баулып, ана тіліндесөйлеуді дамытып, ұлттық құндылықтарды бойын сіңіре білу, тәрбиелеу ол біздің және болашақ педагогтардың мақсат жігері деп санаймын. «Ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» дегендей тәжірибелі педагогтар үйретіп жетілдірудің арқасында болашақ педагогтар үшін алған тәрбиемен білімді өмірде қолдана білгені, мен үшін үлкен бақыт деп санаймын.

Ұлы ағартушы, педагог ЫБырай Алтынсарин айтқаны ешқашан ескірмейді.

«Жақсы мұғалім,бәрінен де қымбат,өйткені мұғалім мектеп-жүрегі» - дегендей болашақ педагогтарды дұрыс оқытып үйретсек нәтижелі болсын десек, ең әуеліпедагог өзіміз іздемпаз болып, жаңа заманауи тұрғысынан қарап, оқып білімді болумыз шарт деп ойлаймын.

Менің әдістемелік жұмысымның берекесі алдыма келген әрбір болашақ педагогтарға дұрыс бағыт бағдар бере отырып, өзін-өзі тануға ықпал жасау мен үшін үлкен жетістік. Болашақ педагогтар өз ісінің мықты бір маман иесі болу үшін не керек?Мен айтар едім әрине білім, міндетті түрде – мейірімділік, жылы жүрек, бала мен өз мамандығына деген қызығушылық пен махаббат және сонымен бірге сүйіспеншілік қажет етеді. Қорыта айтқанда болашақ педагог ең бастысы баламен өз мамандығын сүйетін жан болу керек.

Қолданылған әдебиеттер

1. «Балбөбек» бағдарламасы. Ы. Алтынсарин атындағы Қазақ білім академиясының республикалық баспа бөлмесі. - Алматы қ., 1999.

2. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту дамыту моделі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы.

3. Танымдық белсенділікті қалыптастыру-«Мектепке дейінгі тәрбие» 2. Жұмабекова Ф.Н. – «Мектепке дейінгі педагогика»- Астана, 2007 3. Отбасы және балабақша 2007 ж № 2, № 3, № 6,11.

4. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. «1 жастан 6 жасқа дейінгі балаларды мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беру бағдарламасының мазмұнының базалық минимумы». - Астана қ., 2004.

5. Халық педагогика негіздері. С. Ғаббасов, Алматы, 1985 ж.

Жаңартылған білім беруде дидактикалық және дамытушы ойындар арқылы балалардың танымдық әрекетін арттыру

Петропавл қаласы
«Ақ бота» бөбекжай- бақшасы» МКҚК
меңгерушісі
Абилова Жанна Еркеновна
Петропавл қаласы
«Ақ бота» бөбекжай- бақшасы» МКҚК
тәрбиешісі
Дюсекина Асель Асхатовна

Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігін қалыптастыру мәселесі біздің заманымызда өте өзекті болып табылады. Зерттеулер балалардың танымдық белсенділігінің айтарлықтай төмендегенін көрсетеді. Балаларда қоршаған ортаны өз бетінше білу қажеттілігі жеткіліксіз қалыптасқан. Баланың саналы ізденімпаздығы мен өнімді ойлауын негізге алып, белгілі бір танымдық міндеттерді орындауға мақсатты түрде бағыттай отырып, іс-әрекеттің кез келген түрінде күтілетін оң нәтижеге қол жеткізуге болады.

Мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік білім беру стандартының талаптарына негізделген дамып келе жатқан педагогика мектепке дейінгі білім беру ұйымындағы тәрбие-оқу қызметін ұйымдастыруға көзқарасты айтарлықтай өзгертті. Бүгінде мемлекеттің міндеті жаңа, 43 белсенді, ізденімпаз ұрпақты дайындау.Білім беру үрдісі өзгеріп, алға жылжуда, жаңа бағдарламалар пайда болып, кейіннен мектептің жаңа, зерделі, ізденімпаз балаларға деген қажеттілігі де арта түседі. Бұл тәрбиешінің, педагогтың өзі өзгеруі, жаңа, жарқын болуы керек деген сөз. Біз балаларды оқыту мен тәрбиелеудің жолдарын, құралдарын және әдістерін өзгертуге тиіспіз. Бүгінгі таңда ойын түрлері, атап айтқанда, дамытушы (дидактикалық) ойындар ерекше маңызға ие.

Мектеп жасына дейінгі баланы дамытатын да, өсіретін де, әрі тәрбиелейтін де негізгі ісәрекет ол - ойын. Ойын арқылы бала өзін қоршаған ортамен, табиғатпен, қоғамдық құбылыстармен, адамдардың еңбегімен, қарым-қатынастарымен танысады. Халқымыз ойындарды тек балаларды алдандыру, көңілін көтеру әдісі деп қарамай, жас ерекшеліктеріне сай олардың көзқарастарын мінез-құлықтарын қалыптастыру құралы деп ерекше бағалаған. Ойын барысында бала сезуді, қабылдауды үйренеді және барлық сенсорлық эталондарын игереді; салыстыруды, заңдылықтарды орнатуды, өз бетінше шешім қабылдауды үйренеді; дамиды және әлемді зерттейді.

Бүгінгі күннің жаңалығы болып табылатын - «Bil-Bala» ойын қобдишасы» да мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық дамуына арналған дидактикалық құрал. «Bil-Bala» - ойын қобдишасы» – проблемалық жағдайды талдауға негізделген заманауи білім беру технологиясы. Ол рөлдік ойындарды, жоба әдісін және ситуациялық талдауды біріктіреді. Бұл технологияның негізгі міндеті – әртүрлі мәселелер арқылы жұмыс істеу және бар білімдерін пайдалана отырып, олардың шешімін табу қабілетін дамыту, құрбыларымен және ересектермен қарым-қатынас жасауды үйрену.

«Bil-Bala» - ойын қобдишасы не үшін қажет?

• тәрбиеленушілердің барлығы ойын қызметіне қатысады;

• тәрбиеленушілердің ұйымдастырылған қызметіне деген қызығушылығын арттырады;

• ұйымдастырылған қызметінде пайдаланылатын көрнекіліктердің санын арттырады;

• тәрбиеленушілерді жеке және топпен жұмыс істеуге үйретеді;

• тәрбиеленушілердің есте сақтау, есту, көру, сөйлеу, ойлау қабілеттерін дамытады; «Bil-Bala» - ойын қобдишасы - мектепке дейінгі балалардың танымдық – зерттеу белсенділігінін дамуы түрінін инновациялық формасы, балалардың ойлау, шығармашылық қабілеттерін дамуына жақсы әсер тигізеді, тәрбиеленушілер әр сала бойынша білім алады және алған білімдерін қолдана алады. Мәселе: Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігін қалыптастыруға тиімді әсер ететін жағдайлар жасау мәселесі мектепке дейінгі тәрбиеде маңызды орындардың бірін алады. Танымдық қызығушылық – іс-әрекет барысында заттар мен құбылыстарға қарымқатынастарынан туындайтын білімге деген ұмтылыс. Бұл біздің балалардың іс-әрекетін ұйымдастыруда «Bil-Bala» - ойын қобдишасы сияқты инновациялық түрін таңдауымызды түсіндіреді. «Bil-Bala» - ойын қобдишасы – оқытудың белсенді әдісін жүзеге асыру құралы. «Bil-Bala» - ойын қобдишасымен ойнағанда балалар білімді дайын түрде қабылдамайды, оны өздерінің зерттеу және танымдық әрекеттері барысында өздері алады. Бірақ «Bil-Bala» - ойын қобдишасын қайдан алуға болады? Оны өзіміз жасаймыз. Бірақ қалай? Барлық білім беру салаларын қамтитын ойын қобдишалар А4 көлеміндегі қатырма қағаз, ағаш, түрлі түсті фетр, мата қиындылары сынды әр түрлі материалдан жасалған. Осылайша, жобаның тақырыбын «Bil Bala» - ойын қобдишасы» деп таңдау қажет болды. Әр топтың тәрбиешілері дайындаған қобдишалар сан түрлі. Жалпы, бұл жоба – балаларға арналған әр түрлі ойындар мен тапсырмалардан тұратын оқу

альбомдары. Олар үйде немесе балабақшада мектеп жасына дейінгі балалармен демонстрациялық, ойын және білім беруге, шығармашылыққа бағытталған.

Бір ерекшелігі, «Bil-Bala» ойын қобдишасы» ойындарын ұйымдастыру іс-әрекетінің барлық кезеңінде ойнауға болады. Мәселен, жаңа тақырыпты ойын арқылы меңгертуде небір жақсы нәтижеге жетеріңіз анық. Өтілген материалды бекіту және қортындылау кезінде балаларға сан түрлі ойындарды ойнату арқылы біз балалардың пәнге деген қызығушылығын оятып, сабақты жандандырып, балаларды ынталандыра түсетініміз айғақ.

«Bil bala» ойын қобдишасы» - ойын баласының моральдық, эстетикалық сезімдерін қалыптасуына әсер етіп қана қоймай, сонымен қатар, ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып, оның шығармашылық қабілетін оятып, бүкіл өміріне ұштаса беретін ойын тынысын кеңейтіп, алысқа меңзейтін, ойдан-ойға жетелейтін, адамға қиялы мен қанат бітіретін ғажайып, заманауи, ақпараттық технологияның шарықтап тұрған заманындағы таптырмас, білім саласын дамыта түсетін, проблемалық жағдайды талдауға негізделген ғажайып технология. Мақсаты:Тәрбиешілерді, педагогтарды жаңа бірлескен қызмет түрімен таныстыру, мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту-тәрбиелеу құралы ретінде «Bil-Bala» - ойын қобдишасын қолдану мүмкіндіктерін зерделеу. Бұл қобдиша жапсырма ойындарын қамтиды. Міндеттері:

• Жоба тақырыбы бойынша ғылыми-әдістемелік әдебиеттерді және басқа да ақпарат көздерін оқып зерттеу;

•Мектеп жасына дейінгі балалардың оқу құралдары туралы түсініктерін кеңейту;

•Балабақшада «Bil-Bala»-ойын қобдишаларынәзірлеу және жапсырма ойындарымен жұмыс жасау; педагог қызметінде іс жүзінде қолдану. Гипотеза: Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігінің артуы келесі шарттар орындалған жағдайда мүмкін болады деп болжауға болады: тәрбиелеу, білім беру іс-әрекетінде «Bil-Bala»-ойын қобдишасын жүйелі пайдалану, балаларға «Bil-Bala»-ойын қобдишасына еркін қол жеткізу, мектеп жасына дейінгі балалардың «Bil-Bala»-ойын қобдишасын пайдалануға тұрақты қызығушылығын қалыптастыра алады деген болжам жасаймын.

Мектепке дейінгі ұйымда интерактивті тақтаны қолданудың өзектілігі

Байдомакова Л.К.
«Астана қаласы әкімдігінің
«№47 Ақ желкен» балабақшасы» МКҚК

Аңдатпа: Оқу орындарында интерактивті тақталарды қолдану оқушылар үшін үйреншікті және мұғалімдер үшін қалыпты жағдай болса, балабақшалар үшін бұл жаңаша жаңалық. Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегіоқытудың интерактивті технологиялары мен әдістерін қолдану тәрбиешінің кәсіби құзыреттілігін сипаттайды. Мектепке дейінгі жастағы

баланың жеке басының дамуының басты шарты-ойын әрекеті. Осыны ескере отырып, тәрбиеші ұйымдастырылған іс-әрекетті қызықты ойын түрінде ойластырыруы маңызды. Сонымен бірге ынтымақтастық атмосферасын, балалардың бір-бірімен және ересектермен өзара сенімділігін қалыптастырып, балаларды проблемалық жағдайларды шешудің жолдарын өз бетінше табуға үйретуі керек. Бұл мақсатқа жету үшін тәрбиеші ақпараттық-коммуникациялық технология түрлерін қолданады.

Аннотация: В то время как использование интерактивных досок в учебных заведениях является обычным явлением для учащихся и нормальным для учителей, для детских садов это новость. Использование интерактивных технологий и методов обучения в дошкольном образовательном учреждении характеризует профессиональную компетентность педагога. Главное условие развития личности ребенка дошкольного возраста-игровая деятельность. Учитывая это, важно, чтобы воспитатель продумал организованную деятельность в интересной игровой форме. При этом необходимо создать атмосферу сотрудничества, взаимного доверия детей друг к другу и со взрослыми, научить детей самостоятельно находить пути решения проблемных ситуаций. Для достижения этой цели педагог использует виды информационно-коммуникационных технологий.

Түйінді сөздер: интерактивті тақта,ақпараттық-коммуникациялық технология, ынтымақтастық, танымдық, мультимедиялық, демонстрациялық, белсенділік.

Ключевые слова: интерактивная доска, информационно-коммуникационные технологии, сотрудничество, познавательные, мультимедийные, демонстрационные, деятельностные.

Ақпараттық-коммуникациялық технологиясыз біздің күнделікті өмірімізді елестету мүмкін емес. Қазіргі кезде мектепке дейінгі тәрбиелеу-білім беру ұйымдарында датүрлі инновациялық технологиялар енгізілуде.

Кез-келген инновация- дамушы ортаның сапалы өзгеруіне, өсуіне әкелетін жаңа бір мүмкіндік.Соның бірі интерактивті тақта. Интерактивті тақта әмбебап құрал болып келеді және баланың мотивациясын күшейтеді. Интерактивті тақта тәрбиешінің күн тәртібіндегі таптырмас серігі.

Тәрбиешіге ойын дайындау және өткізу үшін кең мүмкіндіктер береді. Интерактивті және мультимедиялық технологияларды пайдалану арқылы түрлі жағдайлар мен ортаны моделдеуге болады. Мультимедиялық бағдарламаларға енгізілген ойын компоненттері балалардың танымдық әрекетін оятып, белсенділіктерін арттырады. Бұл құрал балабақша тәрбиеленушілерінің зейінінің тұрақтылығын, ойлау қабілеттерінің жылдамдығын, білімге деген қызығушылығын арттырады. Интерактивті тақта керекті демонстрациялық материалдарды біріктіреді, көптеген қағаз көрнекі құралдардың, аудио және бейне жабдықтардың үлкен көлемде ұсынуға мүмкіндіктерін едәуір кеңейтеді. Қазіргі кезде балалар ақпараттық технологияларға жақсы бейімделгендіктен, интерактивті тақтамен өтілген жаңа білімді тез игеруге ынталы және есінде сақтайды. Интерактивті тақтаны білім беру процесінде дәстүрлі әдістермен

бірге қолдану мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеудің тиімділігін едәуір жақсартады.

Мен интерактивті тақтаны іс жүзінде барлық дамытушы бағыттар бойынша қолданамын. Физикалық дамыту, коммуникативтік дағдыларды дамыту, танымдық және зияткерлік, шығармашылық дағдылар, әлеуметтік-эмоционалды дағдыларын арттыруда үлкен көмекші құрал.Ұйымдастырылған ойын іс-әрекетінде бала бойында түрлі қабілеттерді ашу үшін және белсенділігі төмен балаларды ортаға тартуда көптеген сергіту сәттері, ойын түрлері, саусақ жаттығуы, тыныс алу жаттығуы мен ертегі терапиясы, артикуляциялық жаттығу түрлері, нейро жаттығуларды қолданамыз. Бұл жаттығуларды көрнекі түрде сүйемелдеген кезде ғана балалар қызықты қабылдайды. Сондықтан да балаға берген әр жұмысты ақпараттық-коммуникациялық технологиямен біріктірген жөн. Интерактивті тақтада әртүрлі бейнелерді, презентацияларды, мультфильмдерді ойын түрінде көрсету балалардың шексіз қызығушылығын тудырады. Түрлі-түсті бейнелер, қозғалыс, дыбыс, әуен, мультфильм ұзақ уақыт бойы олардың назарын аударады. Қызықты анимациялық және қимылды ойындарды компьютерден немесе интереактивті экраннан барлық талап ережелерін сақтап пайдалануға болады.

Баланың шығармашылық, коммуникативтік дағдысын дамытуда ертегі терапиясын аламын. Себебі, сүйікті ертегі кейіпкерлерімен ертегіні сахналау, ойнау балаларды дамыту мен тәрбиелеуде жақсы нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді. Ертегі терапиясын жүргізу кезінде мен театрлардың бірнеше түрін қолданамын: үстел үсті, флонелеграф, саусақ, аяқ театры, қуыршақ театры, пантомима т.б. Енді осы театрда қойылатын қойылымдар туралы, жалпы театр туралы түсінік беруде интерактивті тақтаны пайдалану арқылы балаларда театр туралы түсінік кеңінен қалыптасты.

1) Интерактивті тақтаны пайдалану арқылы: (балалар достарын театрға дайындайды)

- Киім таңдайды;
- Билет алады;
- Қойылым таңдайды;
- Орнын табады;
- Театрда өзін қалай ұстау керек?

2) «Не артық?» ойыны

Қай суреттің театрға қатысы жоқ?

3) «Сәйкестендір, қай ертегі?» Ертегіге сай кейіпкерді экраннан тауып, бір-біріне жақындату, сәйкес емес кейіпкерлерді өшіру. Осының бәрін тақта бетінде қаламды пайдалану арқылы көрсетеді. Балалардың интерактивті тақтаны алғаш көргенде-ақ қызығушылықтары айқын байқалды. Қаламды ұстаған кезде экран элементтерінің өзгеруі өте әсерлі көрінеді. Балаларға саусақпен заттарды жылжыту, геометриялық фигуралар жиынтығынан ойындарға әртүрлі заттар мен схемалар салу, маркерлермен жазу, тақтадан сүрту ұнайды. Интерактивті тақтаның көрнекілігі балалардың назарын аударуға және сақтауға мүмкіндік береді. Балаларға бір рет көрген сурет

пікірталасты бастау үшін, бір-бірімен комуникативтік қарым-қатынасқа түсу үшін жеткілікті болады. Әрі қарай бала ертегіден ұнатқан кейіпкерінің суретін салып оны тақтада Microsoft Paint бағдарламасында бояп, жаңа түс береді, оның бойындағы қасиетін әңгімелеп береді.

Бұл технологияларды қолданудағы маңызды мақсат -баланы ойлауға, сұрақтарға жауап іздеуге, белсенді болуға, нәтижеге риза болуға үйрету.Күн тәртібінде инновациялық технологияларды қолдану тәрбиеленушілерімнің мінезін тұрақты етіп, бір-біріне ұқсамайтын жеке тұлға, сан алуан пікір иесі етіп тәрбиеленуіне жол ашып жатқандай.

Қорыта айтқанда, балабақшада ақпараттық-коммуникациялық технологияны пайдалану - бала танымын жан-жақты дамытудың шешуші құралы. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану тәрбиеленушілердің танымдық белсенділіктерін арттырып қана қоймай, логикалық ойлау жүйесін қалыптастырады, шығармашылықпен еңбек етуіне жағдай жасайды. Жеке тәжірибеге сүйене отырып, балабақшада интерактивті тақтаны қолдану балалардың қабілетін дамытуға, ақпаратпен жұмыс істеудің практикалық дағдыларын игеруге, жан-жақты дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді деп айтуға болады, бұл мектеп жасына дейінгі балалардың білімді саналы түрде игеруіне ықпал етеді және баланың мектепке дайындық деңгейін арттырады.

Мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеуде білім беру сапасын арттыруда ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдансақ тәрбиеленушілермен бірге өз деңгейіміздің де өсетініне сенемін.

Пайдаланылғанәдебиеттер:

1.Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдары мен мектепалды сыныптарында 2022-2023 оқу жылында тәрбиелеу-білім беру процесін ұйымдастыру туралы Әдістемелік нұсхау хат

2. Василенко А.В. Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі интерактивті технологиялар. - https://mdou65.ru/интерактивные-технологии-в-ДО. html, 14.06.2013

3. Сайт бетінен Алиева.Г.С «Мектепке дейінгі мекемеде интерактивті технологияны тиімді қолдану жолдары» мақаласы

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы «step by step» инновациялық технологиясы бағдарлама материалын тиімді игеру жолы

Юсупова Н.Г.

Астана қ, №15 «Дарын» балабақшасы, меңгеруші

Аңдатпа

Баланың даму ортасы әрқашан өзгеріп отыруы керек. Ал дамытушы ортадағы бала топтардың пәндік ортасын құрудың белсенді қатынасушысы болып саналады. Осы белсенді қатынасушы баланың бойында оқу – тәрбие үрдісінің сапасын жақсарту үшін ғылыми - әдістемелік, жаңа тиімді технологиялармен қаруланууы қажет. Технология – білім мазмұнын жүзеге асыратын әдіс – тәсілдер жиынтығы болғандықтан, жаңа технология үрдісінің талабы – балаға сапалы білім беру, баланың іс - әрекеті, ойындар арқылы ойлау дағдыларын, таным белсенділігін дамытып, олардың шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру. Қазіргі кезде жаңа технологиялар баланың кез келген пәнге қызығушылығын оятып, танымдық, шығармашылық қабілеттерін дамытады, жаңалықты тез қабылдауын қалыптастырады. Сонымен жаңа технологиялардың принциптері – оқу – тәрбие үрдісін ізгіліктендіру және демократияландыру жағдайында өздігінен даму бағдарын анықтап дамитын және өздігінен дұрыс шешім қабылдай алатын, өзін-өзі жетілдіріп өсіруші, өзін - өзі тәрбиелеуші жеке тұлға қалыптастыру екен. Бұл мәселені нәтижелі шешуге бізге «Step by step» технологиясыжол ашып отыр.

«Step by step» технологиясы – тәрбие және оқыту процестерін ізгіліктендіруге, демократияландыруға бағыт алған қазіргі кезеңде әрбір сәбиге топтағы бірнеше қызмет түрін таңдауға еркіндік беру арқылы оның тұлғалық қабілетін дамытуды көздейтін халықаралық технология. Оның басқа технологиялардан құндылығы сонда, ол ұлттық бағдарламаны теріске шығармайды, уақыт талабына жауап беретін технология.

«Step by step» технолиясының мақсаты**:**

- жас бүлдіршіндерді жасытпай оқыту, сенімсіздік комплекстерін жою;
- баланың өзін - өзі тану еркіндігін және дұрыс қарым – қатынас мәдениетіне тәрбиелеу;
- баланың өзіндік «Менін» анықтауға көмектесу;
- балаларды жан – жақтылыққа, кісілік парасаттылыққа, салауаттылыққа, имандылыққа тәрбиелеу;
- балалардың бойына әлем және адамзат туралы дұрыс түсінікті қалыптастыру;
- балалардың қоршаған ортаға деген қызығушылықтарын ояту;
- жеткіншектердің танымдық белсенділігін арттыру болып табылады.

«Step by step» технолиясының**міндеттері:**

- балалардың бойына әлем және адамзат туралы дұрыс түсінікті қалыптастыру;
- балалардың қоршаған ортаға деген қызығушылықтарын ояту;
- балалардың адамгершілік мінез – құлықтарына баға беру мүмкіндіктерімен таныстыру;

- балалардың бойларында танымдық белсенділігін арттыру;
- жас ұрпақтың рухани – адамгершілік қабілеттерін арттыру;
- жеке тұлғаның «Менін» ояту.

«Step by step» технолиясының басқа технологиялардан ерекшелігі:

- таңертеңгі жиын өткізу;
- белсенділік орталықтарына бөлініп шағын топтармен жұмыс істеу;
- кіріктірілген сабақтар жүргізу;
- тақырыптық оқыту:
- әр баланың жеке портфолиосының болуы;
- топтағы әр балаға арналған мейірімді лебіздердің (счастьеграмканың) болуы;
- ата – аналармен тығыз байланыста болуы.

Осы ерекшеліктердің тиімділігі мынада:

Біріншіден: таңертеңгі жиын балаларды сезімталдыққа, ұйымшылдыққа, табиғат құбылысы мен өмір құбылысын байланыстырып суреттей білуге, өз ойларын толық жеткізуге, байқағыштыққа үйретеді.

Екіншіден: топтағы белсенділік орталықтарына бөліну арқылы бір – бірін сыйлауға, бір – бірінің сөзін бөлмей тыңдауға, бір сөзбен айтқанда мәдениеттілікке үйретеді, бірлікте, ынтымақта жұмыс істеуге дағдыландырады. Өзіне ұнаған ісін таңдауға, өз ойларын еркін жеткізіп, қорытынды жасауға, шешім қабылдай білуге, өздерінің білімдерін, тәжірибелерін іс жүзінде пайдалануға мүмкіндік береді.

Үшіншіден: кіріктірілген сабақтар мен тақырыптық оқыту арқылы балалар бір тақырып айналасында зерттеу жұмыстарын жүргізуге, ғылымның әр саласын бір – бірімен байланыстыра білуге үйренеді. Ал, счастьеграмка мен портфолио арқылы ата – анамен, басқа да пәндер мұғалімдерімен тығыз байланыста болуға көмектеседі.

Төртіншіден: әр балаға арналған мейірімді лебіздер (счастьеграмкалар) мен жеке баланың портфолиосы арқылы ата – анасымен, басқа педагогтармен қарым – қатынасының нығаюына әкеліп соғады.

Бесіншіден: ата – аналардың балабақша өміріне қатысуы, олардың өз баласының эксперті ретіндегі рөлінің маңыздылығы артады. Баланың ата – анасына деген сүйіспеншілігі, сый – құрметі арта түседі.

Міне, осындай тиімділіктерден кейін қоғам құндылықтарын сыйлайтын, өзінің Отанын, жанұясын сүйетін, өз іс – қимылына жауап бере алатын және басқа біреулердің пікірлерін сыйлайтын, өз қалауын жасай алатын белсенді азамат етіп тәрбиелеуге мүмкіндік береді.

«Step by step» технолиясының жалпы ережелері:

Материалдар мен құрал – жабдықтар балаларды ойынға және сабақтарға қызықтырып тартып, бірнеше арнайы ұйымдастырылған жерлерде орналастырылады. Бұл аймақтар белсенділік орталықтары деп аталады. Белсенділік орталықтары – оқу барысында балаларға тезірек және табысты әлеуметтік тәжірибе топтауға мүмкіндік береді. Баланың қарым – қатынас, тілдесу қабілеттерін дамытады, қоршаған болмысқа деген көзқарастарын қалыптастырады. Белсенділік орталықтарындағы қызметтер әр баланың қабілеттерін толық ашуға және оны мектепке дайындауға мүмкіндік береді. Балалардың бойына ұжыммен жұмыс жасауды, бірге болуды, өзінің және жолдастарының пікірлерімен санаса білуді сіңіреді. Әрбір баланың өзіндік белсенділігінің арқасында оның қабілеттері мен дарынының дамуындағы табыстарға жеткізеді. Бала өзінің ең көп уақытын балабақшада өткізеді. Сондықтан, топтағы белсенділік орталықтары – бала үшін ерекше әлем. Топ тәрбиешілерінің алдындағы мақсат – баланың белсенділік ортасын дұрыс ұйымдастыру, оны дұрыс жабдықтау және қолдана білу. Біздің балабақша топтарында осындай бірнеше белсенділік орталықтары бар. Олар:

- көркем әдебиет орталығы
- тіл дамыту орталығы
- сауат ашу орталығы
- есеп орталығы
- өнер орталығы
- ғылым орталығы
- желілі – рөлді ойындар орталығы
- аспаздық орталығы
- құрастыру орталығы
- тыныш аймақ орталығы
- құм, су орталығы
- табиғат орталығы
- логикалық ойындар орталығы
- театр орталығы
- сауат ашу орталығы
- қол еңбегі орталығы

Step by Step инновациялық технологиясы тәрбиелеу-білім беру процессін ұйымдастыруға ықпал етіп, балаларды тәрбиелеу мен оқытудың сабақтастығы үшін қолайлы жағдайлар жасайды. Осылайша, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытуда баланың ерекше қабілеттерін дамытуға және отбасын білім беру процесіне тартуға бағытталған ерекше әдістерді қолдану арқылы жүзеге асыру оны өзгермелі әлемде өмір сүруге дайындауға ықпал етеді, балалардың бойында тұрақты ұмтылыс пен өз бетінше оқу қабілетін қалыптастырады.

Әдебиеттер:

1. Айджанова Д., Искакова А. Организация педагогической практики Step by Step в дошкольных учреждениях. – Алматы, 2002.
2. Соросовский образовательный центр “Step by Step”. – Алматы, 2002ж.

Инновациялық тәжірибемен балаларды дамыту жолдары

КМҚК “Гауһар” бөбекжайы
Оханова Лаззат Салменовна
БейсембиноваГульмира Жуматайқызы

Қазіргі кезеңде білім ғылым саласында инновациялық педогогикалық технологиялар қаншалықты маңызды болса мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеуде де педогогикалық техникалар ұғымы кеңінен қолданылатын ұғымдардың біріне айналды. Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып отыр. Сондықтан мектепке дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеудің негізгі мақсаты-баланы жеке басының қалыптасуы мен дамуы болып отыр. Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инноватциялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видио, құралдар компютер, интерактивті тақта, мультимедиялық құрал электрондық оқулықтар мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңыза өте зор.

Мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияны ендіруге көптеп күш жұмсалады. Сол себепті мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтардың негізгі міндеті: әдіс тәсілдерді дұрыс таңдау,жаңаша педагогикалық технологияларды дұрыс қолдана білу,жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау.Жаңа заман баласы ертеңгі еліміздің болашағы.

Жаңа заман баласын қалыптастырып, дамыту үшін, тұлғаның ішкі дүниесі мен оның қыр сырын анықтап, мүмкіншіліктері мен қабілетінің дамуына жағдай туғызу қажет.

Әрине, ол үшін мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде балалардың жеке басының қалыптасуы мен дамуында педагогтардың педагогикалық технологияларды қолдана білу сауаттылығына да байланысты.

Яғни, педагогикалық технологияны қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау қазіргі таңдағы әрбір тәрбиешінің міндеті.

Білім беру жүйесінде педагогикалық технологияны қолдану келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау әрбір педагогтың міндеті болып табылады.Білім беру жүйесінде қолданылып жүрген педагогикалық технологиялар:ынтымақтастық педагогикасы, білім беруді ізгілендіру,

ойын арқылы оқыту, проблемалық оқыту, модульдік оқыту, тірек сигналдары арқылы оқыту, дамыта оқыту, түсіндіре басқарып оза оқыту, өздігінен оқыту, сын тұрғысынан ойлауды дамыту, оқытудың компьютерлік технологиясы, бағдарламалап оқыту, деңгейлеп оқыту және т.б. Ойын-әлеуметтік қызмет, ол баланың жасына қарай өзін қоршаған ортаны танып білуге құштарлығын арттырады.

Проблемалық оқыту технологиясы-баланы өз бетімен ізденуге үйрету, танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамыту. Яғни, балалардың белсенділігі арттыру, оқу материалына баланы қызықтыратындай мәселе тудыру, бала материалды сезім мүшелері арқылы ғана қабылдап қоймайды, білімге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгереді, бала оқытуды өмірмен және еңбегімен байланыстырады.Модульдік оқыту технологиясы-оқытудың тұтас технологиясынжобалау, алға қойған мақсатқа жетуді көздейтін педагогикалық процесті ұйымдастыру, тәрбиешіге нәтижені талдап, түсіндіріп бере алатындай жүйені таңдау және құру.Балалармен жүргізілетін жұмыстарда кездесетін қиыншылықтардың алдын-алу және түзету жұмыстарының жүйесін құру.Ойын арқылы оқыту технологиясының мақсаты дидактикалық, тәрбиелік, дамытушылық, әлеуметтендірушілік мақсатқа жету.

Ойын технологиясының ерекшелігі ойындық іс-әрекеттің психологиялық механизмі жеке бастың өзіндік талап-талғамдарына сүйенеді. Баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді.Ойын - балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі.Сонымен қатар, ойын балаларға өмірде кездескен қиыншылықтарды жеңу жолын үйретіп қана қоймайды, олардың ұйымдастырушылық қабілеттерін де қалыптастырады.Әрине, ол үшін мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде балалардың жеке басының қалыптасуы мен дамуында тәрбиешілердің педагогикалық технологияларды қолдана білу сауаттылығына да байланысты.

Яғни, педагогикалық технологияны қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау қазіргі таңдағы әрбір тәрбиешінің міндеті.Өздігінен даму технологиясы-бұл баланы жан-жақты дамыту, дербестікке тәрбиелеу, бала санасында нәрселер әлемі мен ойлау әрекетінің бірігуі, мұнда оқыту бала дамуына сәйкес табиғи болуы керек, сонда ғана бала өзін дамыта алады. М.Монтесори педагогикасының түсіндіруінше баланың туғаннан азамат болғанға дейін барлық өмірі-оның еркіндігі мен дербестігінің дамуы болып табылады.Деңгейлеп саралап оқыту технологиясы-білім, білік, дағдыны меңгерту болып табылады. Әр баланы қабілеті мен мүмкіндік деңгейіне қарай оқыту, балалардың әр түрлі топ ерекшеліктеріне сәйкес оқытуды бейімдеу, ыңғайлау.Дамыта оқыту технологиясы-баланы оқыта отырып, дамыту.

Бала бойына еркіндік, мақсаткерлік, ар-намыс, мақтаныш сезім, дербестік, адамгершілік, еңбексүйгіштік, белсенділік т.б. қасиеттер дамыту.Аталған

педагогикалық технологиялар мен инновациялық құралдар балабақшада балалардың жас ерекшеліктерін ескерген, әр сатыға балалардың қабылдау мүмкіндіктерін ескерген жағдайда ғана пайдалануға болады.
Мектепке дейінгі балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз келеді.Сондықтан олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді ұнатады. Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың оқу іс-әрекеттеріне көрнекілік, ойын технологиясын кеңінен қолданған жөн.
Тәрбиеші – бала бойына білім нәрін себетін басты тұлға. Жаңашыл тәрбиеші даярлауға қойылатын талаптар оқытудың жаңа түрлерімен қаруландыра отырып, қазіргі уақыттағы кәсіптік дағдыларын игеруге бағытталған оқытудың жаңа жолдарын енгізуді көздейді.Қоғамдағы қазіргі даму кезеңінде мектепке дейінгі мекемелердегі білім беру жүйесінде оқыту, тәрбие беру үрдісін технологияландыру-басты мәселенің бірі. Осыған орай мектепке дейінгі мекемелердің тәжірибесіне оқыту мен тәрбиелеудің әр түрлі технологиялары жасалып енгізілуде.
Әрине мұндайда педагогикалық технологияға анықтама берген ғалымдардың бірін атап өтсек те болады.Олар: В.П.Беспалько, В.М.Монахов, В.М.Кларин, П.И.Третьчков, И.П.Сенновский, Г.А.Монахова, М.А.Чошанов т.б. өз еңбектерінде қарастырып өткен.
Ғылым мен техниканың жедел дамыған, ақпараттық мәліметтер ағыны күшейген заманда ақыл-ой мүмкіндігін қалыптастырып, адамның қабілетін, талантын дамыту білім беру мекемелерінің басты міндеті болып отыр. Ол бүгінгі білім беру кеңістігіндегі ауадай қажет . Сондықтан да әрбір баланың қабілетіне қарай білім беруді, оны дербестікке, іздемпаздыққа, шығармашылыққа тәрбиелеуді жүзеге асыратын жаңартылған педагогикалық технологияны меңгеруге үлкен бетбұрыс жасалуы қажет. Өйткені мемлекеттік білім стандарты деңгейінде оқу үрдісін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияны ендіруді міндеттейді.Бала бақша баласына мультимедиялық оқулықтар біріншіден, балалардың қызығушылығын арттырады, екіншіден, зейін қойып көрумен қатар түсінбеген жерлерін қайта көруге мүмкіндік алады. Мультимедиялық оқулықтар балабақшада балаларға арналған таптырмас құрал болып табылады.
Өйткені, балалардың зейіні әр түрлі әдемі түстерге, ойыншықтарға, әдемі суреттерге, әсемдікке әуес болады.
Мультимедиялық электронды оқулықтар бала үшін де, тәрбиеші үшін де күнде дамытылып отыратын анық түрдегі әдістемелік жүйе болып табылады.
Мектепке дейінгі мекемелерде ақпараттық қатынастық технология құралдарын қолданудағы мақсаты - баланың танымдық қызығушылығын қалыптастыру. Интерактивті тақтаның жетістіктерінің кіші жастағы балаларда оқуға, жаңа білім алуға деген құштарлық туғызады. Интерактивті тақта ақпаратты кеңінен ұсыну құралы болып келеді және баланың мотивациясын күшейтеді. Мультимедиалық технологияларды пайдалану арқылы (түс, графика, дыбыс, заманауи видеотехникалық

құралдар) түрлі жағдайлар мен ортаны моделдеуге болады.Балада танымдық қызығушылықтың болуы олардың оқу іс-әрекеттерге белсенді, білімінің сапалы болуына, жағымды мінез құлықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Қолданылған әдебиеттер:
1. Жаңашыл педагогтар іс-тәжірибелері. – Алматы,1991.
2. К.Ж.Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология.Оқулық.Тараз.ТарМУ.2003.
3. Ұстазға рухани қуат керек. Р.Нұртазина туралы//Қазақстан мектебі, 1999.
4.Педагогикалық ізденіс. – Алматы, 1990.
5. А.К.Ахметов. Принципы технологии и содержание образовательной программы.Алматы.1995.

Балабақшада балаларды ойын әдісі арқылы тәрбиелеу

Рамазанова Д.М. тәрбиеші,
№ 47 «Ақ желкен» балабақшасы
Астана қаласы

Аңдатпа: Мақалада үш ойын түрі: педагог жетекшілігімен ойналатын ойын, құрылымдалған ойын, еркін ойын негізгі басшылыққа алынған. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойын әрекеті балаға бағыт-бағдар бере отырып, белгілі нәтижеге жеткізетіні айқындалған. Құрылымдалған ойын – ұйымдастырылған оқу қызметінде өтілген тақырыпты есте сақтау үшін қолдануға тиімді екені көрсетілген. Еркін ойынның тиімді тұсы балалардың бойындағы ерекшеліктерді бақылауға көмектесетіні айтылған. Бұл ойын түрлері арқылы баланың сөздік қорын молайтуға, қызығушылығын, белсенділігін арттыруға, сапалы білім беруге болатыны дәлелденген.

Аннотация: В статье рассматриваются три типа игры: игра под руководством педагога, структурированная игра и свободная игра. Определено, что деятельность игры, проводимой под руководством педагога, приводит к определенному результату, направляя ребенка. Было показано, что структурированная игра эффективна для запоминания материала, охватываемого структурированными учебными мероприятиями. Говорят, что полезная сторона свободной игры заключается в том, что она помогает контролировать особенности детей. Доказано, что с помощью этих видов игр можно расширить словарный запас ребенка, повысить интерес, активность, дать качественное образование.

Кілт сөздер: педагог жетекшілігімен ойналатын ойын, Құрылымдалған ойын; Еркін ойын.

Ключевые слова: игра под руководством педагога; Структурированная игра; Свободная игра.

Ойын – балалардың негізгі іс-әрекетінің бір түрі. Ойын арқылы бала өмірден көптеген мәліметтер алады, өзінің психологиялық ерекшеліктерін қалыптастырады, яғни ойын арқылы бала білім алады. Бала зейіні қажет ететін, әдейілеп ұйымдастырылған ойындар оның акылын, дүниетанымын кеңейтеді, мінез-құлқын, ерік- жігерін қалыптастырады. Аса ірі психологтардың айтуы бойынша, бала ойын үстінде кандай болса, өскенде еңбекте де сондай болады дейді. Ойын – адамның өміртанымының алғашқы қадамы. Қазақ халқының ұлы ақыны А.Құнанбаев: «Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала бола ма?»- деп айтқандай, бала өмірінде ойын ерекше орын алады. Ойын арқылы бала үйренеді, қызығушылық танытады. Ғалымдардың пікірі бойынша Л.Выготский оқу процесінің ерекшелігін – оның сабақтастығы мен үздіксіздігін сақтай отырып, ойын арқылы оқытуды ұйымдастыру қажеттілігіне назар аударса, А.Байтұрсынов мектепке дейінгі тәрбиенің өзіндік ерекшелігі мен жүргізілу тәсілін сөз еткен: «Баланың ойыны қайсы, «жұмысы» қайсы, айыруға болмайды. Ойыны да- ойын, жұмысы да- ойын, бәрін ойын үстінде, ойын үшін істейді десе...Н.Құлжанова баланың санасын оятып, қиялын өсірудегі ойыншықтардың тәрбиелік рөліне ерекше мән берген. «Ойын баланың қиялын өсіреді. Ойнай білу дегеніміз – ойлай білуге үйрету» және «Балаға керегі – ойын». Ең мағыналы, пайдалы мектебі, бар қызығы ойын. Ойында бала көрген білгендеріне еліктейді, үйренгендерін нығайтып бекітеді деген екен. Үш ғалымның пікірін тұжырымдай келе баланы ойын арқылы дамытуға бағыт бергенін байқадым. Бала ойын арқылы дамиды, сөздік қоры молаяды, қызығушылығы артады, белсенділігі оянады, достарымен жақсы қарым-қатынаста бола біледі, сапалы білім алуға болатынын білдім. Үш ойын түрін ала отырып, өз мақсатымда көптеген мәселелерге қол жеткіздім. Ол ойын түрлері педагог жетекшілігімен ойналатын ойын, құрылымдалған ойын, еркін ойын. Ойындардан байқағаным баланың дамуына зор ықпалын тегізеді деген ойдамын. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойын әрекеті балаға бағыт-бағдар бере отырып нәтижеге жететініне көз жеткіздім. Ойын барысын дұрыс қолданып, жеткізу үшін балаларды 4 топқа бөлдім. «Жыл мезгілдері» деген ойынды алдым. Бұл ойында балалар топтасып қызығушылықпен ойнады. Ойын ойнаған кезде балалар топқа бөліне отыра 4 жыл мезгіліне сәйкес келетін суреттерді тауып қойып шығу қажет еді. Балалар қызығушылық танытып, ептіліктерін көрсетіп, белсенділік танытқанын байқадым. Тобымдағы көшбасшы балаларды 4 топқа бөліп тастағаным жақсы болды. Ойын барысында ойынға қызығушылық таныта қоймайтын Ақнұр есімді тұйық қызым өте белсенді болып ойнады. Балалар қызығушылық танытып, ептіліктерін көрсетіп, белсенділік танытқанын байқадым. Тәжірибемде жүргізілген жұмыстардың жемісін көрдім.. Ойын барысында ойынға қызығушылық таныта қоймайтын Ақнұр есімді тұйық қызым өте белсенді болып ойнады. Ақнұр топ арасында өзінің тапқырлығын көрсетіп ашыла бастады. Ойын барысында өзінің достарымен жақсы қатынасқа түсіп, өзін еркін ұстады. Айсана және Асылым есімді көшбасшы қыздарым ойнаған кезде кімнің қателесіп жатқанын көріп, қатарластарына өз көмектерін беруді

аямады. «Жыл мезгілдері» деген ойында балалардың қызығушылықтары артып, өздеріне деген сенімділік, күш жігер, ынта пайда болғанын байқадым. Бұл көрініс мені қатты қуантты. Ақнұрмен алдағы уақытта жұмыс барысында осы аталған үш ойын түрімен баланы әрі қарай дамытатынына сенімдімін.

Құрылымдалған ойын – ұйымдастырылған оқу қызметінде құрылымдалған ойын ойнаған кезде өтілген тақырыпты есте сақтау үшін жиі-жиі қолдануға болатынын көрдім. Бұл ойын арқылы баланың оқу қызметіне деген қызығушылығын арттырып, көңіл – күйлерін көтереді. Құрылымдалған ойын ойнау барысында, өз тәжірибемде қажетті, керекті көрнекіліктерді қамтамасыз етуді назарға алдым. Сол себепті балалармен «Кім тез құрастырады?» үстел үсті ойынын жоспарладым. Бұл ойында балалардың қаншалықты әр түрлі суреттерді құрастыра алатынын бақыладым. Бұл ойын әрекетін ойнауда төрт топқа бөлгенім оң шешімін тапты. Топтарды алмастыру арқылы қатарластарының қаншалықты дұрыс бұрыс орындағандарын көріп, сезінді. Себебі тобымызда шапшаң, тез жинап алған балалар болды. Олар өздерінің епті, алғыр екендерін көрсетсе, тұйық балаларымыз ойын әрекетіне толық қатыса алмады. Осындай қателіктерімді болдырмас үшін әр оқу қызметін ұйымдастырған кезде әр баланы жеке ойнатамын деп шештім. Алдағы уақытта балалар мен әлеуметтік, физиологиялық,эмоционалдық, танымдық қабілетін дамытатын ойындарды көбірек қолданамын деп жоспарға алдым.

Еркін ойын – балалардың өз таңдауларымен, қалауларымен еркін ойнайтын ойын түрінің бірі. Балалар өздері қалап,таңдап немен ойнағылары келсе, сонымен ойнайды. Бұл ойын түрін күннің екінші жартысында немесе серуенде, дене шынықтыру залында, топта ойнайды. Ойнаған кезде балаларды сырттай бақылап, қарап отырдым. Ойын арқылы қарым-қатынас дағдысы қалыптасатынын байқауға болатынын түсіндім. Бұл еркін ойынның тиімді тұсы балалардың бойындағы ерекшеліктерді бақылауыма көмектесті. Еркін ойын ойнағанда балалар ашылады, бір-біріне құрметпен қарайды,достарын ренжітпеуге тырысады, сыйластықтарын көрсетеді. Бұл ойын әрекетінен сезінгенім тұйық, баяу балалар ойынға белсене қатысып кететіндерін байқадым.бұл ойын түрі балаларды ізденіп талпынуға, өзін еркін ұстай білуге, тапқырлық әрекеттерінің жетілуіне зор ықпалы бар екенін түсіндім. Алдағы жұмыс барысымда осы үш ойын түрін қолдана отырып, өз тәжірибемде төменде жазылғандарды ескеріп, үлкен нәтижеге қол жеткізетініме сеніммен айта аламын. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойынды ойнағанда қажетті көрнекіліктерді қамтамасыз етіп, баланың ойын шартын толық, жітік түсіне білуіне қол жеткіземін.Құрылымдалған ойын ұйымдастырған кезде жас ерекшелігіне байланысты дағдылардың қалыптасуына бағытталуы керек.Еркін ойынды ойнағанда баланың іс-әрекетін жанама бақылаймын. Қажетті құралдардың, ойыншықтардың жеткілікті болуын қадағалаймын.

Осы үш ойын түрлерін қолдана отырып бағдарламаның түйінді идеясы бала үні, танымдық оқиға, өмірлік маңызды дағдылар,ойын арқылы дамыту, дамытушы ортаның қажет, тиімді екеніне көз жеткіздім.

Әдебиеттер тізімі

1. «Бала тәрбиесі» журналы, 11-2007 жыл
2. Құлжанова Н.С. «Мектепке дейінгі тәрбие» 1924 жыл
3. «Отбасы және балабақша» журналы, 1-2009 жыл

Мектепке дейінгі ұйымдағы ұлттық тәрбие-рухани қазына

Рахимбаева Саулегул, тәрбиеші
Шаяхметова Гаухар Салимжановна, тәрбиеші

№18«Аяжан» балабақшасы, тәрбиеші

«Ұлттық тәрбиені балабақшадан бастауымыз керек»
Серғазы Қалиев-этнопедагог, профессор.

«Баланды өз тәрбиеңмен тәрбиелеме, өз ұлтыңның тәрбиесімен тәрбиеле» деген екен дана халқымыз. Сондықтан да, ұлттық құндылықтарымызды оқу-тәрбие процесіне енгізу арқылы ұлттың тұнып тұрған асыл мұрасын, қазынасын қорғайтын, бойында ұлттық санасы қалыптасқан тұлғаларды тәрбиелеп шығару -жалпы ұлттың алдында тұрған міндет мына біздің мойнымызда деп ойлаймын.

Балабақша қабырғасынан бастап Отан, ел, жер ұғымының киелілігін білу, салт-дәстүр, ұлттық құндылықтарымызды бойына сіңіріп өсіру – ең басты қағидат.

Қазіргі уақытта Республикамыздың біршама мектепке дейінгі ұйымдарында «Ұлттық құндылық» тақырыбында жұмыс жасап, жақсы нәтижелер беруде. Мұндағы басты *мақсат:*Ұлтжандыққа отансүйгіштікке, тарихын, мәдениетін, салт-дәстүрін терең меңгеруге, ана тілін қадірлеуге үйрету. Сәбилердің жас ерекшелігін ескере отырып елін жерін қорғауда атадан балаға мирас болып қалған тарихын салт-дәстүрін, ана тілін қастерлеу, үлкенге-құрмет кішіге ізет көрсетуін мұра етіп, тәуелсіз еліміздің парасатты адамгершілігі биік білімді азаматтарын тәрбиелеуде адами қасиеттерді қамтып білімді ұлттық қасиетті түсінетін тұлға тәрбиелеу.

Осыны негізге ала отырып , тәрбиеленушілерімізге ұлттық құндылығымызды сақтап қалуда бірнеше іс шаралар ұйымдастырып келеді.

Бала көкпар, бәйге, қыз қуу, теңге алу, аударыспақ т.б ойындарымыз арқылы қазақи қайнардан тәлім алса ұлттық құндылықтарды бойына сіңіріп өседі.

Балаларға отансүйгіштік, азаматтық тәрбие беруде, ертеңгіліктер, ұлттық ойындар, ұлттық аспаптармен әндер, ұлттық салт- дәстүрлер басқада іс шаралардың маңызы зор.

Ұлттық салт- дәстүрімізді насихаттауға бағытталған балалармен «Текеметті құрастыр», «Сиқырлы қоржын» дидактилық ойын түрлерін кеңінен қолданудамыз.
Бүлдіршіндер бойына қазақтың салт-дәстүріне деген қызығушылықты қалыптастырып, қазақ халқының салт - дәстүрі мен әдет - ғұрпының тәрбиелік мәнін ұғындырып, олардың бойына адамгершілік, имандылық қасиеттерін қалыптастыру ұлттық құндылығымызды дәріптеудің бір мақсаты.
«Қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлері», «Салт-дәстүр-асыл қазына», «Қош келдің Наурыз», «Тұсау кесу», «Ат қою», «Бесікке салу», «Ұлттық ойындар» атты ойын сауық іс-шаралары ұйымдастырылады.
Ұлттық салт – дәстүрімізді насихаттауға арналған әр топ жас ерекшелігіне қарай дидактикалық ойындар дайындап жасалды.
Атап айтсам:
«Киіз үйдің жиһаздары мен жабдықтарын ата»
«Қазақтың ұлттық ер адамның, қыз баланың киімдері»
«Ұлттық қазақ қыз баланың әшекей бұйымдары»
«Ұлттық аспаптар.»
«Жеті қазына»
«Алты табақ»
«Арқан тарту»
«Ұлттық ыдыс аяқтар»
Құнды мәдени игіліктердің бірі ұлттық ойындар болып табылады.
Қазақтың ұлттық ойындары ерлікті , өжеттілігі, батылдықты, дененің шынығуын қажет етеді. «Асық ату», «Түйелген орамал», «Қыз қуу» , «Ұшты-ұшты» т.б ұлттық ойындар баланың сөздік қорын молайтуға, өмір тәжірибесін кеңейту, ептілік қабілеттерін жетілдіруге өз әсерін тигізеді.
Асық ойыны, баланың қимы-әрекетіне тигізер пайдасы зор. Ойын барысында балалар жүгіру, жүру, иілу, секіру, сақа иіру, көздеп тигізу, лақтыру, ату т.б, үйренеді.
«Бестемше», «Ханталапай», «Алтын сақа» асық балалардың ой-өрісін, танымын, логикалық ойлауын, ұсақ қол моторикасының дамуына септігін тигізеді.
Балабақшада көрмелер, театрландырылған қойылымдар ұйымдастыру дәстүрлі өткізіледі. Ертеңгіліктер мен мерекелік іс шаралардың да маңызы зор.
«Ел боламын десең, бесігіңді түзе» демекші, ел болып, ұлт болып қаламыз десек , «Ұлттық тәрбие» балабақшалардан бастау алары сөзсіз.

Ерекше білім беру қажеттіліктері барбалалармен жұмыс жүргізу ерекшеліктері

Мангазинова А.Ж.
Астана қ. №17 «Ер-Төстік» балабақшасы, әдіскер.

Аңдатпа: Бұл мақаладамектепке дейінгі мекемеде арнайы түзетуші әрекетті

ұйымдастыру, ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен түзету-дамыту жұмыстарын жүргізе отырып, танымдық іс-әрекетіндегі және эмоциялық жағдайындағы кемшіліктерді мүмкіндігінше жеңу, оларды әлеуметтендіру мәселелері қарастырылған.

Кілт сөздер:арнайы түзетуші әрекет, дамытушы орта, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар, физикалық қасиеттер, коммуникативтік дағдылар, түзету-дамыту, әдіс-тәсілдер

Қазіргі таңда еліміздің білім беру жүйесіндегі реформалар мен сындарлы саясаттар, өзгерістер мен жаңалықтар әрбір педагог қауымының ойлауына, өткені мен бүгіні, келешегі мен болашағы жайлы толғануына, жаңа идеялармен, жаңа жүйелермен жұмыс жасауына негіз болары анық.

Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың түзету-дамыту жұмыстарын Үлгілік оқу бағдарламасындағы күтілетін нәтижеге бағдарлап ұйымдастыруды қарастырады.

Осы орайда, педагогке бұл балалардың физикалық қасиеттерін дамытумен қатар, коммуникативтік, танымдық-зияткерлік, шығармашылық, әлеуметтік-эмоционалдық дағдылар-ды меңгертуге, қарым-қатынас жасауға деген ынтасы мен қызығушылығын оятып, үнемі қолдау көрсетіп отыру жауапкершілігі жүктеледі.

Арнайы түзетуші әрекетті ұйымдастыруда ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды түзете-дамыта отырып, танымдық іс-әрекетіндегі және эмоциялық жағдайындағы кемшіліктерді мүмкіндігінше жеңу, оларды әлеуметтендіру педагогтің басты назарында болады.

Педагог өз қызметінде ерекше білім беру қажеттілігі бар баланы түзету-дамыту жұмыстарының әртүрлі әдістері мен тәсілдеріне және мектеп жасына дейінгі баланың бойында қалыптасатын дағдыларын өзара үйлесімділікте дамытуға басымдық беріледі.

Онда коммуникативтік қарым-қатынас жасауына, ойынға деген қызығушылығын арттырып, белсенділік танытуына, дұрыс сөйлеуінің қалыптасуына, қоршаған ортадан тыс заттар мен құбылыстар туралы ақпарат алуы арқылы қажеттіліктерін қанағаттандыруына, әлеуметтік ортада бейімделуіне қолдау көрсету көзделеді.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен арнайы түзетуші әрекетті ұйымдастыруда педагог мына әдістер мен тәсілдерді, технологияларды қолдана алады:

- кинезиологиялық жаттығулар;
- артикуляциялық жаттығулар;
- саусақ гимнастикасы;
- арттерапия;
- музыкалық ықпал ету технологиясы;
- ертегі терапиясы;
- түспен ықпал ету технологиясы;
- мінез-құлықты түзету технологиясы,
- психикалық гимнастика;
- фонетикалық және логопедиялық ритмика;
- нейропсихологиялық ойындар;
- нейрофитнес;

- нейрогимнастика;
- нейрографика;
- эйдетика.

Сонымен қатар, арнайы түзетуші әрекетті ұйымдастыруда педагог заттық дамытушы ортаны жабдықтауға аса мән беруі тиіс. Ол баланың танымдық, коммуникативтік және әлеуметтік-эмоционалдық дағдыларын дамытуға ықпал ететін және ерекше білім беру қажеттілігі бар баламен жұмыс жүргізуге арналып жабдықталады. Ол мектеп жасына баланың жеке және жас ерекшеліктеріне, қабілеттері мен қызығушылықтарына бағдарланып құрылады.

Заттық дамытушы орта баланың ойын құралдарына еркін қолы жететіндей, қалаған затына таңдау жасап, ойындағысыніске асыра алатындай мақсатта жоспарланған түрлі құрал-жабдықтардан тұрады.

Арнайы түзетуші әрекетті іске асыратын дамытушы ортаны ұйымдастыру барысында педагог-мамандар мен тәрбиешілер топта білім алып жатқан балалардың жас және жеке ерекшеліктерін, олардың танымдық және белсенділік деңгейлерін, қызығушылығын есепке ала отырып, баланы ынталандыратын, оны қызықтыратын, эмоционалды және қозғалыс белсенділігін тудыратын орта ұйымдастырады.

Дамытушы орта құруда мындай **ұстанымдар** басшылыққа алынады:

- баланың жеке өмір қауіпсіздігі;
- құрал жабдықтардың қолжетімділігі, оның ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларға сәйкес болуы;
- түзету-дамыту жұмыстарының мазмұндылығы;
- ойын құралдарының көп функционалдылығы;
- ойын заттарының тартымдылығы.
-танымдық, зерттеушілік, қимыл-қозғалыс және шығар-машылық ойындарға қажетті құрал-жабдықтардың болуы.

Дамытушы орта құруда әр баланың ерекшелігі мен дамуында бұзылыстары бар балалардың ерекшеліктерін ескеру қажет. Мәселен, педагог көру қабілеті бұзылған балаларға арналған дамытушы ортаны ұйымдастыруда баланың жас және психо-физиологиялық ерекшеліктерін ескереді. Дамытушы орта әртүрлі сенсорлық тітіркендіргіштермен қанықкан және қозғалыс белсенділігінің шарттарымен (сенсорлық бұрыштар, сағаттық, дыбыстық, әр түрлі ойыншық материалдарынан жасалған, әртүрлі тактильді беттері бар тақталар) толықтырылуы тиіс.

Есту қабілеті бұзылған балаларға арналғандамытушы орта балалардың сөйлеу тілін түсінудегі қиыншылықтарын, белсенді сөздік қорының аздығы мен байланыстырып сөйлеудің төмен қалыптасқандығын ескере отырып, ойындар мен құрал-жабдықтарды схемалар арқылы көрсетіліп жасалады.

Тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға арналғандамытушы ортада баланың психологиялық ерекшеліктері (төмен қарқын және енжарлық, мінез-құлық бұзылыстары, ұзақ, тез және күрделі нұсқауларды түсінудегі қиындықтар) ескеріледі және саусақтағы ұсақ бұлшықеттері мен ірі бұлшықеттерін дамытуға арналған ойындармен жабдықталуы керек.

Сөйлеу қабілеті бұзылған балаларға арналған дамытушы орта баланың сөйлеу тілінің дамуына ықпал ету үшін құрылады, тақырыптық және сюжеттік суреттері бар иллюстрациялармен, өлеңдер мен ертегілерді ойнатуға арналған ойыншықтармен, театр түрлерімен, артикуляциялық жаттығуға арналған суреттермен, сөздерді, дыбыстарды бекітуге және автоматтандыруға арналған көрнекі құралдармен, артикуляциялық және саусаққа арналған жаттығулар кешенімен және т.б. жабдықталуы керек.

Психикалық дамуында тежелуі бар балаларға арналған дамытушы орта бір тақырыптағы материалдардың әртүрлі нұсқаларының болуымен (көлемді заттар, жазықтықтағы заттар, иллюстрацияллар), әрекетттердің алгоритмдері мен нұсқауларының болуымен, ертегі модельдерінің болуымен, т.б. ерекшеленеді.

Зиятында бұзылыстары барбалаларға арналған заттық-дамытушы ортада әртүрлі пішіндерді, түстерді, көлемдерді қарауға және зерттеуге арналған нақты заттар мен табиғатпен, қоршаған ортамен, адамдардың іс-әрекеттерімен танысуға арналған қарапайым иллюстрациялық материалдарды баланың жас және психо-физикалық жағдайына сай, қауіпсіздік шараларын сақтай отыра таңдау қажет.

Дамытушы орта қолжетімді, қауіпсіз, баланың бойына біліктілік дағдыларды қалыптастыруда қызығушылықтарын арттыратын және білім беру стандартын жүзеге асыруға нақты бағытталғанда ғана балаға өз қабілеттерін пайдалануға, қызығушылықтары мен мүмкіндіктеріне сүйене отырып, өзін қызықтыратын ойын материалдарымен ойнауға мүмкіндік береді.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен арнайы түзету жұмыстарын жүргізуде түзету-дамыту ойындары, арт-терапия, музыкамен ықпал ету технологиясы, ертегі терапиясы, түспен ықпал ету технологиясы, мінез-құлықты түзету технологиясы, психикалық гимнастика, фонетикалық және логопедиялық ритмика, нейропсихологиялық ойындар, нейрофитнес, нейрогимнастика, нейрографика, эйдетика сияқты түзету технологиялары кеңінен қолданылады.

Педагог тарапынан ойындар мен ойын-жаттығуларды ұйымдастыруда төмендегі талаптар ескерілуі тиіс:

-педагог ойынды өз таңдауы бойынша ұйымдастырады;

-ойын таңдауда балалардың жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескереді;

-ойындарды мектепке дейінгі ұйым кестесіне сәйкес кезекпен ұйымдастыруды жоспарлайды;

- түзету-дамыту ойындары мен ойын жаттығуларды дұрыс ұйымдастыру керек;

- ойынға керекті құралдар әр балаға жеткілікті болу керек;

- ойын құралдары эстетикалық, гигиеналық талаптарға сай болуы керек;

- ойындардың құралдары ұзақ уақыт сақталуы үшін, әдемі қораптарда, қалталарда балаларға қолжетімді жерде тұру керек.

Бұл ойындар тәрбиеші мен педагогтардың бірлескен әрекетінде жүйелі қолданылады. Нәтижесінде, бала бойында мынадай өзгерістер туындайды:

- ұзақ мерзімді жад функциялары жақсарады;
- қоршаған әлемнен келетін ақпаратты жылдам қабылдайды;
- физикалық және психикалық өнімділік артады;
- шаршауы азаяды;
- шығармашылық қабілеттері дамиды;
- вестибулярлық аппаратының жұмысы жақсарады;
- жүйке және бұлшықет жүйесінің дамуы артады.

Қорыта айтқанда, аталған ойындар мен жаттығулар жинағы баланың қиялын, бейнелі ойлауын, зейінін, есте сақтау қабілетін дамыта отырып, арнайы түзету әрекетін жүзеге асыруға көмектеседі.

Түзету-дамыту ойындары арқылы бала білім алады, тәрбиеленеді, қоршаған ортаны құрметтеуге үйренеді, белсенді қарым-қатынасқа түседі, ынтымақтасып жұмыс істеуге дағдыланып, ұтылуға емес, ұтуға тырысады. Бұл ойындар баланың психикасында сапалы өзгерістер туғызады, оқу әрекетінің негіздерін қалайды. 4 жасар балалардың барлық психо-физиологиялық функцияларын түзете отырып, дамытуға, әлеуметтік ортаға бейімделуге, өз-өзіне қызмет етуге дайындауды көздейді.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. ҚР Үкіметінің қаулысы (23.03.2021 ж. №137). Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі.
2. ҚР Оқу-ағарту министрлігінің бұйрығы (03.08.2022 ж. № 348) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты.
3. ҚР Оқу-ағарту министрлігінің бұйрығы (09.09.2022 ж. № 394) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарлары.
4. ҚР Оқу-ағарту министрлігінің бұйрығы (14.10.2022 ж. № 422) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы.
5. Игенбаева Б.Қ., Үржігітова Г.Ә. және т.б. Тілашар: оқу құралы. - Нұр-Сұлтан: «Арман-ПВ» баспасы, 2021.-112 бет
6. Бадилова М.Ж, Садыкова А.К, т.б. Сенсорика: Әдістемелік құрал. –Нұр-Сұлтан: «Арман-ПВ» баспасы, 2019. -48 бет.
7. Березина Р.Л., Михайлова З.А.,и др. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников. –Москва, 1998 г.
8. Венгер Л.А., и др. Воспитание сенсорной культуры ребенка от рождение до 6 лет. –М:, 2008 г. -269 стр.
9. Пилюгина Э.Г. Занятия по сенсорному воспитанию с детьми раннего возраста. –М:, 1993г.
10. Жұмағұлова Қ.Б., Шәріпбаева Г.Р. Мектеп жасына дейінгі тәрбие теориясы және әдістемесі: Оқулық. –Астана: «Арман-ПВ» баспасы. 2007ж.
11. Ермакова Т.Н, Кутузова А.Б. Королевство игр: всестороннее развитие в дошкольном возрасте. –Ярославь: ООО «СТЕМКО»,- 2017. -96 стр.

12. «Мектепке дейінгі балалық шақ» РО. Мектепке дейінгі жалпы білім беру бағдарламасы. -Алматы. -2006 ж.
13. Байтокова Г.С. «Ғажайып дыбыстар әлемінде»:Әдістемелік құрал.-Астана:Мастер ПО ЖШС, 2013ж.
14. Өмірбекова Қ.Қ., Өмірбекова С.Ж. «Фонетикасы, фонематикасы толық дамымаған балаларды оқыту және тәрбиелеу»: Бағдарлама.-Алматы.-2004ж.
15. Түсіп Қ.Е. «Сиқырлы сөздер әлемінде»: Мектепке дейінгі оқыту-тәрбиелеу жұмысына арналған көмекші құрал.-Нұр-Сұлтан, 2020.-110б.
16. Әбуова Ғ.Қ., Есенова С.М., Әбілдинова Н.Р. «Музыка, бейнелеу өнері сабақтарындағы тіл түзетуәдістемесі».-Мектепке дейінгі оқыту-тәрбиелеу жұмысына арналған әдістемелік құралы.-Астана, 2006.-58 бет.

Мектепалды даярлық пен бастауыш сынып арасындағы сабақтастық

Алтыбаева А.А.
Мектепалды даярлық пен бастауыш сынып бірлестігінің жетекшісі,
бастауыш сынып мұғалімі

Сабақтастық дегеніміз:

- Біріншіден, екі буын арасындағы ортақ мақсат міндеттер, ортақ мазмұндық жүйе, баланы жүйелі сатылы дамыту, бір буыннан екінші буынға неғұрлым сәтті өтуге бағыттау.
- Екіншіден білім берудің әдістемелік жүйесінің әрбір компонентінің үйлесімділігі.

Сабақтастық сақталу үшін мектепалды даярлық кезеңде жас ерекшелігіне сәйкес баланың өзін-өзі бағалауының сақталуы, танымдық жеке тұлғалық дамуы, қоршаған ортамен байланыс жасауға дайындығы қарастырылады.

Мектепалды даярлық пен бастауыш білім берудің сабақтастығының мақсаты:

- Мектепке балаларда дайындау,
- Олардың бойындағы қорқыныш сезімдерін болдырмау,
- Өз-өздеріне деген сенімдіктерін арттыру болып табылады.

Сабақтастық даму кезеңдері мен сатылардың арасындағы ортақ мақсат-міндеттер, ортақ мазмұнды байланыс болу керек, бұл байланыс олардың толық және жеке жақтарының кейбір элементтерін сақтайтын тұтас жүйе. Жеке тұлғаның даму кезеңінің үздіксіз білім беру деңгейлері мен сатылары нақты мақсаттарды іске асыру жағдайлары мен талаптарының іске асырылуымен анықталады. Осының барлығы бір ғана түпкі мақсатқа — баланы жүйелі сатылы дамыту, бір буыннан екінші буынға неғұрлым сәтті өтуге бағытталуы тиіс.

Сабақтастық білім беруде:

- балалардың жеке тұлғалық дамуын қалыптастырып, олардың одан арғы өмірлік қызметтерін қамтамасыз етеді;
- білім беру кезеңдерінде үздіксіз білім беру (балабақша-мектеп, мектеп жоғарғы оқу орны);
- біртұтас білім беру жүйесінде осы кезеңдердің және оқыту түрлерінің біртұтастығын ұйымдастыруға өз әсерін тигізеді.

Мектепке дейінгі мекеме мен бастауыш сынып арасындағы сабақтастықтың негіздемесі:

- балалардың білуге деген құмарлығын дамыту;
- балалардың өздігінен шығармашылық жұмыс тапсырмаларын шеше білу қабілетін дамыту;
- балалардың интеллектуалдық және тұлғалық дамуына бағытталған шығармашылық қиялын дамыту;
- тілдік қарым-қатынасын дамыту (құрбы-құрдастарымен, ересектермен тіл табысып, сөйлесе білу)

Сабақтастық үрдісін 2 жақтан қарауға болады

- Мектепке дейінгі буын сатысында мектепке дейінгі балалық шақтың өзіндік құндылығы қысқартылады және балалардың жеке тұлғалық сапасының негізі қалыптасады.
- Мектеп өз жұмысын жоқтан құрмайды. Мектепке дейінгі балалардың жетістігін қапсырып алып, балалардың жинақтаған әлеуетін педагогикалық практиканы ұйымдастыра отыра дамытады.
- Сабақтастықтың осындай түсінігі балалардың дамуы мен оқып үйренуін үздіксіз іске асырып отырады.

Мектепке дейінгі буын мен бастауыш білім сатысының сабақтастығын тек баланы мектепке дайындау деп түсінбеу керек, мұнда педагогтар мектепке дейінгі ұйымдарда білім берудің формалары, әдіс-тәсілдерімен жете танысып, 6 жас пен 7 жас аралығындағы психологиялық ерекшелікті анықтай отырып мектепке біртіндеп жеңіл бейімделуіне жағдай жасау шарт.

Екі ұйым арасындағы әрекет:

- Мектепке дейінгі мекеме-танымдық әрекет-мағлұмат алады, талдайды, ойнайды, білім алып, тәжірибе жасайды.
- Бастауыш сынып-оқу әрекеті-оқи алуға үйренеді, оқығысы келеді, жаңа мазмұнды меңгереді, жаңа түсініктер қалыптасады.

Мектеп пен мектепке дейінгі мекемедегі сабақтарды салыстыра отыра келесі ұқсастықтарды атап айтуға болады:

- Бір маңыздылық: балалардың танымдық әрекетін басқару, білім және білікпен қаруландыру бірмезетте жан-жақты тәрбиелеу. Оқыту мектепте де, мектепке дейінгі мекемеде де бағдарлама бойынша өткізіледі.
- Айқын және қатаң ұйымдастыру: әрқашан, әр уақытта нақты сабақ кестесі, әр баланы оқыту міндеті, педагогтың барлық балалармен ұжымдық жұмыс жүргізуі.

Мектепке дейінгі білім беру мекемесі мен бастауыш мектеп сатысында мынадай жағдайлар туындайды: Бастауыш мектеп мектепалды дайындық тобында берілетін тәрбиелену, білім беру және дамыту моделінен оқытудың мектептік моделіне үздіксіз байланыста өтуін қамтамасыз ету керек. Бұл жерде білім, білік, дағдылардың сабақтастығынан да балалармен жұмыс істеудегі әдіс-тәсілдердің сабақтастығы жоғары рөл атқарады. Басты мақсат мектепалды дайындық тобынан бастауыш мектепке көшудегі балалармен жұмыс түрлерінің тығыз сабақтастығы.

Көбіне бастауыш мектепте мектепалды дайындық тобының әдіс-тәсілдерін, жұмыс түрлерін қолданғысы келмейді, ал даярлық тобы тәрбиешілері көбіне бастауыш мектеп моделін пайдалануға мәжбүр болады. Балаларды оқытудағы бастауыш мектеп моделі даярлық тобындағы балалардың мектеп талаптарына сай білім, білік, дағдылары қалыптасқан, ұйымдастырылған оқушыны алғысы келеді. Мұндай сабақтастықтың нәтижесінде мектепке дейінгі балалықты бағалау түсіністігі жоғалады және баланың даярлық тобына баруы мектепке дайындық ретінде ғана қарастырылады. Мектепалды дайындық тобының мұғалімдері мен тәрбиешілері «Баланы мектепке даярлау» мақсатында балаларды партаға отырғызып, мектептік типте сабақтар жүргізеді.Мұндай жерде көбіне балалардың негізгі қызметі ойын екені естен шығарылады. Тек танымдық, дамытушылық ойындардың көмегімен білім негізі қалыптаса бастайды. Осылайша, қазіргі заманда сабақтастықтың құрылымы табиғи жолмен емес, жасанды түрде жүзеге асады,себебі бастауыш мектептегі әдіс-тәсілдер, балалармен жұмыс түрлері мектепалды дайындық топтарында кең қолданылады. Сондықтан да бұл мәселені бірден 2 жақты қарастырған жөн. Ал, ұйымдастыру жоспарында мәселені шешудің мынадай жолдары қарастыруға болады:

Біріншіден, балалардың мектепалды дайындық тобында қалыптасқан білім, білік, дағдыларын бағалау қажет емес, олардың даму деңгейін бағалау қажет деп ойлаймын.

Екіншіден, бастауыш мектеп мұғалімдері білім беру мен тәрбиелеу үрдісінде мектепалды дайындық тобына сай ойын әдістерін тиімді қолдана білсе.

Сонымен қатар бұл шақта баланың көрнекі-әрекеттік және бейнелі-ойлау түрлерін де жетілдіруді қажет етеді. Өкінішке орай, көптеген әріптестеріміз ойлаудың бұл екі түрін көп елемей, тез арада сөздік- логикалық ойлауды дамытуға кіріседі. Алайда, бала ойлауының жоғарғы формаларының жетік қалыптасуы нақ осы көрнекі-әрекеттік, көрнекі бейнелілік түрлерін берік қалыптастырып, сөздік логикалық ойлау түрлерін біртіндеп дамытуға байланысты жұмыстар жүргізілуі қажет.

Сабақтастық екі буынға ортақ міндеттерінің үйлесімділігі қалыптастырады. Мектепалды даярлықта алған білім көрсеткішінің өзекті мәселелерін іріктеп,бастауыш сыныпқа келген оқушының оқыту талаптарын әрі қарай жетілдіреді. Осы жағдайдың алдын алу үшін мектеп тәжірибесінде сабақтастықты жүзеге асыру игі нәтижесін беріп келеді.Бірлестік жоспары бойынша бірнеше сабақтарға қатыстым, қатысу барысында балалардың мектепке бейімділігінің қалыптасқанын, сабаққа қызығушылықтарының жоғары екені байқалды. Атап айтқанда, сауат ашу сабағында «Жоғалған буынды тап», «Кім жылдам?», «Бағдаршам» атты дидактикалық ойындар арқылы балалардың сөздік қорының мол, байланыстырып сөйлеу дағдысының, танымдық қабілетінің қалыптасқандығын айтуға болады.Сабақта тиімді қолданылған ойын түрлері мұғалімнің түсіндіріп отырған материалын балалардың аса зор ілтипатпен тыңдап, жемісті меңгеруіне ықпал етті. Өйткені балалар жас ерекшеліктеріне байланысты ойынға өте ынталы келеді.Сабақта дидактикалық ойынды қолданылып, сол пәнге деген қызығушылығын арттырып, белсенділік танытып, бағдарламалық материалды қажетті деңгейде меңгеруіне ықпал етті.

Мынадай ойын түрлері қолданылды:

“ Суретті аяқта”, “ Көліктер”, “ Құс бейнесін құрастыр”, “ Кім жылдам”, “Қиялдағы сурет”, “ Ұлттық киімдерді ата”, “Жылы - суық”, “Ғажайып алаң”,

“Өрнектерді құрастыр”, “Біздің қаланың көліктері ”, “Қуыршақты киіндір”

“ Сиқырлы гүл”, “Аңдар мектебі”, “Суреттей біл”, “Өз жұбыңды тап”, “Лото” т. б.

Сондай-ақ балалардың графикалық дағдылары, әріптерді, сөзді дұрыс жазу, шапшаң оқу дағдылары зерделенді. Зерделеу қорытындысы бойынша балалар әріптердің графикалық элементтері, әріптердің толық нұсқасын, сөзді дұрыс жазу, шапшаң оқу дағдылары қалыптасқан.

Оқу сабағы бойынша:

- өмір шындығын оқушыларға көркем әдебиет құралдары арқылы көрсету, соның негізінде оқушының ой – өрісін, қиялын,эстетикалық,

адамгершілік сезімдерін дамыта отырып, ана тіліне сүйіспеншілігін арттыру;

- оқыған әңгіме мазмұнын өз сөзімен қысқаша немесе толық айтып беруге,сюжетті суреттер бойынша керекті сөздерді пайдалана отырып өздігінен жазба жұмыстарын орындауға төселдіру;
- сөздік қорын молайту, өзінің ой – пікірін, көргенін, оқығанын мазмұндату арқылы ауызша сөйлеу тілін дамыту;
- мәнерлеп оқуға, кітаппен, мәтінмен жұмыс істеуге үйрету;

Сауат ашу бойынша:

- грамматикалық ұғымдар мен орфографиялық ережелер меңгертуге тілдік фактілерді дұрыс таныту, ұтымды жаттығу жұмыстарын жүргізу;
- байланыстыра сөйлеуге , өз ойын байланыстыра жазып беруге баулу;
- оқушы сауаттылығын, жазу үстіндегі орфография және пунктуациялық қателермен жұмысын бақылау.

Математика бойынша:

- есептей білу дағдыларын қалыптастыру;
- есеп шығару қабілетінің,логикалық ойлауы қабілетінің дамуы;
- натурал сандарға қолданылатын төрт амалды үйренуі;
- ауызша есептеу дағдыларын меңгеруі;
- өрнектерді салыстыру және геометриялық материалдарды меңгеру деңгейі.

Осы бағытта зерттеу жұмыстарын жүргізу барысында сынып оқушыларының психологиялық ерекшеліктері,бағдарлама көлемінде берілген білім,дағдының орындалуы, дайындық дәрежесі, жеке кемшіліктердің орын алу себептері, оны өткізу бағыттары белгіленіп, мұғалімдер бір – бірімен жүйелі байланыс жасап, оқушы білімінің, шеберлігінің, дағдыларының деңгейлерін нақты анықтап, оқыту талаптарына қаншалықты сәйкестігін біледі.Сонда әр сынып көлемінде қандай кемшілік кетіп отырғаны, қандай мәселелерге көбірек көңіл аудару керектігі белгілі болады.

Сабақтастық не береді?

Балаға:балалық шақтан мектепте оқуға бейімделуіне, әр баланың жеке тұлғалық дамуына оң жағдай туғызады.

Педагогқа:тәрбиеші мен бастауыш сынып мұғалімдері арасында тығыз қарым – қатынас орнатып, тәжірибе алмасуға, балаға жайлы жағдай туғызуға көмектеседі.

Ата-анаға: бала тәрбиесіндегі педагогикалық талаптардан хабардар болады.Мектеп алды даярлық - бастауыш сынып мұғалімі - ата – ана – психолог - әлеуметтік ұстаз арасындағы байланысты нығайтады.

Қоғамға: қоғамды алға апаратын білімді, парасатты, ұлтжанды, өз пікірі бар азаматтар өсіп шығады.

Мектеп жасына дейінгі балалардыкөркем әдебиетке баулуда интерактивті әдістер мен тәсілдерді қолдану.

Мектепхан Айланыш
Теміртау қ. «Жұлдыз» бөбекжайының тәрбиешісі

1 слайд

Соңғы уақытта Қазақстанда жаңа ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы байқалуда,бұл заманауи баланың жеке басының дамуына белгілі бір із қалдырады.Интерактивті әдістер мен тәсілдерді енгізу мектепке дейінгі тәрбиеге озық нәтиже мен сенімді қадам болып енді.Балабақшада қолданылатын интерактивті технологиялар мултимедиялық және интерактивті тақталар планшеттер,робототехника,компьютерлер,теледидарлар.Бұл мәселелердің күрделілігімен жан-жақтылығын түсіне отырып мектеп жасына дейінгі балалармен ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде интерактивті әдістер мен тәсілдерді қолдану,баланың жас және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып әзәрленген әдістемелік ұсыныстарды орындай отырып баланы өмірге дайындауға көмектеседі деп болжауға болады.Қәзіргі ақпараттық қоғамда ,түрсіндіру мен бала жадына бекітудің жаңа әдеттен тыс әдістерін ,әсіресе ойын түрінде қолдану балалардың ынтасын арттырады,сол арқылы балалар материалды көбірек есте сақтайды ерікті зейінін дамытады.

Мақсаты:инновациялық техтологиялар арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың көркем әдебиетке қызығушылығын дамытуға жағдай жасау

Интерактивті әдістер мен тәсілдердің артықшылығы неде:

-ойын негізгі әрекет болғандықтан балалардың үлкен қызығушылығын тудыратын ,ойын түріндегі экрандағы ақпарат;

-мектеп жасына дейінгі балаға көрнекі материалдардың ашық көзге түсетіндей болуы;

-көрнекі материалдар презентацияда,слайдта қолданылады;

-Мектеп жасына дейінгі балалармен жеке жұмыс жасауға мүмкіндік береді;

-мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігі мен дағдыларын, шығармашылық таланытын;

Осылайша ,педагог инновациялық технологияларды пайдаланып қана қоймай, ресурстардың өзіндік бейнесін жасап ,оларды оқытуда кеңінен пайдалана білу керек .Сондықтан интерактивті әдістер мен тәсілдерді қолдану біздің уақыт үшін өзекті болып табылады.

Интерактивті әдістер мен тәсілдер

2 слайд

Ең қол жетімді және қарапайым әдістердің бірі –мультфильмдер. Кейбір бағдарламадағы әдеби шығармаларды оқыған кезде мысалы; «Жыл басына таласқан хайуанаттар», «Алтын сақа», «Алпамыс батыр» , «Қарлығаштың құйрығы неге айыр?»деген сияқты тағы басқа шығармалар балалардың өмірлік тәжірибелері аз болғандықтан қабылдамайтынына тап боламыз.Сол шығарманы мультфильм арқылы тамашалай отырып балалар оқиғаның мәнін түсінеді .Ал олардың өздері күнделікті өмірде белгілі бір тіркесті қолданады .Көрнекі бейне арқылы балаларға жеңілірек. Кейіпкердің мінезін және оқиғаның сюжетін жаттап алу.Бірақ әдебиетті оқуды мультфильм көрумен алмастырмай,қажет болған жағдайда ғана толықтыру керек екенін атап өткім келеді.

Планшет-заманауи технологиялардың арқасында ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде біз планшетті қолданамыз және балалар кез-келген уақытта өз еркімен ойнауына жағдай жасалынған.Интерактивті панелді түрту арқылы қандай заттың дыбыс шығаратынын немесе қандай ойыншықтың дыбыс шығаратынын атамай көрсетіңіңіз.Жұмыс тәжірибесінен балалар мұндай ойындарды үлкен ықыласпен ойнайтынын көреміз.Өйткені тапсырмаларды кезең кезеңімен орындай отырып ,олар монитордан берілген нәтижені көреді тапсырманы дұрыс орындағанынша қайталауға орала алады.Мысалы, «Ертегінің атын есте сақта» ойынында бұрын оқылған шығармаларды қайталау кезінде педогог үзінді оқиды ,ал балалар планшедтегі ұсынылған сюжетті суреттер жинағынан дұрыс жауапты тауып оны көрсету керек экраннан. «Сипаттамасы бойынша тап» ойынында балалар таныс кейіпкерлердің арасынан осы сипаттамаға сәкес келетінін табады.

3слайд

Мультимедиялық тақта-көрнекілікті қолжетімді етеді ,күрделі жаңа материалды немесе өткенді қайталауды неғұрлым қолжетімді түсіндіру үшін қолданылады .Материалды түсіндірген кезде сілтемені пайдаланып процессті тездетіп немесе ақпаратты толықтыра алатын кез-келген ақпаратты жандандырып ,толықтыруға болады.Осылайша сіз өз жұмысыңызды қарқынды жылдамдықпен өткізуге қол жеткізе аласыз.Мысалы, «Зат қай ертегіден алынған?» ойынында балалар шығарманы атайды және анықтай алады сол сілтеменің арқасында педогог өз жұмысын қортындылай алады балалар өткен затты көре отырып қайталап өтілген материалды бекітеді.

Интерактивті тақта-мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігін дамытудың ең тиімді құралы болып табылады .Тақта жазуга және оған сурет алуға,элементтерді,нысандарды қайта реттеуге әңгімелер жасауға және түрлі ойындарды ойнауға мүмкіндік береді. Ал мақал- мәтел түрлі жаңылтпаш жаттауда да осы тақтаны пайдаланмыз суреттерді көрсете отырып сөйлем құраймыз мысалы: «Отан оттанда –ыстық», «Әке асқар тау»

Ал түрлі ертегілерді құрастыруда да пайдасы зор Шалқан ертегісін алсақ ертегі кейіпкерлерін балалар өз бетінше рет-ретімен қойып шығады және бұл бала жадында ұзақ сақталадыжәне қысқаша қайталаудан кейін практикалық

қолдану үшін қалпына келтіреді өйткені ол затты көрді орналасырды.

Сондықтан иновациялық технологиялар оң нәтиже көрсетіп отырғанын байқауымызға болады санитарлық – гигиенаны сақтасақ бала денсаулығына қауіп төндірмейміз

Әрбір әдіс өзінше жақсы.Біз мектепке дейінгі мекемелердің педогогикалық процесінде инновациялық технологияларды қолдануды қолдаймыз,бірақ бұл ретте бала тұлғасы жан –жақты дамуында балалар әдебиетінің рөлі зор екенін ұмытпаған жөн. Оқу –негізгі,мультимедиа-қосалқы.

Әдебиеттер

1. Ә.Ашайұлы «Ұлттық педагогика негізінде оқу тәрбие ісін ұйымдастыру»

2. С.Дорженов «Ұлттық тәрбиенің тәлімі»

3. Д.Айдаров «Дәуір және дәстүр»

Мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық технологиялар және дамыту моделін іске асыру

Минтаева Мақпал Ержановна
Астана қ. МКҚК №66 «Толағай» балабақшасы
музыкант-хореограф

Аңдатпа: Инновациялық технология-бұл формалардың, әдістердің, әдістердің, оқыту әдістерінің, тәрбие құралдарының арнайы жиынтығы мен орналасуын анықтайтын психологиялық - педагогикалық көзқарастардың жиынтығы; бұл педагогикалық процестің ұйымдастырушылық-әдістемелік құралы.

Түйінді сөздер: тәрбиеші, ата-ана, бала, тәжірибе, инновация, мектепке дейінгі білім беру жүйесі.

Біздің №66 «Толағай» балабақшасының тәрбиешілер ұжымы жұмысқа инновациялық технологияларды қарқынды енгізуде. Негізгі міндет-балалармен жұмысты ұйымдастырудың әдістері мен формаларын, тұлғаны дамыту мақсатына оңтайлы сәйкес келетін инновациялық технологияларды таңдау.

І. Жоба әрекет технологиясы.

Жобалық іс-әрекет – білім беру мазмұнының кез келген саласында ізденіс, зерттеу және практикалық мәселелерді шешуге бағытталған, белгілі бір жоспарға сәйкес белгілі бір мақсатқа бағытталған әрекет.

Қазақ өмірін, халықтық дәстүрлерді зерттеу және мектеп жасына дейінгі балалардың этномәдени құзыреттілігін күнделікті өмір, салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар арқылы дамыту. (Мектеп жасына дейінгі баланы әлеуметтік қарым-қатынас әлемімен таныстыру). Жоба балалармен жақынырақ танысуға және баланың ішкі әлеміне енуге мүмкіндік береді.

II. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.

Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ). АКТ – ақпаратты өңдеудің әртүрлі құрылғыларын, механизмдерін, әдістерін және алгоритмдерін сипаттайтын жалпы ұғым.

Үздіксіз білім берудің бірінші буыны ретінде мектепке дейінгі тәрбиеге қойылатын жаңа талаптар: заманауи ақпараттық технологияларды (компьютер, интерактивті тақта, планшет және т.б.) пайдалана отырып оқыту.

тәрбиешінің міндеті: заман ағымына ілесу, балаға жаңа технологиялар әлеміне жол көрсетуші, компьютерлік бағдарламаларды таңдауда тәлімгер болу,Оның жеке басының ақпараттық мәдениетінің негізін қалыптастыру, тәрбиешілердердің кәсіби деңгейін және ата-аналардың құзыреттілігін арттыру.

III. Денсаулық сақтау технологиялары[1].

Денсаулық сақтау технологиясы – баланың оқуы мен дамуының барлық кезеңдерінде оның денсаулығын сақтауға, оның бойында қажетті білім, дағды мен әдеттерді дамытуға бағытталған білім беру ортасының барлық факторларының өзара байланысы мен өзара әрекетін қамтитын шаралар жүйесі, салауатты өмір салты.

Денсаулықты сақтау және нығайту технологиялары;

Ортопедиялық гимнастика;

Көзге арналған гимнастика;

Демалыс;

Тыныс алу жаттығулары;

Саусақ гимнастикасы;

Салауатты өмір салтына үйрету технологиялары

Дене тәрбиесі қызметі;

Ойын терапиясы, ойын жаттығулары;

Музыкалық әсер ету технологиялары;

Ертегі терапиясы;

Түс терапиясы;

Арт-терапия.

IV Зерттеу іс-әрекетінің технологиясы

Балабақшадағы ғылыми-зерттеу іс-әрекетінің мақсаты мектеп жасына дейінгі балаларда негізгі түйінді құзыреттіліктерді және ойлаудың зерттеу түріне қабілеттілікті қалыптастыру болып табылады.

Шығармашылық жоба бойынша жұмысты ұйымдастыру кезінде балаларға бір нәрсені зерттеу немесе эксперименттер жүргізу арқылы шешуге болатын проблемалық тапсырма ұсынылады.

Эксперименттік зерттеу іс-әрекетін ұйымдастырудың әдістері мен тәсілдері:

Әңгімелер;

Бақылаулар;

Модельдеу (жансыз табиғаттағы өзгерістер туралы модельдер құру);

Нәтижелерді тіркеу: бақылаулар, тәжірибелер, еңбек әрекеттері;

Көркем сөздерді қолдану;

Дидактикалық ойындар, ойын арқылы оқу-шығармашылық дамыту жағдайлары;

Жұмыс тапсырмалары, әрекеттер.

V. Жеке тұлғаға бағытталған технология

Тұлғалық-бағдарлы технологиялар баланың жеке тұлғасын бүкіл мектепке дейінгі білім беру жүйесінің орталығына қояды, отбасы мен мектепке дейінгі мекемеде қолайлы жағдайларды, оның дамуы үшін жанжалсыз және қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз етеді, бар табиғи әлеуетті іске асырады, тұлғаға бағытталған өзара әрекеттесу үшін жағдай жасайды. Балаға өзінің белсенділігін көрсетуге, өзін барынша толық жүзеге асыруға мүмкіндік беретін даму кеңістігі.

Тұлғалық-бағдарлы технологиялар дәстүрлі технологиядағы балаға авторитарлық, тұлғасыз және жансыз көзқарасты – махаббат, қамқорлық, ынтымақтастық атмосферасын қарсы қояды және жеке шығармашылық үшін жағдай жасайды[2].

Таңертеңгілік жиналыс еркін сөйлеуді ұйымдастыру тәсілі ретінде

Таңертеңгілік жиналыстың мақсаты мен міндеттері:

Балалар ұжымында жайлы әлеуметтік-психологиялық ахуал орнату;

Балалар мен ересектер арасындағы тұлғааралық және танымдық-іскерлік қарым-қатынас үшін жағдай жасау;

Дағдыларын дамыту (коммуникация, өз іс-әрекетін жоспарлау және т.б.);

Эмоционалдық күйді сөзбен түсіндіруге үйрету;

Мәдени қарым-қатынас дағдыларын дамыту (сәлемдесу, комплимент айту және т.б.);

Пайымдауды, тұжырымдарды дәлелдеуді, өз көзқарасын қорғауды үйрену;

Жеке тәжірибеден ең маңызды, қызықты оқиғаларды таңдап, олар туралы қысқаша, дәйекті және логикалық түрде айту;

Таңдау жасауды және өз әрекеттерін жоспарлауды үйрету.

VI. Ойын технологиясы

Ол оқу-тәрбие процесінің белгілі бір бөлігін қамтитын және жалпы мазмұны, сюжеті, сипаты бойынша біріктірілген біртұтас тәрбие ретінде құрылады. Ол ретімен мыналарды қамтиды:

Заттардың негізгі, сипатты белгілерін анықтау, оларды салыстыру және салыстыру қабілетін дамытатын ойындар мен жаттығулар;

Белгілі бір белгілер бойынша объектілерді жалпылауға арналған ойындар топтары;

Ойын топтары, оның барысында мектеп жасына дейінгі балаларда шынайы құбылыстарды шындықтан тыс құбылыстардан ажырату қабілеттері қалыптасады;

Өзін-өзі басқару қабілетін, сөзге реакция жылдамдығын, фонематикалық сананы, тапқырлықты және т.б. Дамытатын ойын топтары.

Жеке ойындар мен элементтерден ойын технологияларын құрастыру – әрбір тәрбиешінің міндеті.

Қорытынды: Технологиялық тәсіл, яғни жаңа инновациялық технологиялар мектеп жасына дейінгі баланың жетістіктеріне кепілдік береді және кейін оның мектепте табысты оқуына кепілдік береді.

Шығармашылықсыз технологияны жасау мүмкін емес. Технологиялық деңгейде жұмыс істеуді үйренген тәрбиеші үшін даму үстіндегі танымдық процесс қашанда басты бағдар болады.

Инновациялық технологияларды қолдану мыналарға ықпал етеді:

Білім сапасын арттыру;

Тәрбиешілердің біліктілігін арттыру;

Педагогикалық тәжірибені қолдану және оны жүйелеу;

Балалардың компьютерлік технологияларды қолдануы;

Балалардың денсаулығын сақтау және нығайту;

Оқыту мен білім беру сапасын арттыру.

Әдебиеттер:

1. К.Ж. Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология. (оқулық) Тараз.ТарМУ,2003ж. -12 бет.

2. Назарбаев Н.Ә. Тәуелсіздік дәуірі.- астана.2017 ж- 214б

Мектеп жасына дейінгі ебқ балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау

Намазбай Ақниет Қылышбекқызы, тәрбиеші
Астана қаласы №47 «Ақжелкен» балабақшасы МКҚК

Аңдатпа

Әр бала үшін ең алғашқы мектепке бару ең жауапты да қиын кезең. Ал мүмкіндігі шектеулі балалар үшін бұл кезең әлдеқайда эмоциялық жағынан да, психологиялық жағынан да ауыр болады. Қазіргі кезде Қазақстан Республикасының білім беру жүйесі инклюзивті білім беру қағидаларына бет бұрды. Бұл арнайы қажеттілігі бар балалар үшін мектепке дейінгі мекемелерде жағдай туғызып, оларды жалпы білім беру жүйесіне қосу. Әрбір бала, мүмкіндігінше қажетті деңгейде білім алуы тиісті.

Аннотация

Для каждого ребенка посещение самой первой школы-самый ответственный и

трудный период. А для детей с ограниченными возможностями этот период будет гораздо более тяжелым как в эмоциональном, так и в психологическом плане. В настоящее время система образования Республики Казахстан обратилась к принципам инклюзивного образования. Это создание условий в дошкольных учреждениях для детей с особыми потребностями и включение их в систему общего образования. Каждый ребенок, по возможности, должен получить образование на необходимом уровне.

Түйінді сөздер: Инклюзивті білім, психофизика, эмоционалды, оқыту, әлеуметтену, жүйелік.

Ключевые слова: Инклюзивное образование, психофизика, эмоциональное, обучающее, социализирующее, системное.

Инклюзивті білім беру – мүгедек және дамуында сәл бұзығушылығы мен ауытқушылығы бар балаларды дені сау балалармен бірге әлеуметтендіру және интеграция процестерін жеңілдету мақсатындағы бірлескен оқыту.

Кемістігі бар балаларды сау балалармен бірге оқыту бағдарламасын БҰҰ-ның Бас Ассамблеясы мақұлдап, БҰҰ-ның Конвенциясында 2006 жылдың желтоқсанында енгізілген болатын. Инклюзивті білім беру мәселесі шет елдерде 1970 жылдан бастау алады, ал 90 жылға қарай АҚШ пен Еуропа өздерінің білім беру саясатына осы бағдарламаны толық енгізді. Ал, біздің елімізде инклюзивті білім беру жүйесінің дамуы ресми деректер бойынша білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған бағдарламасында көрсетілді. 2015 жылға қарай мүмкіндігі шектеулі балаларды біріктіріп оқытудың модульдік бағдарламалары, мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білім беретін ортада біріктіріп оқыту ережесі әзірленеді, түрлі кемістігі бар балалар үшін бірігу нысандары анықталады, 2020 жылға қарай мектептерде мүгедек балалар үшін көтергіш жабдықтар, пандустар, санитарлық бөлмелерде арнайы құралдар орнату, арнайы тұтқалы парталар және үстелдер, басқа да компенсаторлық құралдармен жарықтандыру арқылы «кедергісіз аймақтар» құрылады делінген. Сондай-ақ аталмыш бағдарламада мүмкіндігі шектеулі балаларды оқытып-тәрбиелеуге тең қол жеткізу үшін жағдайлар жасалмақ. Мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпыға білім беру ортасына қарай бейімдеу 2002 жылдан басталды. Осы жылы Қазақстан ТМД елдерінің арасында алғаш рет «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық тұрғыдан қолдау» туралы заңды қабылдады. Осы заң аясында жарымжан балаларға ерте бастан білім беру мәселесіне мән берілген. Оларды білім беру, әлеуметтік, медициналық тұрғыда қамтамасыз ету қарастырылған.

Инклюзивті білім беру жайлы айтқанда мектепке дейінгі мекемелерде мүмкіндігі шектеулі балаларға кедергісіз аймақ құру ғана емес, баланың психофизикалық мүмкіндіктерін ескере отырып құрылатын оқу-тәрбие процесінің ерекшелігін де ескерген жөн. Ал бұл процесті жүзеге асыру үшін мектепте баланы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі ұйымдастырулы қажет, сонымен қатар, баланың дамуына жағдай тудыратын

балаға көмек қолын созуға дайын, кездескен мәселені дұрыс түсінуге негізделген педагогикалық және балалар ұжымында моральді-психологиялық климат орнатуы керек. Инклюзивті оқыту – мүмкіндігі шектеулі баланың ортада әлеуметтенуі мен оның дамуына және оқыту процесінде баланың жетістіктерге жетуіне мүмкіндік туғызады және балаға жеке көмек көрсету мен психологиялық-педагогикалық қолдауды қамтамасыз етеді.
Инклюзивті білім беретін мекемелерде білім мазмұнын үш түрлі бағдарлама бойынша реттеген абзал: жалпы мектепке дейінгі мекемелерге арналған типтік оқу бағдарламасы, мүмкіндігі шектеулі балалардың ақаулық типтеріне сәйкес арнаулы білім беру бағытындағы оқу бағдарламасы, мүмкіндігі шектеулі балалардың психофизикалық ерекшеліктерін есепке ала отырып әзірленетін оқытудың жеке бағдарламасы. Әр баланың білім алуында, оны қабылдауында өз ерекшеліктері бар. Сонымен қатар әр бір баланың эмоционалдық және психикалық таным процестерінің даму деңгейі де әртүрлі екенін естен шығармау керек. Жалпы инклюзивті білім беретін мекемелерде, мектеп жасына дейінгі ұйымдарда мүмкіндігі шектеулі балалар оқу материалын меңгеруде, жеке тәсілдің жоқтығы, арнайы коррекциялық-түзету, психологиялық, педагогикалық, әлеуметтік дағдыларды игеруде елеулі қиындықтарға тап болады.
Жалпы білім беретін мекемелерде психологиялық-педагогикалық қолдау (ППҚ) көрсету қызметінің әр маманы өз бағыттары бойынша жұмыс жасауы керек. Бұл біріккен ППҚ қызметінің басты мақсаты – мүмкіндігі шектеулі балаға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету. Инклюзивті балалармен түзету-дамыту жұмыстары мамандармен кешенді түрде жүргізіліп отыруы тиіс. Оның ішінде сөйлеуінде кемістігі бар балалар – логопед маманмен, психикалық дамуы тежелген балалар – дефектолог және психолог маманымен және тірек-қимыл аппаратының бұзылуы бойынша кемістігі бар балалар – ЕДШ маманымен т.б. мамандар өз бейіндері бойынша жұмыс жасауы керек. Әр маман жүктемесіне, қажеттілігіне байланысты өз бағдарламасы бойынша әр баламен 20 минуттық жеке түзету-дамыту жұмыстарын жасайды. Баланы психологиялық-педагогикалық қолдаудағы диогностикалық бағыттың негізгі міндеттерінің бірі – бастапқы кезеңде баланың алда кездесетін қиыншылықтары мен оқу процесінде бүгінгі күні бар қиыншылықтардың себебін, механизмін анықтау болып табылады. Диогностикалық жұмыстың негізгі қағидалары: жанжақтылық, кешенділік, жүйелілік, тұтастық. Диогностиканың нәтижесі баланың тек өзекті даму аймағының деңгейін анықтау емес, баланың жақын даму аймағы деңгейін бағалап, баланың ықтимал мүмкіндіктеріне бағытталады.

Мектепке дейінгі мекемеде мектеп жасына жетпеген балаларға тек білім беру қызметін атқарып қана қоймай, бала өмірінде тәрбие берудің де негізгі саласы болып табылары анық. Мүмкіндігі шектеулі балалардың әлеуметтік-тұрмыстық өмірге бейімдеуін толық қалыптастырып, қоғам өміріне толыққанды енуіне мүмкіндік беретін адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруымыз керек. Балаға аяушылық, мүсіркеушілік факторлары керек емес, ол балаларға адамгершілік, еңбексүйгіштік, өмірге құштарлық, қоршаған ортаны сүю, адамдарға

өшпенділікпен емес, махаббатпен қарап, тіл табыса алуға үйретуіміз қажет. Басқа дені сау балалар қол жеткізе алатын мүмкіндік ол балалардың да қолынан келетінін баса түсіндіруіміз керек.
Сонымен инклюзивті оқыту бойынша балаларға педагогикалық-психологиялық қолдауды ұйымдастыру – барлық кемтар балаларға мектепте және мектеп өміріне белсене қатысуға мүмкіндік береді, оқушылардың тең құқығын анықтайды, адамдармен қарым-қатынасына қажетті қабілеттілікті дамытады, балаларды жалпы білім үрдісіне толық енгізу және әлеуметтік бейімденуіне, жынысына, шығу тегіне, дініне, жағдайына қарамай, ата-аналарын белсенділікке шақыруға, балалардың білімділік қажеттіліктеріне бейімделуіне жағдай қалыптастырады.

Әдебиеттер тізімі

- Білімдегі жаңалықтар Республикалық ақпаратты-әдістемелік журнал

№4, 2016 (55)

2.«Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2011-2020 жылға арналған Мемлекеттік бағдарламасы», Астана, 2010 ж.

3.МахамбетоваЖ.Д., Инклюзивті білім беру жағдайында даму мүмкіндігі шектеулі оқушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің ұйымдастырылуы. Открытая школа 2013 ж. №7

4.Хакимжанова Г.Д., Айдарбекова А.А., «Обучение и воспитание детей с особыми образательными потребностями в условиях массовой школы», Алматы, 2001 ж.

Менің сүйікті мамандығым және инновациялық әдіс тәсілдерім...

Астана қаласы
№74 «Дәурен» балабақшасының меңгерушісі
Напбаева Дана Алданазарқызы

«Мұғалім - мәңгі нұрдың қызметшісі,
ол барлық ой мен қимыл әрекетіне ақылдың дәнін сеуіп,
нұр құятын тынымсыз лаулаған жалын иесі
А.Я.Коменский

Бүгінгі таңда тәрбие мәселелерін ұтымды және жедел шешу қажеттілігіне байланысты рөлі әдістемелік қызмет, оның дұрыс ұйымдастырылуы білім беру сапасын арттырудың ең маңызды құралы болып табылады, ал мектепке дейінгі мекемедегі әдістемелік жұмыстың нақты деңгейі оның қызметін бағалаудың маңызды критерийлерінің біріне айналады. Сондықтан мектепке дейінгі мекемеде әдістемелік жұмысты ұйымдастыруды бірінші кезектегі маңызды нәрсе ретінде қарастыру қажет.Әдістемелік қызмет – педагогикалық ұжымның өмірімен, мемлекеттік білім беру жүйесімен, психологиялық-педагогикалық ғылыммен, озық педагогикалық тәжірибемен, педагогтың кәсіби

шығармашылық әлеуетін қалыптастыруға, дамытуға және жүзеге асыруға ықпал ететін дәнекер.

Қазіргі таңда мұғалім - рухани дамыған, педагогикалық құралдардың барлық түрлерін шебер меңгерген білікті маман, өзін-өзі әрдайым жетілдіруге ұмтылатын шығармашыл тұлға болуы қажет. Мұғалімнің кәсіби білігін шыңдаудың үздіксіздігі оның шығармашылық қабілетінің дамуының кепілі және өзіндік жеке педагогтік тәжірибесінің дамуының алғышарты болып табылады. Білім берудің ұлттық моделіне көшкен қазіргі білім беру ұйымдарына ойшыл, зерттеуші, практикалық қызметте педагогикалық үйлестіруді шебер меңгерген психолог-педагогтік диагностика қоя білетін іскер мұғалім қажет. Жақсы мұғалім - қай кезде де, ең алдымен, кәсіби деңгейі жоғары, интеллектуалдық, шығармашылық әлеуеті мол тұлға. Ол оқытудың жаңа технологияларын өмірге ендіруге дайын, оқу-тәрбие ісіне шынайы жанашырлық танытатын қоғамның ең озық бөлігінің бірі болып есептеледі.

Ұстаздар әулетінен тарап, ұстаздар отбасынан шығуым да ұстаз жолына түсуіме әсер еткен болса керек. Мен де ата-анама еліктеп, мектеп қабырғасында жүргенде-ақ ұстаз болуды арман еттім.Сол арманның жетегінде, алдымда отырған әрбір баланың бойындағы мүмкіндігін шектемей, шығармашылық тұлғаға айналдыру мақсатында үнемі ізденіс үстінде келемін. Өйткені, мен үшін шәкірт жүрегіне жол табу, оның бағбаны болу ұстаздық шыңның асқары болып саналатыны сөзсіз...

Заман талабына сай білімді жетілдірудің модульдері оқушыға жай ғана білім беріп қоймай, оны дамыта оқытып, игерген білімін өмірде қолдануға бағыт – бағдар береді.Бағдарламада көптеген жаңашыл әдістердің қызметін, мазмұнын, қолданылу алғышарты, оқушыларды бағалаудың дәстүрлі түрі мен қалыптастырушы бағалаудың айырмашылығы, білім беру ұйымындағы көшбасшылықтың түрлері мен қасиеттері, мектеп мәдениеті, эволюция, коучинг, желілік қоғамдастық, SWOT, SMART, іс-әрекетті зерттеу түрлері, өзекті мәселелерді іздеу жолдары, пайдалану негіздері жаңаша мазмұнның көрнекті жемісі.

Бақыттың үлкені - өзіңді-өзің тану. Ұстаз өзін-өзі қай уақытта таниды? Ол алдындағы шәкіртінің қияға қанат қағып, елінің азаматы болған сәтінен таниды. Білім беруде кәсіби құзырлы маман иесіне жеткен деп мамандығы бойынша өз пәнін жетік білетін, оқушының шығармашылығы мен дарындылығына жағдай жасай алатын, тұлғалық-ізгілік бағыттылығы жоғары, педагогикалық шеберлік пен өзінің іс-қимылын жүйелілікпен атқаруға қабілетті, оқытудың жаңа технологияларын толық меңгерген, отандық, шетелдік тәжірибелерді шығармашылықпен қолдана білетін кәсіби маман педагогті атаймыз.Ендеше, бүгінгі білім мен білік бәсекелес заманда ұландарымыздың биіктен көрінуіне күнделікті ісіміздегі жаңашылдығымыз арқылы, жан-жақты берген тәрбиеміз арқылы қол жеткіземіз. XXI ғасыр - білімділер ғасыры. Ендеше бізге ой өрісі жоғары дамыған, зерделі, жан-жақты дамыған, парасатты ұрпақ керек екенін білейік.МДҰ-дағы әдістемелік жұмыстың мақсаты – оқу үдерісіне қатысушылардың жалпы және педагогикалық мәдениетінің деңгейін үздіксіз арттыру үшін оңтайлы жағдай жасау. Осы мақсатты жүзеге асыру әдістемелік

қызметмектепке дейінгі білім беру педагогтарының әдістемелік бірлестіктері, ғылыми-әдістемелік және педагогикалық кеңес, бақылау қызметі, сонымен қатар мұғалімдердің өзін-өзі тәрбиелеу жұмысына белсенді араласуы. Жүйенің сәтті дамуы қосымша білім беруоның теориясы мен әдістемесін дамытпай балаларды елестету мүмкін емес. Бұл процесте әдістемелік қызмет маңызды рөл атқарады. Әдістемелік жұмыс – әрбір мұғалімнің біліктілігін арттыруға, ұжымның шығармашылық әлеуетін жалпылауға және дамытуға, білім беруде оңтайлы нәтижелерге қол жеткізуге бағытталған ғылым жетістіктеріне, озық тәжірибелерге және мұғалімдердің қиындықтарын талдауға негізделген кешенді шаралар жүйесі. , балаларды тәрбиелеу және дамыту.Кез келген оқу орны екі режимнің бірінде болады: жұмыс істеу немесе даму.Демек, тұрақты жұмыс режиміндегі мектепке дейінгі мекемеде әдістемелік қызмет педагогикалық процесті оның технологиядан, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқыту бағдарламасын іске асыру әдістемесінен ауытқыған жағдайда түзетуді қамтамасыз етуі керек.
Егер ұжым инновациялық режимде жұмыс істеуді көздесе (білім берудің жаңа мазмұны немесе жаңа педагогикалық технологияларды енгізу), онда бұл мектепке дейінгі білім беру мекемесінің жұмыс режимінен көшуін қамтамасыз ететін әдістемелік жұмыстың жаңа моделін құруды талап етеді. даму режиміне. Барлық жағдайда әдістемелік қызметтің мақсаты осындай білім беру ортасын құру болып табылады шығармашылық әлеуетәрбір мұғалім, бүкіл педагогикалық ұжым. Осыдан әдістемелік жұмыстың негізгі міндеттері:
1.Педагогикалық кадрларды даярлау және дамыту, олардың біліктілігін арттыруды басқару.
2. МДҰ оқытушыларының озық педагогикалық тәжірибесін анықтау, зерттеу, жалпылау және тарату.
3. Дайындық әдістемелік қамтамасыз ету оқу процесін жүзеге асыру үшін.
4. Оқушылардың жан-жақты үздіксіз дамуын қамтамасыз етуде МДҰ мен отбасының қызметін үйлестіру.
5. Оқушыларды және жалпы МДҰ-ны дамыту міндеттерін жүзеге асыру үшін МДҰ қызметін қоршаған қоғам институттарымен үйлестіру.
6. Мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін арттыру арқылы оқушылардың жеке тұлғасын дамытуда оң өзгерістерді қамтамасыз ету үшін жағдай жасау мақсатында жұмыс сапасын талдау.
Мектепке дейінгі мекемедегі әдістемелік жұмыстың қайта құрылуы педагогтар нені оқытады, қандай ақпаратты, қандай білім, білік, дағдыларды меңгеруі керек және өзінің кәсіби деңгейін көтеру үшін практик-педагог бүгінгі таңда қаншалықты дәрежеде меңгеруі керек деген сұрақтарға дұрыс жауап беру қажеттілігін сөзсіз туғызады. дағдылар мен біліктілік.
Осылайша, қазіргі МДҰ-да әдістемелік жұмыстың мазмұнын оңтайлы таңдаудың маңыздылығын атап өткен жөн. Бұл таңдаудың өзектілігі мектепке дейінгі мекемелердегі әдістемелік жұмыс тәжірибесінің нәтижелерімен де расталады. Осы кемшіліктерді жою және әдістемелік жұмыстың мазмұнын көтеру мақсатында жаңа деңгейзаман талабына сай екі деңгейде күш-жігер жұмсау керек.

Біріншіден, педагогтар мен білім беру ұйымдарының кәсіби шеберлігін дамытудың маңызды мәселелері мен тенденцияларын ескере отырып, мектепке дейінгі мекемелер үшін әдістемелік жұмыстың мазмұнын оңтайлы таңдауды қамтамасыз ету және негіздеу. оқу процесімектепке дейінгі мекемеде; заманауи мектепке дейінгі мекемеге арналған әдістемелік жұмыс мазмұнының жобасын әзірлеу. (Бұл педагогика ғылымының қызметкерлері мен білім беру органдарының, ғылыми-әдістемелік қызметтер мен орталықтардың жетекші қызметкерлерінің міндеті).
Екіншіден, әрбір мектепке дейінгі мекеменің нақты, ерекше жағдайларына негізделген жалпы ережелерді нақтылау.

Бөбекжайда компьютерлік сауаттылық

Насипова Шынар Магзомовна
БҚО, Орал қаласы №34 «Балбұлақ» бөбекжайы МКҚК
Компьютерлік сауаттылыққа үйрету пәні мұғалімі

Андатпа: Бұл мақалада мектеп жасына дейінгі балаларда компьютерлік сауаттылық негіздерін дамытудың маңыздылығы қарастырылады, мектеп жасына дейінгі баланың өміріне компьютерді енгізу ақпараттандыру жағдайында әр баланың жеке басын дамыту басымдығының талабына негізделгені атап өтіледі.

Түйінді сөздер: компьютерлендіру, компьютерлік ойындар, ақпараттық коммуникациялық технологиялар, интерактивті тақта, SMART Notebook.

Қоғамның қазіргі дамуы играемся ру,ақпараттық кеңістіктің кеңеюімен, ақпараттық ресурстардың маңыздылығын арттырумен тығыз байланысты. Компьютермен және интерактивті тақтамен жұмыс істеу қабілеті біртіндеп бастауыш мектепте ғана емес, мектепке дейінгі мекемеде де сұранысқа айналады. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар балаларда ақпараттық ағында жүру қабілетін дамытады, ақпаратпен жұмыс істеуге үйретеді, заманауи техникалық құрылғылармен таныстырады. Бала оқытудың пассивті объектісі болуды тоқтатады және білімді саналы түрде игеруге ықпал ететін педагогикалық процестің белсенді қатысушысы болады. Жаңа ақпараттық технологиялар визуалды (графика, анимация, есту (дыбыс, бейне, тактильді (пернетақта, интерактивті тақта) қабылдау арқылы оқу процесін жоғары деңгейде құруға мүмкіндік береді.
Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың дәстүрлі түрлерімен салыстырғанда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың бірқатар артықшылықтары бар:
1. Бейнелі ақпарат Мектеп жасына дейінгі балаларға түсінікті
2. Жарқын сурет, қозғалыс, дыбыс балалардың назарын аударады
3. Компьютерде, интерактивті тақтаның жанында өз іс-әрекеті барысында бала өзіне деген сенімділікке ие болады, ол көп нәрсені жасай алады.

Интерактивті тақтамен жұмыс істеу кезінде шешілетін міндеттер:
1. Баланың танымдық және шығармашылық белсенділігін, қиялын, бейнелі ойлауын дамыту
2. Баланың мектепке дайындығын қалыптастыру
3. Балаларды компьютерлік технологияның мүмкіндіктерімен таныстыру, интерактивті тақтамен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру.
Оқу барысында балалар интерактивті оқытудың толық қатысушылары болады: олар үлкен жарқын суреттерді қолданады, әріптер мен сандарды жылжытады, геометриялық фигуралар мен әртүрлі заттарды интарактивті қаламмен жылжытады. Мектеп жасына дейінгі балалар ақпаратты көзбен және кинестетикалық түрде қабылдайды, осылайша ұсынылған материалды түсіну және игеру суреттерді көрнекі қабылдау мен танымал қайталау әдісіне қарағанда әлдеқайда тиімді. Интерактивті тақтада жұмыс істеу үшін тәрбиешілер компьютерлік сауаттылық элементтеріне ие болуы керек: компьютер құрылғысын білу,Word, PowerPoint, SMART Notebook бағдарламаларында жұмыс істей білу, интернетте жұмыс істеу тәжірибесі (суреттер мен оқу бағдарламаларын іздеу үшін). Интерактивті тақтаны қолдана отырып ойындар құру. Интерактивті тақтамен жұмыс істеуге арналған материалды мұғалімдер балалардың жасына сәйкес мұқият таңдайды және перспективалық тақырыптық жоспарға сәйкес құрылады. Интернетте еркін пайдалануға болатын дайын интерактивті ойындар мен жаттығулар бар, бірақ қажет болған жағдайда жеке өнімді жасау немесе бар материалды өңдеу қиын болмайды.
Қазіргі таңда өте көп онлайн ойындар құрастыратын бағдарламалар бар атап айтатын болсақ wordwall, learningapps, играемся ру, educaplay.com, qr код.
Интерактивті тақтамен жұмыс оқу іс-әрекетінде дидактикалық ойындар мен жаттығуларды, коммуникативті ойындарды, шығармашылық тапсырмаларды жаңаша пайдалануға мүмкіндік береді. Балабақшада интерактивті тақтаны қолдану балалардың айналасындағы әлемнің ақпараттық ағымдарын шарлау, ақпаратпен жұмыс істеудің практикалық дағдыларын игеруге, жан-жақты дағдыларды дамытуға, мектеп жасына дейінгі балалардың білімді саналы түрде игеруіне ықпал етеді және баланың мектепке дайындық деңгейін арттырады. Бүгінгі таңда көптеген негізгі әдістемелік инновациялар оқытудың интерактивті әдістерін қолданумен байланысты.
Менің педагогикалық тәжірибем интерактивті ойындарды қолдану процесінде жас балалардың танымдық қажеттіліктерін қалыптастыруға бағытталған. Ересек тобына «Ақпараттық логика» қосымша жұмысы баланы жан-жақты дамыту барлық жас кезеңдерінде орын алады. Сол себепті жаңа ақпараттық техналогиялардың тиіимді жақтарын ала отырып, мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық және шығармашылық қабілеттерін арттыру мақсатында «Ақпараттық логика» жұмысы құрылды.
Мақсаты: Балалардың шығармашылық қиялын және ойлау қабілетін арттыруда компьютердің жаңа мүмкіндіктерін қолдануға мүмкіндік береді. Соның ішінде

Microdoft компаниясы ұсынған Multipoint техналогиясы арқасында бір экранның алдында бірнеше бала бірлесіп жұмыс жасай алады.
Бағдарлама шығармашылық-этикалық бағыттағы 5 блоктарға бөлінген:
1. Жанды және жансыз денелер
2. Сандар әлемі
3. Құрылысшы, суретші
4. Жануарлар әлемі
5. Жалпы нысан туралы ұғым

«Білгіш балақай» қосымша жұмысының мектапалды даярлық тоббының тәрбиеленушілеріне арналған бұл оқу құралында балалар компьютермен танысып, олар өзара қарым – қатынаста болады, компьютерді қолдана отырып суреттерді бояуға, пішіндер құрастыруға т.б қызықты логикалық ойындар ойнай отырып тапсырмаларды этап бойынша нәтижелі орындай білуге, сандарды ретімен санауға (ретімен орналастыруға) түстерді ажырата отырып үш тілде атауға дағдыларын қалыптастыру. Нәтижесінде дүниетанымы кең, ақпараттық мәдениетті әрі сауатты жеке тұлға қалыптасады.
Мектеп жасына дейінгі бала үшін оқытудың негізгі саласы ойнай отырып ойната білу болып саналады. SMART техналогияларының элементтерін қолдана отырып баланың жан – жақты дамуына әсер етеді. Ақпараттық техналогиялармен жұмыстануына смартфондардың, 3Д кітаптардың, 4Д карточкалардың т.б ой – өрісінің дамуына кең мүмкіндік береді.
Сонымен қатар «Робототехника» жобасының басты мақсаты балалардың ғылыми-техникалық шығармашылығын дамыту. Робототехника - ол бірнеше білім беру саласының үйлесім табуы. Бағдарлама жасау барысында міндетті түрде математикалық, құрастыру, компьютерлік сауаттылық, пәндерінің элементтерін пайдаланады.Берілген кескінді құрастыру оңай болғанымен бағдарламалауға келгенде мектеп жасына дейінгі балалардың әрқашан мұғалімнің бақылауымен орындайды . Бір кескінді құрастыру уақыты кез-келген баланың меңгеруі мен қабылдауы бойынша анықталады. Жалпы құрастырмалы Робот, лего, компьютерлік ойындар, танграм т.б ойындар баланың ойлау қабілетін жетілдіре отырып, шапшаңдыққа, ұқыптылыққа, мақсатқа жете білуге, қолдың ұсақ моторикасын дамытуға, математикалық қабілетін арттыруға тәрбиелеу.

Жоғарыда көрсетілген әдістердің барлығы бір – бірімен ұштастырылса, жас жеткіншектердің компьютерлік сауатты, әрі ақпараттық мәдениетті болып өсуіне жол ашады.

Әдебиеттер:

1. Ларских, З. П. Компьютерные игровые программы для дошкольников / З. П. Ларских // Воспитатель ДО – 2009.
2. Новоселова, С. Л. Компьютерный мир дошкольника / С. Л. Новоселова, Г. П. Петку. – Москва : Новая школа,1997.
3. https://www.igraemsa.ru/

Әлеуметтік - ойын технологиясы, бұл балалардың құрдастарымен және ересектермен қарым- қатынасын ойын арқылы дамыту

А.К. Наурызбаева, тәрбиеші,
№ 21 «Гүлдер» балабақшасы, Астана қ.

Андатпа. Мақалада дәстүрлі тәрбие мен оқыту әдістерімен салыстырғанда балалардың коммуникативті және интеллектуалдық қабілеттерін дамытуда әлеуметтік -ойын технологиясын қолдану мүмкіндіктері ашылады. Оның балалардың танымдық, әлеуметтік, көркемдік, физикалық дамуына әсері, сондай-ақ эмоционалды-ерікті саладағы оң нәтижелер.

Кілт сөздері: әлеуметтік ойын технологиясы, әлеуметтену-социализация, ойын байланысы, ойын тапсырмалары, шағын топтарда жұмыс істеу.

Ойын қуаныш, еркіндік, қанағаттану,өзіне және
айналасындағы тыныштықты, әлеммен
татулықты тудырады
Фридрих Фребель

Адамның қоғамдық өмірдің белсенді қатысушысы болып , өзін жеке тұлға ретінде жүзеген асыру үшін ол үнемі шығармашылықпен айналысуы, дербес болуы, қабілеттерін дамытуға мүмкіндік алуы,үнемі жаңа нәрселерді игеріп, өзін өзі жетілдіру керек.

Әлеуметтану процесі балалық шақтан басталып, өмір бойы жалғасады. Балалардың әлеуметтік және тұлғалық дамуы олардың айналасындағылармен оң эмоционалдық қарым- қатынасқа, сүйіспеншілікпен қолдауға, белсенді танымға , қызығушылыққа негізделген дербес әрекетке, өзін- өзі бекітуге , өзін-өзі жүзеге асыруға және олардың мүмкіндіктерін тануға деген қажеттіліктері болған жағдайда қолайлы болатынын атап өткен жөн. Баланың әрекеті неғұрлым толық және жан- жақты болса, ол бала үшін неғұрлым маңызды және оның табиғатына сәйкес келсе, оның дамуы соғұрлым табысты болады.

Сондықтан ойын және басқалармен яғни ересектермен және құрдастармен белсенді қарым -қатынас мектеп жасына дейінгі бала үшін өте маңызды әрі қолайлы.

Заманауи педагогикалық технология біздің жұмысымызда мұны сақтауға көмектесе алады, сондай ақ осындай әлеуметтік - ойын технологиясы, оның авторлары: Е.Е Шулешко, А.П. Ершова және В.М. Букатов.

Әлеуметтік - ойын технологиясы - баланың құрдастарымен ойындық қарым -қатынаста дамуы. Ол жеке тұлғанын әлеуметтік қасиеттерін дамытуға, балалардың коммуникативті мәдениетін қалыптастыруға бағытталған.

Әлеуметтік -ойын технологиясын қолдану балалардың қимыл -қозғалыс қажеттілігін жүзеге асыруға және олардың психологиялық денсаулығын сақтау ықпал етеді.

Әлеуметтік- ойын стилі белсенді балаларды жолдастарының пікірін тануға үйретеді, ал ұялшақ және сенімсіз балаларға өздерінің кешендері мен сенімсіздігін жеңуге мүмкіндік береді.

Сондықтан біз әлеуметтік-ойын технологиясына жүгіндік. Бұл технология менің ойымша балаларды ешкім қарым-қатынас жасауға мәжбүрлемейтін, бірақ олардыбаурап алуға тырысатын тәсілдерді іздеуге бағыттайды. Ал бұл ұйымдасқан іс –әрекеттерде біз шағын топтардағы жұмысты жиі қолданатын болсақ, ал оқыту балалардың дене белсенділігімен үйлескенде болады. Әлеуметтік –ойын технологиясы іс –әрекеттің барлық түрлерін біріктіруді көздейді , бұл әсіресе балабақшада өте құнды. Оны пайдалану дәстүрлі оқыту әдістерімен салыстырғанда балалардың коммуникативтік және интеллектуалдық қабілеттерін барынша айқын дамытады, балалардың танымдық, әлеуметтік, көркемдік физикалық дамуына ықпал етеді,эмоционалдық –еріктік салада оң нәтиже береді.

Мен әлеуметтік –ойын технологиясы аясында балалардың қарым-қатынасын үш кезенде ұйымдастырған дұрыс деп ойлаймын: қарым-қатынастың , мәдениеттің ең бірінші кезеңінде мен балаларға қарым –қатынас ережелерін үйретемін (балалар келіссөздер жүргізуге үйренеді, бұл дегеніміз серіктесті тыңдайды және өзіндік сөйлеуі дамиды). Командалар белгілібір ережені сақтай отырып, топта және топ арасында бір –бірімен байланысады:

1.Біріміз –бәріміз үшін
Бәріміз –біріміз үшін.
2.Капитан топты жерег қаратпайды, ал команда капитанды жерге қаратпайды.
3.Жұмыс істегенде басқаларға кедергі жасама
4.Өзің жасасаң, досыңа көмектес
5.Бір топ жауап береді, қалғандары мұқият тыңдайды.
6.Ең басты өз пікіріңнін дұрыстығын дәлелдеуден қорқпа
7.Көмек сұрайды және қабылдауды біл.

*Екінші кезеңде өарым-қатынас –мақсат, бала іс жүзінде қалай екенін түсінеді. Тапсырмаларды орындау үшін шағын топта өзінің қарым –қатынасын ұйымдастыруы қажет.

*Үшінші кезеңде қарым-қатынас педагогикалық құрал, яғни педагог мектеп жасына дейінгі балаларды қарым-қатынасқа түсу арқылы тәрбиелейді, оқытады.

Балаларға әртүрлі ойын тапсырмалары ұсынылады, оларды бірнеше топқа бөлуге болады. Жұмыс көңіл –күйіне арналған ойындар («көніл –күй», «Біз ояндық», «Не естілді?») таңертеңгі уақытта жағымды психологиялық көңіл-күй үшін пайдаланылады, бұл тұйық балалардың құрдастарымен қарым-қатынасқа түсуіне көмектеседі. Сабақтардың барысында осылайша балалар бірлескен әрекеттермен қарым-қатынасқа бейімделе алады.

Мизансценаны өзгерту, шаршауды басу, бір түрінен екінші түріне ауысу үшін денені қыздыру және релаксация ойындары қолданылады. Ойын әрекеттері: («Менімен қайтала», «Біз бірдейміз», «Өзіңді мақта» т.б)

Әдетте бұл таныс дене шынықтыру минуттары, динамикалық үзілістер, қозғалғыштығы төмен ойындар, дөңгелек би ойындары.

Танертаң серуенде, сабақтар арасында біз әрқайсысы оңай орындалатын және материалмен жүктелетін тапсырмаларды қамтитын әлеуметтік ойын түрлерін қолданамыз. Бұл ойындардың мақсаты мұғаліммен балалар және балалардың бір-бірімен іскерлік қарым –қатынасын орнату («Аукцион», «Жапон көлігі», «Мен оны жақсы көремін»). Кейбір ойындар іскерлік көңіл-күй үшін де, қызу ойын ретінде де мұғалімнің өзіне және балалардың алдына қойған мақсаттарына байланысты әлеуметтік –ойын кіріспе ретінде де қолданылады.

Шығармашылық өзін-өзі бекіту ойындарының өзіндік ерекшеліктері бар және біз оларды балалардың өзіндік іс –әрекетінде алдымен педагогтің қатысуымен пайдаланамыз, содан кейін ғана балалар дербес ойнайды. («Жануарлар», «Мамандықты елестету», «Сыйқырлы арқан», «Ойлан – тап»).Шығармашылық іс –әрекет ұсынылатын ойын тапсырмалары мен жаттығуларының әрбір тобына тапсырма шарт ретінде енгізіледі.

Серуендеу кезінде және еркін ойын әрекеттерінде біз табиғатта ойналатын ойындарды белсенді түрде пайдаланамыз. Оларға мынандай ойындар жатады:оларды орындау өте кең кеңістікпен қозғалыс еркіндігін талап етеді. («Тез жинал», «Тыйым салынған номер» , «Ашуды босату» және т.б). Ойындардың мақсаты - физикалық белсенділікпен релаксация. Осыларды жүзеге асыруға әлеуметтік –ойын технологиясын пайдалану ықпал етеді. Балалардың қимыл-қозғалысы қажеттіліктерін, олардың психологиялық денсаулығын сақтау және сонымен қатар мектеп жасына дейінгі балалардың коммуникативті дағдыларын қалыптастыру. Әлеуметтік ойын стилі белсендібалаларды жолдастарының ұялшақтардың пікірлерін тануға үйретеді және сенімсіз балаларға өз кешендерін жеңуге мүмкіндік береді. Осы бағытта жұмыс істей отырып , әлеуметтік –ойынды қолдану нәтижесінде , ойын барысында біз нақты бір нәтижелерге қол жеткізе аламыз.

* Балалар өзара келісімге келіп, қарым-қатынасқа түсе алады,
* Бір-бірлерін тыңдай алады, ести алады,
* Тілдік қатынас дамиды,
*Қоршаға ортаға деген көзқарасы қалыптасады.
* Балалар өз ойын ересектерге еркін айтып , өз тандауын жасай алады.
*Қателік жасап қоямын деген қорқыныш болмайды.

Ойын барысында балалар өз ойын әртүрлі тәсілдермен жеткізе алады.Олар не жұппен (жетекшімен) кейде үшеуден, төртеуден , кейде топпен

өзара әрекеттеседі.Балалар жаңа тәжірбие алатын , әдеуметтік-эмоционалдық, физикалық-зияткерлік қабілеттерін дамытатын ойынға арналған кеністікті жасайды. Балалардың зейінін шоғырландыруды, тыңдауды және бақылауды үйренуі ерекше маңызды. Осы бағытта жұмыс жасай отырып біз мектеп жасына дейінгі балалармен әлеуметтік-ойын педагогикасын қолдану арқылы балаларға көмектесеміз.

Негізгі және ресурстық әдебиет тізімі

1. Қазақстан Республикасы «Білім туралы заң» 27.07.2007ж., №319-III ЗРК.

2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты, 05.08.2022 ж., №348

3. В. Букатов. «Шишел-мышел алды да кетті», анықтамалығы.
Балабақшаның ересек және дайындық топтарындағы тәрбиешілеріне әлеуметтік –ойын технологиялары. «Мектеп технологияларының ғылыми-зерттеу институты », 2008ж.
4. Мектепке дейінгі балаларды оқытудың әлеуметтік-ойын техникасының қалта энциклопедиясы.
Анықтамалық және әдістемелік құрал. ред. В. Букатова
5. А. Ершова, В. Букатов. Әлеуметтік -ойын стилі туралы мұғалімдерге арналған «Дарындылыққа қайта оралу». Красноярск, 1999ж.
6. Е.Е Шулешко, А.Г. Ершова, В.М. Букатов. «Әлеуметтік ойын тәсілдері педагогикасы». Красноярск,1990ж
7.Интернет-сайт: https://www.sad177.ru/images/Blog_Sharipova

Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері

Нуранова Ж.А.

Астана қаласы №44 «Үркер» балабақшасы

Андатпа

Мектепке дейінгі балаларды тәрбиелеуде психологиялық құндылықты оқыту процесі маңызды орын алатын іс - әрекет бұл үй жұмысына, еңбегіне баланың қатысуы. 4 – 5 жастан бастап, бала үйде ылғи да істейтінде жұмыс жүктелуі тиіс және бұны норма деп қарастыру керек. Бұл баланың жеке даралық дамуына зор ықпал етеді. Үй жұмысы барысында балада мұқияттылық, жауапкершілік, еңбекқорлық және т.б. пайдалы сапалары тәрбиелейді. Бұл тек қана ата – анасына көмектесу үшін ғана да қажет емес, сонымен қатар болашақта еңбекке икемділікті үйрену үшін де қажет.

Мектепке дейінгі кезеңдегі ойын рөлінің өзгеруі жас кезеңіне қарағанда, негізінен де балада көптеген пайдалы жеке даралық сапалардың дамуы мен қалыптасу құралының қызметін атқаратынымен байланысты.

Тұлғаның бастапқы даму кезеңі болып табылатын мектеп жасына дейінгі жас адам өміріндегі маңызды да жауапты кезең ретінде ғалымдар мен зерттеушілердің үнемі ерекше назарында. Атап та айтқанда психикалық процестер, тұлға қасиеттері қарқынды дамып, іс-әрекет түрлері дәл осы кезеңде қалыптасады. Өзіндік сана дамып, өзіндік бағалау меңгеріледі және осы кезеңде отбасының, отбасылық ұатынастардың бала тұлғасының дамуына ерекше зор болады. Осы жаста кездесетін бүкіл оқылықтар мен оң әрекеттер баланың болашақ өміріне оң немесе керіәсерін тигізеді.

Психологиялық саулықтарын нығайту, жас ерекшелігі мен жеке дамуын ескере отыра,балабақшада әр балаға ыңғайлы жағдай жасау жақсы тәрбиеленуіне ықпал ету.Баланың танымдық дамуында , әр балаға дер кезінде психологиялық көмек пен алдын-алу жұмыстарын жүргізу,интелектуалдық іс-әрекеті тәсілдерін қалыптастыру.Педагог кадрлар мен ата-аналар қауымының педагогикалық- психологиялық білімін көтеру тереңдету,басты байлығы- баласы екеніне кеңес беру.Мектеп жасына дейінгі баланың жеке тұлғасын ,ішкі жан дүниесін қалыптастырып, қоршаған ортаға деген көзқарасын өзгерту.Сапалы тәрбие беру үшін әлеуметтік-психологиялық жағдай қалыптастыру. Білім беру саласында балалардың психологиялық дамуына көмектесу. Педагогтар мен ата-аналар арасындағы қарым-қатынасты қалыптастыру. Салауатты өмір салты туралы педагогикалық ұжымның және ата-аналардың психологиялық білімін жетілдіру.Педагог кадрлар мен ата-аналар қауымының педагогикалық- психологиялық білімін көтеру тереңдету,басты байлығы- баласы екеніне кеңес беру.

Мектепке дейінгі бала өз қолымен құрастырғысы келсе де , сурет салуда, бірдемені де жасауда (слепить) сәтсіздікке ұшырады дейік. Бірақ ол қайта – қайта іске кірісіп ақырында өз дегеніне жетуін балада өз мінезі бар деп есептейміз.

Ал егер, бала бір сәтсіздіктен кейін – ақ жұмысты тастай саласа, мұндайда балада мінезі қалыптаспаған деп есептейміз.

Өзара жеке даралық қатынастармен байланысты қиыншылықтар: қарым – қатынастағы өзара әрекет пен өзара түсіну шеңберңнде баланың жеке және іскерлік қасиеті өзара қарым – қатнастардағы өзінің талпынысымен жетудегі И.П.Павлов шартты рефлекстер әдісі арқылы жоғарғы жүйке қызметінің және жүйке жүйесінің, негізгі қозу және тежелудің заңдылықтарын ашты. Жүйке жүйесінің негізгі күші тепе-теңдік қозғалғыштығы бойынша төрт тип те жиі ұшырасады. Бұлардың да үшеуін күшті тип, біреуін әлсіз тип деп атайды. Мысалы күшті типтің біріншісі *ұстамсыз тип.* Олардың жұмыс істеу қабілеті күшті, қозу тежелу үрдістері бір-бірімен сәйкес келмейді. Қозу типі басым келіп отыратын ерекше қозғалыстағы тип күшті типтің екіншісі *ширақ тип.* Мұның қозу мен тежелу үрдістері бір-біріне тең келіп тез алмасып отырады. Күшті типтің үшіншісі қозу мен тежелу үрдістері баяу көрініп отырады. Ұстамсыз тип -холерик, сангвениктерде ширақ тип, қозу мен тежелуі

тең, қозғалысы баяу – флегматик, жүйке жүйесі әлсіз тип – меланхолик деп анықталған. Біз кейбір балалардың айнала қоршаған адамдарға оларды дұрыс түсінсін деген талпынысының болуын байқаймыз. Егерде бала жағдайдың ондай емес екенін байқаса, қайткен күнде де өзінің мақсатына жетуге ұмтылады.Мектепке дейінгі баланың ойынында тәрбиелік функциясы баланың әртүрлі қажеттілігін қанағаттандыру құралымен, оның мотивациялық ауқымының даму қызметін атқарады. Ойында баланың жаңадан қызығушылықтары мен іс - әрекеттің жаңа мотивтері пайда болып, бекиді. Мектепке дейінгі баланың ойынына: «Символикалық ойын» бір заттың орнына ұқсас екінші бір затты қойып, оның бастапқы атымен емес, соңғы атымен атаушы ойын түрі және рольдік-сюжеттік ойындар.

Мектепке дейінгі ойын және еңбек іс - әрекет арасындағы ауысулар едәуір келісім шартты болып келеді, өйткені балада бір іс - әрекет түрі байқаусыз жайлап екінші түріне немесе керісінше ауысып отырады. Егер тәрбиелеуші баланың қарым – қатынасында және еңбегінде қандай да бір жеке даралық сапаның жеткіліксіздігін аңғарса, онда ең алдымен баланың ойынын ұйымдастыруда сәйкес сапалардың пайда болуы мен қалыптасуына көңіл бөлу керек. Егер баланың оқуында, қарым – қатынасында және еңбегінде кейбір жеке даралық сапалар байқалса, онда осы сапаларды басқара отырып едәуір күрделі жағдайында жаңа сапаларды құрудың дамуын жоғарылататын ойындарды ұйымдастыруға болады.

Олар - өзін - өзі бағалау, талап ету деңгейі тасқа жетудің қажеттілігі, дербестігі, бастамашылдығын (ынталы бастауы) мойындауға ұмтылысын т. б. Жас кезең - сензитивті кезеңінің бастамасы осы жеке адамнық сапалардың маңызды кешенінің қалыптасуы. Айнала қоршаған адамдармен өздерін салыстыруы көптеген балаларда 3 жасар шамасында нақты бір өзіндік бағалау пайда болады. Ол дұрыс қалыптасса (өте жиі кездесетін жағдайлар, мысалы: баланы асыра мақтау немесе сөгу). баланың психикалық дамуына пайдалы болады. Өзіндік бағалауы «төмен» балалар әдетте өздеріне деген сенімі жоқ, сондықтан табысқа жетуге мүмкіншілігі бар жерде талпынысы аз және күш салуға әрекеттенбейді. Ал өзіндік бағалауы «жоғары» балалар керісінше, өз мүмкіншіліктерін асырып онша күш салмайды. Баланың өзіндік бағалауының дұрыс қалыптасуына 1,5 жастан бастап көңіл бөлу керек.

Егер ересектер баланы тәрбиелеуде оның табысына көңіл бөліп сәтсіздіктерге назар аудармаса, онда балада табысқа жету қажеттілігі көбейіп, тұрақталып, қалыптаса бастайды. Мұндай бала белсенді түрде кез – келген жұмыста осы сапалардың қалыптасуында бірнеше адамгершілік қасиеттері пайда болады, мысалы табандылық, мақсатты бағыттылық, жұмысқа қабілеттілігі, өзіне деген сенімі сондай – ақ жауапкершілік пен міндет туындайды. Жас кезеңде баланы өнегелік санасын емес, әңгіме өнегелі сезімін қалыптастыру. Өнегелі сезімді құрайтын эмоциялар жүйесі негізінде игілікті, бекзатты сезімдер бар: адалдығы, мейірімділігі, қайырымды – ықыластығы, ақ пейілдігі және т. б. және игіліксіз сезімдер болады: қызғаншақтық, зұлымдық, қатыгездік, дұшпандық, қастық, өшпендік т. б. Өнегелік сезімдердің тууына балада өнегелі пікірдің , қылықтардың қалыптасуы себеп болады, сондықтан дәл осыдан өнегелі

тқасиеттерді қалыптастыруды бастау қажет, балада осы кезеңде айналасында қоршаған адамдармен қарым – қатынас жасауға қажеттілігі жоғары дамыған.
Баладың жүйке жүйесінің күшті немесе әлсіздігін өмірдегі мынадай көрсеткіштер дәлелдейді. Оның ұйқысының тыныш болуы, тез ұйықтауы немесе тыныш ұйықтай алмауы, қатты ұйықтауы сол сияқты жүйке жүйесі күшінің жылдам немесе жай қалпына келмеуінен де байқалады. Бала ашыққан кезде өзін қалай ұстайды, оны уақытымен тамақтандырып отырмаса айқайлап жылап немесе көңілсіз, әлде тыныш бола ма соған да байланысты, яғни сыртқы ортаның әсер еткен де әр түрлі тітіркендіргіштеріне де мидың төзімділігі тепе-теңдігі, бір қалыптылығымен де жауап қайтарады. Жүйке жүйесінің күнделікті өмірдегі негізгі көрсеткіштері де ұстамдылық, тұрақтылық, тыныштыққа да көңіл-күй қалпының өзгеруімен және де бірден жарқырап қуанып, жабырқап, қайғыруынан байқалады. Сөзі менде қимыл-қозғалысының біркелкі болмауы да осыған мысал да бола алады. Жүйке жүйесінің қозғыштығының да көрсеткішіне де өзін қоршаған ортаға жаңаны тез қабылдап, бағдарлай алуы,өмірдегі өзгерістерге тез бейімделуі, естеліктер мен дағдыларды тез игеруі көпшілік ортада өзін еркін ұстап та, жаңа ортаға тез бейімделуі, жан-жақты қабілеттілік әрекетінің бірден бір түрден екінші түрге тез ауысуы, еске тез сақтап, қайта жаңғырта алуы, шапшаң қимылдап тез сөйлеу, сезгітікті пайда болуы мен көрінуі де жүйке жүйесінің қызметіне де байланысты. Жүйке жүйесінің әсерлегіштігі сырттан да әсер ететін тітіркендіргіштерге жауапта беру қабілеттілігінен де көрінеді. Кейбір балаларды ашуланшақта шыдамсыз десекте енді біреулердің қуанғаны да, ренжуі де түсініксіз деді, Енді біреулерді икемді, етпі десек те , оған қарама- қарсы ебедейсізде, олақ, бейімділігі жоқ та балалар бар. Жаттығуларда арқылы өзінің тежелуі үдерісінен күшін біршама арттырыпта, оны қозу үдерісімен теңестіруге болатындығы дәлелденген. И.П.Павлов күшті қозғалғыш типтердіде жаттықтырулар арқылы тежелу үдерісінің күшін арттырып, бір-бірімен теңестіруге болады деген қорытындыға келеді.
Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1.Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика және психология. Алматы, 2002

2.Жұмабекова А.«Мектепке дейінгі тәрбиенің бүгіні мен болашағы» Отбасы және балабақша №5

Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы. ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері

Нурсеитова Нуршат Зеитхановна
Астана қ. №87 «Қадыр» балабақшасы, тәрбиеші

Бүкіл әлемдегі мамандардың пікірлері бойынша кішкентай бала нақты мектепке дейінгі жаста болғанда ең шапшаң шынығу мен психикалық сапасы қалыптасады. Үлкендердің мақсаты, педагог немесы ата-ананың, бұл процесс сәбиге жаратылысты болды, қысымсыз және артық насихатсыз. Мектепке дейінгі балалық шақтың ең ерекше айырмалығы баланың жалпы дамуын қамтамасыз ететуі болады. Осы кезде әртүрлі арнайы білім мен дағдыр іс-әрекеттер түрлерін игеруді тауып алу іргелігі бекітіледі. Баланың мінез-құлықтың бүгінгі және казіргі сыртқы ерекше психикалық мінездемесі қалыптасадыМектепке дейінгі бола өз қолымен құрастырғысы келсе, сурет салуда, бірдемені жасауда (слепить) сәтсіздікке ұшырады дейік. Бірақ ол қайта – қайта іске кірісіп ақырында өз дегеніне жетуін балада өз мінезі бар деп есептейміз.

Ал егер, бала бір сәтсіздіктен кейін – ақ жұмысты тастай саласа, мұндайда балада мінезі қалыптаспаған деп есептейміз.

Өзара жеке даралық қатынастармен байланысты қиыншылықтар: қарым – қатынастағы өзара әрекет пен өзара түсіну шеңберңнде баланың жеке және іскерлік қасиеті өзара қарым – қатнастардағы өзінің талпынысымен жетудегі табандық кезінде айқындалады. Бала өзіне назар аудартқысы келсе, адамның өзіне ықыласын табу, онымен достық, іскерлік қатынасқа түсуді мақсат тұтуынан байқалады. Біз кейбір балалардың айнала қоршаған адамдарға оларды дұрыс түсінсін деген талпынысының болуын байқаймыз. Егерде бала жағдайдың ондай емес екенін байқаса, қайткен күнде де өзінің мақсатына жетуге ұмтылады.

Мектепке дейінгі балаларды тәрбиелеуде маңызды орын алатын іс - әрекет бұл үй жұмысына, еңбегіне баланың қатысуы. 4 – 5 жастан бастап, бала үйде ылғи да істейтін жұмыс жүктелуі тиіс және бұны норма деп қарастыру керек. Бұл баланың жеке даралық дамуына зор ықпал етеді. Үй жұмысы барысында балада мұқияттылық, жауапкершілік, еңбекқорлық және т.б. пайдалы сапалары тәрбиеленеді. Бұл тек қана ата – анасына көмектесу үшін ғана қажет емес, сонымен қатар болашақта еңбекке икемділікті үйрену үшін де қажет.

Мектепке дейінгі кезеңдегі ойын рөлінің өзгеруі жас кезеңіне қарағанда, негізінен балада көптеген пайдалы жеке даралық сапалардың дамуы мен қалыптасу құралының қызметін атқаратынымен байланысты. Мектепке дейінгі баланың ойынында тәрбиелік функциясы баланың әртүрлі қажеттілігін қанағаттандыру құралымен, оның мотивациялық ауқымының даму қызметін атқарады. Ойында баланың жаңадан қызығушылықтары мен іс - әрекеттің жаңа мотивтері пайда болып, бекиді. Мектепке дейінгі баланың ойынына: «Символикалық ойын» бір заттың орнына ұқсас екінші бір затты қойып, оның бастапқы атымен емес, соңғы атымен атаушы ойын түрі және рольдік-сюжеттік ойындар.

Мектепке дейінгі ойын және еңбек іс - әрекет арасындағы ауысулар едәуір келісім шартты болып келеді, өйткені балада бір іс - әрекет түрі байқаусыз жайлап екінші түріне немесе керісінше ауысып отырады. Егер тәрбиелеуші баланың қарым – қатынасында және еңбегінде қандай да бір жеке даралық сапаның жеткіліксіздігін аңғарса, онда ең алдымен баланың ойынын ұйымдастыруда сәйкес сапалардың пайда болуы мен қалыптасуына көңіл бөлу керек. Егер баланың оқуында, қарым – қатынасында және еңбегінде кейбір жеке даралық сапалар байқалса, онда осы сапаларды басқара отырып едәуір күрделі жағдайында жаңа сапаларды құрудың дамуын жоғарылататын ойындарды ұйымдастыруға болады.

Олар - өзін - өзі бағалау, талап ету деңгейі тасқа жетудің қажеттілігі, дербестігі, бастамашылдығын (ынталы бастауы) мойындауға ұмтылысын т. б. Жас кезең - сензитивті кезеңінің бастамасы осы жеке адамнық сапалардың маңызды кешенінің қалыптасуы. Айнала қоршаған адамдармен өздерін салыстыруы көптеген балаларда 3 жасар шамасында нақты бір өзіндік бағалау пайда болады. Ол дұрыс қалыптасса (өте жиі кездесетін жағдайлар, мысалы: баланы асыра мақтау немесе сөгу). баланың психикалық дамуына пайдалы болады. Өзіндік бағалауы «төмен» балалар әдетте өздеріне деген сенімі жоқ, сондықтан табысқа жетуге мүмкіншілігі бар жерде талпынысы аз және күш салуға әрекеттенбейді. Ал өзіндік бағалауы «жоғары» балалар керісінше, өз мүмкіншіліктерін асырып онша күш салмайды. Баланың өзіндік бағалауының дұрыс қалыптасуына 1,5 жастан бастап көңіл бөлу керек.

Егер ересектер баланы тәрбиелеуде оның табысына көңіл бөліп сәтсіздіктерге назар аудармаса, онда балада табысқа жету қажеттілігі көбейіп, тұрақталып, қалыптаса бастайды. Мұндай бала белсенді түрде кез – келген жұмыста осы сапалардың қалыптасуында бірнеше адамгершілік қасиеттері пайда болады, мысалы табандылық, мақсатты бағыттылық, жұмысқа қабілеттілігі, өзіне деген сенімі сондай – ақ жауапкершілік пен міндет туындайды. Жас кезеңде баланы өнегелік санасын емес, әңгіме өнегелі сезімін қалыптастыру. Өнегелі сезімді құрайтын эмоциялар жүйесі негізінде игілікті, бекзатты сезімдер бар: адалдығы, мейірімділігі, қайырымды – ықыластығы, ақ пейілдігі және т. б. және игіліксіз сезімдер болады: қызғаншақтық, зұлымдық, қатыгездік, дұшпандық, қастық, өшпендік т. б. Өнегелік сезімдердің тууына балада өнегелі пікірдің , қылықтардың қалыптасуы себеп болады, сондықтан дәл осыдан өнегелі тқасиеттерді қалыптастыруды бастау қажет, балада осы кезеңде айналасында қоршаған адамдармен қарым – қатынас жасауға қажеттілігі жоғары дамыған.

Мектепке дейінгі кезеңде бала психикасы дамуының негізгі бағыттары

3-тен 6 жасқа дейінгі аралықты мектепке дейінгі кезең деп есептейді. Бұл кезде бала алғышқы кезеңмен салыстырғанда тез өсіп, салмағы тез артады. Жоғары жүйке жүйесінің дамуы да жоғарылайды, бойының өсуінде де өзгерістер

байқалады. Мысалы, 5 жасында 6-7 см-ге артса, 6 жаста 7-8 см өссе, 7 жасында 10см өседі. Баланың кеуде клеткасының өсуіне байланысты аяғы мен дене пропорциясы өзгереді. Бұлшық еттері дамиды, денесі кішкене кезеңмен салыстырғанда сымбатты бола бастайды. Қимыл қозғалысының дамуы бұлшық етінің дамуына үлкен әсерін тигізеді. Сонымен қатар қанайналым жүйесінің жұмысында да өзгерістер байқалады. Жүрегінің көлемі 4 жас пен 1 жасты салыстырғанда 4-5 есе артады. Сәбилік кезеңмен салыстырғанда қан тамырларының соғуы да жиілейді. 5-6 жаста қан тамырларының соғуы төмендейді, бірақ ересек адаммен салыстырғанда баланың қан тамырының соғуы жиі болады. 7 жасқа келгенде бас миы салмағы артады, яғни 3 жаста 1200 грамм болса, 7 жаста 1250 грамм болады. 3 жасқа дейін баланың екінші сигналдық системасының дамуы психикасының дамуына өзіндік сепігін тигізеді. Өйткені бала құрбы-құрдастарымен, айналасындағы үлкен адамдармен жиі-жиі тілдік қарым-қатынаста болады, бұның өзі баланың логикалық ойлауына ерік сапасы мен есінің, қабылдауы мен қиялының, зейінінің дамуына әсер етеді. Соның нәтижесінде баланың алдыңғы кезеңдермен салытырғанда қоршаған ортамен қарым-қатынасы артып, жас кезеңіне тән өзіндік ерекшелігі қалыптасады.

3 жастан кейінгі кезең сәбилік кезеңнен мектепке дейінгі өту кезеңі деп есептеледі. Осы кезде бала заттармен өз бетінше әрекет етуге талпынады, бірақ әлі де болса үлкендер тарапынан қамқорлық күтеді. Сөйлеуі дұрыс дамып жетілуіне байланысты, сөзі анық емес, түсініксіз болады.

3 жастан жоғары қарай сөздік қоры дамып, өзінің ана тіліндегі барлық сөздерді меңгеріп, түсінеді, тілдік қарым-қатынасы жоғары сатыға көтеріледі. Ойлауы көрнекі амалдық, бейнелік болып, кейбір мәселені өздігінен шешіп ой қорытындысын шығара алады. Баланың санасының мазмұны күрделеніп, 3 жастың соңына қарай мазмұндық рөлдік ойындар ойнайды.

4 жасқа келгенде денесінің бұлшық етінің күші артып, ептілігі, икемділігі, қозғалысқа икемділігі байқалады. Доптың немесе басқа бір заттарды нысанаға лақтырып қағып алуды үйренеді, бірақ көргені мен естігенін ұзақ есінде сақтап, өз мағынасында тез жаңғыртып бере алмайды. Рөлдік ойындарын да күнделікті көріп жүргендерін ғана бейнелейді.

5 жасқа келгенде қимыл-қозғалысының нақты дамуына байланысты, жүру,жүгіру, секіру, қабырғадан өрмелеу, еңбектеу, шаңғы, шана, велосипед тебуді үйренеді. Үлкендермен еркін қарым-қатынас жасауына байланысты баланың грамматикалық сөздік өоры молайып, тәрбиешінің айтқан сөздерін жақсы түсініп, оған өзінің түсінігі бойынша жауап береді. Осы кезде тәрбиешінің тапсырмасын және қарапайым еңбек әрекеттерін де орындайды. Үлкендердің басшылығымен көптеген әдет-дағдыларды меңгеру де бала психикасының дамуына көп ықпалын тигізеді. Ертегі дәне әңгімедегі

кейіпкерлерге өзінше баға беріп, талдау жасайды, соның нәтидесінде қиял, ойлау, есте сақтауының дамығандығын байқаймыз. Бала ұжыммен бірігіп, ойнап, еңбек әрекеттерінің нәтижесінде өзінің жасаған жұмысына эмоциялық баға беріп, эстетикалық талғамы артады.Бала 6 жасқа келгенде ерекше қарқынмен дамып, дене бітімі күрделенеді,Барлық органдарының жұмыс істеу қабілеті артады, оқу әрекетін орындағанда да, қағаз-қарындашпен де еркін әрекет ете алатын болады. 6 жасқа келгенде сөздің тура және жанама мағынасын түсінеді. Бұл жаста ойынның мазмұны күрделеніп, өмірдегі барлық шындықты бейнелеуді көздейді.

Баладың жүйке жүйесінің күшті немесе әлсіздігін өмірдегі мынадай көрсеткіштер дәлелдейді. Оның ұйқысының тыныш болуы, тез ұйықтауы немесе тыныш ұйықтай алмауы, қатты ұйықтауы сол сияқты жүйке жүйесі күшінің жылдам немесе жай қалпына келмеуінен де байқалады. Бала ашыққан кезде өзін қалай ұстайды, оны уақытымен тамақтандырып отырмаса айқайлап жылап немесе көңілсіз, әлде тыныш бола ма соған да байланысты, яғни сыртқы ортаның әсер еткен әр түрлі тітіркендіргіштеріне мидың төзімділігі тепе-теңдігі, бір қалыптылығымен де жауап қайтарады. Жүйке жүйесінің күнделікті өмірдегі негізгі көрсеткіштері ұстамдылық, тұрақтылық, тыныштық, көңіл-күй қалпының өзгеруімен жіне бірден жарқырап қуанып, жабырқап, қайғыруынан байқалады. Сөзі мен қимыл-қозғалысының біркелкі болмауы да осыған мысал бола алады. Жүйке жүйесінің қозғыштығының көрсеткішіне өзін қоршаған ортаға жаңаны тез қабылдап, бағдарлай алуы,өмірдегі өзгерістерге тез бейімделуі, естеліктер мен дағдыларды тез игеруі көпшілік ортада өзін еркін ұстап, жаңа ортаға тез бейімделуі, жан-жақты қабілеттілік әрекетінің бір түрден екінші түрге тез ауысуы, еске тез сақтап, қайта жаңғырта алуы, шапшаң қимылдап тез сөйлеу, сезгітікті пайда болуы мен көрінуі де жүйке жүйесінің қызметіне байланысты. Жүйке жүйесінің әсерлегіштігі сырттан әсер ететін тітіркендіргіштерге жауап беру қабілеттілігінен де көрінеді. Кейбір балаларды ашуланшақ, күгелек, шыдамсыз десек, енді біреулердің қуанғаны да, ренжуі де түсініксіз дейді, Енді біреулерді икемді, етпі десек, оған қарама- қарсы ебедейсіз, олақ, бейімділігі жоқ та балалар бар. Бұл қасиет баланың сыртқы әрекеттердің әсеріне оңай бейімделе алмауынан, көп күш жұмсауынан көрінеді.Әлеуметтік – экономикалық дамудың қазіргі кезеңінде мүмкіндіктері шектелген балалардың жеке даралық ерекшеліктеріне, қазіргі қоғамдағы орнына, олардың мінез-құлық және мінез ерекшеліктеріне мән бермеу бүгінгі қоғам дамуында мүмкін емес.

Мүмкіндігі шектелген бала ерекше қарауды қажет етеді. Осындай тұлғаны қалыптастыруды нәтижелі басқару үшін, түрлі жас кезеңіндегі бала дамуының өзіндік психологиялық-педагогикалық заңдылықтары туралы терең білу керек. «Психологиялық ой түйіндісі бойынша физиологиялық кемшілік әлеуметтік тәртіп нормаларының бұзылуын туындатады. Осындай кемшіліктері бар

балалардың барлық психологиялық ерекшеліктері биологиялық емес, әлеуметтік құбылыс болып табылады», Баланың бойындағы кез-келген кемшілік, баланың қоршаған ортамен қарым-қатынасын шектеуде, оған адамзаттың мәдени, әлеуметтік тәжірбиесін игеруге кедергі келтіретіні бәрімізге белгілі.

Мүмкіндіктері шектеулі адамдарға өзгелермен бірдей оқуға, жұмыс істеуге, демалуға т.б. яғни қоғамдық өмірге араласуға құқық беру қажеттігі еш күмән келтірмейді, дегенмен бұны шынайы түрде іске асыру оңай емес.

Психофизиологиялық ауытқушылықтары бар балалармен психологиялық-педагогикалық оқытудың тәрбиелік сипаты, көрнекілік, жеке ықпал ету сияқты жалпы дидактика принциптерімен қатар арнаулы педагогикадағы түзете-дамыта оқыту және практикалық бағытта оқыту принциптерін басшылыққа алады. Дегенмен осы балалармен жүргізілген жұмыстардың нәтижелілігі қосымша факторларға да байланысты. Ең алдымен оқу сабақтарының оқушыларды қоғамдық тәртіп ережелеріне, белсенділіктерін дамытуға, коммунакабельдік дәрежесіне сәйкес келуі үлкен орын алады. Сонымен қатар барлық пәндер арасындағы байланыс, яғни бір тақырыптың түрлі пәндерде қаралып, түсіндірулермен қатар, жағымды тұлға қасиеттерін қалыптастыруда еңбекке оқыту, еңбекке баулу ерекше маңызды. Практика барысында оқушыларда әлеуметтік бейімделуіне өте маңызды ұжымда бірлесе жұмыс істеу, еңбек етуге деген икем, жауапкершілік сияқты адамгершілік қасиеттері қалыптасады.

Жеке тұлғаны әлеуметтік бейімдеу сабақта және сабақтан тыс уақыттардағы ұйымдастырылған сабақтар мен экскурсияларда өткізіледі. Сабақ барысында арнайы құрылған жағдаяттар бойынша балалар қажетті тұрмыстық икемдерді, қоғамдық тәртіп ережелерін игереді. Ол үшін сабақтан тыс уақыттарда «Дүкенде», «Шаштаразда», «Автобуста», «Поштада», «Асханада», «Ауруханада» т.б. сияқты сюжетті-рольді ойындар өткізіледі. Оқушыларға білгілі бір жағдайда қалай жасау керектігін бірнеше рет қайтара көрсету керек. Бірнеше қайтара жаттығу, жүйелі қойылатын талаптар балаларда қоршаған ортаға икемделуге көмектесетін жағымды әдеттерді шыңдайды. Ал танымдық әрекеттерін дамыту олардың жеке бас қасиеттеріне әсер етеді. Жоғарғы кластарда жасөспірімдер еңбек әрекетін сәйкес бағалай алады, орындаған жұмысының сапасына да жәй қарамайды. Тапсырманы жаман орындаса қынжылып, ал жақсы бұйым жасаса жолдасына, мұғаліміне көрсетіп, мадақтауды ұнатады. Оқушылар осылайша еңбек әрекетіне қатысудың маңыздылығын түсіне бастайды. Бұның бәрі оқушылардың тұлғалық қалыптасуы туралы айта отырып, олардың өмірлеріндегі еңбектің рөлі мен адамдар арасындағы қарым-қатынастың қалыптасуына әсер етеді.

Тәрбиеленушілерді әлеуметтік оқыту барысында көрнекі құралдар негізгі тиімді әдіс болып табылады. Бұл жерде көрнекілік шынайылық деген мағынаны білдіреді. Педагог мүмкіндіктері шектелген балаларды экскурсия, сюжетті-рольді ойындар, ертегі қойылымдар, театрландырылған қойылымдар барысында сыртқы ортаның қасиеттерімен, құбылыстарымен таныстырады. Бұл оқушылардың мүмкіндіктерін пайдалана отырып, өздеріне қызмет ету, тұрмыста және арнаулы өндірісте қиын емес еңбек операцияларын орындауға, мүмкіндігінше қоршаған ортаға икемдеуге бағытталған жұмыстар. Осындай жұмыстар барысында дамуында проблемасы бар балалар белсенділік көрсетіп, өз беттерінше жұмыс істей алуға, түрлі жағдаяттар барысына сай әрекет етуге, өзін өзгелердің бағалауына парапар ұстауға үйренеді. Түзету жұмыстары барысында жасаған жұмыстарына сын көзбен қарауға үйреніп қана қоймай, салыстырмалы түрде бағалауға, өзгелердің сындарын қабылдай және текшелей алуға, керек кезінде жолдастарын қолдауға, көмек қолын созуға үйренеді.

Психологиялық-педагогикалық жұмыстарының бағыты ерекше балалардың қоғамдық өмірге араласулары үшін әлеуметтік-тұрмыстық білім мен икемдерін қалыптастыру екенін назарда ұстай отырып, педагог арнайы сабақтарда оқушылардың көлік, пошта, қоғамдық орындарда өздерін ұстай алу, қажетті хабарламалар мен жарнамалық ақпараттарды түсіне бастауға үйрету керектігін де басты назарда ұстайды. Мысалы, жаяу жүргіншіге арналған белгілер, ойнауға тиым салынатын белгілер, қандай мекеме екенін білдіретін сыртқы жарнамалар немесе жақын жердегі асхана, қонақ үй, емхана бар екені туралы айтатын белгілерді көріп, керегіне жарата алу, кез-келген жағдаятта шығатын жол болатынын түсіндіру әрине жалпы пәндерге оқыту барысында алатын біліммен байланысты. Мүмкіндіктері шектелген балаларда қоршаған орта туралы сәйкес түсінік қалыптастыру көп жағдайда педагогтың оқыту мен тәрбиелеудің түрлі әдістері мен формаларын қолдана отырып, дұрыс педагогикалық процесс ұйымдастыруымен анықталады. Ерекше көзқарасты қажет ететін балалардың дамуы оқу мен тәрбие барысында практикалық әрекеті негізінде құрылады. Сондықтан бұл балаларды өмірге бейімдеу экскурсия және сабақтар, түрлі ойындар формасында ұйымдастырылып, бала дамуында жетекші орын алады. Егер пәндік сабақтарда «Тағамдар», «Дүкенде» тақырыптары өтілсе, сабақтан тыс уақытарда тақырыптық экскурсия өткізудің маңызы ерекше. Бірақ оқушылар белгілі бір объектіні сырттай бақылап қана қоймай, ересектердің әрекеттеріне еліктей отырып, өздеріде жас шамаларына қарай әрекет ете алатындай етіп ұйымдастыру өте маңызды. Мысалы, дүкен жұмысын бақылаудағы экскурсиялар балалар сауда залдарында жүріп түрлі бөлімдерді белгілер арқылы анықтауға болатынын, әр тағамның жарамдылық, сақтау ерекшеліктеріне қарай бөлінетінін біліп қана қоймай, олардың өздері

саудаларын төлеуге, сатушыдан керектерін сұрауға, сатып алған затын сөмкесіне орап салуға, сөмке сақтауға арналған шкафтарды, телешкілерді қолдана алуға, ең аяғында дүкендегі қалыптасқан қоғамдық тәртіп ережелерін сақтауға үйренетіндей және өздері әрекет жасайтындай етіп жоспарлану керек. Мұндай экскурсия үлкен ұйымдастыру жұмыстарын қажет етеді. Егер педагог әрбір ұйымдастырылатын әрекет, іс-шаралардың білімділік, дамытушылық, тәрбиелік мақсатын, алынған материалдарын игертіп қана қоймай, балаларға (экскурсия барысына есеп беру, әңгіме жазу немесе бір оқушының әрекеттерін сипаттау) т.б. тапсырмалар жүйесін дайындаса, бұл мүмкіндіктері шектелген балаларды өз ісіне, жұмысына, берілген тапсырмаларды орындауға дағдыларын қалыптастырумен қатар, оқушыларға үлкен жауапкершілікті сезіне бастауға дайындап, жүктей бастайды.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. «Жаңа технологияларды сабақта қолду» Ұ.Төлепова «Бастауыш мектеп» №7, 2015 жыл
2. «Отбасы және балабақша» журналдары 2014 жыл, 2017 жыл
3. «Отбасы және балабақша» журналы №4, 2015 жыл
4. Дамыта оқыту технологиясы. Бисенбаева Әлия

Тұлға ретінде баланың өнегелі дамуына отбасы мәдениетінің әсері.

Аулабаева Рахия Кайыровна, тәрбиеші
Қарағанды қаласы білім бөлімінің «Думан» бөбекжайы» коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорыны
Сулешова Мариям Кокеновна, қазақ тілі мұғалімі
Астана қаласы«SpektrumKindergarten» ЖШС

«Балапан ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі»

Бала кішкентайынан бар әлемді отбасы арқылы қабылдайды. Ол анасы жақсы көретін затты жақсы көреді, әкесі қуанған нәрсеге қуанады. Ата-анасының айналамен ұстаған қарым-қатынасы оған өте маңызды. Енді есі кіріп, тілі шығып келе жатқан баланы байсалды, ұқыпты, тілалғыш, ұғымпаз етіп баулаған жөн. Адамгершілік тұрғыдан қарағанда отбасының қарым-қатынасы, күнделікті нақты болып жатқан жағдаяттар баланың басқа адамдарға, айналадағы болмысқа деген көзқарасын қалыптастырады. Сондықтан баланың өнегелі дамуында отбасы атмосферасы мен оның эмоциалы және рухани ахуалы маңызды. Ол отбасы мүшелері арасындағы өзара қатынастардың қалыптасуы мен дамуына үлкен септігін тигізетін бір-бірңне деген адамдардың жақындығы, туыстық қатынастар, өзара бауырмалдық, жанашырлық,

үйелмендік, тұрмыстық өмір. Отбасы атмосферасы бір-біріне деген жылулықтан, ізгіліктен, сыйластықтан, бір-бірінің көңіл-күйін құрметтеуден, сабырлықтан, шыдамдылықтан немесе олардың жоқтығынан немесе осы әлемге дөрекілік танытқаннан қалыптасады.

Қазақстан Республикасының білім беру жүйесін жаңартудың казіргі кезеңінде отбасы проблемаларына оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері (ЕБҚ) бар балаларды отбасылық тәрбиелеу мәселелеріне, отбасы мен балабақша арасындағы бірге жұмыс жасауына көп көңіл бөлінеді. Ата-аналарға педагогикалық , психологиялық сауаттылығын арттыру және балабақшамен тығыз байланыста болып дамуы қалыпты балалардың ата-аналардың инклюзивті мәдениетін қалыптастыру үшін бағдарламаларды меңгеру міндеті қойылады. Сондықтан педагогтар инновациялық бағыттарды игеруде. ЕБҚ балалармен жұмыс жасап, әлеуметтендіруді, оларды қоғамға кірігуі қамтамасыз ету. Көп жағдайда ата-аналар баланың мүмкіндіктері мен жағдайын бағалау өте қиын. Осындайда мамандар мен педагогтермен ара-қатынастары тығыз болып нақты машықтары мен дағдыларды алу үшін, жетістікке апарар жолында өсуі қажет.

Мектеп жасына дейінгі ЕБҚ бар балаларды дамыту және тәрбиелеу мәселелерінде ата-аналар және дамуы қалыпты балалардың ата-аналарын инклюзивті мәдениетін қалыптастыру мақсатында «Бірге жүрген жол оңай» бағдарламасы дайындалды. Дамуы қалыпты балалардың ата-аналары көбі түсінбейді, өз баласының проблемасы бар баламен неге жүретінің. Инклюзия жолы оңай емес. Сондықтан осы программаға сүйене отырып ата-аналар арасында бірігіп жұмыс жасауға көмек көрсетеді, толеранттық қалыптастыру, және инклюзивті мәдениетке тәрбиелеу көзделеді.

Берекелі отбасында туыстық эмоциялы байланыс, бір-біріне деген жанашырлық, жылулық, қамқорлық, махаббат сезімдері ашық болады. Бұндай отбасында бірі-бірінің сыртқы сұлу келбетінде және мінездеріндегі жағымды жақтарының барына, жетістіктеріне шын қуанады және өз ішкі сырын, мазалап жүрген мәселелерді, түсінбей қалады-ау демей, ашық бөліседі.

Отбасының рухы, өзара қарым-қатынастың жалпы стилі, ырғағы, әулеттегі туыстық қатынасы, отбасы салт-дәстүрі – осының бәрін баланың өнегелі тәрбиесіне бағыт беретін отбасы мәдениеті деп атауға болады. Баланың тұлға ретінде қалыптасуына үлкен әсер ететтін – ол отбасы. Бала балалық шағында отбасында не меңгереді, соны болашақ өмірінде сақтап, сыртқа шығарады. Мектепке баратын баланың тұлға ретінде негізі осы уақыттан қалыптаса бастайды. Ұлы педагог А.С.Макаренконың айтуы бойынша: «... ата-ана өз баласына қандай өнеге болады, тәрбиелеуде қандай мақсаттар көздейді-соған байланыстыбаланың дұрыс тәрбиеленуі отбасында негізделеді»- деген. Отбасы тәрбие мәселелері оның еңбектерінде кен орын алған.

Ол: «Бала тәрбиесі – біздің өміріміздің ең маңызды аумағы. Біздің балаларымыз – олар болашақ ата-ана, олар да өз балаларын тәрбиелейді, біздің балаларымыз – керемет азамат, жақсы ата-ана болатындай өсулері керек. Дұрыс тәрбие – біздің бақытты кәрілігіміз, нашар тәрбие – біздің болашақ қасіретіміз, біздің көз жасымыз, біздің басқа адамдардың, еліміздің алдындағы кінәміз.»

ЕБҚ бар балалар мен олардың отбасыларына қатысты қоғамдық пікірдің өзгеруіне ықпал ету, өзара көмек көрсетуді, өзара түсіністікті, төзімділікті қалыптастыру. Отбасында ЕБҚ балаға ерекше көңіл бөлу. Ең бастысы баланы өз-өзіне қызмет етуге үйрету. Ата-ананың сөзін тындап, дұрыс қабылдауға машықтандыру. Отбасылық қасиеттерді ұстауға, орындауға дағдыландыру.

Баланың психикалық дамуының негізін ата-ана құрайды, бұл жерде ата-ана мен балалар біртұтастықтық құрастырады. Кішкентай бала ойлауды, сөйлеуді және өз реакциясын басқаруды ата-анасынан үйренеді. Жиі ата-ана баланың тұлға ретінде болашақ дамуына, оның өмірлік ұстанымына, әдеттеріне, мінез-құлқына, құндылықтарына жауапсыз қарайды, олар өздерінің ұрыс-керістері, отбасы атмосферасы ата-анаға тәуелді баланың психикасына қандай үлкен әсер ететіні туралы көбіне ойланбайды.

Ата-ана – ең алғашқы баланың тәлімгері, басалқышы, баланың адамгершілік принциптерінің қалыптасуына бастапқы әсер ететін және «не жақсы- не жаман» екенін түсіндіріп, өздері балаға үлгі болулары қажет. Сөздердің негативті әсері туралы біздің ата-бабаларымыз сол кезден айтқан. Ауызымыздан шыққан сөз айтылып қана қалмайды, ол әр адамға жағымсыз әсер береді, жанын, жүрегін ауыртады. Әр сөзде үлкен күш жатыр – не махаббат пен мейірімділіктің не жауыздықтың қаттылықтың энергиясы.

Балаға, ата-анаға деген махаббат...Қалыптасып, енді дамып келе жатқан тұлғаға осы сезімінің әсері өте күшті. Ата-ана балаға деген махаббатсыз – жақсы тәрбиеші бола алмайды, осы сезіммен кішкентаймен үлкендердің арасындағы өзара түсіністік пен қатынас та байланысты болады, махаббатсыз балаға мейірімділік, жомарттық, рухани байлығын бойына сіңдіре алмайсын. Баланың бастапқы өмірінде ең маңызды адамы – ол анасы. Ол- ең жақын, ол – туған анасы, отбасындағы – «ең жылы клетка». Айналадағы ізгілік ананың әйел затының жұмсақтығымен құрастырылады. Өсе келе бала әсіресе ұл бала әкесімен жақындасуға тартылады. Балаға сенімділік, қорғалғандық, қауіпсіздік сезімдерін сіңдіреді, айналадағы құбылыстармен таныстырады. Әкесі мен анасы бірігіп балаға толық өнегелі тәрбие береді. Балалық шағыннан бастап тұлғаның әлемге деген танымдық, рухани-өнегелі және эстетикалық қарым-қатынасы дамиды. Ата-әжелері немерелерінің өмірінде қатысулары баланың тұлға ретінде қалыптасуына өнегелі бай потенциал береді. Ата-әжелері немерелерінің жақсы тыңдаушылары, сұхбаттасушылары, әрдайым балаларды қолдап, жанында табылатындарының бірі.

Мектепке дейінгі ұйым мен ата-аналар арасында әр түрлі жұмыстар жүргізілуді көздеп отырмыз. Ол: саулнамалар, тест, дөңгелек үстел,тренинг, дәріс,ойын сауықтар, кеңестер, семинар-практикум. Мақсатымыз балабақша мен ЕБҚ бар балаларды да, дамуы қалыпты балаларды да тәрбиелеп отырған отбасылардың өзара қатынастығы мен өзара іс-қимылының инновациялық жүйесін құру, педагогико-психологиялық білім жүйесін игеру арқылы білім беру және тәрбие ықпалдарының бірлігін қамтамасыз ету болып табылады.

Отбасы – болашақ азаматтаң әлеуметану жолындағы алғашқы қадамдарын жасайтын бастапқы адым. Әр сағат, минут сайын баланың нәзік жанымен жұмыс жүргізу – ол үлкен жауапкершілік. Мектепке дейінгі баланың

және ЕБҚ балалардың рухани-өнегелі тәрбиесі, оның тұлға ретінде қалыптасуы, оған бастапқы әсер ететін отбасының мәдениеті, осы туралы ұмытпауымыз керек! Өл - өте маңызды тыс қалдырмайтын фактор.

Әдебиеттер:
1. Әтемова Қ.Т., Әлеуметтік педагогика [Мәтін]: Оқулық / Қ.Т.Әтемова.- Алматы: Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2012.- 272 бет.
2. Братусь Б.С. «Нравственное создание личности» издательство М- 1985г
3.Виноградова А.М. «Воспитание нравственных чувств у дошкольников» издательство М-1991г

4. Куликова Т.А. «Семейная педагогика и домашнее воспитание» 2000г.

5. Мастюкова Е.М. «Семейное воспитание детей с отклонениями в развитии.» 2014ж

6. Халитова І., Әлеуметтік педагогика [Мәтін]: Оқу құралы / І Халитова.- 2-ші басылымы.- Алматы: Білім, 2007.- 200 бет.

Развитие элементарных математических способностей у детей дошкольного возраста, через элементы ментальной арифметики и LEGO – конструирования

Отто О.В.
КГКП «Ясли-сад № 14» отдела образования города Рудного» Управления образования акимата Костанайской области

Кто с детских лет занимается математикой,
тот развивает внимание, тренирует свой мозг,
свою волю, воспитывает настойчивость
и упорство в достижении цели.
А. Маркушевич

Математика – один из наиболее сложных и важных предметов в школьном цикле. Вхождение детей в мир математики начинается уже в дошкольном возрасте. Они сравнивают предметы по величине, устанавливают количественные и пространственные отношения, усваивают геометрические эталоны, овладевают моделирующей деятельностью.

Математика сопровождает нас всю жизнь. Без счета, без умения правильно складывать, вычитать, умножать и делить числа человеку прожить невозможно. Поэтому чем раньше ребенок поймет и усвоит азы математики, тем легче ему будет в дальнейшем. Математика способствует развитию памяти,

речи, воображения, эмоции, терпения, настойчивость, творческий потенциал личности ребенка, а так же приемы мыслительной деятельности.

Однако, проблема формирования и развития математических способностей детей - одна из наименее разработанных, но перспективных и актуальных на сегодня методических проблем дошкольной педагогики.

На успешность овладения детьми основ математики влияют не только содержание предлагаемого материала, но и форма подачи, которая поможет заинтересовать детей и вызвать познавательно-исследовательскую активность детей. Взрослые должны поддерживать, направлять проявления активности детей, а так же создавать такие ситуации, в которых они ощутят радость открытий.

Для успешного овладения детьми основ математики необходимо создать условия, в первую очередь, предметно-развивающую и игровую.

Мы предлагаем развивать математические способности дошкольников, используя **лего-конструктор** и **элементы ментальной математики.**

Рассмотрим эти два направления.

LEGO в переводе с датского **leg godt**—«играть хорошо», «увлекательная игра»; в переводе с латыни - «я собираю».

LEGO – это качественный конструктор из Дании. Он представляет собой разноцветные пластмассовые кирпичики и яркие мини фигурки, соединяющиеся в бесконечных вариациях благодаря которым возможно конструирование разнообразных транспортных средств, зданий и передвигающихся роботов. Основатель Lego, Оле Кирк Кристиансен, утверждал, что его задачей было производство игрушек, развивающих в ребенке:

- воображение
- изобретательность
- творческие способности

В 2000 году Британская ассоциация продавцов игрушек признала **LEGO** лучшей игрушкой XX века

Наборы **LEGO** зарекомендовали себя во всем мире как образовательные продукты, удовлетворяющие самым высоким требованиям:

- гигиеничность,
- эстетичность,
- прочность
- долговечность
- универсальность

LEGO это яркий, красочный, полифункциональный дидактический материал.

LEGO -детали с цифрами можно использовать вместо традиционной кассы цифр.

LEGO помогает детям дошкольного возраста в игровой форме осваивать элементарные математические представления: число, цифра; цвет, форму, величину, расположение в пространстве

LEGO дает возможность детям ощутить себя настоящими изобретателями, позволяет развивать конструкторскую смекалку и фантазию, сформировывать логическое мышление на всю жизнь.

LEGO - конструктор побуждает работать, в равной степени, и голову, и руки ребенка.

Игра – важнейший спутник детства. **LEGO** – позволяет учиться играя и обучаться в игре.

Проанализируем, какие навыки качества возможно развить у дошкольников, используя

LEGO-конструирование и какие упражнения (действия) будут им способствовать

Формируемые навыки и качества	Деятельность
Обучение через игру	Простые действия имеют часто самые большие образовательные преимущества, так как, находясь в состоянии исследования, происходит расширение умственных способностей детей.
Творчество и воображение	Дети могут придумывать новые и интересные идеи многократно. Возможности бесконечны. Это расширяет воображение, развивает концентрацию, процесс построения модели принуждает к сосредоточению и проявлению мастерства.
Мелкая моторика	Манипулирование кирпичиками и блоками развивает и совершенствует мелкую моторику, ловкость и координацию рук и глаз. Закрепление кирпичиков друг с другом помогает укрепить мышцы рук, что очень важно для подготовки детей к письменной работе.
Мышление	Дети могут разбирать конструкции до основания, а затем строить их заново, совершенствовать, возвращаться к ним снова и снова. Дети учатся сосредотачиваться и концентрироваться.
Социальные навыки	В LEGO можно играть как самостоятельно, так и с друзьями. Это приучает детей к доброте и сотрудничеству, способствует развитию социальных навыков, учит детей совместному труду и командной

	работе.
Уверенность	Создание новых и различных моделей дает детям удовлетворение и уверенность, основанную на логическом завершении построении модели.
Цвет и основы математики	LEGO может быть использован для решения задач, для счета, а также для создания узоров и последовательностей, элементы могут сортироваться по группам разных цветов, размеров, форм

ВЫВОД: Главное в том, что LEGO позволяет не давать информацию в готовом виде, а работать так, чтобы ребята сами открывали новые знания. Важно, «заразить» ребенка игрой, не просто разбудить в нем интерес к моделированию предложенных конструкций, но и помочь понять, что играя можно многому научиться.

Второе направление, способствующее успешному обучению дошкольников математике - ментальная математика. Термин «ментальная» от лат. mentalis – интеллектуальный, рассудительный.Методика включает 2 этапа работы:

1. РАБОТА СО СЧЕТАМИ АБАКУСОМ.

Дети учатся считать на специальном инструменте, абакусе, это — японские счеты, отличающиеся от обычных тем, что вычисления производятся двумя руками одновременно

2. ВЫЧИСЛЕНИЯ В УМЕ ИЛИ МЕНТАЛЬНЫЙ СЧЕТ.

Ребенок начинает представлять абакус в уме, при необходимости делая необходимые движения руками, будто он держит настоящие счеты

На занятиях ребенок в игровой форме охватывает сразу несколько дисциплин, кроме ментального счета:

- Рисование карандашами и красками;
- Лепка из пластилина;
- Иностранные языки;
- Физкультурные занятия;
- Танцы и пение.

Воспитатель может дополнительно включать и другие предметы, интересные детям определенного возраста. .

Польза обучения с применением лего-конструирования и элементов ментальной математики для детей.

Конструктор ЛЕГО **Ментальная арифметика**

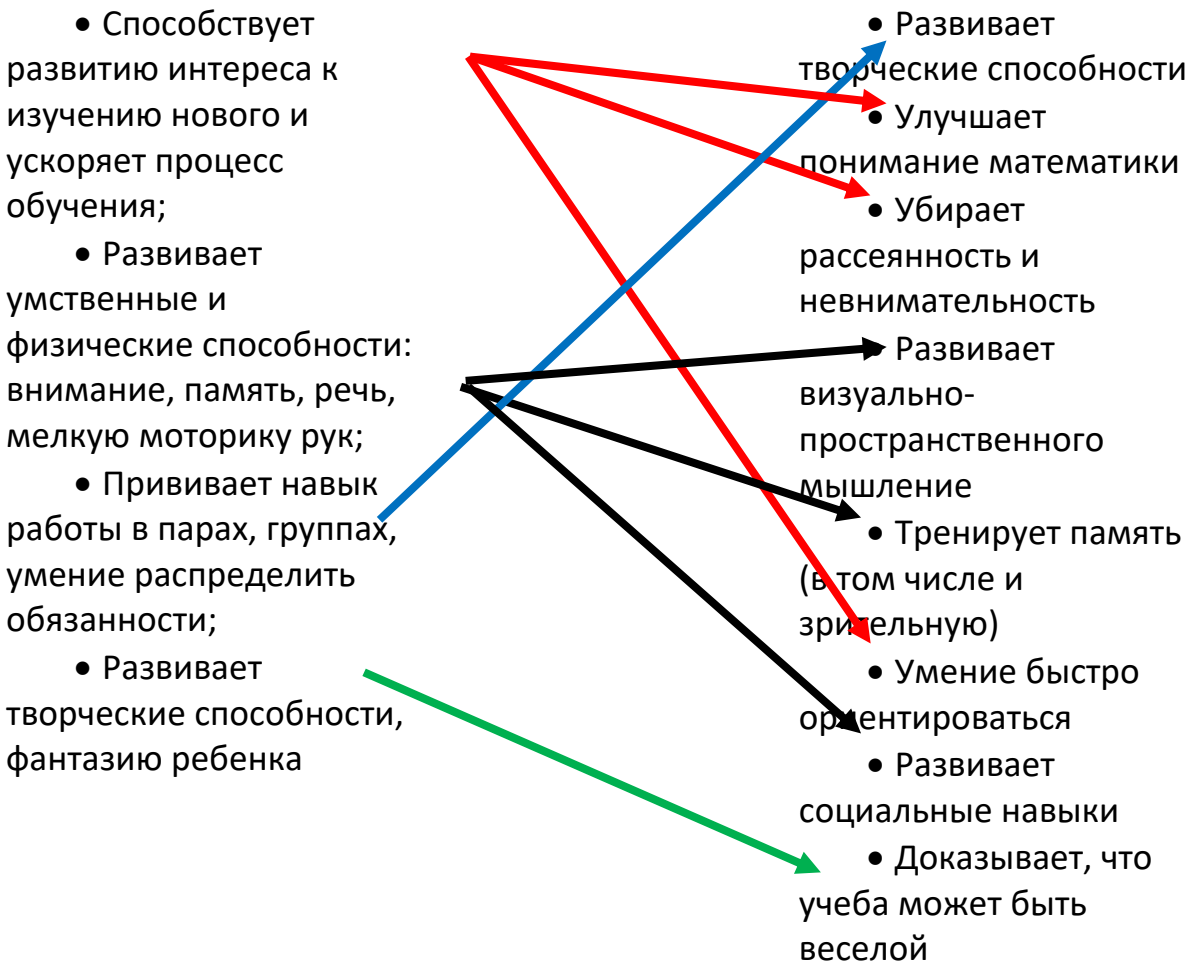

Приведем примеры занятий и заданий с использованием названных методик.

1. Решение задач с помощью ЛЕГО.

Примерные задания:

Перед уроком раздать кирпичики 2 на 2 разного цвета, по 10 штук .

Задача. *На поляне росло 3 цветка. Прилетели бабочки и сели по 1 на цветок. Двум бабочкам не хватило цветов. Сколько было бабочек? Чего больше цветов или бабочек? На сколько?*

О чем речь в задаче? (о цветах и бабочках)

Сколько цветов? 3. – выкладываем эти цветы, используя ЛЕГО (используем ЛЕГО одного цвета).

Что известно про бабочек? Сели по 1 на цветок.

Сажаем на каждый выложенный цветок бабочку (ЛЕГО другого цвета).

Что еще сказано про бабочек? Двум не хватило цветов.

Выкладываем еще двух бабочек, но уже без цветов.

Какой вопрос в задаче?

Ответ.

При такой краткой записи, сразу видно, сколько цветов, бабочек и чего больше.

Аналогично можно решать другие задачи

2. Использование ЛЕГО при изучении состава числа.

У детей кирпичики 2 на 2 разного цвета.

Получите 5 разными способами.

От перемены мест слагаемых сумма не меняется.

Так как варианты получения числа будут разные можно выполнить коллективную работу и выставить на плате все возможные варианты.

3. При помощи ЛЕГО и плат можно проводить графические диктанты.

При проведении графических диктантов можно использовать кирпичики как одного цвета, так и разных.

Примерные задания:

В левом нижнем углу положить один зеленый кирпичик. Вверх от первого положить четыре таких же. Вправо, от последнего 2 красных. От последнего уложить 1 такой же.

Что у вас получилось? Дети демонстрируют работы.

Анализ фигуры:

Сколько всего кирпичиков?

Сколько зеленых? Красных?

4. Математический диктант.

Примерные задания:

“Строим дом”

Помогите строителю построить дом:

1э – 4 кирпичика

2э на 1 кирпичик меньше.

3э на 1 меньше, чем второй

4э на 1 меньше, чем 3.

5. Можно использовать как демонстрацию ответов при устном счете.

<u>Игры, развивающие логическое мышление</u>

Классификация

6.**"Чудесный мешочек".**

В мешочке находится несколько деталей конструктора Лего.

а) Педагог показывает деталь, которую надо найти.

б) Педагог только называет необходимую деталь.

в) Ребенку необходимо на ощупь определить, из каких деталей составлена модель.

7.**"Собери модель".**

Дети собирают модель под диктовку педагога. При

определении взаимного расположения деталей используются наречия "сверху", "посередине", "слева", "справа", "поперек".

Пространственное ориентирование

8. "Собери модель по ориентирам".

Педагог диктует ребятам, куда выставить деталь определенной формы и цвета.Используются следующие ориентиры положения: "левый верхний угол", "левый нижний угол", "правый верхний угол", "правый нижний угол", "середина левой стороны", "середина правой стороны", "над", "под", "слева от", "справа от".

9. "Составь макет учебной, групповой и приемной комнат".

Для взаимного расположения предметов в комнате используется точка отсчета, не совпадающая с позицией ребенка.

Симметрия

10. "Выложи вторую половину узора"

Педагог выкладывает первую половину узора, а дети должны, соблюдая симметрию, выложить вторую половину узора.

11."Составь узор".

Дети самостоятельно составляют симметричные узоры -можно изображать бабочек, цветы и т. д.

Логические закономерности

12."Что лишнее?".

Педагог показывает детям ряд деталей и просит определить

лишний элемент (каждый элемент состоит из двух деталей конструктора).

Множества

13."Выдели похожие"- классификация по одному свойству. Педагог показывает детям набор деталей и выделяет ниткой замкнутую область. Затем устанавливает правило,по которому надо располагать детали: например, так чтобы внутри выделенной области оказались только красные детали или только кирпичики.

Игры, развивающие восприятие формы

14. “Отгадай”.

Цель:учить детей узнавать знакомые детали конструктора (куб, папка, треугольник, цилиндр, арка, таблетка, брус) на ощупь.

Описание игры:

Одному из детей завязывают глаза и предлагают отгадать на ощупь форму модуля.

15. «Найди пару»

Цель. Закрепить знания о разновидностях геометрических форм. Тренировать в умении группировать с учетом выделения одинаковых признаков, развивать зрительные функции.

Ход: педагог предлагает вспомнить, как называются детали конструктора LEGO и найти каждой детали пару.

16. «Найди все кубики»

Цель. Учить различать с помощью осязания детали конструктора, тренировать в группировании с учетом выделения одинаковых предметов, развивать мелкую моторику.

Ход игры. Педагог предлагает вспомнить, как называются детали конструктора, и разложить их на группы: кубики, кирпичики, декоративные детали.

17. «Расскажи, где находится деталь»

Цель. Учить объяснять местоположение деталей конструктора по отношению к другим деталям, развивать навыки ориентировки в пространстве.

Ход игры. На столе 10-12 деталей конструктора. Педагог предлагает рассказать, где находится та или иная деталь (Например, «справа от зеленого кирпичика стоит красный кубик, слева – желтый кирпичик»)

Надо помнить, что математика – один из наиболее трудных учебных предметов, но включение занимательного материала в занятия по математике позволяет удерживать интерес детей к занятию, и это создает условия для повышения эмоционального отношения к содержанию учебного материала, обеспечивает его доступность и осознанность. Чтобы ребенок дошкольного возраста развивался в полную силу своих способностей, нужно стараться вызвать у него стремление к знаниям, помочь ребенку поверить в себя, в свои способности. При использовании на занятиях математикой лего – конструктора и элементов ментальной арифметики, дети с большим интересом занимаются, лучше запоминают увиденное и услышанное, т.к эмоционально вовлечены в занятие.

Литература

1. http://maminovse.ru/matematika-s-lego-gotovimsya-k-shkole.html
2. https://nsportal.ru/detskiy-sad/matematika/2016/07/16/kartoteka-igr-po-matematike-s-ispolzovaniem-lego-konstruktora
3. http://vytvoryandia.ru/matematicheskie-igry-s-lego/
4. Шевченко Е. А. Формирование элементарных математических представлений у детей с посредством Лего-конструктора // Молодой ученый. — 2016. — №12.6. — С. 137-141.
5. Л.И. Тихонова. Математика в играх с лего-конструктором. Санкт-Петербург, изд. «Детство-Пресс» 2001 г.
6. Е.А. Носова. Логика и математика для дошкольников. 2-е изд. Санкт-Петербург «Детство-Пресс» 2002 г.

Балабақшада инновациялық технологияларды қолданудың маңызы

Сихова А.О.

БҚО, Орал қ. «Карина +» жеке бөбекжайы , тәрбиеші

Аңдатпа: Мақалада балабақшада инновациялық технологияларды қолданудың маңызы және тәрбиешінің тәжірибесінен әдіс-тәсілдер ұсылған

Кілт сөздер: Инновация, AKTIVBOARD,QR – KOD, ата-ана.

Қазіргі заманда алға қойылып отырған маңызды мәселердің бірі , рухани ізденісі мол жас ұрпақ тәрбиелеу. Білім берудің алғашқы деңгейі балабақшадан

басталады. Балабақша – балаға жан-жақты білімді, тәрбиені беретін, ақыл-ойын дамытатын, қызығушылығын оятатын баланың екінші отбасы.Тәрбиенің нәтижесі отбасы мен балабақша тығыз байланыста болса ғана мағыналы болып, жан-жақты дамыған ұрпақ тәрбиелей аламыз. Осының негізінде біз тек баланы ғана емес, ата-ананы да жұмыстандырып, бірге тәрбиелеуіміз қажет. Әр топтарында педагогикалық үрдісті ұйымдастыруда жаңашыл әдіс-тәсілдерді пайдалануға мүмкіндік береді. Балабақшада жаңа педагогикалық технологияларды пайдаланудың басты мақсаты: оқыту мен тәрбиелеуде инновациялық ойын технологиясының элементтерін пайдалана отырып, жан-жақты білімді, құзыретті тұлға тәрбиелеу.

Қазіргі білім беру үрдісі өзгерді, саналы білім беруде жаңа көзқарастар пайда болды және біздің алдымызға жаңа міндеттер жүктеп отыр.Осы міндеттердің бірі — білім берудің әдіс-тәсілдерін түрлендіріп, жетілдіріп отыру және жаңа инновациялық білім технологиясын меңгеру. Жаңа технология бойынша білімді үнемі бүгінгі жас ұрпақ тәрбиеленушілерге меңгертіп отырсақ, балалардың жаңаша көзқарас үрдісі дамиды.

Мен күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекеттерде AKTIVBOARD тақтасын қолданамын. Бұл тақта негізгі тапсырмаларды білуді жеңілдетеді, заттар жөніндегі мәліметтерді, деректерді есте берік сақтауға ықпал жасайды. Балалар өтетін тақырыппен жұмыс жасауға әуес, ынталы келеді. Сондықтан да тақтамен жұмыс жасау балалардың белсенділігін дамытуға әсер етеді, олардың назарын белгілі бір бағытқа жұмылдырады. Білімді игеру үстінде баланың ақыл-ойын дамытуға, ғылыми білімді игертуге, деректерді есте сақтауға әрбір оқу іс-әрекеті үстінде интерактивті тақтаны пайдалану қажет-ақ. Өйткені, берілген тақырып бойынша жаңа оқу іс-әрекетті түсіндіру, өткен материалды қайталау не бекіту кезінде пайдалану әрбір оқу іс-әрекеттің әсерлігін және мазмұнын арттырып, балаға қызықты, жалықтырмай игеруге септігін тигізеді.

Ата-анмен жұмыста мобильді кітапхана , QR – KOD қосымшаларын да тиімді пайдаланудамын. Мобильді кітапхана жұмысын ұйымдастыруда балалардың жас ерекшелігін пайдалана отырып, ертегілерді таңдап алып, оларды QR – KOD қосымшасына айналдырып, ата-аналар бұрышына ілемін, смартфон арқылы өздерін қызықтырған ертегіні электронды түрде қарай алады.Топтық ата-аналар жиналасында сауалнамаларды да QR – KOD арқылы ұсынып, нәтижесін экраннан көруге мүмкіндік беремін, уақытты тиімді пайдаланамын.

Интерактивті технологияны қолдану барысында өзімнің көздеген мақсатына тиімді жолмен жете отырып, баланың тұлға болып қалыптасу жолындағы негізгі қасиеттерді бойына қалыптастыруда әсері мол деп есептеймін.

Қорытындылай келе, бала өміріне немқұрайлы қарамай, балаға қазіргі заман талабына сай инновациялық технологияларды тиімді пайдалана білсек, біздің бүлдіршіндеріміздің болашағы жарқын болмақ.

Әдебиеттер

1. К.Ж.Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология./Оқулық/ - Тараз:ТарМУ, 2003.
2. «Бала мен балабақша» журналы № 11,2011жыл
3. http://bilimdiler.kz/balabaksha/15272-mektepke-deyingi-bilim-berude-innovaciyalyk-tehnologiyalardy-koldanu.html
4. Б.Бөрібаев, Е.Балапанов «Жаңа ақпараттық технологиялар».– Алматы,2001.
5.

Мектепке дейінгі ұйымдарда әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың инновациялық формалары

Сулейменова Ж.Ж.

«Ақбота» бөбекжайы» КМҚК Бұқар-жырау ауданы Доскей ауылы, әдіскер

Тәрбие-білім беру процесінің тиімділігін қамтамасыз етуде педагог, оның кәсібилігі жетекші рөл атқарады. Педагогтердің шеберлік деңгейін арттыру-мектепке дейінгі мекемені басқару жүйесінде ерекше орын алатын және педагог кадрлардың біліктілігін арттырудың біртұтас жүйесінде маңызды буын болып табылатын әдістемелік жұмыс қызметінің басым бағыты. Әдістемелік жұмыс мазмұнының педагогтардың жұмыс нәтижелерімен тұрақты байланысы әр тәрбиешінің кәсіби шеберлігін үздіксіз жетілдіруді қамтамасыз етеді. Сонымен қатар әдістемелік жұмыс озық сипатқа ие және педагогикалық және психологиялық ғылымдағы жаңа жетістіктерге сәйкес балалармен барлық жұмысты дамыту мен жетілдіру үшін жауап береді. Ең бастысы педагогтарға нақты, пәрменді және уақытылы көмек көрсету болып табылады.

Бүгінгі таңда педагогтарды қызметке және диалогқа тартуға тән, еркін пікір алмасуды көздейтін жаңа, белсенді жұмыс түрлерін пайдалану қажет. МДҰ педагогтарының инновациялық әдістемелік жұмысқа белсенді қатысуын қамтамасыз ету үшін өнімді формаларды жобалау қажет.

Қажетті педагогикалық жағдайлар кешені:

1. Мектепке дейінгі білім берудің инновациялық мазмұнын іріктеу және сараптау (бағалау);

2. МДҰ педагогтарын кәсіби құзыреттілігін арттыруға белсендіретін әдістемелік жұмыстың өнімді формаларын жобалау.

Инновациялық әдістемелік жұмыс - кәсіби-басқару, педагогикалық қызметтің бір бөлігі:

3. даму режимінде білім беру мекемесінің жұмысын қамтамасыз ету;

4. мектепке дейінгі жастағы баланың тұлғалық дамуын, оның өзін-өзі дамуын қамтамасыз ететін әдістемелік жұмыстың мазмұнын іріктеу;

5. педагогтарды инновациялық фактілер мен құбылыстар туралы ақпаратпен қамтамасыз ету және сараптаманы ұйымдастыру;

6. педагогтарды баланың жеке дамуына тиімді әсер ететін кәсіби-педагогикалық іс-әрекет тәсілдерімен жабдықтау.

Педагогтардың инновациялық қызметін жандандыру әдістері мен формалары.

Қазіргі уақытта құзыреттілікке, креативтікке, инновацияларды пайдалануға және құруға дайындыққа ие инновациялық мектепке дейінгі мекеменің педагогын қалыптастыру проблемасы бар.

Педагогтардың кәсіби шеберлігін арттыру бойынша жұмыс жеке бағытқа бөлініп, келесі негізгі талаптарды ұстану қажет:

1. практикалық-бағдарлы сипатқа ие болу;

2.біліктілікті арттыру және ғылыми зерттеулер мен инновациялық педагогикалық тәжірибе нәтижелерін енгізуді біріктіру;

3. педагогтардың мүмкіндіктерін және олардың кәсіби мүдделерін ескеретін жеке-сараланған тәсілді қамтамасыз ету;

4. білімді белсенді меңгеруге және кәсіби біліктерді бекітуге ықпал ету;

5. біліктілікті арттыру нәтижелілігін бағалау және осы процеске уақытылы түзетулер енгізу;

6. педагогтардың кәсіби шеберлігін арттыруға жүйелі және кешенді көзқарасты қамтамасыз ету.

Тәрбиешінің қызметі мен тұлғасын зерттеу – әдістемелік жұмыстың сапасы мен тиімділігін арттырудың қажетті алғышарты:

Тәрбиешіге балаларды оқыту мен тәрбиелеуде жоғары нәтижелерге қол жеткізуге көмектесу тек әрі қарай жетілдіру міндеттерін жан-жақты есепке алғанда ғана емес, әр тәрбиешінің нақты мүмкіндіктерін де ескергенде ғана мүмкін болады.

Біліктілікті арттырудың түрлері мен әдістерін іріктеу ересектердің танымдық іс-әрекетінің психологиялық ерекшеліктеріне байланысты. Сондықтан оқу үдерісі келесі талаптарды ескере отырып құрылады:

1. білім беру сұраныстарының вариативтілігін іске асыру;

2. өзін-өзі тану және өзін-өзі дамыту тәртібіне көшу тәсілдерін меңгеру;

3. бейресми кәсіби қарым-қатынас қажеттілігін қанағаттандыруға бағдарлау;

4. өз қызметінің өзіндік талдауына бағдарлау және оны жетілдіру қажеттілігін ұғыну;

5. дағдылараралық синтезді талап ететін дәрістер, семинарлар мазмұнын проблемалық құру;

6. зерттеу сипаты бар және өзінің педагогикалық тәжірибесін ұғынуға және оны шығармашылықпен өңдеуге бағытталған оқу жұмысының нысандары мен әдістерін қолдану.

Қазіргі уақытта педагогтармен жұмыста пайдалану үшін ұсынылатын көптеген нысандар мен әдістердің ішінен кейбіреулеріне тоқтауға болады.:

1. Семинар-шығармашылық сабақтар шығармашылық ойлауды дамытуға және инновациялық жобаларды құруға бағытталған.

Педагогтердің шеберлігін арттыру, олардың теориялық және практикалық білімдерін толықтыру әдістемелік жұмыстың түрлі формаларының көмегімен, атап айтқанда интерактивті формалар мен әдістерді пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Мұндай тәсілдің құндылығы-ол кері байланысты, ашық пікір алмасуды қамтамасыз етеді, қызметкерлер арасында оң қарым-қатынасты қалыптастырады.

Кадрмен жұмыс істеу формаларының өзегі ұжымдық талқылау, тұжырымдарды дәлелдеу, ақыл-ой мен талант жарыстары болып табылады.

Интерактивті әдістердің маңызы - осындай маңызды мақсаттарға қол жеткізу:

1. Өзін-өзі білім алуға қызығушылық пен ынталандыру;

2. Белсенділік пен дербестік деңгейін арттыру;

3. Өз қызметін талдау және рефлексия дағдыларын дамыту;

4. Ынтымақтастыққа, эмпатияға ұмтылуды дамыту.

Бұл жұмыстың артықшылықтары неде?

-Біріншіден, педагогтардың кәсіби қызметінің уәждемесі, олардың әлеуметтік және танымдық белсенділігі айтарлықтай артады.

-Екіншіден, күнделікті, бірқалыпты өмірде қолдану мен дамуды таппайтын адамның жақтары іске асырылады.

-Үшіншіден, ұжымдық қызмет, өзара құрмет, қолдау, ынтымақтастық тәжірибесі пайда болады, онсыз адам қоғамында еңбек ету мүмкін емес.

Педагогтың әдістемелік дайындық деңгейі, оның кәсіби жетілдіру қабілеті тестілеу және сауалнама әдістерімен зерттелді. Бұл не берді?

Тестілеу көрсеткендей: тәрбиешілер жаңа бағдарламаларды меңгеруде, сюжеттік-рөлдік ойындарды ұйымдастыруда, тұлғалық-бағдарлы өзара іс-қимылды орнатуда қиындықтарға тап болады, көбінесе туындаған мәселелерді шеше алмайды.

Сауалнама жұмыс барысында тәрбиешілерде туындаған әдістемелік мәселелерді, қиындықтарды анықтауға мүмкіндік берді.

Жұмыс қарапайымнан күрделіге, логикалық негізделген, тартымды мазмұнға сәйкес құрылады.

Интерактивті форманың негізгі бағыты педагогтарды белсендендіру, олардың креативті ойлауын дамыту, проблемалық жағдайдан стандартты емес шығу болып табылады.

Қорытынды:

Мектепке дейінгі білім беру сапасын арттыру кадрларға тікелей тәуелді. Білім беруді реформалаудың заманауи жағдайында педагог мәртебесі, оның білім беру функциялары түбегейлі өзгеретінін, тиісінше оның кәсіби-педагогикалық құзыреттілігіне, оның кәсіби деңгейіне қойылатын талаптар өзгеретінін атап өткен жөн. Қазіргі уақытта мектепке дейінгі баланы тәрбиелеу мен дамытудың қазіргі заманғы жүйесінде жеке әлеуметін жұмылдыруға қабілетті, шығармашыл, құзыретті педагог қажет екенін атап өтемін.

21 ғасырдың педагогы-бұл:

1. Рухани, Кәсіби, жалпы мәдени және физикалық жетілуге ұмтылатын үйлесімді дамыған, ішкі бай тұлға;

2. Алға қойылған міндеттерді іске асыру үшін оқыту мен тәрбиелеудің ең тиімді тәсілдерін, құралдары мен технологияларын таңдай білетін;

3. Рефлексивті қызметті ұйымдастыруға қабілетті;

4. Кәсіби құзыреттіліктің жоғары дәрежесі бар педагог өз білімі мен біліктерін үнемі жетілдіріп, өз бетімен білім алумен айналысуы, қызығушылықтың сан алуандығына ие болуы тиіс.

Қорытынды жасай отырып, педагогикалық кадрлармен жұмыстың интерактивті формаларының сауатты құрылған жүйесі МДҰ - ның тәрбие-білім беру жұмысының деңгейін арттыруға алып келеді және педагогтар ұжымын біріктіреді деп айтуға болады.

Қолданылған әдебиет:

1.Мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы. Нұр-Сұлтан, 2019

2.Белая,К.Ю. Методическая деятельнось в дошкольной организации М:Сфера,2014.-128с

Педогог экономиканың дамуына тікелей әсер ете алатын тұлға

Билал Сағынған

№18 «Аяжан» балабақшасы МКҚК, тәрбиеші

Педогог мамандығын көбінесе ұлттық идеология, бала тәрбиесі тұрғысынан қарастырамыз. Шынтуайтына келгенде «Ұстаздық» ұғымды кеңінен қарауға болады. Қазір Қазақстанда 340 676 адам ұстаздық етеді екен. Оның басым бөлігі 326 мыңнан астамы мемлекеттік, қалғаны жекеменшік мектепте жұмыс істейді. Педогогтардың біліміне келсек 100 мыңнан астамының 20 жылдан көп тәжірибиесі бар. 150 мыңға жуығы 10 жылға жуықтаған тәжірибиесі бар жас маман. Осы орайда жас маман ретінде өз ойымды айтқым келеді. Қазір осы саладағы қызметкерлер шет елде біліктілігін арттырып жүр. «Болашақ» бағдарламасы аясында 200 ден астам мұғалім мұхит асып білім алып жүр. Бұл қуанарлық жайт. Өйткені Еуропа елдерінде педогог мамандығын ең қажетті сала ретінде қарастырады.

Шетелдегі университеттер ұстазға балаларды басқаша форматта ойланып, еліне пайдалы болуды үйретуге бағытталған. Одан бөлек оқушының тұлғалық дамуы, қаржылық сауаты басым бағыттарының бірі. Міне осы тұрғыда ғалымдардың басқа мемлекетен шығатыны осыдан.

Ең бастысы педогогтардың мақсаты заман талабына сай оқушыларды үйрету. Әртүрлі өмірде кездесетін кедергілермен күресу. Қазіргі құбылмаллы кезеңде оқушыларды креативті ойлануы, психологиялық барьерлерді шешу, ақпаратты қабылдаудағы анализ, әлемдік көкжиекті көбейту өте маңызды. Сол себепті қазір осы бағытқа баса назар аудару керек.

Педогогтар елдің экономикасының дамуына тікелей әсер ете алады. Қазір жастардың басым бөлігі қаржы сауатының аздығынан несие қақпанына түсіп жатыр. Бірінші кредиттік бюро таратқан ақпаратқа сүйенсек жастар 21 жасынан үлкен көлемдегі несие алады. Ал 18 ге толмаған жастардың түрлі техникаларды көп қарызға алатынын айтқан. Биыл жыл басынан бері 85 мың жасөспірім алғаш рет несие рәсімдеген.

Бұл нені көрсетеді? Жас балалар қаржылық сауат ілімін отбасында алғаны дұрыс. Алайда көп Қазақстандықтандық өз қаржысын басқаруға келгендегі сауаты жетіспей жатады. Міне осындай олқылықтың орнын педогогтар толтыруы тиіс. Яғни бірінші педогогтар өз қаржысын басқаруды үйреніп, балаларға сауатын арттыруы керек.

Яғни оқушылардың экономикалық білімінің жоғары болуы елдің дамуына тікелей әсер етеді. Осылайша қарыз қармауына түскендерді азайта аламыз. Білім алушыларың арасында тіптен елдің бюджетін басқаратын тұлғаларда шығатыны сөзсіз. Осы тұрғыдан алғашы діңгегі дұрыс орнатылуын қадағалай аламыз. Бірақ оқушыларға ілім үйрету үшін, кез-келген айтылған шаруа өз практикасында болуы тиіс.

Соңғы төрт жылда ұстаздардың жалақысы 2 есе өскені белгілі. Қазір мұғалімдердің орташа жалақысы – 343 мың теңге. Бұл педогогтардың мәртебесінің артып келе жатқандығын көрсетеді. Дегенмен елге әлі де болсын 5000 педогог жетпейді. Көп жағдайда дипломы бар мамандар басқа салаға кетіп жатады, не болмаса жұмысқа орналаса алмай жүр.

Мемлекет басшысы білім беру саласындағы проблемаларды шешудің негізгі 7 бағытын айқындап берді. Олардың орындалуына қатаң бақылау болатынын да ескертті. Президент «Алған дипломың өмір бойы азық болады» деген түсініктен арылатын кез келгенін айтты. Орнына «Өмір бойы оқы және үйрен» қағидасын қатаң ұстануға шақырды.

Педогог маман әуелі өз білім көкжиегімізді кеңейтуіміз керек. Елдегі болып жатқан айтулы оқиғаларды бірінші болып біліп, зерттеу қажет. Өйткені ол ақпаратты оқушы не бізден естиді, не болмаса ғаламтор арқылы басқа біреу санасына егуі керек.

Осы орайда Скандинавиялық елдердің осы саладағы қолдауын жұмыстарын үлге етсек болады. Мысал ретінде Финляндия, Швеция, Норвегия,Дания елдеріндеге білім саласына деген көзқарасы ерекше. Оларда мектеп табалдырығында шаруашылықты игеру, отбасы экономикасын ұғыну секілді сабақтар өтеді. Одан басқа қосымша тіл үйрену, ән айту, өмірдегі тәртіп секілді жалпыға ортақ түсініктер басқаша форматта үйретіледі. Еуропа елдерінде баланың мектепті аяқтап, жоғарғы оқу орнына дайындықпен келгенін ерекше бақылайды.

Біздің елде де білім саласы ақырындап жолға қойылып келеді. Дегенмен педогогтардың ішінде мамандықтың мақсатын түсінбейтіндер бар екені шындық. Біздің сала бір саланы игеріп, сол арқылы өмір бақи жұмыс істейтін қызмет емес. Ұстаздар үнемі ізденіс үстінде болуы тиіс. Жаңаны жатсынбай, практика арқылы өмірлеріне сіңіріп, ұтымды тұсын үйретуі абзал.

Қоғамға елге пайдалы жастарды тәрбиелеуде өзге тілді үйренудің мүмкіндігі ерекше. Өйткені тіл үйрену, білім көкжиегін кеңейту деген сөз. Дамыған елдерден тек тіл үйреніп қана барын ала аламыз. Қазіргі мың құбылған заманда мұғалімдердің заманауи дүниелерді үйрену керектігін атап өттім. Яғни бұл мамандыққа келгенде балалардың ішін пыстырмай, ұтымды тұстарын көрсетіп баурап алуымыз керек. Жастардың бүгіні мен болашағына біз жауаптымыз. Ұлт ұстазы болған Ахмет Байтұрсұнов, Шәкәрім Құдайбердіұлының өз заманында нағыз ұстаздық ғылымының шыңына жеткен тұлғалар екендігін білеміз. Шәкірт тәрбиелеудегі озық үлгілері бүгінге дейін азық. Одан басқа ұлтты тәрбиелеудегі көзқарастары мен ұстанымдары бүгінгі педогогтардың ұранына айналуы тиіс. Солай ғана біз Жаңа Қазақстанды құруға үлесімізді қоса аламыз.

Балабақшада цифрлық білім беру ресурстарын қолданудың тиімділігі

Султангазина А.К., әдіскер
№79 «Шабыт» балабақшасы МКҚК – әдіскер
Астана қаласы

Аңдатпа

«Балабақшада цифрлық білім беру ресурстарын пайдаланудың тиімділігі» мақаласы мектеп жасына дейінгі балалардың білім беру процесінде заманауи технологиялардың рөлін зерттейді. Мақалада балабақшалардағы цифрлық білім беру ресурстарын интеграциялау принциптері, сондай-ақ олардың балалардың танымдық және әлеуметтік дағдыларын дамытуға әсері қарастырылады.

Авторлар интерактивті қосымшаларды, оқу ойындарын және мультимедиялық материалдарды білім беру тәжірибесінде қолданудың жағымды жақтарын талдайды. Сондай-ақ, Мектепке дейінгі білім беруде цифрлық технологияларды енгізудің ықтимал проблемалары мен шектеулері қарастырылады және балабақшаның оқу әлеуетін арттыру үшін осы ресурстарды оңтайлы пайдалану бойынша ұсыныстар ұсынылады. Нәтижесінде, мақала осы салада талқылауды және одан әрі зерттеуді ынталандыратын цифрлық білім беру ресурстарын интеграциялаудың заманауи тәсілдеріне шолу жасайды.

Статья «Эффективность использования цифровых образовательных ресурсов в детском саду» исследует роль современных технологий в образовательном процессе дошкольников. В статье рассматриваются принципы интеграции цифровых образовательных ресурсов в детских садах, а также их влияние на развитие когнитивных и социальных навыков детей. Авторы анализируют позитивные аспекты использования интерактивных приложений, обучающих игр и мультимедийных материалов в образовательной практике. Также рассматриваются возможные проблемы и ограничения внедрения цифровых технологий в дошкольное образование и предлагаются рекомендации по оптимальному использованию этих ресурсов для максимизации обучающего потенциала детского сада. В итоге статья предоставляет обзор современных подходов к интеграции цифровых образовательных ресурсов, стимулируя обсуждение и дальнейшие исследования в данной области.

Кілт сөздер

Цифрлық білім беру ресурсы – цифравой образлвательный ресурс, мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту – дошкольное воспитание и обучение, ақпараттық технология – информационные технологии, мультимедия, компьютер.

«ЦББР» аббревиатурасы "цифрлық білім беру ресурсын"білдіреді. Ол білім беру мақсатында пайдаланылатын және цифрлық немесе электронды түрде қол жетімді арнайы жасалған сандық мазмұнды білдіреді.

Цифрлық білім беру ресурсы (ЦББР) заманауи білім беруді қолдау мақсатында графика, мәтін, цифрлық деректер, сөйлеу, музыка, бейнелер мен фотосуреттерді қоса алғанда, әртүрлі ақпаратты қамтитын ақпарат көзі болып табылады. Бұл мазмұн CD, DVD сияқты әр түрлі электронды медиада ұсынылуы мүмкін, сонымен қатар телекоммуникациялық желілер арқылы қол жетімді болуы мүмкін. ЦББР-ын дәстүрлі қағаз материалдарымен алмастыруға болмайтынын атап өту маңызды, өйткені оның ерекше дидактикалық қасиеттері бар.

Қазіргі уақытта қоғамды ақпараттандыру мектептегі білім беруді компьютерлендіруден бастап, қазіргі уақытта балабақшаларды да қамтитын білім берудің ажырамас бөлігіне айналды. Мектепке дейінгі білім беру мекемелері мәдениет пен білім берудің тасымалдаушысы ретінде білім беру процесінің тиімділігін арттыру мақсатында тәрбиешілер мен мамандар арасында ЦББР-ны белсенді түрде енгізуде.

Балабақшаларда жүргізілетін іс-шаралардың өзіндік ерекшеліктері бар және балалармен кездесулердің көптеген иллюстрациялық материалдарды, сондай-ақ аудио және бейнежазбаларды қолдана отырып, жарқын және эмоционалды болуы маңызды. Мультимедиялық мүмкіндіктері бар компьютерлік жабдық бұл процесті байытуға мүмкіндік береді. Алайда, компьютер педагогтің рөлін толықтырып, оны алмастырмауы керек екенін ескеру маңызды.

Балаларды қазіргі әлемге таныстыруда компьютер маңызды рөл атқарады. Мектеп жасына дейінгі балалардың жетекші қызметі-олардың жеке дағдыларын дамытуға және қалыптастыруға ықпал ететін ойын. Компьютермен өзара әрекеттесу балаларға экрандағы кескіндерді өзгертпес бұрын ақыл-ой әрекеттерін орындауды үйренетін жаңа тәжірибе береді. Бұл визуалды-бейнелі ойлауды қалыптастыруға, нәтижелерді жоспарлауға, болжауға ықпал етеді және іс-әрекетке дейін ойлау қабілетін дамытады. Балалар мектепте оқуға дайындықтың маңызды элементі болып табылатын нақты объектілер, кескіндер, схемалар, сөздер мен сандар сияқты айналасындағы әлемнің әртүрлі деңгейлерін түсіне бастайды.

ЦББР сонымен қатар мектеп жасына дейінгі балалардың ұсақ моторикасын дамыту үшін маңызды және көлемді, тұрақтылықты және зейінді бөлуді қоса алғанда, ерікті зейін дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді. Ол сондай-ақ балаларға қиындықтарды жеңуге, тапсырмаларға назар аудару дағдыларын дамытуға, есте сақтау қабілетін жақсартуға және тапсырмаларды дұрыс орындауға көмектеседі. ЦББР-ны қолдану барысында жеке тұлғаның ерікті қасиеттері дамиды, мысалы, зейін, табандылық және берілгендік, сонымен қатар шығармашылық қабілеттердің дамуы сақталады.

ЦББР қолдану балалардың жан-жақты дамуына ықпал етеді және қоршаған әлемді тануға қызығушылықты қалыптастырады. Бұл сонымен қатар білім беру процесін жақсартуға ықпал ететін оқытудың жаңа әдістері мен ұйымдастырушылық формаларына әкеледі.

Бүгінгі таңда ЦББР білім берудің сапалы жаңа мазмұнына сәйкес келетін және білім беру процесін ұйымдастыруды жақсартуға ықпал ететін тәрбиенің жаңа әдісі ретінде қарастырылуы мүмкін. Мультимедиялық бағдарламаларға енгізілген ойын компоненттері балалардың оқуға деген қызығушылығын арттырады және олардың танымдық белсенділігі мен бейнелі ойлауының дамуына ықпал етеді. Компьютерлік бағдарламалар балаларға жеке оқу процесін байыту арқылы танымдық және шығармашылық мәселелерді шешуге көмектеседі.

ЦББР қолдану ұйымдасқан әрекеттерді тартымды және заманауи етеді, балалардың эмоционалды көтерілуіне ықпал етеді. Компьютерлік ойындар тәрбиешілермен және құрдастарымен бірлесіп жұмыс істеу үшін қажетті оқу құралы және қарым-қатынастың маңызды аспектісіне айналады.

Электрондық мультимедиялық оқу бағдарламаларын дәстүрлі оқыту әдістерімен және педагогикалық инновациялармен үйлесімде жүйелі пайдалану дамудың әртүрлі деңгейлерінде балаларды оқытудың тиімділігін айтарлықтай

арттырады. Бұл әртүрлі қажеттіліктері мен қабілеттері бар балаларға сараланған тәсілді қолдануға мүмкіндік береді.

Негізгі және ресурстық әдебиеттер тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты – https://adilet.zan.kz/
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы – https://adilet.zan.kz/
3. Мир науки - 2017, Том 5, номер 6 ISSN 2309-4265

Балабақшадағы бесік жыры: денсаулыққа пайдасы мен маңызы. qr код арқылы заманауи бесік жырлары

Тастанбекова У.Е.

Астана қаласы № 86 «Зияткер» балабақшасы, тәрбиеші

Бесік жыры арқылы сәбиді ұлттық әуенге, қазақтың ән өнеріне деген қызығушылығын арттырып, кішкентайынан ұлттық нақыштағы үнге баулып өсіру сынды астар жатқан. Осы орайда бүгінгі мақалада бесік жырының ең көп таралған әрі тез жатталатын нұсқасын назарларыңызға ұсынбақпыз. Әлемнің көптеген елі сияқты қазақ халқында да бесік жырына ерекше мән берілген. Елімізде бесік жырын алғаш рет Ә. Диваев хатқа түсіріп, 1905 жариялаған екен. Басылым солардың ішіне халық арасында кең таралған нұсқасы ретінде төмендесі бесік жырын мысалға келтіреді:

...Айыр қалпақ киісіп,

Ақырып жауға тиісіп,

Батыр болар ма екенсің!

Бармақтары майысып,

Ою-өрнек ойысып,

Ұста болар ма екенсің!

Таңдайларың тақылдап,

Шешен болар ма екенсің!...

Құрығыңды майырып,

Түнде жылқы қайырып,

Қызмет қылар ма екенсің?!

Қолымыздан іс алып,

Бақытымызға жан балам,

Бізді бағар ма екенсің?! деп баласының болашағын, ел мүддесін, өз арман-мұраттарымен аттастыра жырға қосады. Ал суырып салма бесік жырларында айтушы жанрлық түрді пайдалана отырып, кезеңдік жағдайларды, өзінің ішкі мұң-сырын өлеңге қосады. Мәселен Г.Н.Потанин хатқа түсірген Бесік жырының бір үлгісінде:
«Таудан Тоғас түскен жоқ,
Секемен тары піскен жоқ.
Тоғас түссе етекке,
Қой жүреді жетекке.
Жылама, бөпем, жылама» деп жарты құрсақ жатақтар өмірінің ауыр тірлігі суреттеледі.
Бұл ретте қазақ халқы бесік жырымен болашағын ұрпағын әлдилеп, ол арқылы атадан балаға мирас болып келе жатқан айрықша дәстүрді аманат еткен. Сол себепті сәби дүниеге келген соң да, балабақшада да әлдилеп бесік жырын айтуды ұмытпаңыз. Сонда сәбиіңіз кішкентайынан ұлттық құндылықтарға сусындап өсіп, анасының әлдиіне ерекше құрметпен қарайтын болады. Мамандар балалардың түстен кейін ұйықтағаны денсаулықтарына өте пайдалы екенін айтады. Олардың айтуынша, ұйқы мидың жұмысын жақсартады екен. Соған сәйкес жас балалардың оқу үлгерімі де жақсы болады. Түскі ұйқы 3-5 жастағы бүлдіршіндердің есте сақтау қабілетін арттырады.

Бесік жырын тыңдап өскен баланың тілі тез шығады. Ең бастысы – есте сақтау қабілеті дамиды. Бүгінгі ұрпақ шешендігінен, әншілігінен, ақындығынан, сабырлығынан, парасаттылығынан ажырап барады. Бұл да алаңдатарлық жай. Қазақта «түйе мінген қазақ төрт ауыз өлең біледі» деген сөз бар, сөйте тұра бүгінде өзге мамандық иелері ән айтса,бір түрлі тосырқап қараймыз. Тәрбиеші бесік жырын әндететіп айтса қандай керемет?! Ендеше әншілік өнер қазаққа неге жат болуы керек?! Әлемде бесік жырын айтпайтын халық жоқ. Халық педагогикасының мәйегіне айналған Бесік жырында халықтың төл тарихының, дәстүрлі мәдениетінің, ежелгі наным-сенімінің, дүниетанымының көрінісі бар. Бесік жырын барша халық ұлттық тәрбиенің кәусар бұлағы деп таниды. Біз бұл құндылығымызды балабақшада жалғастырып, балалардың түскі ұйқы уақытын қолайлы, пайдалы ұйымдастыруымыз қажет. Қазір де бесік жырын QR код арқылы қосып қоюымызға болады. Бесік жырын түрлі программалар арқылы өз даусымызды жазып, ютуб платформасына салып, QR бот программасы арқылы шығарып алып, балалар жатын бөлмесіне іліп, біреуін таңдап қосып қойсаңыз құба-құп. Массачусет университетінің ғалымдары 40 балаға зерттеу жүргізген. Зерттеу нәтижесінде олар ұйқының жағымды әсерлері келесі күнге дейін сақталатын көрген. Бұл дегеніңіз ұйқы еске түсіру және алған біліміңді есте сақтап қалу үшін маңызды деген сөз. Осылайша күндіз бір сағат ұйықтаған балалар ұйықтамаған топқа қарағанда ақпаратты 10%-ға артық еске түсіретін болған.Миға жүргізілген зерттеу барысында ұйқы кезінде оқыту және жаңа ақпаратты интегралдауға жауап беретін ми аймақтары белсенді жұмыс істейтіні анықталды. Жалпы кішкентай балалар күніне шамамен 11-13 сағаттан ұйықтауы керек.

Сырлы сөз бен сазды әуен астасып келетін Бесік жыры халық педагогикаының бастау бұлағы ғана емес, біздің жан дүниемізді танытатын, кезеңдік ел тұрмысынан мол мағлұмат беретін шалқары кең жанр.

Әдебиеттер:

1. «Қазақстан»: Ұлттық энциклопедия. Бас редактор Ә.Нысанбаев-Алматы
2. «Бесік жыры: ең кең таралған және оңай нұсқасы» Ә.Найманқызы

Сөйлеу тілі жалпы дамымаған балалармен түзету жұмыстарын тиімді ұйымдастыру

Түсіп Қ.Е.
Астана қ. №17 балалабақша, мұғалім-логопед

Аңдатпа. Мектепке дейінгі балалардың сөйлеу тілінің жалпы дамымау деңгейлерін теориялық қағидада қарастыра отырып балалардың сөйлеу тіліндегі ерекшеліктерін ескеріп, түзету жұмыстарын нәтижелі ұйымдастыруға бағытталған.

Түйін сөздер: жалпы тіл кемістігі, сөйлеу тіліндегі бұзылыстар, логопедиялық жұмыстар, түзету жұмыстары, фонематикалық есту қабілеттері.

Бүгінгі кезде мектеп жасына дейінгі балалар арасында тіл кемістігі жиі кездеседі. Ондай балалар өз кемшілігінен қорғанып, басқалармен сөйлесуден тартынады, ұялады, көп адам жиналған жерден қашқақтап, жекелене береді. Мұндай балалар бара-бара психологиялық жағынан тұрақсыз бола бастайды.

Жалпы тіл кемістігі – есту қабілеті мен ой-өрісі әдеттегідей дамыған балалардың дыбыстық, мағыналық жағынан қатысты сөйлеу тілі құрамының компоненттерінің бұзылуынан болатын әр түрлі күрделі тіл кемістіктері. Дыбыстарды бұзып айтуын, фонематикалық есту қабілетінің дамымауы, сөздік қоры мен грамматикалық сөйлем құрылысының артта қалуы жалпы сөйлеу тілі дамымаған барлығына тән кемшілік.

Сөйлеу тілі дамымауының бірінші деңгейіне – тілдің мүлде қалыптаспауы жатады. Ондайларды мақау балалар дейді. Бұл деңгейдегі балалардың кісімен тілдескенде анық байқалатын тіл кемістіктері мынадай болып келеді: былдырлап сөйлеседі, жеке дыбыстарға еліктейді, жекеленген зат есімдік сөздермен күнделікті тұрмыста айтылып жүрген етістік сөздерді пайдаланады, сөйлемді былдырлап мүлде түсініксіз етіп үзіп-үзіп айтады, сөйлемде дыбыстар анықталмайды, әрі тұрақсыз, құбылмалы келеді.

Сөйлеу тілі дамымауының екінші деңгейіне ауысудың белгісі, онда ымдау мен былдыр сөздерден басқа бұрмаланған болса да айтарлықтай тиянақты жалпы қолданылатын сөздер пайда болады. Мысалы: Қыт. Бадя тан тет туй. Қыс. Балалар шана теуіп жүр.

Бірінші деңгейдегі балаларға қарағанда суретке қарап және сұрақ бойынша әңгімелеуі қарапайым, әрі қысқа болғанымен грамматикалық құрылысы мен сөз тізбегі біршама дұрыс. Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылысының жетілуі қанағаттарлық емес екендігі сөйлеу материалы күрделенген кезде немесе

баланың өзі бұрын сирек естіп, аз қолданған сөздер мен сөз тіркестерін айту қажет болып қалған жағдайда ғана оңай білінеді. Балалар септік жалғаулар мен көпшіл түрін білдіретін жалғаулардың мағынасын жете түсінбейді. Жұрнақ, жалғауларды пайдаланып сөз өзгерту кездейсоқ жағдай, сондықтан да оны пайдаланғанда әр түрлі қателерді көп жібереді. Сөзді тар мағынада жиі қолданады, ауызша талдап қорыту дәрежесі өте қиын.

Жалпы тіл кемістігінің екінші деңгейіндегі балалар төмендегідей сипатталады:

1. Балалардың белсенді сөздігі зат есім, етістік, сын есім, үстеу сөздермен толықтырылады.
2. Сәтсіз болса да бұл деңгейдегі балалар септік жалғаулар мен жұрнақтарды пайдалана бастағанда байқалады.
3. Балалар сөзді байланыстырып сөйлей бастайды.
4. Сөзді түсінуі жетіледі, белсенді, және енжар сөздіктері толығады.
5. Көп дыбыстарды және кейбір сөздерді дұрыс айталмайды. Дыбыстық талдау, жинақтау әдістерін игеруге дайын еместігі байқалады.

Логопедиялық жұмыстың мақсаты мен мазмұны сөйлеу тілі бұзылуының құрылысын, сонымен қатар баланың сақталған және теңелту, орнына келтіру мүмкіншіліктері негізделген. Табыстың бірінші қадамы логопед баланы қаншалықта қызықтырып әкете алатындығымен, қызықтыратын жағдайын ұйымдастыра білуімен, еліктеу үшін ынтасын арттыра білуімен көп байланысты.

Балалардың өзара әңгімелерінің барысында өздеріне түсінікті сөз тіркестері мен сөйлеу тілінің ең оңай тұлғаларды орнығып бекиді. Логопед мәнерлі дауыс ырғағымен сұрақтар қою арқылы өзара әңгімелесушілердің сөйлеу барысын керекті арнасына қарай бағыттап отырады.

Сөйлеу тілі жалпы толық дамымаған балалар өлеңді жадында ұзақ ұстап тұра алмайды, сондықтан логопедия сабағында өлең сөздерін жаттауды кіргізу керек.

Балалармен жүргізілетін түзету жұмыстар жақсы нәтижелер беру үшін түзету жұмыстарды дұрыс жоспарлау қажет:

- балаларды түзете-дамыта оқыту үшін тілдік бұзылудың құрылымын ғана емес, психикалық дамудың тежелуін де анықтау қажет;
- балалардың жазу тілін түзету жұмыстың арнайы тәсілдері мен әдістерін таңдап алу керек. Сонымен қоса, жұмыс барысында тіл түзетуде психикалық процестерді дамыту жұмысын да өткізу керек.

Сөйлеу тілі дамуының 3 деңгейінде сөйлем құрылысына лексико-грамматикалық және фонетико-фонематикалық элементтердің жетілмейтіндігі сипатталады.

Баланың тілі жетімсіз жаңа дыбыстармен толықтырылған әр-түрлі буындары бар сөздердің айтылғанда сөздегі дыбыстардың дұрыс, дұрыс емесін және олардың бұзылу ерекшелігін айқындауға болады, сөз тіркестерін байланыстырып сөйлеу мүмкіншілігі артады.

Фонематикалық есту және түсінуі қабілетінің нашар дамуының салдарынан баланың сөзді дыбыстарға талдау және топтау дайындығы өз бетінше

қалыптастыруының нәтижесінде оларға логопедтің жәрдемінсіз мектепке сауатын ойдағыдай меңгеруге мүмкіндік бермейді.

1. әдісін меңгеруде қиындық туғызады.

Балаға жеткілікті деңгейді түсіндіруші үшін және сөздер, қоршаған орта туралы ұғым беру үшін алдымен баланың жас ерекшеліктерін ескеру қажет.

4-5 жастағы балалармен жұмыс жасау барысында, ең алдымен, баланың ықыласының белсенділігін арттыруға оған айтылған сөзді тыңдай білуіне, ауызша сөздің құрылысының негізінде берілген тапсырманы орындауына бағытталған әр түрлі жаттығуларды бірінші сабақтан бастап қолданылады. Заттың атын, іс-әрекетін, белгісін білдіретін бірнеше сөздердің мағынасы анықталды. Балаға айтылатын қаратпа сөз әр түрлі грамматикалық бөлшектерде, әр түрлі сөйлемдерде болуға тиіс. Мұндай жаттығуларды көрнекіліктерді көп пайдалана отырып, ойын түрінде өткізу керек.

- Артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын арттыру.
- Сөйлеу тілінің түсінуін дамыту
- Кез келген дыбыстар тіркесінің айтылуы
- Баланың ықыласын және есте сақтауын дамыту.

Балалар тек тапсырманың мазмұнын түсініп қана қоймай, оны жаттап алуы тиіс, содан кейін нұсқауларды сәйкесінше орындайды. Әрбір тапсырманы орындап болғаннан кейін оның дұрыс орындалғанын білу үшін логопед балалардың барлығына міндетті түрде сұрақ қояды. Тапсырманың орындалуына және оның қортындысын бағалауға балалардың барлығының ықыласын аудара отырып, логопед балалардың жұмысты жұмыла істеуге тәрбиелейді.

Сабақта қуыршақ кейіпкерін қарастырып, оны сөйлету, ойнату арқылы мадақтаулардың түрлі тәсілдерін қолдану баланың көңіл-күйін әсерлендіріп қызықтырады, осылайша үлкеннің сөзіне еліктеуіне де әсерін тигізеді.

Тіл шықпаған балалардың грамматикаға қатысты түсінігі қиын болғандықтан зат есімнің, етістіктің, мезгілдік категорияларды бар жаттығулары пайдаланады. Балалардың біреуіне немесе бірнешеуіне айтылатын қаратпа сөздер үйретіледі. Логопед балалармен бірге сюжетті суретті қарап отырып, онда бейнеленген қимыл-әрекеттерді өзі айтып береді. Содан кейін балаларды тыңдауға, түсінуге, сұрақтарды түрледіруге үйретеді.

Логопед баланың ауызекі сөйлеу тіліндегі алғашқы дағдылары келесі жүйелілікте кезекпен қалыптастырылады:

- Бір сөздік сөйлемдерді және тұлғалық сөз түбірінен сөйлемдер құрастыру.
- Жеңіл грамматикалық бөлшектердегі сөздерді пайдаланып екі сөздік сөйлемдер құрастыру

Баланың сөйлеу тілінде қарапайым дыбыс тіркестері қалай пайда болысымен 2-3 сөзді біртіндеп қосып, өз бетінше сөйлем құрастыруға үйрету керек.

5-6 жас аралағындағы балалармен жұмыс жасау кезеңінде балаға дыбыстар сөздің дұрыс айтылуын үйрету негізгі мәселе емес, керсінше баланың сөздігінің толуына, қарапайым грамматикалық тұлғаларды меңгеруіне және өткен сөздерді сөйлеу барысында қолдануына ерекше көңіл аудару керек.

Әдебиеттер

1.Щербакова А.М. Воспитание ребенка с нарушениями развити. Методическое пособие. М. 2002

2.Нұрманбетова Ұ.Е. Мүмкіндіктері шектеулі балалар. Методическое пособие. Караганда 2006

3. «Дефектология» журнал №4, 5 2007г.

4. «Воспитание и обучение детей с нарушениями развития» журнал №4, 2006

5. Байтокова Г.С. «Ғажайып дыбыстар әлемінде» - Астана, 2013.

Нейропсихологические методы коррекции в работе с детьми с ООП

Яковенко Т.В.

КГКП «Ясли-сад №11» отдела образования города Рудного» управления образования акимата Костанайской области, педагог-психолог

Аннотация:в последние годы все чаще дети демонстрируют соматическую и психосоматическую уязвимость, что вызывает особый интерес профессионалов, которые констатируют у них наличие различных нарушений в психофизическом развитии, нейропсихологическую симптоматику целого ряда крайне неприятных явлений.Одним из наиболее продуктивных подходов для профилактики и преодоления возникающих трудностей в обучении детей дошкольного возраста является нейропсихологический подход.

Ключевые слова: социум, дезадаптация, нейропсихологический подход.

Период дошкольного детства является наиболее благоприятным для формирования необходимых психических функций и значимых качеств личности. Именно в это время закладываются предпосылки будущей учебной деятельности, идет активное развитие его познавательных возможностей и личностных особенностей. Но в последние годы все чаще дети демонстрируют соматическую и психосоматическую уязвимость, что вызывает особый интерес профессионалов, которые констатируют у них наличие различных нарушений в психофизическом развитии, нейропсихологическую симптоматику целого ряда крайне неприятных явлений, таких как:

- гипертензионный синдром, обилие сосудистых и мышечных дистоний;
- снижение иммунных механизмов, функциональные расстройства желудочно-кишечного тракта;
-различные психопатологические феномены: повышенную возбудимость/истощаемость, склонность к неврозо- и психопатоподобным явлениям;
- недостаточность и/или дефицитарность базовых психических процессов;
- задержки и искажения психоречевого, двигательного, моторного развития;
- несформированность произвольной саморегуляции;
- гиперактивность и дефицит внимания.

В совокупности это приводит к эмоционально-личностной и когнитивной неготовности к обучению, дезадаптации к социуму. И действительно, принимая

детей в детский сад, мы все чаще сталкиваемся с парадоксом:в медицинской карте состояние ребенка квалифицируется как соответствующее норме, а он с трудом обучается самым элементарным навыкам, постоянно конфликтует со сверстниками и взрослым окружением, демонстрируя очевидную склонность к «аномальным» поведенческим эксцессам, начиная с самого раннего возраста. Обычно родители замечают нарушения в развитии своего ребенка, но не хотят их признавать. Пока ребенок находится в домашних условиях, многие его «пробелы» маскируются ближайшим окружением. А оказавшись в новой обстановке, где есть определенные правила и ориентация на общепринятые навыки и компетентности, адекватные в норме данному возрасту, трудности ребенка начинают нарастать, как снежный ком.

Одним из наиболее продуктивных подходов для преодоления возникающих трудностей в обучении детей с ООП является нейропсихологический подход, базирующийся на теории развития высших психических функций (ВПФ) Л.С. Выготского, теории системной динамической локализации высших психических функций А.Р. Лурии и теории нейропсихологической реабилитации Цветковой Л.С.Дошкольный период детства - самое лучшее время для нейропсихологических занятий, поскольку все системы мозга и организма еще очень пластичны. Задача педагога состоит в том, чтобы приблизить уровень развития ребенка к нормальному по его возрасту.

Вся работа строится в соответствии спринципом замещающего онтогенеза. Метод сенсомоторной нейрокоррекции представляет собойкомплекс двигательных техник, способствующих созреваниюкорково-подкорковых и межполушарных связей. При разработке нейропсихологической программы нужно учитывать тот факт, что процесс психического развития идет от подкорковых к корковым структурам и от правого полушария к левому. Подкорковые структуры созревают раньше корковых, а правое полушарие - раньше левого. Эта этапность должна воспроизводиться в процессе психолого-педагогического сопровождения.

Нейропсихологическая психомоторная коррекция предполагает трехуровневое воздействие на ребенка в соответствии с тремя блоками мозга:

1-й уровень - активация, стабилизация и формирование базиса подкорки,коры и межполушарных взаимодействий;

2-й уровень - автоматизация всего ранее наработанного, а именно: коррекция межполушарных взаимодействий, развитие восприятия в разных модальностях, формирование пространственных и квазипространственных представлений, организация двигательного акта, развитие памяти, слухового гнозиса, фонематического слуха, графических навыков;

3-й уровень – формирование смыслообразующей функции психических процессов и произвольной саморегуляции.

Упражнения нейропрограммы направлены на развитие связеймежду различными сенсомоторными системами:

1) Дыхание

2) Общий двигательный репертуар

3) Кинетический и кинестетическийпраксис рук (мелкая моторика)

4)Кинетический и кинестетический артикуляторный праксис(артикуляторная гимнастика).

Результаты нейропсихологической коррекции:

• активизация энергетического потенциала организма (повышение общей работоспособности) и улучшение всех жизненно важных процессов;

• улучшение:

- внимания (устойчивости и концентрации);
- памяти;
- речи;
- мышления;
- улучшение качества освоения учебного материала;

• развитие творческих способностей;

•приобретение необходимых социально-поведенческих навыков взаимодействия, благодаря повышению уровня саморегуляции и самоконтроля.

При использовании данного метода коррекции существуют противопоказания и ограничения.

Полное противопоказание:

1. Эпи-статус, эпи-готовность, признакиэпилептической активности
2. Некомпенсированная и шунтированнаягидроцефалия
3. Онкологические заболевания головного мозга.

Ограничения метода:

1.Нельзя включать в работу детей с тяжелыминарушениями коммуникации.

2. Небезопасно с детьми с регрессивными формами искажений, с «высокофункциональным аутизмом».

3. Аккуратно использовать - глазодвигательные,дыхательные упражнения, растяжки, особенно сдетьми с соединительно-тканными нарушениями,гипермобильностью суставов, повреждениямикожи и.т.д.

В работе с детьми, имеющими трудности развития в различных вариантах, становится понятным необходимость использования нейропсихологических методов, а применение их в комплексе значительно увеличивает шансы на получение положительных результатов.

Литература

1. Микадзе Ю.В. Нейропсихология детского возраста: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2008.

3. Семенович А.В. «Нейропсихологическая коррекция в детском возрасте. Метод замещающего онтогенеза». - М., 2007.

4. Федоренко Е.И. Здоровьесберегающие технологии. Нейропсихологический подход в работе с детьми дошкольного возраста.//Преемственность в образовании -2018.

Таланты мастеров

Гринас Е.М.

КГКП «Ясли-сад № 11» отдела образования города Рудного управления образования акимата Костанайской области, музыкальный руководитель

Авторская разработка развлечения для детей 5-7 лет, посвященного празднику Наурыз», в помощь молодым специалистам.

Начало праздника

У входа в зал всех встречает сказочный персонаж - Баурсак.
Баурсак: Сәлеметсіз бе! Проходите, проходите и билеты предъявите!
Ждет вас представление, всем на удивление!
Как сегодня отдыхали, тихо или громко спали?
Ждет вас представление, всем на удивление!
Как сегодня отдыхали, тихо или громко спали?
В садик шли и не кричали? Мам своих не огорчали?
Айналаин, наши дети! Да вы лучшие на свете!
Я не зря вот тут стою, весело все говорю.
Праздник Наурыз идет, веселиться всех зовет!
Это кто у нас сидит и тихонечко грустит? (подходит к ребенку, тихонько дергает его нос)
Баурсак: Праздник наш продолжается,
Песней дружной встречается. И стихи прозвучат для хороших ребят.
(дети снимают очки)
Баурсак: Праздник наш продолжается, песней дружной встречается.
И стихи прозвучать, для хороших ребят.
Музыкальные номера
Баурсак: Слышите, слышите?! Это сказка к нам снова идет!
Что же в этой сказке нас ждет? За развитием сказки будем наблюдать,
И, может быть, даже в ней участие принимать.
Кулисы открываются и сказка начинается. (*Выходит Сказочница)*
Сказочница: В северной стороне Джайляу, расположился небольшой аул, в котором жили талантливые люди – певцы, танцоры, музыканты, актеры. Не проходило и одного дня, чтобы в ауле не устраивались праздники, с песнями и танцами, веселыми играми и озорными забавами. И вот в аул пришел самый любимый праздник Наурыз. Веселится, ликует, народ ! Наурыз мейрамы, Наурыз идет!
(Музыкальные номера)
Сказочница: А еще в нем жили хорошие мастера – портные, сапожники, гончары и художники. (Выходят сапожник с сапогами, гончар с кувшином, портной с рубахой, художник с картиной)
Игра – забава «Мастера»
(*Участники разбиваются на четыре группы, каждая группа становится вокруг своего мастера. Идут по кругу, взявшись за руки и по - очереди поют*)
Сапожники поют: Чтоб бежали ножки по прямой дорожке,
Все, что надо, мы берем, и сапожки вам сошьем.
Гончары поют: Мы посуду создаем. Глину в руки мы возьмем.

И кувшины и горшки, Чашки, кружки, пиалы.
Художники поют: Нарисуем мы картину. Краски, кисти мы берем.
Про весну, про лето, осень. Мы рисуем обо всем!
Портные поют: Нам в иголочное ушко стоит ниточку продеть,
И, тот час, готовы платья! Кто желает их надеть?!
(*Дети разбегаются по залу подскоками. Мастера меняются местами.. Музыка останавливается, дети собираются вокруг своего мастера.*)
Сказочница: Все праздники освещала своим присутствием прекрасная Амира. Она, как принцесса, была умна, красива. Весь аул восхищался ее красотой. Молодые джигиты только и мечтали, чтобы она обратила внимание на них, подарив свой незабываемый взгляд и нежную улыбку. Но ее сердце громко билось только при встрече с Кыраном, смелым и отважным ждигитом. Но гордость не позволяла ей даже взглядом намекнуть ему, о ее чувствах. И только в айтысах она могла общаться с Кыраном, который был отважен, но чуточку хвастлив.(*коробку с изделиями незаметно меняют на похожую и пустую*)
Айтыс между Амирой и Кыраном.
Кулисы закрываются. Амира и Кыран играют на домбре, поют.
Кыран: Лишь от снега степь освободиться, сяду я на доброго коня,
Если кто из вас за мной помчится, не догнать тому в степи меня. Эй!
Амира: Ты у нас джигит, конечно, славный, и быть может, чуточку красив.
Но скажу тебе я без сомненья, ох, Кыран, ну как же ты хвастлив!
Кыран: Это кто пищит там, как комарик? Что-то я не вижу никого?
А-а! Амира! Ну теперь все ясно! Мы заждались слова твоего.
Ты такая колкая иголка, ты такой колючий, круглый еж.
Голос твой красив, но он бывает, на змеиный шип порой похож!
Амира: Ты хвалился силою своею, будто можешь горы воротить.
Только я, Кыран, тебе не верю: ложку бы тебе не уронить!
Кыран: Посмотрите, люди, вот принцесса, мне не верит, что я не скажу.
Ну, держись, плутовка, я на деле, все свои уменья покажу!
Амира: Хорошо, посмотрим, а пока я, поздравляю с праздником друзей!
Кыран: Ну и я тут присоединяюсь! Будет жизнь прекрасней и светлей!
Звучит тревожная музыка
Баурсак: Эта мелодия мне знакома… она звучит тогда, когда коварный колдун – Шебер Рад, пытается испортить праздник людям. Что он придумал на этот раз. В коробке, где лежат изделия наших мастеров, что-то гремит?.. (*смотрит в коробку, показывает «содержимое» коробки детям*). Она пустая! Неужели это проделки колдуна Шебер Рада? (*Амира трогает горло*) Что с тобой случилось?
Амира: Я больше не могу петь.
Художник: (*показывает смешную картину*) А я разучился рисовать!
Гончар: А у меня все горшки разбиваются!
Портной: А я хотел сшить платье, и вот что у меня получилось!
Сапожник: А меня, сосед Жузбай, попросил сшить ему сапоги 47 размера, а вот что у меня получилось. (*показывает сандалики ребенка*)

Сказочница: Я догадываюсь, что случилось. Шебер Рад, известный в этой округе колдун, похитил ваши таланты. Сейчас мы посмотрим, что творится в его владениях. (*Кулисы открываются, Колдун сидит на троне*)
Шебер Рад:
Теперь я сказочно богат, потому, что мне принадлежат все таланты, какие есть на земле. Я – обладатель талантов художника, гончара, портного, танцора, певца и музыканта. Я всесилен, всемогущ. Теперь они подчиняются мне и только мне. Они буду создавать свои шедевры для меня и только для меня! Их таланты я поместил в эти коробки, пусть они стоят на этих полках и радуют мой взор. Это талант художника. (*берет коробочку, начинает колдовать*) Вызываю художника, вызываю художника! (*выходит художник*) Я приказываю тебе нарисовать самую красивую девушку. (*художник скоро рисует портрет девушки, показывает колдуну*)
Она, действительно, красива! Ах, как она красива! Я теряю голову, глядя на ее портрет! Я знаю, как ее зовут, более того, я знаю, где она живет. Это же известная красавица Амира. (*к художнику*) Ты свободен! Я хочу видеть эту девушку. Она должна явиться в мой дворец. (*берет другую коробочку*). В этой коробочке талант сапожника. Вызываю к себе сапожника! (*заходит сапожник*) Сшей мне сапоги – бегунки, самые быстрые. Отнеси и подари их Амире. Только она их наденет, сапоги сделают свое дело, приведут ее прямой дорожкой ко мне. (*сапожник показывает сапоги колдуну*) Хороши, ничего не скажешь! Неси их поскорей в аул Амире. Явится она ко мне, хочет она этого или нет, надо устроить великий той. Чтобы достархан был переполнен всем, чем угощают гостей в праздник Наурыз. Для этого я вызову гончара, где его талант, а-а, вот он! (*колдует над коробочкой, выходит гончар*). Сделай-ка мне такую посуду, чтобы в ней помещались все праздничные угощения, чтобы они никогда не заканчивались. (*гончар отдает колдуну большой горшок с едой, колдун достает муляж овощей и фруктов, показывает залу*). Вот это горшок, так горшок! (*к гончару*) Ты можешь идти! Мне надо встретит Амиру в таком наряде, чтобы она от меня не могла отвести своих глаз. Вызываю к себе портного (*колдует над следующей коробкой, выходит портной*) Сшей для меня такой плащ, какой еще весь свет не видел. Чтобы красота плаща затмила разум красавицы Амиры. (*портной достает накидку, колдун ее надевает)* Мне она нравится, (*к портному*) ступай, ты мне больше не нужен!
(*Выбегает Амира, возмущается*)
Амира: Так вот значит, куда меня несли эти сапоги. Что тебе от меня нужно?
Шебер Рад: Тише, зачем так кричать. Спокойно, тебя не учили, как вести себя в гостях?
Амира: В гости ходят по собственному желанию, а ты меня хитростью, да сапогами к себе в гости затащил.
Шебер Рад: Зачем возмущаться?! Ты лучше посмотри, какие угощения я для тебя приготовил!
Амира: Не нужны мне твои угощения, лучше помоги снять сапоги.!
Шебер Рад: Посмотри, какой на мне плащ красивый, нравится?

Амира: Ты лучше меня отпусти, и таланты мастерам верни. Наурыз без талантов, что весна без солнца!
Музыкальные номера
Амира: Поют они очень красиво, но ты их заставляешь для себя петь, а им нужен талант, чтобы нести радость всем людям. Верни таланты мастерам. Ты думаешь никто не найдет меня, уже сейчас по моим следам пустились все джигиты нашего аула, чтобы спасти меня и вернуть таланты мастерам.
Шебер Рад: Посмотрю я в свой волшебный шар, кто там ко мне бежит - спотыкается. Ха-ха! Что-то я никого не вижу.) А нет, вот один скачет на белоснежном коне, чернявый такой. Саблей машет……герой!
Амира: Это Кыран, спешит мне на помощь! (*музыка, Кыран появляется на коне*)
Кыран: Отпусти ее, а не то…(*замахивается*)
Шебер Рад: А кто ее держит. Подойди к ней, попробуй снять сапоги с ее ног! (*Кынар приближается к Амире, она от него отходит*)
Амира: Это сапоги волшебные. Я ничего не могу сделать, они меня не слушаются. Попробуй меня догнать и снять их. (*погоня*)
Шебер Рад: Можете не стараться, ничего не выйдет! (*подходит к Кынару*) А вот я сейчас и твой талант себе присвою!
Кыран: А у тебя ничего не получится, я не художник, не портной, не гончар. А на домбре я играю плохо, и пою слабенько.
Амира: У тебя талант особенный, Шебер Раду его у тебя не отнять!
Шебер Рад: И какой это у него талант?
Амира: Он отважен, бесстрашен и всегда придет на помощь! Храбрец!
Шебер Рад: У меня тоже ест такой талант. (*ищет среди своих коробочек)* это не то, художник, портной, певец, музыкант, актер…Все не то, а где же талант храбреца? Хорошо, давай я проверю твой талант. Объявляю соревнования. (*Проводятся соревнования*)
Раздаются звуки волшебства, мастера восклицают:
- К нам вернулись таланты!
Амира: И ко мне вернулся талант, я могу петь! (Снимает сапоги, надевает их на ослабевшего колдуна. Пробежав по кругу, он исчезает за кулисами)
Сказочница: Ко всем вернулись их таланты. Все жители аула аплодировали, увидев возвращающегося отважного Кырана, освободившего красавицу Амиру и вернувшего им их таланты. В его честь лучшие акыны исполнили свои песни!
Музыкальные номера
И все жители аула громко восклицали «Наурыз құтты болсын!»

Использование инновационных технологий в развитии коммуникативных навыков детей

Лебедева Г.В.
«Ясли-сад №11» г. Рудный, методист

Данная методическая разработка составлена с учетом требований государственного образовательного стандарта дошкольного воспитания и обучения. Содержание разработки направлено на развитие коммуникативных навыков детей через интеллектуальную карту Т. Бьюзена через интеллектуальную карту Т. Бьюзена .

Ключевые слова: инновация ,технология, карта Т. Бьюзена.

На современном этапе развития в РК дошкольное образование признано первой ступенью непрерывного общего образования. Встраиваясь в общую систему образования, дошкольное образование, берет на себя ответственность за создание качественных условий для развития личности ребенка, что невыполнимо без применения новых, продвинутых технологий и методов.

Для меня такой технологией стал метод интеллектуальных карт по технологии Т. Бьюзена, который тесно связан с развитием коммуникативных навыков общения. Метод интеллект - карт основывается на наглядно-образном мышлении ребенка, который является основным в дошкольном возрасте. Интеллект-карта это уникальный и простой метод запоминания и систематизации информации, с помощью которой развиваются как творческие, так и речевые способности детей, активизируется словарный запас, память и мышление.

Каковы свойства интеллект- карт?

-наглядность (в интеллект - карте она представлена в виде предметов, объектов, рисунков и порядка действий с ними);

-привлекательность (хорошая интеллектуальная карта имеет свою эстетику, ее рассматривать не только интересно, но и приятно);

- запоминаемость (благодаря работе обоих полушарий мозга, использованию образа и цвета интеллект-карта быстро запоминается);

-творчество (интеллект - карта стимулирует творчество, помогает найти нестандартные пути решения задачи);

- возможность пересмотра (пересмотр карты через некоторое время помогает усвоить картину в целом, запомнить еще лучше информацию, дополнить ее новыми идеями)

При составлении карты используются различные графические средства: рисунки, стрелочки, символы, шрифт.

Использование интеллектуальных карт определялось мной в зависимости от: поставленных задач, типа занятия, участников процесса создания интеллектуальных карт; индивидуальных способностей детей; формы организации детей.

Ребенок является активным участником процесса осмысления и создания интеллект - карт. То, что ребенок проделывает самостоятельно, запоминается лучше готового материала.

В своей педагогической практике я стала использовать метод интеллект - карт:

- при формировании коммуникативных навыков;

- при работе по развитию связной речи (карта выступает в качестве вербальной основы высказывания, является планом пересказа текста);

- как представление результатов деятельности, обобщение определенной темы.

Одной из задач по формированию коммуникативных навыков являетсяразвитие связной речи ребенка. Устная речь многих детей отрывочна, непоследовательна. Они не могут планировать свое высказывание. Большое значение для развития коммуникативных навыков имеет мотивация, т.е. желание высказаться, поделиться своими мыслями. Связное устное высказывание может состояться при наличии у ребенка словаря, внутреннего плана высказывания и желания сказать. Эти факторы должны выступать в единстве, и задача педагога – чувствовать речевую готовность к устному высказыванию у каждого ребенка. Если у ребенка есть словарь, но нет образа в голове и мыслей, о чем и как говорить, педагог должен стимулировать его, направлять вопросами т.к. нет мотива к устному высказыванию.

Формирование коммуникативных навыков с применением интеллектуальных карт у детей объединяет эти факторы: ребенок видит перед собой зрительные образы, помогающие воспроизведению словаря, план высказывания, отраженный в каждой ветви дерева карты, и желание сказать о том , что наглядно и понятно.

В результате я обозначила следующий порядок работы по развитию коммуникативных навыков с применением интеллектуальных карт:

1. Выделение основных ключевых понятий по теме.
2. Называние картинок, изображенных на карте.
3. Составление предложений по каждой ветке.
4. Воспроизведение рассказа по интеллектуальной карте.

Закрепляя и обобщая материал по изученной теме «Осень», мы предварительно для итогового занятия, составили с детьми обобщенную интеллект - карту по теме «Осень». Дети с большим удовольствием представили продукт своей совместной деятельности, где отразили, влияние осени на природу, на труд людей и какие изменения происходят в жизни животных и птиц. Так же после предварительной работы была составлена интеллект - карта о полезных и вредных продуктах, о витаминах, которые находятся в продуктах. Карта была представлена на итоговом занятии «Для здоровья всем нужна витаминная еда», с помощью которой дети решали проблему страны «Вкусноешки». Став садовниками своего здоровья и вырастив чудо – дерево, мы помогли жителям этой страны определить какие продукты необходимы для здорового питания.

Интеллект карта может стать продуктом проектной деятельности. Совместно с детьми мы провели четырехнедельный проект «Путешествие по Казахстану». Проект осуществлялся поэтапно:

1 этап - подготовительный: постановка цели и задач, создание условий для реализации проекта, сбор информации.

2этап – организационно - поисковый: поиск ответов на поставленные вопросы разными способами.

3этап - итоговый: обобщение материалов проекта, закрепление полученных знаний, изготовление интеллект - карты.

В течение месяца дети знакомились с символами республики, государственными праздниками, традициями и обычаями казахского народа, с крупными городами РК и их достопримечательностями. Все полученные знания и наблюдения были отражены в интеллект - карте.

Таким образом, я определила целевые направления создания интеллектуальных карт:

1. Сборинформации о предмете или объекте.
2. Закрепление и обобщение информации.
3. Развитие связной речи (интеллект – карту можно использовать как наглядную опору для составления рассказа).

Эффективность использования мной метода интеллект карт в коммуникативном развитии детей состояло в следующем:

1. Усвоение и обобщение материала по теме (составление предложений и установление причинно- следственных связей).
2. Составление описательных рассказов.
3. Пересказ текста.

Применение интеллектуальных карт помогло детям активизировать их речевые возможности, поспособствовало структурированию информации. Более быстрому ее усвоению, а затем и воспроизведению.

Применение интеллект - карт позволило развивать не только речевые способности детей, но и различные процессы мышления, умение анализировать и синтезировать, обобщать, строить логические цепочки рассуждений.

В заключении можно сделать вывод: применение интеллектуальных карт, в процессе обучения, способствует коммуникативному развитию дошкольников. Методика действительно оказывается очень эффективной, так как на всех этапах работы предусматривается опора на наглядность и моделирование, что способствует развитию словаря, связной речи. В результате применения интеллектуальных карт ребенок развивается: он не только учится усваивать информацию, но и оперативно с ней работать. Постоянное использование методики позволит сделать мышление более организованным, четким, логичным.

Литература:

1.Колчина Н.И. «Использование ментальных карт в детском саду» Дошкольная педагогика» 2016г.№10

2.Акименко В.М. «Использование интеллектуальных карт в процессе обучения дошкольников» 2012г.

3.Кисилева Т.А. «Инновационные технологии в современном детском саду».

Құм терапиясы – тіл түзету жұмысындағы көмегі

Серкебаева Айдана Мұратбекқызы
МКҚК №47 "Ақ желкен" балабақшасының логопеді

Аннотация: Қазіргі уақытта жалпы сөйлеу қабілеті дамымаған (сөйлеу тілінің жалпы дамымауы) ересек мектеп жасына дейінгі балалар сөздік қорын дамытуда өткір проблемаларға тап болады. Сөздікті кеңейту – олардың дамуындағы маңызды міндеттердің бірі. Белсенді және пассивті сөздікті жетілдіру және кеңейту логикалық ойлауды дамытуда маңызды рөл атқарады: баланың сөздігі неғұрлым әр түрлі болса, соғұрлым ол дәлірек ойлана алады және оның сөйлеуі соғұрлым жақсы дамиды. Жалпы, сөйлеу тілінің жалпы дамымауы бар мектеп жасына дейінгі баланың жеке сөздігін дамыту логопедтің осы санаттағы балалармен жұмысының маңызды міндеті болып табылады.

Қазіргі таңда бүкіл әлем жұртшылығының назарын аударып отырған мәселе балалардың жеке сұраныстары мен ерекшеліктеріне ортаның, отбасының қатысуымен білім беру үрдісіне толық қосуды қарастыратын инклюзивті білім беру. Дефектология ғылымда жаңадан тұсауын кескен сәбидей алғашқы қадамын елімізде енді бастап келеді. Осы бағыт балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру жағдайын қалыптастырады. Қазіргі уақытта даму мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс жасаудағы өзекті мәселе-инклюзивтік білім беру болып табылады. Инклюзивті білім беру мүмкіндігі шектеулі балаларға балабақша,мектеп, институт, мектепке дейінгі және мектеп өміріне толық көлемде қатысуына мүмкіндік береді.Мектепке дейінгі балалардың танымдық белсенділігін дамыту әсіресе қазіргі кезеңде маңызды, өйткені бұл балалардың қызығушылығын, ақыл-ойдың қызығушылығын дамытатын, қалыптастыратын танымдық белсенділік қызметі. Күн сайын балалар жаңа нәрселерді үйренеді, олардың аттарын ғана емес, ерекшеліктерін де білуге тырысады, ұқсастықтар байқалған құбылыстардың қарапайым себептері туралы ойланады. Баланың өзі қашан нысандармен жұмыс істейді, ол қоршаған әлемді жақсы біледі, сондықтан балалармен жұмыс істеуде практикалық оқыту әдістеріне басымдық беру керек: эксперименттер, жобалар, тәжірибелер.

Баланың сөйлеу тілін жетілдіруде саусақтарды жаттықтыра отырып бас миының жұмыс істеу қабілетіне күшті ықпал етеміз. Сондай-ақ қолдың жазуға икемділігін арттырамыз. Балалардың дыбысты дұрыс айтуын түзету жұмыстарына кіріспес бұрын, оның жеке тұлғалық белгілерін міндетті түрде білу қажет. Кейбір балалардың сөйлеу тілінің бұзылуымен қатар, нервті-психология саласында да психологиялық ауытқушылықтар болатына да назар аудару қажет. Сол себепті де балалармен күнделікті жұмыста әр баланың жеке қабілетін ескере отырып, жалпы және арнайы моторикасын дамыту үшін ойындар мен тапсырмалар беріп отыру қажет.

Тіл кемістігі бар балалардың ұсақ қол моторикасын дамытуда әртүрлі массаж қолданады. Оның негізгісі сылау, сипау, қысу, сілкілеу, қозғалту, дірілдету арқылы босаңсыту және қатайту массаждары. Сондай-ақ биологиялық активті нүктелерге әртүрлі вибро-массажер, зонд, дөңгелек, массаж доптар, спанжер және өз-өзіне массаж түрлері жасалады. Біз өз тәжірибемізде алақанға Су-Джок массажері мен саусақ буындарына сақиналары пайдаланамыз. Жалпы массаж жасауға қажетті ұсыныстар.

Құм терапиясы балаларға өтпелі дағдарыс кезеңдерін жеңуге көмектеседі, сөйлеудегі кішкене қиындықтар, агрессия деңгейінің жоғарылауы, өзін-өзі бағалаудың төмендігі және басқа мәселелер. Құмды терапия сабақтары баланың итермелейді ішкі проблемалардан арылуға, баланың өзін-өзі бағалауын дамытады және олар оған қоғамда өзін-өзі көрсетуге көмектеседі. Құм терапиясы мақсат қоймайды баланы қайта жасаңыз, бірақ ойын арқылы өзіңіз болуды үйренуге мүмкіндік береді1 . Теориялық маңыздылығы-жалпы берілген қамқорлықсыз қалған мектеп жасына дейінгі балалардың сипаттамасы ата-аналар; балалардың әлеуметтік-психологиялық ерекшеліктері ашылды мектеп жасына дейінгі, қалған

Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың ең тиімді әдісі, ол практикалық және ойын әрекеттері. Құм терапия ойындары - табиғи әрекеттің бір түрі. Сондықтан оны дамыту және оқыту сабақтарында емес, баланың тілін дамытуға, кол мориякасын дамытуға логопед – дефектолог мамандарда жиі қолданады.

Құм терапиясы - балабақшадағы балалармен логопедтің түзету жұмыстарының ең тиімді және танымал әдістерінің бірі. Ол бала еркін ойнай алатын, тәжірибе жасай алатын және өз ойлары мен сезімдерін білдіре алатын құрылымдалмаған ортаны құру үшін құм мен басқа материалдарды пайдалануға негізделген.

Құм терапиясының артықшылықтары:

1. Көптеген балалар үшін қауіпсіз және қол жетімді. Құм терапиясы көптеген балалар үшін қауіпсіз және қол жетімді, өйткені ол арнайы дағдыларды немесе жабдықты қажет етпейді. Ол сондай-ақ жеке немесе топта жасалуы мүмкін, бұл әр баланың жеке қажеттіліктерін қанағаттандыруға мүмкіндік береді.

2. Шығармашылық ойлауды және сезім білдіруді ынталандырады. Құм терапиясы балалардың шығармашылық ойлауы мен сезімдерін білдіруге көмектеседі. Құм терапиясы жағдайында балалар көбінесе еркін күйде болады, бұл оларға ойын арқылы өз ойлары мен сезімдерін білдіруге мүмкіндік береді.

3. Баланың позитивті бейнесін қолдайды. Құм терапиясы сезімдер мен ойларды білдіру еркіндігін қолдайтындықтан, баланың позитивті дамуына және позитивті бейнесін сақтауға көмектеседі.

4. Мотрикаиы дамытады. Құм терапиясы балалардың моторикасын дамытуға көмектеседі, өйткені ол материалдармен ойын әрекеттерін, ауысуды, құмды айналдыруды және т. б. қамтиды.

5. Әлеуметтік сипаттағы мәселелерді түзетуге көмектеседі. Құм терапиясы балалардың әлеуметтік құзыреттілігін арттыруға, мазасыздық деңгейін төмендетуге және сенімділік деңгейін арттыруға көмектеседі.

Құмды терапия процесі дұрыс материалдарды таңдаудан басталады. Негізгі құрал - бұл құм-жақсырақ табиғи және үлкен, сондықтан бала жұмыс істеуге ыңғайлы болады. Сондай-ақ, тастарды, бұтақтарды, ұсақ фигураларды, пластилинді, әйнекті және т.б. қолдануға болады. Барлық материалдардың қауіпсіз және белгілі бір жастағы балаларға жарамды болуы маңызды.

Әрі қарай, логопед баланың өзін жайлы сезінуі және өз ойлары мен сезімдерін еркін білдіруі үшін тыныш және босаңсытатын атмосфера құруы керек. Логопед ойын ережелерін түсіндіреді, содан кейін балаларға құм терапиясында еркін ойнауға мүмкіндік береді. Маңыздысы, құм терапиясы логопедтің артикуляциялық жаттығулар түзету әдістерін алмастырмайды, ол әр балаға жеке көзқарасты және жалпы түзету бағдарламасына интеграцияны қажет етеді.

Қорытындылай келе, құм терапиясы балабақшадағы балалармен логопедтің түзету жұмыстарының тиімді әдісі болып табылады. Бұл балалардың моторикасын, шығармашылық ойлауын және әлеуметтік құзыреттілігін дамытуға көмектеседі, сонымен қатар сезімдер мен ойларды білдіруге көмектеседі. Сонымен қатар, құм терапиясы көптеген балалар үшін қауіпсіз және қол жетімді және оны жеке де, топта да жасауға болады.

Қолданылған әдебиет тізімі

1. Логопедия. Л. С. Волкованың ред.-М., 2007.
2. Основы теории и практики логопедии. Р.Е.Левинаның ред. –М.,1968.
3. Қ. Қ. Өмірбекова, Қ. Серкебаев. Логопедия. - Алматы, 1996.
4. Григоренко Н. В., Синяева М. Л. Логопедические и медицинские аспекты органической дислалии и способы ее коррекции. Дефектология, 2000, №4.

Мектепке дейінгі ұйымда интерактивті тақтаны қолданудың өзектілігі

Байдомакова Л.К.
«Астана қаласы әкімдігінің
«№47 Ақ желкен» балабақшасы» МКҚК

Аңдатпа: Оқу орындарында интерактивті тақталарды қолдану оқушылар үшін үйреншікті және мұғалімдер үшін қалыпты жағдай болса, балабақшалар үшін бұл жаңаша жаңалық. Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегіоқытудың интерактивті технологиялары мен әдістерін қолдану тәрбиешінің кәсіби құзыреттілігін сипаттайды. Мектепке дейінгі жастағы баланың жеке басының дамуының басты шарты-ойын әрекеті. Осыны ескере отырып, тәрбиешіұйымдастырылған іс-әрекетті қызықтыойын түрінде ойластырыруы маңызды. Сонымен бірге ынтымақтастық атмосферасын, балалардың бір-бірімен және ересектермен өзара сенімділігін қалыптастырып, балаларды проблемалық жағдайларды шешудің жолдарын өз бетінше табуға үйретуі керек. Бұл мақсатқа жету үшін тәрбиеші ақпараттық-коммуникациялық технология түрлерін қолданады.

Аннотация: В то время как использование интерактивных досок в учебных заведениях является обычным явлением для учащихся и нормальным для учителей, для детских садов это новость. Использование интерактивных

технологий и методов обучения в дошкольном образовательном учреждении характеризует профессиональную компетентность педагога. Главное условие развития личности ребенка дошкольного возраста-игровая деятельность. Учитывая это, важно, чтобы воспитатель продумал организованную деятельность в интересной игровой форме. При этом необходимо создать атмосферу сотрудничества, взаимного доверия детей друг к другу и со взрослыми, научить детей самостоятельно находить пути решения проблемных ситуаций. Для достижения этой цели педагог использует виды информационно-коммуникационных технологий.

Түйінді сөздер: интерактивті тақта,ақпараттық-коммуникациялық технология, ынтымақтастық, танымдық, мультимедиялық, демонстрациялық, белсенділік.

Ключевые слова: интерактивная доска, информационно-коммуникационные технологии, сотрудничество, познавательные, мультимедийные, демонстрационные, деятельностные.

Ақпараттық-коммуникациялық технологиясыз біздің күнделікті өмірімізді елестету мүмкін емес. Қәзіргі кезде мектепке дейінгі тәрбиелеу-білім беру ұйымдарында датүрлі инновациялық технологиялар енгізілуде.

Кез-келген инновация- дамушы ортаның сапалы өзгеруіне, өсуіне әкелетін жаңа бір мүмкіндік.Соның бірі интерактивті тақта. Интерактивті тақта әмбебап құрал болып келеді және баланың мотивациясын күшейтеді. Интерактивті тақта тәрбиешінің күн тәртібіндегі таптырмас серігі.

Тәрбиешіге ойын дайындау және өткізу үшін кең мүмкіндіктер береді. Интерактивті және мультимедиялық технологияларды пайдалану арқылы түрлі жағдайлар мен ортаны моделдеуге болады. Мультимедиялық бағдарламаларға енгізілген ойын компоненттері балалардың танымдық әрекетін оятып, белсенділіктерін арттырады. Бұл құрал балабақша тәрбиеленушілерінің зейінінің тұрақтылығын, ойлау қабілеттерінің жылдамдығын, білімге деген қызығушылығын арттырады. Интерактивті тақта керекті демонстрациялық материалдарды біріктіреді, көптеген қағаз көрнекі құралдардың, аудио және бейне жабдықтардың үлкен көлемде ұсынуға мүмкіндіктерін едәуір кеңейтеді. Қәзіргі кезде балалар ақпараттық технологияларға жақсы бейімделгендіктен, интерактивті тақтамен өтілген жаңа білімді тез игеруге ынталы және есінде сақтайды. Интерактивті тақтаны білім беру процесінде дәстүрлі әдістермен бірге қолдану мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеудің тиімділігін едәуір жақсартады.

Мен интерактивті тақтаны іс жүзінде барлық дамытушы бағыттар бойынша қолданамын. Физикалық дамыту, коммуникативтік дағдыларды дамыту, танымдық және зияткерлік, шығармашылық дағдылар, әлеуметтік-эмоционалды дағдыларын арттыруда үлкен көмекші құрал.Ұйымдастырылған ойын іс-әрекетінде бала бойында түрлі қабілеттерді ашу үшін және белсенділігі төмен балаларды ортаға тартуда көптеген сергіту сәттері, ойын түрлері, саусақ жаттығуы, тыныс алу жаттығуы мен ертегі терапиясы, артикуляциялық жаттығу түрлері, нейро жаттығуларды қолданамыз. Бұл жаттығуларды көрнекі түрде сүйемелдеген кезде ғана балалар қызықты

қабылдайды. Сондықтан да балаға берген әр жұмысты ақпараттық-коммуникациялық технологиямен біріктірген жөн. Интерактивті тақтада әртүрлі бейнелерді, презентацияларды, мультфильмдерді ойын түрінде көрсету балалардың шексіз қызығушылығын тудырады. Түрлі-түсті бейнелер, қозғалыс, дыбыс, әуен, мультфильм ұзақ уақыт бойы олардың назарын аударады. Қызықты анимациялық және қимылды ойындарды компьютерден немесе интереактивті экраннан барлық талап ережелерін сақтап пайдалануға болады.

Баланың шығармашылық, коммуникативтік дағдысын дамытуда ертегі терапиясын аламын. Себебі, сүйікті ертегі кейіпкерлерімен ертегіні сахналау, ойнау балаларды дамыту мен тәрбиелеуде жақсы нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді. Ертегі терапиясын жүргізу кезінде мен театрлардың бірнеше түрін қолданамын: үстел үсті, флонелеграф, саусақ, аяқ театры, қуыршақ театры, пантомима т.б. Енді осы театрда қойылатын қойылымдар туралы, жалпы театр туралы түсінік беруде интерактивті тақтаны пайдалану арқылы балаларда театр туралы түсінік кеңінен қалыптасты.

1) Интерактивті тақтаны пайдалану арқылы: (балалар достарын театрға дайындайды)

-Киім таңдайды;

-Билет алады;

-Қойылым таңдайды;

-Орнын табады;

-Театрда өзін қалай ұстау керек?

2) «Не артық?» ойыны

Қай суреттің театрға қатысы жоқ?

3) «Сәйкестендір, қай ертегі?» Ертегіге сай кейіпкерді экраннан тауып, бір-біріне жақындату, сәйкес емес кейіпкерлерді өшіру. Осының бәрін тақта бетінде қаламды пайдалану арқылы көрсетеді. Балалардың интерактивті тақтаны алғаш көргенде-ақ қызығушылықтары айқын байқалды. Қаламды ұстаған кезде экран элементтерінің өзгеруі өте әсерлі көрінеді. Балаларға саусақпен заттарды жылжыту, геометриялық фигуралар жиынтығынан ойындарға әртүрлі заттар мен схемалар салу, маркерлермен жазу, тақтадан сүрту ұнайды. Интерактивті тақтаның көрнекілігі балалардың назарын аударуға және сақтауға мүмкіндік береді. Балаларға бір рет көрген сурет пікірталасты бастау үшін, бір-бірімен комуникативтік қарым-қатынасқа түсу үшін жеткілікті болады. Әрі қарай бала ертегіден ұнатқан кейіпкерінің суретін салып оны тақтада Microsoft Paint бағдарламасында бояп, жаңа түс береді, оның бойындағы қасиетін әңгімелеп береді.

Бұл технологияларды қолданудағы маңызды мақсат -баланы ойлауға, сұрақтарға жауап іздеуге, белсенді болуға, нәтижеге риза болуға үйрету.Күн тәртібінде инновациялық технологияларды қолдану тәрбиеленушілерімнің мінезін тұрақты етіп, бір-біріне ұқсамайтын жеке тұлға, сан алуан пікір иесі етіп тәрбиеленуіне жол ашып жатқандай.

Қорыта айтқанда, балабақшада ақпараттық-коммуникациялық технологияны пайдалану - бала танымын жан-жақты дамытудың шешуші

құралы. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану тәрбиеленушілердің танымдық белсенділіктерін арттырып қана қоймай, логикалық ойлау жүйесін қалыптастырады, шығармашылықпен еңбек етуіне жағдай жасайды. Жеке тәжірибеге сүйене отырып, балабақшада интерактивті тақтаны қолдану балалардың қабілетін дамытуға, ақпаратпен жұмыс істеудің практикалық дағдыларын игеруге, жан-жақты дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді деп айтуға болады, бұл мектеп жасына дейінгі балалардың білімді саналы түрде игеруіне ықпал етеді және баланың мектепке дайындық деңгейін арттырады.

Мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеуде білім беру сапасын арттыруда ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдансақ тәрбиеленушілермен бірге өз деңгейіміздің де өсетініне сенемін.

Пайдаланылғанәдебиеттер:

1.Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдары мен мектепалды сыныптарында 2022-2023 оқу жылында тәрбиелеу-білім беру процесін ұйымдастыру туралы Әдістемелік нұсхау хат

2. Василенко А.В. Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі интерактивті технологиялар. - https://mdou65.ru/интерактивные-технологии-в-ДО. html, 14.06.2013

3. Сайт бетінен Алиева Г.С «Мектепке дейінгі мекемеде интерактивті технологияны тиімді қолдану жолдары» мақаласы

Нейрогимнастика-мектеп жасына дейінгі балалардың ойлауын дамытуға бағытталған құрал ретінде

Курманбаева Жанар Спановна
Астана қ. №47 «Ақ желкен» балабақшасы, дефектолог

Аңдатпа: Мақалада нейрогимнастика ұғымы, оның шығу тарихы, түрлері және жиі қолданыстан беретін әсері қарастырылған. Автор күнделікті жұмыста мектеп жасына дейінгі балалардың ойлауы мен моторикасын дамытуда қызықты тәсіл ретінде нейрогимнастика әдісін ұсынды.

Түйінді сөздер: Нейрогимнастика, Вестибулярлық аппарат, ойын, қолдың ұсақ моторикасы, нейродинамика.

Нейрогимнастика- бұл дене қимылдары арқылы ми құрылымдарына әсер етуге және қозғалыс пен ойды біріктіруге мүмкіндік беретін денеге бағытталған жаттығулар жиынтығы.

Нейродинамикалық гимнастика XX ғасырдың соңында инновациялық және сол кездегі танымал бағыттардың бірі болып, білім беру кинезиологиясы аясында құрылған. Оның негізін қалаушы Пол Деннисон болып саналады. 1980 жылдардың басында доктор Пол Деннисон және оның әйелі бірлесіп, білім беру кинезиологиясын құрды – қозғалыс арқылы кеңейтілген оқыту. Барлық нейрогимнастика жаттығулары төрт топқа бөлінеді. Мектеп жасына дейінгі

балаларды жаттығуды қызықты ету үшін біз әр кешенге бірнеше ойын сәттерін қостық.

Бүгінгі таңда бұл әдіс білім беру мекемелерінде белсенді қолданылады. Мақалада мектеп жасына дейінгі балаларда нейрогимнастиканы қолдану тәжірибесі көрсетілген. Барлық жаттығуларды біз 3-5 жас аралығындағы балаларға бейімдей отырып, ойын іс-әрекеті ретінде қолдандық. Жаттығулар негізгі екі топтан тұрады, қолдың нейрогимнастикасы және кешенді нейрогимнастика.

Нейрогимнастикалық жаттығулар арқылы мидың функционалдылығын арттыруға болады.

Жаттығуларды үнемі орындау арқылы біз қандай әсер аламыз:

- Ұзақ мерзімді жад функцияларын жақсартады;
- Қоршаған әлемнен келетін ақпаратты жылдам қабылдауды, өңдеуді қамтамасыз етеді;
- Физикалық және психикалық өнімділікті арттырады;
- Оқу күнінің соңында пайда болатын шаршауды азайтады;
- Шығармашылық қабілетін дамытады;
- Ұсақ және үлкен моторикасының дамуын ынталандырады;
- Асимметриялық және симметриялық қозғалыстарды орындау үшін физиологиялық қабілеттердің даму процесін жеделдетеді;
- Вестибулярлық аппараттың жұмысын жақсартады;
- Жүйке кернеуі мен бұлшықет жүйесінің шаршауын жеңілдетеді;

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде қолданылатын нейрогимнастикалық ойындардың барлығы, баланың қиялын, ой-өрісін, есте сақтау қабілетін және т.б. танымдық, психикалық процестерінің дамуына септігін тигізетіні анық.

Жаттығулардың бірінші тобы қолдың нейрогимнастикасы.

«Лабираинт» ойыны.

Балалар оны өте жақсы көреді, әрі қуана орындайды. Қағаз бетіне түсірілген, екі жақты симетриялы лабиринт жолдар беріледі. Ойын шарты бойынша, бала саусақтың ұшын тигізе отырып, жолды мәреге дейін жүріп өтуі керек. Тапсырма екі қолмен қатар орындалады. Ойынды күрделендіре түсуде оң және сол жақ қолдың көмегімен лабиринт жолдарына қызыл және ақ түсті бұршақтарымен орындауды ұсынуға болады. Мұндай техника ұсақ мотириканы дамытуға бағытталған, ол өз кезегінде сөйлеуге, қиялға, бақылауға, зейінге, есте сақтауға әсер етеді және ойлауды жақсартады

«Қызықты нүктелер»

Бұл керемет ойын, балалармен жеке жұмыстар үшін өте пайдалы. Ойын балаларда зейінін, бейнелі және логикалық ойлауын, түстерді қабылдауын, есте сақтауын, ұсақ моторикасын дамытады. Ойын шарты бойынша, бала нүкте санына сәйкес саусақтарын нүкте үстіне қояды, тапсырма жоғарыдан төмен қарай, әрі жылдамдыққа орындалады.

«Жұдырық-алақан» ойыны .

Геометриялық фигураларды қолдану – бұл баланы қызықтырудың, қолдың ұсақ моторикасын дамытудың және есте сақтау қабілетін дамытудың тамаша тәсілі. Қарапайым түрлі-түсті пішіндерді пайдалана отырып, ойлауды дамытамыз.

Ойын шарты бойынша дөңгелек- жұдырық, тіктөртбұрыш- қолдың қырын қояды. Ойын жылдамдықты, тез ойлауды талап етеді.

Жаттығулардың екінші тобы кешенді нейрогимнастика.

«Қызықты сандар» ойыны.

Бұл ойын құралы мотористикалық қозғалыстар мен әрекеттер тізбегін үйлестіруге ықпал ете отырып, балаларды сандарды тануын, есте сақтауын қалыптастырады. Ойын шарты бойынша бала шеңбердің ортасында тұрады, мұғалім сан айтқан кезде, бала тиісті санды тауып, қос аяқтап үстіне секіріп және шеңбер ортасына қайтып оралады. Жаттығу тез ойлауды және жылдамдықты талап етеді.

«Қызықты түстер» ойыны.

Бұл ойынның шарты бойынша бала шеңбердің ортасында тұрады, мұғалім түсті айтқан кезде, бала тиісті түсті тауып, бір аяқтың ұшымен көрсетеді. Екінші аяқ орынынан қозғалмауы тиіс. «Қызықты түстер» ойыны арқылы балалардың қабылдауын, есте сақтауын, ойлау қабілеттерін, қыймыл-қозғалысын үйлестірумен қатар дамыта аламыз.

«Қайтала, секір» ойыны.

Бұл ойынның шарты бойынша екі бала бетпе-бет, арнайы дайындалған сурет үстіне тұрады. Біріншісі екі аяқпен қатар секіріп, түрлі-түсті нүкте үстін басады, екіншісі қайталайды. Бұл нейрогимнастикалық ойын жаттығуы арқылы балалардың қабылдауын, есте сақтауын, тез ойлану қабілетін, қимыл-қозғалысын дамыта аламыз.

Әдебиеттер тізімі:

1.Семенович А.В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте. - М.: Академия, 2002.
2.Хомская С.Д. Нейропсихология. 1987. 27.Цветкова Л.С. Методика нейропсихологической диагностики детей. М., 2000.
3.Основы нейропсихологии. Т.Г.Визель. М., 2005.
4. Актуальные проблемы нейропсихологии детского возраста. М., 2006.
5.Хрестоматия по нейропсихологии. (Под ред. Е.Д.Хомской). М., 2004.
6.А.Л.Сиротюк. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения. М., 2003.

Мектеп жасына дейінгі ЕБҚ балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау

Намазбай Ақниет Қылышбекқызы, тәрбиеші
Астана қаласы №47 «Ақжелкен» балабақшасы МКҚК

Аңдатпа

Әр бала үшін ең алғашқы мектепке бару ең жауапты да қиын кезең. Ал мүмкіндігі шектеулі балалар үшін бұл кезең әлдеқайда эмоциялық жағынан да, психологиялық жағынан да ауыр болады. Қазіргі кезде Қазақстан Республикасының білім беру жүйесі инклюзивті білім беру қағидаларына бет

бұрды. Бұл арнайы қажеттілігі бар балалар үшін мектепке дейінгі мекемелерде жағдай туғызып, оларды жалпы білім беру жүйесіне қосу. Әрбір бала, мүмкіндігінше қажетті деңгейде білім алуы тиісті.

Аннотация
Для каждого ребенка посещение самой первой школы-самый ответственный и трудный период. А для детей с ограниченными возможностями этот период будет гораздо более тяжелым как в эмоциональном, так и в психологическом плане. В настоящее время система образования Республики Казахстан обратилась к принципам инклюзивного образования. Это создание условий в дошкольных учреждениях для детей с особыми потребностями и включение их в систему общего образования. Каждый ребенок, по возможности, должен получить образование на необходимом уровне.

Түйінді сөздер: Инклюзивті білім, психофизика, эмоционалды, оқыту, әлеуметтену, жүйелік.

Ключевые слова: Инклюзивное образование, психофизика, эмоциональное, обучающее, социализирующее, системное.

Инклюзивті білім беру – мүгедек және дамуында сәл бұзығушылығы мен ауытқушылығы бар балаларды дені сау балалармен бірге әлеуметтендіру және интеграция процестерін жеңілдету мақсатындағы бірлескен оқыту.

Кемістігі бар балаларды сау балалармен бірге оқыту бағдарламасын БҰҰ-ның Бас Ассамблеясы мақұлдап, БҰҰ-ның Конвенциясында 2006 жылдың желтоқсанында енгізілген болатын. Инклюзивті білім беру мәселесі шет елдерде 1970 жылдан бастау алады, ал 90 жылға қарай АҚШ пен Еуропа өздерінің білім беру саясатына осы бағдарламаны толық енгізді. Ал, біздің елімізде инклюзивті білім беру жүйесінің дамуы ресми деректер бойынша білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған бағдарламасында көрсетілді. 2015 жылға қарай мүмкіндігі шектеулі балаларды біріктіріп оқытудың модульдік бағдарламалары, мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білім беретін ортада біріктіріп оқыту ережесі әзірленеді, түрлі кемістігі бар балалар үшін бірігу нысандары анықталады, 2020 жылға қарай мектептерде мүгедек балалар үшін көтергіш жабдықтар, пандустар, санитарлық бөлмелерде арнайы құралдар орнату, арнайы тұтқалы парталар және үстелдер, басқа да компенсаторлық құралдармен жарықтандыру арқылы «кедергісіз аймақтар» құрылады делінген. Сондай-ақ аталмыш бағдарламада мүмкіндігі шектеулі балаларды оқытып-тәрбиелеуге тең қол жеткізу үшін жағдайлар жасалмақ. Мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпыға білім беру ортасына қарай бейімдеу 2002 жылдан басталды. Осы жылы Қазақстан ТМД елдерінің арасында алғаш рет «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық тұрғыдан қолдау» туралы заңды қабылдады. Осы заң аясында жарымжан балаларға ерте бастан білім беру мәселесіне мән берілген. Оларды білім беру, әлеуметтік, медициналық тұрғыда қамтамасыз ету қарастырылған.

Инклюзивті білім беру жайлы айтқанда мектепке дейінгі мекемелерде мүмкіндігі шектеулі балаларға кедергісіз аймақ құру ғана емес, баланың

психофизикалық мүмкіндіктерін ескере отырып құрылатын оқу-тәрбие процесінің ерекшелігін де ескерген жөн. Ал бұл процесті жүзеге асыру үшін мектепте баланы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі ұйымдастырулы қажет, сонымен қатар, баланың дамуына жағдай тудыратын балаға көмек қолын созуға дайын, кездескен мәселені дұрыс түсінуге негізделген педагогикалық және балалар ұжымында моральді-психологиялық климат орнатуы керек. Инклюзивті оқыту – мүмкіндігі шектеулі баланың ортада әлеуметтенуі мен оның дамуына және оқыту процесінде баланың жетістіктерге жетуіне мүмкіндік туғызады және балаға жеке көмек көрсету мен психологиялық-педагогикалық қолдауды қамтамасыз етеді.

Инклюзивті білім беретін мекемелерде білім мазмұнын үш түрлі бағдарлама бойынша реттеген абзал: жалпы мектепке дейінгі мекемелерге арналған типтік оқу бағдарламасы, мүмкіндігі шектеулі балалардың ақаулық типтеріне сәйкес арнаулы білім беру бағытындағы оқу бағдарламасы, мүмкіндігі шектеулі балалардың психофизикалық ерекшеліктерін есепке ала отырып әзірленетін оқытудың жеке бағдарламасы. Әр баланың білім алуында, оны қабылдауында өз ерекшеліктері бар. Сонымен қатар әр бір баланың эмоционалдық және психикалық таным процестерінің даму деңгейі де әртүрлі екенін естен шығармау керек. Жалпы инклюзивті білім беретін мекемелерде, мектеп жасына дейінгі ұйымдарда мүмкіндігі шектеулі балалар оқу материалын меңгеруде, жеке тәсілдің жоқтығы, арнайы коррекциялық-түзету, психологиялық, педагогикалық, әлеуметтік дағдыларды игеруде елеулі қиындықтарға тап болады.

Жалпы білім беретін мекемелерде психологиялық-педагогикалық қолдау (ППҚ) көрсету қызметінің әр маманы өз бағыттары бойынша жұмыс жасауы керек. Бұл біріккен ППҚ қызметінің басты мақсаты – мүмкіндігі шектеулі балаға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету. Инклюзивті балалармен түзету-дамыту жұмыстары мамандармен кешенді түрде жүргізіліп отыруы тиіс. Оның ішінде сөйлеуінде кемістігі бар балалар – логопед маманмен, психикалық дамуы тежелген балалар – дефектолог және психолог маманымен және тірек-қимыл аппаратының бұзылуы бойынша кемістігі бар балалар – ЕДШ маманымен т.б. мамандар өз бейіндері бойынша жұмыс жасауы керек. Әр маман жүктемесіне, қажеттілігіне байланысты өз бағдарламасы бойынша әр баламен 20 минуттық жеке түзету-дамыту жұмыстарын жасайды. Баланы психологиялық-педагогикалық қолдаудағы диогностикалық бағыттың негізгі міндеттерінің бірі – бастапқы кезеңде баланың алда кездесетін қиыншылықтары мен оқу процесінде бүгінгі күні бар қиыншылықтардың себебін, механизмін анықтау болып табылады. Диогностикалық жұмыстың негізгі қағидалары: жанжақтылық, кешенділік, жүйелілік, тұтастық. Диогностиканың нәтижесі баланың тек өзекті даму аймағының деңгейін анықтау емес, баланың жақын даму аймағы деңгейін бағалап, баланың ықтимал мүмкіндіктеріне бағытталады.

Мектепке дейінгі мекемеде мектеп жасына жетпеген балаларға тек білім беру қызметін атқарып қана қоймай, бала өмірінде тәрбие берудің де негізгі саласы болып табылары анық. Мүмкіндігі шектеулі балалардың әлеуметтік-тұрмыстық

өмірге бейімдеуін толық қалыптастырып, қоғам өміріне толыққанды енуіне мүмкіндік беретін адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруымыз керек. Балаға аяушылық, мүсіркеушілік факторлары керек емес, ол балаларға адамгершілік, еңбексүйгіштік, өмірге құштарлық, қоршаған ортаны сүю, адамдарға өшпенділікпен емес, махаббатпен қарап, тіл табыса алуға үйретуіміз қажет. Басқа дені сау балалар қол жеткізе алатын мүмкіндік ол балалардың да қолынан келетінін баса түсіндіруіміз керек.
Сонымен инклюзивті оқыту бойынша балаларға педагогикалық-психологиялық қолдауды ұйымдастыру – барлық кемтар балаларға мектепте және мектеп өміріне белсене қатысуға мүмкіндік береді, оқушылардың тең құқығын анықтайды, адамдармен қарым-қатынасына қажетті қабілеттілікті дамытады, балаларды жалпы білім үрдісіне толық енгізу және әлеуметтік бейімденуіне, жынысына, шығу тегіне, дініне, жағдайына қарамай, ата-аналарын белсенділікке шақыруға, балалардың білімділік қажеттіліктеріне бейімделуіне жағдай қалыптастырады.

Әдебиеттер тізімі:

- Білімдегі жаңалықтар Республикалық ақпаратты-әдістемелік журнал

№4, 2016 (55)

3.«Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2011-2020 жылға арналған Мемлекеттік бағдарламасы», Астана, 2010 ж.

4.МахамбетоваЖ.Д., Инклюзивті білім беру жағдайында даму мүмкіндігі шектеулі оқушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің ұйымдастырылуы. Открытая школа 2013 ж. №7

5.Хакимжанова Г.Д., Айдарбекова А.А., «Обучение и воспитание детей с особыми образательными потребностями в условиях массовой школы», Алматы, 2001 ж.

Балаларды ойната жүріп, халқымыздың қол өнерін, ою өрнегін үйрету

Айдарова Бибигуль Шоптибаевна
Астана қ., №71 «Мөлдір» балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа: Қазақ халқының ауыз әдебиеті сияқты мәдени шежіресі - ою-өрнегі. Болашақ ұрпақтарымызға ұмыт болып бара жатқан осы өнерді таныстырып қана қоймай, оны қол-өнер, сурет, сәулет өнерінде жаңғыртып жаңа мазмұн беру басты мақсатымыз. Баланың өмірге қадам басардағы алғашқы қимыл - әрекеті ойын, сондықтан оның мәні неғұрлым ерекше болған сайын баланың көңілі ашыла түседі. Халқымыздың өткен өмірі мен қол өнері жайында балаларға айта отырып, ұлттық қол өнерді қолданып ойнауға тәрбиелеу балабақша тәрбиешісінің міндеті деп білемін. Ұлттық өнерге деген балалардың сүйіспеншілігін ояту үшін тереңірек таныстыруымыз қажет. Барлық ұлт тәрбиесін өз тілінде ұлттық тәлім тәжірибесіне байланысты жүгізетіні шындық.

Сәндік қолданбалы өнері халқымызда ұлттық тәрбиемен тікелей байланысты. Көркем өнердің қазақ халқының ұлттық мәдениетінде алатын орны, маңызы ерекше. Бастысы тіліміздің, дінімізді, салт-дәстүрімізді, ұлттық өнерімізді дамыту басты орында.

Түйінді сөздер: Орнамент, Ұлттық өнерге баулу, ою – өрнек.

Ұлттық өнерге баулу — жас жеткіншектерді жан-жақты тәрбиелеудің негізгі құралы. Ою - өрнектің бір түрі қазақтың ою және өрнек деген қос сөзі бірігіп латынша – орнамент деген ұғымды білдіреді. Орнамент - көп елдің тіліне сіңген интернационалдық термин мағынасы – «сәндеу, әсемдеу».

Ұлттық ойын баланың барлық қабілетінің дамуына айналасындағы дүние жайлы түсініктерінің кеңеюіне, тілінің дамуына ықпалын тигізеді. Ойынның негізгі мақсаты: Балаларды ою - өрнекпен таныстыру және ұжыммен жұмыс істеуге қалыптастыру. Көпшілікпен оңай тіл табысуға үйретеді. Қазақ халқы саусақ ойыны арқылы баланың сөйлеуге деген талпынысын, қабілетін дамытқан. «Бес саусақ», «Қуырмаш», «Санамақтар» ойындарын ойната отырып, саусақпен қояннның, иттің, құстың, аңның, судағы толқынның, түйе табан оюын, қошқар мүйіз, құс қанаты, бейнелерін көрсетуге болады. Уыс, қос уыс, сүйем, қарыс, сынық қазақтың өлшем бірліктері мен логикалық интеллектуалдық ойындар ойнату тиімді.

Киіз үй жабдықтарын оларда орналасқан ұлттық ою - өрнекпен өрнектелген бұйымдарды мысалы: қоржын, сандық, сырмақ, бесік, текемет, түс киіз, торсық, келі сап тағы басқа заттарды атап көрсетіп балаларға таныстырып, тұрмыс тіршілігімен бірге келе жатқан заттар екенін, не үшін қолданатынын түсіндіріп көрсету қажет. Олардағы ою-өрнекті атап өту. Мысалы: малдың терісінен иленіп жасалған торсықта қошқар мүйіз оюының салынғанын көрсету. Малдың жүнінен жасалатын кілемше, алаша, түс киіздердегі оюларды түстерін бояуларын аттарын атау. Айталық: Түйе табан, құс қанаты, бұғы мүйіз, қолтықша, бүршік, түйе мойын, сынық мүйіз оюларынын салынғанын көрсету. Ойын - тәрбиенің бастауы-деп білуіміз керек. Сонда балалардың сәндік қолданбалы өнерге қызығушылығы артып, оюөрнек өнерінің қыр-сырын меңгеруге, күнделікті іс-тәжірибеде қолдана білуге дағдыланады.

- Ою-өрнек жасау өнерімен айналыса отырып жас жеткіншектерді талғампаздыққа тәрбиелеу, әсемдіктің құндылықтарын дарыту;
- Іс –әрекетке үйрету;
- Саналы тәртіп пен мінез- құлыққа тәрбиелеу;
- Көкем шығармашылық қабілетін дамыту;
- Еңбек мәдениетіне тәрбиелеу.

Осының барлығы да тәрбиеші біліктілігінің арқасында жүзеге асатын үлкен еңбек. Ойын ойнау арқылы ою-өрнек жасауда балалардың дүние танымы мен ойлау деңгейін, көркемдік шығармашылық қабілетін, еңбек ете білудегі белсенділігін дамытады, ізгі қасиеттер қалыптастырады.

Әдебиеттер

1. // «Бастауыш мектеп» №4 2002 ж

2. М.Ш. Өмірбекова Энциклопедия «Қазақтың ою – өрнектері» Алматы 2003 ж.
3. // «Қазақстан әйелдері» №1 1994ж. 32-33 бет.

Мектепке дейінгі мекемеде әдістемелік жұмысты ұйымдастыру

Абдешова Нәсіп Аққалиқызы
Орал қаласы, №34 «Балбұлақ»
бөбекжайының тәрбиешісі

Балаларға қосымша білім беру жүйесін оның теориясы мен әдістемесін жасау арқылы сәтті дамытуға болады. Бұл процесте әдістемелік қызмет маңызды рөл атқарады. Әдістемелік жұмыс – бұл ғылымның жетістіктеріне, озық тәжірибеге және педагогтің қиындықтарын талдауға негізделген, әр педагогтің шеберлігін арттыруға, ұжымның шығармашылық әлеуетін жалпылауға және дамытуға, білім берудің, тәрбиенің және балалардың дамуының оңтайлы нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған іс-шаралар жүйесі.
Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі әдістемелік жұмыстың мазмұны білім беру жүйесін дамытудың мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес анықталады.
Әдістемелік жұмысты жаңарту осындай позициялардан қарастырылады:

- тәжірибені жүйелі түрде түсіну негізінде педагогикалық кадрлармен жұмысты өзгерту;
- ескі тәжірибені шығармашылық қайта өңдеу;
- инновацияларды енгізу негізінде қалыптасқан тәжірибені жетілдіру;

Әдістемелік жұмыстың негізгі бағыттары:

- жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу процестерін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету;
- кәсіби мәселелерді шешуде әдістемелік көмек көрсету;
- кәсіби шеберлікті дамыту және өзін-өзі дамыту.

Балабақшадағы әдістемелік жұмысты жетілдірудің негізгі қағидасы-бұл жеке көзқарас және оның формалары мен мазмұнын саралау, сондықтан әдістемелік жұмыс логикалық тұрғыдан негізделген, формалар мазмұнға сәйкес келуі керек, ал мазмұны балабақшада шешілетін мәселелерден туындауы керек.
Әдістемелік жұмысты педагогтердің өмірлік және кәсіби көзқарастарын, құндылық бағдарларын, тәжірибесі мен кәсіби деңгейін ескере отырып ұйымдастыру қажет, сонымен қатар тәрбиешілердің мотивациясының ерекшеліктерін, яғни олардың кәсіби өсуіне деген көзқарасын ескеру қажет. Тәрбиешілерге нақты әдістемелік көмек көрсету үшін әдістемелік жұмыс педагогтердің қиындықтарын анықтау мақсатында жүргізіледі, даму режимін құрудың бастапқы шараларын анықтау бойынша әрекеттерді жобалайды.
Әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың алдыңғы қатарында педагогтің өзіндік қызметін жетілдіруге байланысты формалар бар. Әр педагог әдістемелік тақырыпты таңдайды, бірнеше жылға өзін-өзі дамыту бағдарламасын жасайды. Оқытуда педагогтің тікелей тәжірибесі шешуші рөл атқаратындықтан,

қатысушылардың жеке айырмашылықтары мен олардың таным стилін ескеретін белсенді әдістер қолданылады. Ол үшін әртүрлі кеңестер, іскерлік ойындардың әртүрлі нұсқалары, өзіндік педагогикалық дамуды жобалау қажет.
Инновациялық тәжірибені тарату шеберлік сыныптары, педагогикалық ойын кітапханалары, әдістемелік көрмелер, шығармашылық зертханалар, шығармашылық есептер, шығармашылық қонақ бөлмелері, ашық іс - шаралар, фестивальдар, конкурстар, өзін-өзі таныстыру арқылы өтуі тиіс.
Инновациялық технологиялардың бірі ретінде жобалар әдісін тәжірибеге енгізу балабақша педагогтердің біліктілігі мен кәсіби шеберлігінің жоғары деңгейі туралы айтуға мүмкіндік береді. Балалар мен ересектердің жобалық іс-әрекетінің мазмұны білім беру процесін байытады. Жобалар ойын түрінде жүзеге асырылады, балалар әр түрлі шығармашылық және іс жүзінде маңызды іс-шараларға қатысады. Оқу-тәрбие жұмысының әртүрлі нысандарын ұйымдастыру тәрбиешілердің құзыреттілігін ғана емес, сонымен қатар олардың жобалық қызметке деген қызығушылығын арттырады, бұл білім беру процесін мақсатты және нәтижелі етуге көмектесетін балалармен өзара әрекеттесудің жаңа, дәстүрлі емес әдістері мен формаларын табуға итермелейді.
Әр балабақшада жыл сайын кадрлармен әдістемелік жұмыс жоспарлануда. Әдістемелік жұмыс жүйесін үш топқа бөлуге болады:
1. Нақты педагогке қатысты, мұнда басты міндет тәрбиешінің педагогикалық қызметінің жеке, авторлық, жоғары тиімді жүйесін қалыптастыру болып табылады. Сондықтан балабақшадағы әдістемелік жұмыс педагогтің білімін байытуға, оның шығармашылық іс-әрекетінің мотивтерін дамытуға, орындаушылық өнердің педагогикалық техникасын дамытуға бағытталуы керек.
2. Балабақшаның педагогикалық ұжымына қатысты әдістемелік жұмыс пікірлестер ұжымын қалыптастыру міндеттерін шешеді. Ол педагогикалық ұстанымды, ұжымның дәстүрлерін дамытуға, диагностика мен өзін-өзі диагностикалауды ұйымдастыруға, оқу-тәрбие процесін бақылау мен талдауға, озық педагогикалық тәжірибені анықтауға, жалпылауға және таратуға бағытталған. Қазіргі уақытта ұжымды ғылыми-эксперименттік жұмысқа тарту маңызды.
3. Балабақшадағы әдістемелік жұмыс нормативтік-құқықтық құжаттарды шығармашылық тұрғыдан түсінуді, ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктерін енгізуді көздейтін үздіксіз білім берудің жалпы жүйесіне қатысты құрылады. Әр балабақшада өзін-өзі тәрбиелеу және әдістемелік жұмыстың барлық түрлері арқылы мұғалімдердің біліктілігін арттыру жүйесі сараланған.
Мектепке дейінгі мекемедегі әдістемелік жұмыс жүйесін бағалау үшін бағалау критерийлерін бөліп көрсету қажет.
Әдістемелік жұмыстың тиімділігінің бірінші критерийіне, егер балалардың даму нәтижелері өсіп, әр бала үшін оңтайлы деңгейге жетсе немесе балаларды шамадан тыс жүктеместен белгіленген уақыт ішінде оған жақындаса, қол жеткізуге болады деп санауға болады.
Уақытты ұтымды жұмсаудың екінші критерийі. Әдістемелік жұмыстың үнемділігі тәрбиешілердің шеберлігінің өсуі әдістемелік жұмыс пен өзін-өзі

тәрбиелеуге уақыт пен күш жұмсаудың ақылға қонымды шығындарымен, кез-келген жағдайда, осы қызмет түрлерімен мұғалімдерді шамадан тыс жүктеместен жүзеге асырылатын жерде қол жеткізіледі.

Әдістемелік жұмыстың ынталандырушы рөлінің үшінші критерийі-ұжымда психологиялық микроклиматтың жақсаруы,мұғалімдердің шығармашылық белсенділігінің артуы, олардың еңбек нәтижелеріне қанағаттануы.

Әдістемелік жұмыстың тиімділігіне шынайы баға әр түрлі өткізілген іс-шаралар саны бойынша емес, түпкілікті нәтиже бойынша берілетінін есте ұстаған жөн.

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде әдістемелік жұмысты ұйымдастырушы негізгі қызметі бойынша әдіскер болып табылады.

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің меңгерушісімен бірге ол мектепке дейінгі мекемені басқарады:

Оқу тәрбие жұмысын ұйымдастыру

- Балабақшаның жылдық міндеттерін орындау;
- Мемлекеттік жалпы білім беру стандартына сай оқу жоспарын енгізу;
- Оқу бағдарламалары бойынша үлгі жоспарлар мен оқу материалдарын жасақтау;
- Тәрбиешілердің іс-қағаздарының сауатты жүргізілуі;
- Айлық, апталық тәрбие жоспарлары;
- Балалардың дербес көркемөнер қабілетін дамытуда үйірмелер ұйымдастыру
- Басқа мектепке дейінгі білім беру ұйымдарымен, мектептермен, балалар орталықтарымен, мұражайлармен және т. б. ынтымақтастықты дамыту.
- Біліктілік деңгейді, шығармашылықты дамыту.
- Жас мамандармен жұмыс.
- Білім жетілдіру курсынан өткен тәрбиешілер есебі
- Жаңа әдістемелік оқулықтармен, психологиялық әдебиеттермен таныстырып отыру.
- Шығармашылықпен жұмыс жасайтын тәрбиешілер іс-тәжірибесін жасақтау.
- Ашық оқу іс-әрекеттер, семинар-практикум, тәрбие жұмыстарын өткізу.

Мектепке дейінгі мекеменің жұмысын жетілдіру оның мазмұнын, формалары мен әдістерін жаңартумен, педагогтердің кәсіби шеберлігінің деңгейін арттырумен байланысты, бұл олардың қызметінің жеке шығармашылық стилінде көрінеді. Осы жаңару процесінде әдістемелік жұмыс оның тиімсіз нысандарын (дәрістер, консультациялар) қысқарту есебінен жетілдіріледі; семинарлардың әртүрлі түрлерін өткізу технологиялары өзгертіледі.

Сондықтан мектепке дейінгі мекемелердің педагогтарымен жұмысты ұйымдастыру және оларды нақты оқыту технологияларында практикалық іске асыру ерекше маңызды.

Әдістемелік қызмет, егер ол педагогті қажетті ғылыми біліммен қамтамасыз етпесе, бос формальдылыққа айналады. Бұл жұмысты ұйымдастыруда оның жетістіктері мен қиындықтарын ескере отырып, педагогикалық ұжымның қызметін нақты талдаудан бастау керек.

Сонымен бірге, әдістемелік жұмыстың түпкілікті нәтижесінің нақты көрсеткіштерін анықтау, оны бағалау критерийлерін тұжырымдау өте маңызды. Олардың саны әртүрлі болуы мүмкін және белгілі бір мектепке дейінгі мекемеге байланысты.

Әдебиеттер.

1) «Жаңа технологияларды сабақта қолдану»Ұ.Төлепова «Бастауыш мектеп» №7, 2015 жыл
2) «Отбасы және балабақша» журналдары2014 жыл, 2017 жыл
3) «Отбасы және балабақша» журналы№4, 2015 жыл
4)Дамыта оқыту технологиясы. Бисенбаева Әлия.
5) Бала мен балабақша. Республикалық педагогикалық журнал №12, 2013
6)Мектепке дейінгі білім –тәрбие әдістемесі.
Республикалық ғылыми-әдістемелік педагогикалық журнал №12, 2014

Білім берудегі ізденіс және инновациялық тәжірибе

Абдикалиева Ж.У.
№27 «Балауса» балабақшасы, Астана қаласы, тәрбиеші

Балаларды тәрбиелеу, дамытуға бағытталған тәрбиешінің сыныптағы күнделікті жұмысы оқыту үдерісі мен оқушылардың оқу нәтижелеріне оң ықпал етеді. Мен әр күн тәртібінде осы сөзді еске ала отырып, баланың білім алуына, өзін-өзі реттеуіне, ықпал жасадым. Баланың білімін көтеруде баланың сыни ойлауға тақырыптың мәнін өз бетімен меңгеруге және бағалай алуға дағды қалыптастыру керек. Бала мұндай жауапкершілікті ойын барысында немесе тапсырма орындау барысында қалыптастыратын ортада сезініп, қабылдайды. «Әрбір баланың жеке тұлғалық қасиеттерін ашу, оның мүмкіншілігін, өмірдегі мәнін көрсету арқылы білімге тереңірек ұмтылуына, сондай-ақ ізденісіне, бейімділігіне көмек беру, жағдай туғызу және оған өмір сүру үшін жана рухани күш беру - білім берудің түпкілікті мақсаты» екендігі айқындалған. Өзімнің күнделікті күн тәртібін өткізу тәжірибемде балалардың өз бетінше білім алу жолында сан түрлі әдістерді қолдану көзімнің жеткені егер бала тәрбиешіні ұйып тыңдап айтылған тақпақ , ән , ертегілерді қайталай алса онда бала жанды объектіге айналады екен. Сондықтан баланың білім деңгейін дамытуға әлеуметтік қолдау көрсетуде тәрбиешінің рөлі ерекше. Сапалы оқыту балаларды қоршаған орта жағдайы және оқыту білім алу мүмкіндіктерінің бірлігі ретінде қарастырылады. Оқытудың сапасын екі тәсіл арқылы аныктауга болады. Бірінші, бағалау- тәбиеші жұмысының тиімділігін балалармен өзара байланысының сипатын, жиілігін анықтау мақсатында жүргізіледі. Екінші кәсіби міндеттерді жауапкершілікпен орындағаннан көрі, күш-жігерді талап ететін сапалы әрі табысты оқытуға ерекше көңіл бөледі.

Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін шыңдау еркін сөйлей білуге. ойын еркін жеткізуге дағдыландыру, сыни ойлау қабілеттерін дамыту арқылы

шығармашылыққа баулу. Сабақтың міндеті: Ынтымақтастық атмосферасын орнату, тақырыпқа сай жұмыс жасау және оқушылардың өзіндік пікірін қалыптастыру.

Заман талабына сай тәрбиешінің шығармашылық еңбегі ең алдымен, сабақтың жаңалығына байланысты. Қызықты, сапалы, тиімді, нәтижелі жүргізілген, әрбір күн еңбегінің нәтижесі. Өз іс-тәжірибемде уақыт талабына сай АКТ-ны пайдаланып өтемін. Соның ішінде интерактивті тақта, видеоролик, электронды оқулықтармен жұмыс жасау арқылы балалардың мүмкіндіктерін аша түсуге бағытталған жұмыстарды жасап отырдым,

1)интерактивті тақтада өткен ертегі кейіпкерлерімен таныстыру, қоршаған ортамен таныстыру, үй жануарлары , жәндіктермен таныстыру барысында балалардың белсенділігі артып, өз бетінше жұмыс істеуге қабілеті, монологты, диалогты сөйлеуі балалардың артты. Балаларды қазіргі кезенде жәй суреттерді көрсету арқылы қызықтыра алмайсын, интерактивті тақтамен жұмыс жасағанда естерінде жақсы сақталып, сабаққа қызығады. Интерактивті тақта арқылы дауыстарды есті отырып берілген ертегі немесе басқада тақырыптарды тыңдай отырып есте сақтау , көру, есту дағдылары қалыптасады.АКТ-ны қолдана отырып балалармен ойын ойнап , би билеп , ән айта қимыл қозғалысқа түсуге болады.

Танымдық даму - баланың оқу және проблемаларды шешу қабілеті. Сондай-ақ зейін, сөйлеу дагдылары, ойлау негіздеу және шығармашылық зияткерлік сияқты кабілеттерді дамытуга және тұрақтандыруға қатысты. Баланың таным қабілетінің дамуына ықпал ете отырып балабақша ішіндегі мамандармен біріге жұмыс жасау арқылы баланың қызығушылығын немесе қабілетін анықтап отыруды жөн санаймын. Көбінесе адамның мінез -құлқы бақылау, модельдер құру арқылы зерделенеді, басқаларды бақылай отырып, жаңа мінез -құлық қалай қалыптасатынын түсінуге болады және бұл ақпарат іс-әрекет жасауға басшылық етеді. Баланың ойлау қабілеті мен таным қабілетін, мінез-құлқын бақылай отырып, жас ерекшелігіне сай тапсырмалар беремін, балада айтарлықтай қандайда бір істе қызығушылығы болса оны одан әрі шыңдау тәрбиешінің қолында.

Топта балалармен бірге дұрыс диалог құру нәтижесінде бағыттаушы, ұйымдастырушы, жетекші бола білдім, Осы тұрғыда тәрбиеші баламен көшбасшылығы - жеті модульді тиімді пайдаланса, нәтижеге қол жеткізеді. Ал топта айрықша белсенділік танытқан балаларды көшбасшы ету арқылы, о басқа балаға көмектесіп, соған жауап бергізуге үйретемін, өйткені ол өзін емес, басқада балаларды топты алға сүйрейді.

Бүгінгі күні білімді дайын қалпында қабылдамай, оны тәрбиеші өздігімен одан әрі бала денгейіне құрастыру арқылы тұлғаның дамытуында есте ұзақ мерзім сақталатыны дәлелденіп отыр. Қайталау мен жаттауға негізделген білім тек есте сақтау дәрежесінде болса құрастырылған білім баладан түсіну, қолдану, талдау, ақпарат негізінде жаңа мазмұнын құрастыру және бағалау секілді белсенді әрекеттерді талап етеді.

Әдебиеттер

1. «Бала мен балабақша» журналы № 11, 2011 жыл
2. Б.Бөрібаев, Е.Балапанов «Жаңа ақпараттық технологиялар», Алматы, 2001
3. А. Әлімов «Интербелсенді әдістемені ЖОО-да қолдану мәселелері» 2013ж 168 бет
4. «Мұғалімдерге арналған нұсқаулық» 2012ж 3-деңгей 40,73,77 бет
5. «Қазақ тілі мен әдебиеті» журналы 2010ж № 4 53-бет

Развитие коммуникативных и познавательных интересов дошкольников в процессе проектной деятельности: Мастер-класс

Цель мастер-класса: Способствовать развитию творчества и профессиональной активности педагогов в овладении технологией проектирования. Создать условия для активного взаимодействия участников между собой.Совершенствовать мастерство воспитателей.
Участники: педагоги ДО.
Оборудование: мультимедийный проектор, компьютер.
Дидактический материал: презентация, раздаточный материал (маркеры, ватманы для практической работы, фишки – кружочки для мишени, ватман с изображением мишени)
Структура мастер – класса:
1.Вступительная часть.
Объявление темы и цели мастер-класса.
2. Теоретико - демонстрационная часть.
3. Практическая часть.
4. Рефлексия
Подведение итогов.
Ход мастер- класса

Уважаемые коллеги, нередко бывает, что работая в одном учреждении мы редко встречаемся друг с другом в силу своей занятости. Предлагаю поиграть в простую, но очень важную игру «Будем рады встретиться».

Уважаемые коллеги, у нас получился замкнутый круг. Это символизирует то, что нас объединяет одна цель – воспитание детей, помощь, поддержка, понимание детей на всех этапах их жизни.

Существующие тенденции и нормативные изменения, происходящие сегодня в дошкольном образовании, требуют от нас новых форм организации педагогического процесса в ДО. Особенно актуальным становиться поиск форм совместной деятельности Педагогов – Родителей - детей. Реализации личностно-ориентированного подхода к образованиюявляется технология проектирования и использование метода проектов в ДО с интеграцией в различных образовательных областях.

Зарождение этого метода произошло во второй половине 19 века. Разработал этотновый дидактический метод американский педагог Джон Дьюи. По мнению американского педагога данный метод не только подготавливает

ребенка к жизни в будущем, но и помогает организовать его в настоящем. Основной целью проектного метода является развитие свободной творческой личности ребенка.

Что такое проектная деятельность? Самостоятельная и совместная со взрослым исследовательская, познавательная, игровая, творческая, и продуктивная деятельность. В процессе которой ребенок познает себя и окружающий мир, воплощает новые знания в реальные продукты, в ней развиваются познавательные способности, проявляется активность, любознательность, творчество, способность рассуждать. …

.ПРОЕКТ – ЭТО РАБОТА НА РЕЗУЛЬТАТ!!!!!!! В практике современных дошкольных учреждений используются следующие виды проектов:

Виды проектов

1. **Исследовательские - творческие проекты:** дети экспериментируют, а затем результаты оформляют в виде газет, драматизации, детского дизайна;
2. **Ролево - игровые проекты** (с элементами творческих игр, когда дети входят в образ персонажей сказки и решают по-своему поставленные проблемы) ;
3. **Информационно-практико-ориентированные проекты:** дети собирают информацию и реализуют ее, ориентируясь на социальные интересы (оформление и дизайн группы, витражи и др.);
4. **Творческие проекты в детском саду** (оформление результата в виде детского праздника, детского дизайна, например «Театральная неделя»).

По продолжительности они бывают:

Краткосрочными (одно или несколько занятий, средней продолжительности,)

Долгосрочные («Творчество Пушкина» - на учебный год).

Чтобы запомнить структуру проекта сыграем в игру «Ромашка»

Игра «Ромашка»

На лугу росла необычная ромашка, на лепестках которой были слова, начинающиеся с буквы П. Сердце ромашки, как и основа нашего мастер – класса – это проект. Ветерок сдул с нее лепестки. Сможете ли вы помочь ромашке вернуть лепестки? (проект включает в себя шесть П: Проблема (выбор темы) , Проектирование (планирование), Поиск информации, Продукт (выставка, газета, игра, альбом, праздник), Презентация, Портфолио (папка, в которой собраны все рабочие материалы проекта).

По ромашке можно легко запомнить структуру проекта.

Метод проектов включает в себя несколько этапов эту структуру проекта очень легко запомнить. Проект – это Пять «П»:

Проблема (выбор темы).

Проектирование или планирование.

Поиск информации.

Продукт (практический результат: выставка, журнал, газета, игра, карта, коллекция, альбом, реклама, сообщение, концерт и т. д.).

Презентация. (Виды презентации: отчет исследовательской работы, научный доклад, деловая игра, ролевая игра, спектакль, концерт и т. д.)

Портфолио, в котором собраны наработанные материалы (фотографии, рисунки, альбомы, макеты и др.).

По мнению Джона Дьюи, обучение должно строиться «на активной основе через целесообразную деятельность детей в соответствии с их личными интересами и личными целями». Поэтому, я вам предлагаю в своей практике использовать **два способа разработки проектов:**

1. «Модель трех вопросов»

2. Метод «Мыслительных карт»

Благодаря этим моделям воспитатель получает первичную информацию о запасе знаний, представлений детей по теме, ориентируется сам и помогает ориентации детей в способах получения, уточнения знаний, дети участвуют в общем планировании предстоящей познавательной деятельности.

Рассмотрим **«Модель трех вопросов».** Суть этой модели заключается в том, что воспитатель задает детям три вопроса:**• Что мы знаем? • Что мы хотим узнать? • Как узнаем об этом?**

Воспитатель инициирует общее обсуждение, чтобы дети выяснили, что они уже знают об определенном предмете или явлении. По мере того как дети отвечают на вопрос, воспитатель записывает их ответы на большом листе бумаги, чтобы группа могла их видеть. Нужно записывать ответы всех детей и указывать рядом их имена. Затем воспитатель задает вопрос: «Что мы хотим узнать о?» Ответы детей определяют задачи и направления познавательной деятельности. Когда все дети выскажутся, воспитатель спрашивает: «Как нам найти ответы на наши вопросы?». Мы с детьми придумали символы - сбора информации в картинках.

Давайте подробнее рассмотрим эту модель на примере проекта «Птицы Казахстана».

Второй способ - метод «Мыслительная карта», это удобная и эффективная техника визуализации мышления и альтернативной записи. Это - ваши мысли, изложенные на бумаге графическим способом.

Мыслительные карты, помогают выявить имеющие знания и представления у детей, упорядочить их, затем добавить и классифицировать новые, а после этого органично соединить их друг с другом. В центре листа размещаем основную тему, то есть пишем слово или выполнить в виде рисунка. Например, тема птицы, можно нарисовать или другой образ, ассоциирующийся с птицами. Далее ребенок рисует толстые ветви (к углам листа, каждая своим цветом. Над каждой ветвью воспитатель пишет слово ассоциацию. Ребенок добавить каждое слово картинкой или рисунком, обозначающим данное слово. Затем работаем по очереди с каждой ветвью. От главной ветви рисуем несколько ответвлений, в зависимости от возникающих образов и ассоциаций.

«Системная паутинка по проекту»

Начиная работу по методу проектов очень важно не только определить тему проекта, учитывая интерес детей, но и выстроить системную паутинку с учетом требования. Четко должны прослеживаться не только направления деятельности, но и интеграция областей. В этом поможет системная паутинка.

Практическая часть. Уважаемые коллеги, я предлагаю Вам разделиться на две команды и разработать проект разными способами: «Модель трех вопросов» и

"Метод мыслительная карта», и представить свой проект. Тему проекта команда определяет сама.

IV. Рефлексия.

Уважаемые коллеги, предлагаем вам оценить себя и прикрепить к мишени фишки. Если вы поняли изложенный материал и будете работать этими способами, то прикрепите зеленую фишку. Если вы поняли материал, но затрудняетесь в его использовании, то прикрепите красную фишку.

Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық технологияларды қолдану

Абдрахманова А.Х.
Ұлытау облысы, Жезқазған қаласы.
КМҚК «Балбөбек» бөбекжай балабақшасы , тәрбиеші

Біз даналықты үш жолмен үйренеміз:
Ойлау- ең ізгі жол;
Еліктеу- ең жеңіл жол;
Тәжірибе жолы-ең ауыр жол.
Бенедикт Спиноза

«Білімді баланы туылған сәтінен бастап өмір бойы жалғасатын процесс ретінде қарау білім беру процесін ұйымдастырудың икемді стандарттарын қабылдауды қажет етеді» делінген «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінін 2021жылғы 15-наурыздағы №137 қаулысында атап өткендей, қазіргі әлемде білімге деген көз қарас балалар өмір сүріп, өсіп жатқан, жылдам өзгеріп отыратын болмыс бірге өзгеруде.

Бүгінгі таңда қоғамдағы даму кезеңіндемектепке дейінгі мекемелерде білім беру жүйесінде оқыту, тәрбие беру үрдісін технологияландыру – басты мәселенің бірі. Осы жаңаша бағытта жұмысты жалғастыру мақсатында біздің балабақшамызда балаларды мектепке дейінгі мекемелердің тәжірибесіне оқыту әртүрлі технологиялар заман талабына сай жаңартылып енгізілуде.

Атап айтатын болсам, балабақшада

1. Ойын технологиясы;
2. Денсаулық сақтау технологиясы;
3. Дамыта оқыту технология (Миға шабуыл», «Ассоцация» әдісі т.б)
4. Ақпараттық- коммунактивтік технологиялар (АКТ)
5. Құм терапиясы технологиясы.
6. «Асық» технологиясы
7. ТРИЗ
8. ЭБРУ

Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың маңызы зор.

Осыған орай, мектепке дейінгі білім беру инновациялық тұрғыдан қарау, озық тәжірибелер мен идеяларды насихаттау туындап отыр.

Жаңа технологияларны қолдану төмендегідей кезеңдер арқылы іске қосылады.

- ✓ 1-кезең – оқытып үйрену;
- ✓ 2- кезең меңгеру;
- ✓ 3 - кезең тәжірибеге еңгізу;
- ✓ 4 - кезең дамыту.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде қолданылатын педагогикалық технологиялардың бірнеше түріне тоқталып өтетін болсам.

Проблемалық оқыту технологиясы- бала өз бетімен ізденуге үйрету, танымдық шығармашылық қабілеттерін дамыту. Яғни, балалардың белсенділігін арттыру,оқу материалдарына баланы қызықтыратындай мәселе тудыру. Бала материалды сезім мүшелері арқылы ғана қабылдап қоймайды, сонымен қатар білімге деген қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында меңгереді.

«Бірге оқимыз» қашықтықтан оқыту жобасының әзірлемесінде өзімнің оқу іс-әрекетімде қолданған технологиялардың бірі-М.Монтессори технологиясы бойынша іс-тәжірибеммен бөлістім деп айтуға болады.

М. Монтессори технологиясы- баланың туғаннан азамат болғанға дейін барлық өмірі оның еркіндігі мен дербестігінің дамуы болып табылады. Әр баланың жеке ерекшіліктерін ескеру. Баланың әрі қарай интеллектуалды дамуының негізі ретінде сенсорлық және дене тәрбиесінің мүмкіндіктерін кеңінен қолдануға болады.

Монтессори әдісінің мақсаты: балаларды еркін тәрбиелеп, өмірге бейімдеу; өмірде өз мақсаты бар екенін қалыптастыру; балалардың өзінің үйреніп, өзін дамытуына жаңа мүмкіндіктер беру.

1. **Ойын: «Кубиктерді ретіне қарай салыстыр және сана »**

Шарты: Балалардың алдында 1 ден 6 ға дейінгі кубиктер болады. Тәрбиеші 2 санын көрсеткенде балалар тездетіп кубиктердің ішінен 2 кубикті алып қою керек. 3 дегенде тездететіп 3 кубикті қояды. Ойын осылай жалғасады.

2. **Конфеттер ойыны**

Шарты: 2 бірдей ыдыста көнфеттер салынған. тәрбиеші балаларды ортаға шақырып, ыдыстағы конфеттердің санатып,сан цифрын көрсету салыстыру оң жақтағы ыдыста конфет көппе, сол жақтағы конфет көппе салыстыру арқылы, ыдыстағы конфеттерді салыстырмалы түрде айтып беру. (салыстыру арқылы көп, аз) ұғымдарын айтқызу. Көбеюу және азаюу амалдарын көрсетеді.

«ТРИЗ» кең тараған таныс педагогикалық жүйелердің бірі. Ол – тапқырлық тапсырмаларды шешу және шығармашылық тұлғаны дамыту теориясына негізделген.

Мақсаты: балалардың қиялын ғана емес шынайлылықты түсініп жүйелі ойлауға, өзін-өзі тануға , өздерінің шағын мәселелерін шешуге баулу.

«Моншақ» әдістемесі.

Өзімнің ұйымдастырылған іс-әрекетінде күнделікті «Моншақ» әдістемесін жиі қолданамын.

Себебі бұл «Моншақ» әдістемесі балалардың білім және білік дағдыларын қалыптастырады. Қол маторикасы мен танымдық қабілеттерін, логикасын дамытады. Ойындар арқылы балалардың қызығушылығын тудыру және сенсорлық қабілеттерін(түс, көлем, пішін) дамыту. Жоғары-төмен, оң-сол, үлкен-кіші, ұғымдарын игеруге жәрдемдеседі. Ақыл-ой белсенділігін арттырады. Моншақ екі қолдың да бағдарлауын жақсартады. «Көз-қол» бағдарлауын жетілдіреді. Сөздік қорын байытып,зейінің тұрақтандырады. Балаларды топпен жұмыс жасауға, шыдамдылық пен ептілікке, шапшаңдылыққа тәрбиелейді.

Жас ерекшілігі: 3-6 жас

Қолданылуы: психологиялық және топтық жұмыстарда қолдану.

«Шыршаны безендіру» ойыны

Мақсаты: бұл ойындабалаларға жағымды эмоцияны құрастырып, ойынның ережесіне сай әрекет жасай білу дағдысын дамыту.

Біздің міндетіміз : балалардың әсемдікке деген қызығушылықтарын арттырып, баланың қол, саусақ қимылдарының моторикасын жетілдіріп, көріп қабылдау арқылы іздену, ой-өрісін дамытамыз. Балаларға сұрақтар қою арқылы сөйлеу дағдыларын қалыптастырамыз.

Сонымен қатар, күнделікті жиі қолданатын «Луллия шеңбері» әдісі.

«Луллия шеңбері» әдісі – балалардың ой-өрісін дамытатын инновациялық технологиялардың бірі деп айта аламын.Себебі оның қарапайымдылығы балабақшада өте үлкен мүмкіндік береді. Луллия шеңберінде баланың жас ерекшіліктеріне сай 4,6,8 бөлікке бөліп, оларға суреттер, сөздер, сандар,буын мен сөйлемдер жазылған. Әрбір бала өзіне қойылған сұраққа жауабын таба алады және кез-келген комбинация бойынша қиалдап, әңгіме айтуына да өте тиімді.

«Луллия» шеңберінде берілген тапсырма

Шарты: Карточкаларда сандарға байланысты пішіндер бейнеленген. Балалар стрелка бойынша айналдырып, қандай пішінді алса, пішінге байланысты сандардың таңбасын тауып атап беру керек.

Мысалы: Сания карточкада бейнеленген қызыл түсті 1 шеңбер геометриялық пішінді алып, соған сәйкес 1 таңбасы санын алады. Ойынның шарты осылай жалғаса береді.

2-ші бала Мансүр карточкада үш бұрышты үш геометриялық пішіндер бейнеленген, геометриялық пішінге байланысты 3 санның таңбасын тауып, атау керек. Осылай ойын жалғаса береді...

Жаңа заман баласын қалыптастырып, дамыту үшін, тұлғаның ішкі дүниесі мен оның қыр сырын анықтап, мүмкіншіліктері мен қабілетінің дамуына, жағдай туғызып отыруымыз қажет . Мектепке дейінгі мекеме балаларына үздіксіз тәрбие мен білім беру келешек ұрпақтың еркін дамуына,жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына әсер ететін балабақша мен тәрбиешілерілер деп білемін.

Әдебиеттер

3. «Бала мен балабақша» журналы (мәселеге кіріспе) Култаева Л.ААлипкалиева Г.Б №7.2023
4. «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінін 2021жылғы 15-наурыздағы №137 қаулысын

Мектепке дейінгі балаларды музыкалық тәрбиелеудегі инновациялық технологиялар

Абжанова Г.М.
Қарағанды облысы, Шет ауданы, Ақадыр кенті
«Балбөбек» бөбекжайы» КМҚК, музыка жетекшісі

Аңдатпа: Мектепке дейінгі балалардың музыкалық дамуында инновациялық компьютерлік технологияларды пайдалану оқу-тәрбие процесін сапалы жақсартуға ықпал етеді.

Кілт сөздері: анимациялық билер, квесттер, графикалық материал.

Дамудың қазіргі кезеңінде білім беру процестерінде бірталай өзгерістер болып жатыр: білім беру мазмұны күрделене түсуде, мектепке дейінгі білім беру педагогтарының назарын балалардың шығармашылық және зияткерлік қабілеттерін дамытуға, эмоциялық-ерік және қимыл-қозғалыс салаларын түзетуге аударуда; дәстүрлі әдістердің орнына баланың танымдық дамуын жандандыруға бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің белсенді әдістері іске асуда. Осы өзгермелі жағдайларда мектепке дейінгі білім беру педагогы балаларды дамытудың интеграциялық тәсілдерінің алуан түрлілігіне, қазіргі заманғы технологиялардың кең спектріне бағдарлана білуі қажет.

Музыка - бала қуанышының ерекше қайнар көзі және музыкалық сабақтарда әртүрлі педагогикалық әдістерді қолдану балаларды ерте музыкалық тәрбиелеудің маңызды міндетін шешеді.Музыкағақызығушылық компонентін қалыптастыру - музыкаға деген эмоционалдық көзқарасты дамыту. Мектепке дейінгі балаларды музыкалық тәрбиелеуді дамытудың негізгі міндетін шешу үшін мен өз жұмысымда музыкалық қызметтің түрлерінде жаңа бағдарламалар мен технологияларды пайдаланамын. «Музыка» білім беру саласында пәндік-дамыту ортасын құру кезінде балалардың жасы, олардың қажеттілігі мен әуестігі, тәрбие мен оқыту бағдарламасының талаптары, СанПиН нормалары, әдістемелік әзірлемелер сияқты әртүрлі факторлар ескеріледі.

Музыкалық білім берудің жаңа тәсілдері балалардың музыкаға қызығушылығын дамытуда мүлдем өзге, неғұрлым тиімді педагогикалық технологияларды пайдалануды талап етеді. Адам ойлауының ерекше түрі бола отырып, музыка негізгі функцияны – қарым-қатынас функциясын атқарады. Өнерге баулу, музыкалық тәрбие – жеке адамның қайталанбас өзін-өзі анықтауымен байланысты өте жеке және тіпті өзіндік ұғым.

Мен өз жұмысымда балалардың музыкаға қызығушылығын дамытуда түрлі заманауи технологияларды қолданамын.

• Музыкалық-сөйлеу және саусақ гимнастикасы;

• анимациялық билер мен флешмобтар;
• квесттер;
• аспаптармен ойындар;
• АКТ қолдану

Денсаулық сақтау технологиясын пайдалану міндеттері:

• балалардың жас және жеке ерекшеліктеріне сүйене отырып, денсаулық сақтау әдістемесін пайдалана отырып, музыкалық және шығармашылық қабілеттерін дамыту,
• салауатты өмір салты, аурудың алдын алу мәселелерінде ата-аналармен ынтымақтастықты ұйымдастыру.

Денсаулық сақтау технологиясындағы негізгі жұмыс әдістері:

- ән-жырлар. Белгілі бір аралықтарды таза интонациялауда ән айтуға және жаттығуға дауыс байламдарын дайындау үшін пайдаланылады;
- тыныс алу гимнастикасы. Респираторлық аурулардың алдын алу үшін балаларды мұрынмен тыныс алуға үйретеді, тыныс алу бұлшық еттерін жаттықтырады, өкпенің желдеткішін жақсартады, қанның оттегімен қанығуын арттырады, жүрек-қан тамырлары жүйесін жаттықтырады және гипоксияға төзімділікті арттырады (оттегінің жетіспеуі).
- алдыңғы тыныс алу гимнастикасымен ән айту балаларға психотерапиялық, сауықтыру әсерін тигізеді, алмасу процестеріне оң әсер етеді, орталық жүйке жүйесін қалпына келтіреді, мұрын тынысын қалпына келтіреді.
- артикуляциялық гимнастика – артикуляция органдарының сапалы қозғалыстарын әзірлеу, фонемаларды дұрыс айтуға дайындау, сөйлеу аппаратының бұлшық еттерін жаттықтыру.
-музыкотерапия - музыканы эмоционалды қабылдауға негізделген психотерапия әдісі. Дұрыс таңдалған музыканы тыңдау балалардың иммунитетін арттырады, тітіркендіруді және кернеуді болдырмайды, тыныс алуды қалпына келтіреді.
- музыкалық дене тәрбиесі бала ағзасының нығаюына ықпал етеді, қызметті белсенді өзгертуге мүмкіндік береді, жұмысқа қабілеттілігін арттырады.

Музыкалық тәрбие практикасындағы инновациялық формалардың бірі музыкалық импровизацияның қарапайым нысандары болып табылады. Бұл технологияның негізінде ән айту, ырғақты сөйлеу, балалар музыкалық аспаптарында ойнау, би, музыкамен импровизацияланған қозғалыс, өлеңдер мен ертегілерді, пантомиманы, импровизацияланған театрландыруды біріктіретін ұжымдық қызмет жатыр. Музыкалықты дамыту формасы - коммуникативті би. Баланы музыкалау процесіне тарту бір-бірінің достық атмосферасын құру және эмоциялық-психологиялық босату арқылы жүргізіледі. Коммуникативтік билер шешетін міндеттер:

• коммуникативтік дағдыларды дамыту;
• пішінді сезінумен жұмыс істеу;
• қозғалысты үйлестіруді дамыту;
• ырғақ сезімін дамыту.

Балабақшадағы музыкалық іс әрекетінің нормасы АКТ-ны білім беру қызметінде, іс-шаралар мен музыкалық мерекелерде, ойын-сауықтарда, бос уақыттарда ұдайы пайдалану болып табылады. Компьютерді оқу процесінде

пайдалану, біріншіден, қосымша оқу ақпаратын береді; екіншіден, бұл статикалық және динамикалық (слайдтар, анимациялар, бейнематериалдар) түрлі иллюстративті материал. Ал, бұл оқытудың тиімділігін арттырудың қуатты құралы, мектепке дейінгі жас баланың ынтасын күшейту, қызығушылығын арттыру. Ойын түрінде түсіндірудің және бекітудің жаңа тәсілдерін пайдалану балалардың еріксіз назарын арттырады. Ақпараттық технологиялар тұлғаға бағдарланған тәсілді қамтамасыз етеді, танысу үшін ұсынылатын материалдың көлемін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Мысалы, жаңа тақырыппен танысуды слайдтар, бейнефрагменттер, фотосуреттер көрсетумен сүйемелдеуге болады.Музыканы тыңдау кезінде суретшілердің суреттері мен композиторлар портреттерінің репродукцияларын көрсетуді пайдалануға, графикалық материалды (модельдерді, схемаларды) көрсетуге; мұражайларға, театрларға, концерттерге «баруға»; күнделікті өмірде көре алмайтын сюжеттер мен құбылыстарды модельдеу маңызы зор.

Осылайша, мектепке дейінгі балалардың музыкалық дамуында инновациялық компьютерлік технологияларды пайдалану оқу-тәрбие процесін сапалы жақсартуға ықпал етеді, оны балалар мен педагог үшін неғұрлым қызықты, толымды және жайлы етеді, музыкалық қызметтің барлық кезеңдерін қамтиды.

Музыкалық білім беруді дамытудың әртүрлі кезеңдері, баланың музыкаға қызығушылығын арттыратын, келешекте тіпті үлкен өнер иесі болуға талпындыратын өмірінің ажырамас бөлігі болып табылады. Әлемнің ең әдемі құбылысы – музыка. Музыка жүрек тілі, ол – сезімдер мен көңіл күй әлемі. Ол дыбыстар арқылы бейнеленген жан сарайы.Сол себепті, музыканы түсіну мен сезінуді тудыратын оқыту әдістерін алдыңғы қатарға шығаруды талап етеді.

Әдебиеттер

1. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы» 2016 жыл 12 тамыз № 449 бұйрығы
2. Музыкалық жетекшінің анықтамалығы – ТОО «МЦФЭР» - Казахстан» - 1(61)2018 ж.
3. Таубаева Ш.Т., Лактионова С.Н. Педагогическая инноватика как теория и практика нововведений в системе образования: научный фонд и перспективы развития (Книга 1). – Алматы: Научно-издательский центр “Ғылым”,-2001.
4. Жұмбаев М."Ойын технологиясының ерекшеліктері" Алматы 2000 ж.

Новые подходы к физическому развитию детей дошкольного возраста

Адгамова Светлана Александровна,
КГУ «Ясли-сад №23 «Алтын бесік» для детей с нарушением зрения» акимата города Астана инструктор по физической культуре

Аннотация: В статье рассматриваются нейропсихологические игры и упражнения, которые используются в ОД по физической культуре.
Ключевые слова: саморегуляция, нейропсихология, кинезиологические упражнения, нейродинамические процессы.

К моменту поступления в школу дети должны иметь определенные умения и навыки, быть психологически подготовленными к быстрому и качественному восприятию новой формации, усвоению новых знаний, уметь выстраивать взаимоотношения со сверстниками и взрослыми. В современном обществе сложно найти абсолютно здорового ребенка, не имеющего отклонений в физическом развитии.

Физическое воспитание детей с нарушением зрения является важной составной частью воспитания, так как оно направлено на всестороннее развитие детей, формирование двигательных умений и навыков, достижение высокого уровня физической подготовленности, а также подготовки ребенка к социуму.

Наш ясли – сад №23 «Алтын бесік» посещают дети с нарушением зрения. Его деятельность направлена на коррекцию, реабилитацию и социальную интеграциюдетей в общество. Организация учебно – воспитательного процесса в яслях – саду проходит с учетом вариативности образовательных и коррекционных программ. Включая ребенка в общую деятельность, воспитатели и специалисты гибко и дифференцировано подходят к коррекционно – образовательному и физкультурно-оздоровительному процессу. Реализация поставленных задач осуществляется в разных формах работы: организованной, игровой деятельности, прогулках, утренней гимнастики и других режимных моментов. Особое внимание в течение дня уделяется развитию навыков пространственной ориентации, коррекции вторичных дефектов, развитию двигательных функций. ОД по физическому развитию проходит в контексте с интерактивными физкультурно - оздоровительными технологиями. В них включаются: дыхательные упражнения, самомассаж, пальчиковые игры, релаксация, логоритмика. Проведенное комплексное диагностическое обследование по уровню развития детей, их физических качеств и двигательных навыков показало, что перечисленные методы работы вызывают интерес, активизацию детей, повышают физическое развитие, но не в полной мере повышается их двигательная активность.

Проведенный анализ позволил пересмотреть содержание ОД и дополнительно включить в нее нейродинамические упражнения, которые будут направлены на двигательную и познавательную активность детей. Это позволит: во – первых, поднять уровень двигательной активизации ребенка, обеспечить уровень зрительного и слухового внимания, способствовать формированию межполушарного взаимодействия, развить механизмы мозговой деятельности, стимулировать развитие памяти и мышления, улучшить физические навыки, а также тонкую и крупную моторику.

Подобранные нейродинамические упражнения были разделены на разделы:

1. Развитие крупной и тонкой моторики.

2. Развитие тактильно – двигательного восприятия.
3. Кинестетическое и кинетическое развитие.
4. Классификация предметов и их изображений.
5. Развитие зрительного восприятия и зрительной памяти.
6. Развитие слухового восприятия и слуховой памяти.
7. Развитие ориентировки в пространстве.

Принцип такого комплексного воздействия обеспечивает одновременно активизацию эмоциональной, когнитивной и сенсомоторных сфер, позволяет скоординировать работу правого и левого полушария, что очень важно для детей с нарушением зрения.

В занятия были включены:

- кинезиологические упражнения;
- глазодвигательные, дыхательные упражнения,
- нейроигры с мячом;
- нейроигры с карточками;
- когнитивные упражнения;
- комплексные игры.

Многие игры и упражнения были изготовлены своими руками. Где, получались красивые, яркие игровые пособия. Для лучшей ориентировки в пространстве использовались: зрительные ориентиры, веревочные канаты, разнообразные следы, мягкие дорожки. Изготовленное нетрадиционное оборудование: массажные коврики, мягкие модули, лотки, мешочки с разными наполнителями и др. давала возможность детям упражняться в свободном оперировании, накопленным зрительным опытом. Обучение играм проходило поэтапно. На начальном этапе применялись базовые комплексы игр. Сначала ребенок учился выполнять правила игры, точно выполняя движения вместе со взрослым, с использованием показа, объяснения и закрепления. Овладев предыдущим упражнением переходили к последующему. От простого к сложному, от занятия к занятию увеличивался объем выполняемых заданий. Несмотря на внешнюю простоту, каждая игра требует от ребенка одновременного выполнения нескольких действий и задействования нескольких зон мозга, что несомненно, вызывает трудности. Поэтому в ходе игры мы не требуем скорости, а добиваемся четкости, правильности, осознанности ее выполнения. Чтобы качественно и увлекательно построить данную работу необходимо было подобрать такие методы и приемы в которых будут задействованы все органы восприятия, причем необычным образом и в разных комбинациях. В начале нейроигры включали в утреннюю гимнастику. К физическим упражнениям добавлялись 2 -3 кинезиологических упражнения. Для выполнения упражнений используем карточки - схемы, символы, жесты. Это позволяет сосредоточить внимание детей, а также повысить плотность ОД.

Для развития разноплановых движений рук и ног и бинокулярного зрения включались упражнения: «Перекрестные шаги, «Пояс – плечо», «Локоть-колено», «Капитан», игра «Лыжник», а также упражнения: «Ленивые восьмерки», «Двойные каракули», «Сова», «Кнопка мозга», «Слон» и др. В общеразвивающие упражнения включаем упражнения на развитие реакции,

координации движений и полушарных взаимодействий. Например, перекатывание мяча из правой руки в левую и наоборот, передача мяча соседу и наоборот, выполнение перекрестных движений (правая рука сверху, затем левая), бросание мяча вниз правой, левой рукой, с использованием разных видов захвата. Любимым занятием для девочек являются игры с тренажером: «Нейроскакалка». Разноплановая работа ног формирует уверенность в себе, улучшает эмоции, саморегуляцию. Доброжелательная атмосфера, музыка формирует желание у детей заниматься каждый день.

Регулярное включение упражнений нейрогимнастики в ОД, в различные формы работы (утренней, вечерней прогулке, между занятиями, после сна) способствуют улучшению памяти, концентрации внимания и усвоение новых знаний. Они оказывают положительное влияние на процесс обучения, развитие интеллекта, улучшение состояния физического и психического развития. Под влиянием кинезиологических и нейротренировок в организме происходят положительные структурные изменения. Дети становятся более сильными, пластичными, выносливыми, гибкими. Планомерная работа позволяет выявить и скрытые способности детей.

В условиях семейного воспитания двигательная активность ребенка совершенствуется в условиях свободной, а не специально организованной деятельности. Вовлечение семьи в жизнь детского сада дает возможность повысить родительскую компетентность. Наши родители активные участники коррекционно – развивающего процесса. Они с удовольствием посещают физкультурные занятия, досуги, праздники и развлечения. Своим участием они не только активизируют детей, давая возможность наиболее полно раскрыться, но и сами обучаются и получают знания о разнообразных играх и упражнениях. Через разные формы работы: консультации, мастер – классы, сайт дошкольной организации они получают информационный, практический материал по организации работы по двигательной коррекции, знакомятся с нейропсихологическими технологиями и применение их в семейном воспитании. В результате целенаправленной деятельности, комлексного воздействия разнообразных средств по развитию двигательной активности и сенсорных процессов дети достигли следующих результатов:

- улучшилась зрительно - моторная координация;
- улучшилась способность ориентироваться в пространстве;
- улучшилось умение определять последовательность действий;
- улучшилось ряд физических навыков;
- активизировалась зона обоих полушарий;
- повысилась двигательная активность;
- улучшилось состояние мышц, зрения;
- усовершенствовались эмоциональные навыки;
- повысилась работоспособность;
- улучшились навыки состояния психического здоровья и социальной адаптации.

Таким образом новые подходы к физическому развитию детей способствуют повышению уровня двигательной активности,

совершенствованию физических качеств, а также воспитать интерес к физическим упражнениям.

Библиографический список

1. Ахутина Т.В., Пылаева Н.В., «Преодаление трудностей учения: нейропсихологический подход». СПб: Питер, 2008.
2. Визель Т.Г. Значение процессов полушарного взаимодействия в патогенезе нарушения речи// Ассиметрия 2010 № 4 С.9
3. Праведникова И.И. Нейропсихология «Игры и упражнения», Изд. «АЙРИС-пресс», 2017

Ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс істеуде дамытушы ойындардың маңыздылығы

Акашева А.Х.
Теміртау қаласы, «Ақтілек» бөбекжайы» КМҚК, дефектолог

Ойын – үйретудің, бейімдеудің ең керемет тәсілі. Ойын – бұл жаңа нәрсені байқап көру. Жай балаларды күлдіретін, қызықтыратын белсенділікті талап ететін ойын түрлері «ерекше балаларға» қорқыныш ұялатып, алшақтатуы мүмкін. Мендегі дамытушы ойындардың басты мақсаты ол әрине – баланы қоршаған ортасына қызығушылығын арттыру. Ойын барысында балалардың логикалық ойлау, көріп, естіп, танымдық қабылдауын, зейінін тұрақтандыруда көмектесетін, ойнай отыра, баланы жанжақты дамытатын білім білік дағдыларын қалыптастырудан незізгі қызметті атқарады. Ең әуелі алғашқы деңгейде сенсорлық жүйе: есту, көру, зейінің тұрақтандыру, ұстап сезу, түсінігін қалыптастыру, қолдың ұсақ моторикасын, пассивтті сөйлеу тілін жене оны активті сөйлеу тіліне жетелеу. Өмірде барлық балаға қоршаған ортаны танып білуде ең керемет қару ол – көзімен көріп, қолымен ұстап көріп қабылдау.

Сол себепті мен педагог-дефектолог маманы ретінде балаларға ойынды ұсынбас бұрын, ойынның бала назар аударатындай түстері ашық түске боялғанына және жасерекшелігіне сай жеңілден күрделіге бағытталатынына назар аударамын. Менің жұмыс тәжірибемдегі дамытушы ойындарымның қамтитын тақырыптары алуан түрлі. Ерекше балаларға білім беруде, дамытуда қолданатын басым көпшілік ойындарым – жабыстырмалы соының ішінде магнитті, баулармен, ермексазбен ойындарды да тысқары қалдырмаймын.

Енді сол ойындарға ерекше тоқтала кетсем. Мәселен, кіші жастағы балалрға арналған «Менің отбасым?» жабыстармалы ойыны арқылы бала отбасы мүшесін толық айта алмаса да, көлеңкесіне қарап, көбен көріп, көлеңкесіне қарап ажыратып әр отбасы мүшесін дұрыс орналастыра алады. Сондай-ақ аталған ойын бөлшектерін баланың ұсақ қол моторикасын дамыту мақсатында да пайдалануға болады. Түрлі-түсті күрішке боялған сенсорлы жәшік ішінде жасырлған ойын бөлшектерін саусақ ұштары арқылы тауып, сәкестендіруін сұраймыз. Әр ойынды педагог өзінің шеберлігіне қарай

түрлендіріп қолдана алады. Бұл жабыстырмалы ойын түрін қыстырғыштармен де, баулармен де алмастыра аламыз. Балаларды сөйлеуге ынталандыру мақсатында жасалған ең қызықты ойындарымның бірі - мульфильм желісі бойынша жасалынған ойын түрлері. Мульфильм желісі арқылы жасалған ойын түрлері арқылы баланың ойлауын, есте сақтауын, қиялын және дыбыс шақыруға зейінін дамытуға болады. Мульфильм желісі арқылы жасалған «Бармақтар отбасы» ойыны – отбасы мүшесімен таныстыруда қолданса, «Бес қошақан», «Акуленок тур туру ру ру» және кеңінен таралған «Синий трактор» ойындарын QR код сканер арқылы ұялы телефонмен көрсете отырып, баланың есте сақтау қабілетін тексеруге және шапшаңдығын арттыру үшін ойнатуымызға болады. Яғни біз гаджеттерді тиімді жағынан осылайша қолдана аламыз.

«Не жасырылған?» – бетінде шөтің суреті, артында жануар суреті жасырылған жарықпен ойыналатын ойын түрі (фонарикпен). Бұл ойынды жарықтың көмегімен жасырылған жануарды атай отырып, сипаттап беруін сұрауға және сәйкестендіруге болады. Сондай ақ ол жануарлар не тжейді? Әр жануарішіне қорегін жасырып ол ойындада біз жарықты пайдалана аламыз. Бұл ойын арқылы баланың байқағыштығы, логикалық ойлауы, заттарды тану мен қатар ажырата алу деңгейін көре аламыз және дамытамыз. Қазіргі таңда бала тілінің тежелуі, «Ерекше балаларды әлеуметтендіру», «Ерекше балаларға инклюзивті білім беру» жан-жақты қарастырылып, логопед-дефектолог мамандары кең сұранысқа ие. Ерекше балалар әр нәрсеге сезімтал келеді.

Кез келген жағдайды қабылдау оларға қиындық туғызады, тез тіл табыса алуы ұзақ уақытты керек етеді. Ал, дамытушы ойын арқылы біз баланы өзін еркін ұстауына мүмкіндік бере аламыз. Ермексазбен ойнау барлық баланы қызықтырары анық. Қолмен ұстау арқылы белгілі бір формаға келтіру, суреттерге сай ермексазды жабыстырып шығуы ұсақ қол мотрикасын дамытумен қатар, бір орнында ұзақ уақыт отыру, шыдамдылыққа тәрбиелейді. Ол ойындарды тиімді қолдануым үшін Ермексазбен ойын-атты көп реттік нұсқасында жасалған бірнеше беттен тұратын ойыным бар.

Негізінде, барлық балалар сияқты ерекше балалардың да ойын ойнағысы келеді, бірақ оларға тіпті күнделікті өмірдегі жағдайлар да қиындық тудырады. Себебі, жай балаларға қарағанда олардың тәжірибесі аз. Сол себепті, арнайы білімді, біліктілікті, шеберлікті талап ететін, белгілі бір деңгейлерден өтуімен қатар, белгілі бір заңдылықпен балалармен жүйелі жұмыс жасап, дамытуымыз керек. Қазіргі таңда белгілі бір мақсатқа бағытталған, үй жағдайында да қолдануға болатын қол жетімді ойындар жасалуда. Мәселен, «Дене мүшелері», «Менің отбасым», «Жартысын тап?», «Кубикпен ойлан тап», «Сыңарын тап», «Екі қолмен көрсет», «Көлеңкесінен таны», «Көлігін тап?», «Төлін тап?», «Түстерді топтастыр», «Пішіндерді сәйкестендір» одан бөлек күрделі ойындар топтамасы қазақи құндылыққа арналған ойындарыммен ертегімен таныстыруда тиімдіқолданатын ойын жинақтарым бар. Аталған ойындарды дұрыс таңдауда және ойынға қажетті материалды қолдан дайындау ол әрине педагогтардың шеберлігімен қоса біліміне, іскерлігіне қарай жасалынады.Бала дамуын жан-жақты ескере отыра, мен бүгінде жабыстырмалы ойындарды Photoshop

(фотошоп) және PowerPoint (перезентация) компьютерлік бағдарлама арқылы құрастырып, тиімді қолдануға болатын әдіс-тәсілдерді қолданып жүрмін. Ойын ойнап ән салмай өсер бала деп айтқандай дана Абай. Ойындарымызды қолдануда ойымызды шашыратып алмай мақсатымен, жоспарын анық құрып алып соған сай жұмыс жүргізілсе балемен бірге ойын ойнау арқылы біз үлкен жетістіктеге жететініміз анық.

Қолданылған әдебиеттер

1. Жас ерекшеліктер педагогикасы. Қ.Р.Б. және ғылым министірлігі С.А. Мусаева, Т.Б. Бегалиев «Фолиант» баспасы Астана-2006.
2. «Математика және физика» журналы №1-2009, №2-2005, №2-2006, №2-2009, №3-2004
3. Дидактикалық ойындар А.В.Фарков
4. Ә. Меңжанова «Мектепке дейінгі педагогика» - Алматы «РАУАН» 1992, 20 – 46 беті
5. Ф. Н. Жумабекова «Мектепке дейінгі педагогика» Астана «ФОЛИАНТ» 2008 55 – 78 беті.
6. «Мектепалды даярлық» журналы № 6 2009жылы 19 –20 беті.

Мектепке дейінгі ұйымдарда «робототехника» элементтерін қолдану

«Жетісу облысы білім басқармасының Талдықорған қаласы бойынша білім бөлімі» ММ
«№ 45 «Арман» балабақшасы» МКҚК тәрбиешісі,
Р.Ж. Акимбекова

«Қазіргі кезде цифрлық технологияның жедел дамуы мен адам қызметінің барлық саласын цифрландырудың жылдам дамуымен байланысты STEM білім беру маңызды және өзекті мәселе, білім беру жүйесінің барлық деңгейлерінде ерекше назар аударуды талап етеді».Сондықтан балабақшамыздаSTEAM білім беру жүйесінің робототехника модулін жүзеге асырудамыз.

Жаңартылған бағдарлама бойынша мектеп жасына дейінгі балалардың өмірлік маңызы бар дағдыларын дамыту мақсатында STEAM білім беру жүйесін қоданудың өзектілігі айқындалған. STEAM әлемдік жүйесінің жаңа тренді білім беру робототехникасы болды,ол балалардың танымдық зияткерлік қабілетін дамыта отырып, ғылыми техникалық шығармашылыққа бағыттайды.

Робототехника – білім берудегі әмбебап құрал. Робототехника білім беру модулінде робототехникалық құрылымдарды игереді, құрастыру арқылы қозғалыс, қашықтық, температура деген сөздерді ұғынады. Өз беттерінше роботтар жасауға үйренеді.

Балабақшадағы робототехника бірнеше міндеттерді шешеді.

- Танымдық: физика, ақпараттану, робототехника деген қызығушылықты дамыту.

- Білімділік: механикадағы конструкторлық есептерді шешудегі алғашқы тәжірибені меңгеруге дағдылары мен іскерліктерін қалыптастыру.
- Дамытушылық: шығармашылық қызметтің дамуы, әртүрлі жағдайларда оңтайлы шешімдер қабылдаудағы дербестік, зейін, жедел жады, қиял, ойлауды қалыптастыру.
- Тәрбиелік: жауапкершілікке, жоғары мәдениеттілікке, ұқыптылыққа, коммуникативтілік қабілеттілікке тәрбиелеу.

Балабақшада жобалау, құрастыру барлық мектепке дейінгі жас кезеңдерінде қарапайымнан күрделіге өту негізінде қолжетімді ойын формасында жүргізіледі. Құрастыру әрекеті бас пен қолдың бірдей жұмыс істеуіне мүмкіндік туғызады, сонымен қатар мидың екі жартысы жұмыс істейді, ол баланың жан-жақты дамуына әсер етеді. Бала ауызша есептеу мен санның құрамын біліп, қарапайым арифметикалық әрекеттер жасайды. Сол себепті балабақшамызда робототехниканы білім беру жүйесіне енгізе отырып тәрбиеленушілерді «RoboKids», «ROBOUARO», маусмания, робомаус, робот ботлик арқылы тәрбиелеу процесін жаңашаландыру жүзеге асырылады. Олар кіріктірілген ұйымдастырылған іс-әрекеттерде өткізуде тиімді болып табылады. Мәселен, робот ботлик ойыншығы арқылы сөйлеуді дамыту ұйымдастырылған іс-әрекетінде жануарлардың атын дұрыс атауға үйретуге көмектеседі.(1-сурет) Қоршаған ортамен таныстыру ұйымдастырылған іс-әрекетінде жолда жүру ережесімен таныстыру мақсатында робот ботлик арқылы түрлі тапсырмаларды орындату арқылы, қызықты өткізуге болады.

(2-сурет) Қоршаған ортамен таныстыру ұйымдастырылған іс-әрекетінде роботышқан көмегімен жаңа тақырыпты бекітуде пайдасы зор, мәселен робот тышқанның тапсырмалар алаңындағы музыкалық аспаптар, көкөністер, жемістер және тағы да басқа тапсырмаларды орындатуға болады. Роботышқан жиынтығымен балалар бағдарламалау негіздерімен ерте танысып, сыни ойлау мен логиканың дамуына ықпал етеді. Робомаус құралын күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекетіне енгізу арқылы тәрбиеленушілерге қызықты әрі сапалы білім беріледі. Мысалы Балалар тышқанға тапсырма орындауға арналған алаң құрастырып, керекті жерге жету үшін карточкалар арқылы алгоритмін солдан оңға қарай орналастырады. Карточкадағы белгілерді роботышқандағы батырмаларды басып ақпараттандырады, тышқанның қозғалысын бақылайды.

Күннің екінші жартысында кеңістікті бағдарлау дағдыларын жетілдіру мақсатында балалармен роботышқандар биін ұйымдастырамыз. Шарты: 4 тышқан алаңда музыка әуеніне сәйкес бірдей қозғалыс жасауы керек. Сол себепті 4 тышқанға бірдей бағдарлама енгізіледі, және бір мезетте тышқандар билей бастайды. (3-сурет)

Робокидс жиынтығында бала лего құрастырғыштар арқылы берілген сызба бойынша робот желдеткіш құрастырып, арнайы карточкалардың көмегімен роботқа бағдарлама енгізіп, робот желдеткіштің қалақшаларының айналғанын көрді. Сонымен қатар балалар робокидс жиынтықтары арқылы мотоцикл, футболшы робот, робот аю, робот күшік құрастырып бағдарламалады.(4,5-суреттер)

Маусмания ойыны арқылы балалар сүйекті лақтырып ондағы түскен сан бойынша тышқанға қадам жасатады, осылайша ірімшікке бірінші болып жеткен ойыншы жеңіске жетеді.

Балабақшамызда ересек және мектепалды топтары арасында жарыстық робототехника ұйымдастырылды. Жарысқа қатысушылар уақытқа тапсырмаларды орындады. Бірінші роботышқан жиынтығындағы секциялардан жол құрастырды. Екінші карточкалар арқылы алгоритм құрып тышқанды бағдарламалады. Жарыс қорытындысы бойынша жеңімпаздар анықталып, жүлделі орындармен марапатталды. Байқау жеңімпаздарымектепалды «Аққу» тобының тәрбиеленушілері Мылтықбай Нұрәлі және Олжабай Жантөре Қазақстанда тұңғыш өткізілген Республикалық «Жас ғарышкер» атты мектепке дейінгі робототехника чемпионатына қатысып, жүлделі орын иеленіп, дипломдармен марапатталды. (6,7-суреттер)

Мектепке дейінгі ұйымдағы робототехника балалардың коммуникативтік қабілеттерін дамытуға ықпал ететін, шығармашылық әлеуеттерін ашатын 21 ғасыр технологиясы. Ал, білімді, саналы, тәрбиелі ұрпақ тәрбиелеу жолында дәстүр мен жаңашылдықты ұштастыра қызмет ету, еңбектену, іздену – бүгінгі педагог міндеті.

Қолданылған әдебиеттер:

1.Робототехника для детей и их родителей В.Н. Халамов- Челябинск, 2012г.

2. Лего конструирование в детском саду. Е.В. Фешина

(1-сурет) робот ботлик

(2 – сурет) тышқандар

(3 – сурет) биі

(4 – сурет) Мотоцикл құрастыру

(5 – сурет робот желдеткіш құрастыру

(6 – сурет) «Жас ғарышкер» чемпионаты(7 – сурет)«Жас ғарышкер»

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру қызыметі

Аленова М.Р.
Қарағанды қаласы Бұхар жырау ауданы Ғ. Мустафин кенті
«Росинка» бөбекжайы КМҚК
тәрбиеші

Аңдатпа: Қазіргі таңда адамзат қоғамына ғылыми жаңалықтар мен инновациялық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу мен оқыту саласын заман талабына сай дамыту соншалықты уақыт сұранысын қанағаттандыратын жаңа бағдарламалармен, технологиялармен қамтамасыз ету болып отыр. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды моделін жетілдіру мен дамыту.

Кілт сөздері: модель, инновациялық, инклюзивті.

«Тәрбиенің екінші сыңары – білім деп» М. Әуезов айтқандай еліміздің болашағы алға басу үшін, әрине алдымен білім қажет. Сол білімді жандандыру мәселесінде біз бақша тірбиешілері рухани ұлттыққа қажетті білім тәрбие ұғымын негіз ұстанамыз. Осындай сапалы тәрбие мен оқытуды жас ұрпаққа жеткізе отырып, болашаққа жол салып беретініміз айдан анық.

Қазіргі таңда адамзат қоғамына ғылыми жаңалықтар мен инновациялық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу мен оқыту саласын заман талабына сай дамыту соншалықты уақыт сұранысын қанағаттандыратын жаңа бағдарламалармен, технологиялармен қамтамасыз ету болып отыр. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды моделін жетілдіру мен дамыту.

Модельдің мақсаты:

Дені сау, дербес, білуге құмар, көпшіл, сын тұрғысынан ойлайтын балаларды қалыптастыру мен әлеуметтендіруге бағытталған тәрбиелеу мен оқыту жүйесін

өзгерту арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамытудың бағыттары мен қағидаттарын айқындау.

Модельдің міндеттері:

•инклюзивті білім беруді қоса алғанда, оқу жоспарлары мен бағдарламаларының икемділігін қамтамасыз ету арқылы педагогикалық процесті ғылыми негізде жетілдіру жолымен мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мазмұнын өзгертуге жағдай жасау;

• мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мазмұнындағы өзгерістерді нормативтік құқықтық сүйемелдеуді қамтамасыз ету;

• педагогтердің деңгейінде және білім беру ұйымдарының деңгейінде мектепке дейінгі ұйымдардың күнделікті жұмысында зерттеу жұмысының мәдениетін қалыптастыру;

• педагогтердің кәсіби өсуінің үздіксіздігін қамтамасыз ету;

• өзара әріптестік іс-қимыл орнату арқылы ата-аналардың білім беру қызметтеріне қанағаттануын қамтамасыз ету.

Модель – мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы; баланы толыққанды дамыту – қимыл белсенділігіне жағдай жасау, пайдалы және құнарлы тамақтандыру, достық қарым-қатынас орнату және дамытушы ортаны ұйымдастыру арқылы қамтамасыз етілетін баланың физикалық, психологиялық, әлеуметтік, эмоционалдық денсаулығы мен қауіпсіздігі.

Қарым-қатынасты қолдау – ересектердің балаларға деген мейірімді қарым-қатынасы, баланың дербестігін ынталандыруы, әр баланың жеке басын құрметтеуі, балаға қиын сәттерде қолдау көрсетуі.

Инклюзивті білім беру кеңістігі – әр баланың жеке қажеттіліктері ескеріліп ұйымдастырылған орта, онда барлық балалар эмоционалдық, зияткерлік және академиялық қолдауды сезінеді, әлеуметтенуге қатысады және жеке басына, тәрбиелеу мен оқытудағы қалауына қарамастан қатысады.

Сапалы маңызды өзара іс-қимыл – педагогтің әр баламен жеке қарым-қатынасы, баланың іс-әрекетіне және оның пікіріне шынайы қызығушылықпен қарау, тыңдау, қолдау көрсету, балаға жылы қарым-қатынас көрсету.

Сонымен қатар мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту жүйесінде шешуді талап ететін бірқатар өзекті мәселелер бар:

• 1) балалармен жұмыста қолданылатын әдістер мен нысандардың заманауи талаптарға сәйкес келмеуі;

• 2) балалардың танымдық қызығушылықтары мен білуге құмарлығы, дербестігі жеткілікті ескерілмеуі;

• 3) кадрлар жасының ұлғаюы және жетіспеуі;

4) мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту жүйесіндегі педагог мамандығы беделінің болмауы;

• 5) кадрлардың тұрақтамауы;

• 6) педагогтерді даярлау бағдарламалары мазмұнының әлемдік ғылымның заманауи үрдісіне сәйкес келмеуі;

• 7) ерекше білім беруді қажет ететін балалардың оқшауланuы;

• 8) инклюзивті ортада балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау үшін мамандар тапшылығы;
9) ата-аналар қауымымен байланыстың жеткіліксіздігі.

Мектепке дейінгі кезең – мектепке дайындық сатысы, баланың өмірлік маңызды дағдыларын дамыту кезеңі. Демек, бала өміріндегі мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту тәсілінің ұйымдастырылған оқу қызметінен баланың жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, әр баланың әлеуетін барынша дамытуға жағдай жасауға қарай өзгеруі тиіс. Педагогтің алдын ала жоспарлаған әрекеттерін орындап қана қоймай, баланың қызығушылығына көңіл бөліп, күнді өзі таңдаған белсенділік түріне қарай құрудың маңызы зор.
Бірге ойнау дағдыларын, еңбек әрекеті дағдыларын, тазалықты, тәртіптілікті, ұйымшылдықты, ойлауды, қабылдауды, сурет салуды және басқа дағдыларды меңгерту ойын нысанында іске асуға тиіс. Ойын – баланың негізгі әрекеті және дамытудың негізгі құралы.

Қарым-қатынас дағдыларын педагог өзі көрсетуге тиіс. Балалармен диалог жүргізуде педагог қарым-қатынас тәсілдерін көрсетеді, әңгімелесушінің сезімін ескеру қажеттілігін түсіндіреді, сыпайылық пен адамдармен араласу қағидалары туралы айтады. Сәбилер мен мектеп жасына дейінгі балалардың ерекшелігі – олар белсенді әрекеттер мен практика арқылы үйренеді. Сондықтан ұйымдастырылған оқу қызметі тек ойын түрінде өткізілуге тиіс.

Білім беру салаларының міндеттері бала сол сәтте өзіне қызықты білімді өз бетінше таңдай алатын қолжетімді заттық-кеңістіктік ортаны ұйымдастыру арқылы іске асырылуға тиіс.
Құбылмалы әлемде педагогтің үнемі даму, балаларды тыңдай білу, сұрақтар қою, дәлелдер іздеу, оларды сыни тұрғыдан талдау және шығармашылық эксперименттер жүргізу қабілеті маңызды. Педагогтер белсенді зерттеуші және балалармен жұмыс істеудің жаңа нысандарын жасаушы, жаңашыл және жауапты болуы тиіс.

Ата-аналармен және ата-аналар қауымдастығымен жұмыс.
Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуда баланың өмірі мен дамуына ықпал ететін барлық факторларды ескеру қажет. Демек, баламен жұмысты ата-аналарымен, қоршаған ортамен өзара ынтымақтастықта құру аса маңызды. Барлық ерекшеліктерді: әлеуметтік жағдайды, отбасы тарихын, елдің мәдени ерекшеліктері мен салт-дәстүрлерін, баланың мінез-құлқы мен ерекшеліктерін ескеру қажет. Ата-аналармен үнемі қарым-қатынаста болу және оларды бейімдеу мен оқыту процестеріне тарту мектепке дейінгі ұйым ұжымының басты міндеттерінің бірі болуға тиіс.

Білім беру жүйесінің алдына қойылған міндеттер оқу-тәрбиелеу процесінің нәтижелі болуы үшін ата-аналардың жауапкершілігін арттыруды көздейді. Балаларды дамыту, тәрбиелеу және оқыту процесіне ата-аналарды тарту мәселесі мынадай бағыттарда шешіледі:
• 1) ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру;
• 2) ата-аналарды мектепке дейінгі ұйымның қызметіне тарту.
Модельді іске асыруда мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара іс-қимылы арқылы бақытты, дені

сау, дербес, білуге құмар, тіл табысқыш, сын тұрғысынан ойлайтын балалардың толыққанды дамуы үшін жағдай жасау. Баланың даралығы мен субъективтілігін қолдауға бағытталған трансформацияланатын ойын және тақырыптық аймақтар, инклюзивті дамытушы орта құр. Отбасымен ынтымақтастық нысандарын кеңейту. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың сапасын бағалау өлшемшарттарын әзірлеу. Ең бастысы ұйымдастырылған оқу қызметін балаларды шаршатпай, ойын түрінде өткізу керек.

Бала өмірінде ойынның маңызы зор, ол ересектердің қызметінде, жұмысында, қызмет бабында қандай мәнге ие болса, мұнда да сондай мәнге ие болады. Бала ойнағанда қандай болса, есейгенде жұмыста да көп ретте сондай болады. Сондықтан да болашақ қайраткерді тәрбиелеу ең алдымен ойыннан басталады.

Әдебиеттер

1. Бала мен балабақша (Республикалық педагогикалық журнал №8, 2017)
2. https:// astana-modern.edu.kz «uploads»

Білім беру мекемелердегі сөйлеу бұзылыстары бар балалардың психологиялық ерекшеліктері

Алжанова Лазат Алиакбаровна.
ШО әдіскер, қазақ тілі маманы
Астана қаласы «№52 «Еркетай» балабақшасы» МКҚК

Аңдатпа: Сөйлеу тілі бұзылған балалардың орталық жүйке жүйесінде функционалдық не органикалық ауытқушылықтар болады. Қалыпты сөйлеу қызметі үшін мидың барлық бөліктерінің тұтастығы және қалыпты болуы қажет, сонымен 45 бірге есту, көру және моторлық жүйенің қалыпты қызметі болу керек. Сөйлеу бұзылыстарының кең таралғаны: дислалия, дизартрия, ринолалия, тұтықпа, алалия, афазия және т.б.

Кілтті сөздер: сөйлеу бұзылыстары, биологиялық фактор, патология, сөйлеу қарым-қатынасы, дауыс ырғағының бұзылуы, тұтықпа, дислалия, ринолалия, дизартрия, алалия, афазия, жазу тілі мен оқу тілінің бұзылуы.

Кіріспе. Сөйлеу бұзылыстарының туындау себептері екі топқа ажыратады: биологиялық және әлеуметтік. Биологиялық себептер. Сөйлеу бұзылыстарының пайда болуына экзогенді-органикалық факторлар– баланың және оның ағзасының орталық жүйке жүйесіне түрлі қолайсыз ықпалдар әсер етеді. Бұл факторлар тобының ықпалы уақытқа байланысты құрсақтағы паотлогия, босану кезіндегі патология және баланың бірінші жылындағы түрлы зиянды ықпал. Әлеуметтік факторлар балалардың психикалық депривациясымен байланысты. Баланың сөйлеу дамуына эмоционалды және сөйлеу қарым-қатынасының жеткіліксіздігі, педагогикалық салғырттық, дұрыс емес тәрбие кері әсер етеді. Бала сөйлеуіне шектен тыс ықпал ету, мектепке

дейінгі жаста екі тілдік жүйені меңгеру, қоршаған адамдардың тіл кемістігі де жағымды нәтиже бермейді.

Негізгі бөлім.

Сөйлеу патологиясын зерттеу және түзету жұмыстары XIX ғасырдың орта шенінен бастап жүргізіле бастады. Мұның өзі сол кездерде сөйлеу қызметін қамтамасыз ететін негізгі анатомиялық, физиологиялық механизмдер жүйесінің зерттелуімен және айқындалуымен түсіндіріледі. Логопедияның ғылым ретінде қалыптасуы Ф.А. Рау, М.Е. Хватцев, О.П. Правдина, Р.Е. Левинаяның есімдерімен тығыз байланысты.

Сөйлеудің дұрыс қалыптасуы үшін мидың бүкіл құрылымдарының сақталып, мүлтіксіз қызмет атқаруы қажет. Сөйлеудегі ең маңызды элементтер — есту, көру, моторика жүйесі. Ауызекі сөйлеу перифериялық сөйлеу аппаратының негізгі үш бөлімінің — дем алу, дауыс және артикуляция, бұлшық еттерінің үйлесімді жұмыс атқаруы нәтижесінде іске асырылады.

Сөйлеу қызметінде негізгі рөлді мидың доминантты жарты шарында (оңақайларда сол жақ, солақайларда оң жақ жарты шар) орналасқан сөйлеу — есту және сөйлеу — қимыл зоналары атқарады. Сөйлеу баланың психофизикалық жалпы дамуы процесінде қалыптасады.

Бір сөзбен айтқанда, тіл бұзылыстарының себептері бала тілінің дамуына жете көңіл бөлінбеу болуы мүмкін. 2. Сөйлеу тілі бұзылған балалар саны жыл сайын артуда. Сондықтан логопедтер мен дефектологтардың жұмысы мұндай балаларды оқыту мен тәрбиелеудің тиімді формаларын іздеуге бағытталған. Сөйлеудің түрлі бұзылыстарының негізінде бала дамуының түрлі сатыларында (перинаталды, наталды, постнаталды) бас ми қабығының бұзылысында жатыр. Осыған байланысты көпшілігінде тепе-теңдіктің, қимыл-қозғалыс координациясының бұзылуы, артикуляциялық қозғалыстардың және қол моторикасының түрлі қимылқозғалыс бұзылыстары болады. Балалар кез келген ісәрекет түрінде тез шаршайды және жалығады. Ол тек ақылой іс-әрекетіне ғана емес, баланың мінез-құлқына да, өзінөзі сезінуіне де ықпал етеді. Бұл қатты бас аурулары, шаршау, ұйқышылдық немесе, керісінше, ұйқы бұзылысы және жоғары қимыл белсенділігі түрінде көрініс табуы мүмкін. Үзіліс кезінде олардың белсенділігі артады, ал кейін 46 сабақ материалына үлкен қиындықпен зейінін шоғырландырады. Сөйлеу бұзылысы бар балалардың зейіні төмен, әсіресе зейінді бір объектіге шоғырландыру және зейінді бөлу функциялары зардап шегеді. Оқушылар сөздік нұсқауларды қиындықпен қабылдайды, көп жағдайда өз әрекеттерін түсіндіре алмайды. Мамандар сөйлеу бұзылысы бар балалардың өз әрекетін бақылауының төмен деңгейін белгілейді. Танымдық іс-әрекет бұзылыстары нашар еске сақтау қабілеті мен төмен ақыл-ой қабілетімен сәйкес келеді. Мұндай балалар тобын оқытатын педагог өзінің сөйлеуіне ерекше мән беруі керек, себебі оған баланың оқу материалын қабылдау сапасы тәуелді. Сонымен қатар, сөйлеу бұзылысы бар балалар мұғалім тарапынан ерекше психологиялық қолдауға мұқтаж болып келеді. Эмоционалды-еріктік сферасы тұрақсыздығымен сипатталады. Балаларға көңіл-күйдің тез өзгеруі тән, кейді тіпті агрессия, мазасыздану байқалады. Олар сабақта тынып отыра алмайды, ыстықты, қоғамдық көлікте ұзақ сапарлар нашар көтереді, бас

ауруына, бас айналуға, жүрек айнуға шағым айтады. Функционалдық бұзылыстары бар балаларға невротикалық бұзылыстар тән және кей жағдайда төмен баға алуы, мұғалімнің ескертуі, сыныптастарының орынсыз қарым-қатынасы ауытқушылықтар тудырады. Кейбіреулерге агрессивті мінез-құлық, шектен тыс қозғыштық тән, басқаларына – ұялшақтық, қорқақтық, жасқаншақтық тән болып келеді.

Қорытынды. Сөйлеу тіліндегі мүкістердің патологиялық дәрежелеріне, белгілі бір мүшелерінің атқаратын қызметтерінің бұзылуына, зақымдануының уақытына, басты кемістіктердің ықпалынан пайда болатын екінші бір ақаулықтардың көрінуіне байланысты олардың бір-бірінен айырмашылықтары да әр алуан болып келеді. Олар әрқайсысының өзіне тән симптоматикалық және динамикалық ерекшеліктеріне қарай әр түрлі салаға бөлінеді. Мұндай салаға дауыстың бірқалыптылығының бұзылуы, сөйлеу тіліндегі дауыс ырғағының бұзылуы, тұтықпа, дислалия, ринолалия, дизартрия, алалия, афазия, жазу тілі мен оқу тілінің бұзылуы жатады.

Пайдалынған әдебиеттер тізімі

1. Қ.С. Тебенова; А.Р. Рымханова «Арнайы психология» Алматы 2011ж
2. Грищенко Л. Л. «Устранение дефектов речи», «Семья и детский сад» №1 2005 г.
3. Зайцева Г. Л. «Дактилология. Жестовая речь» М., 1991 г.
4. Малдыбаева А.О., Орынбаева Э.Ә. «Дефектология негіздері» Шымкент 2007 ж.
5. Намазбаева Ж. «Дефектологтың кеңесі» А., 1980 ж.
6. Өмірбекова Қ., Серікбаев Қ. «Логопедия» А., 1996 ж.
7. Филичева Т.Б., Чевелева Н. А. «Логопедическая работа в специальном детском саду» М., 1997 г.
8. «Специальная педагогика» под ред. М.Н.Назаровой. М., 2000 г

Мектепке дейінгі балаларға ұлттық ойындарды танымдық, шығармашылық әдістер арқылы дамыту

Алимбекова К.Б.
№69 «Еркем-ай» балабақшасы инновация әдіскері
Астана қ.№

Бұл мақалада мектепке дейінгі балаларға ұлттық ойындарды танымдық, шығармашылық әдістер арқылы қолдану туралы жазылған. Осы мақалада ұлттық ойындарды қимылды ойындармен ғана емес шығармашылық, танымдық зияткерлік бағытта да қолдануға болатыны барынша қамтылған. Киіз үйді құрастыруға бағытталған ойындар бар.

Ұлттық ойындар, қазақтың ұлттық ойындары — ежелгі заманнан қалыптасқан дәстүрлі ойын-сауық түрлері. Бүгінгі бізге жеткен ұлт ойындарының тарихы Қазақстан жерінде б.з.б. 1-мыңжылдықта-ақ

қалыптасқан. Тоғызқұмалақ, қуыршақ, асық ойындары Азия елдерінде тайпалық одақтар мен алғашқы мемлекеттерде кеңінен тараған. Ұлттық ойындарды меңгеру барысында балалар мен жасөспірімдер әр түрлі жаттығулар жасау арқылы денесін шынықтырады, ой-өрісін дамытады. Мұны бір ойынның бірнеше нұсқаларының болуы да айғақтайды (Мыс., белбеу тастау, орамал тастау, ханталапай, жаяу көкпар, т.б.).

Ұлттың ұлт болып қалуы оның болашағы мен өткені. Адам өзінің өткенін білмей болашаққа қадам баса алмайды. Яғни қандай ұлт болса да өткенін білуі маңызды. Осы орайда біздің №69 «Еркем-ай» балабақшасы «Ұлттық код» тақырыбы айналасында жұмыс жүргізіп бастады. Бүлдіршіндердің бойына ұлттық салт-дәстүрімізді дәріптеп, ұлттық дамытушы ойындар ойналып, салт-дәстүрге көңіл бөлінуде.

Балабақшада ұлттық ойындарды әр түрлі ойын элементтері арқылы балалардың ой-өрісін, шығармашылық, танымдық қабілетін ұштау, білімдерін дамыту.Ойын – балалардың ойлау қабілетін арттыратын іс- әрекет.

Балалабақшадағы балалардың жас ерекшелігіне сай ұлттық ойындарды ойнату.Ұлттық ойындар арқылы ұлт мәдениетіне тәрбиелеу.

Ойынды ойнату мен үйретудің міндеттері: қажетті дене қозғалыс дағдыларын, танымдық-қозғалыс белсенділігін арттыру; қалыптастыратын дене жаттығуларының негізгі түрлерімен балаларды таныстыру; денсаулықты нығайтуға бағытталған қозғалыс әрекеттерімен дене жаттығуларының негізгі түрлерін балаларға меңгерту; қызығушылығын қалыптастырып дамыту; Оқу іс-әрекеттерінде бағдарламаның мазмұнына қарай сергіту жаттығулары ретінде қолдануға болады. Дене шынықтыру іс-әрекеттерінде қимылды ойын ретінде ұлттық ойындарды алуда тәрбиешінің өз еркінде. Мектепке дейінгі ұйымдарда ұйымдастырылған тіршілік әрекетінің күн тәртібінде жоспарлауға болады.

Ойын - балалардың негізгі іс –әрекеті.

Ойын баламен мәңгілік өмір сүреді. Баланың өмірін қозғалыссыз елестете алмайсың. Сондықтан ұлттық ойындар балалардың қозғалу белсенділігінің дамуы, олардың денсаулығының күшеюі үшін қолайлы жағдай жасайды, сондықтан, ойын – баланың өмірінің нәрі деп білеміз.

Шығармашылық ойындар:

- Аспапты үнінен тап
- Қай аспап жоқ?
- Ою құрастыру
- Оюлы сырмақ
- Ұлттық киімдерді ата

Танымдық ойындар:

- Көп және біреу
- Көршісін тап
- Көзіңді жұмып, қолыңмен анықта

- Қанша? Қандай?
- Бұл қай кезде болады?
- Киіз құрастыру
- Домбыра құрастыру
- Құрақ көрпе құрастыру

Әрбір ойынның маңызы өте зор.

- ойын - тәрбие құралы, ақыл-ойды, тілді ұстартады, сөздік қорды байытады, өмірді танытып, сезімді кеңейтеді тәрбиелейді.
- ерік және мінез қасиеттерін бекітеді, адамгершілік сапаны жетілдіреді.
- ұжымдық сезім әрекеттері өсе түседі.
- эстетикалық тәрбие беру -өнерді, көркемдікті түсіндіру құралына айналады.
- еңбек тәрбиесін беру мақсаттарын шешуге мүмкіндік береді.

XXI – ғасыр білімділер ғасыры болғандықтан бүгінгі таңда заманымызға сай зерделі, ой - өрісі жоғары, жан – жақты дамыған ұрпақ қалыптастыру мемлекетіміздің алға қойған аса маңызды міндеті болып тұр. Тәрбие мен білімнің алғашқы дәні – мектепке дейінгі тәрбие ошағында беріледі. Бала денсаулығының мықты болып, қозғалыс, дене құрылысының дұрыс жетілуі мектепке дейінгі кезеңде қалыптасады.

Ұлттық ойындар – ата – бабаларымыздан бізге байлығымыз, асыл қазынамыз. Сондықтан, үйренудің күнделікті тұрмысқа пайдаланудың заманымызға сай ұрпақ тәрбиелеуге пайдасы орасан зор. Ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып, ұштаса береді. В.А. Сухомлинскийдің сөзімен айтқанда: Ойынсыз ақын – ойдың қаншалықты дамуы да жоқ және болуы да мүмкін емес. Ойын дүниеге қарай ашылған үлкен жарық терезе іспетті, ол арқылы баланың рухани сезімі жастық шақ өмірімен ұштастырып, өзін қоршаған, дүние туралы түсінік алады. Ойын дегеніміз – ұшқын, білімге құмарлық пен еліктеудің маздай жасаған оты. Міне, ойын дегеніміз - тынысын кең алысқа меңзейтін, ойдан-ойға жетелейтін, адамға қиялмен қанат беретін осындай ғажап нәрсе ақыл-ой жетекшісі, денсаулық кепілі, өмір тынысы.

Ең бастысы ата-бабадан қалған өнер мен өнеге, үлгілерінің лайықтыларын баланың сана сезіміне құйып көзіне көрсете отырып, ойын арқылы бойына сіңіріп, оларды әдептілікке, мейірімділікке ізеттілікке, туысқандық пен бауырмалдыққа, үлкенге - құрмет, кішіге - қамқорлыққа баулып адамды қажеттерді ұғындыру, қалыптастыру. Бір ғажабы ойындар балалардың жан сұлулығында, тән сұлулығында жан-жақты жетілдіруге бағытталған. Өзгені былай қойғанда жан-жануарлар қалай дыбыстайды, қалай іс-әрекеттер жасайды, оларды тілімізде қалай айтады дейтін танымдық, тілдің маңызы зор

Қолданылған әдебиеттер

1.ҚР мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы

2. https://ziatker.kz/ сайтынан да материалдар алынды.

3.https://multiurok.ru/сайтынан да материалдар алынды.

Ерекше білімді қажет ететін балаларға білім берудің заманауи әдістері

Алина Г.М., тәрбиеші
№38 «Шаттық» балабақшасы
Астана қаласы

Аңдатпа: Инклюзивті білім беру - қайрымдылық пен адамгершіліктің бастауы. «Дені сау бала мен мүмкіндігі шектеулі балалар бірдей заңдылықпен дамиды».
Түйінді сөздер: Инклюзивті білім беру, ерекше білім, оқу тәрбие, педагог, модель, сапа,жүйе, әлеумет, бағыт.

Қазыргы таңда бүкіл әлем жұртшылығының назарын аударып отырған мәселе балалардың жеке сұраныстары мен ерекшеліктеріне ортаның, отбасының қатысуымен білім беру үрдісіне толыққосуды қарастыратын инкюзивті білім беру. Дефектология ғылымда жаңадан тұсауын кескен сәбидей алғашқы қадамын елімізде енді бастап келеді.Ананың денсаулығынан ба, әлде әке қанының улануы ма, ауаның ластануы шығармүмкін жазмыш болар әйтеуір күні бүгінде мүмкіндігі шектеулі балалардың саны азаймай отыр. Санаға салып сараласақ бұл біздің елімізде бей-жай қалдырмайтын үлкен мәселе. Инклюзивті білім беру – ерекше мұқтаждықтары бар балалар мен қалыпты балаларды тең оқыту болып табылады. Демек, инклюзивті білім беру негізінде балалардың қандай да бір дискриминациясын жоққа шығару,барлық адамдарға деген теңдік қатынасты қамтамасыз ету, сонымен бірге оқытудың ерекше қажеттілігі бар балаларға арнайы жағдай қалыптастыру идеологиясы жатыр. Осы бағыт балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру жағдайын қалыптастырады. Қазыргы уақытта даму мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс жасаудағы өзекті мәселе-инклюзивтік білім беру болвп табылады. Инклюзивтік білім беру мүмкіндігі шектеулі балаларға өзінің құқықтарын іске асыруға мүмкіндік береді. Инклюзивті білім беру мүмкіндігі шектеулі балаларға балабақша, мектеп, институт, мектепке дейінгі және мектеп өміріне толық көлемде қатысуна мүмкіндік береді. Инклюзивті білім беру мүмкіндігі білім беру мүмкіндігі шектеулі балаларды теңдікке, тең құқылыққа ынталандыру қорына ие болып табылады.

Инклюзивті білім беру жүйесінің мақсатын айтатын болсақ:

- Қалыпты балалармен тең ұстау
- Баланың өз-өзіне сенімін арттыру
- Қоршаған ортаға бейімдеу
- Тең дәрежеде білім алуын қарастыру
- Жолдастарымен тіл табыса білуге үйрету
- Жүзеге асу жолдары
- Дефектолог жұмысы

- Логопед жұмысы
- Педагогикалық-психологиялық коррекциялық кабинет
- Педагогикалық-психологиялық консилиум
- Техникалық құралдар мен жабдықтар

Міндеті:

1. Мүмкіндігі шектеулі балаларды оқыту, тәрбиелеу, түзету жөніндегі шешімдерді жас ерекшеліктеріне қарай қолдану.
2. Мүмкіндігі шектеулі балаларға ерте коррекциялық көмек көрсету жүйесін ұйымдастыру.

   Күтілетін нәтиже:

   1. Баланың физиологиялық мүмкіндігі жедел дамиды.
   2. Жағымды міне-құлық қалыптасады

Инклюзивті білім беру даму мүмкіндігі шектеулі балаларға қоршаған орта мен жалпы қоғам алдында тең құқылы болуға қолдау көрсетеді. Мүмкіндігі шектеулі балалардың әлеуметтік – тұрмыстық өмірге бейімделуін толық қалыптастырып, қоғам өміріне толыққанды енуіне мүмкіндік беретін адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруымыз керек. Балаға аяушылық, мүсіркеушілік факторлары керек емес, балаларға адамгершілік, еңбексүйгіштік, өмірге құштарлық, қоршаған ортаны сүю, адамдарға өшпенділікпен емес, махаббатпен қарап, өз-өзіне қызмет етуді, тіл табыса алуға үйретуіміз керек. Басқа дені сау балалар қол жеткізе алатын мүмкіндікол балалардың да қолынана келетінін балаға түсіндіруіміз қажет.Сондықтан да мұғалім-дефектолог мүмкіндігі шектеулі балалардың қалыптасуына, өз бетімен өмір сүруіне бағыт-бағдар беруі тиіс. Баланың танымын қалыптастыратын ойын әрекеті болып саналады. Қай ғалымды алмайық өздерінің ойын туралы еңбектерінде өз пікірлерін қалдырған: «Ойын баланың жетекші әрекеті» деген сипаттама береді, өйткені ойын баланы ақыл-ой жағынан да, дене жағынан да алға жетелеп, дамытады, баланың ойын өрбітіп, бойын өсіреді, адамгершілік қасиеттері дамиды. Инклюзивті білім беру мәселесі шет елдерде1970 жылдан бастау алады, ал 90 жылға қарай АҚШ пен Еуропа өздерінің білім беру саясатына осы бағдарламаны толық енгізді. Ал, біздің елімізде инкюзивті білім беру жүйесінің дамуы туралы ресми дерек «ҚР Білім беруді дамытудың 2010-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында» көрсетілді.

Инклюзивті білім беру дегеніміз – балалардың жынысына, жас ерекшеліктеріне, географиялық тұратын жеріне, қимыл-қозғалыстық және ақыл-есінің жағдайына, әлеуметтік-экономикалық жағдайына қарамастан сапалы білім алу және өздерінің потенциалдық дамыту мүмкіндігіне ие болу.

Инклюзивті білім беру – барлық балаларға қоғам өміріне белсене қатысуға мүмкіндік береді.

Инклюзивті білім беру – балалардың тең құқығын анықтайды және ұжым іс-әрекетіне қатысуға мүмкіндік береді.

Инклюзивті білім беру – адамдармен қарым-қатынасына қажетті қабілеттілікті дамытуға мүмкіндік береді.

Инклюзивті оқытудың негізгі принциптері

1. Адам құндылығы және мүмкіндігіне қарай қабілеттілігімен, жеткен жетістіктерімен анықталады.
2. Әрбір адам сезуге және ойлауға қабілетті.
3. Әрбір адам қарым-қатынасқа құқылы.
4. Барлық адам бір-біріне қажет.
5. Білім шынайы қарым-қатынас шеңберінде жүзеге асады.
6. Барлық адамдар құрбы-құрдастарының қолдауы мен достығын қажет етеді.
7. Әрбір бала үшін жетістікке жету – өзінің мүмкіндігіне қарай орындай алатын әрекетін жүзеге асыру.
8. Жан-жақтылық адам өмірінің даму аясын кеңейтеді.

«Бала дамуының алға жылжуы неғұрлым жоғары болса, педагогтың білімі оданда жоғары болуы керек», деп неміс психологы П.Шуман айтқандай, әр адам өз мамандығын қаншалықты жақсы көрсе, соншалықты еңбегі нығая түседі. Мүмкіндігі шектеулі балалармен ұйымдастырылған ойын түрлері, балалардың сөйлеу тілінің қалыптасуына зор ықпалын тигізеді.

Қорыта айтқанда инклюзивті оқыту – балалардың тең құқығын анықтайды және ұжым іс-әрекетіне қатысуға, адамдармен қарым-қатынасына қажетті қабілеттілікті дамытуға мүмкіндік береді. Инклюзивті білім беру жүйесіне енгізу арқылы балалардың бойына адамгершілік, ізгілік, жауапкершілік қасиеттерді қалыптастырамыз.

Библиографиялық тізім

1. Багажнокова И.М. «Школа для детей с нарушениями интеллекта: тенденции перспективы развития» Дефектология 2004

2. Жарықбаев Қ. Жалпы психология, 2000

3. Қазақстан Республикасының Білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарына арналған мемлекеттік бағдарламасы.-Астана, 2010

4. Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық педагогикалық түзету арқылы қолдау туралы. ҚР 2002ж №343 заңы

5. Дефектологиялық сөздік .

6. Руководящие принципы политики в области инклюзивного образования. Париж, ЮНЕСКО, 2009г

7. Қазақстан Республикасының Білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарына арналған мемлекеттік бағдарламасы.

Заттық дамыту ортасы арқылы балалардың сенсорлық қабілеттерін арттыру

Алипбаева Кумис Кайроллакызы
Астана қаласы, №88 «Баян сұлу» балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа: Балалардың толық және жан-жақты дамуы үшін, ойнауға, демалуға және оқуға арналған ұйымдастырылған орталардың маңыздылығы айтылған. Ерте жастағы балалардың миының дене мүшелерінің дамуындағы қоршаған ортаның әсері,білім беру үрдісінде білім берудің әдіс- тәсілдерін түрлендіріп, жетілдіріп сенсорлы бұрыштардың атқаратын ролы.**Түйінді сөздер:** сенсорлы, сенсомоторлы, эксперименталды, стимуляция, когнотивті.

Ерте балалық шақ – балалардың дене мүшелерінің және жүйелердің әсіресе ми функциясының дамуының ерекше кезеңі. Бас ми қабығының функциясы тұқымдық бойынша тіркелмеген, олар қоршаған ортаның ағзаларымен өзара қарым-қатынас жасау нәтижесінде дамитыны дәлелденген. Қазіргі кездегі балада дене түйсігі арқылы, есту сезімдерінде кемшіліктер бар. Яғни ол қоршаған әлемді сызықты, бір жақты қабылдауы мүмкін. Сондықтанда сенсорлы жүйе сандары қаншалықты көп, баланың тәрбие және оқыту үрдісіне араласса, оның дамуы жоғары және тиімді жүреді. Қазіргі өмірдің технологизациясы балалардың сенсорлы тәжірибесінің дефицитін құрап, оны визуальды және виртуальды образдар ауыстырған.Мақсаты: Сенсорлы бұрыш, тәрбиелеу-білім беру үрдісінде, қосымша білімнің тәрбиешілері және педагогтарының ұйымдастырушылық сабақтарында, өзіндік ойындарда, балалардың ізденіс-эксперименталды әрекеттерінде қолданылады. Сенсомоторлы бұрыш балабақшаның топтық мекемесінде бұл – қымбат құралдарсыз жабдықталған сенсорикалық бөлменің бейімделген нұсқасы.

Сенсомоторлы бұрыш, негізі:

• сенсорлы функциялардың стимуляциясы үшін (көру, сезу, есту т.б.);
• ұсақ мотористің дамуы, қозғалушы активтілік стимуляциясы;
• бұлшық ет және психоэмоционалды қауыртпалықты кетіру үшін, балалардың жақсы сезінуі және релаксацияға жетуі үшін;
• баланың еңбекқорлығын арттырып, жақсы эмоционалды жағдай қалыптастыру;
• когнитивті үрдістердің белсенділігі (ойлау, көңіл бөлу, қабылдау, ес);
•мектеп жасына дейінгі балалардың іс әрекетінің эксперименталдылығы және өзіндік жұмысқа уәжділігінің артуы. Біздің ортаның, топтың моделі екі қарапайым мақсатқа негізделді.

1. Балабақша – балалар үшін екінші үй, сондықтан оның ішінде балаларға қуанышты және жайлы болу керек;
2. Балалардың толық және жан-жақты дамуы үшін, ойнауға, демалуға және оқуға арналған ұйымдастырылған орта болу керек.

Кіші топтардың бағдарламаларын талдау нәтижесінде, дидактикалық және ойын материалдарының қандай болу керектігін ойластырып, балаларға олардың

жас ерекшелігін ескере отырып, заттық-даму ортасын құру, әсіресе негізгі көңілді, балаларда сенсорикалық қасиеттерінің дамуына бөлу керек. Балабақшаға алғашқы келген балаларды әдемі, ашық түсті, түрлі-түсті көмекші құралдармен, ойыншықтармен қызықтыру керек. Театр ілгіштен басталса, балабақшада шешінетін жерден басталады. Сондықтанда балаларды балабақшада қарсы алған кезде кіре берістен бастап жайлы болуы керек.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Ақжарқын Бәделқызы. Қазақ этнопедагогикасы-тәрбие бастауы. Нұр-Сұлтан 2020жыл
2. Жарықбаев Қ. Қазақ тәлім-тәрбиесі: оқу құралы.
3. Исаева З.А, Мынбаева А.К, Садвакасова З.М. Активные методы обучения. – Алматы, 2005.
4. Бұзаубақова К.Ж. Жаңа педагогикалық технология. Тараз, ТарМУ, 2003.

Мектепке дейінгі білім беруде ойын түрлерін пайдаланудың тиімді әдістері

Алтынбекова Ф.З.
Астана қ. №38 «Шаттық» балабақшасы, тәрбиеші

Андатпа: Бұл мақалада балабақшада жүргізілетін ойын технологиясының тиімді әдістері мен тәсілдері қарастырылады. Ойын арқылы бала дамиды, ауызша сөйлеу машығын игереді, таным белсенділігі қалыптаса түсіп, ақыл-ойы өсіп жетіледі. Ойын кезінде бала ешкімге тәуелді емес, өзін ең бастысы еркін ұстай алады. Ал еркіндік дегеніміз- барлық дамудың баспалдағы, бәрін білуге деген талпынысы мен құлшынысы.

Түйінді сөздер: бақылаушы, бағыт бағдар, бала бейнесі, құзырлық, коммуникативті, құлшыныс,креативті, тұлға.

Антон Чехов: өз сөзінде «Бала өмірінде ойынның маңызы зор, ол ересектердің қызметінде, жұмысында, қызмет бабында қандай мәнге ие болса, мұнда да сондай мәнге ие болады. Бала ойнағанда қандай болса, есейгенде жұмыста да көп ретте сондай болады. Сондықтан да болашақ қайраткерді тәрбиелеу ең алдымен ойында басталады» дегендей бала өміріне аса қажет ойынның көзделген мақсатқа жетіп нәтижелі болуы үшінбала үнін, баланың жеткізетін ойын, тұтас бала бейнесін толық көрген кезде ғана өз шегіне жетеді. Педагог ойын кезінде тек бақылаушы ролде болу керек ,бақылап қана қоймай басшы, бағыт-бағдар беруші. Ерте жастағы балалардың өзін-өзі дамыту құзырлығы бүгінгі күні білім беру саласындағы өзекті мәселе. Балаларды заман талабына сай коммуникативті қасиеттері мен эстетикалық талғамы –сезімі жоғары, ұшқыр ойлы, белсенді, креативті, кез келген ортаға бейімделетін, өзін-өзі ұстай алатын тұлға қалыптастыруда, құзырлы білімдерін дамытуда ойын технологиясының маңызды функцияларының атқаратын орны ерекше. Заман

талабына сай әр тәрбиеші өз сабағын жаңаша ұйымдастырып, шығармашылық ізденіспен өткізеді. Ойын- төзімділікті, алғырттықты, тапқырлықты, ұқыптылықты, ізденімпаздықты, іскерлікті, дүниетаным өрісінің көлемділігінің, көп білуді, сондай-ақ басқа да толып жатқан сапалылық қасиеттерді қалыптастыруға үлкен мүмкіндігі бар тиімді әдістерінің бірі. Ойын негізгі үш бағытта жүргізіледі:.ойын өткізуге әзірлік;ойынды өткізу;ойынды талдау.Ойынға қажетті құрал, заттарды даярлау ойынды өткізуге әзірлік болса, балаларды ойынның мазмұнымен таныстыру ойынды өткізу болып есептеледі.Оқу барысында ойын түрлерін балалардың жас және психологиялық ерекшелігіне сәйкес түрлендіріп, жаңа тақырыпты өткенде, өтілген тақырыпты ашуда, қайталағанда, білімді тиянақтау және тексеру кезінде, ұйымдастырылған іс-әрекеттің кез келген сәтінде ойын әдісінің құралы ретінде пайдаланады. Ойын баланың күш қуатын молайтып, оны шапшандыққа, дәлдікке, ақыл ойының толысуына, есейіп өсуіне пайдасын мол тигізеді. Балалардың өсіп қалыптасуына бес сезім түйткілері арқылы дамитындықтан олар біртіндеп баспалдақты жүйемен дамиды. Олар :көру, есту, сезу, иіскеу, затты ұстап көру, осы сезімдермен затты танып, жауап бере алады. Мектепке дейінгі ұйымдарда соңғы екі жыл ішінде ұйымдастырылған іс-әрекеті тек ойын ретінде өтіліп жатыр. Балаға ыңғайлы жерде ойнауы керек, ол үшін балабақшадағы ойын бөлмесі қазіргі талапқа сай жабдықталған болуы керек, бірақ өкінішке орай әлі де жаңа технологиядағы ойыншықтар, қажетті жабдықтар жетіспейді. Бала жалықпас үшін педагог өз тарапынан қолдан келгенше ойын түрлерін жаңартып отырамын. Әртүрлі және мазмұнды ойын әрекеті баланың қоршаған өмірдің жаңалығын ашуға, зерттеуге, түсінуге деген құлшынысын оятады.Мен ойынның негізгі үш түріне тоқтала кететін боламын.Олар:1.педагогтің жетекшілігімен өткізілетін ойын2. құрылымдалған ойын3. еркін ойын Педагогтің жетекшілігімен өткізілетін ойынды мен тобыммен күннің бірінші жартысында ұйымдастырылған іс әрекетінде коммуникативтік дағдыларды дамыту бойынша сауат ашуда **«Дыбыстар қайда орналасқан»** ойынын алдым. Ойынның шарты: балалардың алдына үш себет қойдым,бірінші себетте дауыссыз дыбыс басында, екінші себетте ортасында, үшінші себетте соңында карточкада дайындалған сөздерді бірінші буынға бөліп оқып беруі керек, екінші әріп қандай дауысты ма дауыссыз ба ажырата білуі керек, және ол қандай әріп екенін дауыстап атауы керек, сөздің басында, ортасында, соңында қалай тұрғанын түсіндіріп беруі керек. Бұл ойын арқылы балалар дауысты, дауыссыз дыбыстарды ажырата біледі, сөздік қоры молая түседі, буынға бөлуді үйренеді, сөздегі әріптердің орналасу тәртібін есіне сақтап қалады, тақырыпты жақсы түсінуге ықпал етеді. Осы ойынды алғандағы себебім ойын арқылы түсіндіру, пысықтау, бақылау түрінде балалардың әрекетін, қызығушылығын ояту, білімге деген құштарлығын дамытқым келді. Ал қиыншылығына тоқтала кетсем ойын барысында балалар басында әріптерді шатастырды, орнын ауыстырып себетке салды. Бірнеше рет қайталап ойнаған соң есте сақтау қабілеттері біршама жақсы жұмыс атқара бастады. Балаларға ойын ұнағаны соншалықты бұл ойынды келесі жолы да ойнауды сұранды. Осы ойын барысында баланың дербестігін, қызығушылығын көрдім, тілдік қатынас,

коммуникациялық дағдыларды байқадым. Келесі құрылымдалған ойынды мен балалармен түстен кейінгі кезде ойнағанды дұрыс көрдім. **«Кім көп біледі» ойыны**. Ойынның шарты: балалар шеңберге тұрады. Бастаушының қолында доп ол сұрақ қою арқылы балаларға доп лақтырады, доп ұстап алған бала тез жауап беруі қажет, «Менде кітап бар, ол не үшін қажет?» «Менің қолымда алма , оны не үшін қолдануға болады?» және т.б. тәрбиеші бірнеше заттық сұрақтар алдын ала дайындап қоюы керек. Бұл ойын арқылы балалардың есте сақтау қабілетін, заттар туралы, оның пайдасы туралы түсініктерін қалыптастыру, жылдамдыққа, тапқырлыққа тәрбиелей отырып баланың үнін есту, еркіндікке үйрету. Айтылған заттың қалай қолданылатын айтып беру. Осы ойын барысында байқағаным топтағы көп сөйлей қоймайтын Сұлтан деген тәрбиеленушінің қойған сұраққа нақты жауап бергені мені қызықтырды. Мен оған бізге ине, жіп не үшін қажет деген сұрақ қойдым. Ол: анам тігін тігеді, әдемі ою-өрнектен маған тақия және қарындасыма көйлек, шашына тағатын гүлден ободок жасады деп жауап берді. «Ойын ойнап ән салмай өсер бала бола ма?» деп Абай атамыз айтып кеткендей бала ойын арқылы өседі,ойын арқылы ой-өрісі дамиды, еркін қимылдайды, жүгіреді, секіреді, қысқасы рахаттанады. Келесі қарастыратынымыз еркін ойын. Еркін ойын көбінесе таза ауада, балабақша ауласында серуенде ойналады. Бұл жерде педагог тек бақылаушы болады. Балалардың қауіпсіздігіне басты назар аудара отырып бақылап, бағыт-бағдар беріп тұрады. **«Тауық күрес» ойыны**. Бұл ойын қазақтың ұлттық ойын түріне де жатады. Ойынның шарты: екі бала шеңберге шығып бір аяқпен секіру керек, секіріп жүріп шеңберден шығарып ептілік танытқан бала жеңімпаз болады. Ойынның мақсаты баланы жылдамдыққа, ептілікке, аяғымен ақсаңдай жүріп, иықтарымен қағысып, күресу. Бұл ойын баланың нық басып, орнықты жүруін дамытады. Балалар ойын барысында кемшіліктерге тап болды, бір-бірімен текетіреске түсіп ешкімнің жеңілгісі келмейтінін байқатты. Топтағы белсенді ұлдарым Төрежан мен Амир өздерінің мықты екендіктерін көрсеткісі келіп шеңберден шығып кетсе де ойынды жалғастыра берді. Балаларға ойын шартын бұзбай ойнауға, қауіпсіздік ережесін сақтау керектігін ескерттім. Еркін ойында балалардың басым көпшілігі көшбасшы болғысы келеді, ойын арқылы балада саралау әдіс-тәсілі қалыптасты. Ойын барысында балалар толығымен ашылады. Балаларға сұрақ-жауап, салыстыру, топтау, түсіндіру, көрнекілік, кесте-таблица, сурет, саяхаттау, теңестіру, көрсету және т.б. әдістер арқылы ойынды жан-жақты қызықтырып көрсете аламыз. Бала сан қырынан ашылады, олардың көбіне білгісі келетіндері, әлем қалай пайда болған?, ғарыш деген не?, планета дегенді қалай түсінеміз? Динозаврлар неге жойылып кеткен? Ұшақты кім ойлап тапқан? және т.б. сұрақтар қояды. Көкейінде мазалаған сұрақтарға нақты жауап алғысы келеді, ол үшін педагогта заман ағымына сай білімді, білікті, кәсіби тұрғыда шыңдалған маман болуы аса маңызды.

Пайдаланылған дереккөздердің тізімі

1. Наурызбай Ж.Ж. и др. Психолого-педагогические основы духовно-нравственного развития личности в этнокультурном пространстве/ под ред. Ж.О. Жилбаева. – Астана: Фолиант, 2014. – 252 с.
2. Қазақстандағы мектепке дейінгі білім. №5.2013 ж.
3. Мектепке дейінгі білім-тәрбие әдістемесі. №2. 2020 ж.
4. Мектепке дейінгі тәрбие №4.2013ж.

Новые технологии в развитии дошкольного воспитания и обучения

Алхимова Н.В., Мананникова О.В.
ТОО Ясли-сад «Алақай» г. Петропавловск, воспитатель

Аннотация: в статье рассматривается использование новых технологий, применяемых в процессе обучения и воспитания детей дошкольного возраста. Представлена характеристика основных видов инновационных технологий.
Ключевые слова: инновация, педагогические технологии, современное образование, дошкольное обучение.

Дошкольный возраст – важный период в жизни человека. В этом возрасте закладываются основы будущей личности, формируются зачатки умственного, личностного, физического развития детей.

Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения ставит цели: создание полноценного пространства развития ребенка, организацию его индивидуального развития, способствующего благоприятной социализации в дальнейшем. Государственный стандарт предусматривает познавательное развитие детей, развитие любознательности, формирование способов интеллектуальной деятельности. Поэтому основная задача педагогов дошкольного учреждения –выбрать инновационные педагогические технологии, которые оптимально соответствуют поставленной цели развития личности.

Инновация (нововведение) - создание и внедрение различного вида новшеств, порождающих значимые изменения в социальной практике. Технология – это совокупность приемов, применяемых в какой-либо работе, мастерстве, искусстве. Педагогическая технология – это совокупность психолого-педагогических установок, определяющих специальный набор методов, способов, приемов обучения, воспитательных средств; она есть организационно – методический инструментарий педагогического процесса. Внедрение инноваций в педагогический процесс дошкольной организации является важным условием в развитии системы современного дошкольного образования.

В настоящее время педагоги дошкольных учреждений интенсивно внедряют в работу инновационные технологии.Использование таких технологий влияют на формирование положительной мотивации к дальнейшему обучению.

К числу современных образовательных технологий можно отнести:

- ✓ здоровьесберегающие технологии;
- ✓ синквейн;

- ✓ игровая технология;
- ✓ технологии проектной деятельности;

Одной из важных задач дошкольного образования является задача сохранения и укрепления здоровья детей. В этом помогают *здоровьесберегающие технологии.* Для осуществления обогащенного физического развития и оздоровления детей в детском саду используются нетрадиционные приемы работы. Название технологии «5 стихий»: фитотерапия, закаливание, питание, эмоции, движение». В каждой группе должны быть оборудованы «Уголки здоровья». Они оснащены как традиционными пособиями (массажными ковриками, массажерами и т.д), так и нестандартным оборудованием:

1. «Сухой аквариум», способствует снятию напряжения, усталости.
2. Для развития речевого дыхания используется нетрадиционное оборудование (вертушки, султанчики).
3. Ходьба по коврику из пробок, из веревок с узелками – массаж стопы ног.
4. Оформление «Сенсорной тропы».

Рекомендуется педагогам использовать в режиме дня ритмопластику, соляную лампу, фитотерапию, аромотерапию, песочную терапию, гелиотерапию.

Технология проектной деятельности – это новая образовательная технология, которая позволяет эффективно решать задачи личностно – ориентированного подхода в обучении и воспитании детей. Педагоги, активно использующие проектную технологию в воспитании и обучении дошкольников, единодушно отмечают, что организованная по ней жизнедеятельность в детском саду позволяет лучше узнать воспитанников, проникнуть во внутренний мир ребенка.

«Буккроссинг». Суть этого понятия проста это «книговорот» (движение книг от человека к человеку).

Родитель, ребенок или педагог – любой желающий может взять понравившуюся книгу, а взамен оставить какую-либо свою, главное, чтобы количество книг в библиотеке не уменьшалось.

Цель проведения буккроссинга в детском саду — повышение интереса к чтению и литературе.

Игровая технология строится как целостное образование, охватывающее определенную часть учебного процесса и объединенное общим содержанием, сюжетом, персонажем. В нее включаются последовательно:

игры и упражнения, формирующие умение выделять основные, характерные признаки предметов, сравнивать, сопоставлять их;

группы игр на обобщение предметов по определенным признакам;

группы игр, воспитывающих умение владеть собой, быстроту реакции на слово, фонематический слух, смекалку и др.

Ковер “Фиолетовый лес” – это развивающая сенсорная среда, в которой ребенок играет, конструирует, закрепляет полученные знания; осваивает цифры и буквы; узнает и запоминает цвет, форму; тренирует мелкую моторику рук; совершенствует речь, мышление, внимание, память, воображение. Такую готовую среду можно использовать в свободной совместной деятельности

взрослого и ребенка, в предварительно организованной педагогом самостоятельной деятельности детей, а также во время, отведенное на образовательную деятельность.

Одним из эффективных интересных методов который позволяет активизировать познавательную деятельность и способствует развитию речи, является работа над созданием нерифмованного стихотворения, *синквейна.*

Инновационность данной методики состоит в том, что создаются условия для развития личности, способной критически мыслить, т. е. исключать лишнее и выделять главное, обобщать, классифицировать.

Синквейн для дошкольников – это:

• средство творческого самовыражения ребенка;

• игровой способ обогащения словарного запаса;

• подготовка к краткому пересказу;

• умение выделять главную мысль, формулировать идею, подбирать синонимы, правильно понимать и задавать вопросы, согласовывать слова в предложении;

• увлекательное занятие, благодаря которому каждый дошкольник может почувствовать себя гением-творцом.

Данная технология используется как метод развития образной речи, позволяющий быстро получить результат.

Введение инновационных проектов в дошкольных учреждениях помогает воспитывать и обучать воспитанников в духе времени. Помогает подготовить ребят к дальнейшим трудностям связанных с их образовательным уровнем каждый педагог должен идти в ногу со временем, чтобы не отстать от своих воспитанников. Именно поэтому он должен находиться в постоянном поиске новых и интересных способов обучения.

Литература

1. Атемаскина Ю.В. Современные педагогические технологии в ДО. – М.: Детство-Пресс, 2011. – 112 с.

2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения 3.08.2022 г. Астана, МОН РК № 348.

3. Развивающая предметно-пространственная среда «Фиолетовый лес». Методическое пособие / под ред. В.В. Воскобовича, Л.С. Вакуленко, О.М. Вотиновой. – Санкт-Петербург: ООО Развивающие игры Воскобовича», 2017, – 176 с.

4. Словарь практического психолога/ Сост. С.Ю. Головин – Минск: Харвест, М., - «Издательство АСТ», 2001- 800 с.

5. Швайко, Г. С. Игры, игровые упражнения для развития речи: книга для воспитателей детского сада: из опыта работы. / Г. С. Швайко. – Москва: Просвещение, 1998. – 64.

Топта қимылды ойындарды ұйымдастыру бойынша педагог жұмысының мазмұны

Аметова Айжан Сейльханқызы
Астана қ. №68 «Балбұлақ» балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа
Балабақша белсенді қатысу үшін ең маңызды балалардың қызығушылығын арттыру. Балабақша балалары ойын балалары болғандықтан, балаларға қимыл – қозғалыс ойындары мен деңгейлік тапсырмалар көбірек пайдалану арқылы қызығушылық, қозғалғыштық, оқыту дербестігі белсенділігін арттыру үстіндемін. Жақсы нәтижеге жету үшін ең басты дұрыс моральдық – психологиялық климат жасауы, балалармен тіл табыса білу керек. Ойын балалар өмірінде үлкен орын алады.

Кілт сөздер
Қазақ халқының ұлы ойшылы А. Құнанбаев: Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала болама? деп айтқандай баланың өмірінде ойынның алатын орны ерекше демек балалармен ойының әр түрін ұйымдастыра отырып бір- біріне деген қайырымдылық, мейірімділік, жаңашырлық, достық, жолдастық сезімдерді тәрбиелеуге болады. Ойын бала үшін нағыз өмір Егер тәрбиеші ойынды ақылмен ұйымдастырса, ол балаларға ықпал жасауға мүмкіндік алады.Ойын түрлері өте көп. Соның ішінде қимыл-қозғалыс ойыны. Ойынның негізін-әр түрлі қимыл-қозғалыс әрекеттері шығармашылықпен құрылып, дәлелді мазмұны, тақырыбы, идеясы бар, ережелері, көбінесе қарапайым ойындар құрайды.

Мәтін
Мектеп жасына дейінгі балалардың жан-жақты дамуы үшін ойынның рөлі ерекше. Бала ойынмен өседі. Ойынсыз бала қалыпты дамымайтыны белгілі. Дұрыс басшылықпен жүргізілген ойындар баланы жан-жақты дамытуда ғажайып жетістіктерге жеткізеді. Сол себептен тәрбиешінің басшылығы мына жағдайларды бекітуге тиіс деп есептейміз:
1. Тәрбиеші балалардың өз шығармашылығымен ойнау белсенділігін, қызығушылығын арттыру;
2. Ойын шарты мен ұжымдық талаптарды орындауда балалардың мүмкіндіктері мен тәртібін реттеп жетілдіру керек.
3. Балалардың өз беттерімен ойынын ұйымдастыруы неғұрлым жоғары болғанда, тәрбиешінің ойынға қатысуының соғұрлым аз болғаны абзал.
4. Күнделікті тұрмыстағы іс-әрекетте қажетіне қарай пайдалану үшін дағды ретінде қарастыруы тиіс.
5. Қимылды ойындарды ұйымдастырғанда тәрбиеші балалардың тұрақты тәртіп жүйесін қалыптастыруы қажет.
6. Ойын шартына сәйкес қажетті атрибуттар мен құралдарды балалардың ойындарында өздіктерінен пайдалана білуіне қол жеткізу.
7. Ойын шартын немесе оның атын баланың өз шығармашылығымен дамытып ойнауына жағдай туғызу, рөлдерді өз қалауларымен таңдауға мүмкіндіктер жасау.
Ойын тек қызықты әрекет қана емес, ол білім мен әдет-дағдыларды игеруге де мүмкіндік береді. Олай болса, қимылды ойындарды үйретіп, оның мазмұны мен

маңызының бала өміріне қаншалықты қажет екенін ұмытпай, балалардың қызығушылығын арттырып отыру керек. Бала ойынының тәрбиелік мәні зор. Қимылды ойындар негізінде балаларды тапқырлыққа, ептілік пен төзімділікке, күштілікке, жақсы мінез-құлыққа, көпшілікпен санаса білу сияқты жақсы қасиеттер қалыптасады. Ойын үстінде баланың қиялы, ойлауы, қабылдауы, зейіні, ес сияқты психикалық үрдістері белгілі деңгейде дамиды. Сөйтіп, бала құрбы-құрдастарымен қарым-қатынас жасауда мінез-құлық ережелерін сақтауға, орындауға үйренеді.

Қимыл-қозғалыс ойындары – мектепке дейінгі жастағы баланың сүйікті де пайдалы іс-әрекетінің бірі болып табылады. Ойын адам ағзасының жұмыс істеу қабілетін арттырады. Көңіл-күйін сергітіп, тамаққа тәбетін ашады, еңбекке құлшынысын күшейтеді. Ойын ежелден келе жатқан адам өмірінің маңызды бөлігі екені сөзсіз. «Бала ойынмен өседі» - демекші, қимыл-қозғалыс ойындарының бала тәрбиесіндегі рөлі ерекше. Ол – сандаған ұрпақтың керегіне жарап, оларды өмірге әзірлеу қажетін өтеген, сыннан өткен сенімді тәрбие құралы. Ойын жігерлікке,шыдамдылыққа және ұйымшыл болуға тәрбиелейді. Сондай-ақ тез арада ойлау қабілеттерін дамытады.

Ойын - маңызды іс. Егер біз ойынды тек көңіл көтеру үшін немесе дем алу ретінде пайдалансақ, одан ешқандай пайда болмайды. Қандай ойын болса да, ол негізгі мақсатқа жұмысалуы керек, өйіткені ойын баланы дамытады. Ойын адам жолын ынтымақтығымен бірге, оның бойындағы көптеген қасиеттерді ұштап, білім дәнін бойға білдіртпей дарытады. Ойындардың қай - қайсысы болсада баладан төзімділікті, тапқырлықты, ізденімпаздылықты, шеберлікті, т.б. толып жатқан қасиеттерді талап етеді. Қызығу - танымдық іс - әрекеттің Қозғаушы күші. Балаларға ойынға қызығуды туғызу үшін ойын түрлерін пайдаланудың орны бөлек. Тиімді қолданылған ойын түрлері тәрбиешінің түсіндіріп отырған материалын балалар зор ынтамен тыңдап, берік меңгеруіне көмектеседі. Өйткені балалардың аңсары сабақтан гөрі ойынға ауыңқырап отырады. Қызықты ойын түрінен кейін олар тез сергіп, тапсырманы ықыластана әрі сапалы орындайтын болады.

Ойындар барлық сыныптарда қолданылады.

Әр қашан да тәрбиеші ойынға койылатын төмендегі әдістемелік талаптарды біліп, орындап отыруы тиіс:

1.Ойынның мақсаты нақты қойылып, керекті көрнекіліктер мен материалдар күн ілгері дайындалып, оңтайлы жерге қойылуы керек

2.Ойынға кірісер алдында оның жүргізілу тәртібі балаларға әбден түсіндірілгені жөн.

3.Ойынға топтағы балалардың түгел қатысуын қамтамасыз етуі керек.

4. Ойынның жүру барысында тәрбиеші балалардың түгел қатысуын қадағалаумен қатар, олардың ойын үстінде шешім қабылдай білуіне, ойлана білуіне жетелеуі керек.

Қимыл қозғалыс ойындары үнемі қозғалыста болуды талап етеді. Ойындар дене дайындығының көрсеткіштерін жақсарту үшін пайдаланылады. Қимыл қозғалыс ойындары екіге бөлінеді

Таза қимыл қозғалыс ойындары

Спорттық қимыл қозғалыс ойындары
Спорттық қимыл қозғалыс ойындарына: Тақия тастамақ, арқан тартыс, Хантал апай, қыз қуу, асық ату ойындары балабақшада ойналатын ойындар.
Қимылды ойын: Ұлттық құндылықтардың бірі «Асық ату ойыны»
Мақсаты:Ұлттық ойындарда ұйымдастырылған іс-әрекетте кеңінен қолдана отрырып атадан балаға мұра болып жалғасып отырғанын түсіндіру, үйрету. Қызығушылығын арттыру. Жас ұрпақты өздігінен білім деңгейін көтеруге үйретіп өзін-өзі шыңдай түсуге тәрбиелеуге дағдыландыру.
Қорытындылай келе Ал, А.С.Макаренко ойынның балалар өмірін ұйымдастырудағы ролін жоғары бағалай келіп, тәрбиешінің ролі туралы былай деп жазды: «Мен де педагог ретінде олармен аздап ойнауға тиіспін. Егер мен тек қана үйретіп, талап етіп, айтқанымды істетіп тұрсам, онда мен, бәлкім, пайдалы, бірақ жақындығы жоқ бөгде күш қана боламын. Мен міндетті түрде аздап ойнауға тиіспін және мен өзімнің барлық әріптестерімнен осыны талап еттім» - дейді.
Қорыта келгенде тәуелсіз елімізге білімді,саналы, парасатты тұлғаны тәрбиелеу үшін ұшқыр ойлы,тәні таза, денсаулығы мықты, адал, терең білімді, жоғары талғамды шәкірт тәрбиелеу басты міндетім деп есептеймін.

Әдебиеттер:

1. Білім заңы
2.Әдістемелік нұсқау хат.
3. Балабақша журналы.

Всестороннее развитие детей дошкольного возраста посредством использования камешков «МАРБЛС»

Амирова Р.Д., Деньгина О.В.
КГКП ясли-сад «Балбөбек» г. Караганды, воспитатели

Аннотация. Камешки марблс - это инновационный, универсальный материал, который можно использовать в работе с детьми дошкольного возраста. Использование камешков марблс способствует всестороннему развитию детей. Нетрадиционный материал всегда любопытен детям, как игра с чем-то новым, неизведанным.

Игра - основной вид деятельности детей дошкольного возраста. Обучение через игру и творчество - важнейший аспект развития детей. Поэтому, в работе с детьми необходимо использовать традиционные и нетрадиционные игровые приемы и средства. Среди нетрадиционных средств нас заинтересовал такой творческий материал, который способствует не только развитию мелкой моторики, но и развитию речи, познавательной активности детей.

Таким материалом для нас стал, игровой набор камешки марблс. Использование камешков марблс - один из инновационных, нетрадиционных

методов обучения, который способствует всестороннему развитию детей дошкольного возраста. Приятные на ощупь камешки, разнообразные по цвету, форме и величине создают предпосылки к мотивированной деятельности, эмоциональному и эстетическому воспитанию детей.

Работа с камешками создает условия для развития памяти, мышления, мозга, познавательной и творческой деятельности, а так же формируется стремление к самостоятельности. Благодаря использованию камешков формируются знания о форме, размере, пространственном расположении предметов, развивается осязание, что способствует повышению уровня развития навыков письма и чтения.

Игра с камнями положительно влияет на психику ребенка. Простое перебирание камешков, рассматривание, поиск самого красивого камня, делает ребенка спокойным и уравновешенным, развивается любознательность. Работа с цветными камнями вызывает у ребенка положительные реакции: счастье, улыбка, эмоции. Благодаря приятным ощущениям, от действий с камнями значительно повышается работоспособность, снижается утомляемость, что положительно влияет на общее состояние здоровья детей. Доступная и привлекательная игра с камешками марблс в организованной деятельности, делает познавательный процесс интересным. С ее помощью поддерживается стойкий интерес к познанию.

Работу с детьми целесообразно начинать с ознакомления с техникой безопасности: камешки нельзя брать в рот, их нельзя кидать (беседы «Можно ли брать камни в рот» «Стекло может разбиться»)

С детьми старшего дошкольного возраста в совместной деятельности рассматривали камешки, держали в руках, закрепляли цвета, экспериментировали: определяли какие камешки тяжелые, а какие легкие.

В подготовительной группе для развития мышления мы стали усложнять задачу с помощью игр: «Учим буквы и цифры», «Звуковой анализ слов», «Выложи цифру», «Мы посчитаем», «Веселый лабиринт», «Составь геометрическую фигуру», «Графический диктант».

В формировании «Социально-эмоциональных» навыков мы используем разные игры, одна из которых игра «Это хорошо или плохо?». Предлагаем детям картинки с разными ситуациями, а они отмечают, при помощи камешек: красный - это плохо, зеленый - это хорошо, желтый - надо подумать, т.к есть несколько вариантов ответа.

Камешки марблс используем так же в сюжетно - ролевых играх, как предметы - заместители при формировании навыков безопасного поведения на дорогах, в природе, в быту (выкладывание маршрута на макете дороги, изображение светофора, угощение для кукол, деньги в кассе).

Цветные камешки применяем и в развитии «Познавательно интеллектуальных» навыков.При формировании представлений о внешних свойствах предметов: форме, цвете, величине, предлагаем игру «Мозайка», «Собери по образцу» - дети составляют мозайку по образцу с обязательным использованием шаблонов к заданию и словесным обозначением цвета, формы и величины камешка, с удовольствием выкладывают дорожки разной длины,

геометрические фигуры. Раскладывают цифры по образцу, закрепляют прямой и обратный счет, называют предыдущее и последующее число. Так же выкладывают определенное количество камней и соотносят его с цифрой, считают камешки, используя порядковый и количественный счет, выкладывают условие и решают математические «примеры» и задачи.

В развитии «Коммуникативных» навыков используем камешки марблс при изучении лексических тем (предлагаем выложить из камешков различные предметы по теме периода).

В организованной деятельности по подготовке к обучению грамоте камешки марблс мы используем в качестве фишек (зеленые – это согласные мягкие звуки, синие – это согласные твердые, красные – гласные звуки).

Для художественно-эстетического развития камешки марблс мы используем следующим образом: дети выкладывают различные предметы окружающего мира (цветы, животных и т.д.) по контуру, по схемам, по представлению (детям предлагается запомнить узор и выложить его по памяти), либо ребенку предлагаем самому придумать узор. Это способствует развитию зрительного внимания, памяти, мелкой моторики, воображения.

В физическом развитии мы используем камешки марблс, во время динамических пауз, физминуток, например, нужно выполнить столько приседаний или прыжков, хлопнуть, топнуть, сколько камешков мы покажем.

Опыт работы с камнями марблс показывает, что целенаправленное использование данной методики в детском саду оказывает только положительное воздействие на всестороннее развитие детей, так как формируются не только психические процессы, но и логическое мышление, мелкая моторика и речь, а ведь это самое главное.

Камешки марблс - это инновационный, универсальный материал, который я бы советовала использовать в работе не только воспитателя, а также родителям, так как это замечательная помощь для организации занятий дома.

Список литературы

1. Статья Е.В. Афонасьевой «Блестящая математика: математические игры с камешками Марблс»
2. Статья О.В. Бурнашовой МБДО №133 Новокузнецк. «Использование камешков «Марблс» в преодолении речевых нарушений у детей дошкольного возраста»
3. Климанова, Г.Б. Учебно-методическая технология использования камешков Марблс в работе с детьми дошкольного возраста // журнал Дошкольная педагогика. 2015.-№8(113)-С.28-37
4. Статья Черногузовой Е.А. «Камушки марблс и их применение»

Наставничество в формировании профессиональной компетентности молодых педагогов

Амирова Сауле Ериковна

Детский сад № 33 «Алтын дән» г. Астана, воспитатель

Аннотация: Развиватьуверенность в собственных силах и укрепить в правильности решения выбранной профессии воспитателя детского сада. Умение увидеть, услышать, узнать, удивить, увлечь, убедить, уделить внимание каждому, стремление к сотрудничеству, сопереживанию, сотворчеству, к активным действиям, уверенность в себе, любовь к профессии, самоотдача и творчество – вот слагаемые моего профессионального успеха

Ключевые слова: наставничество, молодой педагог, детский сад, наставник, профессиональное мастерство, текучесть быстрое вхождение в должность, квалификация.

«Позади каждого добившегося успеха человека стоит одна элементарная истина: кто - то, где – то, каким - то образом заботился о его росте и развитии. Этим человеком был наставник» Б.Л. Кей

Стабильность персонала и кадровое обеспечение является крайне важным и актуальным вопросом для ДО. В современных условиях модернизации системы дошкольного образования к педагогам предъявляют высокие требования осуществления своей профессиональной и практической деятельности. Молодой педагог как никто другой нуждается в необходимости получить поддержку опытных профессионалов на рабочем месте. К сожалению, последнее время текучесть педагогических кадров является не таким уж редким явлением. Практически каждое дошкольное образовательное учреждение сталкивается с данной проблемой. Особенностью труда начинающих педагогов является то, что он с первого дня работы имеют те же самые обязанности и несут ту же ответственность, что и воспитатели с многолетним стажем работы, а родители, администрация и коллеги по работе ожидают от них столь же безупречного профессионализма. Очень многое зависит от того, как молодого педагога встретят в детском саду. Оставят один на один со своими проблемами или помогут влиться в работу, в коллектив. Говоря о наставничестве, мы имеем в виду одну из форм передачи педагогического опыта, в ходе которой молодой или начинающий педагог практически осваивает, персональные приемы под непосредственным руководством педагога – наставника. В нашем детском саду практиковалась такая деятельность. Я на протяжении пяти лет была руководителем «Школы молодого педагога». Наставничество направлено на обеспечение более быстрого вхождения в должность молодого педагога:

Этоуниверсальнаятехнология:
-передачи опыта, знаний, формирования навыков,
- профессиональной компетентности и личностных ценностей через неформальное общение,
- повысить качество профессиональной подготовки и квалификации,
- развить у молодых начинающих специалистов позитивное, доброжелательное отношение к педагогической деятельности,
- снизить текучесть кадров, уменьшив количество молодых специалистов, уволившихся в течение первых лет педагогической деятельности.

Главная цель: наставничества заключается в оказании помощи молодым и начинающим педагогам в их профессиональном становлении, а также в формировании кадрового ядра нашего детского сада.

Наставничество определяет основные принципы

1. Целеустремленность и добровольность работы наставника
2. Личный пример наставника
3. Контакт наставника и подшефного
4. Доброжелательность и взаимное уважение
5. Уважительное отношение к мнению подшефного
6. Направленность плановой деятельности наставника на воспитание и профессиональное становление подшефного.

Для каждого педагога разрабатывается свой индивидуальный план работы на учебный год. Цель данного плана заключается в том, чтобы создать максимальные условия для профессионального роста молодого педагога. Как говорил советский педагог С.А. Макаренко: «Со мной работали десятки молодых педагогов. Я убедился, что как бы человек успешно не окончил педагогический вуз, как бы он не был талантлив, а если не будет учиться на опыте, никогда не будет хорошим педагогом, я сам учился у более старых педагогов». Уже много лет наш детский сад сотрудничает с гуманитарным колледжем ныне *(педагогический колледж Международного университета Астана)*

Администрация колледжа систематический направляют студентов начиная с вторых курсов на педагогическую практику для постепенного понимания и умения находить общий язык с детьми, постепенно понимать труд воспитателя. В этот момент наш коллектив очень доброжелательно подходят к сотрудничеству молодых студентов. Тщательно объясняют все тонкости работы воспитателя, делятся впечатлениями, обсуждают те, вопросы которые, интересуют будущих воспитателей.

Вот, примерный план работы школы молодого воспитателя.

Школа молодого педагога детского сада №33 «Алтын дән»

Организация работы по наставничеству

Развивать уверенность в собственных силах и укрепить в правильности решения выбранной профессии воспитателя детского сада. Умение увидеть, услышать, узнать, удивить, увлечь, убедить, уделить внимание каждому, стремление к сотрудничеству, сопереживанию, сотворчеству, к активным действиям, уверенность в себе, любовь к профессии, самоотдача и творчество – вот слагаемые моего профессионального успеха. Каждый студент старается попасть к нам в детский сад, на последующие педагогические практики. Этому доказательство наши, молодые педагоги, которые окончив Ваш колледж пришли к нам работать Кокеева Г.С., Едигеева А.Е., Хамит С.Н., Хасенова Н.Ж., Оразбек Ж.А., Шахманова М.Б., ДостановаТ.Е., Мухиденова Ж.А., Кормош К.Ю., Кайрбекова Д.С. Благодаря кропотливой работе педагога- наставника, наши педагоги участвовали и участвуют на городских, республиканских конкурсов, где занимают почетные места. Кайрбекова Д.С. участвовала на V Республиканском чемпионате

профессионального мастерства «WoridSkillsKazakhstan 2019», городской конкурс «Родные традиции» наши молодые педагоги завоевали первое место в номинации «Театральный жанр» 2022,Так же Кокеева Г.С. является победителем республиканского конкурса «Учитель-новатор 2021-2022» в номинации «Дошкольное воспитание и обучение в условиях обнавленного содержания образования»

Хочу выразить слова благодарности таким руководителям практик Бургегулова К.К., Макаренко Л.М., Кожахметова Р.Т. Тайлакова С.Е.

Только в хорошем тандеме учебное заведение – детский сад можно развить в будущих студентов настоящих педагогов, которые будут работать и развиваться как личность

Мы гордимся нашим молодыми педагогами, которые любят,учат и переживают за каждого ребенка, болеют душой за наш любимый детский сад. На данный момент в нашем детском саду педагогический состав постоянный. Преимущество данной формы, многократно используемой на практике, показало свои результаты, и многие педагоги, когда-то проходившие адаптацию по данной "схеме", сейчас сами являются наставниками для начинающих педагогов. И важно, что данная форма работы с молодыми педагогами объединяет вокруг себя весь педагогический коллектив.

Используемая литература:

1. Рубинштейн Л.С.Основы общей психологии: в 2 т: Педагогика,1989

2.Социальная сеть работников образования; Мои педагогические ценности, 2012.

3. Ходокова Н.П Профессиональная подготовка студента – Будущего педагога дошкольного образования в вузе «Современные проблемы науки и образования – 2011»

Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу жолдары

Қаныш Сәтбаев атындағы №61 мектеп-лицей модератор-педагог
Аргынбекова Калампыр Мешитбаевна

«Еліміздің ертеңі бүгінгі жас ұрпақтың қолында, ал жас ұрпақтың тағдыры ұстаздардың қолында» (Н.Ә. Назарбаев)

Аңдатпа. Мақалада,мектепке дейінгі білім берудің қазіргі даму кезеңі педагогикалық теория мен практикадағы жаңа әдістерді қарқынды іздеумен сипатталатыны айқындалған. Бұл процесс бірқатар қарама-қайшылықтарға байланысты, олардың негізгісі мектепке дейінгі білім беру мекемелері жүйесіндегі оқытумен тәрбиелеудің дәстүрлі әдістерін, қазіргі қоғамды реформалаудың, әлеуметтікэкономикалық жағдайлары арасындағы сәйкессіздік болып табылады, бұл білім берудіңәртүрлі деңгейлеріне қатысты жаңа әлеуметтік тапсырыс: тұлғаны қалыптастыру.

Қазіргі өмірдің өзінен туындап отырған талаптарды орындау, жаңашылдыққа жаршы болу үзіліссіз тәрбие негізінің бастау бұлағы - мектепке дейінгі ұйымдардан басталған орынды. Бала тәрбиесі отбасынан бастау алады десек те,

ғылымға негізделген әдіс - тәсілмен берілетін тәлім – тәрбие ісі көбінесе балабақшадан басталып, жан - жақты педагогикалық өрісін табады. Әсіресе балабақшадағы тәрбие бала табиғатына ерекше әсер етіп, оған өмір бойы ізгілікті, мағынасына өшпейтін із қалдырады. Баланы мектеп алды даярлау үздіксіз білім беру жүйесіндегі маңызы мен өзектілігі ерекше мәселелердің бірі болып саналады. Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор. Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар, мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивті бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып, қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі - мультимедиялық оқулықтарды балабақшаларда кеңінен пайдалану. Бұл жағдайда тәрбиеші әр оқу іс - әрекеттерін бастар алдында жиі көрнекіліктер ауыстырмаған болар еді. Ал, мультимедиялық оқулықтар арқылы тәрбиеші уақытты тиімді және ұтымды пайдаланар еді. Өмір талабына сай жаңа технологияларды оқу процесі мен тәрбие аясында шебер қолдана білу тәрбиешінің міндеті болса, ертегілерді оқу іс - әрекетінде өз ретімен қолдана білсе тәрбиеленушілерді жан - жақты дамытуда ертегінің аса зор мәні бар екенін айқындайды. Оқу іс - әрекеті барысында ертегі кейіпкерлерінің жан - жақты мінез - құлықтарын айыра білу бойынша жақсы деген немене, жаман деген немене екендігіне көзін жеткізеді. Барлық оқу іс - әрекетінде ертегілерді қолдану арқылы негізгі педагогикалық дәстүр пәнаралық байланысты жүзеге асыруға болады. Ертегінің өзіндік құрылысы, көркемдік ерекшелігі бар. Қандай ертегіні алсақ та, ол белгілі бір сюжетке құрылады, оқиғаның желісінің басталуы, аяқталуы, өзіндік шешімі болады. Ертегі баяу басталып, оқиға желісі күрделене түседі. Әсіресе адам өміріне байланысты іс - әрекет өткір сықақ - мысқылмен беріліп, бала сезімін селт еткізіп, күлкіге мәз етеді. Бала жағымсыз кейіпкердің жексұрын әрекетінен бой тартып жақсылыққа құмартады. Ертегінің әр жақты сырын қызықты, тартымды, бала санасына лайықтай жеткізу айтушының шынайы шеберлігіне тікелей байланысты. Бақшада ертегі оқу, сабақта және сабақтан тыс уақыттарда өтіледі. Оқу жұмысы баланың жас ерекшелігіне орай жоспарланады. Сәбилер тобында ауызша әңгімелеп беру тәсілі қолданылады. Сәбилер тобында оқығанды тыңдату және әңгімелеп беру қатар жүргізіледі. Мұндай мақсат – ертегіні ауызекі әңгімелеуге төселдіре отырып оқылғанды шыдамдылықпен тыңдай білуге үйретеді. 118 Ассоциация әдісі – сол тыңдаған ертегі жайлы мәлімет Мысалы: Суретте «Бауырсақ» ертегісіндегі бауырсақ ортасында тармақтарына кемпір, шал, қоян, үй, қасқыр, аю, түлкіні балалар жапсырады көп қиынды суреттердің ішінен. Ой қозғау әдісі: Балаларға ертегілерге берілген жұмбақтарды жасыру; Жалпақ тұмсық көріп пе ең, Жер қазатын тінткілеп. Ілмек дерсің құйрығын, Кебіс дерсің тұяғын, Білсең енді таба ғой, Қай кейіпкер екенін? (Үш торай) Әжей жақсы көретін осы қызға, Телпек тарту етіпті қызыл түсті. Ұнатқаны соншама бұл сыйлықты, Немересі есімін ұмытыпты, Ал, айтшы сен, бұл есімді? (Қызыл

телпек) Сұрақтар арқылы ой салу: Сен бұларды неліктен ертегілер деп ойлайсың? Халық ертегілері мен авторлық ертегілерді ата, олардың айырмашылығы неде? «Қызыл телпек» ертегісінің авторы кім? Сен Қызыл телпектің орнында болсаң не істер едің? СТО - ның элементтерінің бірі – Венн диаграмманы пайдалану (екі ертегіні салыстыру, ортақ белгісін табу, қорытындылау, нақтылау). Интерактивті тақтаны қолдану: - Флипчартта «инструменты» батырмасының көмегімен сызғышпен әр түрлі бағытта «Бауырсақ» тың жолын салу, презентацияда жүктелген суреттерді орналастырып, актив қаламның көмегімен бауырсақты жүргізу, балалар бағытты дауыстап айтады; (графикалық диктант түрінде қолданса болады) Мысалы: Жата - жата жалыққан бауырсақ терезеден секіріп түсіп домалай жөнеледі. - Бағыты: төмен, оңға, төмен, қоянға жолығады Ассоциация әдісі: қоян - қорқақ, ұзын құлақ, ерні жырық, артқы аяғы жақсы дамыған, көзі қызыл, қыста тонын ауыстырады, құйрығы кішкентай, секіреді (Балалар орындарынан тұрып секіреді) - Бағыты: солға, төмен, оңға, жоғары қасқырға жолықты Ассоциация әдісі: қасқыр - жабайы жануар, сұр, жағымсыз кейіпкер, жыртқыш, итке ұқсайды, ұлиды (Түймені басып қасқырдың дыбысын естірту) - Бағыты: оңға, жоғары, оңға, төмен аюға кездесті Ассоциация: аю - жабайы жануар, бал жейді, жидек жейді, қорбаңдап жүреді, аяғы талтақ, аю ақырады (Дыбысын естірту) - Бағыты: оңға, төмен түсіп түлкіге кездесті Ассоциация: түлкі - қу, айлакер, құйрығы ұзын, сылаңдап жүреді Бауырсақ, түлкіге жем болғысы келмей, үйіне қайтқысы келіп түр көмектесейік (бір бала активті қаламды алып бауырсақты келген жолымен қайта домалатады, балалар бағытын айтып отырады) Ертегідегі мінез - құлқы қарама - қарсы кейіпкерлерді ата;(кіші топтың балаларына жағымды кейіпкерді тәрбиеші атайды, бала жалғастырады)

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1.С.Л. Новоселова Развивающая предметная среда детства. — Москава. АйрессПрес, 207.119с.
2.Микляева Н.В., Микляева Ю.В., Толстикова С.Н. Детский сад будущего– приложение // Управление ДО. – М., 2010.– 63 с.
3 А.Г.Гогоберидзе, О. В. Солнцева.Тәрбие және оқыту әдістерінің негіздерімен мектепке дейінгі педагогика: Санкт-Петербург: 2013. - 464 б.

Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесін ұйымдастыру ерекшеліктері

Аршкенов Талғат Қадырович, дене шынықтыру нұсқаушысы
№33 «Алтын дән» МКҚК балабақшасы, Астана қаласы

Аңдатпа: Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесі — баланың дені сау, мықты денесінің дамуындағы өте маңызды сәт. Күнделікті дене шынықтыру сабақтары денені нығайтады, әртүрлі ауруларға төзімділікті арттырады. Мықты, дені сау ұрпақты тәрбиелеу — балабақшаларда ата-аналардың да, тәрбиешілердің де міндеті.

Түйінді сөздер: Салауатты өмір салты – ол денсаулықтың үйлесімді дамуы

және нығайтуы.

Мектеп жасына дейінгі мекемелерде дене шынықтыру жаттығуларын жоспарлау кезінде «Денсаулық күні», «Дене шынықтыру мерекесі», «Демалыс» сияқты жұмыс формалары негізге алынады. Дене шынықтыру жаттығуларын бір деңгейдегі жас топтарымен өткізген ыңғайлы. Мысалы, кіші және ортаңғы топтар немесе ересек және мектепалды топтары арасында біріктіріп өткізсе, балалардың да қызығушылығы арта түседі.

Балалардың белсенді тынығуына жұмыстың түрлерін таңдау арқылы жағдай жасалады. Мысалы, шынықтыру кезінде тәрбиешілер балалармен эстафеталық жарыс ойындарын өткізгенде, олардың көңіл-күйлері көтеріңкі болатынын, бар ынталарымен бірігіп ойнауға тырысатынын байқауға болады.

Бұл орайда, педагогке ескере кертетін жәйттің бірі - балалардың ойын кезінде қатты қызынып кетуіне жол бермеу. Бірақ балалар ойынға шын беріліп, қызған кезде бірден тоқтатуға болмайды. Егер тәрбиеші балалардың шын қызғанын байқаса, қолын көтеріп олардың үзіліс жасауларына мүмкіндік береді. Балалар аздап демалғаннан кейін ойынды жалғастыруға болады.

Балалардың дене шынықтыру жаттығуларын ұйымдастыру барысында балалардың киімі жыл мезгіліне лайықты болуын қадағалауды естен шығармаған жөн. Мұндай ермектері спорт балабақша алаңдарында немесе табиғат аясында, орманда, көлдің жағасында, жылғада немесе балабақша алаңдарында өткізіледі.

Олардың дене шынықтыру жаттығуларын жоспарлаған кезде тақырып мазмұнына қарай ұлттық дәстүрлерді ендіру ескерілуге тиіс. Ермектерді жоспарлау кезінде үлкен ұйымдастырушылық дайындық және тақырыптың мазмұнына байланысты шығармашылық жұмыс істеуді қажет етеді.

Жаттығуларды әртүрлі үлгіде ұйымдастырып, жыл мезгілдеріне, спорттық қызықты жағдайларға («дене шынықтыру күні», «желаяқтар күні», «олимпиада» т.б.) қоғамдық мерекелерге байланысты өткізуге болады. Сәби және естияр топтағы дене шынықтыру жаттығуларын ертегі немесе әдеби кейіпкерлерді енгізе отырып, өткізуге ("Тазша бала", "Алдар көсе","Аяз ата") немесе "Көңілді алаңқайға ұшу", "Орманға жорық", "Қожанасырға қонаққа" т.б бейнелі көріністермен өткізуге болады.

Дене шынықтыру жаттығуларын өткізуде музыканы пайдалану өте пайдалы. Музыкалық шығармаларды қолдануды тиімді шығармашылықпен шешіп, орындағанда сергек,тіпті керек ететін марштың түрлерін қуат беретін әуендерді пайдаланып, гимнастикалық жаттығуларды ырғақты, қалықтай шалқитын әуенмен орындау, балалардың музыканы түсіне білуіне мүмкіндік туғызады. Мәселен, Е.Тиличееваның "Көңілді маршы" шарды, гүлдерді, ленталарды қолдана отырып жаттығуларды орындауға лайықты шығармалар. Сол сияқты А.Шниткенің "Этюды" екі аяқты қатар қосып, жеңіл секіруге ыңғайлы. Ал, аттракционды ойындарды жеңіл, көңілді, сергек әуенмен орындау керек, мысалы Т.Ломованың "Ізде", "Кім жылдам?", Ю.Слонованың "Өткір көздер" шығармаларын қолдануға болады.

Балалардың дене шынықтыру жаттығуларын әр түрлі жас топтарында өткізуде тәрбиешінің алдында көптеген міндеттер тұрады. Сәби топтарында

балаларды ұжымдық, топтық және жеке орындаудағы қимылдарын дұрыс жасай білу әрекетіне үйрете отырып, көңіл-күйлерінің, ішкі сезімдерінің көтеріңкі, шат болуына жағдай жасауға тиіс. Естияр топтарында әр баланың қимыл түрлерін шығармашылықпен орындауына, күш жігерін еркін көрсете білуін жағдай жасап, олардың дұрыс дағдылануын дамыту қажет.

Сәби және естияр топтарда дене шынықтыру жаттығуларының мазмұнын таңдау кезінде "Орманға жорық", "Қожанасырда қонақта" сияқты жаттығу түрлерін алған дұрыс. Құрылған бағдарламада бейнелік-көркемдік сауық түрі мазмұны 60-80 пайыз қимылдардан тұрғаны орынды. Сонда ғана әрбір балаға қимыл жасау кезінде өз мүмкіндігін қанағаттандыра алатындай жағдай жасалады.

Жоспар мен бағдарламаның мазмұнына сәйкес дене шынықтыру жаттығуларын сәби топтарында өткізуге керекті жабдықтар жыл бойына ұйымдастырылатын жұмыстар түріне жеткілікті болуға тиіс. Дене жаттығулары мен қимылды ойындар баланың ағзасына көп салмақ түсірмейтіндей, аз қимылды жаттығулармен алмасып отырылуы тиіс. Мысалы, көпірдің үстімен жүріп өткеннен кейін, құрамында жүгіру бар қимылды ойынды қолдануға болады.

Баланың дене шынықтыру жаттығуының құрамы тақырыбына, мақсатына және алға қойған міндеттері мен өткізілу шарттарына байланысты өзгереді.

Дене шынықтыру жаттығуларына байланысты өткізілетін ойын түрлері өте көп. Дегенмен де оларды таңдап алу бала ағзасының дамуына ықпал етіп, көңіл-күйіне әсер ететіндей, белсенділік сезімдерін дамытатындай дәрежеде болуы педагогтің ұйымдастыру шеберлігіне байланысты.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Дене мәдениеті – оқушыларды оқыту мен тәрбиелеу жүйесінде. Ізденіс-Поиск. 2009ж. №2(2) -Б.262-264.
2. Е. Уақбаев. Қазақстанда дене тәрбиесі жүйесінің дамуы. - Алматы: Санат, 2000ж.
3. «Мектептегі дене шынықтыру» журналы, № 2, 2012

Балабақшада жаңа технологияларды қолдану әдістері

Аубакирова Г.Е.

Астана қ. №38 «Шаттық» балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа: бұл мақалада қазіргі заманға сай инновациялық технологиялар арқылы жаңа әдістер мен технологиялар қолдана отырып, балаларға білім беру және тәрбиелеу жайлы қарастырылады.

Түйінді сөздер: инновация, технология, өзекті мәселе, қазіргі заман, бала тәрбиесі

«Біз даналықты үш жолмен үйренеміз

Ойлану -ең ізгі жол

Еліктеу -ең жеңіл жол

Тәжірибе жолы-ең ауыр жол»

Бенедикт Спиноз

Жаңа кезеңдегі білім берудің өзекті мәселесі жас ұрпаққа – адамгершілік-рухани тәрбие беру, құнды қасиеттерге ие болу, рухани бай адамды қалыптастыру. Қазіргі таңда еліміздің білім саласында жүргізіліп жатқан реформаның басты мақсаты – ой-өрісі жаңашыл, шығармашылық деңгейде қызмет атқара алатын, дүниетанымы жоғары, жан-жақты қалыптасқан жеке тұлға тәрбиелеу. Қоғам талабы – заман талабы, өйткені «Әр адам – өз заманының баласы». Сәбиді есті, саналы, сергек етіп тәрбиелеу отбасы мен қоғамдық тәрбие орындарының бірден-бір парызы. Сондықтан қазіргі балабақшадағы оқу-білім беруге арналған инновациялық қызмет – мектепепке дейінгі білім беру ұйымдары педагогтарының кәсіби дамуының ең басты факторы болып отыр.

Бүгінгі балабақшаға қандай педагог қажет?! - бала жанын түсінетін, баланы ерекше сүйе білетін, өз баласындай жақсы көре алатын маман болуы; -ол педагогикалық үдерісті шығармашылықпен ұйымдастыра алатын және еркін ойлай алатын болуы; -тәрбиешінің өзі ұлттық педагогиканы, ұлттық психология мен этиканы терең меңгерген, баланың ішкі жан-дүниесін түсінетін болуы тиіс.Баланы тәрбиелеу, дамыту және білім беру мәселелерінде отбасы мен балабақша ұжымының бірлескен өзара тығыз байланыста болуы.

Білім беру жүйесінің негізгі мақсаты - тұлғаны оқыту, тәрбиелеу, дамыту. Бұл мақсаттар өзара тығыз байланыста болғанда ғана нәтижелі болады. Баланы өмірге дайындау үшін дамудың маңызы ерекше. Даму барысы: -Зердесін дамыту-Эмоциясы мен сезімдерін дамыту-Күрт қиыншылықтарға төтеп бере алуын дамыту-Өзіне-өзінің сенімділігін, өзін-өзі қабылдау, жақсы көруді дамыту.-Танымдық үрдісін дамыту-Өзін - өзі көрсете жүре алуына, өзін-өзі жетілдіруге ынтасын дамыту.

Балалар өте байқағыш, еліктегіш, әр нәрсеге үңіле қарайды, көп нәрселер оларды ойландырады. Баланың бір нәрсені құмартып білуге талаптануын – таным ынтасы дейді. Қазіргі таңда мектепке дейінгі орындарда инновациялық технологияны ендіруге көптен күш жұмсалуда. Педагогтардың негізгі міндеті әдіс -тәсілдерді дұрыс таңдау, жаңаша педагогикалық технологияны дұрыс қолдана білу, жеке тұлғаның дұрыс дамып қалыптасуы үшін ыңғайлы жағдай жасау.Инновациялық технологияны қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасайды. Тәрбиеші – бала бойына білім нәрін себетін басты тұлға. Инновациялық білім беру құралдарына аудио, видео, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар мен оқу әдістемелік кешендер және тағы басқалары жатады.Инновациялық

технологиялар әдістемелік жұмысты жаңғырту құралы болып табылады. Әдістемелік іс-шараларды өткізудің тиісті деңгейі интерактивті және ақпараттық технологияларды пайдалануды қамтамасыз етеді.
Балалардың оқу-танымдық іс-әрекетін ұйымдастырудағы ассоциативті карталар
Технологияның мәні:
Ассоциативті ойлауды, қиялды, сөйлеуді дамыту;
Нысандар мен қоршаған орта құбылыстары арасындағы байланысты орнату мүкіндігі арқылы әлемнің тұтас бейнесін қалыптастыру;
Мнемоника (есте сақтау өнері)
Технологияның мәні: ақпаратты сәтті есте сақтауды, сақтауды және көбейтуді, табиғат объектілерінің ерекшеліктері туралы, әлем туралы білімді, әңгіме құрылымын тиімді есте сақтауды сөйлеуді, сөйлеуді дамытуды қамтамасыз ететін әдістер мен әдістер жүйесі.
Құм терапиясы Технологияның мәні: құм әдісі мазасыз балаларды жұмыспен қамту үшін жасалған. Тітіркенген және қайшылықты балалар үшін құммен қарым қатынас көңіл күйді жақсартуға көмектесті, бүгінгі таңда ол психо-эмоционалды шиеліністі көркемдік және эстетикалық дамуды және тағы басқа жеңілдету үшін қолданылады.
Дамыта оқыту технологиясының балабақша жағдайында қолдануға болатын тиімді әдістері: **Ой толғаныс әдісі.** Психология тілінде «Миға шабуыл» деп те атайды. Бұл әдіс көбіне ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің тақырыбын ашуға қолданылады. Мысалы: жұмбақ шешу, сөзжұмбақ, суретті ресурстар арқылы.**Ассоциация әдісі.** Бұл әдісте берілген тақырып бойынша балаларда қандай ой туады соның барлығы сол сөздіңжан-жағына жазылады. Мысалы: Жалпы отбасы: ата, әже, әке, ана, аға, әпке, іні.**Салыстыру әдісі.** Бұл әдісте балалар объектілер арасындағы ұқсастық пен айырмашылықты анықтайды. Мысалы: Алма мен қызанақтың ұқсастығы мен айырмашылығы.**Раунд-Робин әдісі.** Бұл әдіс өткен немесе жаңа тақырыпты бекіту үшін қолайлы тәсілдердің бірі. Мұнда әр бала берілген тақырып туралы не біледі. Бір сөйлем немесе сөз сөз тіркесі арқылы бірінің айтқанын бірі қайталамай түгел айтып шығуы тиіс. Мысалы: «Гүлдер» тақырыбында: -Гүл өсімдік
-Гүл әдемі -
Гүлді жұлуға болмайды -
Анамызға сыйлаймыз -
Достарымызға сыйлаймыз т.б.**Топтау әдісі.** Топтау әдісінде балаларды деңгейлеріне қарай бірнеше топқа бөледі де, өздері орындай алатындай топтық тапсырма беріледі.Мысалы: «Пішіндер» тақырыбын өткенде 1 топ -Үлестірмелі картадағы бейнеленген суреттерден геометриялық пішіндерді тауып, көрсету, атын атау.2 топ – жіпті пайдалана отырып әртүрлі пішіндерді жасау. 3 топ-Санағыштан үшбұрыш пен төртбұрышты құрастыру.Осылайша, жаңа технологияларды қолданып – тәрбиеші қазіргі заманға сай өзгеріп отыратын әлемде өмір сүруге дайын, денсаулығын сақтай алатын, білімі мен машықтарын көрсете алатын, шығармашылығы кең, ой-өрісі дамыған, өз ойын сауатты жеткізе алатын, бәсекеге жарамды тұлғаны өсіруге жетелейді. Білім – ел қазынасы, халқымыздың білімдіге ел байлығы

Әдебиеттер:

1. К.Ж. Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология./Оқулық/ - Тараз:ТарМу,2003
2. «Бала мен балабақша» журналы №11,2011жыл
3. Б.Бөрібаев, Е,Балапанов «Жаңа ақпараттық технологиялар», - Алматы,2001

Қазақ тілі мен әдебиетсабағындафунционалдық сауаттылықты қалыптастыру

Аухатова Гульнара Фаритовна

«Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Лисаков қаласы білім бөлімінің «Дельфинчик» бөбекжайы» коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны

Бүгінгі таңда өмірде болып жатқан барлық өзгерістерге, ақпаратты өзбетінше табу, талдау, қолдану қабілетіне тез жауап беру қажеттілігі әлемде бірінші орынға шығады.

Функционалдық сауаттылық дегеніміз не?

Функционалдық сауаттылық - бұл адамның сыртқы ортамен қарым -қатынасқа түсуі, оған тез бейімделуі және қызмет етуі.

Мектепке дейінгі жас сөйлеуді дамытуға және танымдық процестерді дамытуға сезімтал.

Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігі, оқуға деген ынтасы жоғары. Ерте жастан балабақшада қазақ тілін үйрену коммуникативтік сәйкестікті қалыптастыру процесін жеделдетіп қана қоймай, баланың жалпы дамуына оң әсер ететіні дәлелденген.

Балабақшада ұйымдастырылған оқу іс – әрекетінде қазақ тілін үйрету негізгі мақсатты көздейді: Балаларға коммуникативтік – тілдік құзыреттілікті қалыптастыру, яғни қарым -қатынас құралы ретінде қазақ тілін меңгеру.

Қазақ тілін әр түрлі әдіспен оқыту процесінде функционалдық сауаттылықтың коммуникативтік құзыреттілігіне қол жеткізуге болады.

Ойын-бұл балалар қазақ лексикасының белгілі бір қорын жинақтайтын сабақтарды ұйымдастырудың бір түрі және өткізу әдісі.

Барлық ұйымдастырылған оқу іс -әрекеттері ойын түрінде өтеді.

Ойын барысында балалар сөздердің дұрыс айтылуын, үйлесімді сөздердің құрылуын үйренеді, қазақ лексикасын нығайтады және белсендіреді.Қазақ тілінде жоғары сөйлеу белсенділігіне жету үшін педагогикалық формалар, әдістер мен технологиялар еңгізілген, мысалы: TRIZ технологиясына негізделген саусақ театры, морфологиялық жәшікпен ойыны, сөздер аукционның ойыны,Воскобовичтің ойындарын дамытамын, аудио тыңдау сияқты ақпараттық ресурстарды қолданамын, динамикалық үзілістер, презентациялар,флипчарт.

Сондықтан балалар өздерінің «тілдік ортаға қалай бататынын» білмейді.Олар тілдің семантикалық негізін тез түсінеді және тез сөйлей бастайды.
Қазір белсенді танымалдыққа ие болып келе жатқан STEM білім берудің жаңа технологиясы туралы көп айтылады.Жаңа екі мың жиырма бірінші оқу жылына осы технологияны зерттеуді және осы технологияны мектепалды даярлық топтарына балалармен бірге сынауды мақсат етіп қойдым.
Өз жұмысымда STEM-технологияларды қазақ тілінде сөйлеу белсенділігін дамыту үшін «Жыл мезгілдері: Күз, Қыс, Көктем, Жаз» лексикалық тақырыптары бойынша бірқатар авторлық дидактикалық ойындар жасаудан бастадым. Мен нұсқаулық-сипаттама, ұсыныстарға арналған сұрақтар алгоритмін жасадым.

Ойын алаңы
«Күз белгілері»

Күтілетін нәтиже:

- ✓ Қадамдық бағдармалау;
- ✓ Логика**;**
- ✓ Сын тұрғысынан ойлау қабілетті дамиды**;**
- ✓ Топтық іс- шаралар үшін өте қолайлы**;**
- ✓ Ғылымға енеді**;**
- ✓ Бағдармалаудың негіздерімен таныстырады**.**

Ойынның мақсаты:

- ✓ Ғарышта жүзу қабілетін бекіту: солға, оңға;
- ✓ Әрекет алгоритімін құру арқылы логикаклық ойлауды дамытуға ықпал ету**;**

Күз тақырыбы бойынша сөйлеу белсенділігінің дамытуы.

Құралдар:

Ойын алаңы, робот тышқан**.**

Нұсқаулық сипаттамасы: Балалар мен тәрбиешілер ойын алаңына қарайды.Мұғалім баланың назарын күз мезгілінің белгілері мен құбылыстарын есте сақтау қажеттілігіне аударады. Тапсырманы алған бала мұғалімнің сұрақтарына алгоритм құрайды, сөйлемдерді айтады, тышқанды бағдармалайды және маршрут бойынша жүреді. Берілген суретке – маршрутқа тоқтаған бойда, ол жай сөйлемдерді қолдана отырып, мұғалімнің сұрақтарына жауап береді, күзгі құбылыстарды, жабайы құстар мен жануарларда болатын табиғатты өзгерістерді атайды.

Мысал – сөйлемдері: Күн көзі бұлттың артында жасырылады-Солнышко прячется за тучи.
Жаңбыр жауады-Идет дождь.
Ағаштарда сары және қызыл жапырақ -Листья на деревьях желтые и красные.
Құстар жылы жаққа ұшып кетеді- Птицы улетают на юг.
Жануарлар қысқа қор дайындайды- Животные готовят запасы на зиму.
Адамдар пальто мен плащ киеді-Люди надевают пальто и плащи.
Күзде жел соғады - Осенью дует ветер.*Сұрақтар алгоритмі:*
Күзде не жауады?
Адамдар қандай киім киеді?
Күзде не соғады?
Құстар қайда ұшады?
Күзде жапырақтардың түсі қандай?
Балалармен жұмыс жасауда ең бастысы - күлімсіреу, мейірімді қарым -қатынас, ашықтық және сенімділік.Осының барлығы окуды қызықты,эмоционалды етеді, көмектеседі, зейінді арттырады, қазақ тілін терең меңгеруге алдын ала жағдай жасайды.

Әдебиет

1.Волосовец Т.В., Маркова В.А., Аверин С.А., STEM –образование для детей дошкольного и младшего школьного возраста/ - учебно – методическое пособие. –М.:2017. -111с.
2. Дыбина О. В., творим, изменяем, преобразуем / О. В. Дыбина. – М.: Творческий центр Сфера, 2010. - 126 с.
3.www.doshkolkakz /kz Қарағанды

Организация социального партнерства и взаимодействия с родителями детей с особыми образовательными потребностями

Аушева И.С.
КГКП «Ясли-сад «Снегурочка» Карагандинская область, город Шахтинск учитель-логопед

Аннотация

Одним из приоритетных направлений с области дошкольного воспитания,являетсяразвитиесистемысотрудничествадетскогосадаисемьиврамкахинклюзивного образования.Чтобыродителисталиактивнымиучастникамикоррекционно-образовательногопроцесса,педагогамнеобходимовыбиратьновыесовременныеметодыитехно

логииорганизацииработыссемьей:анкетирование,родительскиесобраниясинтерактивнымиме тодиками«Двекоманды», «Я и мой ребенок», элементы мастер – классов и психологическихтренингов.

Ключевые слова: социально-педагогическое партнерство, дети с особыми образовательными потребностями, интерактивные методики, толерантность.

«Особое внимание должно уделяться семьям, у которых на попечении находятся дети с ограниченными возможностями» отметил Президент Казахстана Касым – Жомарт Токаев в своем послании.[3].

Поэтому в настоящее время одним из приоритетных направлений являетсяразвитиесистемысотрудничествадетскогосадаисемьиврамкахинклюзивногообразова ния.Несмотрянато,чтомногочисленныминормативнымидокументамиродителипризнаютсяпо лноправнымиучастникамивоспитательногопроцесса,работавданномнаправлении,зачастуюпр оводитсяформально,авыборсодержанияиформработысродителями является случайным.[1, с.5].

Опыт работы дошкольной организации показал, что совокупность такихфакторов,какзанятостьнаработе,отсутствиеилинизкаяпедагогическаяграмотностьродит елейделаетпроцессвоспитаниявсовременнойсемье,воспитывающей«особого»ребенка,болеес ложным.

Чтобыродителисталиактивнымиучастникамикоррекционно-образовательногопроцесса,педагогамнеобходимовыбиратьновыесовременныеметодыитехно логииорганизации работыс семьей.

Основой для планирования работы с семьей является анализ результатованкетирования, изучающего ребенка и родителей, уровень информированностичленовсемьиповопросамвоспитанияиобучениядетей.Ванкетированиинео бходимоподбиратьтакиевопросы,которыевполномобъемебудутотражать информированность о ребенке ООП, например: состоит ли ребенок научете, наличие аллергии, имеются ли неврозы, всплески агрессии, посещают лидополнительнокакие-либосекции.

Приоритетнымнаправлениемворганизацииработысродителями,воспитывающихдетейсО ОП,являютсягрупповыеформыработы.Использование групповых форм, дает возможность участникам в группе легкообщаться,создаваяатмосферудовериямеждупедагогомиродителями,способствуетизмене ниюобщественногомненияпо отношениюк«особым»детямиихсемьи,формированиютолерантности итерпимости.[2,с.75].

Цельгрупповойработысродителями:повышениепедагогическойкомпетенции родителей и помощь семьи по адаптации и интеграции детей ООПв обществе.

Самойраспространеннойгрупповойформойработысродителямиявляютсяродительскоесо брание.Чтобыповыситьродительскийинтересиактивность,педагогипроводятихсиспользовани емсовременныхинтерактивных методик. Так, например, вместо традиционного анкетированияпедагогиуспешноиспользуютинтерактивнуюметодику«Двекоманды»,котораяя вляетсяразновидностьюдискуссии.Участникиделятсянадвекоманды. В одну из команд объединяются родители, воспитывающие детей сособыми образовательными потребностями. Родителям предлагается ответитьна вопрос: «Как Вы отнесетесь к

зачислению Вашего ребенка в группу детскогосада, где совместно обучаются типично-развивающиеся дети и дети с особымиобразовательными потребностями?».

Каждаякомандародителейобсуждаетисоставляетответынаданныйвопрос.Пооокончаниювыполнениязаданияпроводитсяобсуждениерезультатов в форме дискуссии. Использование методики «Две команды» даствозможностьродителямпознакомитьсядругсдругом,поможетувидетьсостороныпроблемысемей,воспитывающихдетейсООП.Педагогивсвоюочередь увидят, как родители общаются, как реагирую на чужую мысль, какаргументируютсвоемнение,икакиедоказательства своейправотыприводят.

Интерактивная методика «Я и мой ребенок» поможет педагогам в процессепроведенияродительскогособраниявыяснить,какродителиотносятсяк дефекту своего ребенка, какие цели ставят перед собой в его воспитании, чтоожидаютотдетскогосада.

Родителям предлагается по очереди произносить следующую фразу: «Ялюблюсвоегоребенказато,что…»,«Вдетскомсадумойребенокприобретет…», «В будущем мой ребенок…». Ответы родителей на эти вопросыпомогутпонять,насколькообъективноонивоспитываютсвоегоребенкаи,насколькоадекватнооцениваютеговозможности.

Использование приема «Хочу поделиться», где родители делятся друг сдругом опытом семейного воспитания, способствует повышению сплоченностигруппы,появлениювзаимопонимания.

Особой популярностью среди родителей пользуются тематические мастер-классы,накоторыхродителиучатсяиграть изаниматьсясребенкомвсоответствиисеговозможностями.Впроцессепроведениямастер-классовсоздаютсяблагоприятныепредпосылкидляразвитиятворческой,активнойпозиции родителей. Родители изготавливают своими руками поделки, игры ипособия, которые они могу оставить для игр детей в группе или использоватьдля занятийсдетьми дома.

Проведениесовместныхпраздников,развлеченийиакцийвподдержкудетейсООПсоздаетблагоприятныеусловиядлясоциализациидетей,сплоченияродителей,педагоговидетей.

Если необходимо провести беседу с родителем,касающуюсяповеденияили успеваемости ребенка, мы используем индивидуальные беседы, дабы невводитьродителявнеловкуюситуациюинедоставлятьдискомфорт.Необходимо иметь тесный контакт и быть в курсе событий, каких специалистоврebенок посещает, какие обследования проходит, сколько времени уделяетсяребенкув семье,уметьдать своевременныйсоветилирекомендацию.

Чтоделать,еслиребенкунеобходимадополнительнаяпомощьспециалистов? Если педагог-психолог или воспитатель путем наблюдения вовремяобследования,илипоотзывамспециалистоввыявляетпроблемывпознавательномразвитииребенка,нарушениявповедениииобщении,родители в этом случае неоднозначно воспринимают информацию. Они могутотрицать проблемы в развитии ребенка, аргументировать это тем, что дома онведет себя иначе, а педагоги просто не обладают должной квалификацией, немогутнайтиснимобщийязык,непонимаютего.

Воспитателямприпостроениидиалогасродителемрекомендуетсяиспользовать технику

«сэндвич»; «сильные» стороны ребенка должны быть вначалеиконцеинформации,авсередине можнорассказатьобособенностях, которыемешаютребенкучувствоватьсебякомфортновгруппе,притормаживаютпроцессусвоения учебнойпрограммы.Такженеобходимоознакомитьродителейстребованиями,которыепредъявляютТУПДВО,аименно, что должен ребенок освоить в том или ином группе: знания, умения инавыки,культурно-гигиеническиенавыки,навыкисамообслуживания.

Используяактивныеметодывработесродителями,повопросаминклюзивногообразования, мыдобиваемсяналаживанияновыхздоровыхконтактов.Чтобыкаждыйродитель,обрелуверенностьвсвоихдействиях,получилиреализовалнавыкисовместнойрезультативнойдеятельностипообучению ивоспитаниюсвоего«особенногоребенка».

Литература

1. Басалаева Н.В., Захарова Т.В., Казакова Т.В. Сопровождение детей сособыми потребностями как актуальная проблема современного образования //Человеки язык в коммуникативномпространстве: сборникнаучных статей,2018.–Т. 9. №9.

2. ВелиеваС.В.Формыработысродителямидетейсограниченнымивозможностямиздоровьявсистеме комплексного сопровождения// ДетскийсадОТАДОЯ.2009.№3(39).

3. Послание Главы Государства К.-Ж.Токаева народу Казахстана «Справедливоегосударство.Единаянация.Благополучноеобщество»[Электрон.ресурс]Режимдоступаhttps://www.akorda.kz/ru/poslanie-glavy-gosudarstva-kasym-zhomarta-tokaeva-narodu-kazahstana-181130

Мектепке дейінгі ұйымдарда сюжетті-рөлді ойындарды қолдануы

Астана қаласы әкімдігінің
№52 «Еркетай» балабақшасы
Ахатберген Ақерке Мұқанқызы

Ойын – мектепке дейінгі жастағы балалардың ең сүйікті де, табиғи, балаға ғана тән қызмет түрі болып табылады. Ойын баланың балабақшада болған уақытының барлық көлемін қамтиды. Ойын кезінде бала өзі туралы, достары туралы, жалпы қоғам туралы түсінік алады, мәліметін толықтырады. Мектепке дейінгі балалық шақ- баланың дамуындағы мүлде айрықша кезең болып табылады. Дәл осы 3-6 жаста ішкі психикалық өмір және жүріс-тұрысты іштей реттеу пайда болады. Бұл ішкі өмір жалпы түсініктер бойынша әрекет ету қабілетінде, баланың қиялында, ерікті жүріс-тұрыста, ересектер және құрдастар арасындағы мазмұнды қарым-қатынаста танылады. Сюжетті ойын бала тарапынан шынайы, сезінетін өнімді талап етпейді, бұл ойында барлығы шартты,барлығы «әзіл сияқты». Бала елестеткен шегені ойыншық балғамен соға алады, бірақ шын мәнінде шегені соға алмайды, «дәрігер» болып, ауру қуыршақты «емдей» алады, ал шын мәнінде бұл мамандық бала үшін шынайылықтан алшақ жатыр; шын өмірде бала болмаған түрлі оқиғаларға енеді; өзін-өзі ойдағыдай таныта алмай қалған жағдайларды қайтадан бастан кешіп жатады. Барлық топтарда да ойын орталықтары ойыншықтармен толық қамтамасыз етілген, ол жерде бала

қалауы бойынша әртүрлі ойын ұйымдастырылады. Әр топ балаларының жас ерекшелігіне, баланың интеллектуалды даму деңгейіне байланысты топ тәрбиешісі ойын сюжетінің тақырыбы мен деңгейін нақты анықтап алады. Мысалы: кіші топтарда «Дүкенде», «Дәрігер қарауында», «Шешесі мен қызы», «Гаражда», «Тіс дәрігерінде», «Сән салоны», «Құрбыма қонаққа», «Мен теміржолшымын» т.б. ойын түрлері өткізіледі. Сюжетті–рөлді ойынның мақсаты: Бала қабілетінің қырларын жан-жақты дамыту. Ой-өрісін, дүниетанымын кеңейту, сөздік қорын молайту. Еңбек, дене тәрбиесін жетілдіру, оның өмірге көзқарасын, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру, эстетикалық талғамын арттыру, есте сақтау қабілетін дамыту. Сюжетті-рөльді ойынның міндеті - баланың қызығушылығын туғызып, сезімін ояту. Сонымен қатар өзара сыйластық, қамқорлық, жанашырлық, мейрбандылық, жақсылық жасай білуге тәрбиелеу. Ойындардың арқасында балалар өз істеріне баға бере білуге, өзінің сезімін және сонымен қатар жанындағы адамдардың табиғи болмысымен қабылдап, ықылас таныта білуге үйретеді.

Рөлдік ойын, кез – келген басқа адам әрекеті сияқты, балада өздігінен емес, өздігінен пайда болады, бірақ оны иеленетін басқа адамдар - "ойнай алады". Бала ойын әлеміне ену арқылы ойынды игереді. Балалардың рөлдік ойынына қолдау көрсету арқылы біз олардың дағдылары мен қабілеттерін табиғи түрде дамытуға көмектесеміз. Балалар бір-бірінен, ересектерден көп нәрсені үйренеді. Ойын сонымен қатар оларға мәселелерді шешуге, шешім қабылдауға, өз ойлары мен сезімдерін білдіруге, тәуелсіздікке ие болуға мүмкіндік береді. Еркін сюжеттік ойын-мектеп жасына дейінгі балалар үшін ең тартымды әрекет. Оның тартымдылығы ойында баланың еркіндіктің ішкі субъективті сезімін, оған бағынатын нәрселерді, қарым – қатынас әрекеттерін-практикалық өнімді іс-әрекетте қарсылық көрсететін барлық нәрсені қиындықпен сезінетіндігімен түсіндіріледі. Бұл ішкі еркіндік күйі сюжеттік ойынның ерекшелігімен байланысты-ойдан шығарылған жағдайдағы әрекет. Ойында қиял, бейнелі ойлау қабілеті дамиды. Ойын тілді дамытады, ал тіл ойынды ұйымдастырады. Ойын ойнау арқылы бала негізгі тіл мұғалімінің көмегінсіз бір ғана ілімді емес, оқиды. Ойын тіл саласындағы балалардың тәуелсіздігін көрсетуге ең күшті ынталандыру болып табылады. Ойындағы сөз балаға өз ойлары мен сезімдерін ашуға, серіктестің тәжірибесін түсінуге, онымен өз әрекеттерін үйлестіруге көмектеседі. Баланың ойында алатын барлық дағдылары мен дағдылары сөйлеуді дамытумен байланысты.

Сөздік қорын игеру сөйлеу дамуының негізін құрайды, өйткені сөздік сөйлеу мазмұнын көрсетеді, яғни. баланың сөздік қоры неғұрлым бай болса, психикалық даму деңгейі соғұрлым жоғары болады. Сөздік жұмыс диалогтық және монологиялық сөйлеудің дамуымен тығыз байланысты. Біртұтас монологиялық сөйлеуді дамыту біртұтас мәтіндерді тыңдау және түсіну дағдыларын қалыптастыруды, әртүрлі типтегі мәлімдемелерді өз бетінше құруды қамтиды. Сөйлеудің грамматикалық құрылымы дамиды. Бала сөйлеуді белсенді меңгеріп қана қоймайды-ол тілдік қызметті шығармашылықпен меңгереді, күрделі бағыныңқы сөйлемдерді қолдана бастайды. Ерте мектепке дейінгі жастағы сөйлеу қарым-қатынасы әр түрлі қызмет түрлерінде жүзеге асырылады: ойын, еңбек; тұрмыстық, оқу қызметі және әр түрдің бір жағы ретінде әрекет етеді. Сондықтан сөйлеуді дамыту үшін кез – келген әрекетті, соның ішінде рөлдік ойынды қолдану маңызды. Ойын әрекетінің тамыры-оқыту, оның барысында балалар қажетті білім, дағдылар алады.

II. Негізгі бөлім

Балаларға арналған сюжетті-рөлді ойындардың түрлері.

Еркін сюжетті-рөлді ойын — мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ең қызықты іс-әрекет. Оның тартымдылығы — ойнай отырып, бала субъективті еркіндікті сезінеді, тәжірибелік туынды іс-әрекеттегі қарсылықтарға тап болып, қиынға түсетіндердің барлығы — заттардың, әрекеттер және қарым- қатынастардың оған тәуелді екенін сезінеді. Сонымен қатар, педагогикалық әдебиетте балабақшадағы балалардың ойын іс-әрекеті тиісті деңгейіне жете алмайтыны туралы мәселе бірнеше рет көтерілген болатын. Ойын — кез келген әрекет сияқты бей-берекет пайда болмайды — ересектер тарапынан қалыптастырылады. Балалар ойнай алу үшін олардың саналарында эпизод- әрекеттердің жиынтығы тұрақталу тиіс. Балалар қандай әрекеттерді орындау керек екенін білулері қажет және меңгерген білімдерінен тек осындай лайық сәттерді таңдай біліп, оларды қиялдан құрылған жаңа сәттер ойлап таба білулері тиіс. Сюжетті ойын бала тарапынан шынайы, сезінетін өнімді талап етпейді, бұл ойында барлығы шартты, барлығы «әзіл сияқты». Бала елестеткен шегені ойыншық балғамен соға алады, бірақ шын мәнінде шегені соға алмайды, «дәрігер» болып, ауру қуыршақтарды «емдей» алады, ал шын мәнінде бұл «ересектердің» мамандығы бала үшін алшақ жатыр; шын өмірде ешқашан болмаған толғандыратын оқиғаларға енеді; өзін өзі ойдағыдай таныта алмай қалған жағдайларды қайтадан «бастан кешіп» жатады. Сюжетті ойынның осындай «мүмкіншіліктердің» барлығы мектеп жасына дейінгі баланың тәжірибелік әлемін кеңейтіп, оған ішкі эмоционалдық жайлылықты қамтамасыз етеді. Көптеген зерттеулер негізінде 3-5 жастағы бала ойнайтын рөлдеріне еніп, оларды біртіндеп алмастыра білу керек екендігі, заттармен әрекет ету және рөлі бойынша сөйлеу арқылы жүзеге асыруы тиіс, құрдас-серіктеспен рөлдік қарым-қатынас құру тиіс екендігін көрсетті. Есейе келе, бала ойын барысында әр түрлі оқиғалардың бірізділігін өрістету тиіс, оларды өзінің және 2-3 құрдас-серіктестің ойластырғанына сәйкес ұластыру тиіс, сюжетті оқиғаларды рөлдік ара-қатынас арқылы және заттармен әрекет ету арқылы жүзеге асыру тиіс.Балаларды ойынға тартып, олармен бірге ойнау үшін тәрбиешінің өзі белгілі бір түрде құрылған сюжетті «тірідей» ойын процесінде балаларды қызықтыратын тақырыпқа сүйеніп, еркін өрістетуге үйрену керек. Балабақша сюжетті ойынды ұйымдастыру принциптері

1. Тәрбиеші балалармен бірге ойнауы тиіс, ойынның әр бір кезеңінде балалар ойын құрудың жаңа, одан да күрделі тәсілін танып және меңгере алатындай, ойынды ерекше әдіс арқылы өрістету қажет. 2. Ерте жастан бастап және әрі қарай мектепке дейінгі балалық шақтың әрбір кезеңінде ойын біліктері қалыптасқанда баланы ойын әрекетті жүзеге асыруға, сонымен қатар, оның мағынасын серіктесіне түсіндіруге бағыттау қажет. Осындай стратегия балалардың жеке өзіндік ойынды,ерте жастағы шағын топтарда элементарлы жұптасқан, ара-қатынастан бастап балалардың үйлесімді біріккен ойынын қамтамасыз етеді. 1. Ойынды басқару кешенді әдісі бір-бірімен байланысты компоненттерді қамтиды; балалардың белсенді іс-әрекетте айналамен танысуы; үйретуші ойындар; заттық-дамытушы ортаны ұйымдастыру; ойын процесіндегі ересек пен баланың қарым-қатынасы.

2.Балаларды біліммен,әсер алумен байыту. Түсініктерді қалыптастыру; бақылау;экскурсиялар (алғашқы,екінші,қорытынды); шығармашыл мамандық өкілдерімен кездесу;көркем әдебиет оқу;тәрбиешінің әңгімесі; сұхбат-әңгіме; белгіленген тақырыптар бойынша балалардың әңгіме құруы;балалармен жеке әңгімелесу; әдеби туындылар бойынша

сахналау (сюжет бойынша, туындының басын немесе сонын өзгертіп); қиял-ойын; эстетикалық тәрбиеге баулу.
3. Шығармашылық іс-әрекеттің қалыптасуы мен дамуына себеп болатын әдістер: ұсыныс; еске түсіру;кеңес; ойын материалын іріктеу; ойынды ойластыру бойынша сұхбат әңгіме; тапсырыстар; сұрақтар; түсіндіру; сурет материалдарды қолдану; костюм элементтерін әзірлеу; балалармен бірге орындау; тәрбиешінің ойынға қатысуы (бір баламен ойнау,бастаушы немесе жетекші рөльді орындау).
4. Құрылыс материалдардан құрастыруға және салған заттармен ойнауға үйрету:үлгініқарау; құрастыру тәсілдерін көрсету; сызбаларды,суреттерді,фотоларлы,кестелерді,модельдерді қолдану; құрастырған заттармен ойнау үшін материалдарды іріктеу; қағаздан,қатты қағаздан,табиғи және қосалқы материалдардан ойыншық жасауға үйрету. Балалардың бойында балабақшада «өз еркінше емес, бұйрық бойынша ойнау керек» деген сезім тудырмау керек. Жалпы, педагогикалық процесте ойынға қатысты бір-бірімен тығыз байланысы бар екі құрамдас бөлікті ажырату қажет: ойын процесінде жаңа біліктері қалыптасатын балалар мен тәрбиешінің біріккен ойыны, және балалардың өздік ойыны, оған тәрбиеші тікелей қатыспайды, тек ойын белсенді боу үшін және балалар менгерген ойын біліктер арсеналындағы ойын дағдыларын қолдану үшін жағдай туғызады. Жұмыстың нәтижелерін талдай отырып, біз сенімді түрде айта аламыз: рөлдік ойын балалардың сөйлеуінің өмірі мен дамуында үлкен рөл атқарады. Бірлескен ойында балалар қарым-қатынас, өзара түсіністік және өзара көмек тілін үйренеді, өз әрекеттерін басқаның әрекеттерімен үйлестіруді үйренеді. Ойында бала қоршаған әлемді біледі, оның ойлауы, сезімдері, еркі, қиялы дамиды, өзін-өзі бағалау мен өзін-өзі тану қалыптасады. Рөлдік ойында Тәуелсіздік, бастама, ұйымшылдық, шығармашылық қабілеттер, бірлесіп жұмыс істеу қабілеті сияқты қасиеттер қалыптасады. Балалардың сөйлеуі дамиды, бала ойлауды, жасауды үйренеді, яғни.ойын әрекетінде баланың көптеген жағымды қасиеттері, алдағы ілімге деген қызығушылығы мен дайындығы қалыптасады, оның танымдық қабілеттері дамиды. Ойын баланы болашаққа дайындау үшін де, оның шынайы өмірін толық және бақытты ету үшін де маңызды. "Сюжеттік-рөлдік ойын, мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеуін дамыту құралы ретінде" жобасын іске асыру бойынша іс-шаралар жемісті деп санаймын. Бұл жобаны мектеп жасына дейінгі балалармен әртүрлі типтегі білім беру мекемелерінде пайдалануға болады.
Қорытынды: Қорыта келе, балалармен жүргізілетін тәрбие жұмысының жалпы жүйесінде сюжеттік-рольдік ойындар маңызды орын алады. Өз ойындарында балалар отбасының тұрмысын, елдің жағдайын, адамдардың жұмысын, жалпы, күнделікті өмірде көретін және еститін құбылыстарды бейнелейді. Ойын-баланың жеке басын дамытуда, сөздік қорын молайтуда, қоршаған ортамен танып-білуінде, өздігінен әрекет жасау дағдыларын қалыптастыруда, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруда сюжетті-рөлді ойындар ерекше орын алады: Ойын барысында балаға әр түрлі жағдайда кездескен адамдардың роліне енуге қиялындағы мүмкіндіктерін байқап көруге жағдай жасалды. Үлкендердің берген нұсқауына қарап олар өздерінің көзқарасын білдірді, мәселелерді шешіп үйренді және бір-бірімен қарым-қатынас жасауға дағдыланды. Ұйымдастырылған әр түрлі жағдаяттарда дұрыс шешім тауып, бойларына сіңірген рухани-құндылқтарды көрсете білді. Осылайша бұл сюжетті-рольді ойын баланың өзінде ой – ниет туғызуға, ойындық әрекеттер баланың әлеуметтік

тәжірбиесіне байланысты болып, таңдаған ролін анықтауға, рольді ережемен ойнауға үйретті. Күтілетін нәтиже: 1.Балалардың бойында жаңа міндеттер мен мәселелерді шешу талпыныстарын оятып, өз күштеріне сенуге, өзін-өзі сыйлауға тәрбиелейді. 2. Сюжеттік-рольдік ойындардың арқасында балалар өз істеріне баға бере білуге үйренеді. Әр бала өз ісі мен қылығына жауапкершілікпен қарап, ойын нәтижесінде құрбыластарымен жағымды қарым-қатынас жасау дағдыларына ие болады, әлеуметтік дағдыларды меңгереді.

Қолданылған әдебиеттер: нормативтік құжаттарҚазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы «Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсу, реформалар, даму». Астана, 2016ж. 2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 13 мамырдағы №292 қаулысымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпыға міндетті мемлекеттік стандарты Негізгі құжаттар 1. А.Ж.Едігенова «Ойыната отырып тәрбиелеу», 2010ж 2. Усова А.П. Роль игры в организации жизни и деятельности детей. «Дошкольное воспитание», №10. 2004ж 3. В.И., Сохин Ф.А. Мектепке дейінгі педагогика. . А «Мектеп», 1982. Қосымша әдебиеттер: 1.Отбасы Журнал «Балабақша» 2009 жыл 2. Тіленбаева Н.Б. Дидактикалық ойынның маңызы// Отбасы және балабақша.- 2007жыл № 7 Интернет-ресурстар "Туғаннан мектепке дейін" бағдарламасы редакторлар н. е.Веракс, Т. с. Комарова, М. А. Васильева.
Г. И. Винникова "2-3 жастағы балалармен сабақ".
Е. С. Демина" мектепке дейінгі білім беру мекемесінде Жас балаларды дамыту және оқыту","3 жасқа дейінгі балалармен білім беру ойындары".
Т. В. Галанова "жас балалармен ойындар".
М. А. Аралова, О. Н. Земцова "2-3 жастағы балаларға арналған тесттер".

Балабақшада зияткерлік ойындарды қолданудың тиімділігі

Ахбутина А.Т.
Астана қ. №5 «Ақбота» балабақшасы,
қазақ тілінің оқытушысы

Аңдатпа: Мақалада ұлттық ойындар мен әлемдік ойындардың ұқсастығы оларды пайдаланудың тиімділігі туралы айтылады.

Түйінді сөздер: «Бестемше» ойыны, Әлемдік ойындар кейсі, «Мангала» ойыны, «Реверси» ойыны, «Абакус» ойыны.

Қазіргі заманда алға қойылып отырған маңызды мәселердің бірі , рухани ізденісі мол жас ұрпақ тәрбиелеу. Білім берудің алғашқы деңгейі балабақшадан басталады. Балабақшада жаңа педагогикалық технологияларды пайдаланудың басты мақсаты: оқыту мен тәрбиелеуде инновациялық ойын технологиясының элементтерін пайдалана отырып, жан-жақты білімді, құзыретті тұлға тәрбиелеу.

«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының» мақсатын ескеріп, мектеп жасына дейінгі баланы жетекші әрекеті ойын арқылы тәрбиелеу, олардың ойынға деген қызығушылықтары мен қажеттіліктерін ескеріп, қанағаттандыру арқылы баланың бойындағы білімділік, танымдық, шығармашылық қасиеттерін аша түсуді көздейді. Ойын — балалар үшін оқу да, еңбек те. Ойын айналадағы дүниені танудың тәсілі. Сонымен қатар, ойын балаларға өмірде кездескен қиыншылықтарды

жеңу жолын үйретіп қана қоймайды, олардың ұйымдастырушылық қабілеттерін де қалыптастырады.
Ойын-әлеуметтік қызмет. Ол баланың жасына қарай өзін қоршаған ортаны танып білуге құштарлығын арттырады.
Ойында бірлескен іс–әрекеттіұйымдастыру:

- Ойын баланың психикасында сапалық өзгерістер туғызады.
- Айналасындағыларға қатыстыміндеттерді сезінеді.
- Ойын арқылы өзелерге де қатысты құқықтарға ие болады.
- Ойындарда көрсетілген шындық ойынның мазмұны болады.
- Бірлескен ойында балалар қарым-қатынасжасауды, басқалар іс-әрекетіменүйлестіруді, өзара түсінісуді, өзара көмектесуді үйренеді.
- Ойын әрекеті психикалық процестер ырықтылығының қалыптасуына әсер етеді.
- Ойын тілдің дамуын ықпал етеді.
- Ойын қиялдың дамуында анықтаушы орын алады.
- Ойын іс-әрекеті негізінде оқу іс-әрекетінде қалыптаса бастайды.
- Ойын әрекетінде баланың психикалық қасиеттері мен жеке басының

ерекшеліктері неғұрлым тез қалыптасады.Сонда бала дүниежүзілік мәдениетті танитын, өзінің төл мәдениетін білетін, сыйлайтын, рухани дүниесі бай, саналы ойлайтын, деңгейі жоғары білікті азамат болады.

Әлемдік ойындар кейсі.

Ежелгі түрік зияткерлік және стратегиялық "Мангала" ойыны

«Мангала» ойыны ЮНЕСКО-ның адамзаттың материалдық емес мәдени мұрасының тізіміне енгізілген.

Ойын ережелері қиын емес және оларды үйрену өте оңай
Бұл ойында екі адам ойнайды. Мангала ойыны 48 таспен ойналады. Әр ойыншының тақтасында 6 шұңқыр болады және оның ішінде төрт тас болады

.
Әр ойыншының өзіне тиесілі бір ғана дорбасы болады. Әр ойыншы партияны жеңу үшін көптеген тастарды алуы керек.
Ойыншының бүйіріндегі алты кішкентай тесік - ойыншының ойын алаңы, ал қарама-қарсы жағындағы алты тесік оның қарсыласына тиесілі болады.
Ойынның 4 ережесі бар
Шеруді бастаған ойыншы өзі қалаған үйдегі барлық тастарды (қорғаныс шұңқыры) алып, сол үйден бастап оң жағына бір тас қойып отырады.
Соңғы тас дорбаға сәйкес келсе, қайтадан ойнауға қақы пайда болады.
Толып жатқан тастар жаудың үйіне бірінен соң бірі орналастырылады. Егер жаудың үйіне түскен соңғы тастардың саны біркелкі болса, шеру жеңіспен аяқталады және ол осы үйдегі барлық тастарды дорбасына салады.
Егер соңғы тас жау жағында емес, бос үйге кірсе, сіз жау жағында үйді жеңесіз.
Ойыншылар өз жағында мүмкіндігінше көп тастар жинауға тырысады. Көп тастарды жинаған ойыншы жеңімпаз болып саналады.
"Мангала" ойыны логика мен дәл есептеулерді дамыту үшін өте пайдалы болып саналады,

өйткені ойын барысында математикалық есеп жасау керек болады - қосу, азайту, көбейту және бөлу. Бұл ойын түркі хадықтардың мәдени мұрасын сақтай тұра, әр жастағы адамдар үшін өте пайдалы.

«Реверси» ойыны

REVERSI - 5 жастан бастап ойнауға болатын 2 адамға арналған стратегиялық ойын.Құрамы: 8*8 шаршылы тақта, 64 ойын тасынан тұрады.

Ойын арқылы дамитын қабілеттер: Бұл ойын баланың логикалық ойлау қабілетін дамытады. Ойын стратегиясын құра білу, болжау, жоспарлауға үйретеді. Қарсыласының жүрісін бағдарлай отырып, өз жүрісін жоспарлауды. Жеңіске жетелер ынтасын жақсартады, мұқияттылығын, зейінін қалыптастырады.

Ережесі: Ойын басында әр ойыншы ойын тақтасының ортасына екі-екіден бірі ақ, екіншісі қара тастар қояды. Тастар бір жағы ақ, бір жағы қара түстен тұруымен ерекшеленеді. Ойыншы қарсыласының тасын иеленуі үшін, екінші жағында өзінің тасы тұрған жолға сол түстес тас қойып, ортада қалған тастарды өз тасының түсіне аударады. Ойыншы көлденең немесе тік қана жүре алғанымен, қарсыласының көлденең, тік, қиғаш тұрған тастарын да өз тасының түсіне сай түске аудара алады. Ойын соңында кімнің тасы көп, сол жеңіске жетеді.

«Абакус» ойыны

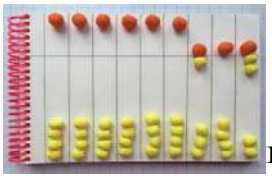

Ақпараттық кеңістіктің кеңеюімен ақпаратпен өзара әрекеттесу әдістері жаңа деңгейге көтерілді. Миды қажетсіз ақпараттан босату үшін адамдар бір қарағанда қарапайым есептеулерді жеңілдетудің жолдарын іздейді. Санада санайтындар азайып барады.

ында калькуляторлар мен смартфондар бар. Бірақ бұл ересектерге қатысты. Балалар ауызша есеп әдісін игеру мүмкіндігінен әлі айырылған жоқ. Тағы да психикалық арифметика сәнге айналды. Енді мектеп жасына дейінгі балаларды саусақтар мен карталарда емес, абакуста санауға үйретеді. Әдістеме Еуропаға, Америкаға, Жапонияға, Ресейге және басқа елдерге қызығушылық танытты. Абакус дегеніміз не? Абакус сөзбе-сөз грек тілінен аударғанда "санау тақтасы"деп аударылады. Ол шотты жеңілдету үшін ойлап табылды. Қазіргі заманғы абакустар-қарапайым ағаш немесе тіпті пластикалық шоттар, қарапайым және күрделі есептеулер үшін тамаша. Бұл шоттар ежелгі мемлекеттерде заманауи калькуляторлардың функцияларын орындады және ондаған санауға көмектесті.

Олардың сыртқы түрі өте қарапайым: абак-тікбұрышты пішінді жақтау, ол оларға сүйектері бар штангалармен бөлінген. Жоғарғы жағында, бөлу жолағының үстінде бір ғана сызық бар, оның әр элементі бес дегенді білдіреді. Төменде бірлікті білдіретін төрт сүйекті жолдар бар. Сүйек сызықтары кезектесіп бірліктерді (бірінші оң жақ), ондықтарды (екінші оң жақ), жүздеген, мыңдаған білдіреді.

Шоттармен жұмыс мектеп жасына дейінгі баланың ұсақ моторикасын дамытуға көмектесіп қана қоймай, сонымен қатар оның миының екі жарты шарын бірден жаттықтырады, олардың арасында байланыс орнатуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, Әдістеменің бірнеше артықшылықтарын атап өтуге болады: қызығушылық. Ойлау өте жақсы дамиды. Сондықтан шотпен санау жылдам санауды үйренудегі ең күшті құрал болып саналады.

Ұлттық ойындар: «Бестемше», «Алаңдағы Бестемше», «Асық ату», «Бес тас» ойындары да осындай зияткерлік ойындарға жатады.

Бұл ойындарды ойнату арқылы баланы тапқырлыққа, жылдамдыққа, шапшаңдыққа, икемділікке, батылдылыққа үйрету іске асырылады.

Қазіргі қоғамға зияткерлік жағынан батыл, өздігінен білім алуға құштар, ерекше ойлайтын, шығармашыл, өз бетімен шешім қабылдай алатын адамдар қажет. Тұлғаның бұл барлық қасиеттерін мектеп жасына дейінгі кезеңінде зияткерлік ойындар арқылы қалыптастыруға болады.

Әдебиеттер.

1.Ежелгі түрік зияткерлік және стратегиялық "Мангала" ойыны (интернет ресурс)
2.«Реверси» ойыны (интернет ресурс)
3.«Абакус» ойынының ережесі (интернет ресурс)
4.Төтенаев Б. « Қазақтың ұлттық ойындары ». Алматы 1994.Қазақстан мектебі №2. 2008.
5.Сағындықов Е. «Қазақтың ұлттық ойындары» Алматы:Атамұра 1997.

Мектепке дейінгі балалардың шығармашылық қабілетін театр түрлерінпайдалана отырып дамыту

Ахмадиева А.Б.
Астана қ, №69 «Еркем-ай» балабақшасы,
тәрбиеші

Аңдатпа:Мақалада мектеп жасына дейінгі балаларды театрлық іс-әрекетте ертегілерді пайдалана отырып баланың ой-өрісін дамыту,сонымен бірге тыңдай білуге, есте сақтау, түсіну, рөлге бөліп, қазақша әдемі сөйлей білу мәнерін арттырамыз. Балаларға театр,әртістік өнер,сахналау, қойылым, сахна туралы түсінік беріп қызығушылығын оятамыз. Көріністерді өзара сөйлесу дағдыларын дамыта отырып, бүлдіршіндердің тілдімеңгеруіне деген сүйіспеншілікті арттырамыз.Театр әр балаға қуаныш ұмтылмас әсер сыйлайды, оның көркемдік талғамын, еліктеуі мен қиялын дамытады. Әдетте адамның жеке басының қасиеттері бес жасқа дейін қалыптасады екен. Сондықтанда да баланың жан – жақты қалыптасуы үшін мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндердің бойына жақсы, жағымды қасиеттерді сіңіре білу керек. Бала әр нәрсеге құмар, қызыққыш, ол өзінің айналасында болып жатқан өзгерісті, тамаша құбылыстарды сезінуге тырысады. Оның жан-жақты дамып, жеке тұлғаболып тәрбиеленуіне, тілінің дамуын театрландырылған ойындар арқылы жетілдіруге болады.

Кілт сөздер:технология,мектепке дейінгі білім беру,педагогикалық процесс,театр,драматизация.

Білім мен тәрбие бастауын балалар балабақшадан алады. Бүгінгі таңда қоғамымыздың даму бағытында мектепке дейінгі тәрбие саласы мамандарының алдында жан-жақты дамыған, сауатты, саналы, өзіндік орыны бар үлкенге құрмет көрсетіп, кішіге қамқор бола білетін азаматты тәрбиелеу мәселесі жүктеліп отыр. Бүлдіршіндердің білімді,білікті,саналы болуында ойынның алатын орны ерекше.
Н.К Крупская: Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ойынның ерекшемаңызы бар: олар

үшін ойын - оқу, олар үшін ойын - еңбек, олар үшін ойын - тәрбиенің маңызды түрі.Ойын - баланың алдынан өмірдің есігін ашып, оның шығармашылық қабілетін оятып, таңымдық қасиеттерін, зейінін, есте сақтау қабілетін, ауыз екі сөйлеу мәдениетін дамытады.Ойын-баланың өмірді танудағы алғашқы қадамы. Ойынның түрлері көп,қазақ тілін үйретуде театрландырылған ойындардың маңызы зор.

Мақсаты:

- Мектеп жасына дейінгі баланың шығармашылығын театр түрлері арқылы дамытып, сөйлеу қабілеттерін жан-жақты жетілдіру;
- Қазақ тіліне деген құрмет сезімдеріне тәрбиелеу.

Міндеттері:

Балалардың тілін,сөйлеу мәдениеті мен дүниетанымын дамыту.
Балаларды адамгершілікке баулу.
Баланың қиялын есте сақтауын шығармашылық қабілетін дамыту,ойдан әңгіме, ертегі шығарып айтуға дағдыландыру.Театрлық іс-әрекетті ертегілерді пайдалана отырып ойын дамыту.
Баланың әлеуметтік және эмоционалдық дамуына жағдай жасап,әр баланың жеке дара әртістік, шығармашылық қасиеттерін ескере отырып, өзін қоршаған ортаға, адамдарға, құрбыларына, өзіне деген қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру.
Күтілетін нәтиже:
Театр, оның түрлері туралы түсініктері болады;
Қазақ тіліндегі сөздік қоры молаяды;
Диалог бойынша сөйлесу арқылы тіл мәдениетін жетілдіреді.
Театрландырылған ойындар ойын-қойылымдары болып саналады, бұл жердебалаларға арналған көркемдік шығармаларды сахналық қойылымдарға айналдырып,оларды кейіпкер ретінде қатыстырудың маңызы зор. Баланы сахнада кейіпкерретінде ойната отырып, оның жеке тұлғасын жан – жақты дамыту. Оның бойындаәдебиетке, мәдениетке, өнерге деген құштарлықты ояту. Бүлдіршіндер сахнадашағын рөлдерде ойнау арқылы байланыстыра сөйлеуге, әдемі киініп, жинақыжүруге, үлкендермен және өзге де балалармен тіл табыса білуге үйренеді. Жетілгендиалог балалардың өз пікірін жеткізе білуге жетелейді.Театрландырылған ойындар балалардың ой-өрісін кеңейтеді, балаларды әңгімегеараласуға , спектакль туралы ата-аналарына, жолдастарына әңгімелеп беругеитермелейді. Бұның бәрі сөйлеу қабілетінің дамуына, диалог түрінде сөйлепжеткізуге септігін тигізеді.
Сөз мәдениеті және техникасы. Ойындар мен жаттығулар сөйлеу логикасы мен дикциясын дұрыс артикуляциясын меңгере білуге, сөйлеу құрлымын еркін айтуға,тыныс алуын дамытуға бағытталған. Бейнелеу арқылы сөйлетуін дамыту,шығармашылық фантазиясын дамыту, шағын әңгіме және ертегі құрастыра білугеүйретеді.

Балалар театрының түрлері: ойыншықтар театры, саусақ театры, үстел үсті театры, сурет театры, стенд-кітапша театры, фланелеграф театры, трафарет театры, көлеңке театры.

Балалардың тілін жаттықтыру үшін, қазақ халқының асыл сөздерімен сусындата отырып,әрбір сахналық қойылымның алдында қазақ әндерін, қазақтың ауыз әдебиетіндегі өтірік өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, жаңылтпаштарды, санамақтар мен жұмбақтарды, түрлі

ұлттық ойындарды, ән-күйлер мен билерді кіріктіріп отырады.Театрлық ойынға қатысушы даярлық тобының балалары кейіпкерлердің мінезін, жүріс-тұрысын, әдеттерін айнытпайсалып көрерменге иланымдыетіпойнау үшін, талмай жаттығулар жасалады. Қорыта айтқанда театрландырылған ойын түрлері балалардың қазақ тіліне деген қызығушылықтарын,белсенділіктерін арттырады, сөздік қорларын байытып,тілдерін дамытуға үлкен әсер тигізеді.Көптеген ойын барысында балалар әр түрлірөлдерді ойнайды.Ойын үстінде олардың қиялдау,көз алдына елестету қабілеттері қалыптасып,балалардың ой-өрісі кеңейіп,есте сақтау,көру қабілеттері дамиды. Ойын барысында балалар өзара қарым-қатынасқа түсіп,бір-бірімен тіл табысады, адамгершілік қасиеттерді бойына сіңіреді.Балалар таныс ертегілерін қазақ тіліндеүлкен жауапкершілікпен,қызығушылықпен рөлдерге бөліп сахналайды. Кейіпкерлердің мінез-құлықтарын,дауыс ырғақтарын дәл салып,диалог сөздерді мәнеріне келтіре айта біледі.

Педагог балаларды ойын арқылы адамгершілікке тәрбиелейотырып,олардың бойына күнделікті өмірге қажетті әр түрлі машықтардықалыптастырады.

Қолданылған әдебиеттер

1.ҚР«Білім туралы» заңы.2007 жыл, 27 шілде Астана

2.Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. 2009 жыл

3.Мектеп жасына дейінгі балалаларды ойын арқылы адамгершілікке тәрбиелеу.

4.Неменова Т .«Развитие творческих проявлений детей в процессе театрализовнных игр» Дошкольное воспитание» №1.1989.

Значение нетрадиционных техник рисования для развития творческих способностей детей

Батыргожина А.К., воспитатель

Филиал ОФ «Фонд образования Нурсултана Назарбаева» в городе Астане международная школа «Мирас». Детский сад «Мирас»

Аннотация

В статье рассказывается о нетрадиционных техниках рисования, которые позволяют осуществлять индивидуальный подход к детям, учитывать их желание, интерес, способности, возможность детей думать, пробовать, искать, экспериментировать, а самое главное, самовыражаться. Рисование нетрадиционными способами увлекательная деятельность, которая удивляет и восхищает детей. Дети очень любят рисовать, но у них не хватает творческих навыков и способностей для выражения своего замысла в рисунке. Чтобы вызвать у детей интерес к изобразительной деятельности и способствовать развитию творческого потенциала, рекомендуется использовать нетрадиционные изобразительные техники.

Ключевые слова: краски, рисование,развитие, творчество, эксперимент.

Нетрадиционное рисование имеет огромное значение в формировании личности ребенка. От рисования ребенок получает лишь пользу. Особенно важна связь рисования с мышлением ребенка. При этом в работу включаются зрительные, двигательные, мускульно-осязаемые анализаторы. Кроме того, рисование развивает интеллектуальные способности детей, память, внимание, мелкую моторику, учит ребенка думать и анализировать, соизмерять и сравнивать, сочинять и воображать. Для умственного развития детей имеет большое значение постепенное расширение запаса знаний.

Что же дает использование необычных приемов и методик в обучении:

- создает на занятиях особую атмосферу творчества и свободы – ведь строгие правила отменяются;
- помогает подобрать к каждому ребенку индивидуальный подход, учесть интересы, желания, предпочтения;
- развивает любознательность, творческие способности, воображение, свободно выражать свои мысли, и полет фантазии;
- привлекает и захватывает – прежде всего своей необычностью;
- процесс создания чего-то нового вызывает целую гамму положительных чувств и эмоций;
- способствует интеллектуальному развитию;
- развивает пространственное мышление;
- позволяет избежать утомления, разочарования, скуки;
- избавляет от страха сделать что-то неправильно, а значит – и от возможных условных «наказаний» за ошибку;
- благоприятно влияет на мелкую моторику рук и служит подготовительным этапом к овладению письмом;
- учит искать, экспериментировать, находить нестандартные решения;
- знакомит с разнообразными материалами и учит их использовать в творчестве;
- развивает чувство композиции, ритма, колорита, цветовосприятия; чувство фактурности и объемности.

Основные техники нетрадиционного рисования:

1. Рисование ватными палочками.С их помощью малыши могут изобразить, например, рисунки исходя из времени года: осенью – гроздья рябины, зимой – снежные пейзажи, весной – веточки мимозы, а летом – пестрое поле в цветах. (Приложение1)

2. Рисование ладонями, пальчиками, стопами. Паралоном или широкой кистью окрашиваем ладошку, стопу краской, отпечатывает на листе, дорисовывает недостающие детали. Можно изобразить бабочку, деревья, животных. (Приложение 2)
3. Штампинг.Создание изображения из отпечатков (штампинг) — знакомая детям техника рисования. Ребенок прижимает предмет к краске и наносит оттиск на альбомный лист, чтобы получить другой цвет, меняется и краска и бумага. (Приложение 3)
4. Монотипияполучается при оттиске цветового пятна на бумажном листе при его складывании вдвое или наложением листа на цветовые пятна на палитре. Таким способом можно нарисовать яблоко, елочку, бабочку. (Приложение 4)
5. Рисование свечой. Рисование свечками является одним из самых необычных техник рисования для детей. Техника не только интересная, она еще и очень трудоемкая. Для детей дошкольного возраста она еще сложна и тем, что требуетусидчивости, внимательности и аккуратности. (Приложение 5)
6. Рисование набрызгом. В такой технике хорошо получается снегопад или листопад. На лист бумаги нужно положить фигурку-трафарет, обмакнуть щетку в краску и пальцем или стекой провести по щетине, разбрызгивая при этом краску вокруг заготовки. Задача – плотно покрыть фон цветными крапинками.Для такой техники используют обычную зубную щетку. (Приложение6)
7. Рисование тычком жесткой полусухой кистью. На сухую жесткую кисточку набираем совсем немного гуаши нужного цвета и, держа кисть вертикально (кисточка стучит "каблуком"), делаем сверху "тычки", располагая их внутри и по краям силуэта животного. (Приложение7)
8. Рисование по сырой поверхности. Техника очень проста: смачивайте бумажный лист водой, даете подсохнуть и начинаете рисовать акварельными красками. Краски растекаются в разных направлениях и получаются очень интересные разводы (заря, облака, деревья, радуга). (Приложение 8)
9. Дорисуй рисунок. Детям предлагается дорисовывать недостающие части изображений. (Приложение 9)
10. Прозрачный мольберт. «Я нарисую твой портрет», ребенок размещаются за мольбертом, ребенок-художник создает портрет «с натуры», будто копируя отражение. Это увлекательное изображение, дети с большим удовольствием рисовали портреты своих друзей. (Приложение10)

Отсутствие строгих правил, рамок и запретов позволяет детям не бояться проявлять инициативу, раскрывать свой потенциал, придумывать

собственные приемы и техники рисования, а, следовательно, дает возможность заслужить похвалу и испытать восторг от своих открытий и достижений. А это еще один шаг к адекватной самооценке и уверенности в собственных силах и способностях.

Нетрадиционные техники рисования оказывают положительное влияние на развитие ребенка, поэтому необходимо использование их в детском творчестве. Данные техники рисования помогают сохранить психическое равновесие ребенка, дают возможность безопасному выходу эмоций, при этом ребенок имеет возможность реализовывать свой творческий потенциал, творить так, как хочется ему, быть свободным от любого давления, навязывания чужого мнения. Также укрепляется вера ребенка в собственные силы, развивается индивидуальность.

Список основной и ресурсной литературы:

1. Комарова Т. С. Изобразительная деятельность в детском саду / Т. С. Комарова. – Москва: Мозайка-Синтез. – 2008. – С. 20-39

2. Лыкова И. А. Изобразительная деятельность в детском саду / И.А. Лыкова. – Москва: КАРАПУЗ-ДИДАКТИКА. – 2007. – С. 100-131.

Электронные источники:

1. Попко М. С. Изобразительное искусство для создания маленьких шедевров: [Электронный ресурс] // URL: https://luchik.ru/articles/grow-up/tehniki-risovaniya.html. (Дата обращения: 23.11.2023).

(Приложение 1)(Приложение 2)(Приложение 3)

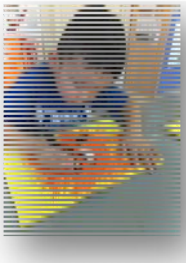

(Приложение 4)(Приложение 5)(Приложение 6)

(Приложение 7) (Приложение 8)

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің білім беру процесіне инновациялық технологияларды енгізудегі меңгерушінің рөлі

Қызылорда облысы білім басқармасының
Қазалы ауданы бойынша білім бөлімінің
№3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы коммуналдық
мемлекеттік қазыналық кәсіпорыны меңгерушісі
Қарымсақова Рабиға Көптілеуқызы

Біздің еліміздегі жалпы білім берудің заманауи жүйесін жаңғырту мектепке дейінгі білім беру мекемесі меңгепрушісінің басқару қызметінің сипаты туралы идеяларға түзетулер енгізілді. Балабақша тәрбиеленушілердің оқыту мен тәрбиелеу, дамыту мәселелері ғылыми-педагогикалық қағидаттар, мектепке дейінгі мекемелер басшыларының жоғары деңгейдегі кәсібилігінің жетістіктері, педагогтардың құзыреттілігін, педагогикалық шеберлігін арттыру, педагогикалық процесті ұйымдастырудың тәсілдерін өзгерту негізінде басқару жүйесін жетілдіру кезінде ғана сәтті шешілетіні белгілі болды. Ескірген басқару жүйесі қажет емес, сонымен қатар басқару жүйесін жаңарту белгілі бір уақыт пен білімді қажет етеді.

Балабақшаны тиімділігін арттырудың бір жолы-тәжірибеге инновациялық технология енгізу, атап айтқанда:денсаулық сақтау, ақпараттық-коммуникативтік, ойын, тұлғаға бағытталған, тәрбиеші портфолиосы, зерттеу және жобалау қызметтері. Басқарушылық қызмет саласына инновацияларды енгізу -бұл басқару технологияларының мазмұнын, нысандарын, әдістерін, құралдарын, принциптерін біртіндеп жаңартуды және жетілдіруді көздейтін күрделі процесс, бұл, сайып келгенде, педагогикалық процестің сапасына оны жақсарту жағына әсер етеді.

Басқарудағы инновациялар басшының жоспарлау, ұйымдастыру және басқа да басқару фунуцияларын жоғары деңгейге көтеруге, мектепке дейінгі мекеменің ұйымдық құрылымын жетілдіруге мүмкіндік береді. Жоғарыда айтылғандар педагогтардың кәсіби және шығармашылық өсуі үшін қолайлы жағдайлар жасауға ықпал етеді, балабақшаның оқу-тәрбие қызметінің сапасын арттыруға әсер етеді, мектепке дейінгі мекеме мәртебесін арттырады. Басшының басқару іс-әрекетіне инновациялық технологияларды енгізу мектепке дейінгі білім беру мазмұнындағы инновацилық процестерді дамытудан ерекшеленеді, өйткені ол басшының өзінен үлкен ұйымдастырушылық, психологиялық физикалық күш салуды талап етеді.

Заманауи инновациялық педагогикалық технологияларды енгізудің бірнеше кезеңдері бар:

1. Мектепке дейінгі мекеменің материалдық-техникалық базасын инновациялық технологияларды енгізуге дайындығын зерттеу.
2. Тәрбиешілердің кәсіби құзыреттілігінің ерекшеліктерін объективті және мұқият анықтау, олардың өзіндік кәсіби қызметіндегі өзгерістерге дайындығы.
3. Тәрбиешілердің құзыреттілік деңгейін арттырудың ғылыми-техникалық базасын құру.
4. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс тәжірибесіне инновациялық қызметті енгізу жолында тәрбиешілердің дамуын ұйымдастыруды қамтамасыз ету.

Тәрбиешілер ұжымның әрбір мүшесі мектепке дейінгі мекемедегі инновацияларды әске асыру кезінде оған белсенді қатысуы керек. Сондықтан, білім беру үдерісіне инновацияларды енгізуді жоспарлай отырып меңгеруші:

1. Нақты орындалатын мақсаттарды жалған, қол жетпейтін мақсаттардан ажырата білуі;
2. Өз қарамағындағыларға ерекше идеяларға негізделген нақты іс-қимыл жоспарын ұсынуға дайын болуы;
3. Ұжымның осы технологияның көмегімен не қол жеткізгісі келетінін нық білуі, нақты тұжырымдай білуі тиіс;
4. Өз идеяларын әріптестеріне түсіндіріп қана қоймай, оларды қабылдап, жүзеге асырғысы келетіндей етіп жеткізе білу;
5. Ұжымда пікірлес адамдар тобы(шығармашылық топ) болуы;
6. Сәттілік категориялары бойынша ойлауды ұйымдастыру.

Кез-келген басшы үшін ең бастысы-балабақшаның барлық тәрбиешілерін білу, атап айтқанда:инновациялық процеске қатысушылардың жеке қасиеттерін, олардың кәсіби құзыреттілігін, ұйымдастырушылық және шешендік қабілеттерін, сондай-ақ инновацияларды қабылдауға және енгізуге психологиялық дайындығын ескеру. Осылайша, нормативтік-құқықтық құжаттарды басшылыққа ала отырып, басшы әр тәрбиешінің функционалдық міндеттерін анықтайды, бірақ өмірде ол жеке тұлға ретінде адамның жеке, іскерлік, көшбасшылық немесе орындаушылық қасиеттеріне, мектеп жасына дейінгі балалардың, тәрбиеленушілердің ата-аналарының(заңды өкілдерінің), балабақша ұжымының мүшелерінің оған деген көзқарасына сүйенеді.

Ұжымды инновациялық қызметке дайындай отырып, меңгеруші әр қызметкермен әңгімелеседі, инновацияның мақсаттары мен міндеттерімен таныстырады, инновацияның мектепке дейінгі мекемеге, нақты мүшесіне беретін артықшылықтарын түсіндіреді. Осылайша, әр тәрбиеші өздеріне қойылған мақсаттарға жету үшін маңызды нәтижеге, сыйақыға(материалдық, моральдік) әкелетіне сенімді болуы керек;ол өзі үшін қолайлы күш-тіне сенімді болуы керек;ол өзі үшін қолайлы күш-жігер жұмсай отырып, тапсырманы орындай алады. Басшы балабақша меңгерушісімен бірлесіп педагогикалық ұжымда инновациялық қызметті енгізу үшін жағдай жасауы қажет. Олардың ішінде мыналарды бөлісіп көрсетуге болады:

1. Тәрбиешікадрларменәдістемелікжұмыстаолардыңпрактикалыққызметтегікәсібиқасиеттеріндамытубойыншажүйелілік;
2. Тәрбиешілердіңөзқабілеттерінарттыруға, мектепжасынадейінгібалаларменпрактикалықіс-әрекеттеинновациялардықолдануқажеттілігінтүсінугекөмектесетінөзін-өзітәрбиелеужұмысынүйлестіру;
3. Тәрбиешілердіңжұмысындағыжеитістіктердіүнеміталдау, сәттілікжағдайынқұру, бұліскерлікқасиеттердіңдамуына, өзін, өзісінжетілдіругеоңсебептердіңпайдаболуынаәкеледі;
4. Шығармашылықатмосфераныққұружәнебарлықтәрбиешілеруұжымныңбілімберукеңістігінқұружөніндегікүш-жігерінбіріктіру, мұндаәркімөзініңмаңыздылығынсезінеді;

5. Шиеленіспентүсінбеушілікқорқынышыжойылатынмейірімді, ашыққарым-қатынасорнату;осынемесебасқамәселегебаламакөзқарастарданбастартуемес, талқылауқұпталады;жанжалдардысындарлыпысықтау;
6. Инновациялыққызметмәселесібойыншаашықпікірталастарөткізу, ондаәркімөзкөзқарасынбілдіреді, бірақшешімалқалытүрдеқабылданады.

Осылайша, балалармен ғана емес, тәрбиешілермен де, білім беру мекемелерінің мамандарымен де жоспарлы, ойластырылған жұмыс инновациялық қызметті жүзеге асыру барысында оң және сапалы нәтижелерге қол жеткізуге ықпал етеді.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Боревецкая, Л.А. особености пректирования развития воспитаниковв дошкольных образовательных учреждениях[Электронный ресурс]\Л. А. Боршевецкая\ Фестиваль педагогических идей (Открытый урок)-2015. URL:http:festival.I September.ru/articles/210838/:
2. Горючко, Г.О. внедрение инновационных технологий в образовательный процесс ДОО [электронный ресурс]/ Г.О Горючко// Социальная сеть работников оброзования hpsportal.ru2013.URL:https://nsportal.ru/detskiy-sad/upravlenie-dou/2013/09/28/vnedrenieinnovatsionnykh-tekhnologiy;
3. Загребина, Е. В. Прфессиональная готовность педагогов к реализации инновационных процессов в дошкольной организации /Е.В. Загребина// Педагогика: традиции и инновации материалыVI Международн. Науч. Конф. - Челябинск: Два комсамольца -2015-С-72-73
4.

Педоготың іс-тәжірибесі мен әдістері

Нуржигитова Қ.Ж.
Астана қ. № 95 «Алматы» балабақшасы
шағын орталығының, тәрбиешісі

«Ақырын жүріп, анық бас,еңбегің кетпес далаға.
Ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға» –
деп Абай атамыз айтқандай

Аңдантпа

Ұстаз болу оңай мамандық емес , өзінің қуанышы мен қиындығы қатар жүріп отырады. Біз ұстаздар үнемі білім берумен бірге білім алып отырамыз - деп айтқым келеді - неге? Себебі заман ағымымен сай болып өсіп кележатқан өскелең ұрпаққа жаңа технология, жаңа ақпарат беріп отырумыз керек. Жас ұрпақты тәрбиелеуде, тәрбиешінің атқаратын қызметі өте зор.

Кілт сөздер

Атақты ұлы педогог , Аманошивилвидің айтқан мынадай сөзі бар еді:

«Тәрбиеші бұл – өзге адамның дамып жетілуін өз жауапкершілігіне алатын кәсіби адам».

Ия біз тәрбиеші ұстаздар бала өміріне , оның өсіп , білім мен бірге тәрбие алып, олардың дамып жетілуіне жауаптымыз. Әр баламен жеке жұмыс жүргізу, топтық жұмыс жүргізу,

ортасына үйрету , қарым – қатынасқа түсуін, рухани білім беру күнделікті ұйымдастырылған іс – әрекетте жүзеге асырылып отырады.
Осы мамандықты таңдағанан кейін, оның қызығы мен шыжығына шыдау керек. Әр баламен және ата – аналармен жұмыс жүргізу.Тек қана баламен ғана шектелмей, ата – аналарға да тапсырмалар беріп, оларды да бала- бақша өміріне байланысытырып отыруымыз керек. Белсенді ата – аналарды марапатап, алға ұмтылдырып баламен бірге мақтап, мадақтап қойсақ жақсы нәтижеге қол жеткіземіз. Тек қана алға- алға ұмытылып жұмыс істегенде ғана ұстаз жақсы нәтижеге қол жеткізеді.Сондықтан күнделікті дайын болу, өз құжаттарына сенімді болу және оны дамытып жоғары деңгейде көрсету, ұстаздың міндеті және мақсаты. Әр қашанда мейрімді болу және күліп жүру бұл біздің баламен жұмысыңызды көрсетеді. Қоғамдық жұмыстарға да белсене қатысып үнемі біліміміздіжетілдіріп, біліктілігімізді артырып отыруымыз керек.
Қазіргі таңда оқу бағдарламаны ойын арқала жүзеге асыру, ойнап отырып бала көптеген білімді бойына сіңіреді және дамйды деп айтқым келеді.
Ол үшін қазіргі кезде өте оңай инновациялық техникамыз дамыған балаға білім бері үшін көптеген жағдайлар жасалған, теледидар арқылы көрсету немесе интеративтік тақта, әр түрлі түсті суреттер, ойыншықтар керекті заттарымызды оңай етіп көрсете аламыз. Менің өзімнің осы отыз жылдық тәжірибемеде бастапқы жылдарда біз мұндай заттарға қол жеткізу оңай болмады , барлығын қолмен жасап,түнімен сызып, бояап дайындап қолдан жасалған көрнекіліктер алып келетінбіз. Сол қолдан жасалған заттармен ашық ұйымдастырылған іс – әрекеттерді өтікізіп жүргіздік.
Ол кездегі балаларда зейінді , тіл алатын, тәртіпті білімді балалар болды.
Ата – аналарда тапсырмаларды бірге орындап , көмектерін тигізіп отыратын,
Көп затты қолмен жасау арқылы іске асырдық.
Қазіргі таңда жас педогогтарға оңай болып тұрған жоқ деп те айтқым келеді себебі қазіргі балаларда байланыстырып сөйлеу яғни коммуникация дағдылары жақсы дамымаған кейбір дыбыстардың дұрыс айталмауы , ұзақ уақыт баланың отыра алмауы тәрбиешінің жұмысын ауырлата түсуде және оған қосымша ата – аналардың жұмыс басты болып балаға көңіл бөлмеуі деп білер едім. Өз мамандығын жақсы көрген адам ғана осы тығырықтан шығып тіл табысып жұмыс жүргізе алады.
«Ұлы педагог В. Сухомлинский «Ойынсыз, музыкасыз, ертегісіз, шығармашылықсыз, қиялсыз толық мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды» дейді, демек, шәкірттің ақыл-ойы, парасаты ұлттық салт-сананы сіңіру арқылы байи түспек.» демекші...
Осы орайда мен өзімнің әдіс – тәсілдерімен бөліскім келеді.т Ойын арқылы ұйымдастырылған іс – әрекет балаға тиімді және көзбен көріп, қолмен ұстағаннан кейін баланың есінде қалады.
Балалармен көңіл көтеру мақсатында мен күнделікті бірнеше ойындарды кезекпен өткіземін мысалы «Айдаһар» ойыны немесе шар ойыны «Тілек алқасы» Ұйымдастырылған іс – әрекетке дайындық ретінде ойнатамын
Бұл ойындарады балаларға өте қызықты жарыс ретінде ойнатамын. Мысалы:
«Айдаһар» ойыны **мақсаты:** көтеріңкі көңіл күй сыйлау , жағымды эмоция.
Шарты: Айдаһардың басын яғни бірінші тұрған баланы соңы тұрған бала ұстап алу керек.

Ұйымдастырылыған іс – әрекетте ойналатын ойын таным дағдысы бойынша кеңістікті бағдарлау мақсатында «**Дұрыс бағытты көрсет»** Оң жақ, сол жақ, жоғары,төмен.

Мақсаты:Балаларды кеңістікті дұрыс бағдарлауға және ойлау қаблетін дамыту.

Шарты: Кім бірінші жинайды және дұрыс бағытты көрсетеді.

Балаларды жылдамдыққа және тез шешім қабылдауға үйретеді.

Кммуникативтік дағды бойынша фонарик әдісін пайдаланып балаладың есте сақтау қаблетін дамыту. **Мысалы:** жұмырытқадағы дыбысты дұрыс айту

«Фонарик» әдісі бойынша

Мақсаты:Балалардың есте сақтау қаблетін дамыту.

Шарты: Телефоның фонарын қосып балалар қолдарында жұмыртқада не бейнеленген соған жауап береді.

Шығармашылық дағды бойынша балалармен кілемше жасау ойыны балалардың қол моторикасын дамыту және пішіндерді есте сақтап қалу.

Мақсаты:Қағаз парағын тең және тең емес бөліктерге бөліп пішіндер шығарып бөліктерден құрастырады және жапсырады.

Бұл ойындардың мен үшін ұтымды жақтары көп болды ең бірінші бала қуана да қызығып орындады және есіне сақтап өз сөздерімен айтқаны.

Қызығушылығы жоқ балалардың өздері бірі- бірімен жарыса орындағандары ұтымды деп ойлаймын. Бала қызыққан ойынын келесі жолы қайталауын сұрағаны да мен үшін ұтымды.

Ойын туралы айтқан ұлы педогогтың мынадай сөзі бар

«Ойын баланың алдынан өмір есігін ашып оның шығармашылық қабілетін дамытады. Ойынсыз ақыл ойдың қалыптасуы мүмкін емес

5. В. А. Сухамлинский

Сондықтанда ойынды қаншалықты біз көп пайдалансақ баланың қызығушылығы арта түседі екен.

Қорыта айтар болсам , ойынды ұйымдастыру тәрбиешіден көп еңбекті талап етеді себебі бала білімді меңгереді ,ақыл ойы дамиды және қарым қатынасқа түседі.Белгілі бір нәтижеге қол жеткіземіз және үлкен жетістіктер алып келеді.Сондықтан да аянбай еңбек етеміз деп,сөзімді аяқтағым келеді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Ш.А.Аманашивилидің «Гумандық педогогиканың негіздері еңбегі бойынша» дан алынды.
2.Ұлы Абайдың қара сөзі
3. Балаларды ойын арқылы тәрбиелеудің маңызы мен жолдары.

Инновационные технологии в работе логопеда с детьми дошкольного возраста

Бегалинова К.З., учитель-логопед,
Филиал ОФ «Фонд образования Н. Назарбаева» в городе Астане
международная школа «Мирас». Детский сад «Мирас»

Аннотация

В статье рассматривается применение инновационных технологий с детьми имеющих речевые нарушения. Описаны основные виды иновационных технологий в работе логопеда в детском саду.

Ключевые слова: нарушения речи, инновационные методы, логопед, коррекция.

Инновационные методы в работе логопеда становятся перспективным средством коррекционно-развивающей работы с детьми, имеющими нарушения речи. На фоне комплексной логопедической помощи инновационные методы оптимизируют процесс коррекции речи детей

Инновационные технологии

- арт-терапевтические технологии (кинезиологические упражнения, мнемотехника)
- современные технологии логопедического и пальцевого массажа, «Су – Джок» – терапия.
- Интерактивные технологии (интерактивный стол)

Кинезиологические упражнения – это комплекс движений, позволяющих активизировать межполушарное взаимодействие:

1. повышают стрессоустойчивость,
2. улучшают мыслительную деятельность,
3. способствуют улучшению памяти и внимания,
4. облегчают процесс чтения и письма,

Упражнения типа «Кулак – ребро – ладонь», «Зайчик – колечко – цепочка», «Дом – ежик – замок», «Зайчик – коза – вилка» и др.

Пальцевый массаж

1. массаж ладонных поверхностей каменными, металлическими или стеклянными разноцветными шариками, прищепочный массаж;
2. массаж орехами, каштанами, шестигранными карандашами;
3. массаж зондами, зондозаменителями;

«Су – Джок» – терапия

Оказывает воздействие на биоэнергетические точки с целью активизации защитных функций организма и направлена на воздействие зон коры головного мозга с целью профилактики речевых нарушений.

Логопедический массаж

Цель логопедического массажа укрепление или расслабление артикуляционных мышц, стимуляция мышечных ощущений, что способствует четкости кинестетического восприятия.

К основным видам логопедического массажа относятся:

- Зондовый массаж - воздействуя на мышцы лица и языка при помощи зондов, можно корректировать звукопроизношение.
- Точечный массаж - направлен на проработку и активизацию проблемных участков, воздействует на активные мышечные точки и расслабляет их.

Мнемотехника – суть мнемотехники заключается в том, что на слова или небольшие словосочетания надо придумывать картинки, весь текст зарисовывается в схемах. Мнемотехника помогает в развитии:связной речи, зрительной и слуховой памяти, автоматизации и дифференциации поставленных звуков.

Мнемоквадрат – это отдельный схематичный несложный рисунок с определенной информацией. Каждое изображение обозначает слово, сочетание слов или несложное короткое предложение.

Мнемодорожка – это несколько схематичных рисунков, расположенных линейно. Дети выкладывают из мнемоквадратов мнемодорожки, а, следовательно, составляют предложения, сочиняют сказки, рассказы. Мнемодорожки составляются из 3-4 мнемоквадратов.

Айдана сшила комбинезон.

Мнемотаблица – это схема, в которую заложено определенное графическое изображение предметов, персонажей сказки, явлений природы, т. е. на каждое слово или маленькое словосочетание придумывается картинка (изображение), таким образом, весь текст зарисовывается схематично

Мнемотаблицы «Автоматизация звука [Ш]». Мнемотаблицы особенно эффективны при разучивании стихотворений.

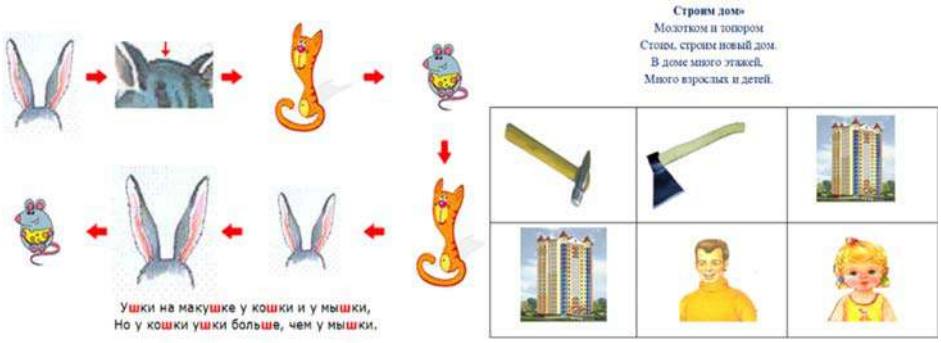

Интерактивные технологии

Сейчас в логопедической работе особое место занимает интерактивный стол. Все управление заданиями сводится к простым и всем знакомым движениям пальца по экрану, как на любом сенсорном устройстве. Он подключен к интернету, что позволяет через приложение PlayМаркет установить логопедические игры и упражнения.

На логопедических занятиях интерактивный стол используется для:

- Развитие артикуляционный моторики
- Развитие фонематического слуха
- Автоматизация и дифференциация поставленных звуков
- Развитие лексико – грамматического строя речи и связной речи
- Развитие зрительно- пространственной ориентировки
- Развитие зрительно – слухового внимания

Использование на логопедических занятиях инновационных технологий позволяет индивидуализировать обучение детей с речевыми рушениями, значительно повышает эффективность работы логопеда. Интерактивные технологии лучше всего использовать на этапе повторения и закрепления учебного материала.

Список литературы

1. Акименко В. М. Развивающие технологии в логопедии. - Ростов н/Д; изд. Феникс, 2011.
2. Барсукова Е. Л. Автоматизация звуков с использованием мнемодорожек. //Логопед № 5, 2009.

Электронные ресурсы:

http://festival. 1september.ru (Авторы: Иванова О. В., Лакомых С. М., Емельянова Н. И.)

Использование инновационных технологий по развитию речи в работе с детьми старшего дошкольного возраста

Беднер С.Г.
КГКП я/с «Колобок» г. Сарань, воспитатель

Аннотация: В данной статье рассматриваются проблемы интерпретации инновационной деятельности педагога в ДО. Использование инноваций в работе с детьми открывает воспитателю новые возможности преподнесения материала.

Ключевые слова: инновация, мнемотехника, ментальная карта, инновационные методы.

Мы лишаем детей будущего,
если продолжаем учить сегодня так,
как учили этому вчера.
Д. Дьюи

Современные социальные условия жизни предъявляют особые требования к развитию личности. Эти условия вносят в жизнь особые коррективы, которые требуют от педагогов мобильности, гибкого мышления, быстрой ориентации и адаптации к новым условиям, творческого подхода к решению различных задач. Современные дошкольники мыслят и чувствуют по-особому. Изменившийся мир требует иного сознания, и для нас, взрослых, это сознание более доступно благодаря общению с детьми.

Целью инновационной деятельности в детском саду является повышение эффективности процесса обучения и достижение лучших результатов.

Развитие дошкольного образования, переход на новый качественный уровень невозможен без развития инновационных технологий.

Инновация определяет новые методы, формы, средства, навыки, используемые в образовательной практике, ориентированные на развитие характера и способностей ребенка.

Прогрессивные творческие навыки и стереотипные образовательные элементы, доказавшие свою эффективность в ходе образовательной деятельности, являются инновационными технологиями. Главное в воспитании в детском саду - развивать речь детей, используя различные методы и приемы с инновационным подходом.

Проблема незнания языка дошкольниками заключается в том, что в настоящее время дети почти не проводят времени во взрослых компаниях (все больше времени проводят за компьютерами, телевизорами или игрушками) и редко слушают истории и сказки из уст мам и пап.

В своей работе по развитию детской речи я использую свои практические материалы по мнемотехнике.

Мнемотехника - это система методов и приемов, обеспечивающих особенности природных объектов, успешное развитие знаний детей об окружающем мире, эффективное

запоминание историй, сохранение и воспроизведение информации и, конечно же, развитие речи.

Рисунок 1. Работа по мнемотаблице

Использовать мнемотаблицу можно для:

1. Когда нужно научиться писать рассказы
2. Пополнять словарный запас
3. При отгадывании и составлении загадок
4. При запоминании стихотворений
5. При пересказе произведений искусства

Кроме того, в своих исследованиях по развитию языка я протестировала и применила метод Синквейн. Синквейн - французское слово, которое переводится как "пять стихотворных строк". Форма Синквейн была разработана американской поэтессой Аделаидой Крэпси. Относительно недавно учителя начали использовать Синквейн для настройки пальцев при письме, и они использовали его как способ развития речи.

Алгоритм синквейна для детей, которые пока не умеют читать:

Условные обозначения:

слова-предметы (существительные)

слова-признаки (прилагательные)

слова-действия (глаголы)

слова-предметы (существительные)

Например ЯБЛОКО

Вкусное, спелое

Висит, спеет, срывают

Люблю яблочный сок

Фрукт

Кроме того, в своих исследованиях по развитию речи я использовала метод "ментального руководства" Тони Бьюзена для старших дошкольников. "Ментальная карта" - это инструмент. Из-за своей универсальности ее не называют "швейцарским ножом мысли". "Карты учат вас анализировать информацию и выделять ключевые слова."Они идеально подходят для планирования. "Осьминог" - это ключевое слово с разноцветными щупальцами, центр головы - это тема.

Рисунок 2. Ментальная карта

Также использую Виммельбух. Детская развивающая картина крупного формата с яркими, детализированными, максимально насыщенной визуальной информацией иллюстрациями.

Рисунок 3. Картина Виммельбух

Часто использую дидактические игры на развитие двух полушарий и рисование двумя руками.

Рисунок 4. Дидактические игры "Ладошки"

Инновационные методы и приемы развития речи позволяют дошкольникам развивать основные психические процессы, такие как память, внимание, образное мышление, и сокращать время на изучение связной речи.

Литература

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения: РК, от 3 августа 2022 года № 348

2. Майер А. А. Управление инновационными процессами в ДО: Методическое пособие. – М.: ТЦ Сфера, 2008.

3. Поташник М. М. , Хомерики О. Б. Структуры инновационного процесса в образовательном учреждении//Магистр. 1994. №5.

Инновациялық технологияларды енгізу жұмыстарын жетілдіру

Бейсекеева А.К.
Астана қ. №37 «Арман» балабақшасы,
инновация әдіскері

Аңдатпа. Мақалада қазіргі білім беру саласындағы өзекті мәселелердің бірі – жаңа инновациялық технологияларды қолдану жайлы жазылған. Балалардың шығармашылық танымдық белсенділігін дамытуға бағытталған.
Түйінді сөздер: мектепке дейінгі ұйым,инновация, инновациялық технологиялар, арттерапия, ертегі терапиясы.

«Бала дамуының ең шарықтау шегі – бұл тіл
мен ойдың шығармашылығы»
Л. Выготский

Бүгінгі мектепке дейінгі ұйым – жетілдіруге, дамуға ұмтылған, жаңа мүмкіндіктерді іздеуші, баланың, ата-ананың, қоғамның сұранысын қанағаттандыруға қажетті жағдайлар жасайтын, педагогтардың шығармашылығына, кәсіби қызметіне жағдай жасайтын, заманауи талаптарға сай күрделі организм. Білім беру процесіне инновация енгізу – бұл көңіл қалауы, не балалармен жұмыс істеудің тиімді формасын шығармашылық іздеуге қатысты бейқамдық емес, бұл – уақыт талабы.

Әр педагогикалық ұжым инновациялық қызметке құқылы. Бірақ, бұл жағдайда, кез-келген педагогикалық бастама нысаны бала болып табылатындықтан ұжым өзіне жаңашылықты дайындау және ұйымдастыру бойынша белгілі жауапкершіліктерді міндеттеуі тиіс.

Инновациялық жұмыстардың табыстылығы мен әсері, оның мектепке дейінгі ұйымдардың дамуына ықпалы жұмыстың өзектілігіне, қатысушылардың мүдделілігіне және кәсіби құзіреттілігіне, әдістемелік және ұйымдастырушылық іс-шаралардың жүйелеріне тәуелді.

Инновациялық қызмет – педагогикалық қызметтің ерекше түрі. Инновация (жаңалық енгізу) – әлеуметтік-психологиялық аспектіде – әлеуметтік тәжірибеде айтарлықтай өзгерістерді туындататын түрлі жаңалықтарды құру және енгізу. Инновацияның мақсаттары мен міндеттері бір жағынан балабақшадағы ағымдық жағдайды тыңғылықты талдау, екінші жағынан оның даму болжамының негізінде құрылады.

Жаңалық енгізудің түрлі себептері бар:

- мектепке дейінгі ұйымдарда мәселені шешу жолдарын белсенді іздеуді енгізу қажеттілігі.
- педагогикалық ұжымның халыққа ұсынылып отырған қызметінің сапасын жоғарлатуға, оларды түрлендіру көзделеді.
- басқа мектепке дейінгі ұйымдарына еліктеу, педагогтарды жаңалық барлық ұжым қызметін жақсартады деген интуитивтік ұғымы.

- кейбір педагогтардың жеткен жетістіктеріне үнемі қанағаттанбауы, оларды жақсартуға деген көз-қарасы.
- ата-аналардың жекелеген топтарындағы сұраныстың артуы.

Мектепке дейінгі ұйымның қызметіне инновациялық ойларды енгізудегі ең бастысы - педагогтың ұстанымы мен шығармашылығы, белсенді қатысуы.

Тәрбиеші ұйымдастырған іс әрекетінде инновациялық технологияларды қолдану барысында балалардың интеллектуалдық ойлауын, танымдық белсенділіктерін, шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Балабақшада қолданатын инновациялық технологиялар:

- Реджио педагогикасы
- М.Монтессори технологиясы
- Арттерапия
- Жобалаутехнологиясы
- Шығармашылық технология
- Мнемо технологиясы
- Ақпараттық-коммуникативтік технологиясы
- Дамыта оқыту технологиясы
- Квест технология
- В.В. Воскобовичтың дамытушы ойындары тағы да басқалары.

Сонын ішінде біз Арт-терапияны инновациялық технология ретінде тәжірибеге алдық. Арт-терапияның мақсатты - баланы үйлесімді дамыту, өнер арқылы оның әлеуметтік бейімделу мүмкіндіктерін кеңейтуді көздейді.

Арт-терапиялық «Арман» кешенді білім беру бағдарламасында оқу-тәрбиелік процесі білім беру мен баланың шығармашылық, үйлесімдік дамыған тұлғасын кешенді дамытуға арналған арт-терапия инновациялық технологиясының ұштасуымен бағытталған. Бағдарлама балалардың мәдениетін қалыптастыруға, олардың рухани-адамгершілік, әлеуметтік, жеке тұлғалық және интеллектуалдық дамуға негізделген. Балабақшада арттерапия бағыты бойынша ертегі терапиясы, сурет терапиясы, музыка терапиясы, ойын терапиясы, құм терапиясы арқылы балалармен жұмыс жүргізілді. Ертегі терапиясына тоқталатын болсам, ертегі терапиясы - ертегіні қолдана отырып, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, ақыл – ойды кеңейту, қоршаған ортамен қарым–қатынасты жетілдіру.Ертегі мазмұнын қолдана отырып, тәрбиеші балаларда болған, бір қатар мәселелерді шеше алады. Мысалы: қарым – қатынасқа байланысты (жан-жалдасу, ерегесу, реніш, ыза болушылық).

Ертегі бойынша бірнеше әдістерді ерекшелеу:

- анық бір мәселе бойынша ертегіні әңгімелеу;
- ертегіні талдау, сұрақтарға жауап алу;
- естігені бойынша бала өз ойын білдіру;
- ертегінің соңын жаңаша өзгерту (қажет жағдайда);
- сурет салу (мәселені талдау барысында түскен күшті түсіру мақсатында);
- ертегіні драматизациялау.

Ертегіге қатысып, балалар суретте бейнеленген ертегі кейіпкерлерінің эмоцианалдық жағдайын анықтауға үйренді. Ертегіге әндер, өлеңдер және әрине музыкалық қолдау

енгізгенде, ол қызықты болды. Ертегі терапиясы сонымен бірге тұлғаның адамгершілік тәрбиенің маңызды құралының бірі болып табылады. Ертегінің көмегімен педагог барлық дағдылар мен қабілеттерді дамытып, болжауды, оның мазмұнын айтуға үйрете алады.
Қорыта айтқанда, әр педагог оқу – тәрбие жұмысына шығармашылықпен қарап, ұйымдастырылған іс әрекетті түрлендіру мақсатында түрліинновациялық технологияның әдіс – тәсілдерін тиімді пайдаланса, жақсы нәтижеге жетері сөзсіз.

Әдебиеттер:

1. Бұзаубақова К.Ж. Жаңа педагогикалық технология. /Оқулық/ –Тараз: ТарМУ, 2003.
2. Жұмабекова Ф.Н. Мектепке дейінгі педагогика. -Астана, 2014.
3. Корнилова К. Организация методической работы в детском саду. - Москва, 2015.
4. Маханева М.Д. Театральные занятия в детском саду. Пособие для работников дошкольных учреждений. – М., Сфера, 2001.
5. Щеткин А.В. Театрализованная деятельность в детском саду. – М., 2007.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудағы жанашылдық пен өзгерістер

Бейсенова А.И., Сартбаева А.М.
Қарағанды облысы, Шет ауданы, Ақадыр кенті
«Балбөбек» бөбекжайы» КМҚК, музыка жетекшісі, тәрбиеші

Аңдатпа
Мектепке дейінгі білім берудегі оқытудағы инновациялар мен өзгерістер неғұрлым тиімді және бейімделген оқытуды қамтамасыз етуге бағытталған. Заманауи технологияларды қолдану, дара тәсілдер, ізденімпаздықпен оқытуға және әлеуметтік дағдыларды дамытуға баса назар аудару.
Түйінді сөздер: интерактивті,инновациялық қызмет,негізгі аспектілер

Мектепке дейінгі білім беруде оқытуға инновациялар мен өзгерістер енгізу тез өзгеретін білім беру ландшафтының құрамдас бөлігі болып табылады. Бұл процесс ерте жастағы балаларды дамытудың тиімді және бейімделген тәсілдерін жасауға бағытталған.

Мектепке дейінгі білім берудегі негізгі өзгерістердің бірі – заманауи технологияларды белсенді қолдану. Интерактивті тақталар, білім беру қолданбалары және онлайн ресурстар тәрбиешілерге оқуды және дағдыларды дамытуды жақсартатын қызықты оқу сценарийлерін жасаудың жаңа мүмкіндіктерін береді.

Маңызды өзгеріс – дәстүрлі оқыту әдістерінен икемді және жеке тәсілдерге көшу. Бағдарламаларды әрбір баланың жеке қажеттіліктеріне бейімдеу басымдыққа айналады, бұл негізгі дағдылар мен білімдердің тиімдірек қалыптасуына ықпал етеді.

Зерттеу әдістерін оқу үрдісіне енгізу де маңызды жаңалық болып табылады. Балалардың оқу процесіне белсенді қатысуына мүмкіндік бере отырып, олардың

ізденімпаздығы мен шығармашылық ойлауын ынталандыру арқылы тәрбиешілер материалды терең түсінуге жағдай жасайды.Ынтымақтастық пен қарым-қатынас принциптерін енгізу мектепке дейінгі білім берудегі заманауи оқыту үлгілерінде де атап өтілген. Ұжымдық жобалар мен серіктестермен өзара әрекеттесу арқылы әлеуметтік дағдыларды дамыту қоғамда сәтті бейімделуге негіз жасайды.Осылайша, мектепке дейінгі білім берудегі оқытудағы инновациялар мен өзгерістер неғұрлым тиімді және бейімделген оқытуды қамтамасыз етуге бағытталған. Заманауи технологияларды қолдану, дара тәсілдер, ізденімпаздықпен оқытуға және әлеуметтік дағдыларды дамытуға баса назар аудару балалардың ерте жасында олардың жан-жақты дамуына ықпал ететін қолайлы білім беру ортасын жасайды.

Білім беру тұлғаның табысты дамуының негізгі факторына айналып отырған қазіргі заманда мектепке дейінгі білім берудегі педагогтың инновациялық қызметі шешуші рөл атқарады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың даму моделін жүзеге асыру педагогтардан заманауи тәсілдер мен әдістерді белсенді түрде енгізуді талап етеді. Тәрбиешінің инновациялық жұмысының негізгі элементтерінің бірі – заманауи білім беру технологияларын қолдану. Интерактивті сабақтар, компьютерлік бағдарламалар және интернет-ресурстар қызықты оқу ортасын жасайды, балаларға тек білімді ғана емес, сонымен қатар заманауи технологияларды қолдану дағдыларын дамытуға көмектеседі.

Инновацияның маңызды аспектісі оқу процесін дараландыру болып табылады. Педагогтар әр баланың оқу қарқынын, оқу стилін және даму ерекшеліктерін ескере отырып, өз әдістерін әр баланың қажеттіліктеріне бейімдеуге тырысады. Бұл білімнің неғұрлым тиімді игерілуіне және балада оқуға деген оң көзқарастың қалыптасуына ықпал етеді.Инновациялық білім беру бағдарламаларын құру да тәрбиеші қызметінің маңызды аспектісі болып табылады. Сыни тұрғыдан ойлауды, шығармашылық пен әлеуметтік дағдыларды дамытуға бағытталған әртүрлі әдістер жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыруға ықпал етеді.Осылайша, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың даму моделін жүзеге асыру жағдайында педагогтың инновациялық қызметі заманауи технологияларды енгізуді, оқу-тәрбие процесін дараландыруды, инновациялық бағдарламаларды құруды және ата-аналармен белсенді әрекеттесуді көздейді.Мектепке дейінгі білім берудегі педагогтың инновациялық қызметі оқытудың заманауи әдістерін енгізуді, интерактивті технологияларды пайдалануды, жеке білім беру бағдарламаларын құруды, сондай-ақ балалармен және олардың ата-аналарымен қарым-қатынастың жаңа нысандарын іздеуді қамтуы мүмкін. Әрбір баланың қажеттіліктерін ескеру, шығармашылық ойлауды ынталандыру және негізгі құзыреттерді дамыту маңызды.Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамытудағы педагогтардың инновациялық қызметі балаларға ерте жастан заманауи және тиімді білім беруге ықпал ететін бірқатар негізгі аспектілерді қамтиды.

Жаңашыл тәрбиешілер әр баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оқытудың заманауи әдістерін енгізеді. Бұл интерактивті ойындарды, жаңа сабақ форматтарын және технологияны пайдалануды қамтуы мүмкін.

Тәрбиешілер әр баланың қажеттіліктеріне қарай бағдарламаларды бейімдей отырып, оқу-тәрбие процесін дараландыру бойынша белсенді жұмыс жасауда. Бұл материалды неғұрлым тиімді меңгеруге және дағдыларды қалыптастыруға ықпал етеді.

Интерактивті тақта, қосымшалар және онлайн ресурстар сияқты заманауи білім беру технологияларын пайдалану қызықты және тиімді оқу ортасын құруға көмектеседі.

Жаңашыл педагогтар қазіргі қоғамға дайындықтың маңызды аспектісі болып табылатын балалардың сыни ойлауы мен шығармашылығын дамытуға бағытталған.Дамып келе жатқан технологиялар, әлеуметтік-мәдени өзгерістер және дағдыларға қойылатын жаңа әлеуметтік талаптар оқытудың заманауи, тиімді әдістерін табу қажеттілігін тудырады.Инновациялық тәсілдер балаларды қазіргі әлемнің күрделілігіне жақсы дайындауға мүмкіндік береді, оларда тек негізгі білімді ғана емес, сонымен қатар шығармашылық, тәуелсіз және бейімделу қабілетін дамытады. Осылайша, мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық қызметтің өзектілігі заманауи талаптар мен міндеттерге сәйкес білім беру бағдарламаларын тиімді орындау қажеттілігімен байланысты.

Жаңа идеялар:

- Жобалық әдістерді енгізу, мұнда балалар өз жобаларын жасауға қатысады, шығармашылық ойлауды, коммуникативті дағдыларды дамытады және білімді тереңірек меңгеруге ықпал етеді.
- Ойын және ойын арқылы оқыту:Оқыту ойындарын дамыту және сабақтарды ойынға айналдыру балалардың білімге деген қызығушылығын оята отырып, тартымды оқу ортасын қалыптастырады.
- Ата-аналармен өзара әрекеттесу үшін вебинарлар, онлайн кеңестер және білім беру платформаларын ұйымдастыру бірыңғай білім беру қоғамдастығын құруға мүмкіндік береді.
- Әлеуметтік дағдыларды дамытуға арналған оқыту бағдарламалары:Балаларда ынтымақтастық, коммуникация және эмпатия дағдыларын дамытуға бағытталған арнайы бағдарламаларды қалыптастыру.
- Экологиялық білім беру: Табиғатқа жауапкершілікпен қарауды және экологиялық сауаттылықты қалыптастыруға ықпал ететін экологиялық мәселелерді білім беруге ықпалдастыру.

Мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық қызмет балалардың жан-жақты дамуына ықпал ететін ынталандырушы, интерактивтіжәне бейімделген ортаны құруға бағытталуы керек.

Әдебиеттер

1. Таубаева Ш.Т., Лактионова С.Н. Педагогическая инноватика как теория и практика нововведений в системе образования: научный фонд и перспективы развития (Книга 1). – Алматы: Научно-издательский центр “Ғылым”,-2001.

2. Н.Бағзыбекова «Білім сапасын арттырудың алғы шарттары» «Қазақстан мектебі» №10, 2013 жыл.

3. Жанпейісова М.М. Технология модульногообучения Актобе. РИПК СО, 1999ж.

Формирование краеведческих представлений у дошкольников через дидактические игры

Берац Елена Ивановна
Воспитатель ГККП Детский сад №4 «Арман» г. Степногорск
Акмолинской области, Республика Казахстан

Аннотация Формирование краеведческих представлений у дошкольников в современных условиях считаю важным и своевременным. Актуальность проблемы заключается в том, что современные дети мало знают о родном городе, стране, особенностях народных традиций.

Жизнь общества сегодня ставит серьезнейшие задачи в области воспитания и обучения нового поколения. Государству нужны здоровые, мужественные, смелые, инициативные, дисциплинированные, грамотные люди, которые были бы готовы учиться, работать на его благо и, в случае необходимости, встать на его защиту.

Ключевые слова Патриот, патриотическое воспитание, дидактические игры

Чувство Родины... Оно начинается у ребенка с отношения к семье, к самым близким людям - к матери, отцу, бабушке, дедушке. Это корни, связывающие его с родным домом и ближайшим окружением. Это любовь к родным местам, гордость за свой народ, которые из поколения в поколение несет народная культура и историческое прошлое страны.

О важности приобщения ребенка к культуре своего народа написано много, поскольку обращение к отеческому наследию воспитывает уважение, гордость за землю, на которой живешь. Поэтому детям необходимо знать и изучать культуру своих предков. Именно акцент на знание истории народа, его культуры поможет в дальнейшем с уважением и интересом относиться к культурным традициям других народов. Только вглядываясь пристально в прошлое, можно найти верные и надежные пути в грядущее.

Таким образом, нравственно-патриотическое воспитание детей является одной из основных задач дошкольного образовательного учреждения. Дошкольный возраст - фундамент общего развития ребенка, стартовый период всех высоких человеческих начал.

«Мәңгілік Ел» - это национальная идея как источник непрерывности и неиссякаемости, вечности традиций, языка, духовно-нравственной основы народа.

На базе Республиканского центра «Дошкольное детство» Министерства образования и науки Республики Казахстан разработано «Методическое руководство по внедрению Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в образовательный процесс дошкольных организаций» направленное на повышение качества дошкольного воспитания и обучения и профессионального мастерства педагогов.

Использование подходов отраженных в «Методическом руководстве по внедрению Патриотического акта «Мәңгілік Ел» в образовательный процесс дошкольных организаций» позволит формировать подлинно гражданственные и патриотические позиции у дошкольников, что затем ляжет в основу личности взрослого человека – гражданина своей страны.

Любовь к Родине начинается с восхищения тем, что видит перед собой малыш, чему он изумляется и что вызывает отклик в его душе. И хотя многие впечатления еще не осознаны им глубоко, но, пропущенные через детское восприятие, они играют огромную роль в становлении личности патриота. И моя задача как педагога - отобрать из множества впечатлений, получаемых ребенком, наиболее доступные ему: природа и мир животных, труд людей, традиции дома (детского сада, родного края), общественные события и т.д.

Ученые и исследователи едины во мнении, что именно ИГРА в важный метод воспитания. Именно игра позволяет удовлетворить детскую любознательность, вовлечь ребенка в активное усвоение окружающего мира, помогает овладеть способами познания, установить связи между предметами и явлениями, а, главное, этот метод понятен дошкольнику и построен на принципах научности, системности, наглядности и доступности.

Дидактическая игра рассматривается как многоплановое сложное педагогическое явление: это и игровой метод обучения дошкольников, и форма обучения, и самостоятельная игровая деятельность.

Дидактическая игра по патриотическому воспитанию позволяет открыть комплекс разнообразной деятельности детей: мысли, чувства, переживания, сопереживания, поиски активных способов решения игровой задачи, подчинение их условиям и обстоятельствам игры, отношения детей в игре. Содержание таких игр формирует у детей правильное отношение к явлениям общественной жизни, природе, предметам окружающего мира, систематизирует и углубляет знания о Родине, о Родном крае, об армии, о Защитниках отечества, об истории своей страны, ее традициях и обычаях.

В соответствии с ГОС ДО основополагающим принципом развития современного дошкольного образования является принцип интеграции образовательных областей, который должен обеспечить дошкольнику целостное восприятие окружающего мира. Задачи образовательной работы по формированию нравственно-патриотического воспитания детей решаются интегрировано в ходе освоения всех образовательных областей, наряду с задачами, отражающими специфику каждой образовательной области. Комплексность подхода, обеспечивающего развитие детей во всех пяти взаимодополняющих образовательных областях, в нашем детском саду успешно осуществляется с помощью комплексно-тематического планирования. Таким образом, получается целостный, а не разбитый на части образовательный процесс неотъемлемой частью которого является игра, в том числе и дидактическая. Это дает ребенку возможность «прожить» тему в разных видах деятельности, не испытывая сложности перехода от предмета к предмету, усвоить большой объем информации, осмыслить связи между предметами и явлениями.

Особую значимость при решении задач патриотического воспитания имеет тесный контакт с семьями воспитанников. Помощь родителей или совместная деятельность вызывает у детей чувство гордости, способствует развитию эмоций ребенка, его социальной восприимчивости. В процессе общения с родителями и другими членами семьи, ребенок, подражая им, усваивает нормы, правила и формы социального поведения.

Рекомендуювоспитателям детских дошкольных учреждений использовать дидактические игры в работе с детьми по патриотическому воспитанию.

Я считаю, что в качестве помощи может послужить перспективный тематический план и картотека с дидактическими играми по нравственно-патриотическому воспитанию детей дошкольного возраста, а так же рекомендую воспитателям применять в своей работе технологию Lapbook, который, является прекрасным дидактическим пособием, решая игровую и обучающую задачу.

Но не стоит ждать быстрых результатов, так как это очень трудоемкая, кропотливая работа, требующая от воспитателя терпения, знаний, находчивости в выборе приемов и форм работы. Но все затраченные усилия с торицей окупаются полученными результатами.

В настоящее время идея воспитания патриотизма и гражданственности, приобретает все большее значение, становится важной государственной задачей и дошкольное учреждение является начальным звеном, призванное формировать у детей первое представление об окружающем мире, отношении к родной природе, малой Родине, своему Отечеству.

Список литературы

1. Концепция укрепления и развития казахстанской идентичности и единства от 28 декабря 2015 года.
2. Государственная программа патриотического воспитания граждан Республики Казахстан на 2006-2008года. Проспект СК-2006-17 ноября.
3. Горностаев И. Государственные символы Республики Казахстан.-2008 №5 с13-16.
4. Бекназарова А.Д. О духовности и патриотизме. Проспект СК-2006.г
5. Бондаренко А.К. «Дидактические игры в детском саду».
6. Сухомлинский В.А. Как воспитать настоящего человека. - М,1990г.
7. Маханева М. Д. Нравственно - патриотическое воспитание дошкольников. Сфера, 2010г.
8. Алешина Н.В. Патриотическое воспитание дошкольников. - М., 2004г.
9. Козлова А.В., Дешулина Р.П. «Работа с семьей»: М.: Т.У. Сфера, 2004г.

Социальная и психологическая ценность дошкольного детства, потребности среды в процессе воспитания и обучения детей с ООП

Беседа А.А.
КГКП «Ясли-сад «Нәзік» г. Караганды
педагог-психолог

Аннотация: в данной статье мною рассматривается актуальная проблема развития личности ребенка в период дошкольного детства, определяется ценность этого периода для развития социализации и психологического здоровья, а также хорошей подготовки к будущей жизни в современном обществе.

Ключевые слова: дошкольный возраст, дети с ООП, социализация.

Детство – это сказочное время. Для детей дошкольный возраст является важной ступенью в развитии. Малыши в дошкольном возрасте постоянно знакомятся и осваивают мир, в котором они проживают. В этом возрасте возникает значительный рост умственных, нравственно-волевых качеств личности ребенка, увеличивается его мотивационная сфера: познавательная мотивация и побуждение к действию, иными словами ребенком теперь движет не только желание поиграть, а стремление познакомиться с чем-то новым и добиться поставленной цели. В этом им помогают воспитатели, педагоги. [1]

Для того, чтобы ребенок правильно развивался, пребывание здорового ребенка или ребенка с особыми образовательными потребностями в дошкольной организации должно быть психологически комфортным для всех участников образовательного процесса.

Поэтому на педагоге лежит ответственность за создание среды в которой ребенку будет уютно, интересно и главное безопасно.

Индивид развивается всю сознательную жизнь, но если говорить о социальной и психологической ценности дошкольного детства, то ее можно сравнить с хорошим крепким фундаментом дома.

Перед всеми дошкольными организациями в настоящее время стоит много сложных задач. Для решения поставленных задач одного воспитателя мало. Современному педагогу приходится постоянно быть в процессе развития, самообразования, находиться в поисках современных подходов для улучшения образовательного процесса. Также необходимо присутствие в штате специалистов таких как психолог, логопед, дефектолог и другие. Хорошо, когда воспитатель может находиться в статусе коуча для своих подопечных. Применение методик коучинга в образовании, однозначно приносят хорошие результаты. Данные методики способствуют тому, что обучаемый самостоятельно раскрывает совокупность всех своих возможностей и добивается наивысших результатов без какого-либо давления.

Коучинг формирует готовность дошкольников к саморазвитию, проектирует и конструирует образовательную среду дошкольного учреждения, принимает участие в построении образовательного процесса таким образом, чтобы учитывались индивидуальные личностные качества всех детей. [2]

Каждый ребенок – это уникальная личность. Самое важное, что может сделать педагог, это найти способы, которые заинтересуют ребенка и заставят его мыслить, проявлять любознательность, раскрывать творческий потенциал, а также принимать самостоятельные решения.

Поэтому, задача педагогов поддерживать стремление ребенка к самостоятельности, не подрывать его веру в собственные силы, поощрять положительные эмоции, помочь заметить рост своих достижений и ощутить радость от успехов.

Если в дошкольном учреждении есть ребенок с ООП педагоги должны сделать так, чтобы эти ребята не ощущали разницы между собой и другими детьми. Такие дети обладают определенными способностями, поэтому необходимо принимать и вовлекать таких ребят в человеческое общество, ведь там они смогут быстрее отыскать и проявить свои таланты. Важно оказывать ребенку помощь и поддержку, которая ему потребуется.

Большая работа воспитателя и других педагогов дошкольной организации состоит в постоянном консультировании и поддержке семей в которых растут дети с ООП. Такое взаимодействие со специалистами поможет родителям легче справляться с эмоциональными проблемами, которые невольно возникают в процессе воспитания ребенка.

В первую очередь педагоги должны опираться на то, чтобы ребенок смог успешно пройти адаптацию личности к жизни в обществе, а тем более ребенок с ООП, на обеспечение самоопределения личности и создание условий для ее самореализации. Суть социализации состоит в том, что в процессе ее человек формируется как член того общества, которому принадлежит. Социум определяется как окружение, в котором формируется индивид; среда, влияние которой испытывает индивид в процессе своей жизнедеятельности, где он реализует свою активность. Дошкольное образование является первым и определяющим начало социализации. Мотивацией социального развития

выступает работа, в процессе которой в рамках взаимодействия со взрослыми, самостоятельной деятельности, путем приобретения опыта, копирования, ребенок получает социальный опыт. [3]

Воспитатель может начать с детского коллектива. Когда мы учим дошкольников правильно взаимодействовать друг с другом и взрослыми дети с легкостью входят в мир социальных отношений. И здесь главная задача взрослых воспитывать в ребенке любовь к своей семье, Родине, сверстникам и обществу, в котором они живут. Воспитывать в остальных ребятах толерантность по отношению детям с ООП и многому другому. Потому как, очень важно, чтобы дошкольный возраст стал временем, когда у ребенка пробуждается чувство своей сопричастности к миру, желание совершать добрые поступки. Это благотворно скажется на развитие и адаптацию в обществе. Ведь очень важно, чтобы общество было готово принять таких детей, как полноценных членов общества, если этого не произойдет, то это неблагоприятно отразится на последующих этапах становления и развитии личности.

Педагоги планируя свою работу в различных направлениях, должны соблюдать важное условие– это обязательный учет возрастных особенностей психического развития детей дошкольного возраста. Который позволит личности перейти на следующий возрастной этап без травмирующих последствий. Поэтому воспитателями осуществляется разнообразный подход к обучению и воспитанию детей с учетом индивидуальных особенностей каждого ребенка.

Проблема развития личности у дошкольников становится весьма актуальной, дети – наше будущее, поэтому главной задачей является подготовка их к дальнейшей самостоятельной жизни, они являются наиболее уязвимыми – в этом и определена, на мой взгляд, ценность дошкольного детства.

Литература

1. Немов Р.С. Психология: В 3-х кн. М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. Кн. 2: Психология образования. 608 с
2. Парслоу Э., Рэй М. Коучинг в обучении: практические методы и техники. – СПб.: Питер, 2003. – 204 с.
3. Педагогическая энциклопедия. Т. 1 / под ред. А.Г. Калашникова. – М.: Работник просвещения, 1929.- 193с.

Ересек пен балалардың бірлесіп өлең шығаруы мен қазіргі таңдағы өзектілігі

Абилдаева К.Г., тәрбиеші
№86 «Зияткер» балабақшасы,
Астана қаласы

Балалық кез әрбір адамзат ғұмырының ұмытылмас естен кетпес кезеінің бірі. Өмірінің балалық балдәурен кезі қандай болмасын, мейлі ол қиындыққа толы болсын, мейлі қуаныш пен еркеліктің құшағында өтсін, ол бәрібір адам өмірінің ұмытылмас та тәтті кезеңі болып қала бермек. Әрбір адам жасы есейе келе өткен күндерін, сол бір балалық шағы, бала

болып ойнаған кездерін есіне ала отырып толғанысып: сағынышты ыстық леппен айтары сөзсіз.

Қазақ балалар фольклоры – халық фольклорының арнайы салаларының бірі. Ол халықтың дәстүрлі бала тәрбиесінің негізінде туып қалыптасқан, ауқымы кең көркем шығармалар шоғырынан тұрады. Мазмұны ғибратты, тілі көркем, жеңіл жатталатын, ғасырлар бойына халық даналығына, тәжірибесіне суарылған. Қазақ балалар фольклоры балалардың мінез-құлқын, көркемдік талғамын танытатын, шығармалар қуат көзін ашатын асыл мұра. Ол өзінің бала табиғатына лайықтылығымен, логикалық жүйелілігімен, музыкалық әуенімен, өнегелі мазмұнымен, ойнақы жеңіл түрімен, нәрлі тілімен балалардың рухани азығына айналған тәрбие қайнары болып табылады.

Қазақ балалар фольклоры шығу тегі мен орындаушыларына қарай – үлкендер тарапынан балаларға арналып айтылатын және балалардың өздері орындайтын шығармалар болып екі топқа бөлінеді. Алғашқысының қатарына бесік жыры, маусымдық жырлар, мәпелеу жырлары, жұмбақ, жаңылтпаш шығармалар жатса, соңғысы санамақ, сұрамақ, тақпақ балалар өлеңдерін қамтиды. Жеткіншектер жыры - балалардың өздері шығарып, өздері айтатын және ересектер фольклорынан ауысып, балалардың орындауына көшкен жырлар жатады. Ол әлпештеу жырларынан кімдер орындайтындығымен ғана ерекшеленбейді, поэтик. құрылымымен де, атқаратын қызметімен де, тақырыптық, мазмұндық жүйесімен де ажыратылады. Бұл топқа балалар мен ересектердің орындауында қатар өмір сүріп келе жатқан наурыз жыры, жарапазан, маусымдық жырлар, арнау-тілек өлеңдер, тақпақ, сұрамақ, қызықтама, өтірік өлең, мазақтама сияқты өлең-жырларды топтастыруға болады. Төменде берілген жеткіншектер жырына жататын біршама өлең шумақтарын ұсынамын. Бұл жыр балалардың ойынан құрап, ересектің (менің) көмегіммен бірлесіп жазылған.

БАЛАБАҚШАДА
Бақшадан біз қалмаймыз,
Қуанып кеп ойнаймыз.
Үлкендерді тыңдаймыз,
Жаман бала болмаймыз.

Шынығамыз таңертең,
Қол-аяқты созамыз.
Сенде досым кел ертең,
Бақшаға біз барамыз.

МЕН ЕЛІММЕН МАҚТАНАМ
Мен еліммен мақтанам,
Салт-дәстүрін сақтаған.
Атадан бата сұраған,
Ананың сүтін ақтаған.
Мен еліммен мақтанам,
Өзгеге жерін сатпаған.

Бабалар жолын құрметтеп,
Бір ауыз сөзге тоқтаған.
Мен еліммен мақтанам,
Әділдік жағын жақтаған.
Тәуелсіз Қазақстаным,
Еңсесі биік, шат балаң.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақ әдебиеті. Энциклопедиялық анықтамалық. – Алматы: «Аруна Ltd.» ЖШС, 2010

Методы и приемы развития памяти детей дошкольного возраста

Абильгазина А.М., Скорик Д.А.
ТОО «Ясли-сад «АЛАКАЙ»
г. Петропавловск

Аннотация: В данной статье рассматриваются актуальные методы и приемы развития памяти детей дошкольного возраста, приведено описание игр для развития восприятия и логического мышления у дошкольников, зрительной, слуховой памяти и др.

Ключевые слова: мнемотехника, пиктограмма, запоминание информации, визуальный тип восприятия, словесно-смысловая память, логическое мышление.

Память как способность запечатлевать и сохранять впечатления, дарована человеку с самого рождения, но владеть и управлять ею мы учимся всю жизнь. Люди с древних времен старались изобретать приемы, помогающие запоминать нужную информацию, передавая их из поколения в поколение под общим названием «мнемотехника»

Мнемотехника – совокупность специальных приемов и способов, облегчающих нужной информации и увеличивающих объем памяти путем образования ассоциаций (связей), замена абстрактных объемов и фактов на понятия и представление, связывание объектов с уже имеющейся информацией в памяти различных типов для упрощения запоминания в виде изображения, набора символов либо предметов некоего объекта, субъекта, либо явления, достаточно полно описывающей его и облегчающей его запоминание.

Наряду с мнемотехникой также выделяют прием под названием пиктограмма.

Прием пиктограмм особенно хорош для людей так называемого «зрительного» типа.

Пиктограмма – это рисуночное письмо, совокупность графических образов, которые человек придумывает сам с целью запоминания и последующего воспроизведения каких-либо слов и выражений. Этот прием хорошо работает при запоминании текстов, в том числе и стихотворных.

Читая с малышом книгу или заучивая стишок, тем самым развивается его словесно-смысловая память. Особое внимание стоит обратить на то, что при чтении дети обычно

следят за сюжетом, пропуская подробности и описание персонажей, явлений, поэтому читать им одну и ту же сказку, стишок, рассказ придется неоднократно. Затем можно задавать вопросы о прочитанном. Важно, чтобы ребенок рассказывал об описываемых событиях последовательно и логично.

Для ребят дошкольного возраста существует игра «Чего не стало?»

Есть и еще одна игра на запоминание – «Ящик». В нее могут играть малыши от 2 до 6 лет. Ящик составляется из небольших коробочек, которые ставятся попарно, и склеиваются между собой. Их количество постепенно увеличивается (к старшему дошкольному возрасту до 12 штук). В одну из них на глазах у ребенка прячут предмет, после чего ящик на некоторое время закрывается экраном. Затем ему предлагают найти предмет [

Зрительную память детей 3-6 лет хорошо развивает игра под названием «Найди сам».

Для развития зрительной памяти использовали упражнение «Где спрятана игрушка?»

Развивает зрительную память ребенка.

Ребенок должен рассматривать картинки 2 минуты. Потом картинки убирают, а ребенка просят назвать те картинки, которые ему удалось запомнить.Эту игру можно организовать и с несколькими детьми, и в парах. Выигрывает тот из ребят, кто больше предметов запомнил.

Игра «Рисуем по памяти узоры». Игра направлена на развитие зрительной памяти. На листе бумаги нарисован узор. Попросите ребенка 2 минуты посмотреть на этот узор. После этого узор уберите и предложите ребенку воспроизвести его по памяти.

Для развития зрительной памяти дошкольников можно использовать специальные упражнения.Для организации работы с ребенком вам потребуются карточки с геометрическими фигурами.

Для развития слуховой памяти мы использовали также упражнение «Запоминание слов». Теперь можно попробовать научить детей запоминать несколько логически не связанных слов. Начните с 10 слов, например:

- дерево стол река корзина расческа мыло ежик резинка книга солнце

Эти слова надо связать в рассказ:

«Представьте зеленое красивое ДЕРЕВО. Из него начинает расти в сторону доска, из доски вниз опускается ножка, получается СТОЛ. Приближаем свой взгляд к столу и видим на нем лужу, которая стекает вниз, превращаясь в целую РЕКУ. Посередине реки образуется воронка, которая превращается в КОРЗИНУ. Корзина вылетает из реки на берег. Вы подходите, отламываете один край - получается РАСЧЕСКА. Вы берете ее и начинаете расчесывать свои волосы, а затем мыть их МЫЛОМ. Мыло стекает, и остаются волосы, торчащие ЕЖИКОМ. Вам очень неудобно, и вы берете РЕЗИНКУ и стягиваете ею волосы. Резинка не выдерживает и лопается. Когда она падает вниз, разворачивается по прямой линии и превращается в КНИГУ. Вы открываете книгу, а из нее прямо вам в глаза ярко светит СОЛНЦЕ».

Для развития слуховой памяти детей можно рекомендовать для заучивания песенки, потешки, стихотворения.

Стихотворения, как правило, выбираются сюжетного характера. Взрослый обязательно должен задавать вопросы ребенку.

Например:

1) Какая у кота шубка?

2) Какие усы?

3) Что еще есть у кота?

Эти вопросы позволят более полно воспринять образ кота, что облегчит процесс запоминания.

Зачитывая каждую строчку стихотворения, попросите ребенка повторять по две строчки. Только после этого – весь стишок.

Для развития двигательной памяти использовали игру «Двигательная память». При организации данной игры взрослый должен выступить в роли танцора и в течение 15 секунд должен танцевать перед ребенком. Затем ребенок должен повторить движения взрослого как можно точнее. Взрослый оценивает двигательную память ребенка. Можно поступить и несколько иначе, показав какие-либо движения танца ребенку. Были выделены четыре условия предъявления танцевальной комбинации и ее воспроизведения после хранения материала в разных видах двигательной памяти:

1) одно предъявление и воспроизведение (хранение в кратковременной памяти);

2) несколько предъявлений и воспроизведение: количество предъявлений определял сам ребенок (хранение в оперативной памяти);

3) воспроизведение через 10 минут после первого предъявления (хранение в долговременной памяти);

4) воспроизведение через 24 часа после первого предъявления танцевальных движений (хранение в долговременной памяти в течение 24 часов).

Танцевальная комбинация предъявлялась (в разные дни) детям невербально (визуально) и вербально, причем танцевальная комбинация предъявлялась разным детям в случайном порядке.

Для развития ребенка очень важна тактильная память, то есть способность запоминать ощущения от прикосновения к различным предметам. Дети с высокоразвитым тактильным восприятием реже испытывают трудности в школьном обучении. Упражнением для тренировки этой памяти может стать игра «Узнай предмет». Для детей помладше (2-4 года) существует упрощенный вариант этой игры – «Чудесный мешочек».

В старшем дошкольном возрасте можно развивать тактильную память ребенка, обучая его завязывать морские узлы

Двигательную память детей 3-6 лет развивает игра «Делай, как я».

Слуховую память старших дошкольников развивает игра «Чудесные слова».

Список использованной литературы

1. Матюгин И.Ю. Как развить хорошую память и др. – М.: Рипол Классик, 2004. – 416 с.

2. Белкина В.Н. Психология раннего и дошкольного детства: Учеб. пособие для вузов. – М.: Академический Проект «Гаудеамус», 2005. – 255 с.

3. Белопольская Н.Л. Детская патопсихология. – М.: Когито-Центр, 2001. – 351 с.

4. Блонский П.П. Память и мышление. – М.: Норма, 2007. – 208 с.

Қуыршақ терапияның балаға психологиялық көмек ретінде маңызы

Абильтусупова С.Т., Жумадильдина Ж.Б.
«Балбөбек» бөбекжайы КМҚК,
әдіскер, педагог-психолог
Қарағанды қаласы

Аңдатпа: Ерте балалық шақ – іргетас баланың жалпы дамуы, бастапқы кезеңде барлық адами бастады. Дәл осы жылдары негізін қалайды денсаулығын және ақыл-ой, бала, бұл жастағы ақыл-ой және адамгершілік дамуы, әсіресе байланысты физикалық жай-күйі мен көңіл-күй туралы жазылған. Қуыршақ терапиясы – бұл қызықты және қол жетімді нысаны балалармен жұмыс істеу, оның арқасында дамып, барлық психикалық процестер қалыптасады, танымдық белсенділігі, балалар өзін-өзі басқаруды және қиялдауды үйренеді.

Кілт сөздер: инновациялық қызмет, қуыршақ терапиясы, көп функциялы, театрландырылған қойылымдар.

Педагогикалық инновация – бұл педагогикалық жаңалық; білім беру ортасына тұрақты элементтер (жаңалықтар) енгізетін, жекелеген бөліктердің, компоненттердің және тұтастай алғанда білім беру жүйесінің өзінің сипаттамаларын жақсартатын мақсатты бағытталған прогрессивті өзгеріс. Білім беру жүйесіндегі инновациялық процестерді қарастыра отырып, «білім берудегі инновациялар» ұғымының қазіргі заманғы түсіндірмелері тәрбие мен оқытудың жаңа құралдарын, әдістері мен технологияларын әзірлеумен және енгізумен жиі байланыстыратынын атап өткен жөн. Инновациялық қызмет - педагогикалық қызметтің ерекше түрі. Жаңа технологияларды, тәжірибелік-эксперименттік іс-әрекетті енгізбей, педагогика саласындағы ғылыми жетістіктерді есепке алмай, қазіргі қоғамда мектепке дейінгі ұйымның жұмысы мүмкін емес.

Қуыршақ терапиясы. Балалардың психологиялық және адамгершілік дамуы үшін балалық шақтың, балалар мәдениетінің атрибуты болып табылатын қуыршақтардың маңызы ерекше. Бала өзінің қуыршағымен өзінің түсінігіне қолжетімді эмоциялық және адамгершілік көріністерде өзінің және басқалардың өміріндегі оқиғаларды бастан кешіреді. Қуыршақ немесе жұмсақ ойыншық - шынайы досының орнын басушы, ол бәрін түсінеді және кек сақтамайды. Сондықтан мұндай ойыншыққа қажеттілік балалардың көпшілігінде туындайды, кейде ол жасөспірім жасқа дейін сақталады. В.С.Мухинаның пікірінше, бала үшін қуыршақ - міндетті түрде «қызы» немесе «баласы» емес, ол – оның барлық көріністеріндегі қарым-қатынас бойынша серіктесі. Қуыршақтың рөлі адаммен шынайы байланысы, яғни диалогты байланысқа ауыстырылады. Мұндай тәсіл балалар үшін эмоциялық байланыстардың маңыздылығын ашады және бала тұлғасының эмоциялық саласын дамытудағы қуыршақтардың орасан зор рөлін көрсетеді. Қуыршақ терапиясы деп аталатын дербес бағыт бар. Бұл әдіс сәйкестікке негізделген.

Қуыршақ терапиясы атқаратын мынадай функцияларды атап өтуге болады: коммуникативті – эмоциялық байланыс орнату, балаларды ұжымға біріктіру; релаксациялық – эмоциялық шиеленісті шешеді; дамытушы – психикалық процестерді дамыту (есте сақтау, зейін, қабылдау және т.б.); қоршаған әлем туралы ақпаратты білім беру болып табылады.

Қуыршақ терапиясында саусақ, жазық, қолғап және жіп сияқты қуыршақ түрлері пайдаланылады.

Саусақ қуыршақтары. Саусақ қуыршағының ең қарапайым нұсқасы - пингпонгтан жасалған шарлар. Мұндай қуыршақтарды қағаз цилиндрлерден (саусақ өлшемі бойынша) жасауға болады. Қуыршақ – жіппен жасалған қуыршақ. Бас пен буын ілмекпен бекітіледі және осы қуыршақтың қозғалысын басқаратын ағаш негізге жіппен ілінеді. Бұл әртүрлі қуыршақтар болуы мүмкін: қуыршақ-жануарлар, әр жастағы адамдарды бейнелейтін қуыршақтар. Ал қарапайым қуыршақ өрмеден жасалуы мүмкін.

Жазық қуыршақтар. Олар бұл атауға ие болды, себебі олар бір жазықтықта қозғалады. Жазық қуыршақ тығыз картоннан немесе жіңішке фанерадан кесілген қуыршақ үлгісі болып табылады. Әдетте, қуыршақтың қолдары шарнирлерге немесе батырмаларға бекітіледі және еркін қозғалатын болып табылады. Мұндай қуыршақтар қарым-қатынаста, мінез-құлықта проблемалары бар, «Мен» бейнесі бұзылған балалармен жұмыс істеу үшін пайдаланылады.

Жіп қуыршақтары. Мұндай қуыршақтар көп функциялы. Олар балалардың қарым-қатынас проблемаларын шешу үшін тиімді. Қуыршақ бала бойыменбірдей болуы мүмкін. Оның жасауы қарапайым: жіптен қуыршақтың контуры жиналады, ілгек үшін қуыршақтың басы баланың жейдесіне тағылады, ал баланың саусағына қуыршақтың алақанындағы ілгектері ілінеді. Осылайша, бала қуыршақтың қозғалысын өз қимылдарымен бірге елестетеді. Көлемді қуыршақтар. Көлемді қуыршақтар дәстүрлі түрде рөлдік ойындарды ойнау үшін пайдаланылады. Бұл адам бойындай кәдімгі ойыншықтар.

Көлемді қуыршақтар. Көлемді қуыршақтар дәстүрлі түрде рөлдік ойындарды ойнау үшін пайдаланылады. Бұл адам бойындай кәдімгі ойыншықтар. Ерте жастағы балада эмоциялық тұрақсыздық, эмоция көрінісінің импульсивтілігі неғұрлым тән, бұл біртіндеп көбірек бейімділікпен ауысады. Осының барлығы балалармен педагогикалық жұмыстың негізгі бағытын айқындайды - баланың өмірін эмоционалды толтыру және эмоцияны сезінуге және оларды реттеуге көмек көрсету.

Қуыршақ терапия қарым-қатынасты дамытады, баланы құрдастарымен қарым-қатынас жасауға бейімдейді, жалпы қоғамға әлеуметтендіред.

Мұндай қуыршақтардың көмегімен әсіресе әндерді және шағын ертегілерді сахналау жақсы. Балаларға қуыршақ театрын көрсету үлкен қуаныш пен рахат және оларға жақсы көңіл-күй сыйлайды. Театрландырылған қойылымдар балалардың шығармалардың мазмұнын эмоционалды және терең қабылдауға көмектеседі, олардың сөйлеуінің дамуына ықпал етеді. Сонымен қатар табандылыққа пен шындыққа, балалар арасындағы достық қарым-қатынасқа тәрбиелейді.

Қорытындылай келе, қуыршақ терапиясы – бұл балалармен жұмыс істеудің қызықты және қолжетімді түрі, соның арқасында барлық психикалық процестері дамиды, танымдық белсенділік қалыптасады, балалар өзін-өзі басқаруға және қиялдауға үйренеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Зинкевич-Евстигнеева т.д. ертегі терапиясының негіздері (Мәтін) Зинкевич-Евстигнеева т.д. / / шығармашылық терапия практикумы. – Санкт-Петербург. - 9-191. - Санкт-Петербург, 2001
2. Қуыршақ терапиясының негіздері. Қуыршақтар галереясы / Гребенщикова Лариса Геннадьевна, 2007.
3. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Орыс тілінің түсіндірме сөздігі / Ресей Ғылым академиясы. – 4-ші басылым, толықтырылған. – М., 1998.
4. Татаринцева А.Ю., Григорчук М.Ю. Балалардың қорқынышы: балаларға көмектесу үшін қуыршақ терапиясы. – Санкт-Петербург: Сөйлеу, 2008
5. Фаустова И.В. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасаудағы қуыршақ терапиясының әдісі (мәтін) /Фаустова И.В. // Мектепке дейінгі білім беруді басқару. – 2008. – №5. – С. 100-107
2. Якушева Г.И. Қазіргі педагогикалық құрал ретінде халық қуыршағы (мәтін) Якушева Г. И. / / бастауыш мектеп (журнал). - 2004. - №12-С. 54-56

Развитие межполушарного взаимодействия у детей с особыми образовательными потребностями

Абулбекова Д.Б.
Ясли-сад №32 «Балдәурен», дефектолог
г. Астана,

Аннотация: Дошкольный возраст – наиболее благоприятный период для развития когнитивных функций. Предлагаемые нейропсихологические игры (*сенсомоторные, психомоторные, речедвигательные, графические*) активизируют работу мозговых структур, а также улучшают формирование межполушарных связей. В данной статье приведены примеры игр и упражнений на укрепление и гармонизацию межполушарного взаимодействия у детей дошкольного возраста с особыми образовательными потребностями.

Ключевые слова: межполушарное взаимодействие, дети с особыми образовательными потребностями, перекрестные движения, моторное планирование.

Известно, что мозг человека состоит из двух полушарий, и каждое из них выполняет свои особые функции. Левое отвечает за логическое мышление, анализ, способности к математике, речь. Правое – за восприятие информации на слух, планирование, креативность, образное мышление. Межполушарное взаимодействие необходимо для координации работы мозга и передачи информации из одного полушария в другое. И, чем лучше будут развиты межполушарные связи, тем выше у ребенка будет интеллектуальное развитие.

Сензитивный период для развития межполушарного взаимодействия приходится на дошкольный возраст, когда кора полушарий головного мозга еще не окончательно сформирована. Если в дошкольном возрасте осуществлять двуполушарный подход к образованию, проводить целенаправленную работу по развитию межполушарных связей, это улучшит работу нервной системы детей за счет развития нервных связей между двумя

долями мозга, что в свою очередь будет являться необходимым условием для более успешного освоения детьми целевых ориентиров дошкольного образования.

Так как у детей с особыми образовательными потребностями в большей степени наблюдается повышенная утомляемость, низкий уровень произвольного внимания, самоконтроля, неусидчивость, слабость запоминания информации, в таком случае будут полезны специальные упражнения и игры которые задействуют работу обоих полушарий мозга.

Курсы, пройденные по нейропсихологии, вызвали во мне интерес к дальнейшему продолжению повышения квалификации по данной теме «Межполушарное взаимодействие: диагностика, развитие и коррекция», и участие в марафоне по теме «Нейрофитнес с элементами нейрогимнастики».

Полученные данные знания, умения я успешно применяю в своей коррекционной работе.

Так пройдя марафон «Нейрофитнес» с элементами нейрогимнастики, я активно использую этот опыт в работе с детьми. Особенностью нейрофитнеса является то, что он воспринимается детьми как игра, в котором дети шагают по ортопедическим коврикам при этом выполняя разные последовательные, или перекрестные движения, подчиняя их одному ритму, темпу. Например, коврики могут быть раставлены ввиде «классиков», ребенок прыгает по ним, или коврики растелены по кругу, и ребенок начинает хождение по кругу с правой ноги, а левой рукой дотрагивается до носа, далее левой ногой начинает шагать и правой рукой дотрагивается до носа. После усложняем упражнения с добавлением различных атрибутов, сенсорных элементов (звуковых, кинезиологические мячи), музыкальное сопровождение, добавление чистоговорок, стихотворений. Упражнения такого рода, хорошо влияют на психомоторное развитие детей, общее моторное восприятие тела и умение регулировать и контролировать речедвигательные процессы.

Также для развития межполушарного взаимодействия активно использую в работе межполушарные доски. Основная цель работы с балансирами провести шарик по лабиринту или дорожке разной сложности. В дальнейшем, когда дети спокойно балансируют, подключаем дополнительно задания. Например, ребенок одновременно балансирует и рассказывает стишок, считает, отгадывает загадки или отвечает на логические вопросы.

К психомоторным упражнениям также можно отнести: реципрокные упражнения или перекрестные движения, например: «ухо-нос», «собачка», «голова-живот», «колечко», «лезгинка».

Далее, в своей работе применяю графические задания, а именно различные «*симметричные рисунки*», это когда дети одновременно двумя руками рисуют или обводят. Так как, для наших детей сложно справиться с данным заданием, вначале предалагаем рисовать привычной им рукой, например «правой», затем рисуем только левой, далее мы подключаем вторую руку и рисуем простые рисунки обеими руками.

В своей практике, активно использую сенсомоторные игры, например игра «*Сортировщик*», задача ребенка, левой рукой собрать маленькие предметы, а правой рукой большие предметы, при этом надо собирать одновременно двумя руками. Или, игра «*Чудесный мешочек*», в мешочке будут предметы 2-х одинаковых видов, н-р.: круглые игрушки и квадратные игрушки, ребенку предстоит на ощупь выбирать предмет чередуя,

достать вначале круглый затем квадратный, далее круглый потом квадратный и т.д., и после выкладывать перед собой ритмичный рисунок. Также используя материал Фребеля или блоки Дьенеша, придумываем разные варианты игр на моторное планирование и упражнения с двуручными действиями. Например, когда ребенок из блоков Дьенеш выкладывает дорожку, чередуя блоки по цвету (синий – желтый – синий – желтый). А затем на каждый цвет и форму мы придумываем определенное дижение, которое будет выполнять ребенок. Например, на желтый цвет ребенок стучит, на синий хлопает. И так выполняет до конца моторную программу, пока не закончится дорожка.

Так же для межполушарного развития использую атрибут «Метроном», особенно хорошо работает, когда дети с замедленной реакцией, или наоборот, с импульсивностью, гиперактивностью. Игровые упражнения под метроном – это не просто пассивное слушание, а двигательная активность в соответствиии с ритмическим рисунком. Чтобы оценить ритмический рисунок, необходимо измерить время, воспринять его, ощутить, и попасть в ритм.

Для последовательного укрепления межполушарных связей, сделала картотеку игр разной сложности. Где дети опираясь на карточки одновременно двумя руками совершают разные последовательные ритмичные движения. Если у ребенка моторная программа дошла до автоматизма, мы переходим к следующему новому упражнению.

На эффективность коррекционно-развивающей работы оказывает огромное влияние характер взаимодействия с родителями. С помощью дистанционной формы работы, очных встреч поддерживаю интерес родителей к использованию нейроигр и упражнений в семье.

Таким образом, благодаря успешному применению упражнений на межполушарное взаимодействие, у детей повысился уровень произвольного внимания, пространственные представления, точность движений, дети спокойно переключаются с одного действия на другое, улучшилась память, и как следствие повысился уровень развития когнитивных процессов.

Список использованной литературы

1. Лурия А.Р. Мозг человека и психические процессы. – М.: Педагогика, 1970
2. Литвинова Г.В. Индивидуальные особенности ребенка с точки зрения межполушарной ассиметрии головного мозга/Логопед. – 2007
3. Семенович, А.В. Межполушарное взаимодействие. Хрестоматия: моногр. / А.В. Семенович. – М.: Генезис, 2018
4. Трясорукова, Т.П. Развитие межполушарного взаимодействия у детей. Прописи / Т.П. Трясорукова. – М.: Феникс, 2017
5. Трясорукова, Т.П. Развитие межполушарного взаимодействия у детей / Т.П. Трясорукова. – М.: Феникс, 2018
6. Шанина Т.Е. Упражнения специального кинезиологического комплекса для восстановления межполушарного взаимодействия у детей и подростков: Учебное пособие. – М., 1999

Применение IT на музыкальных занятиях

Адам-Юсупова Р.Д.
Ясли-сад «Жұлдыз»,
музыкальный руководитель
г. Темирта,

Аннотация: Статья рассматривает использование IT-технологий в музыкальном образовании детей и их положительное воздействие на творческие навыки. Обсуждаются различные аспекты применения компьютерных технологий на музыкальных занятиях, включая мультимедийные презентации, мнемотаблицы и социально-коммуникативные танцы.

Ключевые слова: IT-технологии, творческие навыки, мультимедийные презентации, мнемотехника, здоровьесберегающие технологии, музыкотерапия.

В современном мире IT технологии находят большое применение во всех сферах деятельности. Не является исключением и развитие творческих навыков. Благодаря современным технологиям на музыкальных занятиях, ребенок из пассивного наблюдателя превращается в активного участника образовательного процесса. Они вызывают интерес к предмету и способствуют развитию у детей музыкальных способностей и вкуса, развивают эмоциональную сферу. Компьютерные технологии на музыкальных занятиях можно использовать во всех видах деятельности: пение, слушание музыки, музыкально – ритмические движения, игра на музыкальных инструментах, развитие слуха и голоса, танец, импровизированная театрализация...

Самая эффективная форма подготовки и представления материала к организованной деятельности – мультимедийная презентация. Данная технология позволяет лучше развивать:

- зрительное восприятие (мнемотаблицы делают процесс заучивания слов песен увлекательнее, сокращается время обучения);
- слуховое восприятие: (способность различать и воспроизводить звуки различной высоты, длительности, силы и тембра).
- творческое воображение и мышление (дошколятам очень нравятся шумелки: они вызывают желание подражать животным, явлениям природы и др; музыкальная импровизация (пение, чтение стихов, игра на детских музыкальных инструментах, театрализованная деятельность, пантомима, танцы)
- социально-коммуникативные навыки (коммуникативные танцы способствуют развитию умения работать в команде (парами, тройками, все вместе), согласовывать собственный замысел с замыслом сверстников, организовывать общую игру, воспитывать дружеские отношения друг с другом, умение сотрудничать, уступать.

Презентации можно интегрировать в разных видах детской деятельности: художественная литература, ознакомление с окружающим миром, рисование, лепка, аппликация. Дети, опираясь на зрительные образы, сравнивают, анализируют, выстраивают причинно-следственные связи, делают логические умозаключения. Это помогает объединить процесс образного восприятия и мыслительной деятельности детей.

Нельзя обойти стороной и здоровьесберегающие технологии. Их целью является обеспечение сохранения здоровья ребенка, формирование у него необходимых знаний и

умений по здоровому образу жизни, а также учат использовать полученные знания в повседневной жизни. Музыкотерапия - это один из методов сохранения здоровья детей. Ведь музыкальное искусство изменяет настроение и мироощущение, тем самым поддерживая психическое здоровье.

Для того, чтобы использовать IT технологии на практике, необходимо владеть компьютерной грамотностью, изучать литературу. Применение инновационных технологий обогащает педагогический опыт, позволяет самим разрабатывать дидактические материалы, объективно проводить мониторинг и осуществлять индивидуализацию обучения, повышает эффективность учебно-воспитательного процесса.

Но... несмотря на множественные преимущества IT - технологий, ведущая роль в музыкальном воспитании дошкольников остается за музыкальным руководителем. А инновационные технологии - это лишь средство для реализации целей и задач, поставленных педагогом!

Список использованной литературы

1. Горвиц Ю.М., Чайнова Л.Д., Зворыгина Е.В. Новые информационные технологии в дошкольном образовании. – М.: ЛИНКА-ПРЕСС, 1998. – 267 с.
2. Калинина Т.В. Новые информационные технологии в дошкольном детстве // Управление ДОУ. – 2008. – №6. – 32 с.
3. Новоселова С.Л. Компьютерный мир дошкольника // Новая школа. – 1997. – №3. – 23 с.
4. Одинцова Е.В. Использование компьютерных технологий в музыкальном образовании: Учебно-методическое пособие для слушателей курсов повышения квалификации / Е.В. Одинцова, Г.Н. Котельникова. – 2-е изд., перераб. и доп. – Ханты-Мансийск, 2013. – 74 с.
5. Фомичева О.С. Воспитание успешного ребенка в компьютерном веке / М.: Гелиос АРВ, 2000. – 125 с.

Цифрлық технологиялар – даму аспектісі ретінде

Б.Ж. Айдарбекова, тәрбиеші-модератор
№82 «Айару» балабақшасы

Аңдатпа. Бұл мақалада қоғам өмірінің маңызды салаларының бірі болып табылатын – білім үрдісінің заманауи талаптарға сай жаһандануға әкелген цифрлық технология туралы жазылады. Әлемдік білім кеңістігін жаулап үлгерген цифрлық тенденция, балабақшадағы педагогтардың да еңбегінде, қызметтерінде, ұйымдастырылған іс-әрекеттерде жиі кездесуде. Заман талабы әлемдік экономикалық тығырықтан шығаруға жол табатын зейінді, зияты мол ұрпақ тәрбиелеуді көздейді. Осыған орай мақалада педагогтердің жұмысына қатысты цифрлық білім алу көздері айтылған.

Кілт сөздері: цифрлық платформалар, ғаламтор жүйесі, функционалдық сауаттылық, IV-ші өнеркәсіптік революция.

Білім – қоғам өмірінің маңызды салаларының бірі. Оның әр түрлі ақпаратты беру және меңгеру әдістемелерімен толықтырылуынан халықтың болашағы және оның рухани және интеллектуалдық дамуының бағыты қатты байланысты.

Білім берудегі цифрлық платформалар – цифрлық технологияларға негізделген заманауи білім беру ортасын ұйымдастыру тәсілі болып, заманауи технология қатарына енгеніне де біраз болды.

Әлемде цифрлық технологиялар үлкен жылдамдықпен дамып келеді. Қызметтің көптеген бағыттары цифрлық жүйеге көшуде: ауруханалар, қоғамдық тамақтану орындары, оқу орындары және т.б. Мамандар білім беру бағдарламаларын электронды форматқа көшіру жүйесін тәжіриеде сынап та үлгерді. Бұл идея өмірге келгенде білім беру жүйесі ғана емес, оның мәні мен мақсаты да өзгеріске ұшырады [1].

Білім беруді цифрландыру – электронды жүйеге көшу үдерісінің атауы ретінде алғашқы нәтижесін беріп те үлгерді.

Білім беруді цифрландырудың өзіндік ерекшеліктері мен қасиеттері де білім беру ісінің зерттеулерінде басты әрі өзекті тақырып ретінде қарастырылуда.

Әзірге болашақта болатын немесе туындайтын өзгерістер туралы егжей-тегжейлі айту қиын, бірақ қазірдің өзінде, күнделікті ғаламтор желісінің пайдасы мен кесірін саралай келе болжау жасай аламыз [2].

Оқу материалдары, жоспарлар, сабақтар, журналдар мен күнделіктер – мұның барлығы онлайн нұсқаларға көшіріліп жатыр. Бала үйден шықпай-ақ ғаламтор арқылы өз танымын арттыра алады. Балалардың қызығушылығына қатысты толық ақпаратты таба алатын электронды ресурстар көзі күннен күнге түрленіп, қолжетімді болып отыр.

Білім беру мекемелері заманауи технологиялармен жабдықтала бастады: компьютерлер, планшеттік панельдер, жылдам әрі тиімді ғаламтор желісі және т.б.. Әрбір оқу мекемесінде ақпараттық мазмұнға қол жеткізу үшін онлайн кітапхана пайда болуда.

Сонымен төменде цифрландырудың негізгі жағымды жақтарын анықтап алайық, олар:

− тәуелсіздік, яғни ғаламтор жүйесі өз бетінше жұмыс істеуді көздейтіндіктен, тәрбиеленуші балабақшадан бастап білімге ұмтылу керектігін түсінеді.

- қағаз бастылықтан арылу, демек цифрлық білім беру үрдісі қағаз бен кітаптардан құтқарады. Компьютер барлық оқулықтардың орнын басады, ал планшет жұмыс кітаптарын ауыстырады.

− сандық есте сақтау, бұл дегенің сандық технология барлық қағаз бетіндегі, кітап бетіндегі ақпарат пен жазбаны көзбен көріп, қолмен ұстамайтын ғаламтор есінде, компьютер жадында сақталатындығы. Ата-аналар бала оқулығына қаражат шығындамайды, сандық технология кезеңі бұл шығындардың орнын алмастыра алады, жабдық бұзылған жағдайда ғана электронды нұсқаларды жаңасына ауыстыру қажет болады.

- педагогтардың жұмысын жеңілдету, бұл − цифрлық жүйеде педагогтың жұмысы тек көмектесу бағытын, бағдар беру әрекетін іске асырады. Педагог балалардың даму бағытын белгілейді. Өзіне уақыт бөлуге, өз білімін көтеруге, заманауи біліктілікті қалыптастыруға күш жұмсайды.

− болашаққа өнімді қадам, сандық білім беруге көшу – білім беруді цифрландыру тәрбиеленушілердің болашақта ақпараттық әлемді жақсы шарлауына көмектеседі.

Ал енді, осы сандық жүйенің теріс, білім беру ісіне төмендегідей кемшілік тудыратын тұстарын да атап кету керек:

-нәтиже алу қаупі. Білім беру саласындағы бұл өзгерістер уақыт талабымен емес, секундтап адам өміріне енуде. Түскен немесе шыққан ақпарат адам миының сүзгісінен өтіп үлгермей жатыр. Мұндай жаңашылдық нәтижелі, өнімді үрдіс тудыра ма, жоқ па, пайымдау мүмкін емес. Сандық жүйе өз еркімен қолданысқа енгендіктен, ғаламтор ғаламдық әрекет ретінде ерекше болғандықтан, дәстүрлі білім беру көзімен салыстыру мүмкін болмайды.

− шығармашылықтың болмауы. Яғни, ғалымдар зерттеулерінде сандық жүйенің адамды табиғаттан аластатады, тіпті табиғи ойлау мен зейін әрекеттерінің азаюы, адамзаттың физиологиялық даму сатысы күрт тоқтайтынын да болжауға болады. Ақпараттық технология адам өз ойын жеткізу мүмкіндігін жоққа шығарады. Электрондық нұсқалар табиғатты «ауада» сезінуге әкеледі. Бала негізсіз, басы жоқ аяғы бар, немесе басы бар ортасы жоқ әңгімеге тез үйреніп кетеді. Ойлануға немесе тұжырым жасауға епті бола алмайды. Балалардың шығармашылығы айтарлықтай нашарлайды.

-психикалық белсенділіктің төмендеуі, бұл құбылысты қазірдің өзінде байқауға болады. Қажетті ақпаратты білу үшін ғаламторға қол жеткізу жеткілікті. Бұл ақыл-ой қабілеттерінің әлсіреуіне әкелуде.

− физикалық даму проблемалары. Алдымен көру және ұсақ моторика өзгереді. Экранға ұзақ телміру көздің шаршауына әкеледі. Уақыт өте келе: құрғақтық; қызару; тітіркену; көру қабілетінің нашарлауы секілді мәселе пайда болады. Дегенмен, мүмкін болашақта технология балалардың дамуы үшін қауіпсіз болуы да мүмкін. Пернетақтамен және планшетпен жұмыс саусақтардың физиологиясын өзгертеді.

− абсолютті бақылау. Бұл балаларға, педагогтарға және ата-аналарға қатысты. Әр адам жеке ісін жүргізеді, отбасы туралы толық ақпарат жинайды. Бұл қоғамды толық бақылауға әкеледі.

− педагогтердің қызметі. Цифрландырудан кейін педагог ұғымы толығымен өзгереді. Кәсіби мамандарды роботтар мен виртуалды жүйелер алмастырады [3].

Міне осы жоғарыда аталған сандық жүйенің адамзат әлеміне толассыз ақпараттармен енуі, цифрлық технологияларды өмірдің барлық саласында пайдалану IV-ші өнеркәсіптік революция аясындағы әлемдік өзгерістердің қисынымен қойылған уақыттың басты талаптарының бірі болып табылады. Әлем өзгеруде, жұмыс істеу тәсілдері өзгеруде, ондағы білім алудың мақсаттары мен тәжірибесі өзгеруде. Автоматтандыру, цифрландыру, қоғамның күрделене түсуі, желіге бағытталған қауымдастықтың қалыптасуы – бұл отандық әдіскерлердің еңбектерінде көрсетілген қазіргі қоғам дамуының тенденцияларының толық тізімі емес деп қарастыруға болады.

Білім беру мазмұнын үнемі жаңартып отыру қажет. Деректерді жаңарту, жаңа білім беру стандарттары мен әдістерін біріктіру, материалдарды педагогтар мен білім алушылардың қажеттіліктеріне бейімдеу қажет. Тұрақты және операциялық аналитика - бұл жоғары сапалы мазмұнды жасауға мүмкіндік беретін «сандардың» үлкен артықшылығы.

Ең үлкен әрі орындалуында қиындық тудыратын жай, ол оқуға деген қызығушылықты сыртқы мотивация арқылы емес, ішкі мотивация есебінен арттыру маңызды. Педагог қауымы балалардың жоғары балл үшін оқулықты жаттап алмай, жаңа нәрселерді дамытуға, үйренуге ынталандыруы керек.

Қазіргі білім беру балаға алған білімін өмірде қолдана білуге үйретуі керек. Ол үшін функционалдық сауаттылықты дамыту, мәтінді талдауды үйрену, математикалық және кез-келген басқа ақпаратпен жұмыс істеу, қолданбалы есептерді шешуге өз біліміңді пайдалану қажет.

Цифрландыру – барлығына бірдей сапалы білім берудің табысты жолы, әрі цифрлық орта ерекше қажеттіліктері бар балалар үшін тең мүмкіндіктер жасай алады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. https://isobr.academy/2021/03/05/
2. https://informburo.kz/stati/kak-smartfony-vliyayut-na-razvitie-detey-i-o-chyom-ne-zadumyvayutsya-roditeli-.html
3. Буданцев Д.В. Цифровизация в сфере образования: Обзор российских научных публикаций, 2020

Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың интерактивті әдістері

Алиманова К.Е.
№27 «Балауса» балабақшасы, әдіскер,
Астана қаласы

Аңдатпа: Интерактивті оқыту тәрбиешімен мен тәрбиенушілердің, бір-бірімен немесе білім беру ортасымен тұрақты әрекеттесуін қамтитын оқыту деп аталады. Интерактивті оқытуда өзара ақпарат алмасу жүзеге асады, оқу процесіне әртүрлі қатысушылардың іс-әрекеттері бір-біріне әсер етеді.

Кілт сөздер: интерактивті оқыту; интерактивті әдістер; жұптық және топтық жұмыс

Қазіргі тәрбиелеу мен білім беруде мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс істеудің формалары мен әдістерін әртараптандыру және тиімділігін арттыруды көздеп отыр.

Мектепке дейінгі білім берудің білім беру стандарттары жалпы білім берудің мақсаты – қоғамда белсенді әлеуметтік бейімделуге, еңбекке араласуға, өзін–өзі тәрбиелеуге және өзін – өзі жетілдіруге қабілетті жоғары интеллектуалды және жан –жақты жеке тұлғаларды дайындауды анықтайды.

Мектепке дейінгі білім берудің заманауи үлгісі педагогикалық әдіс –тәсілдердің мазмұнын жаңарту, оқу –тәрбие үрдісіндегі ең маңызын арттырумен сипатталады.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі ұйымның педагогтері оқу тәрбие үрдісінде жаңа технологияларды жүйелі пайдаланып, шығармашылықпен жұмыс істеуі – заман талабы. Педагогтердің алдында стратегиялық міндет тұр: мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік білім беру стандартында қарастырылған балалар іс – әрекетінің барлық түрлерін пайдалану арқылы бала дамуының жеке жолын қамтамасыз ету: ойын, оқу, жеке жұмыс, зерттеу–жобалау, ұйымдастырушылық т.б.

Мектепке дейінгі тәрбиедегі заманауи педагогикалық технологиялар мемлекеттік мектепке дейінгі стандарттарды енгізуге бағытталған білім беру.

Ойын әрекетінде интерактивті әдістер дәстүрлі әдістерді алмастыруда. Баланы жан – жақты дамытуға, ынталандыруға бағытталған оқыту және тәрбиелеу

баланың жеке басының дамуына ықпал етеді. Мұндай әдістер «интерактивті әдістер» ұғымының мағынасын ашып, «әдіс» және «интерактивті» ұғымдарынан тұрады.

Әдіс –мұғалім мен қатысушылардың мақсатты әрекеттесу тәсілі арқылы педагогикалық мәселелерді шешуді көздейді. «Өзара әрекеттесу» ұғымы екі терминнен: «inter» - арасында, «әрекет» - адамдар арасындағы белсенділіктің артуы. Сонымен, интерактивті әдістер педагогикалық процесті жетілдіріп, жүйелеп, педагогикалық процеске қатысушылардың өзара әрекетімен ықпалы болып табылады.

Интерактивті– өзара әрекеттесу немесе режимде болу мүмкіндігі. Ол өзара қарым-қатынас жасау және құралдармен, заттармен (мысалы; компьютермен) болуы мүмкін. Интерактивті оқыту – ойын барысында баланың пәндік дамытушы ортадағы педагогпен әрекеттесуі. Бүгінгі таңда жеке адамды емес, оның процесін басқару қажет екені белгілі болып отыр.

Мектепке дейінгі білім беруде интерактивті оқытудың төмендегідей ерекшеліктерін атап көрсетеміз:

1. Тәрбиелік және танымдық
2. Коммуникативтік және дамытушылық
3. Әлеуметтік бағдарланған.

Интерактивті әдістердің мәні:

- оқыту барлық балалардың, соның ішінде педагогтердің өзара әрекеттесуінде болады;
- өзін-өзі тәрбиелеу және өзін –өзі дамыту жағдайлары қарастырылады;
- бір пікірдің немесе көшбасшының үстемдігі болмайды;
- тәрбиеші тек ойын үдерісін ұйымдастырушы, мектеп жасына дейінгі балалардың бастамашылдығына жағдай жасаушы, үйлестіруші ретінде әрекет етеді.

Интерактивті оқыту мақсаттарының бірі балаға ыңғайлы жағдай жасау болып табылады. Бала өзін жайлы сезінетіндей қолайлы ортада болуы тиіс. Ойын кезіндегі әдістер баланың таным–түсінігін кеңейтіп, педагогтің уақытын тиімді пайдалануға бүкіл оқу процесін жылдам әрі бірізді меңгеруге ықпал етуі қажет. Сонда ғана бала мен педагог арасындағы әрекеттесу қарым –қатынастың мүмкіндігі артады. Қазіргі уақытта педагогтер оқыту үшін топтық жұмыстың көптеген формалары мен әдістерін әзірледі.

Олардың практикада жиі қолданылатын нұсқаларын атап көрсетеміз:

- интерактивті және рөлдік ойындар:
- талқылаулар;
- Кейс әдісі (нақты, практикалық жағдайларды талдау)
- «Миға шабуыл»;
- жоба әдісі;
- ассоциация әдісі т.б.

Интерактивті әдістерге тән белгілер:

1. Мүдделері негізінен ұқсас немесе сәйкес келетін қатысушылардың болуы
2. Белгіленген ережелердің болуы (әр техниканың өз ережелері бар)
3. Нақты мақсаттың болуы
4. Қатысушылардың өздері анықтайтын және тәртіпте өзара әрекеттесуі

5. Топтық рефлексия

6. Қорытындылау

Мектеп жасына дейінгі балаларға интерактивті технологияларды үш жастан бастап енгізуге болады. Кіші топта–жұптық жұмыс, ортаңғы топта–жұппен жұмыс, үлкен жұмыста–жұптасып түрлі жұмыстар жасаса, шағын топтардағы жұмыс (үштік, аквариум), мектепалды тобында –жұптық жұмысты (үштік, аквариум, үлкен шеңбер, білім ағашы) жүзеге асырамыз.

Тәжірибе көрсеткендей, әрбір баланы ойын кезінде белсенді жұмысқа қосу үшін ең қолайлы жағдайлар топтық жұмыс формалары арқылы жасалады. Жұптық, топтық жұмыстарды ұйымдастыруда әр бала ойланады, дұрыс болмаса да өз пікірін ұсынады, топта дау туады, әр түрлі шешімдер талқыланады, бала өз пікірін дәлелдеуге тырысады, өзара қарым-қатынас орын алады. Ең бастысы, топтық жұмыс формасы жеке көзқарас мәселесін шешуге мүмкіндік береді. Балаларға ең бірінші үйретететініміз–бірін–бірі тыңдай білу, өзгенің пікірімен санасу, өз ойын анық жеткізіп айту. Ал жұптық талдауда берілген тақырып бойынша әңгімелесу, сұрақтар қою және оларды ашу т.б. Балаларды сұрақ қоюға және оған жауап беруге үйрету маңызды. Жұптық жұмыс кезінде балалар досының жауабын мұқият тыңдауға үйренеді.

Бала санасына дүниенің тұтас бейнесін қалыптастыра отырып, біз кез келген объектіні қоршаған дүниенің басқа объектілерімен байланыста және өзара әрекеттестікте зерттейміз. Ал, осыған байланысты педагогикалық мәселелерді кешенді түрде шешуге мүмкіндік беретін интерактивті технологиялар таптырмас құрал болып саналады. Жеке тәжірибеге сүйене отырып, оқу-тәрбие үрдісінде әдістердің интерактивті түрлерін дәстүрлі әдістермен үйлестіре пайдалану мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытудың тиімділігін арттырады деп айта аламыз. Бұл:

1. Педагогтердің психологиялық–педагогикалық құзыреттілік деңгейі артты.

2. Педагогтердің заманауи интерактивті технологиялар және оларды мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында қолдану ерекшеліктері туралы білімдері кеңейді.

3. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы жұмыс тәжірибесіне интерактивті технологияларды енгізу нәтижесінде оқыту процесінің сапасы мен тиімділігі айтарлықтай артты.

Оқытудың интерактивті әдістерін қолдану балалардың танымдық белсенділігін арттырып, мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының жан-жақты дамуына ықпал етеді. Тәрбиешілердің шығармашылық қабілеттерін жетілдіріп, құзыреттіліктерін арттырады.

В. Сухомлинскийдің пікірінше нағыз педагог: «Балаларды сүю – ең бастысы, оларға қамқорлық жасау, әр баланың жеке басын құрметтеу және оған сену, әрбір сәбидің жан дүниесін білу және оны түсіну, баланың рухани әлеміне, табиғатына құрметпен қарау, баланың өзін-өзі бағалауын қорғау және дамыту, әрбір баланың шынайы досына айналу» - деп атап көрсетті. Тәрбиешінің қасиеттері педагогиканың осы гуманистік қағидаларына сай болса, ол баланы зейінді, текті, мейірімді, интеллектуалды дамыған, ұлтжанды, өзгенің мәселесіне бей-жай қарамайтын, мәдениетті, жауапкершілікті, шыншыл, сезімтал, еңбекқор адам болып өсетіні анық.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. ҚР Жалпыға міндетті білім беру стандарты

2. Сухомлинский В.А. Менің жүрегім балалар үшін/ Сердце отдаю детям. – Киев: Рад. шк., 1988

3. Колмакова А.Ю. Кеңес Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытуда интерактивті технологияларды қолдану, педагог психолог 11.03.2020 ж.

Новые технологии в развитии дошкольного воспитания и обучения

Алхимова Н.В., Мананникова О.В.

ТОО «Ясли-сад «Алақай», воспитатель

г. Петропавловск

Аннотация: В статье рассматривается использование новых технологий, применяемых в процессе обучения и воспитания детей дошкольного возраста. Представлена характеристика основных видов инновационных технологий.

Ключевые слова: инновация, педагогические технологии, современное образование, дошкольное обучение.

Дошкольный возраст – важный период в жизни человека. В этом возрасте закладываются основы будущей личности, формируются зачатки умственного, личностного, физического развития детей.

Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения ставит цели: создание полноценного пространства развития ребенка, организацию его индивидуального развития, способствующего благоприятной социализации в дальнейшем. Государственный стандарт предусматривает познавательное развитие детей, развитие любознательности, формирование способов интеллектуальной деятельности. Поэтому основная задача педагогов дошкольной организации – выбрать инновационные педагогические технологии, которые оптимально соответствуют поставленной цели развития личности.

Инновация (нововведение) – создание и внедрение различного вида новшеств, порождающих значимые изменения в социальной практике.

Технология – это совокупность приемов, применяемых в какой-либо работе, мастерстве, искусстве. Педагогическая технология – это совокупность психолого-педагогических установок, определяющих специальный набор методов, способов, приемов обучения, воспитательных средств; она есть организационно-методический инструментарий педагогического процесса.

Внедрение инноваций в педагогический процесс дошкольной организации является важным условием в развитии системы современного дошкольного образования.

В настоящее время педагоги дошкольных организаций интенсивно внедряют в работу инновационные технологии. Использование таких технологий влияют на формирование положительной мотивации к дальнейшему обучению.

К числу современных образовательных технологий можно отнести:

- ✓ здоровьесберегающие технологии;
- ✓ синквейн;
- ✓ игровая технология;
- ✓ технологии проектной деятельности;

Одной из важных задач дошкольного образования является задача сохранения и укрепления здоровья детей. В этом помогают *здоровьесберегающие технологии.* Для осуществления обогащенного физического развития и оздоровления детей в детском саду используются нетрадиционные приемы работы. Название технологии «5 стихий»: фитотерапия, закаливание, питание, эмоции, движение». В каждой группе должны быть оборудованы «Уголки здоровья». Они оснащены как традиционными пособиями (массажными ковриками, массажерами и т.д.), так и нестандартным оборудованием:

1. «Сухой аквариум», способствует снятию напряжения, усталости.
2. Для развития речевого дыхания используется нетрадиционное оборудование (вертушки, султанчики).
3. Ходьба по коврику из пробок, из веревок с узелками – массаж стопы ног.
4. Оформление «Сенсорной тропы».

Рекомендуется педагогам использовать в режиме дня ритмопластику, соляную лампу, фитотерапию, аромотерапию, песочную терапию, гелиотерапию.

Технология проектной деятельности – это новая образовательная технология, которая позволяет эффективно решать задачи личностно-ориентированного подхода в обучении и воспитании детей. Педагоги, активно использующие проектную технологию в воспитании и обучении дошкольников, единодушно отмечают, что организованная по ней жизнедеятельность в детском саду позволяет лучше узнать воспитанников, проникнуть во внутренний мир ребенка.

«Буккроссинг». Суть этого понятия проста – это «книговорот» (движение книг от человека к человеку).

Родитель, ребенок или педагог – любой желающий может взять понравившуюся книгу, а взамен оставить какую-либо свою, главное, чтобы количество книг в библиотеке не уменьшалось.

Цель проведения буккроссинга в детском саду — повышение интереса к чтению и литературе.

Игровая технология строится как целостное образование, охватывающее определенную часть учебного процесса и объединенное общим содержанием, сюжетом, персонажем. В нее включаются последовательно:

игры и упражнения, формирующие умение выделять основные, характерные признаки предметов, сравнивать, сопоставлять их;

группы игр на обобщение предметов по определенным признакам;

группы игр, воспитывающих умение владеть собой, быстроту реакции на слово, фонематический слух, смекалку и др.

Ковер “Фиолетовый лес” – это развивающая сенсорная среда, в которой ребенок играет, конструирует, закрепляет полученные знания; осваивает цифры и буквы; узнает и запоминает цвет, форму; тренирует мелкую моторику рук; совершенствует речь, мышление, внимание, память, воображение. Такую готовую среду можно использовать в

свободной совместной деятельности взрослого и ребенка, в предварительно организованной педагогом самостоятельной деятельности детей, а также во время, отведенное на образовательную деятельность.

Одним из эффективных интересных методов, который позволяет активизировать познавательную деятельность и способствует развитию речи, является работа над созданием нерифмованного стихотворения, *синквейна.*

Инновационность данной методики состоит в том, что создаются условия для развития личности, способной критически мыслить, т.е. исключать лишнее и выделять главное, обобщать, классифицировать.

Синквейн для дошкольников – это:

• средство творческого самовыражения ребенка;

• игровой способ обогащения словарного запаса;

• подготовка к краткому пересказу;

• умение выделять главную мысль, формулировать идею, подбирать синонимы, правильно понимать и задавать вопросы, согласовывать слова в предложении;

• увлекательное занятие, благодаря которому каждый дошкольник может почувствовать себя гением-творцом.

Данная технология используется как метод развития образной речи, позволяющий быстро получить результат.

Введение инновационных проектов в дошкольных организациях помогает воспитывать и обучать воспитанников в духе времени. Помогает подготовить ребят к дальнейшим трудностям связанных с их образовательным уровнем каждый педагог должен идти в ногу со временем, чтобы не отстать от своих воспитанников. Именно поэтому он должен находиться в постоянном поиске новых и интересных способов обучения.

Список использованной литературы

1. Атемаскина Ю.В. Современные педагогические технологии в ДОУ. – М.: Детство-Пресс, 2011. – 112 с.

2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения 03.08.2022 г. Астана, МОН РК №348.

3. Развивающая предметно-пространственная среда «Фиолетовый лес». Методическое пособие / под ред. В.В. Воскобовича, Л.С. Вакуленко, О.М. Вотиновой. – Санкт-Петербург: ООО Развивающие игры Воскобовича», 2017. – 176 с.

4. Словарь практического психолога/ Сост. С.Ю. Головин – Минск: Харвест, М., - «Издательство АСТ», 2001- 800 с.

5. Швайко, Г. С. Игры, игровые упражнения для развития речи: книга для воспитателей детского сада: из опыта работы. / Г. С. Швайко. – Москва: Просвещение, 1998. – 64.

Нейропсихологическая коррекция в работе с детьми с ООП

Альмишева Гульжан Есболовна,
Коммунальное государственное казенное предприятие
«Ясли-сад «Болашақ» отдела образования города Лисаковска
Управления образования акимата Костанайской области

— ***Метод замещающего онтогенеза*** (МЗО) — базовая нейропсихологическая технология преодоления проблем. Само название МЗО отражает его суть. С помощью упражнений, мы как бы «замещаем», конструируем заново те отрезки развития ребенка, которые он не прошел по тем или иным причинам.

Наш мозг прекрасно помнит, что и как надо делать, чтобы хорошо развиваться и адаптироваться к постоянно меняющейся окружающей среде. И не только в детском возрасте, но и в течение всей нашей жизни. И помнит он это в форме ***конкретных «файлов» поведения,*** которые раскрывают следующие файлы, потом следующие и так до бесконечности.

Поэтому с ребенком нужно ходить на четвереньках, делать дыхательные и глазодвигательные упражнения, если у него «просто» плохо развита речь, он никак не справляется с карандашом, плохо рисует, пишет и никак не поймет разницы между «6» и «9». Причем заниматься этим нужно в строго заданном режиме, подразумевающем определенный сценарий, а не по собственному разумению. Казалось бы, какая связь? Очевидная...

Уже во внутриутробном периоде наш мозг, тело и психика развиваются по единому плану, программе, отточенной тысячелетиями. Она закреплена в нашем геноме, который на 85% обращен к реализации функций мозга. Трансформации (тем более — сбой) в любой части этой программы влекут за собой перестройку всей системы. И после рождения ребенок продолжает развиваться как ***единая саморегулирующаяся система*** по сценарию, веками отработанному эволюцией. Самой эволюцией, которая старше, мудрее и дальновиднее любого из нас.

Уровни коррекции:

1. Формирование фундамента: энергоснабжение и повышение пластичности психических процессов: воздействие ритма, ритуалов, обнаружение и разрушение патологических, псевдокомпенсаторных механизмов, оптимизация естественного компенсаторного потенциала непроизвольной саморегуляции.

2. Гнозис и праксис: преодоление асинхронии и дизонтогенеза различных когнитивных навыков, создание предпосылок для полноценного формирования высших психических функций; повышение функциональных возможностей подкорково-корковых и межполушарных взаимодействий.

Произвольная саморегуляция действий и поведения в целом: коррекция и формирование синтетических, интегративных над функциональных взаимодействий, автоматизация навыков произвольной саморегуляции – формирование оптимального функционального статуса лобных отделов мозга.

ПЕРВЫЙ БЛОК МОЗГА: ДЫХАНИЕ

- обучение четырехфазным дыхательным упражнениям: «вдох-задержка-выдох-задержка». Вначале каждый из них может составлять 2-3 секунды с постепенным увеличением до 7 секунд.

Работа с тонусом, ригидными телесными установками

- напряжение и расслабление частей тела и всех мышц («Силач», «Весы», «Травинка на ветру», «Дерево», «Парусник», «Дракон», «Надувная кукла», «Росток», «Потянулись-сломались»)

-Разминка.

-Растяжка во все стороны (туловище, руки, ноги, шея в положении лежа, сидя, стоя)

-Упражнения для глаз (слежение, «крестики», «диагонали», «круги»)

Артикуляционные упражнения (для нижней челюсти, губ, щек, языка)

МАССАЖ И САМОМАССАЖ

ПОВТОРЕНИЕ РИТМИЧНЫХ ДВИЖЕНИЙ

ВТОРОЙ БЛОК МОЗГА: ГНОЗИС Зрительный Слуховой Осязание Обоняние Тактильный

ПРАКСИС:

- повторение поз тела или руки за педагогом (сначала одна, потом серия);

- динамический праксис. Выполняется сидя. Ноги вместе, поднимаются на носочки, опускаются. Ноги вместе, ступни «елочкой» разводятся в стороны, затем также сводятся. Каждая нога по очереди выдвигается вперед, затем ставится назад;

- реципрокные взаимодействия: движения головой и языком, глазами и языком, головой и глазами, глазами, языком и руками (однонаправленные и разнонаправленные, лежа, сидя, стоя на четвереньках и на ногах);

- реципрокная координация: кулак-ребро-ладошка правой рукой, левой рукой, двумя руками, с опозданием на 1 шаг. Колечко-ушки одной рукой, второй рукой, вместе и с опозданием на шаг;

- рисование двумя руками различных фигурок одновременно. «Обводки» пальцами или карандашами разных линий поочередно и одновременно, «мелодия движений», графический диктант, конструирование фигур и копирование рисунков;

- нанизывание бусин, макраме, каллиграфия;

- бросаем мячик в цель или ловим мячик.

ГНОЗИС И ПРАКСИС

- выполнение упражнений с взрослым по слову: «вверх, «вниз», «вправо», «влево», «слева направо»;

- выполнение действий по просьбе («поставь фигурку на стол, под стул, около шкафа, у стены»);

- узнавание написанных на бумаге букв и рисование их в воздухе рукой, ногой, носом;

- говорим тихо, а хлопаем (топаем) громко. Или: «Размахиваемся медленно, слабо, а кидаем резко». Высший пилотаж достигается путем очень быстрой смены программ;

- «доделай до конца» - рисунок, действие, фраза, рассказ;

- «найди соседей» числа, дня недели;

- «найди начало и конец» (слова, числового ряда, ряда картинок и т.д.);

- «найди, что пропущено и вставь» в числовом ряду, в днях недели, в простой сказке;

- «найди отличия» (или что изменилось) ;
- «найди предмет на большой «шумной» картинке» ;
- «найди похожие» буквы, слова;
- «сложи слово из букв» или анаграммы.

Память

-двигательная память. Взрослый показывает несколько движений (танцевальных, гимнастических). Ребенок должен повторить эти движения в той же последовательности.

-образная память. «Шапка-невидимка». В течение трех секунд надо запомнить все предметы, собранные под шапкой. Запоминание картинок или геометрических фигур. На листе с разными по цвету или размеру фигурами запоминание только фигур с конкретным признаком. Запоминание зашумленных или перевернутых фигур. «Восстанови порядок» - взрослый дает запомнить ряд предметов или картинок, а затем меняет их местами. Запомнить изображения, а затем найти их на другой большой картинке.

-вербальная память. Запоминание рядов слов, рассказа. «Магазин» (запомнить, что нужно купить). Запомнить пары слов (ряд из нескольких пар). Вспомнить пропущенное слово. «Рыба, птица, зверь»: ведущий указывает по очереди на каждого игрока и произносит: «рыба, птица, зверь, рыба, птица….», тот игрок, на котором остановилась считалка, должен быстро назвать в данном случае птицу. Если ответ правильный, игра продолжается, если ответ неверный, ребенок выбывает из игры. Названия не повторяются. Эту игру можно проводить в разных вариантах, когда дети называют, например, цветок, дерево и фрукт.

ТРЕТИЙ БЛОК МОЗГА

Введение числового ряда в программу действий

-числовой ряд, как никакой другой материал, позволяет вынести программу действия вовне, организовать совместные действия педагога и ученика, обеспечить постепенное сокращение помощи взрослого и увеличение самостоятельности ребенка

-упражнения с числовым рядом дают широкие возможности дозировано усложнять требования к программированию и контролю деятельности, гибко менять режим работы с целью повышения организованности и работоспособности ребенка, учитывая его индивидуальные особенности (Н.М. Пылаева, Т.В. Ахутина)

Список использованной литературы

1. Ахутина Т.В., Пылаева Н.М. Преодоление трудностей учения: нейропсихологический подход. – СПб.: Питер, 2008
2. Визель Т.Г. Основы нейропсихологии. – М: Астрель, 2005
3. Глозман Ж.М. Нейропсихология детского возраста. – М.: Академия, 2009
4. Лурия А.Р. Высшие корковые функции человека и их нарушения при локальных поражениях мозга. – М., 1962
5. Микадзе Ю.В. Нейропсихология детского возраста. – СПб.: Питер, 2008

Индивидуальная коррекционно-развивающая работа с детьми с выявленным низким показателем развития познавательных и творческих способностей

Байгабулова А.С.

ГККП «Ясли-сад «Бөбек» села Возвышенка»,

педагог-психолог

Аннотация: Рабочая программа коррекционно- развивающей работы педагога психолога ГККП «Ясли-сад «Бөбек» села Возвышенка» определяет цели, задачи, содержание, формы организации коррекционно-развивающего сопровождения детей, у которых выявлен низкий показатель развития познавательных и творческих способностей.

Ключевые слова: коррекционно-развивающая работа, познавательные, творческие навыки.

Рабочая программа педагога-психолога является актуальной, потому что в ходе дошкольного детства ребенок активно осваивает окружающую предметную среду, накапливая будущий «прошлый» опыт, которым будет активно пользоваться и в школе и во взрослой жизни. Поэтому как выстроена образовательная и воспитательная работа в дошкольном образовании зависит формирование и развитие познавательных функций и качеств эмоционально-волевой сферы и личности в целом.

Данная программа составлена с учетом возрастных особенностей, определяющая содержание и структуру по направлениям: коррекция, консультирование педагогов и родителей.

Направления индивидуальной коррекционно-развивающей работы: психолого-педагогическое сопровождение ребенка с низким уровнем познавательных навыков и творческих способностей Важной и значимой является, и задача целенаправленного и систематического развития познавательных способностей, которая осуществляется через развитие у детей познавательных процессов: восприятия, воображения, памяти, мышления и конечно внимания.

Так как ведущим видом деятельности в дошкольной организации является игра, в ходе которой развиваются все психические процессы, то вся программа составлена в игровой форме.

Игровая деятельность важна для дошкольная не потому, что ребенок не может сделать большего, не потому, что она удовлетворяет его фантазии и соответсвует «детскому» взгляду на мир, а потому что в процессе игры ребенок осваивает фундаментальные способы познания реальности.

Цель: повышение уровня познавательных процессов и творческих способностей у детей 4-х лет.

Возраст: дети 4-х лет

Диагностика: Определение уровня познавательных и творческих способностей.

Результат диагностики: низкий уровень развития познавательных процессов и творческих способностей.

2022-2023 учебный год

Стартовый **Итоговый**

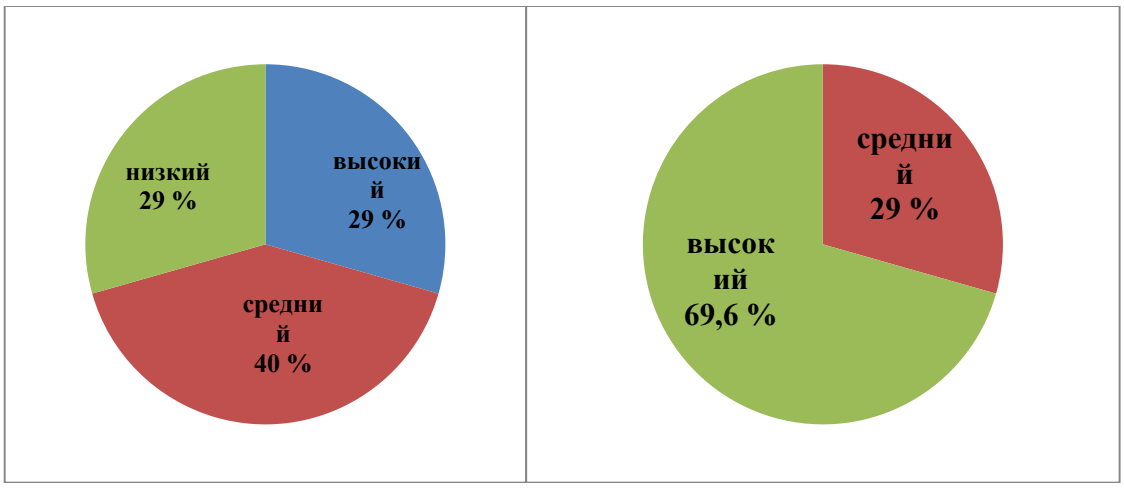

Диагностика проводится по «Методике изучения развития познавательных процессов Н.Н. Павловой, Л.Г. Руденко»

И по результатам стартовой диагностики ведется индивидуальная работа с детьми, у которых выявлен низкий показатель развития познавательных и творческих способностей.

Разработан и реализован индивидуальный перспективный план работы с детьми, который распределен по месяцам и включены дидактические игры (игры по методике Воскобовича, игры с досочками Сегена, игры с палочками Кюизенера, круги Луллия и т.д.), дыхательные упражнения, нейрогимнастика, песочная терапия, рисование, пластилинография. Занятия с детьми проводились в индивидуальной и игровой форме, что положительно повлияло на психологический комфорт ребенка.

Разработан и реализован перспективный план работы с педагогами ясли – сада и родителями (законными представителями) воспитанников в который включены консультации, тренинги, мастер-классы, семинары-практикумы, разработаны и розданы картотеки игр для развития познавательных и творческих способностей у детей.

Программа была разработана и апробирована на базе ГККП «Ясли-сад «Бөбек» села Возвышенка» в 2022-2023 учебном году.

После проведения итоговой диагностики выявлено, что детей с низким уровнем познавательных и творческих способностей нет.

Результаты внедрения программы свидетельствуют о ее положительном влиянии на:

1) психологический комфорт ребенка;

2) улучшение показателей познавательного развития, мелкой моторики, зрительно-моторной координации среди детей, посещающих занятия;

3) овладение определенным объемом знаний, умений, навыков выполнения упражнений;

4) отсутствие отрицательных эффектов и последствий.

Список использованной литературы

1. Алябьева Е.А. Коррекционно-развивающие занятия для детей старшего дошкольного возраста: Методическое пособие в помощь воспитателям и психологам дошкольных учреждений. – М.: ТЦ Сфера, 2005. - 96 с.

2. Грабенко Т.М. Игры с песком, или песочная терапия / Т.М. Грабенко // Дошкольная педагогика. – 2004. – №5.

3. Давыдова Г.Н. «Пластилинография». – 1,2. – М.: Издательство «Скрипторий 2003 г.», 2006.

4. Ермолаева, М. В. Психолого-педагогические средства познавательного развития дошкольников [Текст]: Учеб. пособие для вузов / М. В. Ермолаева, И. Г. Ерофеева.– Москва [и др.]: [Изд-во МПСИ], 2006. – 223 с.

5. Комарова Т.С. « Изобразительная деятельность в детском саду. Программа и методические рекомендации» - М.: Мозаика- Синтез, 2006.

6. Павлова Н.Н., Руденко Л.Г. Экспресс-диагностика в детском саду: Комплект материалов для педагогов-психологов детских дошкольных образовательных учреждений. – М.: Генезис, 2012. – 80 с.

7. Семенович А.В. Нейропсихологическая коррекция в детском возрасте. Метод замещающего онтогенеза: Учебное пособие. – М.: Генезис, 2007. – 474 с.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру ағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі

Баймурзина Т.Т., тәрбиеші
№69 «Еркем-ай» балабақшасы
Астана қаласы

Аңдатпа: Мақалада мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқыту–ойын , оқу, еңбек іс- әрекеттері арқылы жүзеге асырылады. Мектепке дейінгі баланың тілін, жан-жақты дамуын, қызығушылығын, ойлау қабілетін, шығармашылық қабілетін ойын арқылы тәжірибеде қолдануда көрсетілген. Тәрбиелі тұлға қалыптастыруда біздің балабақша білім беру әдістерін түрлендіріп және жаңа инновациялық білім технологияларын меңгерудеміз.Ойын арқылы оларды әдептілікке, ұқыптылыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу жайлы жазылған.

Кілт сөздер: моторика, технология, сенсорлық, әдістер, педагогикалық процесс, мектепке дейінгі білім беру және т.б.

А.С. Макаренко баланың өміріндегі ойынның атқаратын қызметі туралы: «Үлкендер үшін жұмыстың , қызметтің маңызы қандай болса, балалар үшін ойынның маңызы сондай болады» деген.

«Ойын – бала үшін өмірлік тәжірибе» М. Жұмабаев дегендей, қазіргі уақытта балаларды оқытуға арналған әдістемелер соның ішінде ойын технологиясы кеңінен пайдалану үстінде. Ойын арқылы балалардың сөздік қорын, жаңа сөздерді меңгереді. Ақыл – ой, есте сақтау, танымдық қабілеттерін дамытады. Баланың іс-әрекеті

неғұрлым әр түрлі болған сайын, оның қоршаған ортаны тануы мен танымдық қабілетінің дамуы жан-жақты болып келеді. Білім беру жүйесінің алғашқы қадамы мектепке дейінгі ұйым, балабақша болғандықтан тәрбиешілер мен жетекшілерге жауапкершілік жүктеледі.Мәдениетті, білімді ұрпақты тәрбиелеу үшін тәрбиешінің өзі тәрбиелі, білімді болуы керек. Қазіргі таңда білім беру инновациялық технология түрлері өте көп.Технология түрлері:

Денсаулық сақтау технологиясы
Жобалы - іс шығармашылық технологиясы
Зайцев технологиясы
Ақпараттық қатынастық технологиясы
ТРИЗ технологиясы.
Монтессори технологиясы

Өзектілігі: Ойын баланың даму құралы, таным көзі.Ойын арқылы бала өзінің психикалық ерекшеліктерін қалыптастырады. Бала ойының да ұжымдық сипат болады. Кез келген бала еш уақытта жалғыз ойнамайды, ойын арқылы бір-бірімен қарым-қатынас жасайды. Мұның өзі баланың дамуы үшін ерекше маңызы бар фактор болып табылады.

Денсаулық сақтау технология арқылы баланың денсаулығын нығайтуға, білім дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

Жобалы –іс шығармашылық технология арқылы баланы тәрбиешімен бірге ізденуге, проблемалық іс-әрекетті жасай білуге үйрету, танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Мен өзімнің іс- тәжірибемде осы жобалау әдісін көп пайдаланамын. Өйткені балалармен бір жобаны бастасақ, оларға өте қызық болады.

Зайцев технология арқылы баланы ойын арқылы оқытады.

ТРИЗ технологиясы тек қана балалардың қиялын ғана емес, сонымен қатар шынайылықты түсініп жүйелі ойлауға, өзін –өзі тануға, қоршаған ортаның қиындығын байқауға және өздерінің шағын қиындықтарын шешуге баулу болып табылады.

Монтессори технологиясы арқылы балалардың қоршаған ортаға қызығушылығын туғызу және оны зерттеуге ұмтылдыру.

Ойын технологиялары : дидактикалық, тәрбиелік, дамытушылық. Моторикасы мен сенсорикасын дамытатын М.Монтессори әдістемесінің элементтерін қолданудамыз.Арнайы бұрыш жасақтап, балалардың қызығушылықтарын арттырудамыз. Дидактикалық ойындардың пайдасы өте көп.Соның ішінде танграм әдісімен суреттегі бейнелерді құрастыруды жақсы көреді. Танграм – шамамен 4000 жылдық тарихы бар қытай ойыны. Жеті фигурадан тұратын ойын «ши чао тю». «Танграм» сөзі европалық. «Тань» сөзі («қытайлық» мағынаны білдіреді) түбір «грамма» (грек сөзінен аударғанда «сызық»).**Танграм әдісінің мақсаты:** балалардың ақыл-ойын дамыту, қазір балабақшаларда балалармен ертегілер мен әдеби шығармаларды рөлмен ойнау, қойылымдар қою жұмыстары жақсы жүргізілуде. Театрландырылған қойылымдар арқылы мектепке дейінгі жастағы балалардың тілін дамыту, байланыстырып сөйлеулерін қалыптастыру, өмірлік оң көзқарастарын тәрбиелеу. Балалардың сенсорлық қабілеттерін дамыту. Геометриялық пішіндерді атай білу.

Бала өмірінде ойынның маңызы зор, олар ересектердің қызметінде,жұмысында, қызмет бабында қандай мәнге ие болса, мұнда да сондай мәнге ие болады. Бала ойнағанда қандай болса, есейгенде жұмыста да көп ретте сондай болады. Сондықтан да болашақ қайраткерді тәрбиелеу ең алдымен ойыннан басталады. А.С. Макаренко.

Өзім балалармен жұмыс жасағаным –үлкен бақыт деп санаймын. «Баланды өз тәрбиеңмен тәрбиелеме, өз ұлтыңның тәрбиесімен тәрбиеле»деген мақалды айта келе, бақшамыздың барша педагогтары бала санасына ұлттық салт-дәстүрді дәріптеуде. Қызықты ойындар баланың ойының белсенділігін арттырады. Сол арқылы бала ойын барысында меңгерілген білімді жақсы есте сақтайды. Мектепке дейінгі жастағы балалардың есте сақтау қабілеті әлсіз, қабылдау процестері тұрақсыз боп келетіндіктен олар затты қолмен ұстап, көзімен көргенді, іс-әрекетке жұмыс жасағанды ұнатады.Осыған сәйкес, мектепке дейінгі балалардың жобалау технологиясын кеңінен қолданғаны жөн деп білемін.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. «Мектепке дейінгі тәрбиені ұйымдастырудағы тәрбиешінің анықтамалығы» М.Г. Масхұдқызы

2. «Мектепке дейінгі педагогика» Ф.Н. Жұмабекова

3. «Педагогика» М. Жұмабаев

4. «Педагогическая поэма» А.С. Макаренко

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі

Баймырза А.А.
Панфилов ауданы, Жаркент қаласы,
Үлкеншығаң ауылы «Шұғыла» балабақшасы,
қазақ тілі маманы

Аңдатпа: Бұл мақалада мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделінің құрылымы сипатталып, оны жүзеге асырудағы педагогтың алатын орны мен атқаратын қызметі, соның ішінде инновациялық іс-әрекетінің мәні, түрлері, сипаты, бағыт-бағдары туралы айтылады.

Кілт сөздер: мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесі, инновациялық қызмет, педагогтың инновациялық іс-әрекеті.

Қазіргі заманауи білім беру жүйесі күннен күнге жаңарып, озық технологияларға сәйкес өзгеріп отыратын үздіксіз үрдіс. Әсіресе, бүгінгі күні мектепке дейінгі ұйымдардағы тәрбие мен білім беру жүйесін реформалау ата-аналардың тілек, өтініштері мен балалардың қызығушылықтарына сәйкес мектепке дейінгі топтардың жұмысына жаңа қырынан қарауды талап етеді. Демек, педагог та мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделіне сәйкес білім беру мен ақпараттық ортаның трансформацияланып отыруы жағдайында жаңа

педагогикалық әдіс-тәсілдерді іздеу, қолдану арқылы жұмыс істей білуі тиіс. Ендеше, бұл жерде педагогтың инновациялық қызметінің мәнін түсіндіруге болады: жаңа әдіс-тәсілдер, технологиялар, бағдарламаларды құру, меңгеру, қолдану арқылы білім және тәрбие беру жүйесінде тиімді жолдарын табу, дамыту, жаңа сатыға көтеру болып табылады.

Тәрбие мен білім беру жүйесінің даму моделі жан-жақты әрі күрделі жүйе. Оның мәні дені сау, қызығушылығы жоғары, қарым-қатынасқа ашық, сыни ойлай алатын балаларды қалыптастыруды мақсат етіп құрылған білім беру мен тәрбие жүйесінің трансформациялануы арқылы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың бағыттары мен ережелерін айқындау болып табылады [1]. Сол себепті, қазіргі мектепке дейінгі білім беру ұйымдары да осындай жаңа модельді құруда педагогтың инновациялық қызметін құру, бір жолға қоюды негізгі мақсаты ететіні белгілі. Өйткені, инновациялық іс-әрекет дегеніміз тек жаңалықты енгізіп, оны қолдану ғана емес, жүйені дамытып, тиімді болатын жаңа әдісті тауып, жүзеге асырумен түсіндіріледі.

Мектепке дейінгі ұйымдарда инновациялық қызметті ұйымдастырудың бірнеше бағытын атап көрсетуге болады:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру жүйесінің мазмұнын жаңарту: заманауи оқыту бағдарламаларын енгізу, қосымша білім беру бағдарламаларын тиімді ойлап табу;
2. Әдіснамалық жұмысты жаңарту: әдіснамалық мазмұнды сұрыптау, өнімді түрлерін анықтау, шығармашылық педагогикалық еңбекті дамыту;
3. Білім беру сапасын басқару жүйесін модернизациялау: нормативті-құқықтық, перрспективті-бағыттаушылық, қызметті-белсендендірушілік шарттар тобын жүзеге асыру [2, 8].

Педагогтердің инновациялық қызметінің жалпы мақсаты – мектепке дейінгі ұйымдағы педагогикалық жүйенің мазмұнын жақсарту, сол арқылы білім беру үрдісінде жоғары нәтижеге қол жеткізу болып саналады [3, 186].

Мектепке дейінгі ұйымдардағы білім беруді инновациялық тұрғыда өзгерту, жаңарту, жақсарту әрекеттері жүйелік сипатқа ие. Яғни педагогтердің инновациялық ір-әрекеттері мектепке дейінгі ұйымдардың жаңа түрлерін ғана емес, сол ұйымдарда тәрбиеленетін балалардың тұлғалық жағынан дамуына бағытталатын жаңа білім беру бағдарламаларын құруға жол ашады. Сондықтан да мұндай қызметті дұрыс ұйымдастырып, жан-жақты қарай білу аса маңызды. Ал бұл дегеніміз:

- Білім беру ұйымының жұмысын даму бағытында ұйымдастыру шараларын жүзеге асыру;
- Баланың тұлғалық дамуына бағытталған инновациялық қызмет мазмұнын талдау;
- Педагогтердің инновациялық құбылыстар мен жаңалықтар туралы ақпараттармен қамтамасыз ету, экспертизаны ұйымдастыру;
- Педагогтерді баланың тұлғалық дамуына нәтижелі әсер ететін құралдар мен жаңа әдіс-тәсілдерді жүзеге асыратын құралдармен қамтамасыз ету.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтердің инновациялық қызметін екі топқа бөліп қарастыруға болады: ұжымдық және жеке. Ұжымдық қызмет түрлеріне семинарлар мен практикумдер, ғылыми-практикалық конференциялар, әдістемелік бірлестіктер мен мектепке дейінгі ұйымдардың әдістемелік кабинеттерін жатқызуға болады. Ал жеке қызметке жеке

өзін-өзі дамыту, өз шығармашылық тақырыбымен жұмыстану, жеке консультациялар жатады.

Қорыта айтқанда, мектепке дейінгі ұйымдардағы педагог жұмысының бағыт-бағдарын, мақсат-міндеттерін, түрі мен әдіс-тәсілдерін жетілдіру – тәрбиеленуші және білім алушы баланың дұрыс қалыптасуына, жалпыадамзаттық құндылықтарды игеріп, білім саласындағы соңғы үлгіге сай ақпараттармен қамтамасыз етіліп, оны іске асыруына жағдай жасалуының негізгі шарты. Педагогикалық қызметке инновациялық тұрғыдан келу арқылы білім беру жүйесінде оңтайлы, тиімді шешім қабылдап, бала, педагог, ұйым үшін де жеңісті жетістікке жетуге болады. Сол үшін де тиімді әрі жаңа әдіс-тәсілдер немесе бір сөзбен айтқанда, инновациялық іс-әрекеттер мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру ұйымдарында теориялық және практикалық жағынан маңызды орынға ие.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 қаулысы, https://adilet.zan.kz;
2. Герасимов Л.В. Инновации в образовании: сущность и социальные механизмы. – Ростов: «Логос», 1999. – 136 б.
3. Лазарев В.С. Управление инновациями в школе./ В.С. Лазарев. — М.: Педагогикалық білім беру орталығы, 2008. — 352 б.

Мектеп жасына дейінгі балаларға музыкалық білім берудің ерекшеліктері

Басшиева Ләйла Кәдірбекқызы
Астана қаласы
№68 «Балбұлақ» балабақшасы
музыка жетекшісі

Аңдатпа: Музыкалық тәрбие беру дегеніміз – баланы әсемдік әлеміне дыбыс арқылы жетелей отырып осы сұлулық, ізгілік, адамгершілік қасиеттерін бойына сіңіру, қоршаған әлемнің шындығын көркем дүниелер арқылы түйсіндіру

Кілт сөздер: динамика, диотоника

«Баланы жастан» деп қазақ бекер айтпаса керек. Дүние-таным, айналаға деген құштарлық , табиғатқа деген сүйіспеншілік, сұлулыққа деген еліктеушілік бала жастан адам басына қалыптасады. Музыкалық тәрбие беру дегеніміз – баланы әсемдік әлеміне дыбыс арқылы жетелей отырып осы сұлулық, ізгілік, адамгершілік қасиеттерін бойына сіңіру, қоршаған әлемнің шындығын көркем дүниелер арқылы түйсіндіру.

Баланың 2-6 жас шамасы – музыка өнеріне баулу кезеңінің ең қолайлы сәті. Осы жастағы балдырған музыка тыңдау, ән айту, есте сақтау, ажырату, жеке немесе ұжыммен орындау тәрізді әрекеттерді толық меңгеруге даяр болады.Тәрбиеленуші бүлдіршіндер мектебінің табалдырығын аттай отырып, жаңа дүниемен танысады. Сабақ үстіндегі іс-әрекеттер (тыңдату, сауатын ашу, орындату, ырғақты қимылдар жасату, шығармашылық

тапсырмалар орындау, т.б) баланың ой-қиялын шыңдайды, логикалық ойлау жүйесін дамытады, әсемдікті сезінуге, сұлулықты түсіне білуге баулиды.

Балалар жеке ән дауысын естіп-ажыратуға, музыкалық аспаптардың дыбыс бояуын біліп, талдауға қатысады. Бұл- музыкалық талдау жасауға алғаш аяқ басуы. Сабақ барысында жалпы музыкалық шығармалар жайында мағлұмат алады: олар музыкалық ойды түсіне бастайды, авторлары мен шығармашылық шығу тарихы туралы, т.б. мәліметтермен танысады. Тек, мағлұмат ала қоймай, оны орындай отырып, белгілі бір дағдыны меңгереді. Әннің негізгі мазмұнын түсініп айтуға , дыбыс биіктігін сезініп, ырғағын дұрыс келтіріп, жылдамдығын ажырата, мәнерлі орындауға машықтанады. Сабақтың тағы бір ерекшелігі-тәрбиеленуші өз бетінше би қимылдарын қосы кіріктіруге де талпынады. Бұл- балаға өте ұнайтын іс-әрекеттердің бірі.

Мектепке дейінгі балалық шақ-бөбекті әсемдік әлеміне неғұрлым кеңінен араластыратын кезең.Эстетикалық тәрбиенің жарқын құралдарының бірі-музыка.Баланы жан-жақты, әрі үйлесімді дамыту музыканың атқаратын міндеті. Осы маңызды міндетті орындау үшін балада жалпы музыкалық қабілетті дамыту керек.

Музыкалық қабілеттің бірінші белгісі- музыкалық шығарманың сипатын/характерін/ сезіну,естігеніне бірге қуану,не күйіну,эмоциялық әсерін көрсету,музыкалық образды түсіну қабілеті. Музыка- баланы толғандырады,қабылдаушылық қабілетін оятады,өмір құбылыстарымен таныстырады,оларды бір-бірімен салыстыратын ой туғызады.

Музыкалық қабілеттің екінші белгісі-тыңдау қабілеттілігі,ең қарапайым музыкалық дыбысты тыңдап,есті білу мәдениетін байқайды.

Ең қарапайым қасиетін (аспаптардың жоғары және төмен тембрлік дыбысын) салыстырады, **шығарманыңең қарапайым құрылымын** (әннің бастамасын,қайырмасын, бөлімдерін) айырады, бір-біріне қарама-қарсы көркем образдарын айқындайды.

Музыкалық қабілеттің үшінші белгісі-музыкаға творчестволық көзқарастың көрінісі.Бала музыканы тыңдап отырғанда,көркем образды әнді,ойынды көз алдына елестете отырып,өзінше қабылдайды. Музыка баланың сезімдеріне тікелей әсер ете отырып,оның патриоттық, адамгершілік сезімдерін қалыптастырады. Түрлі халықтардың жеке және хормен айтылатын әндері мен билері достыққа тәрбиелейді.

Ұжым болып ән салу,билеу,ойнау көп ретте тәрбиелік міндеттерді шешеді.Ән айту бәрінің бірдей күш салуын қажет етеді,әнді дәл айтпайтын бала жақсы айтатын балаға қарап үйренеді.Музыкамен айналысу мектеп жасына дейінгі баланың жалпы мінез құлқына,денсаулығына, мәдениетіне себін тигізеді.

Өнердің басқа түрлері сияқты музыканың танымдық маңызы да бар.Музыка балалардың эстетикалық және ақыл-ой тұрғысынан жетілдіре отырып,оның қабылдау және көз алдына елестету қабілетін жандандырады.

Музыкалық ырғақ сәтінде балалар рахаттана әндетіп, музыка ырғағына сай қимылдай жүріп, өздері ойлап тапқан жаңа биге көшеді. Би, халықтың жеке билері,пантомимо, әсіресе музыкалық ойын түріндегі драма балаларды өмір көріністерін бейнелеуге, бейнелі қимыл,мимика,сөз арқылы персонаждарды сомдайды.

Балалардың жас ерекшеліктеріне байланысты музыкалық даму ерекшеліктері де жылдан-жылға өсе береді,баланың қабілеті белсенді музыкалық қызмет процесінде дамиды.

Музыкалық дамудың неғұрлым елеулі ерекшеліктері: есту сезімі, музыкалық есту қабілеті, ән айту, музыкалық ырғақ орындаудағы қарапайым дағдылары, қимылдары.

Бір жасқа аяқ басқанда: нәресте туғаннан кейін 10-12 күнде дыбысқа елеңдейді, 4-5 айда қай дыбыстың қай жерден шыққанын аңғарады, әндеткен дауысқа құлақ түреді,ал 1 жасқа шыққанда бөбек ересек адамның салған әнін тыңдап, ілесе былдырлап, уілдейді.

Екі жасқа аяқ басқанда:музыканы қабылдағанда балалар жарқын контрасты эмоциялар көрсетеді.Бала жоғары және төмен дыбыстарды,қатты және бәсең үнді айыра біледі, сылдырмақтармен ойнайды, әннің қайталанған сөздерін айтады.Әндеткен ересек адамға қосылады,ең қарапайым қимылдар жасауды меңгереді;музыка әуеніне ілесіп алақандарын соғады,аяқтарымен топылдатады.

Үш,төрт жасқа аяқ басқанда:балалардың сезімталдығы артады,заттар мен құбылыстарды,музыкалық қасиеттерді айыра алады,кейбір бала қарапайым әуенді дәл қайталап айта алады. Төрт жасқа толар шағында балалар ересектердің азғана көмегі арқылы шағын әнді орындай алады.Бидің түрлі қимылдарын орындай алады.

Бес жасқа аяқ басқанда:бұл-балалардың көп нәрсені білуге құштар шағы,ол өте байқағыш келеді, музыканың көңілді, қуанышты, сабырлы екенін, дыбыстардың жоғары-төмен, тез-баяу орындалатынын,әуеннің қандай аспапта орындалып жатқанын ажыратады. Бала әнді қалай айту, қол ұстасып жүріп билеуде қалай қимылдауды біледі.

Алты және жеті жасқа аяқ басқанда:бұл кезең – мектепке даярлық кезеңі.Музыка туралы алған білімдерін тек сұрақ арқылы жауап бермей, музыкалық шығармаға өзінше сипаттама бере алады, музыканың бейнелеу құралдарын талдап музыка әуеніндегі әр түрлі сарындарды сезінеді. Бала музыка ерекшеліктерін айыра біледі және оларды есіне ала отырып, музыканы тыңдағанда, ән мен би қимылдарын орындағанда белгілі бір образға сай қимыл жасайды. 6-7 жастағы балалардың даусы бұрынғыдан да бекіп,диапазоны кеңейеді,әншіліктері айқындалады,музыкаға деген жеке ынтасы мен қабілеті айқын көріне бастайды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. ”Музыкалық- эстетикалық тәрбие” П. Момынұлы Алматы 2000
2. К. Қуатбаев “Музыкалық ойындар,әндер,билер” 1967
3.«Отбасы және балабақша»№1,2005
4.Емельянов В.В. Дауыстың дамуы. Координация и тренаж.СПб.1996
5. Вербов А.М. «Дауысты қою техникасы» Музгиз. 1961

Бала тәрбиесіндегі ата-ана жауапкершілігі

Омарова Г.Т., тәрбиешісі
№39 «Меруерт» балабақшасы
Астана қаласы

Атақты ойшыл Әбу Насыр әл Фараби: «Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие керек. Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның өміріне қауіп

әкеледі» деген екен. Бұл сөздің растығын өмір тәжрибесі талай мәрте дәлелдегені белгілі. Осы орайда біздің ата-бабаларымыз тәрбиенің орны бөлек екенін жақсы білген. Өйткені ұрпаққа үлгілі тәрбие бере алу – қоғамның өзін, елдің тірегін қалыптастыру. Соның ішінде балаға өнегелі тәртіп пен құқықтық тәрбие бере білу – өлшеуі жоқ қазына.

Әрине, біз қашанда балаларға жан-жақты құқықтық тәрбие беруді жетілдіріп отыру – басты парыз дейміз. Бірақ сол тәрбие беруде үнемі кеш қалатынымыз ешкімді ойландырар емес. Ата-бабамыз баланың тәрбиесі бесіктен бастау алатынын айтудай-ақ айтқан. Бірақ көбіміз бүгінгі ұрпақтың, яғни ертеңгі ел тірегінің ақыл-парасаты мол, мәдениеті озық, саналы өсуі, оның кейін есейгенде жияр біліміне ғана байланысты емес, ең алдымен құрсақтан берілетін иманды әдет-ғұрып, өнегелі салт-дәстүр, ұлттық болмыспен келетін тәрбие көзінде жатқанын ескере бермейміз. Ал бірақ олардың бойында ата-бабамыз қалыптаған ұлттық тәрбие өзегі бар ма? Өз тілін менсінбей, өзге тілде сайрайтыны. Баяғыда бір патша өзінің қол астындағы елдің атақты данышпанына баласын тәрбиелеуге беретінін айтыпты. Мұны естіген данышпан тәрбиеге берілетін бала неше жаста екенін сұраған ғой. Сонда патша баласының екі айға енді толғанын жеткізсе, әлгі данышпан: «Балаңның тәрбиесін ойлағаның жөн екен, бірақ кеш қалыпсың» депті. Бұған түсінбеген патша: «Не айтып тұрсың? Ана сүтінен әлі аузы кеппеген, буыны қатпаған, бесіктен белі шықпаған балаға тәрбие берудің кештігі қалай?!», – деп шамданыпты. Сонда данышпан қария: «Баланы құрсақтан тәрбиелеу керек еді», – деген екен. Көрдіңіз бе, нағыз тәрбие төркіні тереңде жатқанын осыдан да аңғаруға болар. Ұлтжанды адам мұндай мысалдардың астарында өмірлік тәжірибе мәні жатқанын түсінеді. Ендеше келешек ұрпаққа тәлімді тәрбие беру ісі әркімнің өз тәрбиелік ісінен басталатынын қоғамымыз ұмытпаса екен дейміз. Себебі «Не ексең – соны орасың» деп, бекер айтылмаған.

«Ата-баба тәрбиесінен кенде қалған ұрпақпыз. Мұны ойлап жатқандар аз. Ұлт туралы, ұлтжандылық туралы айтатындар көп, ал солардың өз ісіне үңілсең – жаңың ашиды. Оның үстіне осы ғаламтор әлеміне енген қазіргі заманда жастар осы интернет иіріміне батып бара жатқандай көрінеді. «Ұяда не көрсең, ұшқанда соны ілерсің» дейді халық даналығы. Тал бесіктен басталған тәрбие мектепте, одан әрі жоғары оқу орнында жалғасын тапқанда ғана нәтижелі болады. Барлық жерде бірыңғай ата-баба тәрбиесі керек».

Рас сөз. Он сегізге толған жас – жаманды да, жақсыны да сезіп, көріп, барлық тәрбиені бойына сіңіріп, өмірге қадам басқан азамат. Өкінішке орай, оны қайта тәрбиелеу қиын. Ол кезде «Қызым саған айтам, келінім сен тыңда» дейтін кезең өтіп кетеді. Демек, **Абай атамызға құлақ түрсек:** «Баламды медресеге біл деп бердім, Шен алсын, шекпен алсын деп бермедім...» - деуі арқылы адамның борышы шен - шекпен емес, тәрбие арқылы туған халқына қызмет ету дегенді меңзегенін ескеру қажет. Ендеше елдігімізді ерте қамдаймыз десек, «Бір жылын ойлаған күріш егеді, он жылын ойлаған ағаш егеді, ал жүз жылын ойлаған бала тәрбиелейді», деп айтылғандай, құрсақтан берілетін тәрбиенің орны бөлек екенін ескерген жөн. Сонда осы тәрбиемен бармақтай болса да берілген білімнің қоғам үшін өлшеусіз қазына болып оралатыны да сөзсіз.

Қорытынды:Қазіргі таңда баланы тәрбиелеуде ата- ананың да, тәрбиеші, ұстаздың да атқаратын рөлі зор.Жас күнінде бала қандай тәрбие алса сол ізбен алға қарай өседі.Тәрбие кезінде отбасының, балабақшаның да алатын орны бар. Ата – ана баласына өз отбасын қадір

тұтудан бастап, туған-туыс,Отан,Қазақстан деген ұғымдарды терең түсінгені, құрметтпен қарауға тәрбиелеу керек екенін ұғындыру.

Ата- ана жауапкершілігі бәрінен биік болмақ.Сондықтан ата-ана басты талапты өздеріне қойғандары жөн. Баланың тәрбие алуына қоғамнанөз орнын табуына жағдай жасауына әрбір ата –ана педагогикалық әдіс-тәсілдерге сүйенген дұрыс.

Халық қашанда өскелең ұрпақты тәрбиелеудің мәнін,оның қиындығы мен қуанышын, одан шығатын нәтижені біліп отырған.Сондықтан да қазіргі заман талабына сай тәрбие беру,әр баланың жеке тұлға ретінде қабылдау.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. «Отбасы және балабақша» журналы №6, 2014 жылғы 29 бет.
2. «Бала мен балабақша» журналы №7, 2015 жылғы 29 бет.

Педоготың іс-тәжірибесі мен әдістері

Нуржигитова Қ.Ж
Астана қ. №95 «Алматы» балабақшасы
шағын орталығының, тәрбиешісі

«Ақырын жүріп, анық бас,еңбегің кетпес далаға.
Ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға» –
деп Абай атамыз айтқандай

Аңдантпа: Ұстаз болу оңай мамандық емес , өзінің қуанышы мен қиындығы қатар жүріп отырады. Біз ұстаздар үнемі білім берумен бірге білім алып отырамыз - деп айтқым келеді - неге? Себебі заман ағымымен сай болып өсіп кележатқан өскелең ұрпаққа жаңа технология, жаңа ақпарат беріп отырумыз керек. Жас ұрпақты тәрбиелеуде, тәрбиешінің атқаратын қызметі өте зор.

Кілт сөздер: атақты ұлы педогог , Амонашвилидің айтқан мынадай сөзі бар еді:

«Тәрбиеші бұл – өзге адамның дамып жетілуін өз жауапкершілігіне алатын кәсіби адам».

Ия біз тәрбиеші ұстаздар бала өміріне , оның өсіп , білім мен бірге тәрбие алып, олардың дамып жетілуіне жауаптымыз. Әр баламен жеке жұмыс жүргізу, топтық жұмыс жүргізу, ортасына үйрету, қарым-қатынасқа түсуін, рухани білім беру күнделікті ұйымдастырылған іс-әрекетте жүзеге асырылып отырады.

Осы мамандықты таңдағанан кейін, оның қызығы мен шыжығына шыдау керек. Әр баламен және ата – аналармен жұмыс жүргізу.Тек қана баламен ғана шектелмей, ата – аналарға да тапсырмалар беріп, оларды да бала- бақша өміріне байланысытырып отыруымыз керек. Белсенді ата – аналарды марапатап, алға ұмтылдырып баламен бірге мақтап, мадақтап қойсақ жақсы нәтижеге қол жеткіземіз. Тек қана алға- алға ұмытылып жұмыс істегенде ғана ұстаз жақсы нәтижеге қол жеткізеді.Сондықтан күнделікті дайын болу, өз құжаттарына сенімді болу және оны дамытып жоғары деңгейде көрсету, ұстаздың міндеті және мақсаты. Әр қашанда мейрімді болу және күліп жүру бұл біздің баламен жұмысыңызды көрсетеді.

Қоғамдық жұмыстарға да белсене қатысып үнемі біліміміздіжетілдіріп, біліктілігімізді артырып отыруымыз керек.

Қазіргі таңда оқу бағдарламаны ойын арқала жүзеге асыру, ойнап отырып бала көптеген білімді бойына сіңіреді және дамйды деп айтқым келеді.

Ол үшін қазіргі кезде өте оңай инновациялық техникамыз дамыған балаға білім бері үшін көптеген жағдайлар жасалған, теледидар арқылы көрсету немесе интеративтік тақта, әр түрлі түсті суреттер, ойыншықтар керекті заттарымызды оңай етіп көрсете аламыз. Менің өзімнің осы отыз жылдық тәжірибемеде бастапқы жылдарда біз мұндай заттарға қол жеткізу оңай болмады , барлығын қолмен жасап,түнімен сызып, бояап дайындап қолдан жасалған көрнекіліктер алып келетінбіз. Сол қолдан жасалған заттармен ашық ұйымдастырылған іс – әрекеттерді өтікізіп жүргіздік.

Ол кездегі балаларда зейінді , тіл алатын, тәртіпті білімді балалар болды.

Ата – аналарда тапсырмаларды бірге орындап , көмектерін тигізіп отыратын,

Көп затты қолмен жасау арқылы іске асырдық.

Қазіргі таңда жас педогогтарға оңай болып тұрған жоқ деп те айтқым келеді себебі қазіргі балаларда байланыстырып сөйлеу яғни коммуникация дағдылары жақсы дамымаған кейбір дыбыстардың дұрыс айталмауы , ұзақ уақыт баланың отыра алмауы тәрбиешінің жұмысын ауырлата түсуде және оған қосымша ата – аналардың жұмыс басты болып балаға көңіл бөлмеуі деп білер едім. Өз мамандығын жақсы көрген адам ғана осы тығырықтан шығып тіл табысып жұмыс жүргізе алады.

«Ұлы педагог В. Сухомлинский «Ойынсыз, музыкасыз, ертегісіз, шығармашылықсыз, қиялсыз толық мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды» дейді, демек, шәкірттің ақыл-ойы, парасаты ұлттық салт-сананы сіңіру арқылы байи түспек.» демекші...

Осы орайда мен өзімнің әдіс – тәсілдерімен бөліскім келеді.т Ойын арқылы ұйымдастырылған іс-әрекет балаға тиімді және көзбен көріп, қолмен ұстағаннан кейін баланың есінде қалады.

Балалармен көңіл көтеру мақсатында мен күнделікті бірнеше ойындарды кезекпен өткіземін мысалы «Айдаһар» ойыны немесе шар ойыны «Тілек алқасы» Ұйымдастырылған іс – әрекетке дайындық ретінде ойнатамын

Бұл ойындарады балаларға өте қызықты жарыс ретінде ойнатамын. Мысалы:

«Айдаһар» ойыны **мақсаты:** көтеріңкі көңіл күй сыйлау , жағымды эмоция.

Шарты: Айдаһардың басын яғни бірінші тұрған баланы соңы тұрған бала ұстап алу керек.

Ұйымдастырылыған іс – әрекетте ойналатын ойын таным дағдысы бойынша кеңістікті бағдарлау мақсатында «**Дұрыс бағытты көрсет»** Оң жақ, сол жақ, жоғары,төмен.

Мақсаты: Балаларды кеңістікті дұрыс бағдарлауға және ойлау қаблетін дамыту.

Шарты: Кім бірінші жинайды және дұрыс бағытты көрсетеді.

Балаларды жылдамдыққа және тез шешім қабылдауға үйретеді.

Кммуникативтік дағды бойынша фонарик әдісін пайдаланып балаладың есте сақтау қаблетін дамыту. **Мысалы:** жұмырытқадағы дыбысты дұрыс айту

«Фонарик» әдісі бойынша

Мақсаты:Балалардың есте сақтау қаблетін дамыту.

Шарты: Телефоның фонарын қосып балалар қолдарында жұмыртқада не бейненленген соған жауап береді.

Шығармашылық дағды бойынша балалармен кілемше жасау ойыны балалардың қол моторикасын дамыту және пішіндерді есте сақтап қалу.

Мақсаты:Қағаз парағын тең және тең емес бөліктерге бөліп пішіндер шығарып бөліктерден құрастырады және жапсырады.

Бұл ойындардың мен үшін ұтымды жақтары көп болды ең бірінші бала қуана да қызығып орындады және есіне сақтап өз сөздерімен айтқаны.

Қызығушылығы жоқ балалардың өздері бірі- бірімен жарыса орындағандары ұтымды деп ойлаймын. Бала қызыққан ойынын келесі жолы қайталауын сұрағаны да мен үшін ұтымды.

Ойын туралы айтқан ұлы педогогтың мынадай сөзі бар

«Ойын баланың алдынан өмір есігін ашып оның шығармашылық қабілетін дамытады. Ойынсыз ақыл ойдың қалыптасуы мүмкін емес».

В. А. Сухамлинский

Сондықтанда ойынды қаншалықты біз көп пайдалансақ баланың қызығушылығы арта түседі екен.

Қорыта айтар болсам , ойынды ұйымдастыру тәрбиешіден көп еңбекті талап етеді себебі бала білімді меңгереді ,ақыл ойы дамиды және қарым қатынасқа түседі.Белгілі бір нәтижеге қол жеткіземіз және үлкен жетістіктер алып келеді.Сондықтан да аянбай еңбек етеміз деп,сөзімді аяқтағым келеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Ш.А. Амонашвилидің «Гумандық педогогиканың негіздері еңбегі бойынша» дан алынды.
2. Ұлы Абайдың қара сөзі
3. Балаларды ойын арқылы тәрбиелеудің маңызы мен жолдары.

Функциональдық сауаттылық: өзектілігі, мәселелері, шешу жолдары

Бегзатхан Аливби
«Аққу» бөбекжайы» КМҚК, тәрбиеші

Еліміздің болашағы өскелен ұрпақтың білімі мен біліктілігіне тікелей байланысты. «Сауатты ұрпақ - болашақтың айқын кепілі». Осы тұрғыда оқытудың заманға сай жан-жақтылығы, педагогқа тікелей байланысты. Ұрпақтан-ұрпаққа берілетін білім мен тәрбиенің ұшан теңіз болуы, бір іздігімен қатар нақты ақпаратпен жаңартылған нұсқада жетуі педагогтың функциональдық сауаттылықты қаншалықты орынды пайдаланып жатқанын көрсетеді. Білікті маман даярлаудың нәтижесін осы жас бүлдіршіндердің елге әкелер пайдасымен өлшеуге болады деп ойлаймын. Білімді ұрпақтың көп болуы келешектің берік қамалы мен дамыған елдердің алды болуға бірден-бір кепілдік деп білемін.

Заманауи педагогтар көп. Осыдан бірнеше жылдар бұрын педагогтер өз құқығын тиімді пайдала алмай тәрбиеленуші мен тәрбиеші, ұстаз бен оқушы, тәлімгер мен дәріс алушы арасында түсінбеушіліктер, педагогтар мен ата- аналар арасында туындаған еді. Сол себепті де бірқатар білімді педагогтар заманауи оқыту түріне көшуде қиындыққа ұшыраған. Бірақ, мемлекет басшылығының қолдауымен бұл кикілжін өз шешімін тауып «Педагог мәртебесі туралы» заң 2019 жылы 27-желтоқсанда Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалды. Заң аясында қарқынды жұмыстардың нәтижесінде педагогтардың қалыпты жұмыс жасауына жағдай жасалды. Білімге ұмтылған жас талапкерлерде заманауи оқытуды қолдап, оған түсіністікпен қарай бастады. Ата-аналармен де тиімді және бір ізді жұмыстың арқасында білімді, жан-жақты оқушылар көбеюде. Бұл дегеніміз - педагогтың ақпараттық құзыреттілігің көтерілгенін және де функциональдық сауаттылықты сонымен қатар заманауи технологияларды, методикаларды тиімді пайдаланып жатқанын көрсетеді. Педагогтың қабілеттілігін оның пайдаланған материалдарынан-ақ байқауға болады. Білімді, білікті педагогтар қайталама әдіс-тәсілдерді емес, дәстүрден тыс әдістерді қолдана отырып, белгілі бір шекарада тұрып қалмай жан-жақты баланы дамыта алады. Білімді адамға кез-келген қамалды бұзатын кілт болады. Ол әрине білімін іс-тәжірибеде қолдана алу болып табылады. Бірақ, бар білімді игеретін қазіргі заман балаларын таң-қалдыру қиын. Осы тұста бірлескен екі жақты жұмыстардың маңызы

зор. «Қалауын тапсаң – қар жанар» дегендей, болашағымызды бүгіннен жоспарлап, ұрпағымызды дұрыс жолға салу үшін бірлесіп қызмет етіп, білімді ұрпақ тәрбиелеміз керек. Және, ол үшін білікті педагогтың ғана рөлі аз болады, сонымен қатар функциональды жастарды тәрбиелеп шығару басым рөл атқаратын болады.

Функционалдық сауаттылық – мектепте алған білімдерін, іскерлік дағдыларын, адами іс әрекеттердің әр түрлі салаларында сондай-ақ тұлға аралық қарым-қатынастарды өмірлік міндеттерін шешу үшін пайдалану болып табылады.

Функционалдық сауаттылықтың негізгі міндеті – мұғалім баланы оқыта отырып, оның еркіндігін, белсенділігін, шығармашылық тұрғыда ойлауын қалыптастырып және баланың өз бетінше шешім қабылдауға дағдыландыру.

Еркіндік - жаңашылдыққа тәрбиелеудің бірден-бір әдісі. Балаға еркіндік бере отырып, оның пікірін есепке ала отырып, тәрбиелеу мен оқыту бағытын нақтылай аламыз. Міне, біздің ең бірінші жасауға тиіс тиімді тәсіліміз. Одан кейін, бағыт бойынша нақты мақсаттар мен міндеттер дайындау. Осы міндеттерді оқушы мен бірлесіп бөліп алу арқылы мақсатқа жету. Ең бастысы менің ойымша - **тоқтап қалмау.** Бұл дегеніміз «Аз-аздан үздіксіз».

Үздіксіз жүргізілген жұмыс міндетті түрде өз нәтижесін береді. Кез-келген істе көтерілу мен құлдырау бар, сол сияқты білімде де шыңына шығу бар, шыңнан құлау бар. Бірақ бұл шыңда тұрақтап қалу тек үздіксіз даму мен еңбектің нәтижесінде болады. Нәтижеге жеткісі келетін кез-келген педагог оқушысын бірінші білімге емес тәрбие мен тәртіпке бағыттау керек деп ойлаумын. Тәртіп бар жерде тәрбие болады, тәртіп болса нақты шешім мен жауап болады. Сондықтан тәртіпке бағынған кез-келген оқушы ұстазының берген білімін нақты мақсатқа жетуге пайдаланады. Білікті маман, замануи педагог әр іс-әрекеттің, әр сөздің алдында қанша жауапкершілік жүктеліп отырғанын жақсы түсінеді біледі, және әр кез бала алдын да сезінеді. Әрбір педагог жұмысқа кірісерде болашамызды өз қолымызбен құрып жатқанымызды ұқса екен деймін. Өзінің армандаған елі мен жерінде дамыған елде өмір сүргісі келсе, осы алдына келген он баланың кем дегенде жетеуіне дұрыс бағыт бере алуы керек деп ойламын. Ал егер ол қолынан келмесе, онда өзін шыңдаудан бастау керек, яғни, біліктілігі мен білімін арттырып күнде үзденісте болса міндетті түрде нәтиже мен нақты алдына мақсат қоя алатын, жауапкершілікті сезіне алатын педагог болады.

Әрбір адам, басқа бір адамның өміріне себепкер болып жатады. Ал, педагог бір емес бір елдің болашақ жас ұрпағы үшін себепкер жан. Алдына келген әрбір баланың жеке тұлға болып қалыптасуына басты себепкер және бағыттаушы ұстаз. Нақты мақсатына жете алатын, еркін, заманауи, қиындыққа төзімді, білімге құштар, тәрбие мен тәртіпке бағынатын ұрпақ тәрбиелеу, педагогтың басты міндеті болса, осы міндеттерді орындайтын заманауи педагог бұл мықты біліммен сусындаған елін ойлайтын жастар болуы тиіс.

Жастар жылына арналған бағдарламамыз да өз нәтижесін берді. «Жастар жылы» деп нақты міндеттер жүктеп, жұмыстар жүргізілгеннің арқасында білікті жас мамандарды да тани бастадық. Еліміздің болашағына үлес қосып жүрген жас педагогтардың жыл санап көбейіп келе жатқаны қуантады. Бұл қатарда мен де бармын. Тәрбиеші маманы болып жұмыс жасап жүргеніме биыл 4 жылдан асты, осы уақыт аралығында өзіммен қатарлас жас мамандардың дамып, келешекке ұмтылып жатқаны мені де жігерлендіреді.

Азда болса алға ұмтылып дамудың арқасында «Қарағанды облысының білім саласындағы жаңа 100 есім» атты кітабына іліктім. Бұл мен үшін күтпеген жеңіс. Сондықтан менде болашақта «Ұстаз» атына лайық болу үшін білімді ұрпақ тәрбиелеу үшін жан-жақты дамуға тырысамын. Білімімді шыңдап, біліктілігімді арттыруда әрқашан ерік-жігерімді аямау жұмсаймын. Ата-анамның маған берген тәрбиесі мен жақсы қасиеттерін тәрбиеленуші жас ұрпаққа дәріптей отырып, оқу орындарында алған білімдерімді балалардың жан-жақты болып өсуіне пайдалы етіп дайындап, сорттап, жіктеп және жеңіл етіп үйретемін.

Ел ертеңі бәріміз үшін үлкен жауапкершілік пен міндет. Ертеңіміз үшін бүгін қызмет етіп, білікті маман болайық. Ұрпағымыз білімді болсын десек, заман ағымымен үздіксіз дамуды тоқтайтпайық дегім келеді.

Қорыта келе айтарым, функциональдық сауаттылықтың өзектілігі оны қолдана алуда. Яғни, мәселелерді, шешу жолдарын әрқашан әртүрлі бағытта іздеу, іздену. Заманауи педагогтің ақпараттық құзыреттілігі дәл осы функциональды сауаттылықты қаншалықты дұрыс түсініп және пайдалануында, білікті маман білімін іс-тәжірибемен көрсетеді. Сондай-ақ «маман» атына сай болуы үшін лайықты түрде үздіксіз ізденісте болады. Білімнің шыңына жету менің ойымша алдындағы білім алушы жас ұрпақ жақсы жетістікке жетіп «Ұстаз – сізге рақмет!» - десе, міне, нағыз білікті, функциянальды сауаттығылы жоғары, білімді маман дер едім. Менде осындай әдемі, әсерлі сөздерді бір күні есту үшін тыңдай еңбек етемін.

Қиында, қызықты, сан- алуан саласы бар «Педагог» мамандығы баршамызға жүгі ауыр жүктеменің бірі. Педагог болу тек мықтылардың ғана қолынан келеді. Осындай қайратты сөздермен біз өсеміз, дамимыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Мектеп оқушыларының функционалдық сауаттылығын дамыту жөніндегі 2012-2016 жылдарға арналған ұлттық іс-қимыл жоспары: / Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 25 маусымдағы №832 қаулысы // ресми мәтін. Астана: Әділет, 2012. – 14 б.
2. http://www.google.kz Жаңа білім беру технологиясы мен әдіс тәсілдері

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудағы

жанашылдық пен өзгерістер

Бейсенова А.И., Сартбаева А.М.

Қарағанды облысы, Шет ауданы, Ақадыр кенті

«Балбөбек» бөбекжайы» КМҚК, музыка жетекшісі, тәрбиеші

Аңдатпа

Мектепке дейінгі білім берудегі оқытудағы инновациялар мен өзгерістер неғұрлым тиімді және бейімделген оқытуды қамтамасыз етуге бағытталған. Заманауи технологияларды қолдану, дара тәсілдер, ізденімпаздықпен оқытуға және әлеуметтік дағдыларды дамытуға баса назар аудару.

Кілт сөздер: интерактивті, инновациялық қызмет, негізгі аспектілер

Мектепке дейінгі білім беруде оқытуға инновациялар мен өзгерістер енгізу тез өзгеретін білім беру ландшафтының құрамдас бөлігі болып табылады. Бұл процесс ерте жастағы балаларды дамытудың тиімді және бейімделген тәсілдерін жасауға бағытталған.

Мектепке дейінгі білім берудегі негізгі өзгерістердің бірі – заманауи технологияларды белсенді қолдану. Интерактивті тақталар, білім беру қолданбалары және онлайн ресурстар тәрбиешілерге оқуды және дағдыларды дамытуды жақсартатын қызықты оқу сценарийлерін жасаудың жаңа мүмкіндіктерін береді.

Маңызды өзгеріс – дәстүрлі оқыту әдістерінен икемді және жеке тәсілдерге көшу. Бағдарламаларды әрбір баланың жеке қажеттіліктеріне бейімдеу басымдыққа айналады, бұл негізгі дағдылар мен білімдердің тиімдірек қалыптасуына ықпал етеді.

Зерттеу әдістерін оқу үрдісіне енгізу де маңызды жаңалық болып табылады. Балалардың оқу процесіне белсенді қатысуына мүмкіндік бере отырып, олардың ізденімпаздығы мен шығармашылық ойлауын ынталандыру арқылы тәрбиешілер материалды терең түсінуге жағдай жасайды. Ынтымақтастық пен қарым-қатынас принциптерін енгізу мектепке дейінгі білім берудегі заманауи оқыту үлгілерінде де атап өтілген. Ұжымдық жобалар мен серіктестермен өзара әрекеттесу арқылы әлеуметтік дағдыларды дамыту қоғамда сәтті бейімделуге негіз жасайды. Осылайша, мектепке дейінгі білім берудегі оқытудағы инновациялар мен өзгерістер неғұрлым тиімді және бейімделген оқытуды қамтамасыз етуге бағытталған. Заманауи технологияларды қолдану, дара тәсілдер, ізденімпаздықпен оқытуға және әлеуметтік дағдыларды дамытуға баса назар аудару балалардың ерте жасында олардың жан-жақты дамуына ықпал ететін қолайлы білім беру ортасын жасайды.

Білім беру тұлғаның табысты дамуының негізгі факторына айналып отырған қазіргі заманда мектепке дейінгі білім берудегі педагогтың инновациялық қызметі шешуші рөл атқарады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың даму моделін жүзеге асыру педагогтардан заманауи тәсілдер мен әдістерді белсенді түрде енгізуді талап етеді. Тәрбиешінің инновациялық жұмысының негізгі элементтерінің бірі – заманауи білім беру технологияларын қолдану. Интерактивті сабақтар, компьютерлік бағдарламалар және интернет-ресурстар қызықты оқу ортасын жасайды, балаларға тек білімді ғана емес, сонымен қатар заманауи технологияларды қолдану дағдыларын дамытуға көмектеседі.

Инновацияның маңызды аспектісі оқу процесін дараландыру болып табылады. Педагогтар әр баланың оқу қарқынын, оқу стилін және даму ерекшеліктерін ескере отырып, өз әдістерін әр баланың қажеттіліктеріне бейімдеуге тырысады. Бұл білімнің неғұрлым тиімді игерілуіне және балада оқуға деген оң көзқарастың қалыптасуына ықпал етеді. Инновациялық білім беру бағдарламаларын құру да тәрбиеші қызметінің маңызды аспектісі болып табылады. Сыни тұрғыдан ойлауды, шығармашылық пен әлеуметтік дағдыларды

дамытуға бағытталған әртүрлі әдістер жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыруға ықпал етеді. Осылайша, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың даму моделін жүзеге асыру жағдайында педагогтың инновациялық қызметі заманауи технологияларды енгізуді, оқу-тәрбие процесін дараландыруды, инновациялық бағдарламаларды құруды және ата-аналармен белсенді әрекеттесуді көздейді. Мектепке дейінгі білім берудегі педагогтың инновациялық қызметі оқытудың заманауи әдістерін енгізуді, интерактивті технологияларды пайдалануды, жеке білім беру бағдарламаларын құруды, сондай-ақ балалармен және олардың ата-аналарымен қарым-қатынастың жаңа нысандарын іздеуді қамтуы мүмкін. Әрбір баланың қажеттіліктерін ескеру, шығармашылық ойлауды ынталандыру және негізгі құзыреттерді дамыту маңызды. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамытудағы педагогтардың инновациялық қызметі балаларға ерте жастан заманауи және тиімді білім беруге ықпал ететін бірқатар негізгі аспектілерді қамтиды.

Жаңашыл тәрбиешілер әр баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оқытудың заманауи әдістерін енгізеді. Бұл интерактивті ойындарды, жаңа сабақ форматтарын және технологияны пайдалануды қамтуы мүмкін.

Тәрбиешілер әр баланың қажеттіліктеріне қарай бағдарламаларды бейімдей отырып, оқу-тәрбие процесін дараландыру бойынша белсенді жұмыс жасауда. Бұл материалды неғұрлым тиімді меңгеруге және дағдыларды қалыптастыруға ықпал етеді.

Интерактивті тақта, қосымшалар және онлайн ресурстар сияқты заманауи білім беру технологияларын пайдалану қызықты және тиімді оқу ортасын құруға көмектеседі.

Жаңашыл педагогтар қазіргі қоғамға дайындықтың маңызды аспектісі болып табылатын балалардың сыни ойлауы мен шығармашылығын дамытуға бағытталған. Дамып келе жатқан технологиялар, әлеуметтік-мәдени өзгерістер және дағдыларға қойылатын жаңа әлеуметтік талаптар оқытудың заманауи, тиімді әдістерін табу қажеттілігін тудырады. Инновациялық тәсілдер балаларды қазіргі әлемнің күрделілігіне жақсы дайындауға мүмкіндік береді, оларда тек негізгі білімді ғана емес, сонымен қатар шығармашылық, тәуелсіз және бейімделу қабілетін дамытады. Осылайша, мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық қызметтің өзектілігі заманауи талаптар мен міндеттерге сәйкес білім беру бағдарламаларын тиімді орындау қажеттілігімен байланысты.

Жаңа идеялар:

- Жобалық әдістерді енгізу, мұнда балалар өз жобаларын жасауға қатысады, шығармашылық ойлауды, коммуникативті дағдыларды дамытады және білімді тереңірек меңгеруге ықпал етеді.
- Ойын және ойын арқылы оқыту: Оқыту ойындарын дамыту және сабақтарды ойынға айналдыру балалардың білімге деген қызығушылығын оята отырып, тартымды оқу ортасын қалыптастырады.
- Ата-аналармен өзара әрекеттесу үшін вебинарлар, онлайн кеңестер және білім беру платформаларын ұйымдастыру бірыңғай білім беру қоғамдастығын құруға мүмкіндік береді.
- Әлеуметтік дағдыларды дамытуға арналған оқыту бағдарламалары: Балаларда ынтымақтастық, коммуникация және эмпатия дағдыларын дамытуға бағытталған арнайы бағдарламаларды қалыптастыру.

 Экологиялық білім беру: Табиғатқа жауапкершілікпен қарауды және экологиялық сауаттылықты қалыптастыруға ықпал ететін экологиялық мәселелерді білім беруге ықпалдастыру.

Мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық қызмет балалардың жан-жақты дамуына ықпал ететін ынталандырушы, интерактивті және бейімделген ортаны құруға бағытталуы керек.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Таубаева Ш.Т., Лактионова С.Н. Педагогическая инноватика как теория и практика нововведений в системе образования: научный фонд и перспективы развития (Книга 1). – Алматы: Научно-издательский центр “Ғылым”,-2001

2. Н.Бағзыбекова «Білім сапасын арттырудың алғы шарттары» «Қазақстан мектебі» №10, 2013

3. Жанпейісова М.М. Технология модульногообучения Актобе. РИПК СО, 1999

LEGO-конструирование и робототехника – шаг к техническому творчеству

Белянина С.В.
КГКП Ясли-сад «Жұлдыз» г. Темиртау,
педагог-психолог

«Конструируя, ребенок действует, как зодчий,
возводящий здание собственного потенциала»
Ж. Пиаже

Аннотация

Сегодня, чтобы успеть за новыми открытиями и быть «на одной волне» с окружающей действительностью, дошкольное образование должно достичь немало усовершенствований и предоставить детям возможность воплотить в жизнь свои мечты, которые начинают формироваться еще в дошкольном возрасте. Наблюдая за деятельностью дошкольников в детском саду, можно сказать, что конструирование является одной из самых любимых и занимательных занятий для детей.

Конструктивная деятельность занимает значимое место и является сложным познавательным процессом, в результате которого происходит развитие психических процессов, активизируется мыслительно-речевая деятельность, развивается самореализация и формирование мотивации достижений и успеха.

LEGO-конструкторы и робототехника, являются незаменимыми материалами дошкольников, они интересны тем, что объединяют в себе элементы игры и экспериментирования, выступают способом исследования и ориентации ребенка в реальном мире.

Ключевые слова: дошкольники, конструирование, робототехника.

Данная тема актуальна востребованностью расширения спектра образовательных услуг, тем самым раскрывает для дошкольника мир техники.

LEGO-конструирование и робототехника больше, чем другие виды деятельности, подготавливает почву для развития технических умений и навыков детей. Кроме того, LEGO-технологии и робототехника:

— являются отличным средством для интеллектуального развития дошкольников;

— позволяют педагогу сочетать образование, воспитание и развитие дошкольников в режиме игры;

— формируют познавательную активность, способствуют воспитанию социально-активной личности, формирует коммуникативные навыки;

— объединяют игру с исследовательской и экспериментальной деятельностью, предоставляя ребенку возможность созидать и творить.

Психолого-педагогические исследования (Л.С. Выготский, А.В. Запорожец, Л.А. Венгер, Н.Н. Поддъяков, и др.) показывают, что наиболее эффективным способом развития склонности у детей к техническому творчеству, является практическое изучение, проектирование и изготовление объектов техники, самостоятельное создание детьми технических объектов, обладающих признаками полезности или субъективной новизны, развитие которых происходит в процессе специально организованного обучения.

Идея сделать LEGO-конструирование и робототехнику процессом целенаправленным, расширить содержание конструкторской деятельности дошкольников, за счет внедрения конструкторов нового поколения, а также привлечение родителей к совместному техническому творчеству, легла в основу создания моей программы. Программа включает в себя изучение ряда направлений в области конструирования и программирования и состоит из двух разделов: LEGO – конструирование «Планета STEAM» и робототехника «STEM ROBOT MOUSE». Дошкольник поэтапно знакомится с техническим творчеством от элементарного конструирования, далее через алгоритмику постепенно переходит к робототехническим наборам.

Как LEGO-конструирование и робототехника способствуют развитию дошкольников?

1. Системно-деятельностный подход - чередование практических и умственных действий ребенка. Так, например, в ходе создания коллективной работы по теме «Зоопарк» дошкольники смогут решить задачи не только по развитию познавательных и интеллектуальных навыков, но и сформируютс социально-эмоциональные и коммуникативные навыки, то есть умения работать во взаимодействии со сверстниками и взрослыми, вступать в диалог, договариваться во время совместной игры.

2. Креативность и нестандартное мышление - придумывая собственные модели, дети учатся сочетать не только детали разных форм, цветов и размеров LEGO-конструктора, но и робототехнику. При этом у детей нет ограничений по виду и конструкции моделей, а значит и нет страха сделать что-то неправильно. Именно эти условия и создают атмосферу для развития воображения и креативности.

3. Познавательные процессы, умение планировать и решать проблемы - создавая модели, дети учатся не только планировать свою деятельность и выстраивать алгоритмы, но и находить пути решения проблем (перепроверять предыдущие шаги и анализировать, где была допущена ошибка). Учатся читать схемы, алгоритмы, разбивать задачу на более мелкие шаги.

4. Развитие мелкой моторики и развитие речи - соединение и рассоединение деталей разных размеров и форм, программирование ROBOT MOUSE требует от ребенка усилий различных по направленности, силе и длительности, тем самым отлично тренируя руку, готовя ее к письму, а также способствуя развитию мышления. Научив детей использовать алгоритмы при программировании, мы разовьем у них способность программировать свою деятельность. Словарный запас ребенка пополняется за счет объяснений своих идей, обсуждения моделей, проговаривания процесса конструирования и программирования.

5.Эмоционально-волевая сфера ребенка во многом зависит от того, как организован процесс игры. Играя, дети склонны строить все более и более сложные конструкции. Такие модели требуют не только развитых навыков планирования, но целеустремленности для достижения цели. Встречаясь с трудностями, ребенок может перестроить модель чуть ли не с нуля, благодаря этому ребенок всегда получает результат в соответствии с приложенными усилиями, что положительно влияет на его самооценку. Меняя условия и правила, мы можем мягко направлять развитие ребенка в нужное русло: так гиперактивному ребенку конструктор может привить усидчивость и аккуратность, а застенчивый малыш может найти отличный повод для общения со сверстниками.

5. Социальные навыки - это возможность усовершенствовать навыки работы в паре и команде. Создавая модели вместе, дети учатся лидерству и кооперации, распределяют роли и используют разные идеи для создания более интересной игры, учатся подчинять свои действия общей задумке, создавать и принимать правила игры, объяснять свои идеи, распределять роли, отставить свое мнение и принимать поправки в изначальный план.

Система оценивания результатов вытекают из того, насколько успешно ребенок освоил тот практический материал, который должен был освоить. Адаптированная диагностика позволяет определить уровень развития интеллектуальных способностей, найти индивидуальный подход к каждому ребенку в ходе игры, подбирать индивидуально для каждого ребенка уровень сложности заданий, опираясь на зону ближайшего развития. Текущим контролем усвоенных детьми навыков и умений проходит в виде наблюдений, турниров, творческого конструирования. Результаты мониторинга показывают положительную динамику у дошкольников - участие детей в различных турнирах: «Городские турниры робототехники, программирования «ROBOWIN»; областные турниры робототехники, программирования и инновационных технологий; международные фестивали робототехники,программирования и инновационных технологий «ROBOLAND»; Казахстанский Чемпионат по дошкольной робототехники и программирования «Жас Ғарышкер».

Занимаясь конструированием и робототехникой, дети дошкольного возраста изучают основные принципы проектирования, строительства, управления; работают с простыми механизмами, модулями, схемами. Это позволяет им почувствовать себя настоящими инженерами-конструкторами.

Целенаправленное систематическое обучение детей дошкольного возраста конструированию и робототехнике играет большую роль при подготовке к школе,

закладываются первые предпосылки учебной деятельности. Важно, чтобы эта работа не заканчивалась в детском саду, а имела бы продолжение в школе.

Список использованной литературы

1. Давидчук А.Н. Конструктивное творчество дошкольника. Пособие для воспитателя. – М.: Просвещение, 1973.
2. Филиппов С.А. «Робототехника для детей и родителей», Санкт-Петербург «Наука» 2010.
3. Фешина Е.В. «Лего конструирование в детском саду» Пособие для педагогов. – М.: изд. Сфера, 2011.
4. Интернетрессурсы

Мектепке дейінгі ұйымда инклюзияны қолдау кабинетін ұйымдастыру

Бердимуратова А.С.
Астана қ. №66 «Толағай» балабақшасы,
педагог- психолог

Аңдатпа: Мақалада инклюзияны қолдау кабинеті жұмысының сапасын жақсарту бойынша әдістемелік ұсыныстар сипатталған. Инклюзивті білім беру, инклюзияны қолдау кабинеті ұғымдары ашылды. Инклюзияны қолдау кабинетінің жұмысын ұйымдастыру үшін жағдай жасау. Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің жұмысы.

Кілт сөздер: инклюзивті білім беру, инклюзияны қолдау кабинеті, ерекше білім беру қажеттіліктері, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу.

«Инклюзивті білім беру» ұғымы білім алу адамның негізгі құқығы болып табылады және ол неғұрлым әділетті қоғам үшін негіз жасайды деген сенімнен қалыптасты. Барлық балалардың жеке қасиеттеріне немесе проблемаларына қарамастан білім алуға құқығы бар [1].

Бүкіл әлемде сияқты Қазақстанда да инклюзивті білім беруді дамытуға ерекше көңіл бөлуде. Бұл әрбір адамға физикалық, интеллектуалдық, әлеуметтік, эмоционалдық, тілдік және басқа да ерекшеліктеріне қарамастан, жалпы білім беру ұйымдарында оқуға мүмкіндік беретін білім беру нысаны.

Мектепке дейінгі балалық шақ кезеңінде инклюзивті білім берудің мақсаты – ерекше қажеттіліктері бар баланы оның өміріндегі алғашқы мемлекеттік білім беру жүйесіне – мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға енуі. Мамандарлардың мәліметінше, соңғы 30 жылда мүгедектігінің бір түрі бар балалардың саны айтарлықтай өсті, бұл Қазақстандағы білім беру ұйымдарындағы инклюзивті білім беру балалардың қоғамның бір бөлігі болуға, әлеуметтенуіне және қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Сондықтан мектепке дейінгі кезеңде мүмкіндігі шектеулі балаларды инклюзивті оқыту кеңінен қолданылатын тәжірибеге айналуы өте маңызды. Қазақстанның мемлекеттік білім беру стандарты «ерекше балалардың» әлеуметтік кеңістікке енуіне негіз жасайды және олардың өмірлік болашағын жақсартуға мүмкіндік береді.

Инклюзивті қолдау кабинеті – оқуда қиындықтары бар балалардың қажеттіліктеріне сай қосымша қолдау ала алатын балабақшадағы кеңістік.

Инклюзивті қолдау кабинетінің негізгі мақсаты - баланың балабақшаның әлеуметтік ортасына қолайлы болуын қамтамасыз ету.

Тәрбиеші жеке даму бағдарламасын құрастырады, көмекші тәрбиеші балаға бағдарламаны меңгеруге және балалармен және тәрбиешімен қарым-қатынас жасауға көмектеседі, Инклюзивті қолдау тәрбиешісі балаларға бағдарламалар арқылы жетекшілік етудің процедуралық тұтастығын бақылайды.

Сабақтан бос уақытында мамандар инклюзивті қолдау кабинетінде жеке және топтық дамыту сабақтарын өткізеді.

Түрлі аймақтардағы білім беру мектептерінде инклюзивті қолдау кабинеттері (инклюзивті білім берудің ресурстық кабинеттері) ашылуда.

Мектептерде ашылған инклюзивті білім беруді қолдау кабинеттері – мектептегі кедергісіз, қолайлы, достық атмосфера мен ерекше білім алуды қажет ететін баланың дамуы үшін жағдай жасауға мүмкіндік беретін заманауи, материалдық-техникалық жабдықталған үй-жайлар.

Инклюзивті қолдау кабинетін 4 аймаққа бөліп ұйымдастыруға болады:

1. Балаларға арнайы мамандармен және оқытушы көмекшісімен жеке оқуға болатын жеке сабақтарға арналған аймақ;

2. Балалар шиеленісті жеңілдететін сенсорлық рельеф аймағы немесе ойын алаңы,

3. Топтық белсенділік аймағы, мұнда балалардың ыңғайлы отыруына, фронтальды нұсқауларға жауап беруге және сыныппен бірге тапсырмаларды орындауға топтық белсенділік дағдылары қалыптасады;

4. Дербес компьютер, принтер және т.б. жабдықталған мамандардың жұмысына арналған инклюзия бөлмесінің оқытушы ауданы. Дидактикалық материалды (карточкаларды) құру және есеп беру құжаттамасын жүргізу үшін.

Орта білім беру ұйымдарының жұмыс істеу қағидалары ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды мектептегі оқу процесіне қосу нұсқаларын қарастырады: кәдімгі немесе арнайы сыныпқа (дамуының бұзылуының түрлері бойынша). Мектеп балаларын кәдімгі сыныпта оқыту жалпы білім беретін немесе жеке оқу жоспары бойынша ұйымдастырылуы мүмкін. Тұрақты және (немесе) арнайы сыныптарда оқитын ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін мамандардың қатысуымен жеке және/немесе топтық сабақтар күтіледі [2].

Инклюзивті қолдау кабинетінің қызметін ұйымдастырудың бірінші пункті – психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің балаларды диагностикалауы, баланың жеке деректерімен танысуы және ПМПК қорытындысы; мүгедектігіне қарамастан ерекше білім беруді қажет ететін балалар үшін сабақтар өткізу, олардың әрқайсысына жеке дамыту және түзету бағдарламасын әзірлеу; баланың үлгерім динамикасын бағалау, әр кезеңдегі даму динамикасын бақылау және басқа балалармен салыстырмау; балаға сабақта да, үзіліс кезінде де достық пен қауіпсіздік атмосферасын құру; педагогикалық оптимизмге негізделген мақсаттарды құру, әр балада сақталған психомоторлық функцияларды, оның тұлғасы мен дамуының жағымды жақтарын табуға ұмтылу, олар жұмыс кезінде сенуге

болады; диагностика мен болжам құпия болуы керек, мамандардың кәсіби құпиясының тақырыбы.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың үш маңызды міндетін қарастырайын:

Біріншіден, балалардың бойында әлеуметтік дағдыларды, басқа адамдармен қарым-қатынас жасау дағдыларын, қоғамда дұрыс мінез-құлық дағдыларын дамыту ең маңызды міндет деп санаймын. Балалардың көпшілігіде басқалармен қарым-қатынас жасауы қиынға соғады және бұл қиындықтар объектілі-бағытталған бағдарламалауы бар баланың қолдауынсыз әрқашан дерлік түсінбеушілікке және әдетте дамып келе жатқан балалардың қорқытуына әкеледі. Ерекше қажеттіліктері бар және дамуында басқа да ауытқулары бар балаларға арналған арнайы мектептерде, әрине, мұндай жағдайларды болдырмау оңайырақ. Екінші жағынан, қарым-қатынас үшін инклюзивті орта, сондай-ақ үлгі ретінде қалыптасып келе жатқан құрбыларының болуы балаларға дамымаған әлеуметтік дағдыларды сәтті меңгеруге көмектеседі.

Екіншіден, бұл коммуникацияның дамуы. Сондай-ақ, ерекшелігі бар балалардың көпшілігінде сөйлеуді дамытуда белгілі бір қиындықтар туындайтынын білеміз, ал кейбір мектеп жасындағы балалар ауызша сөйлеу арқылы қарым-қатынас жасай алмайды және белгілі бір альтернативті коммуникация жүйелерін пайдалана алмайды (суреттерді пайдалану, ым-ишара немесе әріптерді пайдалану). Мұндай мәселелері (проблемалары) жоқ балар тобы - бұл табиғи қарым-қатынас жағдайында бала жеке оқытылған қарым-қатынас дағдыларын жалпылай алатын даму ортасы. Ал бұл оның ауызша сөйлеу арқылы қарым-қатынас жасауына немесе альтернативті коммуникация жүйелерінің бірін қолдануына байланысты емес. Нақ инклюзивті ортада ерешелігі бар балалар өздерінің болашақ қоғамдағы өмірінде қажет болатын құрдастарымен қарым-қатынас дағдыларын үйренеді.

Ерешелігі бар балаларға арналған инклюзивті білім берудің үшінші маңызды артықшылығы. Мектепке дейінгі білім беру – бұл бала кейінгі өмірге мектепке дайындалатын табиғи орта. Мектептен кейін ерекше білім беруді қажет ететін бала қарапайым ортада мектеп түлектерімен бір қоғамда өмір сүруге мәжбүр болады. Кәдімгі балалармен бірге мектепке баратын ерекше қажеттіліктері бар бала, арнайы мектеп түлегінен гөрі өзін қоғамның бір бөлігі ретінде сезіну оңайырақ болады.

Осылайша, инклюзивті білім берудің негізгі мақсаты дамуында кемістігі бар балалардың білім алу құқығын жүзеге асыру болып табылады. Тұрғылықты жеріндегі танымдық қабілеттері мен қабілеттеріне сәйкес олардың әлеуметтік бейімделуі мен қоғамға енуі, өз баласын тәрбиелеу мен дамытудағы отбасының рөлін арттыру.

Ал кабинет тиімді жұмыс істеуі үшін инклюзияны қолдау үшін ұжымның құрамында логопед, психолог, көмекші мұғалім, сынып жетекшісі, пән мұғалімдері болуы керек, олардың әрқайсысы өз бағыты бойынша жұмыс істейді. Бүкіл мамандар тобы бізге сеніп тапсырылған балалардың өмір сүру деңгейін жақсартуға тырысады, осылайша бала өзін мектеп ұжымының бір бөлігі ретінде сезінеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Исабаева, А.С., Инклюзивное образование: учебное пособие для студентов педагогических специальностей / А.С. Исабаева, А.Т. Сарипбекова. Шымкент: ЮКГУ им. М. Ауэзова, 2017, 197 с.

2. Джексенбаева К.О. Дефектология негіздері: Оқу құралы 5В010500 – «Дефектология» / К.О. Джексенбаева, Ж.У. Керимбекова. – Шымкент: ОҚМУ, 2015, 158 с.

Социальная и психологическая ценность дошкольного детства, потребности среды в процессе воспитания и обучения детей с ООП

Биткявичус О.А.
Детский мини-центр «Дюймовочка»
при КГУ «Бирликская средняя школа»,
район имени Габита Мусрепова,
Северо-Казахстанская область

Аннотация: В статье ставится задача проанализировать, социальные и психологические ценности дошкольного детства, потребности в процессе воспитания детей и обучения с особыми образовательными потребностями. Создание коллаборативной среды всеми участниками образовательного процесса. В данной статье выделила положительную динамику обучение детей с особыми образовательными потребностями. Актуальность данной темы заключена в том, что дети с особенностями развития должны иметь равные возможности с другими детьми в получении образования.

Ключевые слова: дошкольный возраст, методическая практика, особые образовательные потребности, «особые дети».

Важнейший период становления на современном этапе формируется с дошкольного возраста. Дошкольный возраст состоит из суммы знаний в формировании личности воспитанника, развития базовых способностей социальных, культурных навыков, здорового образа жизни. Воспитанник имея определенные навыки развития, получает и развивается в среде прибывания. Огромную роль в развитии личности приносит социум в котором находится воспитанник, социум вносит коррективы воспитания. Образовательный процесс детского мини-центра предусматривает как уход и заботу о воспитанниках, так и процесс воспитания и обучения знаниям, важным жизненным навыкам, развитие личностных качеств, способностей детей, коррекцию их дефицитов в развитии. **Особые образовательные потребности** – это понятие, которое должно постепенно вытеснить из массового употребления такие термины, как «аномальное развитие», «нарушения развития», «отклонения в развитии».

Оно не определяет нормальность ребенка, а акцентирует внимание на том, что он не особо отличается от остальных членов общества, но имеет **потребности в создании особых условий для его обучения**. Это сделает его жизнь более комфортной и максимально приближенной к той, которую ведут обычные люди. В частности, образование таких детей должно осуществляться с помощью специфических средств.Надо отметить, что «дети, имеющие особые образовательные потребности» — это не только название для тех, кто страдает от психических и физических нарушений, но также и для тех, кто их не имеет.

Например, когда необходимость в специальном образовании возникает под влиянием каких-либо социокультурных факторов

Особые образовательные потребности не только у «особых» детей, каждый ребенок имеет свои особенности. Педагогический подход к детям с особыми образовательными потребностями изменяют, прежде всего особые образовательные потребности. Особенности таких детей, заставляет воспитателей менять подходы, методы педагогических тактик для обучения и формирования воспитанника, не в ущерб воспитанникам с особенными потребностями. Воспитателю особенно решать проблемы на профессиональном уровне. Огромную роль играет психологическая и социальная поддержка родителей, психологической службы, где обучается воспитанник. Воспитанники с ограниченными возможностями, во-первых, испытывают те или иные трудности в социальной адаптации, овладение навыками адекватного функционирования в обществе, во-вторых, физические, либо психические проблемы вызывают трудности в обучении, так как у них нарушена познавательная деятельность. Каждый участник образовательного процесса испытывает трудность в обучении, однако существует преимущество для детей с особыми потребностями. У воспитанника возникает желание учится, подрожать воспитанникам. Воспитатель тем самым формирует ситуацию успеха, такой ребенок будет стремится получить знания на ровне со всеми обучающимися, как педагог взаимодействует с участниками образовательного процесса формируется потребности у воспитанников. Формирование демократических установок, желание не чем не выделяться. У всех воспитанников разрушаются комплексы, возникает свободное общение, дети получают опыт в преодолении трудностей, дополнительная мотивация в учебе. У воспитанника с ООП развивается общение со здоровыми детьми, формируются привычки к жизни в коллективе, самое главное ощущение одиночества исчезает, происходит процесс самоутверждения как полноценного человека, развитие коммуникабельности. Воспитанник с ООП становится счастливым, в образовательным процессе происходит подготовка к реалиям жизни, ведь участники участвуют в различных видах деятельности. Можно отметить из опыта работы динамику, во-первых, повышается позитивная самооценка, во-вторых,общение становится разнообразным, в-третьих, возникает дополнительная мотивация. Но каждый участник образовательного процесса не должен забывать и о других «здоровых» воспитанников так можно отметить несколько положительной динамикиво-первых возникают моральные чувство к другим, сострадание, помощь, взаимопомощь, уважение, во-вторых возникает чувство ответственности за себя и других, понимание что все люди разные, но все равны. Воспитанники поучают опыт взаимодействия с другими во время общих игр, труда, общения. У всех участников появляется возможность приобретения опыта морального поведения.

В образовательном процессе взаимодействуют все участники воспитанники+ дети с ООП+родителей + педагоги. Каждый участник вносит определенные ценности вот для педагога формирование профессионального совершенствования, ведь воспитатель учится дать работу индивидуально, апробировать многообразные методы обучения и воспитания, учитывать стилей обучения, осуществлять разноуровневое оценивание знаний детей, разрабатывать задания разной сложности. Эффективное воспитание создать благоприятные условия для всех участников, проявление внимание, терпение, сопереживание. Воспитатель

должен обладать искусством выстраивания гармоничных взаимоотношений с детьми: не унизить жалостью, не позволять оскорблять, не уделять повышенным вниманием. Воспитателем необходимо использовать педагогических методик, учитывать возрастные характеристики, и вовлекать детей в активное обучение. Ценности для родителей детей с ООП возникает возможность понимать лучше ребенка, его потребности, социальную сущность, начинает разрушаться комплекс неполноценности, связанный с рождением и воспитанием больного ребенка.

По факту особыми образовательными потребностями называются потребности, которые отличаются от тех, что предлагаются всем детям в рамках общеобразовательных школ. Чем шире возможности их удовлетворения, тем выше шанс ребенка получить максимальный уровень развития и необходимую ему поддержку на сложном этапе взросления.Качество системы образования детей с ООП определяется индивидуальным подходом к каждому обучающемуся, поскольку для каждого «особого» ребенка характерно наличие своей собственной проблемы, которая мешает ему вести полноценную жизнь. Причем зачастую эту проблему можно решить, пусть и не полностью.Основной целью обучения детей с ООП является введение в общество ранее изолированных индивидуумов, а также достижение каждым ребенком, который причислен к этой категории, максимального уровня образования и развития, активация у него стремления к познанию окружающего мира. Крайне важно формирование и развитие из них полноценных личностей, которые станут неотъемлемой частью нового социума.

Список использованной литературы

1. Aleksander,R.J. Towards Dialogis Teaching: rethinking classroom talk [Напутикдиалоговомуобучению: новыйподходкобсуждениювклассе]. Dialogos, 2008.
2. Барнес Д. Язык и обучение в классе: Журнал образовательных исследований. Лондон Роутледж, 1971, 3(1), 27-38.
3. Выготский Л.С. Мышление и речь. М.: Лабиринт, 1999.
4. Mercer, N. and Littleton,K. Dialogue and the development of thinking. Asocioculturalapproach [Диалог и развитие мышления. Социокультурный подход]. NY: Routledge, 2007.
5. Акимова, М. К. Психофизиологические особенности индивидуальности школьников : учеб. пособие для академического бакалавриата / М. К. Акимова, В. Т. Козлова. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 192 с.
6. Алмазов, Б. Н. Психологические основы педагогической реабилитации : учебник для бакалавриата и магистратуры / Б. Н. Алмазов. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 223 с.
7. Асмолов, А. Г. Ребенок в культуре взрослых / А. Г. Асмолов, Н. А. Пастернак. — М. : Издательство Юрайт, 2017. — 150 с.
8. Вараксин, В. Н. Психолого-педагогический практикум : учеб. пособие для СПО / В. Н. Вараксин, Е. В. Казанцева. — 2-е изд. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 239 с.

9. Галасюк, И. Н. Семейная психология: методика «оценка детско-родительского взаимодействия». Evaluationofchild-parentinteraction (ecpi-2. 0) :практ. пособие / И. Н. Галасюк, Т. В. Шинина. — 2-е изд. — М. : Издательство Юрайт, 2019. — 223 с.

Внедрение инновационных технологий для обеспечения высокого качества организации образовательного процесса в дошкольной организации

Богенбаева Анаргуль Мурзагалиевна
Мини-центр «Жулдыз» при КГУ
«ОСШ села Красный Кордон отдела образования
по Зерендинскому району управления образования
Акмолинской области», методист

Аннотация: в статье рассматривается использование инновационных образовательных технологий, применяемых в образовательном процессе при работе с детьми дошкольного возраста. Описаны основные виды инновационных технологий, применяемых в дошкольной организации.

Ключевые слова: технология, педагогические технологии, инновационные педагогические технологии.

В настоящее время в Казахстане реализуется комплекс системных мер по развитию дошкольного воспитания и обучения. Дошкольное воспитание и обучение как первый уровень системы образования осуществляется в семье или с одного года до приема в первый класс в дошкольных организациях, независимо от форм собственности. В целях дальнейшего развития сферы дошкольного воспитания и обучения постановлением Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021 года №137 утверждена модель развития дошкольного воспитания и обучения. Данная модель определяет направление изменений, необходимых для трансформации дошкольного воспитания и обучения, в соответствии с меняющимися требованиями к развитию и обучению детей и актуальными научными данными.

Современный уровень развития образовательной системы ставит вопрос, как обеспечить высококачественное обучение каждого воспитанника и усвоение им знаний в объеме стандарта образования, дать возможность для его дальнейшего развития, повысить мотивацию к обучению. Путей решения данной проблемы, думаю, много.

Считаю, что инновационная деятельность является неотъемлемой частью деятельности современной дошкольной организации, в связи с этим педагоги должны быть широко информированы обо всех инновациях в системе образования.

Воспитателю дошкольной организации важно находить особый подход к процессу образования детей, применяя при этом как традиционные методы, так и инновационные технологии.

Сегодня с радостью хочу поделиться с вами опытом работы нашего мини-центра по применению в педагогической практике инновационных образовательных технологий.

Одним из основных направлений работы является организация воспитательно – образовательного процесса, планирование и повышение профессиональной компетентности педагогов. Вопросу повышения мастерства каждого педагога, я как методист, уделяю особое внимание, так как в наше время требования родителей к работе педагога в дошкольном учреждении стали более высокими. Родители хотят, чтобы воспитанием их детей занимались профессиональные мастера своего дела. А для этого необходимо постоянно повышать свои знания и умения.

В работе используем следующие формы повышения профессионального мастерства педагогов:

- во-первых, это всем известные курсы повышения квалификации, одна из традиционных и обязательных форм работы по повышению квалификации педагогов.

- во-вторых, это повышение деловой квалификации, сдача ОЗП и подтверждение квалификационных категорий.

- в-третьих участие в различных конкурсах, семинарах, научно – исследовательских проектах, с целью обмена опытом.

- в- четвертых, это создание творческой группы педагогов. Мы создаем их для решения проблемы, возникшей в образовательном процессе. В такую группу входят самые опытные педагоги и педагоги – наставники.

Помимо этого каждый педагог занимается самообразованием. Выбрав тему, педагоги осмысливают ее, показывают ее актуальность, самостоятельно добывают знания по теме и внедряют ее в своей работе с детьми.

Мы считаем возможным выделить несколько применяемых нами, наиболее эффективных, инновационных образовательных технологий.

Непосредственно особое внимание нужно уделить **здоровьесберегающим технологиям**.

Цель: укрепление как физического, так и психического здоровья детей дошкольного возраста, а также формирование представлений о здоровом образе жизни. Работа по укреплению здоровья детей может проводиться в разной форме. Так, воспитатель дошкольной организации может проводить различные подвижные игры, специально организованные физкультурные занятия, сюда же можно отнести и самостоятельную деятельность детей, динамические паузы. Полезным для здоровья воспитанников будут и логоритмические упражнения, пальчиковые и нейроигры, артикуляционные, дыхательные гимнастики, арт-терапия, музыкотерапия, сказкотерапия, в ходе которых развивается мелкая моторика пальцев, речь, творческие способности детей. Последние (арт-терапия, музыкотерапия, сказкотерапия) в свою очередь, являются наиболее инновационными.

Следующей разновидностью инновационных образовательных технологий является **информационно-коммуникационные технологии**.

XXI век по праву носит название века «информационных технологий». В настоящее время активно разрабатываются и применяются во многих сферах деятельности такие средства информационно-коммуникационных технологий, как электронные учебные пособия, образовательные ресурсы интернета, интерактивная доска и многие другие. Применение таких технологий в учебно-воспитательном процессе имеют ряд преимуществ. Воспитатель способен моделировать увлекательную организованную деятельность на основе использования обучающих программ с сопровождением видеофильмов, аудио, слайдов, разнообразной анимации. Современная обработка всевозможной документации, весь документооборот требует оперативного оформления. Сегодня важно не просто собрать информацию, систематизировать ее, сравнить, обобщить, выделить проблемы, но и грамотно оформить результаты. С помощью средств ИКТ воспитатель может создать собственные буклеты, памятки, методические пособия, ознакомиться с работами отечественных и зарубежных педагогов, обменяться опытом, создавать презентации, ролики.

Активно внедряем технологии **исследовательской деятельности**. Исследовательская деятельность помогает ребенку решить поставленную задачу, исследуя или же экспериментируя. Исследования и эксперименты в дошкольной организации имеют направленность на расширение кругозора детей, подробному изучению окружающей действительности. Используя данные

технологии, воспитатель должен обладать достаточной информацией для передачи новых сведений об объектах и явлениях окружающего мира ребенку.

Уникальным способом сотрудничества взрослых и малышей в дошкольной организации является **проектная деятельность**. Данная технология реализует личностно-ориентированный подход к образованию воспитанников. Проектная деятельность в дошкольном образовании – это деятельность по продумыванию и организации педагогического процесса в рамках конкретной темы, обладающей социально значимым результатом. Данная технология способствует усвоению дошкольником знаний об окружающей среде. В ходе реализации проекта у каждого ребенка происходит формирование конкретной позиции к определенному вопросу, раскрывается творческий потенциал и проявляется собственная индивидуальность.

Теория решения изобретательских задач (ТРИЗ), является одной из эффективных технологий для развития творческих способностей у детей. Основными ценностями ТРИЗ являются поиск оригинальных идей и формирование умения творчески решать сложные задачи.

Технология ТРИЗ способствует развитию, с одной стороны, таких качеств мышления, как гибкость, системность, подвижность, а с другой стороны – поисковой активности, стремлению узнать что-то новое, развитию речи и творческого воображения. Ведь именно творчество, умение придумывать, создавать новое наилучшим образом формирует личность ребенка, развивает его самостоятельность и познавательный интерес.

Одним из видов инновационных образовательных технологий являются **игровые технологии.** По определению, игра - это вид деятельности в условиях ситуаций, направленных на воссоздание и усвоение общественного опыта, в котором складывается и совершенствуется самоуправление поведением. Такие технологии служат фундаментом дошкольного образования. Как средство обучения и воспитания игра обладает рядом функций: познавательная, обучающая, коммуникативная. Так, применяя игровые технологии, воспитатель решает основные задачи учебно-воспитательного процесса. В настоящее время существует огромное количество разновидностей игр. К ним можно отнести: дидактические, подвижные, сюжетно-ролевые, настольно-печатные и многие другие.

Использование вышеперечисленных технологий в образовательном процессе дошкольной организации требует от воспитателя креативного подхода, а также учета возрастных особенностей детей дошкольного возраста.

Благодарю за внимание!

Список использованной литературы

1. Аникушина Е.А., Бобина О.С., Дмитриева А.О., Мамонтова М.Ю., Старцева С.П., Фомин В.С. Инновационные образовательные технологии и активные методы обучения: Методическое пособие. – Томск: В-Спектр, 2010.–212 с.

2. Багаутдинова С.Ф. Инновационная деятельность в дошкольном образовательном учреждении. Магнитогорск: МаГУ, 2001.21 с.

3. Белая К.Ю. Инновационная деятельность в ДОУ. Методическое пособие. М.: Творческий центр "Сфера", 2009.

4. Гребенкина Л.К. Педагогическое мастерство и педагогические технологии / Л.К.Гребенкина, Л.А.Байкова, О.В.Еремкина. – М.: Педагогическое общество России, 2001. – 256 с.

5. Лазарев В. С., Мартиросян Б.П. Педагогическая инноватика: объект, предмет и основные понятия // Педагогика. 2004. № 4.

6. Постановление Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021 года «Об утверждении модели развития дошкольного воспитания и обучения»

Мектепке дейінгі балаларды ұлттық құндылықтар арқылы тәрбиелеудің маңызы

Бохай Роза Астана қ.
№23 «Алтын бесік» балабақшасының әдіскері

«Адамға ең бірінші білім емес, рухани тәрбие берілуі керек.
Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы,
ол келешекте оның өміріне апат әкеледі» Ал-Фараби

Бүгінгі таңда жас ұрпағымызды ата-бабамыздан қалған баймұрамыз салт-дәстүрлерімізбен, мәдени құндылықтарымызбен таныстыруымыз керек. Ұлттық құндылықтар дегеніміз не? Әр ұлттың өзінің ұлттық құндылықтары болады. Бір ұлтты екіншілерінен ерекшелендіріп тұратыны оның: тілі, ертегілері, мақал-мәтелдері және батырлар жырлары, әдет- ғұрпы, салт-дәстүрі, мәдениеті, өнері, тағамдары, ұлттық қолөнері, тұрмыстық бұйымдары, ұлттық ойындары, т.б. өзгелерге ұқсамайтын қасиеттері. Осылардың бәрі – ұлттық құндылықтарға жатады. Кез-келген ұлттың сипаты бес қағидаға келіп тіреледі. Біріншісі –тілі, екіншісі –діні, үшіншісі-дәстүрі, төртіншісі –тарихы, бесінші-атамекені. Құндылықтар –шынайы ғана болады, ол адамға тәуелді емес, дей тұрғанмен ол ең алдымен адам санасында орын алады.Құндылықтарды сезім арқылы қабылдап, ал сана арқылы түсінуге болады, соның нәтижесінде тұлға құндылықты игереді,соған сай әрекет етеді.

Дана халқымызда «Ағаш түзу, әдемі болып өсу үшін оны көшет кезінде баптау керек, ал қисық ағаш болып өскенде оны түзете алмайсың» деп бекер айтылмаған. «Мәңгілік ел» идеясында өскелең ұрпақ тәрбиесіне баса мән берілген. Ал адамгершілік тұрғыдан құнды қасиеттері бар, рухани бай тұлғаны қалыптастыру сәби кезінен бастау алатыны белгілі. Балабақша қабырғасынан бастап, Отан, ел, жер ұғымының киелігін білу, салт-дәстүр, мәдениетін, тарихын бойына сіңіріп өсіру-ең маңызды қағидат. Ендеше бұл тұрғыда отбасы мен педагогтің атқарар рөлі зор. Білім алудың негізгі қағидасы тәлім-тәрбие. Расында, бар күшімізді білімге жіберіп, бала тәрбиесін назардан тыс қалдырсақ, біздің ұрпақ алдындағы үлкен қателігіміз де сол болмақ. *«Бала тәрбиесі-баршаға міндет»* Бүгінгі таңда балаға ұлттық құндылықты дәріптеу, үйрету, санасына сіңіру – отбасынан басталады. «Ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» деген атам қазақ бекер айтпаса керек. Отбасындағы ата-әже, әке –шеше, аға-іні, әпке-қарындас арасындағы сыйластық пен қарым қатынастан бастау алады. Тәрбие жас ұрпаққа бірінші болып берілуі керек. Егер тәрбие жоқ отбасында- еш бір құндылықтың ізі де болмайды. Ата-анадан кейінгі ұлттық құндылықтармен тәрбиелеу ұстаздың қолында екені баршамызға мәлім. Олай болса, ақылды ұрпақ тәрбиелеп,ертеңге сенімді ұрпақ табыс ету де біздің еншімізде десе де болады.

Бала бойына ұлттық құндылықтарды сіңіре отырып, адамгершілікке тәрбиелеудің маңызы: ұлттық тәрбиенің мақсаты болашақта ұлттық сана-сезімі жоғары,өз елінің салт-дәстүрін,тарихын,мәдениетін жақсы білетін, сүйетін, ұлттық құндылықтар мен жалпы адамзаттық құндылықтарды ұштастыра білетін ұлтжанды тұлға тәрбиелеу. Ұлттық санасын ояту, өз ұлтының ана тілін, дінін, мәдени мұраларын меңгерту. Бала бойына жанашырлық, сенімділік, шыдамдылық, намысшылдық тәрізді ұлттық мінезді

қалыптастыру. Ұлттық тәрбиеміздің негізгі көздері – әдет-ғұрып,салт-дәстүр мен ұлттық әдебиетіміз.Сонымен бірге отбасы тәрбиесінің ұлттық ерекшеліктері,жеті ата туралы түсінік, туыстық қарым-қатынас атаулары, ата-ана мен перзент алдындағы парыз бен қарыз, ұлттық намыс. Міне, осыларды бала санасына сіңіріп,бойына дарыта білу - ұрпақ тәрбиесіндегі ең басты қағидамыз.Халқымыз қандай да бір білім мен өнегені балаға қолма-қол көрсету, көрсете отырып үйретуді басшылық еткен. Тәрбиелеудің ұлттық үрдісінде баланың қандай да бір ұнасымды қылығын мадақтап отырған. Өйткені, бала қашанда үлкендердің өзіне ыстық ықылас, ізгі ниет көрсеткенін күтеді. Сол үшін де баланы ынталандыру үшін мадақтау арқылы психикасына ықпал етудің үлгісін қалыптастырған. Ынталандыруды баланың жас ерекшелігіне сай ұтымды пайдалана білген.

Балалардың ұлттық санасын оятуға, бойындағы мәліметтерін дамытуға байланысты шараларды ұйымдастырғанда ұлттық киім, құнды жәдігерлер туралы үнемі айту, соларға қызықтыру, оны шынайы өмірмен байланыстыру т.б. әрекеттерді жиі қайталап отырған абзал.

Бұдан бала ұлттық құндылықтың маңызын түсінеді, қызығады. Бала тілінің дамуы өзін қоршаған ортамен тығыз байланысты. Туғандары, анасы қай тілде сөйлесе, бала да сол тілде алғашқы сөздерін айта бастайды. Бала тілі -бал, олар түрлі пікірлер айту арқылы өз қиялын жеткізеді. Әр Қазақстан азаматы өз ана тілінде еркін сөйлеп, тілін құрметтеп, Отанының мемлекеттік тілін жетік меңгеруі тиіс. Осы сәтте балаға отбасы үлгі болуы қажет. Ал мектепке дейінгі ұйымда педагог баланың ойын дамытып, жігерлендіріп, алға жетелеу арқылы талпындырып отыруы керек. Ана тілі рухани тірегіміз екенін сәби көңілдеріне сіңіріп, олардың тіл байлығын дамыту бағытындағы шараларда тіліміздің тазалығын сақтауға барынша көңіл бөлген жөн.

Осы орайда мен де оқыту мен тәрбие ісінде ұлттық сипатымызды айқындайтын халықтық педагогиканы, атап айтсам, ұлттық ойындар мен салт-дәстүрлерімізді үнемі көрсетіп, айтып,қызықтыра білуіміз өте маңызды. Менің алдыма келген әрбір бала жеке тұлға, олардың өз салт-дәстүрі мен мәдениетіне, ұлттық ойынына қызықпайтын бала болмайды. Әрине ол үшін әдіс-тәсілдер мен ойынды баламен бірге ойнау кезінде, бала тәрбие мен дамуында ойынның маңызы зор. Баланы ойната отырып- ұлттық құндылыққа баулуымыз керек. Ұлттық құндылықтарды бойына сіңіруге бірден бір құрал шараларда болсын, пікір-таластар мен сайыстар болсын, спорттық жарыстар, ойындар болсын халықтық педагогикамен, ұлттық тәрбиемен ұштастырып отыру керек деп ойлаймын. Баланы ұлттық қасиеті жоғары, маңызын жоғалтпаған дәстүрдің озық үлгілерімен сусындатып, оның мағынасын ашатын іс-шараларды да өткізіп отырамыз. Мысалы «Қош келдің, Әз-Наурыз !» мерекелік ертеңгілікте педагогтер бүлдіршіндер мен ата-аналарын қатыстыра отырып, салт-дәстүрден көріністер қойып, бір –бірінің өнерін тамашалап, бағалап қана қоймай, дәстүрді жаңғырта түседі. Бұл орайда бала емес, үлкендердің өзі ұмытылып бара жатқан дәсүрімізге сүйсіне орындап, мақтанышпен жеткізеді. Балаларды бір-біріне сұрақ қойдыртып, диалогқа шақыру,ынтымақтастық орта қалыптастыру, олардың келешек білім алуға даярлауға ықпал етеді. Әсіресе мұндай жұмыстарда екеуаралық кері байланыс міндетті түрде болуы шарт.Бұдан бала ұлттық құндылықтың маңызын түсінеді,әрі қызығушылығы артады. Мұндағы мақсатымыз-қазақтың салт-дәстүрлері арқылы

балалардың бойына мәдени, рухани–және адамгершілік құндылықтарды дарыту. Халқымыздың ғасырдан-ғасырға жалғасып келе жатқан мәдени бай мұрамызды бүгінгі ұрпаққа жеткізу. Ата-бабамыздан қалған мол мұрамызды балаларға кішкентайынан бастап үйретсек, келешекте өз елін, өз ұлтын қастерлейтін ел азаматтарын тәрбиелейтініміз айдан анық. «Ел болам десең, бесігіңді түзе»,-дегендей қазақ халқында салт-дәстүр өсіп келе жатқан баланың ой-санасын қалыптастыруға, өзінің ұлт өкілі ретінде өсіп, үлгі-өнеге алуына әсерін тигізеді.Сондықтанда осы бағытта жұмыс жасауды отбасы және балабақша болып қолға алған маңызды.Тәрбие мен білім қатар жүретін дүниелер, тәрбие мен білімді бөліп қарауға болмайды. Бұл дүниелер бірін — бірі толықтырып тұратын ажырамас сапа болып саналады. Біздің басты міндетіміз-қазақтың еліне, жеріне,әрбір тау-тасына иелік ете білу сезімін жас ұрпақтың жүрегіне, санасына сіңіру. Қазақта қандай дүние,қандай рухани байлық болса,сонымен мақтана алатын саналы, интелектуальдық мінез-құлқы қалыптасқан, өз елінің өзге елдермен бәсекеге қабілетті болуын қамтамасыз ететін парасатты да патриотты ұрпақ тәрбиелеу. Мектеп жасына дейінгі кезеңде ойынның бала өмірінде алар маңызы ерекше. Ойындар жалпы ойлау процесінің икемділігіне, зейініне, қабылдауына, логикасын,қиял ұшқырлығын қалыптастыруға ықпал етеді. Ұлттық ойындардың бала дамуына қосатын рөлі мен маңызы зор. Баланың бойына мейірімділік, адамгершілік, әдептілік сынды қасиеттерді сіңіріп, жан-жақты тәрбие беруіміздің де маңызы ерекше болып табылады. Сондықтан балаларға әр күнін ұлттық салт-дәстүр мен мәдениетімен, ұлттық ойындарымен т.б қызығушылықтарын арттыру арқылы жан-жақты дамыған ұрпақ тәрбиелей аламыз. Отан сүйгіштікке баулу олда үлкен маңызға ие. туымызды жықпай,ұлан-байтақ жерімізді қорғайтын патриотты тәрбиелеу біздің міндетіміз болып табылады. Сондықтан да бала тәрбиесі отбасынан бастау алып, мектепке дейінгі мекемеде дағдыландырып қойман бойына ұлттық құндылықтарды қалыптастыру арқылы елін дерін сүйетін, мықты тұлға тәрбиелейміз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Ш. Сейдалиев, Л. Қоныс, Қ. Бағашар «Әдепті бала - арлы бала» — Алматы. «Алтын сақа» 2021
2. Бағдат Құдияр, Айгерім Аюбек «Отбасындағы 30 сабақ». – Алматы, 2022
3. Білім жаңалықтары №3 Республикалық ақпарат- әдістемелік журнал 20219

Тәрбиелеу мен оқыту үрдісіндегі Smart – технология

Вебер Эльмира Генадиевна
БҚО, Орал қаласы №34 «Балбұлақ»
МКҚК бөбекжайы

Аңдатпа: Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымдарда балаларды тәрбиелеу мен оқыту үрдісіндегі Smart – технологиясын пайдалану. Балабақшада ақпараттық техникалық құралдар және интерактивті тақталар мен smartboard тақталарды қолдану.

Кілт сөздер: Smart, Smartboard, Android, Play Market, Group Play, Screen Mirroring, QR Droid.

Ғұлама ғалым ағартушы Ахмет Байтұрсынов айтқандай: «Басқадан кем болмас үшін біз білімді, күшті болуымыз керек. Күшті болуға бірлік керек. Осы керектердің жолында жұмыс істеу керек» деген екен. Қазіргі таңда әрбір балаға жеке тұлға ретінде қарап, оларға саналы тәрбие, сапалы білім беру жолында біз тәрбиешілер күресудеміз. Білім беру ісіндегі бүгінгі күннің өзекті мәселесі ел ертеңін ойлайтын білімді де, білікті, зейінді де зерделі, дені сау ұрпақ тәрбиелеу балабақшадан бастау алатыны анық.

XXI ғасыр – технология ғасыры болғандықтан, елімізде де әлем бойынша ең жаңа деген оқу формаларын зерттеп, білім саласында үнемі жаңартулар жасалынып келеді. Соңғы жылдары SMART технологиясы ұғымы яғни ақылды оқыту пайда болды және Smart қала, Smart фон, Smart құрылғы, Smart қондырғы, Smart орта деген тіркестерді жиі естіп жүрміз.

Сонымен Smart дегеніміз не? – деген ұғымға тоқтала кететін болсам!

Smart дегеніміз бұрын қосылмайтын екі не одан да көп элементтердің интернет көмегімен белгілі бір объектіге біріге алуы болып табылады.

Smart оқыту – қарқынды дамып келе жатқан бірегей оқытудың жаңа түрі. Бұл әлеуметтік желілер арқылы білім алу, алмасу, жеке тұлғалық ерекшеліктерді ескере отырып оқыту қызметі, балаларға бағытталған, бағдарланған, орталықтандырылған оқыту ортасы, ең соңында Smart құрылғыларды пайдалана отырып оқыту деген тұжырымдарды қамтиды.

Біздің саламызда оқыту үдерісіне смарт технологияларды енгізу дегеніміз смарт құрылғылардың көмегімен оқыту және тәрбиелеу. Ол үшін әр тәрбиеші смарт құрылғылардың, әсіресе жеке смартфондарының функционалдарын жүйелі түрде меңгеру (Мысалы, Android базалы смартфондарда Play Market, Group Play, Screen Mirroring, QR Droid қосымшаларының мүмкіндіктері); смарт қондырғыларымен жұмыс жасай білу керек. Нәтижесінде тәрбиеші уақытын үнемдеуді меңгереді. Ең бастысы, заманауи технологияны жеке әлеуметтік есептерін шешуге қолдануды меңгерген тәрбиеші, еңбек жолында жаңа технологияны толыққанды қолдана білу дәрежесіне көтеріледі. Мектепке дейінгі ұйымдарда балаларды оқыту мен тәрбиелеу жұмыстарында ақпараттық техникалық құралдар, интерактивті тақталар мен smartboard тақталары қолданылып келеді. Сондай –ақ смарт теледидарды тәрбиелеу мен оқыту үрдісінде қолданып келеміз. Смарт теледидарлардың интерактивті тақталардан өзіндік артықшылықтары бар екені де белгілі:

Мысалға алатын болсам:

- Интерактивті тақталардың проекторларының лампалары қызмет ету мерзімдері өткендіктен жарықтары өте әлсіз, экрандағы бейнелердің көрінуі нашарлайды;
- Проекторлардан дыбыс, жылу бөлінетіндігі салдарынан адамдарға жағымсыз әсер қалдырады;
- Смарт теледидарлар ықшам, орынын ауыстыруға қолайлы;
- Бағасы қолжетімді, қосымша дыбыстық колонкаларды қажет етпейді.
- Смарт теледидарлар қосымша смарт құрылғылармен жұмыс жасауға тиімді.

Ендігі міндет – сол алған білімнің балаға қызмет етуіне мүмкіндік беретін Smart оқыту ортасын дамыту. Мектеп жасына дейінгі балаларды ақпараттық технологиямен дамыту және тәрбиелеуде біз уақытты тиімді пайдаланып қана қоймай балаға сапалы білім мен саналы тәрбие бере аламыз. Технология балаларға олардың академиялық дамуының өте ерте кезеңдерінде көмектесетін білім беру ресурстарының кең ауқымына қолжетімділікті ашады. Баланың жақсы білім алуын, табысты оқуын, ақыл-ойының дамуын жоғары дәрежеде ұйымдастыру егеменді елімізді одан әрі дамытатын азаматтар мен азаматшаларды тәрбиелеуде маңызды қадам болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Арнайы педагогика: проблемалар мен даму болашағы/ А.А.Байтұрсынова. – Алматы 2008 ж.

2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы 2022-2023 ж.

3. Мектепке дейінгі ұйымдарда заманауи әдістер мен технологияларды қолданудың жаңа үрдістері 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы.

Роль сказки в формировании социально-личностной позиции дошкольников

Ветеорец Г.Н.
КГКП я/с «Балбөбек» г. Караганда,
музыкальный руководитель

Аннотация. Сказки могут помочь воспитать ум, дать ключи для того, чтобы войти в действительность новыми путями, может помочь ребенку узнать мир и одарить его воображение.

Ключевые слова: ценность, круги Луллия, кубики Блума, лепбуки «Театр», потенциал, инновационная деятельность.

В настоящее время мы все чаще наблюдаем примеры детской жестокости, агрессивности по отношению друг другу, по отношению к близким людям. Под влиянием далеко не нравственных мультфильмов у детей искажены представления о нравственных качествах: о доброте, милосердии, справедливости. С рождения ребенок нацелен на идеал хорошего, поэтому я считаю, что уже с младшего дошкольного возраста необходимо показать малышу нравственную суть каждого поступка.

Жили-были… Каждый ребенок слышит эти слова от бабушки, мамы, воспитателей в детском саду. Так начинается сказка. По своей сущности сказка вполне отвечает природе маленького ребенка, близка его мышлению, представлению.Дети через сказки познают мир и получают необходимый жизненный опыт.

Ценность сказок заключается в их влиянии на всестороннее развитие ребенка, а в особенности на нравственное воспитание. Сказки внушают уверенность в торжестве правды, победе добра над злом. Как правило, страдания положительного героя и его друзей являются преходящими, временными, за ними обычно приходит радость, причем эта радость – результат борьбы, результат совместных усилий.

Чтобы ребенок вырос хорошим человеком, с ним необходимо работать, начиная с раннего детства. Сказки помогают возрождать в людях духовность, милосердие, гуманность. И начинать надо с детей, так как материальная сторона жизни их уже захватила в свои сети. Дети еще могут сочувствовать, сопереживать. Задача дошкольного учреждения – не дать задавить эти ростки реальностью жесткой жизни, а делать все необходимое, чтоб они проросли, глубоко проросли в душе и сердце ребенка. Главное средство воспитания – литература для детей, сказки, которые обращают человеческие сердца к добру, великодушию, совести, чести и справедливости. Личность ребенка зарождается в детстве. Поэтому, чем раньше сказка, коснется струн души ребенка, тем больше гарантий, что чувства добрые возьмут в них верх над злыми. Из всего этого следует: моральное воспитание возможно через все виды сказок, ибо нравственность изначально заложена в их сюжете.

Сказка – это очень важный проводник в жизни ребенка. Именно в дошкольном возрасте происходят глубокие изменения в социально-личностном развитии. Оно требует, чтобы ребенок вошел внутрь изображаемых обстоятельств, мысленно принял участие в действиях героев, пережил их гордости и печали. Такого рода активность расширяет сферу духовной жизни ребенка, имеет немаловажное значение для умственного и нравственного развития. У дошкольников начинают складываться реалистические критерии нравственных оценок.[1, с 3].

Сказка – это волшебная игра. Музыкальная сказка еще интереснее, еще краше дает ребенку сознание чего-то необычного, фантастического. Музыкальные сказки ребенок слушает более внимательно, ведь благодаря присутствию музыки, ребенок ярче воспринимает образы, наделяет их определенными человеческими качествами. Фантазия его работает в полную силу.

Музыкальные сказки и участие в работе музыкально-театрального кружка помогает каждому ребенку независимо от природных данных ощутить радость творчества. Старшие дошкольники получают навыки театрализованной, музыкальной и вокально-хоровой деятельности.

Развитию речевых навыков дошкольников, дикции и артикуляции способствует заучивание чистоговорок и скороговорок, а участие в театральных постановках позволяет детям почувствовать силу и красоту слова, научиться «действовать словом». При подборе репертуара для музыкальных спектаклей учитываются возрастные возможности, знания и умения дошкольников. Большое значение имеет текст партий: заденет ли он струны детских сердец или оставит детей равнодушными. [2, с 65].

Добрые и злые, щедрые и скупые, хитрые и простодушные герои сказочного произведения всегда должны быть рядом с малышом. Именно они дают ему необходимую опору в жизни, учат отличать плохое от хорошего, развивают фантазию и интеллект.

Для того, чтобы разнообразить методы и приемы обучения и воспитания наших воспитанников, я стараюсь использовать разнообразный дидактический материал. За годы работы мною был накоплен огромный багаж такого материала. Это и круги Луллия, кубики Блума. Лепбуки «Театр», «В мире сказок» и «Театральное королевство», это игры с фонариками, перчаточный, пальчиковый, дисковый и другие виды театров. Большой интерес вызывают у детей сказки с QR кодами, мобильная библиотека. При драматизации

сказок использую тантамарески, которые у детей вызывают бурю эмоций. Сказки на липучках помогают детям развивать речь и воображение. Моя очередная находка. Японский тееатр Камишибай в привычном виде – это уличное представление, которое ведет мастер рассказчик, использующий деревянный ящик с простым оборудованием. В нашем случае это ящик со сменными картинками. Мы много внимания уделяем казахским народным сказкам, традициям и быту казахского народа. Знакомим детей с казахским творчеством и все это стараемся делать в игровой форме. Игры используем на занятиях во всех областях.

Моей находкой в определенное время стал «Кубик Блума». Кубик Блума яркий пример технологии критического мышления. Мы предлагаем ребенку не готовое знание, а проблему, а он, используя свой опыт и познания, должен найти пути решения.

А сегодня я хочу рассказать вам о своей очередной находке «Додекаэдр» - что это такое? Додекаэдр открыл в 1619 году Иоган Кеплер. Додекаэдр составлен из 12 правильных пятиугольников, являющихся его гранями. На каждой грани многогранника располагается задание. Я решила немного иначе его использовать, внесла небольшие коррективы - использовала инновационные технологии. Что это значит? Инновационные технологии, это набор методов и средств, поддерживающих этапы реализации нововведений. Работая в рамках проекта «Әжемнің ертегісі» хотелось добиться увлеченности детей казахскими народными сказками. А чтобы ребятам было интересно, нужно постоянно разнообразить методы и приемы. Если взять простой додекаэдр, то это просто многогранник с картинками на определенную тему. Такие у нас тоже есть. А в данный момент, я начала работу с инновационным додекаэдром. На гранях этого многоугольника я расположила не просто картинки, а интерактивные задания. Это и заплатки, книжки - малышки, аудиозапись сказки, видеозапись, загадки и т.д.

Потенциал сказки давно оценили педагоги и психологи. С ее помощью можно лечить, диагностировать, воспитывать, развивать. Такое практическое использование этого, вроде бы, развлекательного рассказа еще даже недостаточно изучено. Новые психологические технологии требуют основательного исследования в прямом понимании сказочных возможностей. Сказка, как и игра, незаменима в работе с ребенком. [1, с 3].

Литература

1. Детский сад: воспитание и обучение. 2018. №5. ст.3
2. Ребенок в детском саду. 2008. №3. ст.65, 66
3. Интернет ресурсы.

Развитие гибких компетенций в дошкольном воспитании и обучении

Гаврикова Ю.Н.
Коммунальное государственное казенное предприятие
«Ясли-сад «Кораблик»
отдела образования города Темиртау
управления образования Карагандинской области»,
воспитатель

Аннотация: В статье рассматривается роль модели 4К в развития гибких компетенций, которые можно и нужно развивать с самого раннего возраста.

Ключевые слова: Модель 4К, коммуникация, командная работа, критическое мышление, креативность.

Развитие технологий и расширение информационного потока постепенно приводят к изменениям во многих жизненных сферах. Эти перемены происходят так стремительно, что общество часто не успевает подстроиться под новую реальность. По данным исследований, большинство из нынешних дошкольников будут работать по профессиям, которых, возможно, пока еще не существует.

Мы не можем с точностью спрогнозировать, какие именно профессии будут востребованы в будущем, но то, какими качествами должны будут обладать успешные сотрудники, можно назвать уже сейчас. Способность критически мыслить, решать сложные задачи, применять творческий подход, работать в команде, вести переговоры и работать в режиме многозадачности, распознавать эмоции, анализировать и принимать решения, помогут добиваться успеха.

Один из главных трендов заключается в том, чтобы дошкольное образование перестало быть в некотором смысле «образовательным». Поэтому необходимы новые навыки и умения.

Утверждение модели развития дошкольного воспитания и обучения способствовало определению направления изменений, необходимых для трансформации дошкольного воспитания и обучения, в соответствии с меняющимися требованиями к развитию и обучению детей и актуальными научными данными.

Цель модели – определить направление и принципы развития дошкольного воспитания и обучения через трансформацию системы воспитания и обучения, предусматривающей формирование и социализацию здоровых, самостоятельных, любознательных, коммуникабельных, критически мыслящих детей.

На сегодняшний день основой образовательной деятельности дошкольных организаций является не деятельность педагога, регламентируемая учебным планом, а ребенок, как субъект педагогического процесса. Ведущей формой деятельности детей становятся не традиционные ОУД, а игра.

Хорошими показателями для ребенка являются умение играть с другими детьми (и не обязательно со сверстниками), выделить и описать свою проблему, понять и назвать чувства и эмоции, помогать другим и контролировать собственные импульсы. Такие умения, тесно связанные с эмоциональным интеллектом и коммуникацией, называют soft skills (гибкие компетенции и навыки). Обучение детей в игре строится на игровых способах решения познавательных задач. Ребенок в процессе игры сталкивается с затруднениями, не замечая, что в это же время он овладевает новыми навыками, закрепляет и систематизирует имеющиеся знания.

В основу развития гибких компетенций легло применение модели 4К. В нее входят базовые навыки, которые нужно развивать с раннего возраста: коммуникация, командная работа, критическое мышление, креативность.

Коммуникация

Зачем нужно уметь общаться? В современном мире способность налаживать социальные связи, слушать собеседника и объяснять ему свою точку зрения стала важным умением, позволяющим управлять взаимоотношениями. Сами знания будут не так важны, как умение взаимодействовать и обмениваться ими. Поэтому эффективная коммуникация становится наиболее важной сферой развития детей в дошкольном возрасте.

Коммуникативные навыки развиваются через игру и общение. Играть нужно больше и включать ведущую игровую деятельность при любом обучении. В возрасте 3–6 лет должен произойти переход от параллельной игры, когда дети играют каждый в свое, к игре, придуманной одним участником, который вовлек в нее всех остальных детей. Взаимодействуя друг с другом, дети имеют возможность изложить различные точки зрения на один и тот же вопрос. Постановка вопросов высокого порядка, проблемных задач помогает им сопоставить факты, сделать сравнения, обобщения, выводы из ситуаций.

Командная работа

Работа в команде очень тесно связана с коммуникацией. Главной целью является определение общей задачи и способов ее достижения, распределение ролей и оценивание результата.

В настоящее время следует уходить от привычной модели «не смотри, не подглядывай, не подслушивай, не спрашивай». Тенденция современного подхода в системе раннего образования — сводить детей в группы для совместного выполнения задач.

Важно, когда дети учатся помогать друг другу, а не соревноваться, и привносить что-то свое в совместное решение: обмен мнениями, знаниями и опытом очень важен. Задача педагогов дошкольного образования — организовать взаимодействие детей в группах, отказаться от модели, когда все сидят, слушают и запоминают.

Критическое мышление

Критическое мышление включает в себя умение оценивать разные варианты и выбирать лучший, искать и находить различные способы решения задач, а не только тот, что предложен взрослым.

Как происходит процесс развития критического мышления у детей? В первую очередь через создание доверительной среды. Необходимо обращаться к ребенку напрямую, бросать детям вызов, побуждать их задавать вопросы. Если ребенок задает вопрос, не стоит сразу односложно на него отвечать. Лучше вызвать ребенка на диалог и спросить его о том, как бы он сам ответил на свой вопрос. Пусть он попытается самостоятельно найти ответ.

Второй важный аспект — развитие эмоционального интеллекта, обучение распознаванию своих и чужих эмоций, умению их определить, назвать и контролировать.

Креативность

Креативный человек оценивает ситуацию с разных сторон, ищет нестандартные решения. Он способен чувствовать себя уверенно при любых изменениях обстоятельств. Такие люди не боятся трудностей, потому что стремятся их преодолевать.

Для развития креативности важна творческая атмосфера. Детям нравятся игры в научные эксперименты и игры с «заместителями», когда предмет можно использовать в неожиданном ключе.

Применению модели 4К способствует игровая деятельность, в ходе которой дети познают окружающий мир и самостоятельно доходят до каких-либо решений. Очень важно, чтобы ребенок пробовал все сделать самостоятельно.

Овладение ключевыми навыками в формате 4К способствует обеспечению ориентации дошкольников в многообразии окружающей действительности, пониманию того, что мир может быть осмыслен с разных сторон.

Внедрение в практику данных аспектов помогает в определении зоны ближайшего развития ребенка, формировании коммуникативных, познавательных и социальных навыков, создании равных стартовых возможностей для обучения в школе.

Литература

1. Жантасов Е.С. Современное дошкольное образование в формате 4К.

Дошкольное образование: педагогический поиск. Сборник научно-методических статей с международным участием / под общей редакцией Б.П. Черника. - Новосибирск: Агентство «Сибпринт», 2019.

2. Модель развития дошкольного воспитания и обучения. – 2021 г.
3. Сухорукова Е.П. Особенности исследования креативности дошкольников на основе концепции креативности Р. Стернберга / Е.П. Сухорукова, Г.Н. Бухер, Е.Г. Бахолдина и др. // Вопросы гуманитарных наук: журнал. – 2012 — №6.

Көктемгі гүлдер

Сембиева Әлия, тәрбиеші
«Қызылорда облысы білім басқармасының
«Қазалы ауданы бойынша білім бөлімінің
№3 «Өріmтал» бөбекжай-балабақшасы МКҚК

Мақсаты: Туған өлкенің кейбір өсімдіктері туралы қарапайым ұғымдарды қалыптастыру. Дала гүлдерін тануға және атауға үйрету.Өсімдіктердің бөліктерін тануға, гүлдердің және тұқымдарын себуді және отырғызуды бақылау. **Күтілетін нәтиже:** Дала гүлдерін таныды және атады ,өсімдіктердің бөліктерін білді. Гүлдердің тұқымдарын отырғызды. **Әдіс тәсілдер:** Сұрақ жауап, көрсету, түсіндіру.

Саламатсыздар ма! Балалар!

Саламатсыздар ма? Апайлар!

Бүгін көңіл-күйлерін қандай?

Керемет.

Қазір жылдың қай мезгілі?

Көктем**. Бекзат**

Көктемде табиғатта қандай өзгерістер болады?

Көктемде ағаштар бүршік атады,сосын ағаштар гүлдейді

Қар ериді, далада гүлдер шығады.Шөптер шығады.Құстар жылы жақтан ұшып келеді.

. -Дұрыс айтасыңдар.

Балалар сендерге мен **жұмбақ жасырамын**

Аналарға сыйлайтын,

Аралар бал жинайтын.
Бұл немене,балалар
Үзуге адам қимайтын.(Гүл)
Қандай гүлдерді білесіңдер?
Бақбақ, түймедағы,қызғалдақ,
сарығалдақ бәйшешек, т.б.
Слайт көрсету
Гүлдер далада ,аула гүлдері, бөлме гүлдері болады.
Қандай дала гүлдердің білесіндер?
Гүлдер қандай болады?
Кәнекей балалар искеп көріңдерші?
Исі бар ма? Әдемі ,нәзік,түрлі-түсті,хош иісті болады.
Иә .
Түймедақ ,қызғалдақ, сарығалдақ бақбақ,бәйшешек
Балалар кім гүл туралы тақпақ біледі? Көктем келді деп,
Хабарлайтын бәйшешек
Қар астынан қылтиып
Шығатын мен бәйшешек Даърия
Гүлдердің түсі қандай екен? Қызыл, сары, ақ.т.б.
Гүлдің исі қандай?
Әдемі
Гүлді жұлуға болмайды.
Балалар мынау гүлдердің сабағы, жапырағы күлтесі тамыры болады.
Гүлдер қанша бөліктен тұрады екен?
Төрт бқліктен тұрады.
Гүлдер аулаға сән береді .
Гүлдер әдемі. Гүлдерге қандай күтім керек. Гүлге су құямыз,гүлдің шаң тозаның сүртеміз. Түбін қопыстамыз
Ойын «Өз гүлімізді жинайық»
Шарты Балалардың алдарында әр түрлі гүлдер тұр.Осы гүлдерден өздеріңізде тұрған

гүлді жинап,атын атаңдар !
Сергіту сәт:
«Гүлмен жаттығу жасайық»
Шаршағанда ырғалып,
Гүлге ұқсап демалып

Қанатымды бір қағып,
Гүлдей болып жайқалам.

Балалар қарандаршы біз бүгін өзіміздің гүліміздің тұқымын егеміз. Бірінші екпес бұрын құнарлы топырақ саламыз, содан соң қиымыздың ортасын тұқым салатын жерін ашып дайындап аламыз. Тұқымымызды саламыз.Сабағы жабылып қалмас үшін жан жағын ашып қоямыз.Енді су құямыз.Балалар еккен тұқымызды жылы жерге қоямыз.Күн жылыған соң далаға егеміз.Бүгінгі сабаққа жақсы қатысқан үшін мен сендерге сыйлық берем Қош сау болыңыздар.

Мектепке дейінгі оқу ұйымдардағы

педагогтаң іс ө тәжірбиесін заманауи тұрғыла дамыту

Дусаганова З.О.
ЖШС «АЛАҚАЙ»
бөбекжай бақшасы,
қазақ тілі педагогі

Аннотация: Қазіргі білім беру саласындағы өзекті мәселелердің бірі – жаңа технологияларды қолданудың әдіс – тәсілдері жайлы жазылған.

Қазіргі кезеңде республиканың білім беру жүйесінің ең басты мәселесі – қазақ түлегінің білім сапасының деңгейін халықаралық дәрежеге жеткізу.

Білім беру саласы қызметкерлерінің алдына қойылып отырған міндеттердің бірі – оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру және қазіргі заманғы педагогикалық технологияларды меңгеру. Қазіргі таңда оқытушылар инновациялық және интерактивтік әдістемелерін сабақ барысында пайдалана отырып сабақтың сапалы әрі қызықты өтуіне ықпалын тигізуде.

«Инновация» ұғымын қарастырсақ, ғалымдардың көбі оған әртүрлі анықтамалар айтқан.

Заманауи (инновация) деген сөз – латынның «novis» жаңалық және «іп» енгізу деген сөзінен шыққан, ал оның қазақша аудармасы «жаңару, жаңалық, өзгеру» деген мағынаны білдіреді.

Инновация аударғанда жаңа, жаңалық, жаңарту дегенді білдіреді дедік.

Қазақстанда ең алғаш «Инновация» ұғымына қазақ тілінде анықтама берген ғалым Немеребай Нұрахметов. Ол «Инновация, инновациялық үдеріс деп отырғанымыз – білім беру мекемелерінің жаңалықтарды жасау, меңгеру, қолдану және таратуға байланысты бір бөлек қызметі» деген анықтаманы ұсынады.

Н. Нұрахметов «инновация» білімнің мазмұнында, әдістемеде, технологияда, оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастыруда, мектеп жүйесін басқаруда көрініс табады деп қарастырып, өзінің жіктемесінде инновацияны, қайта жаңарту кеңістігін бірнеше түрге бөледі: жеке түрі (жеке-дара, бір-бірімен байланыспаған);

Оқу-тәрбие үдерісінде инновациялық педагогикалық жаңалықтарды енгізу.

IV кезеңін бөліп көрсетуге болады:

I кезең: Жаңа идеяны іздеу. Ақпараттандыру және инновацияларды ұйымдастыру, жаңалықтарды іздестіру.

II кезең: Жаңалықтарды ұйымдастыру. Оқу-тәрбие үдерісінде жаңалық енгізулерді алғашқы байқаудан өткізу.

III кезең: Жаңалықтарды енгізу. Оқу-тәрбие үдерісінде инновациялық әдіс-тәсілдерді пайдалану.

IV кезең: Жаңалықтарды бекіту. Оқу-тәрбие үдерісінде енгізілген жаңалықтардың нәтижесін бағалау.

Инновациялық үдерістің негізі – жаңалықтарды қалыптастырып жүзеге асырудың тұтастық қызметі. Инновация білім деңгейінің көтерілуіне жағдай туғызады.

Білім сапасын арттырудағы жаңа инновациялық технологияларды оқып, үйреніп, сараптай келе, мынадай тұжырым жасауға болады:

балалардың білім, білік сапасын арттырудағы жаңа инновациялық технология түрлері сан алуан, оларды таңдау және одан шығатын нәтиже баланың кәсіби біліктілігіне тікелей байланысты;

жаңа инновациялық технологияларды енгізу жүйелі әрі мақсатты түрде жүргізілгенде ғана жетістікке жеткізе алады.

Жаңа инновациялық оқыту технологияларын енгізу барысында әрбір оқу орнының материалдық-техникалық базасының бүгінгі талапқа сай еместігі, әрі жетіспеуі, кадрлық әлеуеттің төмендігі көп кедергі жасайды.

Қазіргі заманғы педагогикалық технологиялардың педагогокалық негізгі қағидалары:

- балаға ізгілік тұрғысынан қарау;
- оқыту мен тәрбиенің бірлігі;
- баланың танымдық күшін қалыптастыру және дамыту;
- баланың өз бетімен әрекеттену әдістерін меңгеру;
- баланың танымдылық және шығармашылық икемділігін дамыту;
- әр баланың даму жүйелері жұмыс істеу;
- оқу үдерісін баланың сезінуі.

Білім беру саласындағы инновациялық бағыттың қажеттілігін анықтайтын себептер қазіргі таңда бүкіл халыққа белгілі болып отыр.

Инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдануда оқытушы сабақты дайын күйінде бағалайды, әрбір білім алушының өзі ізденіп, ғылыми негіздерін өз бетінше игеріп, ғылыми зерттеуді көздейді, ал баланың негізгі міндетіне білім алушының іс-әрекетін бақылау жатады.

Ал жалпы инновацияны модификациялық, комбинаторлық, радикалдық деп үш түрге бөлуге болады.

Модификациялық инновация – бұл бұрын қолда барды дамытумен, түрін өзгертумен айналысу. Бұған В.Ф. Шаталовтың математикаға жазған тірек конспектісі және оны көптеген мұғалімдердің пайдалануы мысал бола алады.

Комбинаторлық модификация – бұрын пайдаланылмаған, белгілі әдістеме элементтерін жаңаша құрастыру. Бұған пәндерді оқытудың қазіргі кездегі әдістемесі дәлел.

Радикалдық инновация – білімге мемлекеттік стандарттарды енгізу жатады. Мемлекеттік стандарт білім беруде, негізінен, мөлшерлерді, параметрлерді, деңгейлік және сапалы оқытудың көрсеткіштерін қалыптастырады.

Оқыту технологиясы – бұл оқытудың тиімділігін арттыру мақсаты мен білім беру үдерісін зерттеу негізінде оқу үдерісін жүзеге асыру және бағалау, бағдарламалаудың жүйелі тәсілі. Оқыту технологиясы педагогикалық әдістерге негізделген.

1960 жылдарда шетел зерттеушілері «педагогикалық технология» терминін енгізді. «Педагогикалық технология» дегеніміз – тәжірибеде жүзеге асырылатын белгілі бір педагогикалық жүйенің жобасы, ал педагогикалық жағдайларға сай қолданылатын әдіс-тәсілдер оның құрамды бөлігі ғана.

Педагогикалық технология – оқыту үдерісін жобалау, ұйымдастыру формасымен анықталады.

Педагогикалық технологияның өзіндік ерекшеліктері – қойылған мақсатқа жету мүмкіндігіне кепілдік беретін оқыту үдерісін құрастыру және оны жүзеге асыру. Оқытылатын пән мазмұны, педагог пен баланың өзара байланыс іс-әрекеті, баланың ішкі даму үдерісі негізінде анықталған нақты мақсаты.

Деңгейлеп саралап оқыту технологиясы

Деңгейлеп саралап оқытуда негізделген технология дамыта оқыту идеясын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Өйткені ол баланың ойлауын, елестету мен есте сақтауын, ынтасын белсенділігін дағдысын, білім сапасының дамуын қамтамасыз етеді.

Мақсаты: әр баланың қабілеті мен мүмкіндік деңгейіне қарай оқыту. Оқытуды әр түрлі топтарының ерекшелігіне сәйкес бейімдеу, ыңғайлау қана педагогикалық технология құрылымын түсіну кілті бола алады.

Ерекшелігі:

Таланттылар өздерінің қабілеті мен икемділігін одан әрі бекіте түседі, әлсіздер оқуға ниет білдіріп, сенімсіздіктен арылады.

Балалардың оқуға деген ынтасы артады.

Білім дәрежесі бірдей топтарды оқыту ісі жеңілдейді.

Міндетті нәтижелерге негізделген деңгейлеп-саралап оқыту технологиясы мынадай ерекшеліктерімен – білімнің базалық деңгейінің барлық балалар үшін міндеттілігі, балаларға берілген тапсырманың сараланууы, тапсырма баланың күші жететіндей және қолайлы болуы шарт, білімнің базалық деңгейі оқытудың қазіргі заманғы педагогикалық технологиясының механизмі ретінде балалның бірте-бірте өрістей дамуына мүмкіншілік жасау тиіс, балаға оқу деңгейін таңдауға ерік беру, бала өз мүмкіндігіне орай тек міндетті деңгейден кем емес білім алуға еріктілігімен сипатталады.

Қазіргі заманда, заман талабына сай іс-тәжірбиелерді оқу үрдісінде пайдалану неғұрлым тиімді. Педагогтар үнемі білімдерін жаңғыртып заманауи талапқа сай бола білу керек. Бала мен педагог арасындағы қарым – қатынас жүйелі түрде дамып әрі қарай іс-тәжіриесін ұштастырып отыру қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Бұзаубақова К.Ж. Инновациялық технология. – Алматы, 2009.
2. Эксперимент, 1998.
3. Нағымжанова Қ. М. Инновациялық оқыту жағдайларындағы мұғалім қызметінің психологиялық-педагогикалық негіздері. – Өскемен, 1999.
4. Көшімбетова С. Инновациялық технологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. – А.: Білім, 2008.
5. Оқытудың инновациялық әдістемелері мен технологияларын жоғары оқу орындарында қолдану тәжірибесі. Оқу-әдістемелік құрал. – Құрастырушылар: Тұрғынбаева Б., Әлімов А. Қ. – Алматы, 2011.
6. Роджерс Э. Инновация туралы түсінік. – //Қазақстан мектебі, №4, 2006

Балабақшада инклюзивті білім берудің заманауи тәсілдері

Елмуратова К.А.
№27 «Балауса» балабақшасы, тәрбиеші
Астана қаласы

Тәрбиешінің міндеті – балаларды дұрыс, анық, мәнерлі, үйлесімді сөйлеуге тәрбиелеу. Бірақ сөйлеудің ауыр сөйлеу бұзылыстары бар балалар туралы айтатын болсақ, мұнда арнайы ұйымдастырылған жағдайлар жасалмайды. Бұл балалар арнайы мекемеде емес мінездеріндегі ерекшеліктерге қарамастан топта басқа балалармен жүреді. Алайда бұл тәрбиешіге үлкен ауыртпалық түсіретін болғандықтан ерекше мінездегі балалармен жұмыс жасау барысында көп ізденістер жасап қиындықты шешу жолдарын қарастырдым.

Маман үнемі жаңа идеяларды, технологияларды, әдістерді іздейді. Педагогикалық процесті әртараптандыруға, баланың қызығушылығын мүмкіндігінше ұзақ сақтауға тырысады. Позитивті эмоционалды көңіл-күйді, мотивацияны үнемі сақтау керек, эмоционалды тұрақсыздықты жиі тегістеу қажет.

Өз жұмысымда осындай жолдарды іздей отырып, мен марблс тастарын қолданатын қызықты, дәстүрлі емес әдісті жасадым.

Қызмет барысында сіз вазаларға, банкаларға немесе контейнерлерге орналастырылған әртүрлі қиыршық тастарды пайдалана аласыз: дөңгелек үлкен және кішкентай, шаршы, түрлі-түсті. Олармен алғашқы кездесуде балалар қызғулышылық танытады, қол тигізеді, ойнағысы келеді. Олар ұрады, шырылдайды. Қиыршық тастармен танысу кезінде біз балалардың назарын, мөлшері, құрылымы аударады. Біз қолымызды вазаға түсіріп, толық жұдырық алуды ұсынамыз, содан кейін бірден екі алақанмен. Қолдың ішкі жағына

шынтаққа, алақанның артқы жағына қоюға болады. "уыстап", "шымшып", "пинцетпен" алу жаттығуларын жасаймыз.

Марблс қиыршық тастары сөйлеу тілінде кемшіліктері бар мектеп жасына дейінгі балаларда әртүрлі түзету-дамыту қыметінде қолданылады:

- Артикуляциялық гимнастика (жеке сабақтарда және балалар тобымен);
- Тыныс алу гимнастикасы;
- қойылған дыбыстарды автоматтандыру;
- Сөйлеудің сөздік құрлымымен қалыптастыру;
- Лексиканың, грамматиканың дамыту;
- Сөйлеу тілінің дамын қалыптастыру; Сауаттылыққа дайындық;
- Кеңістіктік көріністердің дамуы.

Артикуляциялық гимнастика (жеке және балалардың кіші тобымен жүргізіледі).

Тапсырманы орындау кезінде марблс тастарына арналған қолдан жасалған әдістемелік құрал етінде қолданылады. Артикуляциялық жаттығуды дұрыс орындағаннан кейін, бала суретті марблс тасымен жабады (Нұсқаулық көп қолданбалы)

Сондай-ақ, артикуляциялық аппараттың мүшелерін ғана емес, сонымен қатар балалардың қол моторикасын дамыту үшін қолдануға болады.

1."Түтік" жаттығуы (ерніңізді алға созып, екі алақанында тастарды қысып ұстайды).

2."Күрекше" жаттығуы (төменгі ерінге тілді шығарып, жалпақ етіп ұстап тұрады, осы уақытта марблс тастарды ашық алақанда ұстайды).

3."Сағат" жаттығуы (балалар сол және оң жақ бетіне қиыршық тастарды тілмен бірдей етіп ауыстырып отыру қажет және т. б)

Тыныс алу гимнастикасы

Дұрыс сөйлеу кезінде тыныс алуды қалыптастыру үшін мына жаттығуларды орындайды, балалар үстелге өз бетінше жол салып, жаттығуды орындайды.

"Футбол", "Ашқарақ жемістер" сияқты ойындар қолданылады.

Қойылған дыбыстарды автоматтандыру

Бала сөзді қатарынан үш, төрт, алты рет дұрыс айтуы керек. Әр сөз үшін бала бүкіл картаны толтырып, қиыршық тасты таратады.

Сөйлеудің сөздік құрлымын қалыптастыу.

Сөйлеудің сөздік құрылымын пысықтау үшін алдын ала дайындалған көрнекілік құралдарды қолданамыз. Бала бұзылу деңгейіне байланысты екі, үш, төрт буынның қиыршық тастарын кезек-кезек қойып, сөздерді буындар бойынша айтады. Суреттер күрделене түскен сайын өзгереді. Немесе көрнекілік құралдарды қолданбай марблс тастарын есіне сақтай отырып буынға бөліп, қойып шығады.

Сөйлеудің грамматикалық құрылымы

Сөйлеуі дамымаған балалар сөйлемде жұрнақтарды қолдануда қиындықтарға тап болады, сондықтан бекіту арнайы жасалған карточкалар бойынша жүзеге асырылады. Онда сурет, жұрнақтарды диаграммасы көрсетілген.

Бала жұрнақтарды сызбасына марблс тастарын төсеп, сурет бойынша сөйлем құрады. Дұрыс айтылуы мен сөздік қоры дереу нақтыланады. Тапсырмалар алдында дайындық жұмыстары қажет!

Кеңістіктегі бағдарлауды дамытуға арналған ойындар.

"Контурға салыңыз". Балалар контур бойымен қиыршық тастармен геометриялық фигураларды салады.

Осы материалдың арқасында сөйлеу қабілеті нашар балаларда эмоционалды фон тұрақтандырылады, түзету жұмыстары динамикалық, әр түрлі, олар үшін қызықты түрде, ең бастысы тиімді.

Маңызды! Марблс тастарын арнайы түзету әдісі ретінде қарастыруға болмайтынын ұмытпаңыз. Оны қолдану баланы ынталандыруға көмектесетін көмекші құрал ретінде әрекет етеді.

Марблс тастармен жаттығулар жасау олардың балаларын еркін іс - әрекетте, тек ересек адамның бақылауымен пайдаланылады.

Жаттығуларды таңдау балалардың жас және жеке мүмкіндіктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Қолданған әдебиеттер:

1 . «Жаңашыл педагог», Ш.А. Амонашвили, 2018 ж.

2. Қазақстан Республикасындағы Білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, 2010 ж.

3.А.А. Байтұрсынова «Арнайы педагогика: проблемалары мен даму болашағы» Алматы, 2008 ж.

МДҰ-дағы әдістемелік жұмыс және және болашақ педагогтерді даялау

Ерімбетова Б.
№24 "Айналайын"
балабақшасы, әдіскер
Астана қ.

Егер балалар бірдемені түсінбейтін болса, онда оқытушы оларды кінәлауға тиісті емес, оларға түсіндіре алмай отырған өзін кінәлауға тиіс.
Ы. Алтынсарин

Бүгінгі қоғам мүддесіне лайықты, жан-жақты жетілген, бойында ұлттық сана мен психология қалыптасқан парасатты азамат тәрбиелеп өсіру - отбасының, балабақшаның, барша халықтың міндеті. Замана алға қойған бұл міндеттерді шешу үшін мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру мазмұнын түбегейлі жаңартылуда. Қазіргі өмірдің өзінен туындап

отырған талаптарды орындау, жаңалыққа жаршы болу үзілссіз тәрбие негізінің бастау бұлағы-мектепке дейінгі ұйымдардан бастау алады. Қазақстан Республикасында болып жатқан әлеуметтік-экономикалық өзгерістер мен еліміздің білім беру саласының әлемдік білім кеңістігіне шығуы-білім беру саласында, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға уақыт талабына сай өзгерістер енгізілуде.

Егеменді еліміздің ертеңін баянды ету бағытында жүзеге асырылып жатқан саяси, әлеуметтік жағдайларды ескере отырып дайындалған білім, ғылым саласындағы ресми құжаттар тәжірибеде қолданылуда. Жеке тұлға тәрбиесін ізгілендіру - бүгінгі заманның басты талабы. Гуманизмнің негізі және оның тәлім-тәрбиелік маңызы туралы құнды ой-пікірлер туралы қазақ даласындағы ұлы ғұламалар Әл-Фараби, Махмұд Қашқари, Жүсіп Баласағұни, Қ.А.Ясауи және т.б. ағартушылар Ы.Алтынсариннің, Ш.Уәлихановтың, А.Құнанбаевтың, қазақ зиялылары Ж.Аймауытов, А.Байтұрсынов, М.Жұмабаев т.б. болашақ ұрпақты адалдық, парасаттылық, шыншылдық сынды қасиеттерге тәрбиелеудегі халық даналығын жоғары бағалағандығы және соған талпынғаны да аңғарылады.

Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңында: «Білім беру жүйесінің басты міндеті- ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау; оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» - деп білім беру жүйесін одан әрі дамыту міндеттерін көздейді. Бұл міндеттерді шешу үшін, әрбір білім беру мекемедегі ұжымының, әрбір педагогтың күнделікті ізденісі арқылы, барлық жаңалықтар мен қайта құру, өзгерістерге батыл жол ашарлық жаңа практикаға, жаңа қарым-қатынасқа өту қажеттігі туындайды.

Қазіргі кездегі жоғары білім беру қоғам талаптарын қанағаттандырудың бірнеше жүйелерін қарастырады, яғни ғылымды, білімді және өндірісті интеграциялау түрі ретінде ғылыми оқу-өндірістік кешендер құру; оқытуды және студент еңбегін дараландыру, білім беруді ізгілендіру; оқытушылардың кәсіби даярлығына жоғары талап қою, жоғары оқу орнында болашақ педагогтарды даярлау мен олардың кәсіби деңгейін көтеруде педагогикалық жаңа технологиялар негізінде көтеру. Мұндай үдеріс әлемнің түрлі елдерде өздерінің ұлттық ерекшеліктеріне, экономикалық жағдайына, білім беру жүйесінің дәстүрлеріне қарай әртүрлі деңгейде көрініс тапқан.

Жеке тұлғаны жан-жақты дамыту шеңберінде білім берудің мақсаты мен мәнінің өзгеруі «Білім беру технологиясы» деп алатын жаңа ұғымның пайда болуына ықпал етті. Бұл ұғымның мәнін білім беру үдерісін өздігінше дамытатын жүйе деп түсінуге болады, онда білім алушылардың қызметі жетекші фактор болып табылып, оқыту мұғалім мен білім алушының субьектаралық өзара әрекетін қарастыратын және олардың мүмкіндіктерін қамтамасыз ететін рефлекциялық басқару ретінде көрінеді.

Жаңа педагогикалық технологиялар негізінде болашақ педагогтардың кәсіби - бағыттылығын қалыптастыруды теориялық-әдістемелік тұрғыдан негіздеу, оны ғылыми-әдістемелік нұсқаулар негізінде жетілдіру. Егер, болашақ педагогтың кәсіби бағыттылығын қалыптастыратын жаңа педагогикалық технологиялардың мәні мен мазмұны теориялық тұрғыдан айқындалып, моделі жасалса және педагогикалық жүйе ұсынылып тәжірибеге ендірілсе, онда бүгінгі қоғамға қызмет ететін білікті және бәсекеге қабілетті педагог-

тәрбиеші мамандары даярланады, өйткені бұл қазіргі білім беру саласындағы қоғамдық сұраныс.

Болашақ педагог міндеттері:

- болашақ педагогтарды кәсіби даярлаудағы жаңа педагогикалық технологиялардың мәні мен мазмұнын теориялық тұрғыдан негіздеу;
- болашақ педагогтардың кәсіби бағыттылығын қалыптастыру моделін жасау, өлшемдері, көрсеткіштері мен деңгейлерін анықтау;
- болашақ педагогтардың кәсіби бағыттылығын қалыптастырудағы педагогикалық практикалардың мүмкіндіктерін айқындау;
- жаңа педагогикалық технологияларды пайдалану арқылы болашақ педагогтардың кәсіби бағыттылығын қалыптастыру жүйесін құру;
- ұсынылған әдістемелік жүйенің нәтижесін тәжірибелік-экспериментте тексеру және тәжірибеге ендіру.

Болашақ педагогтардың кәсіби бағыттылығын қалыптастыруда жаңа технологияларды пайдалану қазіргі заман талабына сай білікті мамандардың даярлығын жетілдіре түседі. Білім беру жүйесіндегі реформалар мен қазіргі білімнің тұлғалық-бағдарлы оқытуға бет бұруы болашақ педагогтардың кәсіби бағыттылығының даярлығына жаңа талаптар қояды.

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ МЕН ОҚЫТУДА ІТ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗЫ

Рахимова А.Т., Карсембаева Д.А.
Қарағанды облысы, Балқаш қаласы,
«Балдырған» бөбекжайы» КМҚК

Келер ұрпаққа қоғам талабына сай тәрбие мен білім беруде тәрбиешілердің инновациялық іс-әрекетінің ғылыми-педагогикалық негіздерін меңгеру маңызды мәселелердің бірі.

Ақпараттық - коммуникативтік технологияны балабақшада қолдану - қазіргі кезеңдегі мектепке дейінгі тәрбиенің өзекті мәселесі болып отыр. Компьютерлік технология біртіндеп мектепке дейінгі білім беру жүйесіне білім берудің аса тиімді тәсілі ретінде жәймен еніп келе жатыр. Бұл заманауи әдіс оқуға деген қызығушылықты арттырып, өз бетінше жұмыстануға тәрбиелеп, интеллектуалдық қызметін дамытады, қазіргі заманның рухында дамуға жол ашып, мектепке дейінгі білім беру мекемесінің оқу - тәрбие жұмысын сапалы түрде жақсартуға мүмкіндік туғызып, оның тиімділігін арттырады. Қазіргі заманғы мектепке дейінгі білім беруде ақпараттық технологияларды қолданудың өзектілігі ақпараттық қоғамның қарқындылығымен, мультимедиялық технологиялар, электрондық ақпараттық қорлардың кеңінен тарауы, оқытуда, қарым - қатынас жасауда және тәрбиелеуде желілік технологиялардың мәжбүрлі қолданылуында болып отыр. Осыған байланысты АКТ –ны мектепке дейінгі оқыту процесінің ажырамас бөлігі деп сеніммен айтуға болады. Бұл балалардың жаңа ұрпағына үйреншікті және қолжетімді болып қана қоймай, сонымен қатар қазіргі заман педагогтарына өте қолайлы.

Өзімнің жұмыс істеу барысымда компьютерлік технологияларды қолдану оң нәтиже беруде, атап айтқанда:

- енжар тыңдаушыларды белсенді түрде қызмет етуге тартады;
- оқыту қызметінің одан да көрнекі әрі жедел болуына;
- балалардың ақпараттық мәдениетін қалыптастыруға;
- танымдық қызығушылық белсенділігін арттыруға;
- тәрбиеленушінің өзін тәртіпке шақырып, оның жұмысқа деген қызығушылығын арттырады.
- ойлау процесін жеделдетеді.

Елбасымыздың жолдауында: «Ұлттық бәсекеге қабілеттілігі бірінші кезекте білім деңгейімен айқындалады» деген. Баланы, жеке адамның құндылығын арттыру, оны дайындайтын тәрбиеші жауапкершілігінің өсуі, тынымсыз еңбек, сапалы нәтиже деген ұғыммен егіз.Тәуелсіз ел тірегі білімді ұрпақ. Қазіргі балабақша жағдайындағы білім берудің ұлттық моделіне өту оқыту мен тәрбиелеудің соңғы әдіс-тәсілдерін, жаңа инновациялық педагогикалық технологияны игерген, шығармашыл педагог-зерттеуші, ойшыл тәрбиеші болуын қажет етеді.

Ақпараттық мәдениетке бейімдеу – ол тек ғана компьютерлік сауаттылық емес, соңымен қатар этикалық, эстетикалық және интеллектуальдық сезімін меңгеруі болып табылады. Мектепке дейінгі ересек жастағы балаларда ырықсыз зейіні жақсы дамығаны белгілі, бірақ балаға ақпарат қызықты, көрнекілік болғанда зейіні жинақталатыны, жағымды эмоциялар туғызатыны да белгілі. Компьютерді біріккен және өзбетімен әрекеттенуде қолдану баланың мотивациясын көтеру және оқуға деген жекелендіруінің бір тиімді тәсілі болып келеді, шығармашылық қабілеттерін дамытады және жағымды эмоциялық фон туғызады. Оқу іс-әрекеттерінде ақпараттық технологияны пайдалану түсіндірмелі-иллюстративтік оқыту тәсілінен гөрі әрекет жасауға көшу мүмкіндігін береді, мектепке дейінгі балаларды саналы білім алуға әкеледі.

Оқытуда интерактивті кешендерді пайдалану сапалы, қызықты және оңтайлы болып келеді. Электрондық мультимедиялық бағдарламаларды дәстүрлі оқыту және педагогикалық инновациялармен қатар, оқыту үрдісінде үнемі қолдану дайындығы әртүрлі деңгейдегі балаларды оқыту тиімділігін көтереді. Бірнеше технологияларды пайдаланудың әсері оқыту нәтижесінің сапасын күшейтеді.

Қосымша 1

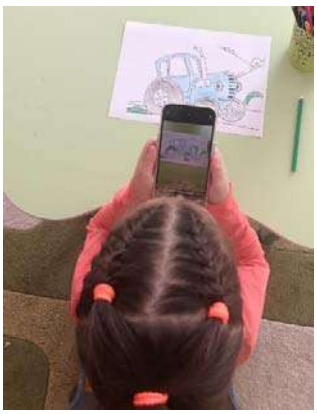

1 қосымшадағы біздің тәжірибеден балалардың шығармашылық қабілеттері артып, білімге деген ұмтылысы байқалды. Бұл технология электрондық жүйеде оқытуда мультимедияны пайдалану, балаларға ақпаратты беру жылдамдығын, оны түсінуді көрсетіп

ғана қоймай, соңымен қатар мынандай маңызды сапаларды интуиция, образдық ойлауын дамытады.

Мектепке дейінгі мекемеде интерактивті тақтаны пайдалану тәсілдері өте көп. Бұлар презентациялар, интерактивті оқыту бағдарламалары, графикалық, бағдарламалық орталықтарда жобалар құрастыру.

Оқу-тәрбие үрдісінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін қолданып, баланы жеке тұлға тұрғысынан қарастыратын болса, оқытудың сапалы болатындығын және ең негізгісі балалардың жауапкершілігі, өз бетімен жұмыс істеу ынтасы, ізденушілік– шығармашылық, зерттеушілік қабілеттері артады. Ендеше әрбір жаңашыл педагог оқу үрдісінде түрлі инновациялық және интерактивтік әдістемелерді пайдалана білсе, білім сапасының жақсара түсетіні сөзсіз.

Интерактивті технология өзара қарым-қатынастың мол ауқымын қамтиды.

Интерактивті әдісімен оқытқанда, баланың:

-ақыл-ойы дамиды,

-еркін ойлауға мүмкіндік береді,

-шығармашылық белсенділігі артады,

-ұжымдық іс-әрекетке тәрбиеленеді,

-тіл байлығы жетілдіріледі,

-жан-жақты ізденушілігі артады.

Шынында да, интерактивтік тақта сабақты түрлендіруге көмегін тигізіп, яғни оқытудың барлық кезеңінде, әсіресе балабақшадағы оқытуды қызықты да әсерлі өткізуге ықпалын тигізеді. Баланы ойлау мен сөйлеу дағдыларына төселдіруде интерактивті әдісі оқыту әдісінің бір түрі болып саналады.

Біз осы әдісті пайдалана отырып, балалардаң білімін жетілдіре алдық. Топпен жұмыс жасау барысында белсенділік көрсете отырып топтау, сәйкестендіру әдістерін интерактивті тақтада орындап, уақытты үнемдеуге болатынын көруге болады. Сабақты бекіту бөлімінде активпультті пайдаланып, уақытты үнемдеу, баланың шапшаңдық қабілетін, өз білімінің нәтижесін көруді дағдыландыруға болады. Интерактивті оқыту әдістері дәстүрлі оқыту әдістерінен оқу үрдісінде балалардың өзінің өмірлік тәжірибелерін пайдалану арқылы есте берік сақтауымен, мәліметтерді талдап, жинақтау арқылы жеке және кәсіптік қабілеттерін аша алуымен ерекшеленеді.

Қорыта айтқанда, жаңа технологияны білім беру саласында тиімді пайдалану балалардың өзіндік жұмысының сапасын арттыруға көмектеседі.

Білім беру саласында жаңа ақпараттық технологияларды, техникалық құралдарды сабақта жан – жақты қолдану, тәрбиешінің қызметін жеңілдетіп, осы іскерліктің ұстанымды жаңа тәсілдердің пайда болуына мүмкіндік туғызады.

Осындай жолдардың бірі – педагогикалық іс – әрекеттің мазмұны мен формасын толықтыру негізінде оқыту үрдісін жетілдіру болып табылады.

Интерактивті құралдарды сабаққа пайдаланғанда дидактикалық мәселені шешуге көмектеседі. Яғни, базалық білімді меңгеру, алған білімді жүйелеу, өзін – өзі бақылау дағдыларын қалыптастыру, оқуға деген ынтасын арттыру, балаларға оқу материалдарымен өздігінен жұмыс істеуге әдістемелік көмек беру, ақпаратты меңгеруін тексеру. Сонымен, интерактивтік тақта сабаққа қатысушылардың барлығының ойын бір ортаға жинақтауға

көмектеседі. Сабақ уақытын үнемдеу, демонстрациялық материалдар даярлау мақсатында интерактивті тақтаны пайдалануды қажеттілігі жоғары. Ол оқыту мазмұны, әдісі мен ұйымдастыру түрлерінің өзгерісін тездетеді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Айтмамбетова Б.Р., Бейсенбаева А.А. Жеке адамның дамуы, тәрбиесі. – Алматы: КазПИ, 1991
2. Елеубай С. Білім беру технологиясының қазіргі проблемалары. – Алматы, 2001. [2706.]
3. Мұғалімге арналған нұсқаулық.
4. Тұрғынбаева Б.А. Мұғалімдердің шығармашылық әлеуетін біліктілікті арттыру жағдайында дамыту. – Алматы, 2005

Роль сказки в развитии творческого воображения и наглядообразного мышления у дошкольников

Жадранова А.Т.
«КГКП ясли сад №53», г. Павлодар,
воспитатель

Аннотация. В статье рассмотрена роль сказки в творческом развитии воображения детей дошкольного возраста. Определено понятие «творческого воображения» с точки зрения разных психологов, описаны особенности развития творческого воображения детей дошкольного возраста, рассмотрены методы работы со сказкой для развития воображения.

Ключевые слова: воображение, творчество, развитие, дошкольный возраст.

Творческое воображение зависит от многих факторов: возраста, умственного развития и особенностей развития (присутствия какого-либо нарушения психофизического развития), индивидуальных особенностей личности (устойчивости, осознанности и неправильности мотивов; оценочных структур образа «Я»; особенностей коммуникации; степени самореализации и оценки собственной деятельности; черт характера и темперамента), и, что очень важно, от разработанности процесса обучения и воспитания.

Опыт ребенка складывается и растет постепенно, он отличается глубоким своеобразием по сравнению с опытом взрослого. Отношение к среде, которая своей сложностью или простотой, своими традициями и влияниями стимулирует и направляет процесс творчества, у ребенка опять совсем другое. Интересы ребенка и взрослого различны и поэтому понятно, что воображение у ребенка работает иначе, чем у взрослого.

Воображение у ребенка начинает развиваться довольно рано, оно слабее, чем у взрослого, но оно занимает больше места в его жизни.

Каковы же этапы развития воображения у детей дошкольного возраста?

До 3-х лет у детей воображение существует внутри других психических процессов, в них закладывается его фундамент. В три года происходит становление словесных форм воображения. Здесь воображение становится самостоятельным процессом.

В 4-5 лет ребенок начинает планировать, составлять в уме план предстоящих действий.

В 6-7 лет воображение носит активный характер. Воссоздаемые образы выступают в различных ситуациях, характеризуясь содержательностью и специфичностью. Проявляются элементы творчества.

Развивая воображение ребенка, важно помнить, что материалом для его фантазий служит вся окружающая жизнь, все впечатления, которые он получает, и эти впечатления должны быть достойны светлого мира детства.

Именно поэтому, начиная уже со старшего дошкольного возраста, важно помочь ребенку воплощать свои замыслы, помочь подчинить его воображение определенным целям, сделать его продуктивным. Приучайте ребенка реализовать задуманное, и вы увидите, как постепенно он начнет испытывать радость творчества, не замыкаясь в собственных фантазиях, а раскрывая себе все полнее и полнее в творческом созидании.

Богатейшим источником развития фантазии ребенка является сказка. Сказка входит в жизнь ребенка с самого раннего возраста, сопровождает на протяжения всего дошкольного детства и остается с ним на всю жизнь. Со сказки начинается его знакомство с миром литературы, с миром человеческих взаимоотношений и со всем окружающим миром в целом.

Сказки преподносят детям поэтический и многогранный образ своих героев, оставляя при этом простор воображению. Нравственные понятия, ярко представленные в образах героев, закрепляются в реальной жизни и взаимоотношениях с близкими людьми, превращаясь в нравственные эталоны, которые регулируются желания и поступки ребенка.

Сказка нужна ребенку для того, чтобы определиться, чтобы оценить свои возможности. Существует множество приемов работы со сказкой, которые могут использовать воспитатели для развития воображения детей. Среди них: «перевирание» сказки, придумывание сказки наоборот, придумывание продолжение сказки, изменение конца сказки. Можно сочинить сказки вместе с детьми.

Хочу поделиться практическим опытом применения метода моделирования сказки, который позволяет удержать в памяти детей короткие эпизоды сказки, но самое главное – останавливать внимание на логике изложения, характерных признаках персонажей, образных средствах языка. Чтобы перейти к моделированию (символическому изображению героев сказки) я сначала читаю детям сказку и беседую о содержании, затем еще раз читаю и вместе с детьми пересказываем сказку, и только потом перехожу к собственно моделированию. Предлагаю детям выбрать вырезанные из цветной бумаги заместители персонажей данной сказки. Форму, цвет и размер заместителей дети выбирают сами. Большинство из них достаточно быстро учатся подбирать заместители. Такая легкость в подборе заместителей связана с тем, что замещение основывается на внешних, хорошо выделяемых детьми, признаках объекта.

Например, модель сказки «Колобок». После прочтения сказки и рассматривания иллюстраций в ней, предлагаю детям построить сказку с помощью разноцветных кругов разных размеров. Ставлю квадрат-это будет дом, теперь нужна крыша-ставлю треугольник.

- А какой у нас будет Колобок? (Маленький, желтый)

-Какой будет зайчик? (Серый, маленький)

- А волк какого цвета? Серый, как зайчик, только он большой. Найдите кружок для волка.

-Потом Колобок встретил медведя. Медведь коричневый, большой, и кружок тоже коричневый, большой.

- А потом кого встретил Колобок? Какая лиса? Какой кружок нужно взять? (Оранжевый)

Кружки выставляются на фланелеграфе друг за другом. Затем повторяем сказку по выстроенной модели.

Модель сказки можно и рисовать, например модель(схема) сказки «Репка» Перед детьми листы бумаги с нарисованными семью кругами. Предлагаю детям «превращать» круги в героев сказки.

-Посадил дед репку. Выросла репка какая? (Большая, желтая, круглая). У репки сверху листики (Маленькие, зеленые).

-Пришел дед репку тащить. Дед какой? (Старый, усатый).

-Пришла бабка. Бабка какая? (Старая, на голове платочек).

-А внучка какая? (Маленькая, с бантиком)

-Собачка Жучка какая? (Хвост бубликом)

-Кошка какая? (Серая, мягкая, усатая)

-А мышка какая? (Маленькая). Что есть у мышки? (ушки, хвостик). Хвостик тоненький, как ниточка.

Применяя метод моделирования в работе со сказкой с детьми младшей, средней, старшей группы и проанализировав свою работу, пришла к выводу, что метод моделирования является эффективным в обучении детей пересказывать текст последовательно, соблюдая структуру; в развитии мышления и воображения, эмоциональной отзывчивости. Памяти при использовании схем; в умении создавать воображаемые образы и отбирать заместители для обозначения персонажей сказки, узнавать сказочные ситуации по схеме; в развитии умения подбирать заместители по цвету величине форме, характеру персонажа сказки.

Хочется верить, что зернышки творчества заложенные в дошкольном воспитании, еще больше прорастут и дадут свои результаты, ведь главная моя задача- не только подготовить детей к успешной учебной деятельности в школе, но и воспитать людей неравнодушных, творческих, способных к преобразовательной деятельности.

Список использованной литературы

1. Выготский Л.С. Воображение и его развитие в детском возрасте. // Хрестоматия по психологии. – М.: Просвещение 1987.

2. Горбушина Л.А., Николаичева А.П. Выразительное чтение и рассказывание детям дошкольного возраста. –М.: Просвещение 1983.

3. Развитие творческого воображения в процессе работы над сказками
http:// cinref.ru/razdel/ 03800 pedagog /08/137160.htm

Мектепке дейінгі кезең – баланың мектепке сәтті бейімделуі және мектеп арасындағы сабақтастығы

Жаканова Ж.М., Ахаева Г.С.
Қарағанды облысы Шет ауданы,
Ақадыр кенті, «Балбөбек» бөбекжайы» КМҚК,
тәрбиешілері

Аңдатпа: Балабақша мен бастауыш білім сатысының сабақтастығын тек баланы мектепке дайындау деп түсінбеу керек, мұнда педагогтар мектепке дейінгі ұйымдарда білім берудің формалары, әдіс-тәсілдерімен жеке танысып, балалардың психологиялық ерекшелікті анықтай отырып мектепке біртіндеп жеңіл бейімделуіне жағдай жасау.

Кілт сөздер: эмоционалдық саулық, компонент, элементтер.

Білім беру және ғылым саласына елеулі өзгерістер енгізіп жатқан қазіргі кезеңде мектепке дейінгі ұйымдар мен бастауыш білім беру ісін жаңа сапалық деңгейге көтеру міндеті бүгінгі күннің көкейкесті мәселесі. Осы өзгерістер білім саласының алғашқы сатысы болып саналатын мектепке дейінгі ұйымдарда болашақ ұрпақтың дүниетанымын дамытуға,жеке тұлға ретінде қалыптастыруға, сәбилік шақтан бастап толық жағдай жасауды, тәрбиелеумен білім беруге аса жауапты қарауды басты міндет етіп қойып отыр. Аталған міндетті шешуде кезек күттірмейтін мәселелердің бірі ретінде мектепке дейінгі тәрбие мен бастауыш білім берудің сабақтастығын қамтамасыз етудің жолдарын айқындаудың маңызы зор. Өйткені сабақтастық туралы мәселе өткір қойылып отыр.

Бұл мәселені ғалымдар, білім беру мекемелерінің жетекшілері, мұғалімдер, ата-аналар да көтеріп отыр. Олардың дабыл қағуына толық негіз бар. Мақсат, мазмұн бірлігі неғұрлым тиімді деген әдістерді, оқыту құралдарын, балалар мен оқушылардың жетістіктеріне қорытынды жасау және бағалауды таңдап алуға негізделген білім берудің мектепке дейінгі, бастауыш буын сатыларындағы көп түрлі, көп нұсқалы бағдарламалардың болмауы, осы сатылардың арасындағы байланыстың жоқтығын көрсетеді. Берілген бағдарламаларда білімді игеру көлемі, жеке тұлғалық, әлеуметтік даму деңгейлері ескерілмеген. Сондықтан балабақша мен бастауыш буын сабақтастығын айқындауда біріншіден: аталған сатыдағы білім берудің өзіндік мақсаттарының айқындалуы, білім мазмұнының бірыңғай, жүйелі құрылу, баланың белсенді дамуы арқылы білім берудің келесі сатысына көшудің тиімділігінің қамтамасыз етілуіне; екіншіден: білім беру жүйесінің әрбір әдістемелік компоненттерінің байланысы мен үйлесімділігінің болуына назар аудару керек (мақсаты, міндеттері, мазмұны,әдістемесі, ұйымдастыру түрлері). Сонымен қатар аталған сабақтастық сақталу үшін мектепке дейінгі кезеңде-жас ерекшелігіне сәйкес баланың өзін-өзі бағалауының сақталуы, танымдық және тұлғалық дамуы, қоршаған ортамен байланыс жасауға дайындығы қарастырылады. Сабақтастық даму кезеңдері мен сатылырдың арасындағы ортақ мақсат-міндеттер, ортақ мазмұнды байланыс, бұл байланыс олардың толық және жеке жақтарының кейбір элементтерін сақтайтын тұтас жүйе.

Сабақтастық білім беруде:

- балаларлдың жеке тұлғалық дамуын қалыптастырып, олардың одан арғы өмірлік қызметтерін қамтамасыз етеді;
- білім беру кезеңдерінде үздіксіз білім беру (балабақша –мектеп, мектеп жоғарғы оқу орны);

- біртұтас білім беру жүйесінде осы кезеңдердің және оқыту түрлерінің біртұтастығын ұйымдастыруға өз әсерін тигізді.

Мектепке дейінгі мекеме мен бастауыш сынып арасындағы сабақтастықтың негіздемесі:

- Балалардың білуге деген құмарлығын дамыту;
- Балалардың өздігінен шығармашылық жұмыс тапсырмаларын шеше білу қабілетін дамыту;
- Балалардың интеллектуалды және тұлғалық дамуына бағытталған шығармашылық қиялын дамыту;
- Тілдік қарым-қатынасын дамыту (құрбы-құрдасымен, ересектермен тіл табысып, сөйлесе білу)

Сабақтастық үрдісін 2 жақтан қарауға болады. Мектепке дейінгі буын сатысында мектепке дейінгі балалық шақтың өзіндік құндылығы қысқартылады және балалардың жеке тұлғалық сапасының негізі қалыптасады.

Мектеп өз жұмысын жоқтан құрмайды. Мектепке дейінгі балалардың жетістігін қапсырып алып, балалардың жинақтаған әлеуетін педагогикалық практиканы ұйымдастыра отыра дамытады. Сабақтастықтың осындай түсінігі балалардың дамуы мен оқып үйренуін үздіксіз іске асырып отырады.

Бұл:

- Мектепке дейінгі мекеме мен мектептегі білім үрдісінің мақсатын, міндетін, мазмұнын, бағыттап отырады;
- Әр баланың дамуына жағдай жасайды (денсаулығын сақтау, эмоционалдық саулығы).

Балабақша мен бастауыш білім сатысының сабақтастығын тек баланы мектепке дайындау деп түсінбеу керек, мұнда педагогтар мектепке дейінгі ұйымдарда білім берудің формалары, әдіс-тәсілдерімен жеке танысып, 6 жас пен 7 жас аралығындағы психологиялық ерекшелікті анықтай отырып мектепке біртіндеп жеңіл бейімделуіне жағдай жасау шарт.

Екі ұйым арасындағы сабақтастық:

Мектепке дейінгі мекемеде танымдық әрекет жасайды, мағұлмат алады, талдайды, ойнайды, білім алып,тәжірибе жасайды. Бастауыш сынып оқу әрекеті оқуды үйренеді, оқығысы келеді, жаңа мазмұнды меңгереді, жаңа түсініктер қалыптасады.

Мектеп пен мектепке дейінгі мекемедегі ұйымдастырылған іс-әрекеттерді салыстыра отыра, келесі ұқсастықтарды атап айтуға болады.

Балалардың танымдық іс-әрекетін басқару, білім және білікпен қаруландыру, жан-жақты тәрбиелеу. Оқыту мектепте де мектепке дейінгі мекемеде де бағдарлама бойынша өткізіледі.

Мектепалды даярлық тобының мұғалімдері мен тәрбиешілері «Баланы мектепке даярлау» мақсатында балаларды партаға отырғызып,мектептік типте сабақтар жүргізеді. Мұндай жерде көбіне балалардың негізгі қызметі ойын екені естен шығарылады. Тек танымдық, дамытушылық ойындардың көмегімен білім негізі қалыптаса бастайды. Осылайша, қазіргі заманда сабақтастықтың құрылымы табиғи жолмен емес, жасанды түрде жүзеге асады, себебі, бастауыш мектептегі әдіс-тәсілдер, балалармен жұмыс түрлері мектепалды даярлық топтарында көп қолданылады.

Сондықтан да бұл мәселені бірден екі жақтан қарастырған жөн. Ал, ұйымдастыру жоспарында мәселені шешудің мынадай жолдарын қарастыруға болады: біріншіден, балалардың мектепалды дайындық тобында қалыптасқан білім, білік, дағдыларын бағалау қажет емес, олардың даму деңгейін бағалау қажет деген ой туындайды; екіншіден, бастауыш мектеп мұғалімдері білім беру мен тәрбиелеу үрдісінде мектепалды дайындық тобына сай ойын әдістерін тиімді қолдана білсе. Мектепке дейінгі мекеме, бастауыш буын мен ата-ана арасындағы сабақтастық сақталғанда бала мектепке жалпы , арнайы және психологиялық жағынан қамтамасыз етіледі.

Әдебиеттер

1.Жумабаев М.Педагогика-Алматы,1992

2.Тұрғынбаева Б.Ә.Дамыта оқыту-Алматы,1999

3. Қазіргі заманауи оқу-тәрбие үдерісіндегі білім беру технологиялары Алматы қаласы-2017

3. Зұлқарнаева А.Т. Тәрбие және білім «Республикалық педагогикалық журнал»-2015

Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде ақпараттық технологияларды қолданудың өзектілігі

Жаманғарина М.А.
Қазақстан Республикасы, Қарағанды қаласы.
«Bolashaq» жоғарғы колледжінің оқытушысы

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде ақпараттық технологияларды қолдану қазіргі мектепке дейінгі тәрбиенің өзекті мәселесі болып табылады. Мұндай технологияларды білім беру қызметі үдерісіне енгізу қажеттілігін халықаралық сарапшылар ЮНЕСКО ұйымдастырған «Байланыс және ақпарат туралы дүниежүзілік баяндамасында» атап өтті. Біздің елімізде соңғы бірнеше жылда мектепке дейінгі мекемелерде ғаламтор технологиялардың жедел дамуын айқындайтын бірқатар оқиғалар орын алып, мектепке дейінгі білім берудің электрондық ресурстары қалыптасуда. Қазіргі уақытта ақпараттық қоғамды дамыту стратегиясы жүзеге асырылып жатыр, ол осы ақпаратқа азаматтардың барлық санаттары үшін ақпараттың қолжетімді болуымен байланысты. Сондықтан,ақпараттық технологияларды пайдалану білім берудің басым бағыттарының бірі болып табылады.

Білім беру жүйесін ақпараттандыру педагогқа және оның кәсіби құзыреттілігіне жаңа талаптар қояды. Педагогтың коммуникативті құзіреттілігі әртүрлі форматтағы: ауызша, жазбаша, пікірталас, көрнекі, компьютерлік, электронды коммуникацияларды құра білуді білдіреді. Демек, педагог компьютерді және заманауи мультимедиялық құрал-жабдықтарды пайдаланып қана қоймай, білім беру ресурстарын жасап, оларды педагогикалық іс-әрекетінде кеңінен пайдалана білуі керек

Педагогикада 50-ден астам педагогикалық технологиялар бар, бірақ XXI ғасырдың негізгі технологиясы ақпараттық технологияларды (АТ) пайдалану болып табылады. АТ адам өмірінің барлық салаларына, әсіресе білім беруді қамтитын ақпараттық қызметке әсер

етеді. Сонымен қатар, АТ ақпараттық процестерді автоматтандыруға мүмкіндік береді: ұзақ мерзімді және ықшам етіп сақтау, жылдам іздеу, жылдам өңдеу, жаңасын шығару, кез келген қашықтыққа жіберу және мультимедиялық (ММ: мәтіндік, кестелік, графикалық, анимациялық, дыбыстық және бейне) ақпаратты қажетті көлемде ұсынуға мүмкіндік береді.

Ақпараттық технологияны дамыту бірқатар бағыттар бойынша жүзеге асырылады: • Материалдық-техникалық қамтамасыз ету деңгейін күшейту (ғаламтор желісіне қосылу, компьютерлерді, интерактивті тақталарды және т.б.қамтамасыз етілу);

• Білім беру үдерісіне барлық қатысушылардың (оқушылар, ата-аналар, педагогтар, жетекшілер) ақпараттық мәдениетін меңгеру;

• АТ білім беру саласында қолдану, онда олар бүкіл білім беру жүйесі төңірегінде құрылған интеграциялық өзекке айналады;

• АТ оқу процесінде қолдану, әр түрлі іс-әрекеттер, қосымша білім беру, оқушылардың жеке тұлғасын дамытуға мүмкіндіктер беру (олимпиадалар, конкурстар, форумдар және т.б.); • Басқару қызметінде АТ қолдану.

Қазіргі білім беруді ғаламторқайнар көздерісіз елестету қиын. Ғаламтор білім беру қызметтері үшін үлкен әлеуетке ие. Электрондық пошта, іздеу жүйелері, электронды конференциялар заманауи білім берудің ажырамас бөлігіне айналуда. Ғаламторда ерте білім беру және дамыту мәселелері, инновациялық мектептер мен балабақшалар, шетелдік ерте даму институттары туралы ақпаратты таба аламыз, білім беру саласындағы жетекші сарапшылармен байланыс орната аламыз. Сондай-ақ, компьютер ұйымдастырушы бағдарламалардың көмегімен барлық іс-шаралар жоспарын құрастыруда, баланың жеке күнделігін жүргізуде, ол туралы әртүрлі мәліметтерді жазуда, сынақ нәтижелерін жазуда, графиктер құруда, баланың даму динамикасын бақылауда, жалпы алғанда, тәрбиешілер мен ата-аналарға баға жетпес қызмет көрсете алады.

Сабақ барысында компьютердің мүмкіндіктері шолуға ұсынылатын материалдың көлемін арттыруға мүмкіндік береді, жарқын экран назар аудартады, балалардың аудио қабылдауын визуалды түрге ауыстыруға мүмкіндік береді, анимациялық кейіпкерлер қызығушылық тудырады, нәтижесінде шиеленіс жеңілдейді. Бірақ бүгінде, өкінішке орай, ерте жастағы балаларға арналған жақсы компьютерлік бағдарламалардың саны жеткіліксіз.

Мектепке дейінгі білім беру мекемесіне ақпараттық технологияны енгізудің негізгі шарттарының бірі – компьютердің техникалық мүмкіндіктерін білетін, олармен жұмыс істеу дағдысы бар, компьютерді пайдаланудың санитарлық нормалары мен ережелерін қатаң сақтайтын, техниканы меңгерген мамандардың болуы. Мектеп жасына дейінгі балаларды жаңа ақпараттық технологиялармен таныстыру үшін балалармен көп жұмыс жасау керек. Ендігі басты міндет – педагогтардың компьютерлік сауаттылығын арттыру, бағдарламалық оқу кешендерімен, ғаламдық компьютерлік желінің қайнар көздерімен жұмыс істеуді меңгеру. Мультимедиялық проекторды, компьютерді пайдалана отырып сабақ жүргізетін, ғаламторға қосылған мұғалімнің тек дәстүрлі технологиялар аясында жұмыс істейтін әріптесінен сапалық жағынан басым болатыны анық. Дамудың барлық бағыттары бойынша компьютерлік оқыту бағдарламалары негізінде жүргізілетін мультимедиялық сабақтар әртүрлі формада (бейнефильм, анимация, слайдтар, музыка) ұсынылған аудиовизуалды ақпаратты біріктіруге мүмкіндік береді, мүмкіндігіне байланысты балалардың еріксіз зейінін ынталандырады, динамикадағы құбылыстар мен объектілер ерекше әсермен қабылданады.

Сонымен қатар, электрондық тасымалдаушылар мен ғаламтордағы қолжетімді деректердің арқасында пән мазмұны мен әдістемелік мәселелер бойынша ақпарат ағынын арттыруға мүмкіндік береді

Заманауи технологияның қарыштап алға басып, өмірдің барлық саласында бізді қоршап алғаны баршаға аян деп ойлаймын. Заманауи педагог, сонымен қатар, барлық жерде ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, жұмыс барысымен, қашықтықтан біліктілікті арттыру курстарымен және т.б. қоршалған. Педагог жыл өткен сайын ақпараттық мобильді және сауатты болуы керек, себебі, жаңа технологиялар мен компьютерлік бағдарламаларды жылдамырақ меңгеру қажеттілігі күннен күнге артып келеді.

Біздің іс тәжірбиеге баратын бөбекжайларымыз бірнеше жылдан бері педагогтардың ақпараттық құзыреттілігін арттыру бағытында жұмыс істеп келеді. Ұстаздарымыз қашықтықтан байқауларға, бейнефильмдер байқауларына, бейнежұмыстарға белсене қатысады, оқу шеберлік сыныптарын түсіреді, сонымен қатар ата-аналармен қашықтықтан жұмыс істеу үшін әртүрлі интернет қызметтерін пайдаланады, қашықтықтан байланыс орнату алаңдарында әріптестермен кездесулер өткізеді

Жасыратыны жоқ, әрбір білім беру мекемесінде мектепке дейінгі білім беру мекемесінің ресми сайты, сондай-ақ әлеуметтік желілер жұмыс істейді, әлеуметтік желілер арқылы мекеменің имиджіне көп уақыт бөлінеді. Әрбір педагог өзінің жеке педагогикалық тәжірибесін мектепке дейінгі білім беру мекемесінің ресми әлеуметтік желілерінде де, әртүрлі білім беру порталдарында да таратады.

Қорытындылай келе, қазіргі педагог – заман ағымына ілесетін, ақпараттық технологияны өз ісінде көптеген тапсырмаларды жеңілдету, ата-аналар мен балалардың сұранысын қанағаттандыру үшін пайдаланатын, өз тәжірибесін бүкіл әлемге тарататын, әріптестерінің тәжірибесін қабылдай алатын тұлға дегім келеді. Бірақ, ең алдымен, заманауи педагог – жаңа білім мен міндеттерді меңгеруге әрқашан дайын адам.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. М.Н. Солоневичева. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде ақпараттық технологияларды қолдану: Әдістемелік нұсқау. Санкт-Петербург, 2008 ж.

2. С.В. Гурьев. Балалардың білім беру мекемелерін компьютерлендірудің мақсаттылығы. Мәскеу, 2014ж.

3. Г.К. Селевко. Ақпараттық-коммуникациялық құралдарға негізделген педагогикалық технологиялар. Мәскеу: Мектеп технологияларының ғылыми-зерттеу институты, 2005 ж.

4. М.К. Антошин. Компьютерде жұмыс істеуге үйрету. – М.: Ирис-пресс, 2007 ж.

Жастардың ата-ана болуға психологиялық дайындығы

Абиханова З.Х.
Астана қаласы әкімдігінің №59 «Аққанат»
балабақшасы, тәрбиеші

Аңдатпа. Қазіргі заманда отбасын қалыптастыру проблемасына либералдық көзқарастар бар. Интернет-технологиялардың дамуы мен әлемнің кез келген жерінен түрлі адамдармен қарым-қатынас жасау мүмкіндігінің нәтижесінде жастар ұзақ мерзімді қарым-қатынасты бағалауды доғарды да, проблемаларға тап болмауды ұйғарып, жеңіл қарым-қатынас орнатуға ниет білдіре отырып, олар бір адаммен қарым-қатынастан бас тартып, жаңасымен танысады. Өкінішке қарай, бұл әрдайым оң нәтижелерге алып келе бермейді. Көбінесе, бір адамды басқаларға ауыстыра отырып, олар өмір бойы бірге болғысы келген жалғыз адамды таба алмайды. Қазіргі заманда отбасылық қатынастарға ойланбастан және ерте кірісетін адамдар саны артып келеді. Ал неке тек жауапкершілікті ғана емес, өмірлік жолдаспен қарым-қатынас жасай білуді де талап етеді. Сондықтан некеге тұруға психологиялық дайындық проблемасы өзекті болып табылады. Мақалада некеде тұратын және тұрмайтын ерлер мен әйелдерді іріктеуде жынысы және неке мәртебесі бойынша салыстырмалы талдау жүргізілді. Отбасылық өмірге психологиялық дайындықтағы айырмашылықтарды анықталды.

Кілт сөздер: отбасылық институт, жастар психологиясы, психосоматикалық аурулар, эмприкалық тәжірибе, отбасылық дайындық, ата-ана рөлі.

Қазіргі әлемнің жеке тұлғаның дамуы мен қалыптасуына әсер ететін өзіндік ерекшеліктері бар. Әр түрлі медиалар қоршаған әлемге гедониялық көзқарасты насихаттай отырып, отбасының, аға ұрпақтың рөлін, дәстүрлерін, мәдениетін құнсызданып, жеке адамның өміріне шапшаң басып кіре бастайды. Адамның қоғаммен өзара қарым-қатынасының барлық деңгейінде тұтынушылық қатынастар пайда болады. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы [1] бойынша отбасы және бала институтын қолдау, инклюзивті қоғам құру жөнінде айтылған. Бұл дегеніміз болашақта жастардың өнегелі отбасы болып қалыптасуына ерекше көңіл бөлу керек екенін білдіреді. Некеге психологиялық дайындықтың қалыптасуына, тиісінше, бір жағынан, жас адамның отбасы мен жақын ортасы, екінші жағынан, жалпы алғанда, қоғам және атап айтқанда, жоғары оқу орындары тікелей әсер етеді [2, 352 б.]. Жоғары оқу орындарында оқыту жеке адамның ерік, эмоциялық, когнитивтік қасиеттерін және ынталандыру саласын қалыптастыруға ықпал етеді.

А. Рейстің «айналмалы махаббат теориясын» негізге ала отырып, отбасын құруға дайындық мыналарды қамтиды деп айтуға болады:

1. Отбасылық өмірге әлеуметтік-адамгершілік дайындық. Ол азаматтық кемелдікті (білімінің, мамандығының болуы, адамгершілік сананың белгілі бір деңгейі, тиісті жасы); экономикалық дербестік (көптеген зерттеулердің деректері бойынша материалдық және тұрғын үймен қамтамасыз етілу факторлары отбасының тұрақтылығына тікелей әсер етпейді, алайда нашар материалдық өмір сүру жағдайлары басқа себептермен туындайтын жанжалдық жағдайларды жиі күшейтеді);

2. Отбасылық өмірге уәждемелік дайындық. Бұл санаттағы отбасы құрудың негізгі себебі ретінде махаббатты қамтиды. Адамдардың көпшілігі сүйіспеншілікпен отбасын құрады деп есептелінеді. Мұндай отбасылар, статистикаға сәйкес, 70 - 75% ды құрайды. Отбасының 15-20%-ы бір-бірін ақыл-есі бойынша табады. Шамамен 5-10%-ы материалдық тұрғыдан отбасын құрайды [3, 140 б.].

Жалпы жоспарда отбасын құруға уәждеме төрт негізгі себептерді қамтуы мүмкін:

- шаруашылық-тұрмыстық (отбасындағы ең бастысы - жақсы жолға қойылған тұрмыс және үй шаруашылығын жүргізу);
- психологиялық (отбасында дәл сені жақсы түсінетін адал досты табуға тілек білдіру);
- отбасылық-ата-аналық (отбасының басты қызметі - бала туу және тәрбиелеу);
- жеке (қалаулы және сүйікті жолдасын табуға ұмтылу)

3. Құрылған отбасы үшін жауапкершілікке, дербестікке дайындығы. Дербестікке дайындық: отбасылық бюджетті жүргізе білу, тұрмысты ретке келтіру; балаларға күтім жасай білу; белгілі бір материалдық тәуелсіздіктің болуы; басқа да өмірлік маңызды мәселелерді шешу ниеті.

4. Отбасын құруға психологиялық дайындығы. Адамдармен қарым-қатынас жасау дағдыларының болуы, өмірге деген көзқарастардың тұтастай бірлігі немесе ұқсастығы, атап айтқанда, отбасында қолайлы моральдық-психологиялық ахуал жасай білу, жеке адамның ерік қасиеттерін дамыту.

5. Педагогикалық дайындық. Қажетті педагогикалық білімінің, іскерлігі мен дағдысының болуы және болашақ ата-аналардың педагогикалық мәдениетінің қалыптасуы; шаруашылық-экономикалық іскерліктер мен дағдылар (үй шаруашылығын және бюджетті жүргізу; тұрмыс пен бос уақытты ұйымдастыру;); жыныстық тәрбиелілік (ол адам өмірінің жан-жақты жақтары туралы қажетті білімнің, жыныстық қатынастарға елеулі көзқарастың болуын болжайды).

С.И. Ожегов некеге тұруға дайындықты өз қызметі үшін жауапкершілік екендігін айтады [4, 1375 б.]. Жауапкершілік өзіне және біреудің алдында жауап беру міндеті болып есептеледі. Оның пікірінше, адамда жауапкершілік сезімі біреуге оның көмегі қажет екенін түсінген кезде пайда болады. Отбасы жақын адамнан көмек алудың маңызы зор орын болып табылады.

Ерлі-зайыптылық қатынастар нәтижесінде жеке тұлғаның ерекшеліктері іске асырылады, оның қажеттіліктері қанағаттандырылады, жеке тұлғаның қолданыстағы қасиеттері дамиды және жаңа сапалары қалыптасады. Сондықтан некеге тұруға дайындықтың нақты компоненттері де бар, оларды әртүрлі ғалымдар әртүрлі түрде қарастырады.

Мысалы, Е.Н. Малярова некеге дайын болу критерийлерін бөледі:

1) міндеттердің, рөлдердің жаңа жүйесін қабылдау;
2) әріптеспен қарым-қатынас жасай білу;
3) өз армандарын құрбандық шала білу;
4) эмпатия көрсете білу;
5) жеке тұлғаның эстетикалық мәдени қасиеттерін байқау;
6) жанжалдарды шеше білу;
7) өзін-өзі реттеудің жоғары деңгейін асыру [5, 125 б.].

Е.С. Қалмықованың пікірінше, некеге дайындықтың маңызды компоненті тұлға аралық қақтығыстарды конструктивті түрде шеше білу болып табылады, себебі олар жұп қарым-қатынасының дамуына мүмкіндік береді [6, 208 б.].

Неке институты қазіргі қоғамда айтарлықтай өзгерістерге ұшырағандықтан, некеге дайындық проблемасы аса өзекті проблема болып табылады. Неке жолдасын таңдау

кезіндегі ерекшеліктердің ішінде көптеген отандық және шетелдік зерттеушілер, ең алдымен, адамның ерлі-зайыптылық өмірі туралы өз түсініктеріне назар аударады. Отбасын құрар алдында жолдастардың бір-біріне деген сенімі, құндылықтары, қондырғылары, мәртебесі, кәсібі, туыстары, денсаулығы, материалдық жағдайы, тұлғалық ерекшеліктері және басқа да түрлі сипаттамалары туралы толық және шынайы ақпараты болуы тиіс. Отбасылық қатынастардың принциптерін және некеге дайын болу компоненттерін білмеу некені бұзатын қателіктерге әкеп соғады.

Қазіргі заманда адамдар жастардың отбасылық өмірге психологиялық дайындығын тәрбиелеуге көп көңіл бөлуі, сондай-ақ неке мен отбасының рөлін дұрыс түсіну сияқты маңызды аспектілерге баса назар аударуы қажет, бұл өз кезегінде некеге тұруға белгілі бір себептерді, қондырғыларды қалыптастырумен тікелей байланысты. Осылайша, некеге дайын болу көптеген компоненттерді қамтиды, олардың арасында психологиялық және әлеуметтік өсу, дамыған коммуникативтік дағдылар мен эмпатия маңызды болады.

Некеге дайын болу жолдаспен қарым-қатынас жасай білу, онымен сүйіспеншілікке, түсіністікке, қабылдауға және жанжал жағдайында ымыраға келуге негізделген салауатты мықты қарым-қатынас орнату сияқты құрылымдық компоненттерді көздейді. Жоғарыда айтылғандарды түйіндей отырып, жастардың неке қатынастарына кіру проблемаларына қатысты теориялық көздердің жеткілікті саны туралы айтуға болады. Психологиялық дайындық ұғымы көптеген компоненттерді қамтиды, олардың арасында психологиялық, әлеуметтік, психофизиологиялық, мәдени және адамгершілік бөлінеді. Адамның неке жолдасын таңдауының психологиялық ерекшеліктері, теориялық дереккөздерге сәйкес, серіктестің тартымдылығы және негізінен өмірлік маңызды мәселелерге қатысты көзқарастардың ұқсастығы болып табылады. Некеге дайын болу жолдаспен қарым-қатынас жасай білу, онымен жанжал болған жағдайда махаббатқа, түсіністікке, қабылдауға және ымыраға негізделген салауатты мықты қарым-қатынас орнату сияқты құрылымдық компоненттерді көздейді.

Зерттеуге әлеуметтік мәртебесі әртүрлі 20-40 жас аралығындағы 136 адам қатысты. Оның ішінде 74 әйел және 62 ер адам.

Кесте 1. Іріктеу бойынша ақпарат

	Барлығы	Ер кісілер	Әйелдер
Некеде	64	30	34
Некеде емес	72	32	40
	136	62	74

Әдістемелерді таңдау кезінде әрбір әдістеменің мүмкіндіктері мен шектеулері, ең алдымен, зерттелетін сапалардың айқындылығын белгілеудің дәлдігі мен сенімділігі ескерілді.

Диагностикалық нәтижелерді жинау үшін «некеге адамгершілік тұрғыдан дайындығы»; «отбасылық жұп құрылғыларын өлшеу» сауалнамасы; «некедегі рөлдер» әдістемесі; некеге қанағаттанудың тесті-сұрақ жүргізілді.

«Некеге адамгершілік тұрғыдан дайындық» сауалнамасы. Сауалнаманың сұрақтарына жауаптар отбасылық-некелік қатынастарға құндылық бағдарларды анықтауға мүмкіндік

береді. Сауалнама 16 сұрақтан тұрады және «толық келісемін», «келісемін», «айту қиын», «келіспеймін», «мүлдем келіспеймін» деген 5 жауаптарды білдіреді.

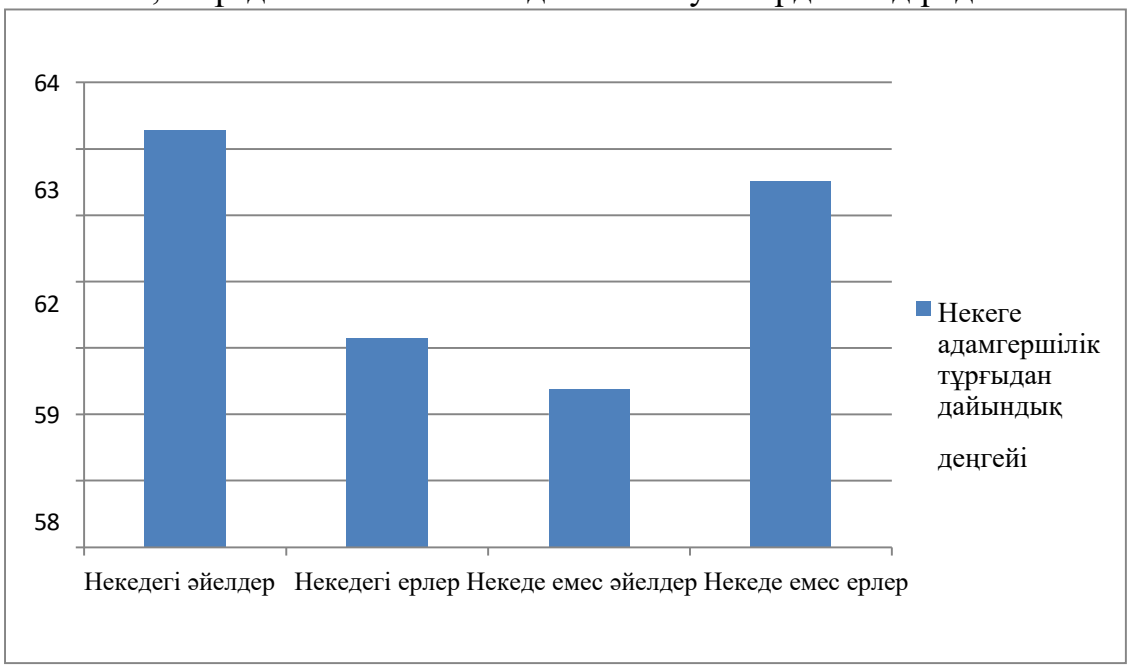

Сурет 1. «Некеге адамгершілік дайындық» әдістемесі бойынша адамгершілік дайындық деңгейінің көрсеткіштерінің гистограммасы

Жалпы іріктеу бойынша некеге адамгершілік дайындығы орташа адамдардың басым бөлігі неке-отбасы қатынастары туралы саналы түсінікке ие деп айтуға болады.

«Отбасылық жұп құндылықтарын өлшеу» сауалнамасы. Аталған сауалнаманың көмегімен өмірдің отбасылық өзара іс-қимылдағы ең маңызды он саласы бойынша сыналушылардың қондырғыларын зерттеуге болады. Сыналушыға мынадай салалар бойынша қандай да бір ұстанымды білдіретін 40 пікір ұсынылады:

1. Адамдарға көзқарас;
2. Борыш сезімі мен ләззат арасындағы балама;
3. Балаларға деген көзқарасы;
4. Ерлі-зайыптылардың дербестігіне немесе тәуелділігіне қатынасы;
5. Ажырасуға қатынасы;
6. Романтикалық үлгідегі махаббатқа көзқарас;
7. Отбасы өміріндегі жыныстық саланың маңызын бағалау;
8. Гендерге қатынасы;
9. Отбасының патриархалдық немесе эгалитариялық құрылымына қатынасы;
10. Ақшаға қатынасы.

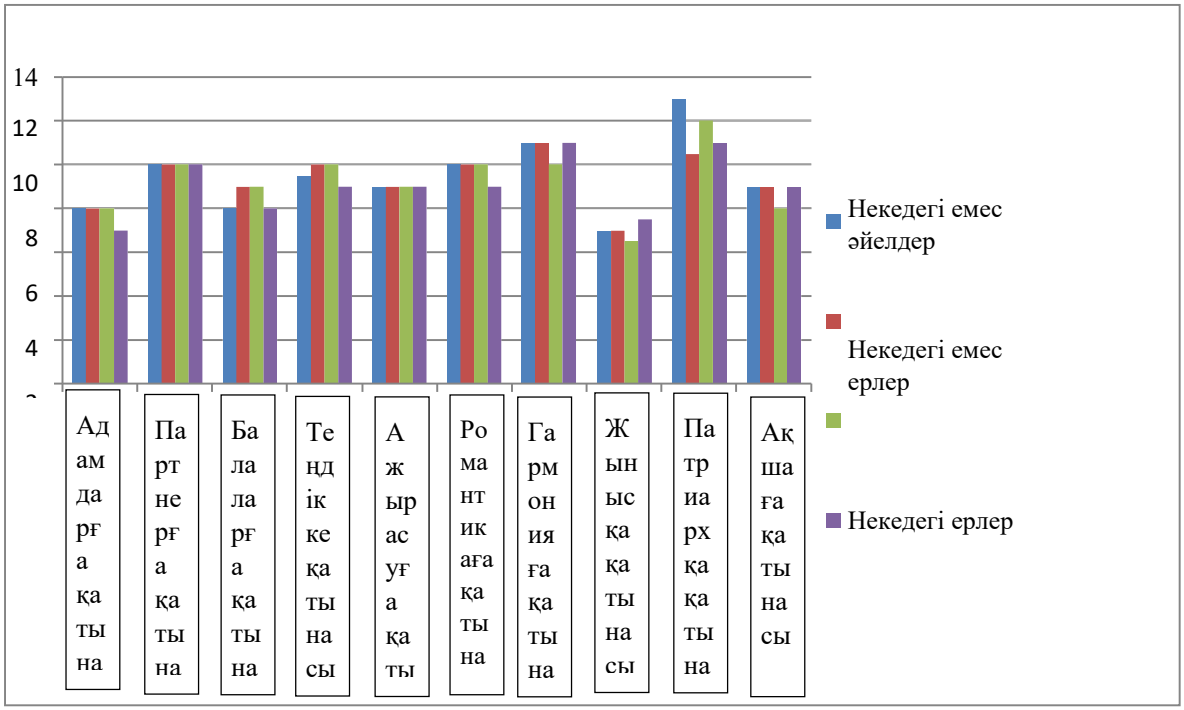

Сурет 2. «Отбасылық жұп құндылықтарын өлшеу» әдістемесі бойынша көрсеткіштер гистограммасы

«Некедегі рөлдер» сауалнамасы. Осы сауалнаманың көмегімен сыналушылардың отбасы өміріндегі жыныстық қатынастардың, ата-аналық міндеттердің, әркімнің кәсіби мүдделерінің, шаруашылық-тұрмыстық қызмет көрсетудің, моральдық және эмоциялық қолдаудың, әріптестің сыртқы тартымдылығының маңыздылығы туралы түсінігін анықтауға болады.

Бұл көрсеткіштер отбасының негізгі қызметін көрсете отырып, отбасылық құндылықтар шкаласын құрайды. Отбасылық функцияларды іске асыру кезінде күйеуі мен әйелі арасындағы рөлдерді қалаулы бөлу туралы сыналушылардың ұсыныстарын нақтылау. Осылайша, аталған әдістеменің нәтижелері отбасылық құндылықтардың иерархиясын анықтауға мүмкіндік береді.

Әдістеме әр нұсқада (ерлер мен әйелдер) 36 бекітуден тұрады және 7 шкаладан тұрады. Сыналушыларға өздерінің жынысына сәйкес келетін бекітулер жиынтығымен өз бетінше танысу және жауаптардың мынадай нұсқаларын пайдалана отырып, әрбір бекітуге өз көзқарасын білдіру ұсынылады және баллдармен бағаланады.

Некеге қанағаттануына арналған тест-сауалнама. Сауалнама некеге қанағаттану-қанағаттанбау дәрежесін, сондай-ақ некеге қанағаттануды келісу және келіспеу дәрежесін диагностикалауға арналған. Сауалнама әр түрлі салаларға қатысты 24 бекітуден тұратын бір өлшемді шкала болып табылады. Әрбір бекітуге жауаптың үш нұсқасы сәйкес келеді: а - «дұрыс»; б - «айту қиын»; в - «дұрыс емес». Сыналушыларға әрбір тұжырымды мұқият оқып, жауаптың бір нұсқасын таңдау ұсынылады.

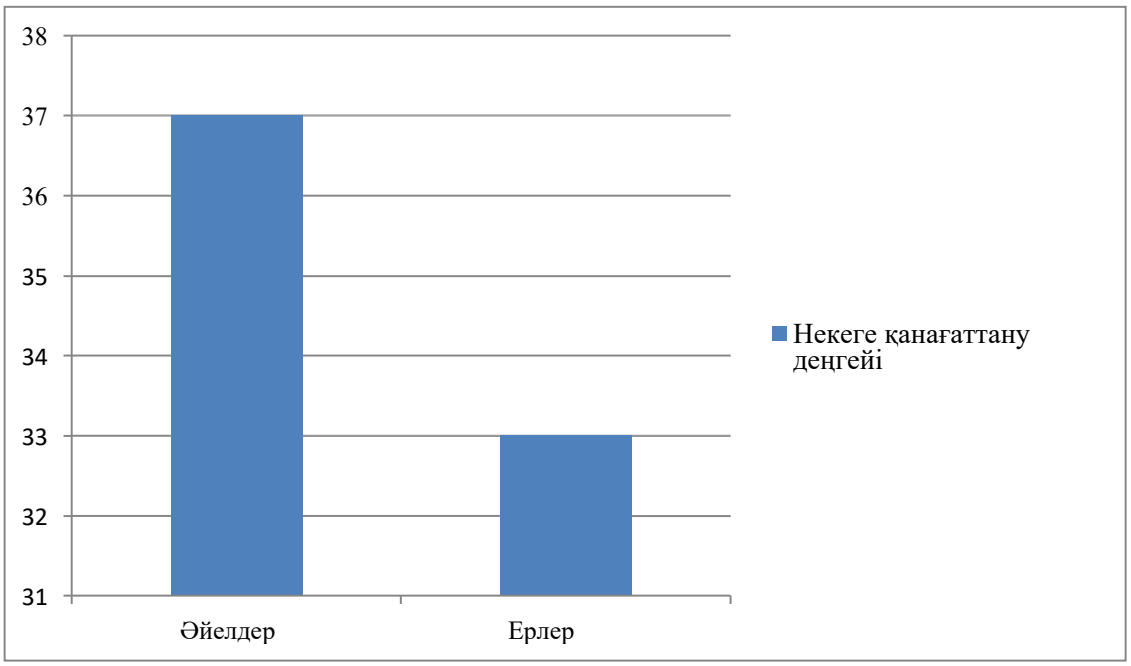

Сурет 3. «Некеге қанағаттану» әдістемесі бойынша көрсеткіштер гистограммасы

Зерттеудегі іріктемеде некеде тұратын және тұрмайтын ерлер мен әйелдерде «жыныстық саланың маңызын бағалау» және «жыныстық қатынас» сияқты шкалалар арасында кері байланыс анықталған деп айтуға болады. Оның үстіне бұндай шкалалар некедегі ерлер мен некеде емес әйелдердің некедегі емес ерлерге және некедегі әйелдерге қарағанда жоғары. Бұл ерлердің де, әйелдердің де отбасылық өмірдегі жыныстық үйлесімді қарым-қатынасты маңызды деп санайтынын көрсетеді. Некеде тұрған әйелдерде «тәрбиелеуші» және «балаларға деген көзқарас» сияқты шкалалардың өзара байланысы байқалған, әйелдерде бұл шкалалар арасындағы байланыс нашар.

Осылайша, нәтижелерді өңдеу және түсіндіру кезінде мынадай қорытындылар жасауға болады. Жынысы бойынша, некеде тұрмайтын ерлер мен әйелдер арасындағы салыстырмалы талдау нәтижесінде:

1) Ерлер: борышқа бағдарланған; бірлескен қызметке; ажырасу туралы мәселеге адал қарайды; үй шаруашылығын жүргізуге өзіндік белсенді қатысады; балаларды тәрбиелеудегі өз міндеттеріне неғұрлым бағдарланған; ата-ананы негізгі құндылық деп санайды.

2) Әйелдер: отбасындағы тең құқыққа бағдарланған; серіктестің елеулі кәсіби мүдделерге ие болуына және белсенді қоғамдық рөл атқаруына бағдарланған; ерлі-зайыптылардың тұлғааралық өзара іс-қимылы процесіндегі негізгі құндылықтар болып табылатын отбасылық мүдделердің маңыздылығын білдіреді; олардың серіктесі отбасындағы эмоциялық көшбасшы рөлін өз мойнына алғанын қалайды; сәнді болуға ұмтылады; сыртқы келбеттің қазіргі заманғы үлгілеріне неғұрлым бағдарланған.

Жынысы бойынша некеде тұрған ерлер мен әйелдер арасындағы салыстырмалы талдау нәтижесінде:

1) Ерлер: бала тәрбиесіндегі өз міндеттеріне бағдарлану.

2) Әйелдер: серіктестерден шаруашылық-тұрмыстық мәселелерге неғұрлым белсенді қатысуды күтеді; жолдастың балаларды тәрбиелеуге қатысуына анағұрлым айқын ұстаным;

серіктестің елеулі кәсіби мүдделерге ие болуына және белсенді қоғамдық рөл атқаруына бағдарланған; ерлі-зайыптылардың тұлға аралық өзара іс-қимылы процесіндегі негізгі құндылықтар болып табылатын отбасылық мүдделердің маңыздылығын білдіреді;

Неке мәртебесі бойынша салыстырмалы талдау нәтижесінде некеде тұратын және тұрмайтын әйелдер арасында:

1) Некеде тұрмаған әйелдер: отбасындағы тең құқылық өзекті; олардың жолдасы отбасындағы эмоциялық көшбасшы рөлін өз мойнына алатынына көбірек бағдарланған.

2) Некеде тұрған әйелдер: үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысуға бағдарланған; балаларды тәрбиелеудегі өз міндеттеріне бағдарланған; ата-ананың функциялары маңызды, ананың рөліне үлкен мән береді.

Корреляциялық талдау нәтижесінде мынадай қорытындылар жасауға болады:

1) Некеде тұрмайтын әйелдердің үй шаруашылығын жүргізуге өзіндік белсенді қатысуы жоғары болғанда, адам өміріндегі балалардың рөлі маңызды болып табылады, романтикалық махаббатқа бағдарланады, әйелдің рөлі туралы дәстүрлі түсінік анағұрлым маңызды. Сондай-ақ бала тәрбиесіндегі міндеттердің маңыздылығы артқан кезде жыныстық тақырыпқа тыйым салу күшейе түседі.

2) Некеде тұрған әйелдерде балалардың маңызды рөлі кезінде бала тәрбиесіндегі өз міндеттеріне бағдарлану артады, сондай-ақ ана рөлінің мәні артады, ата-ананың құндылығы артады.

3) Некеде тұрмайтын еркектерде ерлі-зайыптылардың қызметі туралы бірлескен іс-әрекетке бағдарланған кезде мүдделердің ортақтығы артады. Серіктестен тұрмысты ұйымдастырудың белсенді оқуына, сондай-ақ отбасын тұрмыстық ұйымдастырудың маңыздылығына қойылатын жоғары талаптарға арналған қондырғылар ұлғайған кезде балалардың ер адамның өміріндегі рөлі неғұрлым маңызды болады және бұл ретте әйелдің рөлі дәстүрлі түрде, сондай-ақ ата-ананың құндылығы артады.

4) Некеде тұрған ерлерде жасөспірімдер көбейеді және некеге адамгершілік дайындығы отбасылық қатынастағы борыш белгілерімен ұштасады, ерлі-зайыптылардың отбасылық өмірдің барлық салаларындағы бірлескен қызметіне бағдарлану артады. Борышқа айқын бағдарланған кезде ерлі-зайыптылардың осындай ата-аналық ұстанымына орнатудың айқындығы артады, бала тәрбиелеудегі өз міндеттеріне бағдарланудың айқындығы артады, әкенің рөліне үлкен мән береді және оны құндылық деп санайды. Балалардың отбасы өміріндегі рөлі неғұрлым маңызды болған сайын, ерлі-зайыптылардың ата-ана рөліндегі белсенді ұстанымы соншалықты маңызды, ерлердің өздері әкенің рөлін өте маңызды деп санайды, өйткені ата-ана негізгі құндылыққа айналады. Ерлі-зайыптылардың бірлескен қызметіне бағдарланған кезде өмірдің барлық салаларында мүдделердің, қажеттіліктердің, құндылық бағдарлардың, жолдау уақытының тәсілдерінің ортақтығы артады.

Жынысы бойынша салыстырмалы талдау нәтижесінде некеде тұрмайтын іріктеу үшін ерлерге борышқа, сондай-ақ бірлескен қызметке бағдарлану неғұрлым тән екендігі, шаруашылық-тұрмыстық мәселелерде неғұрлым белсенді болғанды жөн көретіндігі, сондай-ақ әкенің рөліне үлкен мән беретіндігі анықталды. Әйелдер серіктестерінен белгілі бір тәуелсіздікке ие болуға бейім, ажырасу туралы мәселеге неғұрлым қатаң қарайды, отбасындағы тең құқыққа бағдарланған, неке серіктесінің кәсіби мүдделеріне және оның белсенді қоғамдық рөліне бағдарланған, өздерінің кәсіби мүдделерін білдіруді жөн көреді,

олардың серіктестері отбасындағы эмоциялық көшбасшы рөлін өз мойнына алуды жөн көреді.

Жынысы бойынша салыстырмалы талдау нәтижесінде некеде тұрған іріктеу үшін еркектер әкенің рөлін басты құндылық деп санайтыны анықталды. Әйелдер серіктестерінің шаруашылық-тұрмыстық мәселелерге белсенді қатысуына бағдарланған, балалар тәрбиесіне әріптестің қатысуына айқын ұстанымы бар, кәсіби қызметі мен әлеуметтік белсенділігі маңызды, өздері үшін де, жолдастар үшін де, өзіндік тартымдылығы бар, олар сән бойынша киінуге және стильді көрінуге ұмтылады.

Әйелдер арасындағы неке мәртебесі бойынша салыстырмалы талдау нәтижесінде некеде тұрмайтын әйелдердің отбасындағы тең құқыққа бағдарланғаны, олардың серіктестерінің отбасындағы эмоциялық көшбасшы рөлін өз мойнына алуын қалайтыны анықталды. Некеде тұратын әйелдер үй шаруашылығын жүргізуге, сондай-ақ балаларды тәрбиелеуге белсенді қатысуға бағдарланған.

Жынысы бойынша корреляциялық талдау нәтижесінде әйелдерде романтикалық типтегі махаббатқа қатынас және шаруашылық-тұрмыстық талап қою сияқты шкалалар арасындағы оң өзара байланыстар мәнінің теріс бағасы анықталды. Ерлерде жұбайымен жеке сәйкестендіру және жұбайлардың дербестігіне немесе тәуелділігіне көзқарасы, балаларға және ата-ана-тәрбие күтулеріне көзқарасы, балаларға және ата-ана-тәрбие күтулеріне көзқарасы сияқты шкалалар арасындағы оң өзара байланыстар, сондай-ақ жыныстық қатынастың мәнін бағалау, отбасының патриархалдық немесе эгалитариялық құрылымына қатынасы сияқты шкалармен теріс анықталған.

Осылайша, отбасылық өмірге психологиялық дайындықтың жыныстық ерекшелігі бар деген болжам, атап айтқанда әйелдер ерлерге қарағанда некеге дайындығымен сипатталады. Сондай-ақ, отбасылық өмірге психологиялық дайындыққа әсер ететін негізгі фактор отбасы өмірінде тәжірибенің болуы болып табылады деген болжам зерттеу барысында расталмады.

Алайда, ер мен әйелдің отбасылық қарым-қатынасы мен өзара қарым-қатынасы қаншалықты өзгерсе де, табысты отбасылық қарым-қатынастарды құру және қолдау үшін базалық қасиеттер тұрақты болып қалады. Бұл қасиеттерге сабыр, құрмет, эмпатия, жанашырлық, ымыраға ұмтылу, өзара көмек жатады. Жыныстық қағидат бойынша некеге тұру себептері, некеге тұру жасы, балаларға қатысты және ажырасуға қатысты айырмашылықтар байқалады. Әйелдер ресми некеге бейім, еркектерге қарағанда балалы болуға дайын және ажырасуға моральдық тұрғыдан дайын емес. Ерлер сынамалы азаматтық неке нұсқаларын қарастырады, көп балалы болғысы келеді және қайтадан некеге тұруға дайын. Осы жұмыста эмпирикалық зерттеу жүргізу кезінде дәл осындай жалпы заңдылық байқалды.

Әдебиеттер

1. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы.
2. Калина, Р.Р. Введение в психологию семейных отношений [Текст] / Р.Р.Калина. – СПб.: Речь, 2008. – 352 с.
3. А. Рейс. «Круговая теория любви». 2-е издание.-М.: ИНФРА-М, 2007. 140 с.

4. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка: 100 000 слов, терминов и выражений. Москва: Мир и Образование. — 2019. — 1375 с.

5. Малярова Н. В. Мотивация брака и прогноз психологического вмешательства / Н. В. Малярова // Семья и личность. — 1981. — С. 124 - 135

6. Е.С. Қалмықова. Психология современной семьи [Текст]. – М.: Твои книги, 2012. – 208 с.

7. Фопель, К. На пороге взрослой жизни. Психологическая работа с подростковыми и юношескими проблемами. [Текст] / К. Фопель. – М: Генезис, 2008. – 176 с.

Баланы тәрбиелеуде ата аналармен серіктестіктің ұтымдылығы

Өзектілігі: Балабақша ұжымы мен ата-аналар арасындығы ынтымақтастықты арттыру маңызды болып отыр. Ата-аналардың жауапкершілігі туралы мәселе соншалықты өзекті, ол халықаралық деңгейге шығып, бұған 1989 жылғы БҰҰ Бас Ассамблеясы қабылданған Бала құқықтары туралы Конвенция дәлел бола алады.

Аннотация: Бұл жұмыста бүгінгі таңда біздің өміріміздегі жаһандық өзгерістерге байланысты тәрбиешілер мен ата-аналардың бала тәрбиесіндегі жауапкершілігі, қарым қатынас ережелері тәрбиешілердің жасаған бірқатар жалпы қателіктері көрсетілген. Балаларды оқыту мен тәрбиелеуде отбасы басты рөл атқаратынын атап көрсете отырып, бірге жұмыс істеу қажеттілігі түсіндірілген. Егер әр тәрбиеші ата-аналармен қарым-қатынаста әртүрлі тәсілдерді, заманауи жаңа технологияларды қолдана отырып, ата-аналардың қызығушылығын арттыру мақсатында жұмыс жасаса, онда ата-аналардың балабақшаға, тәрбиешіге деген көзқарасы өзгеретіні егжей-тегжейлі жазылған. Оның тиімді тұстарына тоқталып, серіктестіктің оң нәтижелеріне талдау жасайды.

Аннотация: В данной статье отражена ответственность воспитателей и родителей в воспитании детей, правила общения в связи с глобальными изменениями в нашей жизни на сегодняшний день, ряд распространенных ошибок, совершаемых воспитателями. Разъясняется необходимость совместной работы, подчеркивая, что семья играет ключевую роль в обучении и воспитании детей. Если каждый воспитатель работает с целью повышения интереса родителей, используя разные подходы в общении с родителями, современные новые технологии, то подробно прописано, что отношение родителей к школе, воспитателю меняется. Остановится на его эффективности и проанализирует положительные результаты партнерства.

Түйін сөздер: Ата-ана, отбасы, тәрбие, серіктестік, қарым-қатынас, балабақша.

Ключевые слова: Родители, семья, воспитание, партнерство, отношения.

Жаңашыл мұғалім А.С.Макаренко отбасылық тәрбиенің жауапкершілік деңгейі туралы былай деп жазды: «Балаларды тәрбиелей отырып, қазіргі ата-аналар елдің келешек тарихын, демек – әлем тарихын тәрбиелейді».

Жақсы ата-аналар отбасылық тәрбие міндеттерін орындау үшін жауапкершілікті сезінуі керек. Ең бастысы-олардың:

-баланың үйлесімді дамуын қамтамасыз ету: оның дене, интеллектуалдық, рухани-адамгершілік және жалпы мәдени дамуына қамқорлық жасау;

- оның талаптарын, мүдделерін және икемділігін дамыту;

- оқу процесіне көмек көрсету;
- әлеуметтенуге көмектесу-қоғамда өмір сүру және жұмыс істеу;
- еңбек тәрбиесі;
- мамандық таңдауға көмектесу,
- бала тұлғасында шығармашылық әлеуетті дамыту;
- қоршаған адамдармен адамгершілік, эмоционалды, толерантты қарым-қатынас орнату және қолдау;
- жыныстық тәрбие; болашақ отбасылық өмірге дайындық;
- жауапкершілікті қалыптастыру, патриотизм мен ұйымшылдық құндылықтарына бағдарлану, Отан үшін белсенді жұмысқа дайын болу;
- ересектерде өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі дамытуға дайындық[1].

Отбасылық қатынастардың барлық кешені баланың жеке басының қалыптасуына, оның физикалық, рухани, әлеуметтік, психикалық және зияткерлік қасиеттерінің толық дамуына жақсы жағдай жасауға ықпал етуі керек.

Сонымен қатар, кез-келген жақсы ата-ана отбасылық тәрбиенің негізгі тәрбиелік факторлары ата-аналардың жеке басы, олардың өмірге әсері, жұмысқа деген көзқарасы, олардың өмірлік басымдықтары мен құндылықтарының жүйесі, жауапкершілік, жүйелілік, тұрақтылық екенін ұмытпауы керек[2].

Балабақша мен отбасының ынтымақтастығындағы рөлді тәрбиешілер атқарады. Олардың жұмысынан отбасының балабақша тарапынан бала тәрбиесі мен тұлғаның дамуына қатысты саясатты түсінетіндігі, оны жүзеге асыруда қаншалықты белсенді қатысатындығы байланысты болады. Ата-аналар мен педагогтардың талпыныстарын біріктіру бала үшін қолайлы жағдайды жасау ретінде танылуы қажет.

Ата- ана мен білім беру мекемелері мамандарының бірлескен өзара іс-қимылы негізінде өзара қызығушылық, бір-біріне сенім, қолдау және көмек, шыдамдылық және бір-біріне шыдай білу принципі болуы керек. Қарым-қатынас, ынтымақтастық теңдестірілген түрде жүзеге асырылуы керек- тәрбиешілермен ата-аналардың бірде-бір жағы мұндай бірлескен қызметті басқаруға немесе бақылау құқығына ие бола алмайды.

Ата-аналармен сындарлы өзара әрекеттесу тәрбиешілердің ата-аналармен қарым-қатынаста келесі ережелерді сақтауына ықпал етеді:
- Ата-аналарға түсінікті тілде сөйлеу - арнайы терминологияны қолданбай;
- Нақты болу, қойылған сұрақтарға толық жауап беру;
- Белсенді болу, онымен диалогты ата-ана бастамасынсыз бастау: ата-аналар мұғалімнен сұхбат алмауы керек;
- Ата-аналардың эмоционалды жағдайын есепке алу;
- Үйретуден, ақыл-ой әрекетінен, амбициядан бас тарту;
- Серіктестік контекстіндегі қарым-қатынас;
- Ата-аналармен әңгімелесу мазмұнын алдын ала дайындау;
- Мейірімді болу;
- Әкімшілік тарапынан ата-аналардың мүдделері мен ата-аналардың басымдығын қорғау құралына айналмау;
- Ата-аналардан немесе басқа туыстардан алынған ақпаратты құпия сақтау.

Ата-аналардың тәрбиешілермен қарым-қатынас тәжірибесі көрсеткендей, балабақшаға баратын ата-аналардың балаларын үлгілі деп атауға болмайды.Қарым-қатынас сипаты қатысушылардың жеке қасиеттеріне байланысты болса да, тәрбиешілердің жасаған бірқатар жалпы қателіктер деп атауға болады:

- Келіспеушіліктерсіз тиімді қарым-қатынас техникасын білмеу;
- Жұмсақтықтың болмауы, ата-аналарға қатысты қатаң күтіп алу;
- Ата-аналардың бағасы;
- Ата-аналарға қатысты директивалық ұстаным;
- Ата-аналардың сөздері мен әрекеттеріне жауап ретінде қобалжу, шамадан тыс эмоционалдылық;
- Қарым-қатынасты қиындататын стереотиптер мен ұстанымдарды қолдану;
- Ата-аналарға олар күткен жағдайларды жабыстыру;
- Агрессивтілік, әдепсіздік;
- Немқұрайлылық, жабырқаулық[3].

Тәрбиешілердің ата-аналармен әңгімесінің жалпы мақсаты ортақ (бір нәрсе туралы хабарлау) немесе нақты (сыныптың алдыңғы күндердегі саяхат жайында әкесін шақыру). Ең бастысы-ата-аналармен тек қажет уақытта сөйлесу.

Ата – аналармен жұмыс модельдері үнемі өзгеріп отырады: кейбіреулері тиімділіктің болмауына байланысты маңыздылығын жоғалтады, ал басқалары пайда бола бастайды: ата-аналарды оқыту мен тәрбиелеу процесіне тиімді тартуға ықпал ететін кең интерактивті жұмыс әдістері қолданылады.

Ата-аналарды бала тәртіпті бұзған немесе нашар оқи бастаған кезде ғана балабақшаға шақыруға болмайды. Кейде оқушы өзін жаман ұстамайды, жақсы оқиды, бірақ сынып жетекшісі ата-анасымен оның сыныптан тыс оқуын ұйымдастыру, оны кез-келген әлеуметтік пайдалы жұмысқа тарту, белгілі бір салада өзінің талантын дамыту үшін қажетті жағдайлар жасау туралы ата-аналармен келісуі керек.

Ата-аналар мен балабақша тәрбиешілерінің кездесуі пайдалы ғана емес, сонымен бірге аса қажетті серіктестіктің болуы. Бұл кездесулер балабақша мен отбасы арасында тығыз байланыс орнатуға, оқудағы және оқушылардың мінез-құлқындағы кемшіліктерге жол бермеу үшін уақтылы шаралар қабылдауға мүмкіндік береді. Әңгімелер мен дәрістер белгілі бір бағдарлама бойынша үнемі өткізіліп тұратын жағдайда ғана өз мақсаттарына жете алады. Мысалы: «ата-аналардың бала тәрбиесіндегі жауапкершілігі туралы», «Балаларды ұқыпты ұстауға үйрету», «үлкендерді құрметтеуге үйрету», «Баланың мінез-құлқын тәрбиелеу туралы», «Сыныптан тыс оқуды қалай басқаруға болады» және т.б.

Әсіресе, ата -аналардың өлең шумақтарын жаттату барысында да маңыздылығы зор. Біріншіден, мектепке дейінгі білім беру ұйымында топтағы бала саны көп, оған қоса уақыт жағынан шектеу болғандықтан, бұл міндет ата -аналарға жүктеледі. Тәрбиешілердің берген тақпақтарын таңдайлары тақылдап тұрып айтуы, олардың есте сақтау қабілеттері, көпшілік алдында ұялмау, білімге деген көзқарастарын қалыптастырады. Сол себепті ата -аналамен тығыз қырым -қатынас ортану әсте қажет-ақ.

Отбасы мен педагогикалық ынтымақтастық – бүлдіршіндердің дағдысын арттырып, тәрбиешілердің жұмыс сапасын жақсартады. Әлемге деген көзқарас енді қалыптасып, өмірге

бейімделіп келе жатқан кішкентай балалар үшін, өзара сыйластық, өзара сапалы қарым – қатынас орнату өз сапасын береді. Баланы жеке тұлға ретінде қалыптастырудың маңызы зор. Сол себепті ата – аналарға да педагогикалық білім беру артық етпейді. Өйткені, тәрбиешінің берген нұсқаулығын толық түсінбеген ата – ана , өз баласының дұрыс дамуына кедергі болуы мүмкін. Осы тұрғыда, балабақша ұжымы, біз, тәрбиешілер ата -аналарды бірлескен әрекетке үнемі тартуды басты назарға аламыз.

Тәрбиешілердің ата-ананың жауапкершілігін арттырудағы жұмысының сәтті немесе сәтсіз болуы оның өзі таңдаған ұстанымына, қарым-қатынас стиліне, педагогикалық шеберлігі мен кәсіби құзыреттілігіне байланысты екенін есте ұстаған жөн. Қазіргі кезде оқушылардың тәрбие жұмысын одан әрі жетілдіру отбасы мен балабақшаның бірлескен жұмысын дамыту және нығайту арқылы жүзеге асырылады.

Отбасы мен балабақша немесе тәрбиешілер мен ата-аналар бірлесе отырып, XXI ғасырға жаңашыл, креативті, көп мәдениетті, саяси сауатты тұлға қалыптастырады.

Әдебиеттер тізімі

1. Б.Б. Баймұратова, М.С. Сәтімбекова, Ф.Н. Жұмабекова, т.б. Балбөбек бағдарламасы. — Алматы: Шартарап, 2000
2. В.С. Мухина. Мектеп жасына дейінгі балалар психологиясы. — А.:Мектеп, 1986
3. Сатқанов О. Балаларды сәндік-қолданбалыөнерге үйрету әдістемесі. — Алматы: Рауан, 1993

Ранняя профориентация детей дошкольного возраста

Батарбекова Нурзия Хабиевна, воспитатель
Ясли/сад №87 «Қадыр» г. Астана

Одним из актуальных направлений работы детского сада является воспитание гражданственности, патриотизма и любви к своей Родине. Одним из направлений этой работы в детском саду является создание условий для профориентации детей дошкольного возраста с целью формирования гражданско-патриотических чувств, через ознакомление с профессиональной деятельностью людей проживающих на территории Республики Казахстан.

Воспитание патриотических чувств, неразрывно связано с дошкольным миром, с воспитанием у маленького человека нравственных качеств. Для того чтобы быть патриотом своей страны и Родины, необходимо хорошо знать историю своего родного края, знать, как любили и берегли родную землю ее предки, знать люди каких профессий проживают регионе проживания детей.

Патриотические чувства закладываются в процессе жизни человека, и на это влияет социокультурное окружение маленького человека. Базовые нравственные качества, познание культурной самобытности своей семьи, ее принадлежности к одному из народов населяющих нашу Республику Казахстан ребенок приобретает еще в семье.

Целенаправленная работа по гражданско-патриотическому воспитанию в условиях детского сада способствует дальнейшему становлению воспитанников как патриотов, будущих граждан нашей страны Казахстана.

Основная цель ранней профориентации для дошкольников заключается в развитии эмоционального отношения ребенка к миру профессий, открытии перед ним возможностей для проявления себя в разных видах деятельности.

Если все это реализовано успешно, у детей формируются соответствующие навыки, а также уважение к труду в любой сфере, расширяется кругозор, выявляются способности, увлечения и интересы.

Таким образом, главная задача знакомства воспитанников с профессиями – подготовка к осознанному самоопределению, дальнейшему самостоятельному планированию, анализу и реализации своего трудового пути.

Моделирование профессионально-ориентированной среды, которая помогает сформировать у дошкольников базовое представление о разнообразии профессий и вызвать интерес к труду. Разработка системы первичной профессиональной ориентации детей разных возрастных групп.

Формирование у малышей основных понятий об отраслях экономики родного края, рабочих процессах на производстве, используемом современном оборудовании. Создание на базе детского сада целостного информационного пространства, посвященного профессиональному самоопределению его воспитанников.

Разработка системы критериев и оценивания результативности работы по ранней профориентации дошкольников. Организация сотрудничества с родственниками воспитанников в формировании у малышей базовых представлений о различных видах деятельности, их значении для общества в целом и каждого человека в частности, позитивного отношения к любым законным профессиям.

В рамках экспериментальной площадки наш д/сад №87 «Қадыр» работает по направлению «Ранняя профориентация детей дошкольного розраста»С этой целью в пред школьной группе «Звездочка» были и проведены следующие мероприятия:

1. Знакомство с профессией агронома

На данное мероприятие был приглашен ученый-агроном Ж. Мухамедкалиев.Он познакомил детей со своей профессией, как выращивают пшеницу и другие зерновые культуры, подробно остановился на профессиях сельскохозяйственного труда. К этому мероприятию приурочили драматизацию сказки «Колосок» и выставку хлебобулочных изделий, изготовленные родителями и детьми. Встреча прошла насыщенно и интересно.

2. Знакомство с профессией пожарного

В сентябре месяце этого года родители Мединь Омаровой организовали для детей экскурсию в пожарную часть Байконурского района г. Астана.

Детям, были показаны экспонаты и видеофильмы о работе пожарных и спасателях. На мероприятие были приглашены сотрудники пожарной части ст. лейтенант УЧС А.Джолбозуков, лейтенант М. Мауленович и заведующая «Музея пожарных и спасателей»К.Камелова. С детьми подготовили музыкально-театрализованное представление «Пожар в лесу» и физкультурный досуг «Пожарные на учении»

4. Знакомство с профессией врача

На данное мероприятие была приглашена родительница группы Ахметова Шынар Мерамгалиевна, врач-кардиолог. Был показан мультфильм о работе сердца – как важного органа человека. Так же она рассказала о здоровом образе жизни, показала как оказывать первую помощь при остановке сердца.

Сейчас, мы можем сказать, что используемые нами методы, приемы и формы в реализации проекта «Ранняя профориентация детей дошкольного возраста как часть гражданско – патриотического воспитания» способствует прежде всего формированию у выпускников нашего детского сада позитивного отношения к людям разных профессий характерных для нашего региона, обеспечила возможность самореализации личности дошкольника и воспитанию у дошкольников важных нравственных качеств как патриотизм, гордость за свой родной край и страну.

Список литературы

1. Бурмистова Н.Н. Путешествие в мир профессий // Воспитатель ДО. 2013.
2. Кубайчук Н.П. Вопросы ранней профориентации детей дошкольного возраста // Проблемы и перспективы развития образования
3. Фирсова Е. А., Бондаренко Е. Н. Взаимодействие ДО и семьи по формированию профессиональной ориентации у детей старшего дошкольного возраста
4. Взаимодействие ДО и семьи по формированию ранней профориентации дошкольников.

Инклюзивті білім беру жағдайында Lesson Studyді қолдану мүмкіндігі

Болгамбаева Айгуль Кабижановна
Астана қаласы әкімдігінің №66«Толағай» балабақшасы МКҚК

Әлеуметтік құрылымның демократиялық қайта құрылуы инклюзивті білім берудің қарқынды дамуына ықпал етті, өйткені ол этникалық, тілдік, мәдени ерекшеліктеріне, психофизикалық ауытқуларына қарамастан барлығына кедергісіз кеңістік құруды қамтамасыз етеді.

Бүгінгі таңда әлемдік тәжірибеде инклюзивті білім беруді жүзеге асырудың әртүрлі модельдері бар. АҚШ, Финляндия, Норвегия, Франция, Швеция, Канада, Ресей сияқты елдерде инклюзивті білім беру тиімді жүзеге асырылуда. Батыстың дамыған елдерінде ерекше білім қажеттілігі бар балалар қоғамға бейімделу мен әлеуметтенудің жақсы нәтижелеріне ие.

ҚР білім беруді және ғылымды дамытудың Мемлекеттік бағдарламасында арнайы және инклюзивті білім беру стратегиясын әзірлеу және оны енгізу қарастырылған. Бұл бағдарламаға сәйкес, инклюзивті білім беруге жағдай жасайтын балабақшалар мен мектептердің үлесін 70%-ке дейін арттыру (қазіргі уақытта 38%), мүгедек балалар үшін «кедергісіз қол жетімділікті» қамтамасыз ету мәселесі қарастырылған.

Инклюзивті білім беру – гуманизмге, руханилыққа, әлеуметтік әділдікке жетелейтін әрі солардан бастау алатын, өзіндік ерекшелігі бар бағыт. Адам құқықтары саласындағы халықаралық стандарттары әрбір адамның қоғамдық өмірге теңдікпен және дискриминациясыз араласуы керек- деген идеяға негізделетіні белгілі.

Инклюзивті білім беру-бұл барлық балаларға, соның ішінде арнайы білім беру қажеттіліктері бар балаларға тең мүмкіндіктер жасауға бағытталған білім беру тәсілі.Инклюзивті білім беру аясында барлық балалар білім беру ресурстары мен бағдарламаларына қол жеткізе алады, сонымен қатар құрдастарымен әлеуметтік қарым-қатынас жасайды.

Жаһандық бәсекеге қабілеттілікке жету мақсатында белгіленген стратегиялық бағыттар инклюзивті білім беру іс-әрекетінің приоритеттерін жаңаша құруды талап етуде. Осыған орай, инклюзивті білім беру жүйесін әлемнің дамыған мемлекеттерінің талаптарына және инновациялық даму парадигмасына сәйкес интеграциялау қажет.

Еліміздегі инклюзивті білім беру жүйесін реформалау нәтижесінде айқындалған жаңа бағыттар білім мен тәрбие беруде оларды қоғамның жаңа жағдайында өмір сүруге дайындайтын нақтылы бір оқыту технологияларын, заманауи әдістерін табу мәселелерін көздейді. Сондықтан да білім саласында қызмет ететін педагогтер өздерінің педагогикалық шеберханаларын үнемі жаңартып, толықтырып отырулары қажет. Тәжірибе жинақтау, әдістеме негіздерін меңгеру, технологияны жетілдіру маңызды мәселелердің біріне айналды. Қосымша білім беру жүйесінінің педагогикалық процесінде жаңа бағытты ұстану педагогтен шеберлікті талап етеді.

Бұл қадамдар білім беру мазмұнын, оқытудың әдістері мен тәсілдерін қолданудың жаңа жүйесін құруды ұсынады. Осы орайда инклюзивті білім беру жағдайында Lesson Studyді қолданудың маңызы зор. Lesson Study-сабақтарды жоспарлауды, бақылауды және талдауды қамтитын мұғалімдердің кәсіби дамуына ықпал ететін заманауи әдістер жиынтығы. Сабақтарды бірлесіп жоспарлау және талқылау арқылы тәрбиешілер инклюзивті сыныптың бірлесіп жұмыс істеуіне тиімді ықпал ететін стратегияларды жасай алады. Сабақтарды бақылау кезінде тәрбиешілер өздерінің кәсіби білімдерін дамыта отырып, пікір алмасып, тәжірибелерімен бөлісе алады. Сабақты талдау барлық балалар үшін жақсы нәтижелерге қол жеткізуге және оқытудың әлсіз жақтарын түзетуге көмектеседі.

Lesson Study әдісі арқылы инклюзивті білім беруге қатысатын тәрбиешілер мен әртүрлі мамандарды біріктіріп, командаларға бөлініп, проблемалық сұрақтар дайындауға болады. Мысалы, табиғаттағы маусымдық өзгерістерді зерттеудің әдістері тақырыбын талдауға, жоспарлауға, зерттеуге, жобалауға, әдістерді іріктеуге, тәжірибе алмасуға болады.

Сурет мазмұнын салу арқылы баланың шынайы өмірді бейнелеуі, заттар мен құбылыстарды тануы жүзеге асады. Қыл қаламдарымен жұмыс істеу нәтижесінде баланың қиялы дамиды. Бояулардың түстерін таңдау арқылы баланың көңіл-күйі көрінеді. Мысалы, «Көл» тақырыбын талдайтын болсақ, табиғаттың әдемі көрінісі мен өзеннің келбеті, сарқыраған ағынның бейнесі, табиғат пен адам арасындағы үндестік, адам қиялының керемет шыңын көрсетеді. Табиғат пейзажы, өзеннің ағыны баланың табиғатқа деген қатынасын бейнелейді.

Кіші топ балаларына көлдің бейнесін көрсету арқылы балаларға табиғаттың тіршілік көзі су екендігін түсіндіру. Адамға, жануарларға судың пайдасы жайлы мағлұмат беру. Көлдің маңызы, табиғат пен адамның өміріндегі орны сипатталады. Балалар қарындаш, қағаз қолдану арқылы сурет салуға талпыныс жасайды. Балалардың суретке деген қызығушылықтары оянады. Креативті идеялар мен қиялдарды санада бейнелеуге мүмкіндік береді. Пейзаждағы түстік үндестік керемет ұлттық колорит қалыптастырып, баланың қиялы мен арманын шыңдайды. Бұл тапсырмалар Lesson Study әдісі арқылы жүзеге асады,

яғни балалар топпен немесе жеке сурет салу әрекеті жоспарланады, бақыланады және зерттеледі. Осы тапсырмаларды ерекше білім қажеттілігі бар балалар қалыпты құрдастарымен бірлесіп орындайды.

Шығармашылық тапсырмаларды орындау балалардың креативті ойлау мүмкіндігін дамытады. Бейнелеу өнерінің құралдары арқылы балалар әртүрлі тапсырмаларды орындайды. Бейнелеу өнерінің құралдарымен танысып, олардың ерекшеліктерін, түрлерін ажыратуға үйренеді.

Сонымен қатар инклюзивті білім беруге қатысатын әртүрлі аспектідегі мамандар мен тәрбиешілер табиғат құбылыстарын зерттеудің интеграциялық тәсілдерін ұсынады.

Lesson Studyді жүргізу барысында «Шығармашылық шеберхана» әдісін қолдануға болады. Балалардың топтық жұмысын ұйымдастыру арқылы ертегі мазмұнынына сәйкес суреттер, иллюстрациялар дайындайды. Сонымен қатар балалар топтарға бөлініп, ертегі сюжеттерін құрады, ертегідегі рөлдерді бөледі. Балалардың шығармашылық әрекеттері нәтижесінде керемет туындылар пайда болады. Балалар өздерінің жұмыстарын жоспарлайды, ақылдасады, кейіпкерлердің портретін бейнелейді, өз ойларын айтады, топ болып шешім қабылдайды. Бұл ерекше білім қажеттілігі бар балаларды қалыпты балалармен коммуникация құруға, әрекет етуге үйретеді. Олардың білім беру үрдісіне тез бейімделуіне мүмкіндік береді.

Балабақшадағы инклюзивті білім беруде барлық балалардың қабілеттері мен ерекшеліктеріне қарамастан орта құру маңызды. Сабақтар топтағы барлық балалардың дамуына ықпал ететін әрекеттерді қамтиды.

Lesson Studyді ойын үрдісінде қолдануға болады.

Балабақшада Lesson Studyді қолдану арқылы бір топ тәрбиешілер балалардың жеке қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін әртүрлі стратегияларды қолдануды ұсынады. Олардың кейбіреулері мыналарды қамтиды:

Тәрбиешілер ерекше қажеттіліктері бар әр балаға жеке оқу жоспарларын жасай алады. Бұл белгілі бір дағдыларды дамытуға немесе проблемалық аймақтарды жоюға мүмкіндік береді.

Ерекше қажеттіліктері бар балаларды жалпы топқа қосу оларға өзара әрекеттесуге және құрдастарынан үйренуге мүмкіндік береді. Тәрбиешілер, барлық балаларға бірлесіп жұмыс істеуге көмектесетін арнайы ресурстарды ұсынады.

Сонымен қатар инклюзивті білім беру үрдісінде Lesson Studyді қолданудың мүмкіндіктері зор. Инклюзивті білім беруге қатысатын мамандар, педагогтер және тәрбиешілер бірігіп, конференция-семинар өткізуге болады. Бұл инклюзивті білім берудің әдіснамалық, әдістемелік, педагогикалық, психологиялық аспектісін зерделеуге көмектеседі. Конференцияда мамандар бірігіп, проблеманы шешудің жолдарын іздестіреді, идеялармен бөліседі.

Қорыта айтқанда, инклюзивті білім беру үрдісі жаңа мүмкіндіктер береді. Білім беру үрдісінде комфортты орта құру қағидасы негізге алынады. Lesson Studyді қолдану тәрбиешілер мен балалардың ынтымақтастық, сабақтастық, үйлесімділік мотивациясын дамытады. Заманауи әдістерді қолдану педагогтың жаңа типін қалыптастырады.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері. –Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, -2015. -152б.
2. Мовкебаева З.А., Оралканова И.А. Включение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной процесс. –Алматы: Эверо, -2019.-231с.

Мектеп жасына дейінгі балаларда жаңа цифрлық технологияны пайдаланудың тиімділігі

Валиуллиева Гулден Сабитовна
Батыс Қазақстан Облысы, Орал қаласы
№34 «Балбұлақ» бөбекжайы тәрбиешісі

Аңдатпа: бүгінгі таңдағы тәрбие мен білім алып жатқан бүлдіршіндер де өздерінің қабілеті мен қабылдағыштығы жағынан болашағынан зор үміт күттіреді. Олар да жаңа қоғамдағы жаңалыққа, жаңа технологияны білуге, үйренуге, меңгеруге ынталы, әсіресе компьютерге талпынысы өте жоғары. Үш жастағы балалардың өзі компьютерге қызыға қарайды. Жаңадан сатып әкелінген компьютердің қыры мен сырын мектеп жасына дейінгі бала тез айыра алатын қабілетке ие.Бүлдіршіндерге мектеп жасына дейінгі мекемелердегі компьютерлерді үйрету балалардың мүмкіндіктеріне қарай сауат ашу, санау, сан тануды, психологиялық дамуды, танымын, ой өрісін, зейінін, шығармашылық қабілетін және тағы да басқа мүмкіндіктерді ашуға жол ашатыны айқын көрініс деп білемін. Мектеп жасына дейінгі балалардың өміріне компьютерді енгізудегі ең басты мақсат - ақпараттық технологияларға толы қоғамдық өмірге психологиялық дайындығын қалыптастыру.
Түйінді сөздер: цифрлық технология, мультимедиялық оқулықтар, компьютерлік сауаттылық.
Тәрбие мен білім беру ісінде жаңа технологияларды меңгеру мен компьютерлік сауаттылыққа үйретуді мектепке дейінгі ұйымдарда енгізу - өскелең өмір талабынан туындаған қажеттілік. Қазіргі қоғамдағы ақпараттық кеңістікке балаларды дайындау үшін, ең алдымен, олардың логикалық және ақпараттық қабілеттерін дамыту қажет.
Балабақшада цифрлық технологияны пайдалану- бала танымын жан-жақты дамытудың шешуші құралы. Мыс: Мультимедиялық оқулықтарды балабақшада пайдаланар болсақ, ұйымдастырылған іс-әрекеттерін жоғарғы дәрежеде жүзеге асыруға болар еді. Мұндай жағдайда тәрбиеші бала тәрбиесімен айналысқанда әр түрлі шара, ұйымдастырылыған іс-әрекеттер өткізер алдында жиі-жиі көрнекіліктер ауыстырмаған болар еді. Бұндай оқулықтар пайдалану алдымен балалардың қызығушылығын арттырып, ұйымдастырылған іс-әрекеттерге деген танымын, белсенділігін арттыра түсер еді.Мультимедиялық оқулықтар болса балабақша бүлдіршіндеріне арналған таптырмас құрал.
Ақпараттық, цифрлық технологияларды пайдалану тәрбиеленушілердің танымдық белсенділігін арттырып қана қоймай, логикалық ойлау жүйесін қалыптастырады, шығармашылықпен еңбек етуіне жағдай жасайды.
Компьютерде ойын ойнауы арқылы бала компьютер құрылғыларымен жұмыс істеп үйренеді, саусақтары жетіледі. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыста компьютерді,

интерактивтік тақтаны қолдану әдісін пайдалана отырып, баланы мектепке даярлау барысында кездесіп жататын көптеген мәселелерді шешуге болады.

Компьютерлік сауаттылыққа үйретудің алғышарты – балаларға танымдық түсінік беру. Балалар берілген тақырыптарға сай әрекет етуді үйренеді. Үйретудің нәтижесінде олардың дүние танымы, зейіні, есте сақтау қабілеті, қабылдауы, шығармашылық қабілеті, ой-қиялы мен жан-жақты ойлау қабілеті, ой-өрісі, логикалық ойлауы, айналадағы қоршаған ортамен байланысы одан әрі дами түседі. Олар компьютер туралы ақпарат ала алады. Онымен жұмыс жасауды үйренеді. Компьютердің адамзат өміріне қандай көмегі бары туралы түсінікті және адамзат пен техниканың бір-біріне байланысын көре алады. Компьютердің бөліктерімен танысады. Олармен жұмыс жасауды үйренеді. Компьютермен атқарылатын жұмыстар туралы түсінік алады. Баланың компьютерге қызығушылығы артады. Компьютер сыныбымен таныса отырып ондағы жұмыс тәртібімен, қауіпсіздік ережелерімен, техниканы күтіп ұстауды, оны қосып, қайта өшіруді үйренеді. 4,5,6 жастағы балалардың танымдық жүйесі белсенді түрде дамиды. Сондықтан дәл осы уақытта баланың қоршаған орта мен әлемдегі құбылыстар туралы түсінігін реттеуге және толықтыруға көмектесу қажет.

Логикалық ойындарды орындау барысында балалардың ойлау қабілеті, ептілігі, шеберлігі, шапшаңдығы, зейіні дами түседі. Сонымен қатар педагог оқу тәрбие режимінің физиологиялық негіздерін сақтауды да естен шығармаған жөн. Балалардың еңбекке қабілеттілік уақытын, шаршағыштығын, оқу жүктемесін ескере отырып, ұйымдастырылған іс-әрекеті барысында сергіту сәттерін, саусақ жатығулары мен көзге арналған жаттығуларын жасауды да ескерген жөн. Қорыта айтқанда, мектеп жасына дейінгі балаларды компьютерлік сауаттылыққа оқыту - балалардың оқу тәрбие жұмысында қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыру, тіл дамыту, сурет салу, құрастыру ұйымдастырылған іс әрекеттеріне оң ықпал етіп, экологиялық білімін кеңейтіп, баланың логикалық ойлау қабілетін дамытады. Ойын арқылы оқу іс әрекетін ұйымдастырғанда балалардың ойлау қабілетімен қатар есте сақтау, бақылай білу қабілеттері дамиды. Компьютерлік технологияны меңгерген мектепке жасына дейінгі бала «өздігімен ойлай алады», ал бұл - мектепке баратын оқушының ойлау қабілетін дамытудың негізгі қажеттілігі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1.Асқарова Е.С. Ғылыми зерттеулердің негізі.А..,-2005

2. Аубакирова Р.Ж. , Нурбекова М.А. Педагогикалық зерттеу әдістемесі: Оқу құралы.- Астана: Фолиант, 2011.128б

3.Брежнова Е.В., Краевский В.В. Основы учебно исследовательской деятельности студентов. М..,2005

4.Новиков А.М. Методология образования М..,2002

5.Загвянский В.И., Атаханова Р. Методология и методы психолого педагогического исследования М..,2003

6. Герасимов И.Г Структура научного исследования М.., 1985

7. http://ds0013.kokshetau.akmoedu.kz/documents

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі

Омарова А.И.
Қараганды обылысы, Шет ауданы,Ақадыр кенті
«Нұршуақ» бөбекжайы» КМҚК,тәрбиеші

Аңдатпа:«Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін іске асыру Бағдарламаның өзектілігі «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі», «Білімді ұлт», «Сапалы білім беру» ұлттық жобаларында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың қолжетімділігі мен сапасын қамтамасыз етуді басты міндет ретінде қарастырылған. Процесс инновациялық сапасы – мектепке дейінгі ұйымдарда педагогтердің балалардың даму үдерісін ұйымдастыруы, педагог пен балалар арасындағы маңызды өзара байланысы, күнделікті практикада күтім мен білім берудің бірлігі, балаға достық ниет және баланың қажеттіліктерін ескеру, әр баланың отбасымен коммуникативтік өзара қарым-қатынас жасау, ата-аналарды мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтердің күнделікті практикасына тарту.
Кілт сөздері:инновациялық әдістемелік қызмет,инновациялық әдістемеліктің даму қызметтің даму модельдің құрамдас бөліктері;мақсатты мазмұнды ұйымдастырушылық-әрекет және нәтиже.

Қазіргі уақытта бір орында тұру мүмкін емес, сондықтан мектепке дейінгі мекемелердің білім беру процесіне берік енді. Жақында жалпы білім беруде белсенді түрде енгізілген компьютерлік технологиялар мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде де қолданыла бастады. Білім беру жүйесін ақпараттандыру педагогке және оның кәсіби құзыреттілігіне жаңа талаптар қойды. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің мұғалімі компьютерді, заманауи мультимедиялық жабдықты қолдана білуі керек . Соңғы жылдары ақпараттық-қатынастық технологиялардың қарқынды дамуы және олардың адам өмірінің барлық салаларына таралуы болды. Білім беру жүйесінде білім беру процесінің жаңа моделін құру және қазіргі қоғамның сұраныстарына сәйкес келетін білім беру ортасын құру мәселесі туындады. Баланың алғашқы және негізгі мұғалімі –ата аналары. Біздің еліміздің қалыптасқан әлеуметтік, мәдени және экономикалық жағдайында отбасымен өзара әрекеттесу мектепке дейінгі білім беру мекемесі қызметінің стратегиялық бағыты ретінде қарастырылуы маңызды. Қазіргі ата аналар көздері ашық яғни, сауатты, ақпараттандырылған бірақ сонымен бірге олардың уақыты мүлдем жоқ. Ата аналардың уақыты болмауынанбалабақшаның отбасымен өзара әрекеттесе алмауы, негізгі мәселе болып табылады. Біздің күнделікті өмірімізді ақпараттық-қатынастық технологияларсыз елестету мүмкін емес. Ақпараттық-қатынастық технологиялар-бұл нақты нәтижеге қол жеткізуге бағытталған әртүрлі ақпараттық көздерге (электрондық, баспа, аспаптық) және бірлескен қызмет құралдарына қол жеткізу технологиялары. АҚТ-ны білім беру процесінде қолдану-бұл мектепке дейінгі білім берудің заманауи бағыттарының бірі. Ақпараттық-қатынастық қолдау нысандарын әртараптандыруға, тәрбиеленушілердің ата-аналарымен жұмыс сапасын арттыруға, сондай-ақ топ тәрбиешісінің және жалпы балабақшаның қызметін танымал етуге көмектеседі. Мұнда біз кейбір ұғымдарға назар аударуымыз керек: Қолдаушы өзара іс-қимыл-бұл тәрбиеленуші ересектердің өзара дайындығы кезінде балаларды тәрбиелеудің өзекті мәселелерін шешуге арналған өзара іс-қимыл. Ақпараттық-

қатынастық технологиялар. Ақпарат – кез-келген деректердің, білімнің жиынтығы. Қатынас -хабарлама жолы, байланыс нысаны, байланыс актісі, бір адамның екіншісіне немесе бірқатар адамдарға ақпарат беру.

Технология-қажетті нәтижеге жету үшін әдістер мен құралдардың жиынтығы, оны қажеттілікке айналдыру әдісі.Ата-аналар мен мұғалім-тәрбиешінің өзара әрекеттесуінің жаңа әлеуеті балабақша сайтын құруды қамтиды. Мектепке дейінгі сайтта кез-келген ата-ана мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі білім беру процесінің ерекшеліктерімен танысуға, соңғы жаңалықтарды білуге және осылайша балабақшада болып жатқан барлық оқиғалардан үнемі хабардар болуға мүмкіндік алады. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің сайтында ата-аналарды қызықтыратын мәселелер мен оларды қалай шешуге болатындығы туралы парақ құру. Әр ата-ананың тәрбиешінің ұялы телефон нөмірі бар, сонымен қатар топта ата-аналардың барлық телефондарының тізімі бар (әкелер де, аналар да). Балалардың ата-аналары кез-келген уақытта тәрбиешіге қоңырау шалып, оларды қызықтыратын кез-келген сұрақ қою немесе мәселе туралы хабарлау арқылы SMS-хабарлама жібере алатындығын біледі. Білім беру процесіне оны ұйымдастырудың кешенді тақырыптық принципін енгізе отырып, ата — аналарға баланың жетістіктері немесе қиындықтары туралы жеке-жеке хабарлауға, мектеп жасына дейінгі баланы дамыту бойынша қысқа ұсыныстар беруге, хабарландыру жасауға және т.б. ұялы телефонды пайдаланудың артықшылығы-ата-аналармен тікелей диалогты жүзеге асыру, ақпараттың жеделдігі.

1."Редактор бағаны" - ата-аналарға үндеу, өзекті ресми ақпарат, ата-аналарға арналған хабарландырулар.

2. "Оқыту және тәрбиелеу" - тәрбиешілер мен мамандар дайындаған тәрбие мен оқытудың өзекті мәселелеріне арналған мақалалар, балабақша жұмысының ерекшеліктері (бағдарламалар мен технологиялар, даму бағыттары, педагогтың инновациялық қызметі) туралы ақпарат орналастырылады.

3. "Топ жаңалықтары" - топтың оқиғалары, мерекелері, экскурсиялары туралы ақпарат бар.

4. "Назар аударыңыз! Байқау!"- ата-аналар үшін фотосуреттер, қолөнер, шығармашылық жұмыстар конкурстары, қорытындылау туралы ақпарат орналастырылады.

5."Пошта жәшігі"—ата-аналардың ақпараты орналастырылады.

Электрондық пошта тәрбиеленушілердің отбасыларымен байланысу үшін кең мүмкіндіктер береді. Электрондық поштаны пайдаланудың артықшылығы-ата-аналардың назарына үлкен көлемдегі ақпаратты жеткізуге, отбасымен жеке қарым-қатынас жасауға болады. Интернеттегі тәрбиешінің жеке веб-парағында негізінен балалардың дамуындағы әртүрлі бағыттар бойынша кеңес беру материалдары орналастырылған: жас ерекшеліктері, мамандардың кеңестері, тәрбиешінің ұсыныстары және т. б. веб-парақты ата-аналардың бұрышында көрнекі материалды оқуға әр түрлі себептермен жеткілікті көңіл бөлмейтін ата-аналар жиі пайдаланады.Осылайша, бүгінгі таңда мектепке дейінгі мекеме мен отбасының педагогикалық өзара әрекеттесуінің сәттілігі мұғалім-тәрбиешінің өз жұмысында ата-аналарды қызықтыруға және олардың қазіргі білім беру мекемесінің оқу-тәрбие процесіне белсенді қатысуына жағдай жасауға арналған үлкен әлеуеті бар жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қаншалықты қолданатындығына байланысты.

Қазіргі қоғам үнемі дамып келеді және бұл даму ғылыми-техникалықпрогреспен тығыз байланысты. XXI ғасыр-бұл біздің өміріміздің барлық салаларына, соның ішінде білім беру

ортасына енетін жаңа электрондық технологиялар ғасыры. Білім беруді ақпараттандыру бағыттардың ішіндегі ең өзектілігіне айналды. Неліктен біз балабақшадан бастап білім беру мекемесінде цифрлық білім беру ортасын құру қажеттілігі туралы жиі айтамыз? Білім беру саласындағы, оның ішінде мектепке дейінгі білім беру саласындағы негізгі нормативтік құжаттарда білім берудің сапасы мен қолжетімділігін арттыру басты міндет болып табылады. Балаларды дамыту, тәрбиелеу және оқыту мәселелерін шешу басқару жүйесін жетілдірумен, білім беру мекемелері басшыларының кәсіби деңгейінің жоғары болуымен, педагогикалық процесті өзгертумен мүмкін болады. Инновациялық мәдениеті дамыған мектепке дейінгі білім беру ұйымының басшысы басқару қызметінің мазмұны мен әдістеріне өзгерістер енгізеді және дәйекті түрде дамытады.

Жеке тұлға мен қоғамның инновациялық мәдениеті әлеуметтік прогреске ықпал ететін ғасырымыздың ең маңызды әлеуеті ретінде қарастырылады. Ал ол өмірдің барлық саласында жаңалықтарды дамытып, енгізуге қабілетті, жаңа идеяларды тез қабылдайтын, мотивтерге, білімдерге, дағдыларға, бейнелер мен мінез-құлық нормаларына сіңген жеке тұлғаның тұтас бағдары ретінде ұсынылады.

Әдебиеттер

1. А.Меңжанова Мектепке дейінгі педагогика
2. А.Меңжанова Мектепке дейінгі педагогика-Алматы;Рауан, 1992
3. Республикалық педагогикалық журнал «Бала мен балабақша» - 2010 - №3.
4. Республикалық педагогикалық журнал. «Бала мен балабақша» - 2010 - №6.
5. Н. Жумабекова «Мектепке дейінгі педагогика» - Астана

   Фолиант - 2007

Балабақшада балаларды ойын әдісі арқылы тәрбиелеу

Рамазанова Д.М. тәрбиеші,

№ 47 «Ақ желкен» балабақшасы

Астана қаласы

Аңдатпа: Мақалада үш ойын түрі: педагог жетекшілігімен ойналатын ойын, құрылымдалған ойын, еркін ойын негізгі басшылыққа алынған. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойын әрекеті балаға бағыт-бағдар бере отырып, белгілі нәтижеге жеткізетіні айқындалған. Құрылымдалған ойын – ұйымдастырылған оқу қызметінде өтілген тақырыпты есте сақтау үшін қолдануға тиімді екені көрсетілген. Еркін ойынның тиімді тұсы балалардың бойындағы ерекшеліктерді бақылауға көмектесетіні айтылған. Бұл ойын түрлері арқылы баланың сөздік қорын молайтуға, қызығушылығын, белсенділігін арттыруға, сапалы білім беруге болатыны дәлелденген.

Аннотация: В статье рассматриваются три типа игры: игра под руководством педагога, структурированная игра и свободная игра. Определено, что деятельность игры, проводимой

под руководством педагога, приводит к определенному результату, направляя ребенка. Было показано, что структурированная игра эффективна для запоминания материала, охватываемого структурированными учебными мероприятиями. Говорят, что полезная сторона свободной игры заключается в том, что она помогает контролировать особенности детей. Доказано, что с помощью этих видов игр можно расширить словарный запас ребенка, повысить интерес, активность, дать качественное образование.

Кілт сөздер: педагог жетекшілігімен ойналатын ойын; құрылымдалған ойын; еркін ойын.
Ключевые слова: игра под руководством педагога; структурированная игра; свободная игра.

Ойын – балалардың негізгі іс-әрекетінің бір түрі. Ойын арқылы бала өмірден көптеген мәліметтер алады, өзінің психологиялық ерекшеліктерін қалыптастырады, яғни ойын арқылы бала білім алады. Бала зейіні қажет ететін, әдейілеп ұйымдастырылған ойындар оның акылын, дүниетанымын кеңейтеді, мінез-құлқын, ерік- жігерін қалыптастырады. Аса ірі психологтардың айтуы бойынша, бала ойын үстінде кандай болса, өскенде еңбекте де сондай болады дейді. Ойын – адамның өміртанымының алғашқы қадамы. Қазақ халқының ұлы ақыны А.Құнанбаев: «Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала бола ма?»- деп айтқандай, бала өмірінде ойын ерекше орын алады. Ойын арқылы бала үйренеді, қызығушылық танытады. Ғалымдардың пікірі бойынша Л.Выготский оқу процесінің ерекшелігін – оның сабақтастығы мен үздіксіздігін сақтай отырып, ойын арқылы оқытуды ұйымдастыру қажеттілігіне назар аударса, А.Байтұрсынов мектепке дейінгі тәрбиенің өзіндік ерекшелігі мен жүргізілу тәсілін сөз еткен: «Баланың ойыны қайсы, «жұмысы» қайсы, айыруға болмайды. Ойыны да- ойын, жұмысы да- ойын, бәрін ойын үстінде, ойын үшін істейді десе...Н.Құлжанова баланың санасын оятып, қиялын өсірудегі ойыншықтардың тәрбиелік рөліне ерекше мән берген. «Ойын баланың қиялын өсіреді. Ойнай білу дегеніміз – ойлай білуге үйрету» және «Балаға керегі – ойын». Ең мағыналы, пайдалы мектебі, бар қызығы ойын. Ойында бала көрген білгендеріне еліктейді, үйренгендерін нығайтып бекітеді деген екен. Үш ғалымның пікірін тұжырымдай келе баланы ойын арқылы дамытуға бағыт бергенін байқадым. Бала ойын арқылы дамиды, сөздік қоры молаяды, қызығушылығы артады, белсенділігі оянады, достарымен жақсы қарым-қатынаста бола біледі, сапалы білім алуға болатынын білдім. Үш ойын түрін ала отырып, өз мақсатымда көптеген мәселелерге қол жеткіздім. Ол ойын түрлері педагог жетекшілігімен ойналатын ойын, құрылымдалған ойын, еркін ойын. Ойындардан байқағаным баланың дамуына зор ықпалын тегізеді деген ойдамын. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойын әрекеті балаға бағыт-бағдар бере отырып нәтижеге жететініне көз жеткіздім. Ойын барысын дұрыс қолданып, жеткізу үшін балаларды 4 топқа бөлдім. «Жыл мезгілдері» деген ойынды алдым. Бұл ойында балалар топтасып қызығушылықпен ойнады. Ойын ойнаған кезде балалар топқа бөліне отыра 4 жыл мезгіліне сәйкес келетін суреттерді тауып қойып шығу қажет еді. Балалар қызығушылық танытып,ептіліктерін көрсетіп, белсенділік танытқанын байқадым. Тобымдағы көшбасшы балаларды 4 топқа бөліп тастағаным жақсы болды. Ойын барысында ойынға қызығушылық таныта қоймайтын Ақнұр есімді тұйық қызым өте белсенді болып ойнады. Балалар қызығушылық танытып, ептіліктерін көрсетіп, белсенділік танытқанын байқадым. Тәжірибемде жүргізілген жұмыстардың жемісін көрдім.. Ойын барысында ойынға қызығушылық таныта қоймайтын Ақнұр есімді тұйық қызым өте белсенді болып ойнады. Ақнұр топ арасында өзінің

тапқырлығын көрсетіп ашыла бастады. Ойын барысында өзінің достарымен жақсы қатынасқа түсіп, өзін еркін ұстады. Айсана және Асылым есімді көшбасшы қыздарым ойнаған кезде кімнің қателесіп жатқанын көріп, қатарластарына өз көмектерін беруді аямады. «Жыл мезгілдері» деген ойында балалардың қызығушылықтары артып, өздеріне деген сенімділік, күш жігер, ынта пайда болғанын байқадым. Бұл көрініс мені қатты қуантты. Ақнұрмен алдағы уақытта жұмыс барысында осы аталған үш ойын түрімен баланы әрі қарай дамытатынына сенімдімін.

Құрылымдалған ойын – ұйымдастырылған оқу қызметінде құрылымдалған ойын ойнаған кезде өтілген тақырыпты есте сақтау үшін жиі-жиі қолдануға болатынын көрдім. Бұл ойын арқылы баланың оқу қызметіне деген қызығушылығын арттырып, көңіл – күйлерін көтереді. Құрылымдалған ойын ойнау барысында, өз тәжірибемде қажетті, керекті көрнекіліктерді қамтамасыз етуді назарға алдым. Сол себепті балалармен «Кім тез құрастырады?» үстел үсті ойынын жоспарладым. Бұл ойында балалардың қаншалықты әр түрлі суреттерді құрастыра алатынын бақыладым. Бұл ойын әрекетін ойнауда төрт топқа бөлгенім оң шешімін тапты. Топтарды алмастыру арқылы қатарластарының қаншалықты дұрыс бұрыс орындағандарын көріп, сезінді. Себебі тобымызда шапшаң, тез жинап алған балалар болды. Олар өздерінің епті, алғыр екендерін көрсетсе, тұйық балаларымыз ойын әрекетіне толық қатыса алмады. Осындай қателіктерімді болдырмас үшін әр оқу қызметін ұйымдастырған кезде әр баланы жеке ойнатамын деп шештім. Алдағы уақытта балалар мен әлеуметтік, физиологиялық,эмоционалдық, танымдық қабілетін дамытатын ойындарды көбірек қолданамын деп жоспарға алдым.

Еркін ойын – балалардың өз таңдауларымен, қалауларымен еркін ойнайтын ойын түрінің бірі. Балалар өздері қалап,таңдап немен ойнағылары келсе, сонымен ойнайды. Бұл ойын түрін күннің екінші жартысында немесе серуенде, дене шынықтыру залында, топта ойнайды. Ойнаған кезде балаларды сырттай бақылап, қарап отырдым. Ойын арқылы қарым-қатынас дағдысы қалыптасатынын байқауға болатынын түсіндім. Бұл еркін ойынның тиімді тұсы балалардың бойындағы ерекшеліктерді бақылауыма көмектесті. Еркін ойын ойнағанда балалар ашылады, бір-біріне құрметпен қарайды,достарын ренжітпеуге тырысады, сыйластықтарын көрсетеді. Бұл ойын әрекетінен сезінгенім тұйық, баяу балалар ойынға белсене қатысып кететіндерін байқадым.бұл ойын түрі балаларды ізденіп талпынуға, өзін еркін ұстай білуге, тапқырлық әрекеттерінің жетілуіне зор ықпалы бар екенін түсіндім. Алдағы жұмыс барысымда осы үш ойын түрін қолдана отырып, өз тәжірибемде төменде жазылғандарды ескеріп, үлкен нәтижеге қол жеткізетініме сеніммен айта аламын. Педагог жетекшілігімен ойналатын ойынды ойнағанда қажетті көрнекіліктерді қамтамасыз етіп, баланың ойын шартын толық, жітік түсіне білуіне қол жеткіземін.Құрылымдалған ойын ұйымдастырған кезде жас ерекшелігіне байланысты дағдылардың қалыптасуына бағытталуы керек. Еркін ойынды ойнағанда баланың іс-әрекетін жанама бақылаймын. Қажетті құралдардың, ойыншықтардың жеткілікті болуын қадағалаймын.

Осы үш ойын түрлерін қолдана отырып бағдарламаның түйінді идеясы бала үні, танымдық оқиға, өмірлік маңызды дағдылар, ойын арқылы дамыту, дамытушы ортаның қажет, тиімді екеніне көз жеткіздім.

Әдебиеттер тізімі

1. «Бала тәрбиесі» журналы, 11-2007 жыл
2. Құлжанова Н.С. «Мектепке дейінгі тәрбие» 1924 жыл
3. «Отбасы және балабақша» журналы, 1-2009 жыл

Содержание

1. Түймебай А.М. Мектеп жасына дейінгі балалардың эмоциялық-тұлғалық даму ерекшелігі
2. Ахметова Р.К. Мектепке дейінгі балалардың музыка қабілетін дамыту
3. Борсанова А.С. Мектепке дейінгі мекемелерге инновациялық технологиялар мен әдістерді енгізу
4. Гроза И.А. Проектный метод как способ реализации образовательной программы в детском саду
5. Казмирчук Н.А. Активные формы методической работы как средство повышения профессиональной компетентности современного педагога
6. Кеулимжаева К.М. Мектепке дейінгі білім беруде жаңа инновациялық технологияларды пайдалану-заман талабы
7. Кененбаева Ж.Е. Қазіргі мектепке дейінгі білім беру үрдісінде LessonStudyді қолдану
8. Маслова Л.Х. Совершенствование soft и hardskills – как фактор интеллектуального развития дошкольников
9. Исанова А.Т. Развитие речи дошкольников в игровой деятельности
10. Раисова М.А. Балабақшада бейнелеу өнері арқылы жаңа технологияларды тиімді қолдану
11. Джумагулова Ж.Н. Использование мультипликации в инклюзивном пространстве
12. Дуйсенбаева В.Б. Эксперименттеу процесінде мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық - зерттеу қызметін дамыту
13. Сагимбекова М.Б. Нейро ойындар арқылы балалардың танымдық құзыреттіліктерін дамыту
14. Оралбай Д.К. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі
14. Сейдуали А.Н. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларды ерте жастан түзете-дамыту жұмыстарының маңызы
15. Сейтмаханова А.У. Нейробика ойын-жаттығуларының пайдасы
16. Абилкасымова С.А. Организация экологического образования дошкольников
17. Акишева А.С. Развитие двигательных способностей детей двух лет посредствам музыкально-ритмичных упражнений
18. Алексеева Т.А., Касымова А.Б. Воспитание и обучение детей с ООП в дошкольных организациях
19. Асанова С.Т. Мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбиеленушілердің тілін саусақ театры арқылы дамыту

20. Аскарбаева С.Р. Балабақша ойындарымен ұлттық нақышты сабақтастыру
21. Аскарова Н.Ж. Что означает педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в детском саду?
22. Аханова Л.Ж. Балабақшадағы оқыту мен тәрбиелеу үдерісін жетілдіруде жаңа технологияларды қолдану
23. Ахбутина А.Т. Балабақшада зияткерлік ойындарды қолданудың тиімділігі
24. Ахметова Д.К. Мектепке дейінгі балалық шақтағы баланың дамуының психологиялық ерекшеліктері
25. Байдуллаева К.Ж. 4К моделі сыни ойлауды, шығармашылықты, қарым-қатынасты және ынтымақтастықты дамыту құралы ретінде
26. Ворвуль Н.Е. Использование инновационных технологий в работе музыкального руководителя
27. Гладко П.А. Психопрофилактика дезадаптации детей с ООП к условиям детского сада
28. Кали П.С. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерініде дене шынықтыру-сауықтыру жұмыстарындағы заманауи инновациялық технологиялар
29. Ертай П.Е. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен заманауи технологиялар мен әдіс-тәсілдерді пайдалана отырып жұмыс жасаудың тиімділігі
30. Жаксыбергенова Л. Мектеп жасына дейінгі балалардың инновациялық технологияларды қолдану арқылы тәрбиелеу
31. Жанабатырова А.А. Ерекше білімді қажет ететін балаларды әлеуметтік ортаға бейімдеу
32. Жылқыбай С.С. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
33. Изтаева Г.А. Мектепке дейінгі ұйымдардың инновациялық жобалау технологиясын қолдану, ою-өрнектер арқылы мектепке дейінгі жастағы балалардың танымын дамыту
34. Ильина Н.Ю. Использование инновационных технологий в развитии речи у детей с ОНР
35. Карабалина Ш.Б. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
36. Усембаева Э.Д. Баланы тәрбиелеуде ата аналармен серіктестіктің ұтымдылығы
37. Каюмова К.Р. Патриотическое воспитание детей средствами краеведо-туристской деятельности
38. Кожамкулова А.Е. Балалардың тілдік дағдыларын қалыптастырудағы lego-құрастырудың маңызы
39. Койбасова Г.М. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
40. Крутякова Г.В., Остроухова Н.В. Привлечение родителей к совместной работе с дошкольной организацией через нравственно-патриотическое воспитание в детском саду
41. Байбатырова Ж.А., Кунпеисова Ж.А. Мультфильм жасау – балабақша тәжірибесінде
42. Жолбарысова М.А. Алаңдағы бестемше ұлттық ойыны

43. Макарова Л.А. Развитие мелкой моторики у дошкольников посредством продуктивной деятельности
44. Макишева К.Б. Инклюзивное образование в детском саду
45. Елешова А.И. Мектепке дейінгі ұйымдағы инновациялық қызметті ұйымдастыру
46. Муфтуллина Э.К. Цифрлық білім беру – қазіргі заман талабы
47. Ташаева Н.Қ. Заманауи бала тұлғасын дамыту тәсілдері
48. Марткамалова Р.С. Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі
49. Накышбекова К.М. Хэппенинг: мектепке дейінгі білім берудегі инновациялар бірі
50. Нарымбетова Ш.А. Ы. Алтынсариннің шығармалары арқылы мектепке дейінгі балаларды көркем әдебиетке баулу
51. Нуржанова Ж.К. Мектепке дейінгі мекемеде дене тәрбиесін ұйымдастыру формалары
52. Окаманчук Е.В. Музыкально-дидактические игры для развития чувства ритма у детей дошкольного возраста «веселый pop it»
53. Омарова А.И. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
54. Оспанова К.К. Ұлттық ою-өрнек түрлерін балабақшада қолдану
55. Самойлюк Н.А. Речевые коррекционно-развивающие игры и упражнения в работе с неговорящими дошкольниками РАС
56. Самосенко Т.А. Инновационные технологии в работе воспитателя (из опыта самообразования)
57. Сергазинова А.Е. Инновационная деятельность воспитателя в контексте реализации модели развития образования и обучения до школы
58. Сулейменова Г.Б. Балалардың ұсақ қол қозғалыстарын дамытудың маңыздылығы
59. Сулешова М.К. Мектепке дейінгі балалардың ойын әрекеті
60. Тапишова Т.У. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі педагогтың инновациялық қызметі – заманауи білім беруді дамытудың негізі
61. Тастанбекова У.Е. Балабақшадағы бесік жыры: денсаулыққа пайдасы мен маңызы. QR КОД арқылы заманауи бесік жырлары
62. Умбетова Г.Е. Мектеп жасына дейінгі балалардың тілдерін халық ауыз әдебиеті арқылы дамыту
63. Филюк Л.В. Влияние игровых технологий на формирование социальных ценностей дошкольников
64. Хохлова Е.Г. Развитие интеллектуальных способностей детей предшкольной подготовки через загадки
65. Шайкемелова Л.М. Мектепке дейінгі ұйымдағы марблс тастардың тиімділігі
66. Шамшитова М.Ц. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту
67. Байганышева Ж.С. Синквейн технологиясы арқылы бала тілін дамыту
68. Серкебаева А.М. Құм терапиясы – тіл түзету жұмысындағы көмегі
69. Бекбауова Ж.Ж. Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері

70. Абусагитова А.А. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті ортада оқытудың технологиясы
71. Арбабаева А.Т. Эбру – бейнелеу өнеріндегі жаңа технология
72. Аскарова С.Е. Мектеп жасына дейінгі мекемеде «марблс» тастарын қолдану жолдары
73. Аханова Маржан Тлеубековна, Исина Ж.Р. АКТ-ны мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыста қолдану
74. Ахметова Р.К. Мектепке дейінгі балалардың музыка қабілетін дамыту
75. Өтебалиева Б.А. Мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын нығайтуда психогимнастиканың рөлі
76. Байтокова Г.С. Сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балаларды оқытудағы заманауи әдіс-тәсілдері
77. Балтабаева А.Т. Использование интерактивной доски в дошкольной организации
78. Бекенова М.Д. Мектепке дейінгі мекемеде педагогтардың кәсіби құзыреттіліктерін жаңаша әдістемелік жұмыстарды ұйымдастыру арқылы көтеру
79. Бектаева А.Қ. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
80. Бердыгалиева Г.М., Зайнеденова К.М. Мектеп жасына дейінгі балалардыңмузыка оқу іс-әрекетін ұйымдастыруда инновациялық технологияларды қолдану
81. Бижанова Л.Ж. Мектепке дейінгі музыкалық тәрбиеде инновациялық технологияларды қолдану
82. Дербисова Ж.С. Балаларға қосымша білім беру жүйесіндегі инклюзивті білім беру
83. Есенгулова Ж.С. Қазақ ұлттық ойындарының балаларды тәрбиелеудегі ролі
84. Жданова О.И. Инновационные формы повышения методической компетентности педагогов дошкольной организации как основа профессионального и личностного саморазвития
85. Иманбекова Г.С. Использование кинезиологии в развитии детей дошкольного возраста
86. Ищанова Р.Т. Жас мамандармен жүргізілетін әдістемелік жұмыс түрлері
87. Каюмова К.Р. Патриотическое воспитание детей средствами краеведо-туристкой деятельности
88. Кужинова А.Б. Формирование конструкторской деятельности у детей дошкольного возраста
89. Курманбаева Ж.С. Нейрогимнастика-мектеп жасына дейінгі балалардың ойлауын дамытуға бағытталған құрал ретінде
90. Макажанова Ж.Г. Инклюзивное образование на пути становления
91. Тлеубаева А.С. Мектепке дейінгі ұйымдағы әдістемелік жұмыс және болашақ педагогтерді даярлау
92. Абилова Ж.Е., Дюсекина А.А. Жаңартылған білім беруде дидактикалық және дамытушы ойындар арқылы балалардың танымдық әрекетін арттыру
93. Байдомакова Л.К. Мектепке дейінгі ұйымда интерактивті тақтаны қолданудың өзектілігі

94. Юсупова Н.Г. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы «Step by Step» инновациялық технологиясы бағдарлама материалын тиімді игеру жолы
95. Оханова Л.С., Бейсембинова Г.Ж. Инновациялық тәжірибемен балаларды дамыту жолдары
96. Рамазанова Д.М. Балабақшада балаларды ойын әдісі арқылы тәрбиелеу
97. Рахимбаева С., Шаяхметова Г. С. Мектепке дейінгі ұйымдағы ұлттық тәрбие-рухани қазына
98. Мангазинова А.Ж. Ерекше білім беру қажеттіліктері барбалалармен жұмыс жүргізу ерекшеліктері
99. Алтыбаева А.А. Мектепалды даярлық пен бастауыш сынып арасындағы сабақтастық
100. Мектепхан А. Мектеп жасына дейінгі балалардыкөркем әдебиетке баулуда интерактивті әдістер мен тәсілдерді қолдану
101. Минтаева М.Е. Мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық технологиялар және дамыту моделін іске асыру
102. Намазбай А. Қ. Мектеп жасына дейінгі ЕБҚ балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау
103. Напбаева Д.А. Менің сүйікті мамандығым және инновациялық әдіс тәсілдерім...
104. Насипова Ш.М. Бөбекжайда компьютерлік сауаттылық
105. Наурызбаева А.К. Әлеуметтік - ойын технологиясы, бұл балалардың құрдастарымен және ересектермен қарым- қатынасын ойын арқылы дамыту
106. Нуранова Ж.А. Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы, ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері
107. Нурсеитова Н.З. Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік және психологиялық құндылығы. ЕБҚ бар балаларды тәрбиелеу және оқыту процесіндегі орта қажеттіліктері
108. Аулабаева Р.К., Сулешова М.К. Тұлға ретінде баланың өнегелі дамуына отбасы мәдениетінің әсері
109. Отто О.В. Развитие элементарных математических способностей у детей дошкольного возраста, через элементы ментальной арифметики и LEGO – конструирования
110. Сихова А.О. Балабақшада инновациялық технологияларды қолданудың маңызы
111. Сулейменова Ж.Ж. Мектепке дейінгі ұйымдарда әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың инновациялық формалары
112. Билал С. Педогог экономиканың дамуына тікелей әсер ете алатын тұлға
113. Султангазина А.К. Балабақшада цифрлық білім беру ресурстарын қолданудың тиімділігі
114. Тастанбекова У.Е. Балабақшадағы бесік жыры: денсаулыққа пайдасы мен маңызы. QR код арқылы заманауи бесік жырлары
115. Түсіп Қ.Е. Сөйлеу тілі жалпы дамымаған балалармен түзету жұмыстарын тиімді ұйымдастыру
116. Яковенко Т.В. Нейропсихологические методы коррекции в работе с детьми с ООП
117. Грипас Е.М. Таланты мастеров

118. Лебедева Г.В. Использование инновационных технологий в развитии коммуникативных навыков детей
119. Серкебаева А.М. Құм терапиясы – тіл түзету жұмысындағы көмегі
120. Байдомакова Л.К. Мектепке дейінгі ұйымда интерактивті тақтаны қолданудың өзектілігі
121. Курманбаева Ж.С. Нейрогимнастика - мектеп жасына дейінгі балалардың ойлауын дамытуға бағытталған құрал ретінде
122. Намазбай А.Қ. Мектеп жасына дейінгі ебқ балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау
123. Айдарова Б.Ш. Балаларды ойната жүріп, халқымыздың қол өнерін, ою өрнегін үйрету
124. Абдешова Н.А. Мектепке дейінгі мекемеде әдістемелік жұмысты ұйымдастыру
125. Абдикалиева Ж.У. Білім берудегі ізденіс және инновациялық тәжірибе
126. Развитие коммуникативных и познавательных интересов дошкольников в процессе проектной деятельности: Мастер-класс
127. Абдрахманова А.Х. Мектепке дейінгі білім берудеинновациялық технологияларды қолдану
128. Абжанова Г.М. Мектепке дейінгі балаларды музыкалық тәрбиелеудегі инновациялық технологиялар
129. Адгамова С.А. Новые подходы к физическому развитию детей дошкольного возраста
130. Акашева А.Х. Ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс істеуде дамытушы ойындардың маңыздылығы
131. Акимбекова Р.Ж. Мектепке дейінгі ұйымдарда «робототехника» элементтерін қолдану
132. Аленова М.Р. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыруқызыметі
133. Алжанова Л.А. Білім беру мекемелердегі сөйлеу бұзылыстары бар балалардың психологиялық ерекшеліктері
134. Алимбекова К.Б. Мектепке дейінгі балаларға ұлттық ойындарды танымдық, шығармашылық әдістер арқылы дамыту
135. Алина Г.М. Ерекше білімді қажет ететін балаларға білім берудің заманауи әдістері
136. Алипбаева К.К. Заттық дамыту ортасы арқылы балалардың сенсорлық қабілеттерін арттыру
137. Алтынбекова Ф.З. Мектепке дейінгі білім беруде ойын түрлерін пайдаланудың тиімді әдістері
138. Алхимова Н.В., Мананникова О.В. Новые технологии в развитии дошкольного воспитания и обучения
139. Аметова А.С. Топта қимылды ойындарды ұйымдастыру бойынша педагог жұмысының мазмұны
140. Амирова Р.Д., Деньгина О.В. Всестороннее развитие детей дошкольного возраста посредством использования камешков «МАРБЛС»

141. Амирова С.Е. Наставничество в формировании профессиональной компетентности молодых педагогов
142. Аргынбекова К.М. Мектепке дейінгі білім беруде инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу жолдары
143. Аршкенов Т.К. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесін ұйымдастыру ерекшеліктері
144. Аубакирова Г.Е. Балабақшада жаңа технологияларды қолдану әдістері
145. Аухатова Г.Ф. Қазақ тілі мен әдебиет сабағында фунционалдық сауаттылықты қалыптастыру
146. Аушева И.С. Организация социального партнерства и взаимодействия с родителями детей с особыми образовательными потребностями
147. Ахатберген А.М. Мектепке дейінгі ұйымдарда сюжетті-рөлді ойындарды қолдануы
148. Ахбутина А.Т. Балабақшада зияткерлік ойындарды қолданудың тиімділігі
149. Ахмадиева А.Б. Мектепке дейінгі балалардың шығармашылық қабілетін театр түрлерін пайдалана отырып дамыту
150. Батыргожина А.К. Значение нетрадиционных техник рисования для развития творческих способностей детей
151. Қарымсақова Р.К. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің білім беру процесіне инновациялық технологияларды енгізудегі меңгерушінің рөлі
152. Нуржигитова Қ.Ж. Педоготың іс-тәжірибесі мен әдістері
153. Бегалинова К.З. Инновационные технологии в работе логопеда с детьми дошкольного возраста
154. Беднер С.Г. Использование инновационных технологий по развитию речи в работе с детьми старшего дошкольного возраста
155. Бейсекеева А.К. Инновациялық технологияларды енгізу жұмыстарын жетілдіру
156. Бейсенова А.И., Сартбаева А.М. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудағы жанашылдық пен өзгерістер
157. Берац Е.И. Формирование краеведческих представлений у дошкольников через дидактические игры
158. Беседа А.А. Социальная и психологическая ценность дошкольного детства, потребности среды в процессе воспитания и обучения детей с ООП
159. Абилдаева К.Г. Ересек пен балалардың бірлесіп өлең шығаруы мен қазіргі таңдағы өзектілігі
160. Абильгазина А.М., Скорик Д.А. Методы и приемы развития памяти детей дошкольного возраста
161. Абильтусупова С.Т., Жумадильдина Ж.Б. Қуыршақ терапияның балаға психологиялық көмек ретінде маңызы
162. Абулбекова Д.Б. Развитие межполушарного взаимодействия у детей с особыми образовательными потребностями
163. Адам-Юсупова Р.Д. Применение IT на музыкальных занятиях
164. Айдарбекова Б.Ж. Цифрлық технологиялар – даму аспектісі ретінде
165. Алиманова К.Е. Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың интерактивті әдістері

166. Алхимова Н.В., Мананникова О.В. Новые технологии в развитии дошкольного воспитания и обучения
167. Альмишева Г.Е. Нейропсихологическая коррекция в работе с детьми с ООП
168. Байгабулова А.С. Индивидуальная коррекционно-развивающая работа с детьми с выявленным низким показателем развития познавательных и творческих способностей
169. Баймурзина Т.Т. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру ағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі
170. Баймырза А.А. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтың инновациялық қызметі
171. Басшиева Л.К. Мектеп жасына дейінгі балаларға музыкалық білім берудің ерекшеліктері
172. Омарова Г.Т. Бала тәрбиесіндегі ата-ана жауапкершілігі
173. Нуржигитова К.Ж. Педоготың іс-тәжірибесі мен әдістері
174. Бегзатхан А. Функциональдық сауаттылық: өзектілігі, мәселелері, шешу жолдары
175. Бейсенова А.И., Сартбаева А.М. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудағы жанашылдық пен өзгерістер
176. Белянина С.В. LEGO-конструирование и робототехника – шаг к техническому творчеству
177. Бердимуратова А.С. Мектепке дейінгі ұйымда инклюзияны қолдау кабинетін ұйымдастыру
178. Биткявичус О.А. Социальная и психологическая ценность дошкольного детства, потребности среды в процессе воспитания и обучения детей с ООП
179. Богенбаева А.М. Внедрение инновационных технологий для обеспечения высокого качества организации образовательного процесса в дошкольной организации
180. Бохай Р. Мектепке дейінгі балаларды ұлттық құндылықтар арқылы тәрбиелеудің маңызы
181. Вебер Э.Г. Тәрбиелеу мен оқыту үрдісіндегі Smart-технология
182. Ветеорец Г.Н. Роль сказки в формировании социально-личностной позиции дошкольников
183. Гаврикова Ю.Н. Развитие гибких компетенций в дошкольном воспитании и обучении
184. Сембиева Ә. Көктемгі гүлдер
185. Дусаганова З.О. Мектепке дейінгі оқу ұйымдардағы педагогтаң іс ө тәжірбиесін заманауи тұрғыла дамыту
186. Елмуратова К.А. Балабақшада инклюзивті білім берудің заманауи тәсілдері
187. Ерімбетова Б. МДҰ-дағы әдістемелік жұмыс және және болашақ педагогтерді даялау
188. Рахимова А.Т., Карсембаева Д.А. Мектеп жасына дейінгі тәрбие мен оқытуда IT технологиясын қолданудың маңызы
189. Жадранова А.Т. Роль сказки в развитии творческого воображения и наглядноообразного мышления у дошкольников

190. Жаканова Ж.М., Ахаева Г.С. Мектепке дейінгі кезең – баланың мектепке сәтті бейімделуі және мектеп арасындағы сабақтастығы
191. Жамангарина М.А. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде ақпараттық технологияларды қолданудың өзектілігі
192. Абиханова З.Х. Жастардың ата-ана болуға психологиялық дайындығы
193. Баланы тәрбиелеуде ата аналармен серіктестіктің ұтымдылығы
194. Батарбекова Н.Х. Ранняя профориентация детей дошкольного возраста
195. Болгамбаева А.К. Инклюзивті білім беру жағдайында Lesson Studyді қолдану мүмкіндігі
196. Валиуллиева Г.С. Мектеп жасына дейінгі балаларда жаңа цифрлық технологияны пайдаланудың тиімділігі
197. Омарова А.И. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін іске асыру жағдайындағы педагогтің инновациялық қызметі
198. Рамазанова Д.М. Балабақшада балаларды ойын әдісі арқылы тәрбиелеу